וישא הספר הזה את משלו ויאמר

בֶּן־חֶמֶד הָיִיתִי לְהוֹרַי וַיֶּאֱהָבוּנִי . הוֹי אֲבָלָם הַשְּׁאוֹל וְנִשְׁאַרְתִּי בָּדָד :

מְיֻדָּעַי רָחֲקוּ מִמֶּנִּי וַיַּעַזְבוּנִי . וְכָל־אָח וְכָל־רֵעַ מִמֶּנִּי נָדָד :

נִלְמוֹד תָּעִיתִי בֶּעָרִים וּכְפָרִים . וּמֵרֹב נְדוּד שַׂבְתִּי וְגַם זָקַנְתִּי :

וְלוּלֵא אִסְּפוּנִי יַלְדֵי זָרִים . כִּי־עַתָּה הַמָּוֶת יָשַׁנְתִּי :

לָמוֹ סִפַּרְתִּי אֶת־מַעֲשֵׂי אֲבוֹתָי . וְאֵת־אֲשֶׁר פָּעַל אֵל בְּיָדָם :

וְהֵם הֶאֱמִינוּ לַאֲמֶת עֵדוּתָי . וּכְתָבוּם בַּסֵּפֶר לְבִלְתִּי הִשָּׁמְדָם :

שָׁמָּה אֵחַרְתִּי יָמִים וְשָׁנִים . כִּי־לָקְחוּ אֶת־לִקְחִי נִבְחָר מִיַּיִן :

וּלְעַמִּי הוֹחַלְתִּי בְּבֹשֶׁת פָּנִים . אַךְ־עַמִּי הִזִּילַנִי בְּגַבְהוּת־עָיִן :

אַחַי . לָמָּה אֶקָּבֵר בְּאַדְמַת נֵכָר . הֲיֵשׁ שֶׁקֶר בְּפִי וּרְמִיָּה בִלְשׁוֹנִי :

לָמָּה תִּשְׂטְמוּנִי כְּאִישׁ הֲלוֹם־שֵׁכָר . הוֹדִיעוּנִי מַה־פִּשְׁעִי וּמָה עֲוֹנִי :

הַאִם לֹא־תִירְאוּ לַחֲטֹא בְדִמְכֶם . כִּי אֶת־עֵדוּת אֲבוֹתֵיכֶם תְּנַכֵּרוּ :

כִּי־תִתְּנוּ דֹפִי בְּבֶן־אִמְּכֶם . וּבְדִבְרֵי אֱמוּנִים תְּשַׁקֵּרוּ :

רְאוּ עוֹד־עַתָּה נִמְלַטְתִּי כְּעֹפֶר מֵרֶשֶׁת . כִּי נִכְמְרוּ רַחֲמַי עַל־עַמִּי וּמוֹלַדְתִּי :

אַךְ עוֹד זָחַלְתִּי וָאִירָא מִגֶּשֶׁת . פֶּן־תִּפְנוּ־לִי עֹרֶף וְאָבַדְתִּי :

שׁוּבוּ־נָא רֵעַי וְכַבְּדוּ אֶת־זֵכֶר אֲבוֹתָי . כִּי רַק־חַסְדֵי יְיָ וּתְהִלָּתוֹ עַל־שְׂפָתָי :

חשמונאים א.

א.

(א) וַיְהִי אַחֲרֵי הַכּוֹת אֲלֶכְּסַנְדְּרוֹס מֶלֶךְ מַקְדּוֹנְיָא אֶת־דָּרְיָוֶשׁ
מֶלֶךְ פָּרָס וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו׃ (ב) הוּא אֲלֶכְּסַנְדְּרוֹס בֶּן־פִּילִיפּוֹס
אֲשֶׁר יָצָא מֵאֶרֶץ כִּתִּים וַיִּמְלֹךְ בְּאֶרֶץ יָוָן לָרִאשׁוֹנָה׃ (ג) וַיּוֹסֶף
לְהִלָּחֵם מִלְחָמוֹת רַבּוֹת וַיִּלְכֹּד עָרִים בְּצֻרוֹת וַיַּךְ אֶת־מַלְכֵי
הָאָרֶץ לְפִי־חָרֶב׃ (ד) וַיֵּלֶךְ הָלוֹךְ וְנָסֹעַ עַד קַצְוֵי אָרֶץ וַיִּקַּח שְׁלַל
גּוֹיִם רַבִּים׃ (ה) וַיְהִי כִּי־נִכְבְּשׁוּ כָל־הָאֲרָצוֹת לְפָנָיו וַיָּרָם לִבּוֹ
וַיִּגְבַּהּ מְאֹד׃ (ו) וַיֶּאֱסֹף עוֹד חַיִל גָּדוֹל וַיִּמְלֹךְ עַל־מַמְלָכוֹת רַבּוֹת
בְּאַרְצוֹתָם לְגוֹיֵהֶם וַיִּהְיוּ־לוֹ לְמַס עֹבֵד׃
(ז) וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּפֹּל לְמִשְׁכָּב וַיֶּחֱל׃ (ח) וַיַּרְא כִּי־
קָרְבוּ יָמָיו לָמוּת וַיִּקְרָא לְכָל־שָׂרָיו וַעֲבָדָיו אֲשֶׁר גָּדְלוּ אִתּוֹ מִנְּעוּרָיו
וַיְחַלֵּק לָהֶם אֶת־מַלְכוּתוֹ בְּעוֹדֶנּוּ חָי׃ (ט) וַיִּמְלֹךְ אֲלֶכְּסַנְדְּרוֹס
שְׁתֵּים־עֶשְׂרֵה שָׁנָה וַיָּמֹת׃ (י) וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹתוֹ וַיִּירְשׁוּ שָׂרָיו
אֶת־כָּל־מְדִינוֹת מַלְכוּתוֹ וַיִּלְכְּדוּ אִישׁ אִישׁ אֶת־אַרְצוֹ׃ (יא) וַיָּשִׂימוּ
כֶּתֶר מַלְכוּת בְּרֹאשָׁם וַיִּמְלְכוּ הֵם וְזַרְעָם אַחֲרֵיהֶם יָמִים רַבִּים
וְהָרָעוֹת גָּבְרוּ מְאֹד בָּאָרֶץ׃
(יב) מֵהֶם יָצָא שֹׁרֶשׁ רַע עַל־הָאָרֶץ הוּא אַנְטִיוֹכוֹס הַמְפֹאָר בֶּן־
אַנְטִיוֹכוֹס אֲשֶׁר הָיָה לְעֵרָבוֹן בְּרוֹמָא׃ (יג) וַתְּהִי רֵאשִׁית מַלְכוּתוֹ
בִּשְׁנַת שֶׁבַע וּשְׁלֹשִׁים וּמֵאָה לְמַלְכוּת יָוָן׃
(יד) וַיְהִי בָּעֵת הַהִיא וַיֵּצְאוּ אֲנָשִׁים בְּנֵי־בְלִיַּעַל מִקֶּרֶב יִשְׂרָאֵל
וַיַּדִּיחוּ אֶת־עַם־הָאָרֶץ לֵאמֹר׃ (טו) הָבָה נִכְרְתָה בְּרִית אֶת־הַגּוֹיִם
אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֵינוּ כִּי מֵאָז אֲשֶׁר סַרְנוּ מֵאִתְּרֵיהֶם מְצָאוּנוּ צָרוֹת
רַבּוֹת וְרָעוֹת׃ (טז) וַיִּיטַב הַדָּבָר בְּעֵינֵי הָעָם וַיִּשְׁלְחוּ מַלְאָכִים אֶל־

המלך ויצו המלך בידם ללכת בדרכי הגוים ובחקותיהם •
(יז) ויקימו בית־משחק בירושלים כמשפט הגוים ולא מלו עוד
את־בניהם ויעזבו את־ברית הקדש ללכת בחקותם ויתמכרו
לעשות הרע בעיני יי :
(יח) ויהי כשבת אנטיוכוס בטח על־כסא מלכותו וישאהו
לבו לכבש את־ארץ מצרים ולהשתרר על־שתי הממלכות :
(יט) ויקם וילך ארצה מצרים ואת־עמו לקח עמו ויהי־לו רכב
ופרשים ושנהבים ואניות מחנה כבד מאד : (כ) וילחם את־
תלמי מלך מצרים ויירא תלמי מפניו וינס והעם נפלו חללים
חללים : (כא) וילכד כל עיר מבצר במצרים ויבז שלל רב מאד :
(כב) ויהי אחרי שובו מהכות את־מצרים בשנת שלש וארבעים
ומאה ויעל על־ישראל למלחמה ויבא בחיל כבד ועצום
ירושלימה : (כג) ויבא בעזות מצח אל־הקדש פנימה ויקח את־
מזבח הזהב ואת־המנורה ואת־כל־כליה ואת שלחן הפנים ואת־
קערותיו ואת־כפותיו ואת־המזרקות ואת־פרכת המסך ואת־
הכתרות וכל־עדי הזהב אשר לפני ההיכל ויקצץ אתם :
(כד) ויקח גם את־הכסף ואת־הזהב וכל־כלי־חמדה וכל־אצר
מטמון אשר מצא ויקחם ויעבירם אל־ארצו : (כה) ויך מכה רבה
בעם וידבר אליהם בגאוה ובוז : (כו) ויהי אבל גדול לישראל בכל
משבותם : (כז) שרים וזקנים נאנחו בחורים ובתולות אמללו ופני
נשים יפות תמרמרו : (כח) חתן וכלה בחפתם ספדו ויילילו :
(כט) אבלה נבלה הארץ על־ישביה ובכל־בית־יעקב תאניה
ואניה :

(ל) ויהי מקץ שנתים ימים וישלח המלך את־שר־המסים על־
ערי יהודה ויעל בעם־כבד ירושלימה : (לא) וידבר אתם טובות
אך תוך ומרמה היו בלבבו : (לב) כי כאשר האמינו לחלק שפתיו
ויאספוהו העירה ויפל עליה באגרוף רשע ויהרג עם־רב מישראל :
(לג) ויבז את־העיר ויצת אש בקרבה ויהרס את־הבתים ואת־החמות
סביב : (לד) ויקח את־הנשים ואת־הטף ויוליכם בשבי וינהג
את־מקניהם : (לה) ויבנו את־עיר־דוד בחמות גבהות ומגדלים ותהי
להם

להם למצודה: (לו) וישכן אנשי־בליעל בקרבה ויתחזקו־בה
ויצברו בה אכל ונשק וכל־רכוש ירושלים העבירו שמה:
(לז) ויארבו מעל המצודה למקדש יי וישפכו דם־נקי סביבותיו
ויחללוהו ותהי לשטן ולמוקש לישראל ימים רבים: (לח) וינס כל־
אזרח בישראל מירושלים וזרים ישבו תחתם ותהי העיר זרה
לזרעה ותקיא את־בניה: (לט) מקדשה היה לשמה ומועדיה נהפכו
לאבל: (מ) שבתו שבתותיה וכל־כבודה לאין ותרב חרפתה
וקלונה מתפארתה והדרה:

(מא) ויכתוב המלך אנטיוכוס אל־כל־מדינות מלכותו לאמר
אך תורה אחת וחקה אחת לכל יושבי ארצנו: (מב) ויעזבו כל־
עמי הארץ את־חקותיהם ויעשו כאשר צוה אתם המלך:
(מג) ויאותו גם רבים מבני־ישראל ויזבחו לאלילים ויחללו את־
השבת: (מד) וישלח המלך ספרים ביד רצים אל־ירושלים
ולכל ערי יהודה ויצום ללכת בדרכי גויי הארץ: (מה) לבלתי
הקריב עוד עלה ומנחה בקדש ולבלתי הסך נסך ליי ולהפר את־
השבתות ואת המועדים: (מו) לחלל את־המקדש ואת־הכהנים
ולהקים במות ובתים לאלילים ולהקריב בשר־חזיר וכל־בהמה
טמאה: (מז) ויצו לבלתי המול להם כל זכר ולשקץ את־נפשותם
בכל־דבר־פגול להעבירם מחקות אלהים ולשנות את־דרכם:
(מח) וכל־איש אשר ימרה את־פי־המלך מות יומת: (מט) אלה
הדברים אשר העביר בכל־מדינות מלכותו ויפקד פקידים על־
הארץ לעשותם: (נ) וישלח לכל ערי יהודה ויצום לזבח זבח:
(נא) ויסוגו רבים ממצות יי ויצמדו לגוים ותשחת כל־הארץ
לפניהם: (נב) ויהי הם נגשים את־העם ויתחבאו במערות ובכל־
מקום אשר מצאו שם מפלט:

(נג) ויהי בשנת מאה וארבעים וחמש בחמשה עשר יום לחדש
כסלו ויקימו שקוץ משומם על־מזבח יי ויבנו במות בכל־ערי
יהודה מסביב: (נד) ויזבחו ויקטרו בחוצות העיר ולפני פתחי
ביתם ויקרעו את־ספרי תורת יי לקרעים וישרפו אתם באש:
(נה) וכל אשר נמצא אתו ספר ברית יי וכל השומר את־פי יי

הכי

הכו לפי־חרב כאשר צוה המלך: (נו) כמשפט הזה עשו לבגי־
ישראל מדי־חדש בחדשו בהקבץ העם אל־הערים: (נז) ובחמשה
ועשרים יום לחדש זבחו את־זבחיהם על־הבמה אשר הקימו נכח
מזבח יי: (נח) והנשים אשר מלו את־בניהן הומתו על־פי המלך:
(נט) את־העוללים תלו בצוארם ואת־המלים אתם הרגו בחרב ויבזו
את־בתיהם: (ס) ורבים מבני ישראל דבקו בתורת יי וישמרו מאכל
כל־דבר־טמא: (סא) ויבחרו את־המות משקץ את־נפשותם ומחלל
את־ברית יי וימותו: (סב) ויהי קצף גדול על־כל־ישראל:

ב (א) בימים ההם היה כהן בישראל ושמו מתתיהו בן־יוחנן בן־
שמעון מבני יהויריב בירושלים והוא ישב בהר מודעית: (ב) ויהיו־
לו חמשה בנים ואלה שמותם: (ג) יוחנן הקדשי שמעון התסי
ויהודה המכבי: (ד) אלעזר החורני ויונתן הנפסי: (ה) וירא מתתיהו
את־התועבות אשר ביהודה ובירושלים ויקונן ויאמר: (ו) אוי לי
כי־נולדתי לחזות את־שבר עמי וקריה הקדשה בידי בני־נכר:
(ז) מקדש אלהי בכי זרים והיכלו לזרא כאיש חרם: (ח) כל
מחמדיו נהלכו עוללים בחוצות נחנקו ומבחר בחורים למטבח
הובלו: (ט) צבי תפארתנו לחבל שוסים ורכושנו שלל גוים:
(י) חלפה כלתה כל־הדרה שרתי במדינות נהפכה לשפחה:
(יא) מקדש יי לשמה ותפארתנו למשסה שדוד ושמם בכף עם־
לועז: (יב) ועתה איככה־לא־אקוץ בחיי: (יג) ויקרעו מתתיהו ובניו
את־בגדיהם וילבשו שק ויתאבלו מאד:

(יד) ויהי כאשר באו פקידי המלך עיר מודעית להעביר את־
העם מתורת יי לעבודת האלילים ולזבח להם: (טו) וילוו אליהם
רבים מבני ישראל ומתתיהו ובניו התחזקו: (טז) ויאמרו שרי
המלך אל־מתתיהו לאמר: (יז) הן איש נגיד ונכבד אתה בקרב
עמך ומספר בניך רבים וגם רבה משפחתך לכן קרב־נא אתה
ראשונה לעשות את־מצות המלך כאשר עשו בכל מדינות
מלכותו וגם כל־אנשי יהודה וירושלים: (יח) ואתה ובניך תמצאו
חן בעיני המלך ויתן לכם זהב וכסף ומתנות יקרות: (יט) וישא
מתתיהו את קולו ויאמר: (כ) אם אתנם יסורו כל־עבדי המלך

גוי

גּוֹי גּוֹי מֵאֱלֹהָיו וַיִּשְׁמְעוּן לְקוֹלוֹ לְהָמִיר אֶת־חֻקּוֹת אֲבוֹתֵיהֶם׃
(כא) לֹא־כֵן אָנֹכִי וּמִשְׁפַּחְתִּי כִּי לֹא־נָסוּר יָמִין וּשְׂמֹאל מֵאַחֲרֵי חֻקּוֹת
אֲבוֹתֵינוּ׃ (כב) חָלִילָה־לָּנוּ לָשׁוּב מִמִּצְוֹת יְיָ אֱלֹהֵינוּ וּלְהָפֵר בְּרִיתוֹ
אִתָּנוּ׃ (כג) לָכֵן אֶת־דָּתֵי הַמֶּלֶךְ לֹא־נַעֲשֶׂה וְאֶת־חֻקּוֹתֵינוּ לֹא־נָמִיר
בְּחֻקּוֹת הַמֶּלֶךְ׃

(כד) וַיְהִי כְּכַלֹּתוֹ לְדַבֵּר וַיִּגַּשׁ אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְעֵינֵי כָל־הַנִּצָּבִים
אֶל־הַבָּמָה אֲשֶׁר בְּמוֹדָעִית לִזְבֹּחַ זֶבַח כַּאֲשֶׁר צִוָּה הַמֶּלֶךְ׃ (כה) וַיַּרְא
מַתִּתְיָהוּ וַיִּחַם לְבָבוֹ וַתִּבְעַר קִנְאָתוֹ עַל־תּוֹרַת אֱלֹהָיו׃ (כו) וַיָּרָץ
בַּחֲמָתוֹ אֶל־הָאִישׁ וַיְמִיתֵהוּ אֵצֶל הַבָּמָה וְגַם אֶת־הַפָּקִיד הֵמִית
וַיִּתֹּץ אֶת־הַבָּמָה׃ (כז) וַיְקַנֵּא לְתוֹרַת אֱלֹהָיו כַּאֲשֶׁר עָשָׂה פִּינְחָס
לְזִמְרִי בֶּן־סָלוּא׃ (כח) וַיָּרָץ אַחֲרֵי־כֵן בְּתוֹךְ הָעִיר וַיִּקְרָא בְּקוֹל
גָּדוֹל וַיֹּאמַר מִי הָאִישׁ הֶחָרֵד לְתוֹרַת אֱלֹהָיו וּמַחֲזִיק בִּבְרִיתוֹ
יָבֹא אַחֲרָי׃ (כט) וַיִּבְרַח הוּא וּבָנָיו אֶל־הָרֵי הַמִּדְבָּר וַיַּעַזְבוּ כָל־
אֲשֶׁר־לָהֶם בְּתוֹךְ הָעִיר׃ (ל) וְכָל־הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר נָגְעָה תּוֹרַת יְיָ
בִּלְבָבָם הָלְכוּ אַחֲרֵיהֶם וַיָּנוּסוּ הַמִּדְבָּרָה׃ (לא) וַיֵּשְׁבוּ־שָׁם הֵם
וּנְשֵׁיהֶם וְטַפָּם וּמִקְנֵיהֶם כִּי־גָבַר הַקֶּצֶף מְאֹד מְאֹד׃

(לב) וַיִּשְׁמְעוּ אַנְשֵׁי הַמֶּלֶךְ בְּעִיר־דָּוִד אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַיִם כִּי־רַבִּים
הִכְבִּידוּ אֶת־לִבָּם לְבִלְתִּי עֲשׂוֹת אֶת־מִצְוֹת הַמֶּלֶךְ׃ (לג) וְכִי גַם־
עָזְבוּ אֶת־הֶעָרִים לְהִסְתַּתֵּר בַּמִּדְבָּר וְנִקְבְּצוּ אֲלֵיהֶם עַם רָב׃
(לד) וַיָּקוּמוּ פִּתְאֹם לְהִתְגַּלֵּל עֲלֵיהֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת וַיֹּאמְרוּ לָהֶם׃
(לה) עַד־אָנָה מֵאַנְתֶּם לִשְׁמֹעַ בְּקוֹל הַמֶּלֶךְ קוּמוּ־נָא וּצְאוּ מִזֶּה וַעֲשׂוּ
אֶת־מִצְוֹתָיו וִישַׁבְתֶּם בֶּטַח׃ (לו) וַיַּעֲנוּ וַיֹּאמְרוּ לֹא־נֵצֵא כִּי אֶת־דְּבַר
הַמֶּלֶךְ לֹא נַעֲשֶׂה וְאֶת־הַשַּׁבָּת לֹא נְחַלֵּל׃ (לז) וַיִּגְּשׁוּ אֶל־הַמְּעָרָה
וַיַּעַרְכוּ כְּלֵי־מִלְחָמָה לִקְרָאתָהּ׃ (לח) וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר בְּקִרְבָּהּ לֹא
הֵרִימוּ אֶת־יְדֵיהֶם לִירוֹת אֶבֶן אוֹ לְסַכֵּר אֶת־פִּיהָ׃ (לט) וַיֹּאמְרוּ
אֲלֵיהֶם נָמוּתָה הַפַּעַם בְּנִקָּיוֹן כֻּלָּנוּ וְהַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ עֵדִים בָּנוּ כִּי
בְּזָדוֹן תַּהַרְגוּנוּ׃ (מ) וַיִּפְּלוּ עֲלֵיהֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת וַיַּהַרְגוּ כֹּל אֲשֶׁר
בַּמְּעָרָה וַיָּמוּתוּ הֵם וּנְשֵׁיהֶם וְטַפָּם וּמִקְנֵיהֶם׃ (מא) וַיִּהְיוּ הַמֵּתִים
כְּאֶלֶף נָפֶשׁ׃

(מב) וּמַתִּתְיָהוּ וְרֵעָיו שָׁמְעוּ אֶת־הַדָּבָר וַיֵּצֶר לָהֶם מְאֹד׃

וַיֹּאמְרוּ

(מג) ויאמרו איש אל־אחיו אם עשה נעשה כאשר עשו אחינו
לבלתי התיצב לפני הגוים בעד נפשנו ותורתנו עוד מעט
והשמידונו: (מד) ויועצו כלם ביום ההוא לאמר אם הלחם ילחמו
אויבינו בנו ביום השבת ויצאנו לקראתם ועמדנו על־נפשנו ולא
נמות כמות אחינו במערות: (מה) ויתקבצו אליהם רבים מחסידי בני
ישראל אשר יראת יי בלבבם וכל המלטים את־נפשם מפני
עוכריהם ויתחזקו־בם: (מו) ויהי כי עתקו וגם גברו חיל ויכו
באפם ובחמתם כל־הפשעים בישראל והנמלטים נסו אל הגוים:
(מז) ומתתיהו ורעיו עברו בכל־גבולי ישראל ויתצו את־הבמות
וימולו את־הילדים אשר לא־נמול בשר ערלתם: (מח) ותצלח
המלאכה בידם וירדפו ביד רמה אחרי רדפיהם: (מט) ויצילו את־
תורת יי מיד הגוים ומלכיהם ולא נתנום עוד הרים את־קרנם:
(נ) ויהי כי־זקן מתתיהו וקרבו ימיו למות ויקרא אל־בניו ויאמר
אליהם: (נא) הנה עת־רעה וזועה עת־צרה ותוכחה לישראל:
(נב) לכן קומו בני וקנאו לתורת אלהינו שימו נפשכם בכפיכם
על ברית אלהינו: (נג) זכרו את־המעשים אשר עשו אבותינו
בימי־קדם והיו לכם לשם ולתפארת לדרות עולם: (נד) אברהם
אבינו נסה במסה והאמין ביי ותחשב־לו לצדקה: (נה) יוסף שמר
את־משמרת יי בעת צרתו ויהי לאדון במצרים: (נו) פינחס אבינו
קנא לאלהיו ותהי־לו ברית כהנת עולם: (נז) יהושע מלא אחרי יי
ויהי לראש ולנגיד על־ישראל: (נח) כלב ענה עדות אמת בקהל־
עם ותהי־לו נחלת סגלה: (נט) דוד הלך בדרכו תמים ותהי־לו
המלוכה לירושת עולם: (ס) אליהו קנא לאלהיו ויעל השמימה:
(סא) חנניה מישאל ועזריה בטחו ביי וינצלו מתוך כבשן האש:
(סב) וגם דניאל בתמת לבבו נצל מגוב האריות: (סג) לכן אם תבינו
שנות דור ודור וידעתם כי כל־הבטח ביי יסובבנהו חסד:
(סד) ועתה אל־תגורו מפני בעם הרשע כי כל־כבודו כעש וכדומן
על־פני־השדה: (סה) היום יעלה וישגה ומחר איננו וכי ישוב אל־
עפרו אבדו עשתנותיו: (סו) לכן התאוששו בני וחזקו לבבכם
בתורת יי נעם אלהים מרנכם:

שמעו

(סז) שמעו לקול שמעון אחיכם כי איש חכם ונבון הוא ויהי
לכם לאב׃ (סח) יהודה המכבי איש גבור ובן־חיל מנעוריו הוא
יהיה לכם לראש במלחמה׃ (סט) ועתה אספו לכם כל־הדבקים
בתורת יי לנקם את־נקמת עמנו בצריכם׃ (ע) השיבו להם כפעלם
ושמרו את־מצות־יי בכל־לבבכם׃ (עא) ויברך אתם ויאסף אל־
אבותיו׃ (עב) וימת בשנת מאה וארבעים ושש ויקברו בניו אתו
אל־קבר אבותיו בעיר מודעית׃ (עג) ויבכו אתו כל־בית־ישראל
ויעשו לו אבל כבד מאד׃

ג (א) ויקם יהודה המכבי תחת מתתיהו אביו׃ (ב) וכל־אחיו וכל־
ההלכים אחרי אביו באו לעזרתו ויסעו ביד־רמה להלחם באויביהם׃
(ג) ויהי כי־שנס כגבר חלציו ויסך על־עמו בחרבו ובקשתו וינחל
כבוד וגדלה ליעקב׃ (ד) מהיר במלאכתו כליש ביער ודמיונו
כאריה שאג לטרף׃ (ה) רדף בזעם את־זועמי עמו ואש נשקו
נשקה בעכרימו׃ (ו) פחדו ורגזו הזדים מפחדו ופעלי עולה יחדו
נאלחו כי תשועת עמו צלחה בימינו׃ (ז) מלכי לאמים שמעו
וירגזון ויעקב שמח ועלז במעשיו על־כן זכרו לברכה עד־עולם׃
(ח) ויעבר בכל־ערי יהודה ויכרת כל־רשעי ארץ ויסר חרון
אף יי מישראל׃ (ט) ויגדל שמו בקרב הארץ וכל־עשוק ורצוץ
נקבצו אליו׃

(י) ואפלוניוס הזעיק עם־רב ועצום מן־הגוים ומאנשי שמרון
לצאת בחרב לקראת ישראל׃ (יא) וישמע יהודה ויסע לקראתו
ויכהו וימיתהו ויפלו חללים רבים והשרידים ברחו לנפשם׃
(יב) וישלל את־שללם ויחגר את־חרב אפלוניוס ותהי־לו לחרב
נקמת כל־הימים

(יג) וישמע סירון שר־צבא ארם כי נאספו כל־יראי יי אל־יהודה
וכי נקבצו אליו עם רב למלחמה ויאמר׃ (יד) אכבדה ביהודה
ובעמו ובכל־בוזי דבר המלך לעשות לי שם בארץ׃ (טו) ויאסר
את־רכבו וחיל כבד מן־הגוים עלו אתו להנקם בישראל ויבא עד
מעלה בית־חורון׃ (טז) ויהודה יצא אך במתי מעט לקראתם׃
(יז) ויהי בראתם את־מחנה האויבים ויאמרו הנה אנחנו יצאים

במתי

במתי מעט ונפשנו יבשה מבלי־אכל ואיך נעמד לפני החיל
הנורא הזה: (יח) ויען יהודה ויאמר הנה יי תקצר לתת רבים ביד
מעטים ואם יש מעצר לו להושיע ברב או־במעט: (יט) הן ליי
התשועה ורב חיל לא ימלט: (כ) הם בוטחים על־המונם ועל־רב
חילם להשמידנו עם נשינו וטפנו ולבז את־שללינו: (כא) ואנחנו
נעמד על נפשנו להלחם בעד חיינו ותורתנו: (כב) לכן אל תיראון
ואל־תערצון מפניהם כי השמד ישמידם יי לעינינו: (כג) ויהי
ככלתו לדבר ויפל בחתף עליהם בטרם ידעו בבאו ויך את־סירון
ואת־עמו לפי־חרב: (כד) וירדפם במורד בית־חורון עד־הערבה
ויפלו מהם שמונה מאות איש והנשארים נסו אל־ארץ פלשתים:
(כה) ותפל פחד יהודה ואחיו על־כל־העמים מסביב ויספרו בגוים
את־מעשי יהודה הגדולים ויגיעו עד־אזני המלך:
(כו) ויהי כשמוע אנטיוכוס את־הדברים האלה ותבער כאש
חמתו וישלח בכל־מדינות מלכותו ויזעק חיל גדול ועצום מאד:
(כז) ויפתח את־אוצרו ויתן לכל־צבאו שכר שנה תמימה ויצום
להיות נכונים יום יום: (כח) וירא כי לא־מצאה ידו די־כסף וכי
מעטו תרומות העם יען כי פרוע הוא על־דבר השערוריה אשר
עשה בקרבו נגד דתי הארץ הקדמוניות: (כט) ויירא פן־תכבד
עליו העבדה מנשא כפעם בפעם יען כי פזר שכר ומתן מכל־
המלכים לפניו ויתעצב אל־לבו: (ל) ויועץ ללכת אל־ארץ פרס
להרים את־התרומות למען הרבות־לו כסף: (לא) וישאר אחריו
איש מזרע המלוכה ושמו ליזיאש וישם אתו לפקיד על־־כל־־
הארץ מנהר פרת ועד־קצה ארץ מצרים: (לב) ואת־בנו אנטיוכוס
הפקיד על־ידו לגדלו ולחנכו עד־שובו מארץ נכריה: (לג) ויחלק־
לו את־מחצת החיל ואת־מחצת השנהבים ויצוהו על־כל־אודותיו
ועל־כל־ארץ יהודה וירושלים: (לד) לשלח אנשי צבא לקראתם
ולהשמיד ולהכרית את־שארית יהודה וירושלים ולמחות זכרם
מתחת השמים: (לה) ויצו להושיב גוים בקרבה ולחלק את־הארץ
בגורל לכל בני־הנכר: (לו) ויהי בשנת שבע וארבעים ומאה ויקח
המלך את־מחצת כל־חילו ויסע מאנטוכיא הבירה ויעבר את־

נהר

גְּבַר פְּרָת לַעֲלוֹת אֶל־הָאֲרָצוֹת הָעֶלְיוֹנוֹת:
(לז) וַיִּבְחַר־לוֹ לִיזִיאַשׁ מִנִּכְבַּדֵּי הָאָרֶץ וּמִקְּרוֹבֵי הַמֶּלֶךְ אֶת־תַּלְמַי
בֶּן־דּוֹרִימוֹן וְאֵת נִקָנוֹר וְאֵת גּוֹרְגִיאַשׁ: (לח) וַיְחַלֵּק לָהֶם אַרְבָּעִים אֶלֶף
אִישׁ רַגְלִי וְשִׁבְעַת אֲלָפִים פָּרָשִׁים וַיִּשְׁלָחֵם אֶל־אֶרֶץ יְהוּדָה לְשַׁחֲתָהּ
כַּאֲשֶׁר צִוָּה הַמֶּלֶךְ: (לט) וַיְהִי בְּנָסְעָם עִם כָּל־הַמַּחֲנֶה הַזֶּה וַיַּחֲנוּ
רִאשׁוֹנָה בָּעֲרָבָה אֲשֶׁר עַל יַד אַמָּה: (מ) וַיִּוָּדַע הַדָּבָר לְסוֹחֲרֵי הָאָרֶץ
מִסָּבִיב וַיָּבֹאוּ אֶל־הַמַּחֲנֶה וְכֶסֶף רַב בְּיָדָם לִקְנוֹת אֶת־שְׁבוּיֵי הָעִבְרִים
לַעֲבָדִים וַיִּלָּווּ אֲלֵיהֶם עַם רַב מֵאֲרָם וּמִגּוֹיֵי הָאָרֶץ מִסָּבִיב: (מא) וַיַּרְא
יְהוּדָה וְאֶחָיו כִּי הַקֶּצֶף הוֹלֵךְ וְגָדֵל וְכִי קָרַב הַצָּר אֶל־קְצֵה גְבוּלֵי
הָאָרֶץ וְגַם שָׁמְעוּ אֶת־דְּבַר הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר אָמַר לְהַכְרִיתָם מִגּוֹי:
(מב) וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־אָחִיו הָבָה נַעֲמֹד בִּפְרֶץ עַמֵּנוּ וְנִלָּחֲמָה בְּעַד
נַפְשֵׁנוּ וּמִקְדָּשֵׁנוּ: (מג) וַיִּקָּהֲלוּ קָהָל גָּדוֹל וַיֵּחָלְצוּ לַמִּלְחָמָה וַיִּתְחַנְּנוּ
אֶל־יְיָ לָתֵת לָהֶם יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים:
(מד) וְהָעִיר יְרוּשָׁלַיִם הָיְתָה שְׁמָמָה מֵאֵין יֹשֵׁב אֵין יֹצֵא וְאֵין בָּא
מִכָּל־בָּנֶיהָ וּמִקְדַּשׁ יְיָ מְחֻלָּל: (מה) הַמְּצוּדָה הָיְתָה לְמוֹשַׁב זָרִים וְכָל־
כָּבוֹד גָּלָה מִיַּעֲקֹב קוֹל חָלִיל וְכִנּוֹר לֹא־נִשְׁמַע בְּכָל־הָאָרֶץ:
(מו) וַיִּתְקַבֵּץ הָעָם בְּמִצְפָּה מוּל יְרוּשָׁלָיִם כִּי מִצְפָּה לְפָנִים מְקוֹם
תְּפִלָּה לְיִשְׂרָאֵל: (מז) וַיָּצוּמוּ בַּיּוֹם הַהוּא וַיִּלְבְּשׁוּ שַׂק וַיַּעֲלוּ עָפָר
עַל־רֹאשָׁם וַיִּקְרְעוּ אֶת־בִּגְדֵיהֶם: (מח) וַיִּפְרְשׂוּ אֶת־סִפְרֵי תוֹרַת יְיָ
אֲשֶׁר חִפְּשׂוּ אֹתָם הַגּוֹיִם לְהַתְווֹת־בָּם אֶת־פְּסִילֵי גִלּוּלֵיהֶם וְגַם אֶת־
פַּאֲרֵי הַכְּהֻנָּה הֵבִיאוּ שָׁמָּה: (מט) וְאֶת־הַמַּעַשְׂרוֹת וְאֶת־הַבִּכּוּרִים
וְאֶת־הַנְּזִירִים אֲשֶׁר מִלְאוּ אֶת־יְמֵי נִזְרָם: (נ) וַיִּצְעֲקוּ בְּקוֹל בְּכִי אֶל־
יְיָ אֱלֹהִים וַיֹּאמְרוּ אֲהָהּ אָנָה נִפַּלֵּט אֶת־אֵלֶּה הַיּוֹם: (נא) הֵן מִקְדָּשְׁךָ
לְטֻמְאָה וְכֹהֲנֶיךָ נִרְדְּפוּ וַיִּלְבְּשׁוּ בוֹשֶׁת: (נב) כָּל־הָעַמִּים כֻּלָּם קָמוּ
עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ וְלֹא נִכְחַד מִמְּךָ אֶת־אֲשֶׁר זָמְמוּ לַעֲשׂוֹת: (נג) אֵיכָכָה
נַעֲמֹד לִפְנֵיהֶם אִם לֹא תוֹשִׁיעֵנוּ יְמִינֶךָ:
(נד) וַיֵּצְאוּ יְהוּדָה וַיִּתְקְעוּ בַּשּׁוֹפָרוֹת וַיָּרִיעוּ תְּרוּעָה וַיִּתֵּן רָאשִׁים
עַל־הָעָם שָׂרֵי מֵאוֹת וְשָׂרֵי חֲמִשִּׁים וְשָׂרֵי עֲשָׂרוֹת: (נה) וַיַּעֲבִר קוֹל
בַּמַּחֲנֶה לֵאמֹר מִי־הָאִישׁ אֲשֶׁר בָּנָה בַיִת חָדָשׁ וְלֹא חֲנָכוֹ אוֹ אֵרַשׂ
אִשָּׁה וְלֹא לְקָחָהּ אוֹ נָטַע כֶּרֶם וְלֹא חִלְּלוֹ אוֹ אִישׁ אֲשֶׁר יֵרַךְ לְבָבוֹ
ילד

ילך וישוב לביתו ככתוב בספר תורת יי : (נו) ואחרי־כן נסעו ויטו
את־אהליהם מנגד לאמה : (נז) וידבר יהודה אל־העם לאמר :
(נח) התקדשו למחר והיו לבני־חיל להלחם באויביכם אשר
התקבצו להכריתנו ולאבד את מקדשנו : (נט) כי טוב לנו למות
במלחמה מראות ברע אשר ימצא את־עמנו ואת־מקדשנו :
(ס) ויי אלהים את־הטוב בעיניו יעשה :

ד (א) ויקם גרגיאש לילה ויבחר חמשת אלפים איש רגלי ואלף
פרשים : (ב) ויקרבו בלאט אל־מחנה היהודים להתנפל פתאם
עליהם ואנשי המצודה היו להם לעינים : (ג) וישמע יהודה ויקם
עם־אנשי צבאו לרדת אל־מחנה המלך אשר באמה ולהכותם
בעודם נטושים על־פני השדה : (ד) ויהי כאשר הקריב גרגיאש
לבא אל־מחנה יהודה וירא כי אין איש וישתאה ויאמר אך
נסים הם לפנינו ויסע אחריהם ההרה : (ה) וכמו השחר עלה והנה
יהודה בערבה ושלשת אלפים איש בחור עמו ושריונות וחרבות
לא־היו־להם עוד די־מחסרם : (ו) ויהי בראתם את־מחנה האויבים
כי־עצום הוא ואיש איש לבוש שריון קשקשים וגם פרשים להם
כלם מלמדי מלחמה ויראו : (ז) ויאמר יהודה אליהם אל־תיראו מפני
המונם ואל־תחפזו מפני רב־כחם : (ח) זכרו את־אבותינו אשר
הצילם יי על ים־סוף ברדף פרעה אחריהם ברכבו ובפרשיו :
(ט) קומו־נא ונצעק אל־יי אלהינו לתת־לנו חסד ורחמים ויזכר את־
בריתו אשר כרת את־אבותינו וישמיד את־כל־החיל הזה לעינינו :
(י) למען ידעו העמים כלם כי יי הוא האלהים הפודה את־עמו
ישראל מכל־צרותיו :

(יא) ויהי כי־ראו הגוים את־מחנה היהודים נסעים לקראתם
ויצאו גם־הם מן־המחנה ויסעו במערכה לקראתם ואנשי יהודה
תקעים בשופרות : (יב) ויפגעו באויביהם ויגפו לפני בני־ישראל
ויעטו דרך הערבה : (יג) ויזנבו את־הנחשלים בהם וידלקו אחריהם
עד־גזרון ועד שדה־אדום מול־אשדוד ויבנה ויפלו מהם כשלשת
אלפים איש : (יד) ויהי כי־שב יהודה מרדף אחריהם ויצו את־אנשיו
לאמר : (טו) העצרו לכם מן־התפשטו על־השלל אשר במחנה
כי

כי לא־כלתה עוד המלחמה: (טו) הנה גרגיאש וגדודיו לפנינו על־
ההר לבן. עמדו על נפשכם במערכה ואחרי הכותכם אתם
תפשטו על־השלל ואין מחריד: (יז) עודנו מדבר והנה גדוד
האויב נראה בראש ההר: (יח) וישא גרגיאש את־עיניו וירא כי
נסו אנשיו וכי הצת אש במחנה כי הקיטור עלה השמימה
ויראהו את־אשר נעשה: (יט) ויהי בראתם את־יהודה וחילו
ערוכי מלחמה עמדים במערכה ויבהלו מאד ויפנו ערף וינוסו
אל־ארץ הגוים: (כ) וישב יהודה ואנשיו אל־המחנה ויעטו אל־
השלל ויבזו זהב וכסף ובגדי תכלת וארגמן ורכוש עד־אין
מספר: (כא) ואחרי־כן שבו אל־ארצם ויהללו את־יי בשירים
ויזמרו הודו ליי כי־טוב כי לעולם חסדו: (כב) ויהי ביום ההוא
תשועה גדולה לישראל: (כג) והגוים מן־יתר הפליטה באו־אל־
ליזיאש ויספרו־לו את הקרות אתם: (כד) וישמע ליזיאש ותפעם
רוחו ויתעטף כי ראה כי־כשל כחו בישראל וכי לא־נפל הדבר
כרצון המלך:

(כה) ויהי לתקופת השנה וישב ליזיאש ויקהל ששים אלף איש
בחור וחמשת אלפים רכבים בסוסים לכבש את־ירושלים:
(כו) ויעתק את־מחנהו בארץ אדום ויחן לפני בית־צור: (כז) ויצא
יהודה לקראתו ועשרת אלפים איש אתו: (כח) וירא את־מחנה
האויב כי כבד הוא מאד ויתפלל אל־יי ויאמר: (כט) ברוך אתה
יי אלהי ישראל וגואלו אתה הכית את־גבר־הענק ביד דוד עבדך
ונתת את־חיל הגוים ביד יונתן בן־שאול ונשא־כליו: (ל) תנה גם־
עתה את־המחנה הזה ביד עמך ישראל למען יבושו ויכלמו
ברב־כחם והמונם: (לא) תן מורך בלבבם והפל עליהם אימה ופחד
שלח ידך במו להמם ולאבדם: (לב) למען יפלו בחרב אהביך וכל
ידעי שמך יזמרו שירי תהלתך:

(לג) ויתגר־בם יהודה ויגף ליזיאש לפניו ויהיו המתים במגפה
ההיא חמשת אלפים איש: (לד) וירא ליזיאש כי־נסו אנשיו
והעברים אנשי מרי־נפש הם ונכונים למות ולחיים כבני־חיל בישב

לאנטוכיא

לאנטוכיא לאסף עוד חיל גדול מבראשונה ולצאת לקראת יהודה
למלחמה :
(לה) וידבר יהודה ואחיו אל־העם לאמר : (לו) הן האויב נגף
לפנינו ועתה עלה נעלה ונטהרנו את־מקדש יי : (לז) ויקהלו כל־
אנשי הצבא ויעלו יחדו על־הר־ציון : (לח) ויהי בראותם את־המקדש
כי־שמם ואת־המזבח כי־חלל והדלתות שרופות באש והלשכות
נהרסות ועשב השדה צמח בכל־גבולו מסביב : (לט) ויקרעו את־
בגדיהם ויזרקו עפר על־ראשם ויתאבלו מאד : (מ) ויריעו בחצצרות
תרועה ויפלו על־פניהם ותעל שועתם השמימה : (מא) ויצו יהודה
את־גדוד אחד מאנשיו לצור על־המצודה עת טהרם את־המקדש :
(מב) ויבחר מן הכהנים אשר לא־הטמאו ואשר לא־עזבו את־ברית
אלהיהם ויצום לטהר את־המקדש ולהשליך את־האבנים אשר
נטמאו אל־מקום טמא : (מג) ויראו את־מזבח העולה כי־
חלל ויועצו לב יחדו כדת מה־לעשות : (מד) ותהי העצה היועצה
לנתץ את־המזבח עד רדתו לבלתי היות להם למכשול יען כי־
חללוהו זרים ויתצו אתו : (מה) ויניחו את־האבנים על־הר־הבית
אל־מקום פלני אלמני עד־אשר־יקום נביא בישראל להורתם את
אשר יעשון : (מו) ויקחו אבנים שלמות אשר לא־עלה עליהן ברזל
ככתוב בתורת יי ויבנו מזבח חדש כתבנית הראשון : (מז) וישובו
לבנות את־פרצי המקדש ואת־כל אשר מבית להיכל ויחטאו
את־החצר ואת כל אשר בו : (מח) ויחדשו את־כל־כלי־הקדש
וישימו את־המנורה אל־ההיכל ואת מזבח הקטרת ואת שלחן
הפנים : (מט) וישימו את־הקטרת על־המזבח ועל־המנורה העלו
את־נרותיה להאיר במקדש : (נ) ויתנו את־לחם הפנים על־השלחן
ואת־פרכת המסך על־הארון ותכל כל־העבדה כאשר בתחלה :
(נא) ויהי ביום החמשי ועשרים לחודש התשיעי הוא כסלו בשנת
שמונה וארבעים ומאה וישכימו בבקר ויעלו עלות על־המזבח
החדש כמשפט : (נב) ויחנכו את־המזבח בעצם היום אשר טמאו
אתו הגוים ויהללו ליי בשירים ובכנרות בחלילים ובמצלצלים :
(נג) ויפלו על־פניהם וישתחוו ליי על־אשר נתן להם עז ותשועה :

ויחנו

(נד) ויחנכו את חנכת המזבח שמנת ימים ויעלו עלות ותודת
בשמחת לבבם׃ (נה) ויפארו את־פני־ההיכל בעטרות ובמגני
זהב ויחטאו את־השערים ואת־לשכות הכהנים וישימו את־
הדלתות׃ (נו) ותהי שמחה גדולה בכל־העם כי גלל יי את־חרפת
הגוים מעליהם׃ (נז) ויצו יהודה ואחיו וכל־קהל ישראל לחג את
חנכת המזבח ביום החמשה ועשרים לחדש כסלו שמנת ימים
מדי־שנה בשנה בהלל ובתודה ליי׃

(נח) ויבנו גם בעת ההיא חמות בצרות ומגדלים גבהים מסביב
למקדש על־הר־ציון למען לא־יוסיפו הגוים עוד לשחתו כבראשונה׃
(נט) ויתן יהודה מצב בתוכם לשמר את־המקדש ויבצר גם את־
בית־צור למען היות להם למבצר מנגד לאדום׃

ה (א) וישמעו הגוים מסביב כי־הוקם המזבח וכי טהרו את־
המקדש כבראשונה ויחר אפם במאד מאד׃ (ב) ויועצו יחדו
להכרית ולעקר את־כל־עדת יעקב ויחלו לשלח יד ביהודים אשר
בגבולם וימיתום׃ (ג) ויהודה יצא לקראת ארץ אדום למלחמה
על־בני עשו ויפל עליהם במעלה־עקרבים אשר חנו־שם על־
בני־ישראל ויך בהם מכה רבה ויקח את שללם׃ (ד) וגם ישבי
בית־און היו למוקש ולמארב לישראל על־הדרך וימיתו רבים
מהם׃ (ה) ויפקד יהודה עליהם את פשעם ויצבא על המגדלים
אשר היו־בם ויחרימם וישרף אתם וכל האנשים אשר בתוכם׃
(ו) ומשם פנה מול בני־עמון עם גבורי־חיל למלחמה וימצאם
חמשים ושם שר־צבאם טימוטיוס׃ (ז) ויעש אתם מלחמות
רבות ויוכל להם וילכד את־יעזר ואת־בנותיה וישב אל־ארץ
יהודה׃

(ח) ויהי בעת ההיא ויקומו גם ישבי גלעד על־היהודים אשר
בארצם לכלתם וימלטו אל־מבצר דימון׃ (ט) וישלחו ספרים אל־
יהודה ואל אחיו לאמר׃ (י) כל־הגוים אשר סביבותינו שתו
עלינו לכלתנו וטימוטיוס בראשם ועתה הם צרים על־המבצר
אשר נמלטנו־שם להבקיעהו׃ (יא) לכן חושה־נא לעזרתנו למען
הצילנו מידם כי רבים ממנו נפלו בחרב׃ (יב) וגם מאחינו הישבים

בארץ

בארץ טוב המיתו כאלף נפש ואת־נשיהם וטפם הוליכו בשבי
ויבזו את־שללם : (יג) ויהי הם קראים עוד את־המכתב והנה
מלאכים באים מן־הגליל ומדיהם קרועים ויגידו חדשות כאלה
ויאמרו : (יד) הנה הגוים מכל־הערים מסביב מעכו ומצור ומצידון
וכל־ישבי הגליל קמו עלינו להשמידנו ותמלא הארץ אתם :
(טו) ויהי כשמע יהודה ואנשיו את־הדברים האלה ויועצו לב
יחדו מה לעשות להושיע את־אחיהם במבוכה הזאת : (טז) ויצו
יהודה את־אחיו את־שמעון ויאמר בחר־לך אנשים ולך אל־
הגליל להושיע את־אחינו ואני ויונתן אחי נסעה הגלעדה :
(יז) וישם את־יוסף בן־זכריה ואת־עזריה לנציבים על־שארית
העם ועל־אנשי המלחמה ויפקד את־ארץ יהודה על־ידם לשמרה :
(יח) ויצו אתם לאמר שפטו את־העם אך השמרו לכם ואל־תצאו
למלחמה על־הגוים עד־שובי אליכם : (יט) ויחלק לשמעון שלשת
אלפים איש אבירי־לב ללכת אל־הגליל ויהודה שם את־פעמיו
הגלעדה ומספר פקודיו שמנת אלפים : (כ) ויהי בבא שמעון אל־
הגליל וילחם מלחמות רבות את־הגוים ותעז ידו עליהם ויכם
וירדפם עד־פתח שערי עכו : (כא) ויפלו כשלשת אלפים נפש מן־
הגוים וישלל את־שללם : (כב) ואת־אחיו אשר בגליל ובארפד
לקח וינהג אתם ואת־נשיהם וטפם ואת־כל רכושם אל־ארץ
יהודה וילכו אתו שמחים וטובי־לב :

(כג) ויהודה המכבי ויונתן אחיו עברו את־הירדן וילכו דרך
שלשת ימים במדבר : (כד) ויפגשו את־אנשי נבו ויקראו להם
לשלום ויספרו־לו את הקרות את־אחיהם בארץ הגלעד : (כה) כי
הוליכו הגוים אתם בשבי ויכלאום בבצרה ובבצר ובעלמון
ובחשבון ובמקד ובקרנים ערים גדלות ובצרות מאד וגם רבים
שם אסורים בערי הגלעד : (כו) וכי נוסדו יחד להתנפל למחרתו
על־המבצרים האלה להבקיעם ולבלעם ביום אחד : (כז) ויפן
יהודה פתאם עם כל־חילו וילך דרך מדבר בצר ויפל על־העיר
וילכד אתה : (כח) ויהרג את־כל זכורה לפי־חרב ויבז את־שללה
ואת־העיר הצית באש ובעוד לילה קרב אל־המבצר : (כט) הבקר

אור

אור וישאו את־עיניהם ויראו והנה המון גדול עד־אין־מספר
נשאים סלמים וכלי־כלי־משחית לעלות על־המבצר ולתפשו :
(ל) וירא יהודה כי־החלה המלחמה ונאקת אנשי העיר וקול
התרועה גדלו עד־לב השמים ויעורר את־רוח אנשיו להלחם בעד
נפש אחיהם : (לא) ויחץ את־עמו לשלשה ראשים ואחרי נשאם
את־קולם אל־יי תקעו בשופרות ויתגרו באויביהם מאחור : (לב) ויהי
כי־הכירו אנשי טימוטיוס את־יהודה בעקבם וינוסו מפניו ויך
בהם מכה גדולה ויפלו מהם ביום ההוא כשמונת אלפים נפש :
(לג) ויפן משם יהודה ויסע מול מצפה ויערך לקראתה ויתפשה
ויהרג את כל זכורה ויבז את־שלל העיר ויצת־אש בקרבה :
(לד) ואחרי־כן שם פעמיו חשבונה ובצרה ומקדה ויתר ערי
הגלעד ויפלו בידו :
(לה) ויהי אחר הדברים האלה ויאסף טימוטיוס עוד חיל ויחן
על רבה מעבר לנחל : (לו) וישלח יהודה מרגלים לתור את־מחנה
האויב וישובו ויאמרו : (לז) הנה כל הגוים מסביב נקבצו יחד
ויכסו את־עין הארץ : (לח) וגם חיל ערב אתם אשר שכרו בכסף
וכל־העם חלוצי מלחמה חנים מעבר לנחל :
(לט) וטימוטיוס אמר אל־שרי צבאו לאמר זה לנו האות :
(מ) אם עבר יעבר יהודה את־הנחל ולא יירא מגשת אלינו לא
נוכל־לו כי עצום הוא ממנו : (מא) אולם כי יירא לעבר ותחתיו
יעמד ועברנו אנחנו כי יכל נוכל־לו :
(מב) ויהי כי קרב יהודה אל־הנחל ויצג את־שוטרי העם על־
שפת הנחל ויצו אתם לאמר האיצו בכל־העם לעבר למלחמה
ולא־יותר איש במחנה : (מג) ויעבר הוא ראשונה וכל־העם אחריו
וינגפו כל־הגוים לפניהם וישליכו איש איש את־חרבו ויברחו אל־
בית־גלוליהם אשר בקרנים להמלט על־נפשם : (מד) ויתפש יהודה
את העיר וישרף את־בית־העשתרות וכל־אשר בתוכו ויהרס את־
קרנים עד היסוד־בה ולא יכלו להתיצב לפני יהודה : (מה) ויקבץ
אחרי־כן כל־איש ישראל אשר בגלעד למקטן ועד גדול הם ונשיהם
וטפם וכל־רכושם לשוב אל־ארץ יהודה : (מו) ויהי בהיותם בדרך

ויפגעו

וַיִּפְגְּעוּ בְּעִיר גְּדוֹלָה וּבְצוּרָה הִיא עֶפְרוֹן וְאֵין דֶּרֶךְ לִנְטוֹת יָמִין
וּשְׂמֹאל בִּלְתִּי עֲבֹר בְּתוֹכָהּ: (מט) וַיִּסְגְּרוּ אַנְשֵׁי הָעִיר בַּעֲדָם וְאֶת־
מְבוֹאֵי הָעִיר מִלְאוּ אֲבָנִים: (מח) וַיִּשְׁלַח לָהֶם יְהוּדָה דִּבְרֵי
שָׁלוֹם לֵאמֹר: (מט) נַעְבְּרָה־נָּא בְּעִירְכֶם לָשׁוּב אֶל־אַרְצֵנוּ לֹא יָרַע
לָכֶם אִישׁ רַק אֵין דָּבָר־בִּלְתִּי עֲבֹר בְּרַגְלֵינוּ וַיְקַשּׁוּ אֶת־עָרְפָּם
וְלֹא נְתָנוּם לַעֲבֹר: (נ) וַיְצַו יְהוּדָה לְכָל־אֲנָשָׁיו לַעֲרֹךְ מַעֲרָכָה
לִקְרַאת הָעִיר אִישׁ אִישׁ עַל דִּגְלוֹ: (נא) וַיֵּחָלְצוּ וַיִּסְעוּ לִקְרָאתָהּ
וַיִּלָּחֲמוּ־בָהּ כָּל־הַיּוֹם הַהוּא וְכָל־הַלַּיְלָה עַד נְתָנָהּ הָאֱלֹהִים בְּיָדָם:
(נב) וַיַּךְ יְהוּדָה אֶת־כָּל־זְכוּרָהּ לְפִי־חָרֶב וַיָּבֹז אֶת־הָעִיר וַיַּעֲשֶׂהָ תֵּל
עוֹלָם וַיֵּלְכוּ עַל־פִּגְרֵי מְתֵיהֶם עַד אֲשֶׁר עָבְרוּ אֶת־הַיַּרְדֵּן וַיָּבֹאוּ
בָּעֲרָבָה מוּל בֵּית־שְׁאָן: (נג) וַיְקַבֵּץ יְהוּדָה אֶת־הַנֶּחֱלָשִׁים בָּעָם
וַיְדַבֵּר עַל־לִבָּם כָּל־הַדֶּרֶךְ עַד בֹּאָם אֶל־אֶרֶץ יְהוּדָה: (נד) וַיַּעֲלוּ
כֻלָּם בְּשִׂמְחָה עַל הַר־צִיּוֹן וַיַּקְרִיבוּ עֹלוֹת לַיְיָ יַעַן כִּי לֹא־נֶעְדַּר
מֵהֶם אִישׁ עַד שׁוּבָם אֶל אֶרֶץ אֲחֻזָּתָם:

(נה) וַיְהִי בִּהְיוֹת יְהוּדָה וְיוֹנָתָן בְּאֶרֶץ הַגִּלְעָד וְשִׁמְעוֹן אֲחִיהֶם
בַּגָּלִיל רָצוּר עַל־עַכּוֹ: (נו) וְיוֹסֵף בֶּן־זְכַרְיָה וַעֲזַרְיָה שָׁמְעוּ אֶת־כָּל־
הַגְּדֹלוֹת אֲשֶׁר עָשׂוּ וַיֹּאמְרוּ: (נז) לָמָּה נִגָּרַע מֵעֲשׂוֹת לָנוּ שֵׁם
בָּאָרֶץ כְּאַחֵינוּ הָבָה נִלָּחֲמָה גַּם־אֲנַחְנוּ אֶת־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֵינוּ:
(נח) וַיְצַוּוּ אֶת־אַנְשֵׁי מִלְחַמְתָּם לְהֵחָלֵץ וַיֵּצְאוּ לִקְרַאת יַבְנֶה לַמִּלְחָמָה:
(נט) וַיִּסַּע גָּרְגִיאַשׁ וְחֵילוֹ לִקְרָאתָם וַיְנִיסֵם עַד גְּבוּלֵי אֶרֶץ יְהוּדָה
וַיִּפָּקְדוּ מֵהֶם כְּאַלְפַּיִם אִישׁ וַתְּהִי מְהוּמָה גְדוֹלָה בְּיִשְׂרָאֵל: (ס) יַעַן
אֲשֶׁר לֹא־שָׁמְעוּ לְקוֹל יְהוּדָה וְאֶחָיו וַיַּחְשְׁבוּ לַעֲשׂוֹת נִפְלָאוֹת וְהֵם
לֹא־הָיוּ מִזֶּרַע הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר בָּחַר יְיָ בָּהֶם לָתֵת בְּיָדָם תְּשׁוּעָה
לְעַמּוֹ: (סא) וִיהוּדָה וַאֲנָשָׁיו הָיָה יְקָר וּגְדֻלָּה נֶגֶד כָּל־קְהַל־
יִשְׂרָאֵל וְנֶגֶד כָּל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר שָׁמְעוּ אֶת־שִׁמְעָם וַיָּבֹאוּ וַיְבָרְכוּ
אֹתָם:

(סב) וַיְהִי אַחֲרֵי־כֵן וַיֵּצֵא יְהוּדָה וְאֶחָיו לְהִלָּחֵם בִּבְנֵי עֵשָׂו הַיֹּשְׁבִים
בְּאֶרֶץ הַנֶּגֶב וַיִּלְכְּדוּ אֶת־חֶבְרוֹן וְאֶת־בְּנוֹתֶיהָ וַיַּהַרְסוּ אֶת־הַמִּבְצָר
וְאֶת־הַמִּגְדָּלִים מִסָּבִיב שָׂרְפוּ בָּאֵשׁ: (סג) וַיִּפְנוּ מִשָּׁם וַיִּסְעוּ אֶל־
גְּלִילוֹת הַגּוֹיִם וַיַּעַבְרוּ אֶת־שֹׁמְרוֹן: (סד) בַּיּוֹם הַהוּא נָפְלוּ מִן־

הכהנים

הַכֹּהֲנִים אֲשֶׁר נְשָׂאָם רוּחָם לְהַרְאוֹת אֶת־כֹּחָם וַיֵּלְכוּ לְהִלָּחֵם בְּלִי־
דָעַת׃ (סח) וַיַּעְתֵּק יְהוּדָה מִשָּׁם אֶת־מַחֲנֵהוּ מוּל אַשְׁדּוֹד בִּגְלִילֵי
הַגּוֹיִם וַיִּתֹּץ אֶת־הַמִּזְבְּחוֹת וְאֶת־פְּסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם שָׂרַף בָּאֵשׁ וְאַחֲרֵי
קַחְתּוֹ אֶת־שְׁלַל הֶעָרִים שָׁב אֶל־אֶרֶץ יְהוּדָה׃

ו (א) וַיְהִי בִּנְסֹעַ אַנְטִיוֹכוּס בְּאַרְצוֹת הָעֶלְיוֹנוֹת מֵעִיר לְעִיר
וַיֵּאָמֶר־לוֹ הִנֵּה עִיר גְּדוֹלָה בְּאֶרֶץ־פָּרָס וּשְׁמָהּ עֵילָם וְהִיא מְלֵאָה כֶּסֶף
וְזָהָב׃ (ב) וּבְאוֹצַר בֵּית־אֱלֹהֶיהָ יְרִיעוֹת זָהָב וְשִׁרְיֹנוֹת וּשְׁלָטִים אֲשֶׁר
הֱבִיאָם־שָׁם אֲלֶכְּסַנְדְּרוֹס בֶּן־פּוֹלִיפּוֹס מֶלֶךְ מַקְדּוֹנְיָא׃ (ג) וַיָּבֹא
אַנְטִיוֹכוּס וַיִּצְבָּא עַל־הָעִיר לְלָכְדָהּ וְלָבֹז אֶת־שְׁלָלָהּ אַךְ תַּם לָרִיק
כֹּחוֹ׃ (ד) כִּי אַנְשֵׁי הָעִיר נִזְהֲרוּ מִקֶּדֶם וַיֵּצְאוּ בְּמַעֲרָכָה לִקְרָאתוֹ
וַיִּרְדְּפוּהוּ וַיִּפֶן סָר וְזָעֵף בָּבֶלָה׃

(ה) וְאִישׁ בָּא אַרְצָה פָּרָס וַיַּגֶּד־לוֹ לֵאמֹר הִנֵּה הַצָּבָא אֲשֶׁר שָׁלַחְתָּ
אֶל־אֶרֶץ יְהוּדָה כָּלִיל נִגָּף׃ (ו) וְלִיזִיאַשׁ רֹאשׁ לְכָל־הַמַּחֲנוֹת נָס
מִפְּנֵי הָעִבְרִים וַיָּשֹׁסּוּ אֶת־מַחֲנֵהוּ וַיִּקְחוּ אֶת־כָּל־כְּלֵי־הַקְּרָב אֲשֶׁר
בְּתוֹכָהּ וְעַתָּה כֻּלָּם גִּבּוֹרֵי־מִלְחָמָה הֵם וַיִּתְחַזְּקוּ׃ (ז) וְאֶת־הַשִּׁקּוּץ
אֲשֶׁר הֲקִימוֹתָ עַל־הַבָּמָה בִּירוּשָׁלַיִם הִשְׁלִיכוּ חוּצָה וְאֶת־הַמִּקְדָּשׁ
הִקִּיפוּ חֹמוֹת גְּבֹהוֹת כַּאֲשֶׁר בַּתְּחִלָּה וַיְבַצְּרוּ אֶת־בֵּית־צוּר עִירְךָ׃
(ח) וַיִּשְׁמַע אַנְטִיוֹכוּס אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּבָּהֵל וַיִּתְעַצֵּב אֶל־לִבּוֹ
וַיִּפֹּל לְמִשְׁכָּב וַיָּחַל כִּי רָאָה כָּל־תִּקְוָתוֹ מֵאָפֶס׃ (ט) וַיִּתְמַהְמַהּ יָמִים
רַבִּים בָּעִיר הַהִיא כִּי עִצְּבוֹנוֹ הָיָה הָלוֹךְ וְגָדוֹל וַיֵּדַע כִּי־חָלָה אֶת־
חָלְיוֹ לָמוּת׃ (י) וַיִּקְרָא לְכָל־אֹהֲבָיו וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הִנֵּה נָדְדָה שְׁנָתִי
מֵעֵינַי וּתְנוּמָה מֵעַפְעַפָּי מִיָּגוֹן וּמֵעֹצֶב׃ (יא) וָאֹמַר בִּלְבָבִי הִנֵּה כָּל־
כְּבוֹדִי נֶהְפַּךְ עָלַי לְמַשְׁחִית וְצָרוֹת כְּשֶׁטֶף עָבְרוּ עַל נַפְשִׁי׃ (יב) לוּ
הָיִיתִי מְחֻנָּן בְּרֹב כֹּחִי וְיָקַרְתִּי בְּעֵינֵי עַמִּי׃ (יג) וְעַתָּה מֵעַי חֳמַרְמָרוּ
בְּזָכְרִי אֶת־אֲשֶׁר הִתְעַלַּלְתִּי בִּירוּשָׁלָיִם׃ (יד) אֶת־הַמִּקְדָּשׁ נִצַּלְתִּי
מִכֹּל מַחֲמַדָּיו זָהָב וָכֶסֶף וְאֶת־צְבָאוֹתַי שָׁלַחְתִּי לְהַשְׁמִיד אֶת־יֹשְׁבֵי
יְהוּדָה עַל לֹא־דָבָר׃ (טו) עַל־אֵלֶּה אֲחָזַתְנִי הָרָעָה לָרֶדֶת בְּיָגוֹן
שְׁאוֹלָה עַל־אַדְמַת נֵכָר׃ (טז) וַיִּקְרָא לְאֶחָד מֵאֹהֲבָיו לְפוֹלִיפּוֹס וַיְצַוֵּהוּ
לְפָקִיד עַל־כָּל־מַלְכוּתוֹ׃ (יז) וַיִּמְסֹר־לוֹ אֶת־הַכֶּתֶר וְאֶת־הַלְּבוּשׁ וְאֶת־
טַבַּעַת הַמֶּלֶךְ לַהֲבִיאָם אֶל־אַנְטִיוֹכוּס בְּנוֹ בִּפְקֻדָּתוֹ עַל־יָדוֹ לִהְיוֹת־
לוֹ

לו לאמן ולהמליכהו תחתיו : (יח) וימת אנטיוכוס בשנת מאה
וארבעים ושמונה : (יט) וישמע ליזיאש כי־מת המלך וימלך את־
בנו למלך תחתיו כי הוא היה באמנה אתו ויקרא את־שמו
אאופטר :
(כ) והגוים אשר ישבו עוד על־המצודה הרעו לבני־ישראל
סביבות המקדש מאד מאד ויתחזקו שמה : (כא) ויתן יהודה את־
לבו לצור עליהם ולהחרימם עד־כלה : (כב) ויתאספו כל־העם
ויגישו כל־כלי־מפץ ומשחית לפניה : (כג) וימלטו מקצת הגוים
אשר במצודה והנלוים עליהם מן־המורדים בישראל וילכו אל־המלך
ויאמרו־לו : (כד) עד־מתי תחשך את־ידך מעשות שפטים להנקם
את־נקמת אחינו : (כה) כמעט הואלנו לעבד את־אביך וללכת
בחקותיו כאשר צונו והנה אחינו מתעבים אתנו בגלל הדבר :
(כו) כל־הנפל בידם יהרגו וכל־רכושנו לבז ולמשסה : (כז) ותקטן
בעיניהם לשלח את־ידם בנו כי גם בכל־גבולי הארץ ירעו כזאת :
(כח) בעת הם חנים על־המצודה בירושלים ללכדה ואת־המקדש
ואת־בית־צור בצרו : (כט) ועתה אם לא־תעצר אתם וגבה רוחם
לזוד עוד מקדם עד אשר לא־תוכל להם :
(ל) כשמע המלך את־הדברים האלה ויקצף מאד ויקרא לכל־
שרי הצבא אשר על־הרכב ועל־הרגלי : (לא) ויאסף עוד חיל
בשכר מאת הממלכים אשר בבריתו ומאיי הים ויהיו מספר פקודיו
מאת אלף רגלי ופרשים עשרים אלף ופלים שלשים ושנים כלם
מלמדי מלחמה : (לב) ויסעו דרך ארץ אדום ויצבאו על־בית־צור
ימים רבים ויקריבו כל־כלי־קרב ומפץ עליה להבקיעה : (לג) ויפרצו
בני־ישראל מן־העיר וישלחו את־כלי משחיתם באש וילחמו
כגבורי חיל : (לד) ויהודה סר מעל־המצודה ויסע את־חילו לקראת
בית־סוחרה נכח מחנה המלך : (לה) וישכם המלך למחרתו בטרם
אור היום וימשך את־מחנהו פתאם על־הדרך העלה בית־סוחרה
ויערך את־מערכותיו ויתקעו בחצצרות : (לו) ויזו על־השנהבים
דם ענבים ומיין פרי בכאים להחרות אפם למלחמה : (לז) ויספקום
לפי־גדודי הטמטות ויתנו לכל־חיה וחיה אלף איש רגלי לבושי
שרינות

שרינות ברזל וכובע נחשת בראשם וחמש מאות איש בחור
רכבים בסוסים׃ (לח) כל־אלה עמדו על צלעי הפיל ולא־סרו ממנו
ובכל־מקום אשר הלכה החיה שם היו הלכים׃ (לט) ועל־גב כל־
פיל רכסו צריח עץ לבל־יזח למחסה ובצריח שלשים ושנים
לוחמים מלבד איש הודו המנהיג את־החיה׃ (מ) ואת־יתר הפרשים
הציגו על־ירכתי הצבא לבל־יפרדו׃ (מא) ויהי בצאת השמש
וזרח על־מגני הזהב והנחשת ויאירו פני ההרים מסביב ומראיהם
כיקודי אש׃ (מב) ויסע מקצת חיל המלך על־ההר ומקצתו מתחת
בשפלה וילכו לאטם במערכה׃ (מג) כל־השמע צללו אזניו מקול
ענות ההמון במסעם ומקול צלצל כל־כלי המלחמה במחנה הגדול
והנורא הזה׃ (מד) ויהי בנסע יהודה לקראתם ויך שש מאות איש
ממחנה המלך לפי־חרב׃ (מה) וירא אלעזר החורני והנה חיה
אחת חגורה ביתר שאת וגדולה מן־האחרות ויאמר בלבו אבן
המלך עליה׃ (מו) וישלך את־נפשו מנגד למען הציל את־עמו
ולעשות־לו שם עולם בארץ׃ (מז) וירץ כגבור בתוך גדודי האויב
וחרבו אכלה בשר ימין ושמאל׃ (מח) ויבא עד־הפיל ויכרע בין
ברכיו וידקרהו ויפל הפיל עליו וימת ובנפלו המית גם אתו׃
(מט) והיהודים ראו את־חיל המלך כי עצום הוא מאד ויטו מפניו׃
(נ) וישם המלך את־פניו ירושלימה ויחן עם־חילו בארץ יהודה נכח
הר־ציון׃

(נא) ואנשי בית־צור לא יכלו לעמד בעיר כי חנק עליהם הרעב
ושנה ההיא היתה שנת השמטה וישלם המלך אתם ויצאו בטח
מן־העיר׃ (נב) ויקח המלך את־בית צור ויתן מצב בתוכה לשמרה׃
(נג) ויצר על־המקדש ימים רבים ויערך כל־כלי משחית מסביב לו
להשחיתו באש ובחצים ובאבני קלעים׃ (נד) ויכוננו גם־בני
ישראל כלי משחית למולם ויתיצבו ימים רבים לפני איביהם׃
(נה) אך על־דבר שנת השמטה אזל כל־לחם מכלי והעברים הנמלטים
מן־הגוים אל־ארץ יהודה אכלו כל־יתר המחיה׃ (נו) ויותרו אך
מתי־מספר במקדש כי־כלו ברעב ובחסר ויפרדו איש מעל־אחיו
וילכו למקומם׃ (נז) ויהי בעת ההיא ויגד לליזיאש לאמר׃

המלך

(נח) המלך אנטיוכוס הפקיד את־בנו על יד פוליפוס להיות לו
לאמן ולהמליכהו : (נט) והנה הוא שב מארץ פרס וכל־אנשי
הצבא אתו ועתה פן־ישלח ידו והחזיק בממלכה : (ס) ויבהילו
לבוא מעל־המצודה ויאמרו אל־המלך ואל־שרי הצבא ואל־כל־
אנשי החיל לאמר : (סא) הן חסרנו כל בארץ הזאת והעם הולך
וחסר מבלי צדה והמקום אשר אנחנו צרים עליו חזק הוא מאד
הלא טוב לנו לשוב ולשקד על־אדות ארצנו : (סב) לכן נתנה יד
לעם הזה ונעשה שלום להם ונאות למו כי ילכו בחקותם כמשפטם :
(סג) כי כל־מלחמתם וכל־התרגזם עלינו עקב אשר הפרענו אתם
מעבדת אלהיהם : (סד) וייטב הדבר בעיני המלך והשרים וישלח
להם לשלום ויענוהו שלום : (סה) ואחר נשבעו המלך והשרים להם
ויצאו היהודים מן־המבצר : (סו) ויהי כי־בא המלך על־הר־ציון
וירא כי־חזק הוא מאד ויפר את־ברית שלומו ויצו להרס את־
החמות מסביב עד־רדתן : (סז) ואחרי כן שב בחפזון לאנטוכיה
וירא את־פוליפוס כי שלח ידו בבירה וילחם־בו ויקחה מידו
בחזקה :

ז (א) ויהי בשנת מאה וחמשים ואחת ויצא דימיטריוס בן־
סליקוס מרומא וילכד במתי מעט עיר על־שפת הים וימלך
שם : (ב) ויהי בבאו אל־הבירה ואל־בית אבותיו ויאחזו אנשיו
את־אנטיוכוס ואת־ליזיאש להסגירם ביד דימיטריוס : (ג) וישמע
המלך ויקרא הסירו אתם מעל־פני ויפגעו־בם אנשיו וימותו וישב
דימיטריוס על־כסא מלכותו : (ד) ויקבצו אליו כל־הפוחזים והבגדים
בישראל ואליקים בראשם והוא נכסף נכסף אל־משמרת הכהנה :
(ה) ויצעקו חמס על־יהודה ועל־עמו ויאמרו אל־המלך : (ו) הנה
יהודה ואחיו המיתו כל־אהביך ואתנו גרשו מן־הארץ : (ז) ועתה
שלח־נא איש אשר בטחת בו לראות את־הרע אשר עשו לנו
ולארצך וליסרם ואת כל־עדתם : (ח) ויבחר המלך באחד מרעיו
ושמו בכחידס הרדה בעבר הנהר כי־בטח־בו המלך ושמו אדיר
בארץ : (ט) וישלח אתו את־הבגד אליקים וימלא את־ידיו לכהן
כגודו לעשות שפטים בבני־ישראל : (י) ויסעו בחיל גדול אל־
ארץ

אֶרֶץ יְהוּדָה וַיִּשְׁלְחוּ מַלְאָכִים אֶל־יְהוּדָה וְאֶל־אֶחָיו וְדִבְרֵי שָׁלוֹם
בְּפִיהֶם לְמַעַן הַתְעֹתָם׃ (יא) וִיהוּדָה רָאָה כִּי חַיִל גָּדוֹל בְּעִקְּבָם
נִכַּר כִּי עָרְמָה בְּפִיהֶם וְלֹא הֶאֱמִין לָהֶם׃
(יב) וַעֲדַת סוֹפְרִים הִתְקַבְּצוּ אֶל־אֱלְיָקִים וְאֶל־בַּכְחִידֵס לְדַבֵּר
אִתָּם בְּמֵישָׁרִים וְנִלְווּ אֲלֵיהֶם הַחֲסִידִים רָאשֵׁי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל לִשְׁאֹל
לָהֶם לְשָׁלוֹם׃ (יג) כִּי אָמְרוּ בְלִבָּם הֲלֹא אֱלְיָקִים כֹּהֵן הוּא מִזֶּרַע
אַהֲרֹן אֲשֶׁר בָּא עִם־הַחַיִל הַזֶּה וּבָגֹד לֹא־יִבְגֹּד בְּאֶחָיו׃ (יד) וַיְדַבֵּר
אֶלְיָקִים לָהֶם לְשָׁלוֹם וַיִּשָּׁבַע לֵאמֹר חַי יְיָ אִם־אֶשְׁקֹר לָכֶם לַעֲשׂוֹת
עִמָּכֶם כָּל רָע׃ (טו) וַיְהִי כִּי הֶאֱמִינוּ לִשְׁבוּעָתוֹ וַיֹּאחֶז שִׁשִּׁים אִישׁ
מֵהֶם וַיִּשְׁחָטֵם בְּיוֹם אֶחָד׃ (טז) כַּכָּתוּב בְּשַׂר חֲסִידֶיךָ לְחַיְתוֹ אֶרֶץ
שָׁפְכוּ דָמָם כַּמַּיִם סְבִיבוֹת יְרוּשָׁלַיִם וְאֵין קוֹבֵר׃ (יז) וַתֶּחֱרַד כָּל־
הָעָם חֲרָדָה גְדוֹלָה עַד־מְאֹד וַיְּיֵלִילוּ וַיֹּאמְרוּ הֲלֹא אֵין אֵמוּן בָּם כִּי
הֵפֵרוּ אֶת־הַבְּרִית וְאֶת־הַשְּׁבוּעָה אֲשֶׁר נִשְׁבְּעוּ לָנוּ׃
(יח) וַיִּפֶן בַּכְחִידֵס מִירוּשָׁלַיִם וַיִּחַן עַל בֵּית־סְכוֹ וַיִּשְׁלַח בְּכָל־
הָאָרֶץ מִסָּבִיב לֶאֱחֹז אֶת־הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר נִמְלְטוּ מִיָּדוֹ וַיִּשְׁחָטֵם
וַיַּשְׁלִיכֵם אֶל־הַפָּחַת׃ (יט) וְאַחֲרֵי־כֵן הִפְקִיד אֶת־אֶלְיָקִים עַל־הָאָרֶץ
וַיַּעֲזֹב אֲנָשִׁים אִתּוֹ לַעֲזוֹר־לוֹ וַיָּשָׁב אֶל־הַמֶּלֶךְ׃ (כ) וְאֶלְיָקִים נִלְחַם
בְּעַד הַכְּהֻנָּה הַגְּדוֹלָה וַיִּתְקַבְּצוּ אֵלָיו כָּל־עֹכְרֵי יִשְׂרָאֵל וַתִּכְבַּד יָדָם
עַל אֶרֶץ יְהוּדָה וִירוּשָׁלָיִם׃ (כא) וַיַּרְא יְהוּדָה אֶת־אֶלְיָקִים וַעֲדָתוֹ
כִּי יָרֵעוּ עוֹד מִן־הַגּוֹיִם׃ (כב) וַיָּקָם וַיַּעֲבֹר בְּכָל־גְּבוּלֵי יְהוּדָה וַיִּנָּקֵם
בְּכָל־הַפֹּשְׁעִים וַיֵּעָצְרוּ מִשּׁוּט בָּאָרֶץ׃ (כג) וַיְהִי כִּרְאוֹת אֶלְיָקִים אֶת־
יְהוּדָה וְאֶת־עַמּוֹ כִּי־שָׁגְבוּ מִמֶּנּוּ וְאֵין לְאֵל יָדוֹ לְהִתְיַצֵּב לִפְנֵיהֶם
וַיָּשָׁב וַיֵּלֶךְ אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיִּצְעַק חָמָס עֲלֵיהֶם׃ (כד) וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ אֶת־
רֹאשׁ כָּל־שָׂרָיו אֶת־נִקָּנוֹר וְהוּא שֹׂנֵא אֶת־יִשְׂרָאֵל מְאֹד וַיְצַוֵּהוּ
לְהַשְׁמִיד וּלְאַבֵּד אֶת־כָּל־הָעָם׃ (כה) וַיָּבֹא נִקָּנוֹר בְּחֵיל כָּבֵד
יְרוּשָׁלַיְמָה וַיִּשְׁלַח בְּמִרְמָה מַלְאָכִים אֶל־יְהוּדָה וְאֶל־אֶחָיו וְדִבְרֵי
שָׁלוֹם בְּפִיהֶם לֵאמֹר׃ (כו) אַל נָא תְהִי מְרִיבָה בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם לָכֵן
בְּמְתֵי מְעַט אָבֹא אֲלֵיכֶם וּנְדַבְּרָה יָחַד׃ (כז) וַיָּבֹא אֶל־יְהוּדָה וַיִּשְׁאֲלוּ
אִישׁ אֶת־אָחִיו לְשָׁלוֹם וְהָאוֹיֵב אֹרֵב בְּמַאְרָב לְתָפְשׂוֹ׃ (כח) וַיֻּגַּד
לִיהוּדָה כִּי־בָא אֵלָיו נִקָּנוֹר בִּצְדִיָּה וַיִּירָא מִפָּנָיו וַיְמָאֵן לִרְאוֹתוֹ עוֹד׃

וירא

(כט) וירא נקנר כי נודעה עקבתו ויצא בחרב לקראת יהודה על־
יד כפר שלמה: (ל) וינגף חיל נקנר לפניו ויפלו כחמשת אלפים איש
במגפה ההיא והנשארים נמלטו אל־עיר־דוד:
(לא) ויהי אחר הדברים האלה ויעל נקנר על הר־ציון ויצאו מן־
הכהנים ומזקני העם לקראתו ויאספוהו בטוב־לב הביתה ויראוהו
את־הקרבנות אשר הקריבו בעד שלום המלך: (לב) ויתעלל בהם
נקנר ויצחק ויגאל אתם וידבר אתם קשות: (לג) וישבע שבועה
לאמר אם לא תסגירו את־יהודה ואת־אנשיו בידי שרף אשרף
את־הבית הזה בשובי בשלום וילך בחרי־אף: (לד) וישובו הכהנים
ויגשו אל־מזבח יי וישאו את־קולם בבכי ויאמרו: (לה) יי אלהים
יען אשר רצית בבית הזה להקרא־בו שמך הגדול והוא בית־
תפלה לעמך ישראל: (לו) אנא יי נקם נקמתך באיש הזה ובחילו
זכר את־חרפתם אשר חרפוך והפל אתם בחרב לבל־יקומון
עוד:

(לז) ויפן נקנר מירושלים ויחן על בית־חורון וחיל ארם בא
לעזרתו: (לח) ויסע יהודה את־מחנהו על־יד חדשה ופקודיו שלשת
אלפים איש ויתפלל אל־יי ויאמר: (לט) יי אלהים עת חרפוך שלוחי
סנחריב שלחת את־מלאכך ויך בחילו מאה ושמונים וחמשה אלף:
(מ) שלח־נא גם־היום את־מגפתך על־החיל הזה לעינינו למען
ידעו כל־הגוים כי אנפת בם עקב אשר חרפו את־משכן כבודך
וכי שפטת אתם כפי רשעתם: (מא) ויהי ביום שלשה עשר לחודש
אדר ויערכו מלחמה וינגף חיל נקנר והוא נפל ראשונה במערכה:
(מב) וירא העם כי־נפל שר צבאם וישליכו את־הנשק וינוסו:
(מג) וירדף יהודה אחריהם דרך יום אחד מחדשה ועד־גזר ויריעו
בחצצרות אחריהם לתת אות לבני־ישראל: (מד) ויצאו מכל חוות
ארץ יהודה מסביב ויפלו עליהם ויהי בפנות האויב לקראתם
ויפלו כלם בחרב עד לא־נשאר שריד ופליט: (מה) ויעט העם
אל־השלל ויכרתו את־ראש נקנר ואת ידו הימנית אשר נשא
בגאון לבבו ויוקיעום בירושלים: (מו) ותחי רוח העם ויחגו את־
היום ההוא בשמחה גדולה ויצוו לחג את־יום השלשה־עשר
לחדש

לְחוֹדֶשׁ אֲדָר מִיָּמִים יָמִימָה׃ (טז) וַתִּשְׁקֹט אֶרֶץ יְהוּדָה יָמִים מִסְפָּר׃
ח. (א) וַיִּשְׁמַע יְהוּדָה אֶת־שֵׁמַע אַנְשֵׁי רוֹמָא כִּי אַבִּירֵי־לֵב הֵמָּה
וְנֹתְנִים יַד לַחֲפֵצֵי אַהֲבָתָם וְכֹרְתִים בְּרִית לִמְבַקְשֵׁי שְׁלוֹמָם וְכִי
עָצְמוּ בִּמְאֹד מְאֹד׃ (ב) וְגַם שָׁמַע אֶת־הַמִּלְחָמוֹת וְאֵת הַגְּדֹלוֹת
אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּאֶרֶץ גַּלָּתִי כִּי הִכְנִיעוּ אֶת־הָעָם לְמִשְׁמַעְתָּם וַיִּתְּנוּ
אֹתָם לְמַס עֹבֵד׃ (ג) וְאֶת־הַמַּעֲשִׂים אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּאַשְׁפַּנְיָא וַיִּכְבְּשׁוּ
אֶת־הָרֵי הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר יִמָּצֵא־שָׁם זָהָב וָכָסֶף׃ (ד) וְאֵת הָאֲרָצוֹת
הָרְחוֹקוֹת מֵהֶם אֲשֶׁר כִּבְּשׁוּ וַיִּרְדּוּ בָהֶן בִּגְבוּרָה וּבְחָכְמָה׃ (ה) וְכָל־
הַמְּלָכִים אֲשֶׁר יָצְאוּ מִקְצֵה אֶרֶץ לַמִּלְחָמָה לִקְרָאתָם הִכּוּ בְּמַגֵּפָה
וַיַּכְנִיעוּם וַיִּתְּנוּם לָמַס׃ (ו) כַּאֲשֶׁר עָשׂוּ לִשְׁנֵי מַלְכֵי הַכִּתִּים לְפִילִיפּוֹס
וְלִבְנוֹ פֶּרְזֵיוֹס אֲשֶׁר קָמוּ עֲלֵיהֶם וַיַּכּוּ אֹתָם עַד־הִשָּׁמְדָם׃ (ז) וְאֵת
אֲשֶׁר עָשׂוּ לְאַנְטְיוֹכוֹס הַגָּדוֹל מֶלֶךְ אַסְיָא אֲשֶׁר יָצָא בַחֶרֶב לִקְרָאתָם
וְאִתּוֹ מֵאָה וְעֶשְׂרִים שֶׁנְּהַבִּים וְסוּס וָרֶכֶב וְחַיִל רַב עַד־אֵין מִסְפָּר
וַיִּנָּגֵף לִפְנֵיהֶם׃ (ח) וַיִּתְפְּשׂוּ אֹתוֹ חַי וַיָּשִׂימוּ אֹתוֹ וְאֶת־זַרְעוֹ אַחֲרָיו
לְמַס עוֹבֵד וַיְצַוּוּ לְשַׁלַּח לָהֶם בְּנֵי־תַעֲרֻבוֹת׃ (ט) וַיִּקְחוּ אֶת־מֵיטַב
אַרְצוֹתָיו מִיָּדוֹ אֶת־אֶרֶץ הוֹדוּ וּמָדַי וְלוּד וַיִּתְּנוּ אֹתָם לְמֶלֶךְ אֵאוּמֵינֵס׃
(י) וְכַאֲשֶׁר הִתְיָעֲצוּ יֹשְׁבֵי יָוָן לִנְפֹּל עֲלֵיהֶם וּלְהַכְרִיתָם וַיִּוָּדַע הַדָּבָר
לָהֶם׃ (יא) וַיִּשְׁלְחוּ אֶחָד מִשָּׁלִישֵׁיהֶם וַיַּךְ אֹתָם בַּמַּעֲרָכָה וַיִּפְּלוּ
חֲלָלִים רַבִּים וַיִּשְׁבּוּ מֵהֶם שֶׁבִי וַיִּנְהֲגוּ אֶת־נְשֵׁיהֶם וְאֶת־טַפָּם וְאֶת־
רְכוּשָׁם׃ (יב) וַיִּירְשׁוּ אֶת־אַרְצָם וַיֶּהֶרְסוּ אֶת־מִבְצְרֵיהֶם וַיִּתְּנוּם
לַעֲבָדִים עַד־הַיּוֹם הַזֶּה׃ (יג) וְכֵן הִשְׁמִידוּ אֶת־כָּל־הַמַּמְלָכוֹת וְכָל־
אִיֵּי הַיָּם הַמִּתְקוֹמְמִים־בָּם הִכְנִיעוּ תַּחַת יָדָם׃ (יד) בַּקְּרוֹבִים
וְהָרְחֹקִים שָׁמְעוּ לְקוֹלָם כִּי נָפַל פַּחְדָּם עַל־כָּל־הָעַמִּים׃ (טו) אוּלָם
הֵיטֵב הֵיטִיבוּ לְכֹל מְאַהֲבֵיהֶם וּלְאַנְשֵׁי בְרִיתָם׃ (טז) אֵת אֲשֶׁר
יוֹשִׁיעוּ נוֹשַׁע וְהוּקַם עַל־מַמְלַכְתּוֹ וְאֵת אֲשֶׁר לֹא יַחְפְּצוּ־בוֹ יוֹרִידוּ
מִכִּסְאוֹ כִּי עָתְקוּ גַם־גָּבְרוּ מְאֹד׃ (יז) וּבְכָל־זֹאת אֵין בָּהֶם לֹא־
מְעַטֵּר עֲטָרָה וְלֹא לָבוּשׁ אַרְגָּמָן לְהַרְאוֹת אֶת־גָּדְלוֹ׃ (יח) כִּי־אִם
בֵּית־מִשְׁפָּט לָמוֹ וְזִקְנֵי הָאָרֶץ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים יִשָּׁפְטוּ־בוֹ יוֹם
יוֹם אֶת־הָעָם׃ (יט) וּמִדֵּי שָׁנָה בְשָׁנָה יִבְחֲרוּ לָהֶם אִישׁ אֶחָד לְנָגִיד
עֲלֵיהֶם וְעַל־כָּל־־אַרְצוֹתָם וְלוֹ יִשְׁמְעוּן וְגַאֲוָה וְקִנְאָה אֵין בֵּינוֹתָם׃
ויבחר

(כ) ויבחר יהודה את־אפולימוס בן־יוחנן בן־הקוץ ואת־ישוע
בן־אלעזר וישלחם לרומא להקים ברית אהבה ושלום אתם :
(כא) למען הסיר את־העל מעל־שכמם ובני־ישראל לא ידכאו עוד
תחת רגלי היונים : (כב) וישאו את־רגלם וילכו מהלך רב עד
באם לרומא ויבאו לפני זקני העם ויאמרו : (כג) יהודה המכבי
ואחיו ועם היהודים שלחונו אליכם להקים ברית שלום אתכם :
(כד) ועתה הואילו־נא כתב זכרון בספר כי אחיכם ואנשי בריתכם
המה : (כה) וייטב הדבר בעיני זקני העם : (כו) וזאת משנה הספר
אשר כתבו על לחות נחשת וישלחו אתו ירושלימה להיות להם
לזכר הברית :
(כז) יצו יי את־ברכתו שלום לעם רומא ולעם יהודה גם בים
וגם ביבשה וחרב לא־תעבר בארצם עד־עולם :
(כח) אולם כי־תקרה מלחמה ברומא או בכל־ארץ ממשלתם
או בארץ בעלי בריתם יעזרו אתם היהודים באמת ובתמים כפי
מצב הדבר : (כט) ולא יכלכלו את־אויבי רומא לא־בצידה ולא־
בנשק לא־בכסף ולא־באניות כרצון הרומאים : (ל) כל־אלה ישמרו
לעשת חנם בלי קחת דבר :
(לא) וכי־תקרה מלחמה בארץ היהודים יבאו חיל רומא
לעזרתם באמת ובתמים כפי מצב הדבר : (לב) ונתן לא־יתנו
לאויבי היהודים לא־אכל ולא־נשק לא־כסף ולא־אניות כי־זה רצון
הרומאים ואת־אלה ישמרו לעשת בלי־מעל ומרמה : (לג) על־פי
הדברים האלה הקם הברית בין בני־רומא ובין היהודים : (לד) וכי
יעלה על־לב שניהם להוסיף על־אלה או לגרע מהם כחפצם יעשו
וכל־אשר יוסיפו או יגרעו יקום :
(לה) ועל־אודות דימטריוס אשר עשק את־היהודים כתבו־לו
לאמר : (לו) מה־לך כי־תסתולל ביהודים והם אחינו ואנשי בריתנו :
(לז) והיה כי־ישובו אלינו לצעק עליך בא נבא לעזרתם ונלחמה־בך
בים וביבשה :
ט. (א) ויהי כשמע דימטריוס את־מגפת נקנור וחילו ויוסף לשלח
את־בכחידם ואת־אלקים על־ארץ יהודה עם מבחר צבאו אשר
עמד

עֹמֵד תָּמִיד לִימִינוֹ בַּמַּעֲרָכָה׃ (ב) וַיִּסְעוּ וַיֵּלְכוּ דֶּרֶךְ הַגִּלְגָּל וַיַּחֲנוּ
עַל מְסִלּוֹת אֲשֶׁר בְּאַרְבֵּל וַיִּלְכְּדוּהָ וַיִּשְׁפְּכוּ־שָׁם דָּם רָב׃ (ג) וּבַחֹדֶשׁ
הָרִאשׁוֹן בִּשְׁנַת מֵאָה וַחֲמִשִּׁים וּשְׁתַּיִם נָסְעוּ יְרוּשָׁלַיְמָה וַיַּחֲנוּ עָלֶיהָ׃
(ד) וּמִשָּׁם נָסְעוּ אֶל־בְּאֵרוֹת וּפְקוּדֵיהֶם עֶשְׂרִים אֶלֶף אִישׁ רַגְלִי
וּפָרָשִׁים אַלְפָּיִם׃ (ה) וִיהוּדָה תָּקַע אֶת־מַחֲנֵהוּ בְּלָיִשׁ וּשְׁלֹשֶׁת
אֲלָפִים אִישׁ בָּחוּר עִמּוֹ׃ (ו) וַיְהִי בִּרְאֹתָם אֶת־מַחֲנֵה הָאוֹיֵב כִּי
עָצוּם הוּא מְאֹד וַיִּירְאוּ וַיָּנוּסוּ רַבִּים מִן־הַמַּחֲנֶה וְלֹא נִשְׁאֲרוּ עִם־
יְהוּדָה בִּלְתִּי שְׁמוֹנֶה מֵאוֹת אִישׁ׃ (ז) וַיַּרְא יְהוּדָה כִּי־נָפַץ הָעָם
מֵעָלָיו וְהַמִּלְחָמָה נֶגֶד פָּנָיו וַיִּמַּס לְבָבוֹ כִּי־קָצְרָה הָעֵת לְהָשִׁיב אֶת־
הַנְּפוֹצִים וַיֵּצֶר־לוֹ מְאֹד׃ (ח) וּבְכָל־זֹאת אָמַר אֶל־הַנִּשְׁאָרִים קוּמוּ
וְנִלָּחֲמָה אֶת־אוֹיְבֵינוּ אוּלַי נוּכַל נַכֵּה־בָם׃ (ט) וַיְמָאֵן הָעָם וַיֹּאמְרוּ
לֹא־נוּכַל לָהֶם אַךְ אֶת־נַפְשֵׁנוּ נַצִּיל וְנָסוּרָה הַפָּעַם׃ (י) כִּי אַחֲרֵי
הִתְפָּרְדוּ אַחֵינוּ מֵעָלֵינוּ דַּל כֹּחֵנוּ מְאֹד וְאֵיךְ נוּכַל לְהִלָּחֶם־בָּם׃
(יא) וַיַּעַן יְהוּדָה וַיֹּאמֶר חָלִילָה־לִּי מִתֵּת עֹרֶף כִּי אִם־קָרְבָה עִתֵּנוּ
וָמַתְנוּ כְּאַנְשֵׁי חַיִל וְאַל יְהִי כְבוֹדֵנוּ לִכְלִמָּה׃

(יב) וַיֵּצֵא הַחַיִל מִן־הַמַּחֲנֶה וַיִּסַּע לִקְרָאתָם׃ (יג) תּוֹפְשֵׂי הַקֶּשֶׁת
וְהַקַּלָּעִים וְכָל־גִּבּוֹרֵי הַחַיִל הָלְכוּ בְּרֹאשָׁם וְהַפָּרָשִׁים מִשְּׁנֵי עֶבְרֵיהֶם
וְשַׂר צְבָאָם בִּבְחִירֵיהֶם מִימִינָם׃ (יד) כָּזֹאת נָסְעוּ מִשְּׁנֵי קְצוֹתָם
לִקְרָאתָם וַיָּרִיעוּ בַּחֲצֹצְרוֹת׃ (טו) וַיִּתְקְעוּ גַם אַנְשֵׁי יְהוּדָה לִקְרָאתָם
וַתִּרְעַשׁ הָאָרֶץ מִקּוֹל שְׁאוֹן הַמַּחֲנוֹת וַתְּהִי הַמִּלְחָמָה מִן־הַבֹּקֶר עַד־
הָעָרֶב׃ (טז) וַיַּרְא יְהוּדָה אֶת־בַּחִירִים עֹמֵד מִיָּמִין עִם תֹּקֶף חֵילוֹ
וַיִּתְקַבְּצוּ אֵלָיו כָּל־אַבִּירֵי־לֵב וַיִּגֹּף הָאַגַּף הַיָּמִין לִפְנֵיהֶם וַיִּרְדְּפוּ
אַחֲרֵיהֶם עַד־רֶגֶל הַר־אַשְׁדּוֹד׃ (יז) וַיְהִי בִּרְאוֹת הָעָם מִשְּׂמֹאל כִּי־
נִגַּף הָאַגַּף הַיָּמִין וַיִּפְנוּ וַיִּרְדְּפוּ אַחֲרֵי יְהוּדָה וַאֲנָשָׁיו׃ (יח) וַתְּהִי הַמִּלְחָמָה
חֲזָקָה וַיִּפְּלוּ חֲלָלִים רַבִּים מִשְּׁנֵי עֶבְרֵיהֶם וְגַם יְהוּדָה נָפַל בֵּין
הַחֲלָלִים וְהַנִּשְׁאָרִים נָסוּ לְנַפְשָׁם׃ (יט) וַיִּקַּח יוֹנָתָן וְשִׁמְעוֹן אֶת גּוּפַת
אֲחִיהֶם וַיִּקְבְּרוּ אֹתָהּ בְּקִבְרַת אֲבוֹתָיו בְּעִיר מוֹדִיעִית׃ (כ) וַיִּבְכּוּ אֹתוֹ
כָּל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל וַיִּתְאַבְּלוּ עָלָיו יָמִים רַבִּים וַיְקוֹנְנוּ וַיֹּאמְרוּ׃ (כא) הוֹי
כִּי נָפַל גִּבּוֹר בַּמִּלְחָמָה חֹסֶן יִשְׂרָאֵל וּמְגִנּוֹ׃ (כב) וְיֶתֶר מַעֲשֵׂי יְהוּדָה
וּמִלְחֲמוֹתָיו וְכָל־הַגְּדֻלּוֹת אֲשֶׁר עָשָׂה אֵינָם כְּתוּבִים כִּי־עָצְמוּ מִסַּפֵּר׃

(כג) וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת יְהוּדָה וַיִּרְבּוּ הַמִּתְפָּרְצִים בְּכָל־גְּבוּלוֹת
יִשְׂרָאֵל וְכָל עֹשֵׂי עַוְלָה נָשְׂאוּ אֶת־רֹאשָׁם: (כד) וַיְהִי כִּי־כָבֵד הָרָעָב
בָּאָרֶץ וַיֵּלְכוּ כָּל־הָעָם וַיִּתְעַנּוּ תַּחַת יַד בַּכְחִידֵם: (כה) וַיִּבְחַר־לוֹ
בַּכְחִידֵם אַנְשֵׁי בְלִיַּעַל וַיִּתֵּן אֹתָם לְרָאשִׁים עַל הָעָם: (כו) וַיַּחְקְרוּ
וַיְחַפְּשׂוּ אֶת־הַדְּבֵקִים בִּיהוּדָה וַיָּבִיאוּ אֹתָם אֶל־בַּכְחִידֵם לְהִתְעַלֵּל
וּלְהִנָּקֵם בָּמוֹ: (כז) וַתְּהִי שַׁעֲרוּרָה גְדוֹלָה בְּיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר לֹא נִהְיְתָה
כָּמוֹהָ מֵאָז אֶפֶס נָבִיא מֵאָרֶץ: (כח) וַיִּוָּעֲדוּ יַחְדָּו כָּל־אֹהֲבֵי יְהוּדָה וַיָּבֹאוּ
אֶל־יוֹנָתָן וַיֹּאמְרוּ־לוֹ: (כט) אַחֲרֵי מוֹת יְהוּדָה אָחִיךָ אֵין כָּמֹהוּ בָּאָרֶץ
לָצֵאת וְלָבֹא לְפָנֵינוּ לְהַצִּילֵנוּ מִכַּף בַּכְחִידֵם וּמִכַּף כָּל־דֹּרְשֵׁי רָעַת
עַמֵּנוּ: (ל) לָכֵן בָּחַרְנוּ־בְךָ לִהְיוֹת לְרֹאשׁ וּלְנָגִיד עָלֵינוּ תַּחַת יְהוּדָה
אָחִיךָ וּלְהִלָּחֵם אֶת־מִלְחֲמוֹתֵינוּ: (לא) וַיּוֹאֶל יוֹנָתָן לִהְיוֹת לָהֶם לְרֹאשׁ
וַיָּקָם תַּחַת יְהוּדָה אָחִיו וַיִּשְׁמַע בַּכְחִידֵם וַיְצַו לְבַקֵּשׁ אֹתוֹ וְלַהֲמִיתוֹ:
(לב) וַיֻּגַּד הַדָּבָר לְיוֹנָתָן וּלְשִׁמְעוֹן וַיָּנוּסוּ עִם כָּל־הַנִּלְוִים אֲלֵיהֶם אֶל־
מִדְבַּר תְּקוֹעַ וַיַּחֲנוּ עַל־שְׂפַת יַם־הַמֶּלַח: (לג) וַיִּשְׁמַע בַּכְחִידֵם אֶת־
הַדָּבָר בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיִּסַּע עִם כָּל־חֵילוֹ וַיַּעֲבֹר אֶת־הַיַּרְדֵּן: (לד) וְיוֹנָתָן
שָׁלַח אֶת־אָחִיו אֶת־יוֹחָנָן אֲשֶׁר הָיָה פָּקִיד עַל־הָעָם אֶל־אֹהֲבָיו אֶל־
אַנְשֵׁי נְבוֹ לְבַקֵּשׁ מֵהֶם לִשְׁמֹר אֶת־קִנְיָנָם וְאֶת־רְכוּשָׁם תַּחַת יָדָם
כִּי רְכוּשׁ רַב הָיָה לָהֶם: (לה) וַיִּוָּדַע הַדָּבָר לִבְנֵי־יַמְבְּרִי וַיֵּצְאוּ מִמֵּדְבָא
וַיִּפְּלוּ עַל־יוֹחָנָן וַיִּתְפְּשׂוּ אֹתוֹ וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר אִתּוֹ וַיֵּלֵכוּ:
(לו) וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֻּגַּד לְיוֹנָתָן וּלְשִׁמְעוֹן אָחִיו לֵאמֹר:
(לז) הִנֵּה יוֹם מִשְׁתֶּה וַחֲתֻנָּה לִבְנֵי־יַמְבְּרִי וְעַתָּה הֵם מְבִיאִים אֶת־
הַנַּעֲרָה בְּתִפְאֶרֶת רַבָּה מִמֵּדְבָא כִּי בַת־נָשִׂיא הִיא מֵאֶרֶץ כְּנָעַן:
(לח) וַיִּזְכְּרוּ אֶת־יוֹחָנָן אֲחִיהֶם וַיַּעֲלוּ הָהָרָה וַיִּתְחַבְּאוּ בִּמְעָרַת הָהָר:
(לט) וַיִּשְׂאוּ אֶת עֵינֵיהֶם וַיִּרְאוּ וְהִנֵּה הֶחָתָן בָּא עִם־אֶחָיו וּקְרוֹבָיו
הַהֹלְכִים לִקְרָאתָם בְּתֻפִּים וּבִנְבָלִים וּבְהָמוֹן גָּדוֹל וְקוֹל הֲמֻלָּה עוֹלֶה
עַד־לֵב הַשָּׁמָיִם: (מ) וַיִּפְרְצוּ מִן־הַמַּאֲרָב עֲלֵיהֶם וַיִּפְגְּעוּ־בָם וַיִּפְּלוּ
חֲלָלִים רַבִּים וַיָּבֹזּוּ אֶת־כָּל־רְכוּשָׁם וְהַנִּשְׁאָרִים נָסוּ הָהָרָה:
(מא) וַתֵּהָפֵךְ לָהֶם הַתַּאֲוָה לְדַאֲבָה וְשִׁיר הַנֶּבֶל לְאֵבֶל: (מב) וַיְהִי אַחֲרֵי
הִנָּקְמָם אֶת־דַּם אֲחִיהֶם וַיָּשֻׁבוּ וַיַּחֲנוּ עַל־יַד־הַיַּרְדֵּן: (מג) וַיִּשְׁמַע
בַּכְחִידֵם וַיִּסַּע לִקְרָאתָם וַיָּבֹא בְּחַיִל גָּדוֹל עַל־שְׂפַת הַיַּרְדֵּן בְּיוֹם הַשַּׁבָּת:
וַיֹּאמֶר

(מד) וַיֹּאמֶר יוֹנָתָן אֶל־אֲנָשָׁיו לֵאמֹר׃ (מה) קוּמוּ וְנִלָּחֲמָה בְּעַד
נַפְשֵׁנוּ כִּי לֹא־כִתְמוֹל שִׁלְשֹׁם הַיּוֹם הַזֶּה׃ (מו) הִנֵּה הָאוֹיֵב מִפָּנִים
וּמֵאָחוֹר וּמֵי־הַיַּרְדֵּן מִקָּצֶה מִזֶּה וִיעָרוֹת וּבִצָּאוֹת מִקָּצֶה מִזֶּה וּמָקוֹם
לָנוּס אָיִן׃ (מז) וְעַתָּה הָרִימוּ קוֹלְכֶם אֶל־יְיָ לְהוֹשִׁיעֲכֶם מִיַּד אוֹיְבֵיכֶם׃
(מח) וַיְהִי כִּי הֵחֵלּוּ לְהִלָּחֵם וַיִּשְׁלַח יוֹנָתָן אֶת־חַרְבּוֹ לְהַכּוֹת אֶת־בַּכְחִידֵס
וַיֵּט בַּכְחִידֵס מִפָּנָיו׃ (מט) וַיֵּרֶד יוֹנָתָן וְעִמּוֹ אֶל־תּוֹךְ־הַיַּרְדֵּן וַיִּשְׂחוּ
וַיַּעַבְרוּ וּמֵאַנְשֵׁי בַּכְחִידֵס לֹא־עָבַר אִישׁ אַחֲרֵיהֶם׃ (נ) וַיִּפְּלוּ מֵאַנְשֵׁי
בַּכְחִידֵס בַּיּוֹם הַהוּא כְּאֶלֶף נָפֶשׁ׃

(נא) וַיִּפֶן בַּכְחִידֵס וַיָּשָׁב יְרוּשָׁלַיְמָה וַיָּחֶל לְחַזֵּק אֶת־עָרֵי יְהוּדָה
וַיָּסֶב אֶת־יְרִיחוֹ וְאֶת־אַמָּה וְאֶת־בֵּית־חוֹרוֹן וְאֶת־בֵּית־אֵל וְאֶת־תִּמְנָה
וְאֶת־פָּארָן וְאֶת־טְפוֹ חֹמוֹת גְּבֹהוֹת דְּלָתַיִם וּבְרִיחַ׃ (נב) וַיָּשֶׂם מַצָּב
בְּתוֹכָם לְהָצֵר לִבְנֵי־יִשְׂרָאֵל׃ (נג) וַיְחַזֵּק גַּם אֶת־בֵּית־צוּר וְאֶת־גֶּזֶר
וְאֶת־הַמְּצוּדָה וַיִּתֵּן מִשְׁמָר בְּתוֹכָהּ וַיְמַלֵּא אֶת־מִסְכְּנוֹתֶיהָ בָּר וָאֹכֶל׃
(נד) וְאֶת־בְּנֵי־נְשִׂיאֵי הָאָרֶץ לָקַח לְתַעֲרוּבָה וַיַּכְלְאֵם בַּמְּצוּדָה בִּירוּשָׁלָיִם׃
(נה) וַיְהִי בַּחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי בִּשְׁנַת שָׁלֹשׁ וַחֲמִשִּׁים וּמֵאָה וַיְצַו אֲלִיקִים
לַהֲרֹס אֶת־הַחוֹמָה הַתִּיכוֹנָה לִדְבִיר הַבַּיִת אֲשֶׁר הֵקִימוּ הַנְּבִיאִים
לְפָנִים׃ (נו) וַיְהִי בְּהַחִלָּם לַהֲרֹס וְיַד יְיָ נָגְעָה בַּאֲלִיקִים וְלֹא יָסָפוּ׃
(נז) וַיְהִי כְּאִלֵּם לֹא־יִפְתַּח פִּיו וְלֹא יָכֹל לְצַוּוֹת אֶת־בֵּיתוֹ וַיָּמָת
בְּצִירִים וַחֲבָלִים׃ (נח) וַיַּרְא בַּכְחִידֵס כִּי־מֵת אֲלִיקִים וַיֵּלֶךְ וַיָּשָׁב
אֶל־הַמֶּלֶךְ וַתִּשְׁקֹט אֶרֶץ יְהוּדָה שְׁנָתַיִם יָמִים׃

(נט) וַיִּוָּסְדוּ כָּל רִשְׁעֵי הָאָרֶץ יַחַד וַיֹּאמְרוּ׃ (ס) הִנֵּה יוֹנָתָן וַעֲדָתוֹ
שְׁלֵוִים וְשֹׁקְטִים הֵמָּה וְעַתָּה לְכוּ וְנָבִיא אֶת בַּכְחִידֵס עֲלֵיהֶם לָצוּד
אֹתָם בְּלַיְלָה אֶחָד׃ (סא) וַיֵּלְכוּ אֶל־בַּכְחִידֵס וַיַּגִּידוּ־לוֹ אֶת־עֲצָתָם׃
(סב) וַיִּזְעַק בַּכְחִידֵס חַיִל גָּדוֹל וַיִּשְׁלַח בַּסֵּתֶר סְפָרִים לְכָל הַנִּלְוִים
אֵלָיו לִתְפֹּשׂ אֶת־יוֹנָתָן וְאֶת־כָּל־עֲדָתוֹ׃ (סג) וַיִּוָּדַע הַדָּבָר וַתִּשָּׁאֵר
עֲצָתָם מֵעַל וַתְּהִי לְהֶפֶךְ׃ (סד) כִּי תָפַשׂ תָּפְשׂוּ יוֹנָתָן וְשִׁמְעוֹן
חֲמִשִּׁים אִישׁ מֵרָאשֵׁי הָאָרֶץ הַנּוֹעָדִים עֲלֵיהֶם וַיִּשְׁחָטוּם׃ (סה) וַיָּנוּסוּ
אַחֲרֵי־כֵן עִם־כָּל־הַהֹלְכִים אַחֲרֵיהֶם אֶל־בֵּית־בָּשָׁן אֲשֶׁר בַּמִּדְבָּר
וַיִּבְנוּ אֶת־הֲרִיסוֹתֶיהָ וַיֵּשְׁבוּ־שָׁם׃ (סו) וַיִּשְׁמַע בַּכְחִידֵס וַיַּקְהֵל אֶת־
כָּל־חֵילוֹ וַיִּשְׁמַע גַּם אֶת־הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר בָּאָרֶץ׃ (סז) וַיִּסַּע וַיָּבֹא

לפני

לִפְנֵי בֵית־בָּשָׁן וַיִּלָּחֶם עָלֶיהָ יָמִים רַבִּים וַיַּעֲרֹךְ כָּל־כְּלֵי־מַשְׁחִית
לִקְרָאתָהּ: (סח) וַיַּעֲזֹב יוֹנָתָן אֶת־הָעִיר בְּיַד שִׁמְעוֹן אָחִיו וַיֵּצֵא מִמֶּנָּה
עִם מִקְצָת אֲנָשָׁיו וַיַּךְ אֶת־הֲדָר וְאֶת־אֶחָיו וְאֶת־בְּנֵי־פַשְׁרוֹן
בְּאָהֳלֵיהֶם: (סט) וַיְהִי כְּהַחִלּוֹ לְהַכּוֹת בָּהֶם וַיִּרְבּוּ עוֹזְרָיו וַיֵּלֶךְ הָלוֹךְ
וְחָזֵק: (ע) וְשִׁמְעוֹן וַאֲנָשָׁיו פָּרְצוּ מִן־הָעִיר וַיַּצִּיתוּ אֶת־כָּל־כְּלֵי
מַשְׁחִיתָם בָּאֵשׁ וַיַּכּוּ אֶת־חֵיל בַּכְחִידֵס וַיִּנָּגֵף לִפְנֵיהֶם: (עא) וַיַּרְא
כִּי־תַם לָרִיק כֹּחוֹ וַתִּבְעַר חֲמָתוֹ בַּיְהוּדִים אֲשֶׁר הֱסִיתוּהוּ לָבֹא בָּאָרֶץ
וַיַּהֲרֹג רַבִּים מֵהֶם וַיִּתֵּן אֶת־לִבּוֹ לָשׁוּב אֶל־אַרְצוֹ: (עב) וַיִּשְׁמַע
יוֹנָתָן וַיִּשְׁלַח אֵלָיו מַלְאָכִים לִקְרֹא־לוֹ לְשָׁלוֹם וּלְבַקֵּשׁ מִיָּדוֹ לְהָשִׁיב־
לוֹ אֶת הַשְּׁבוּיִם: (עג) וַיּוֹאֶל בַּכְחִידֵס לַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר שָׁאַל וַיִּשָּׁבַע־
לוֹ לְבִלְתִּי הָרַע לוֹ עוֹד כָּל־יָמָיו: (עד) וַיָּשֶׁב־לוֹ אֶת־כָּל־הַשְּׁבִי מֵאֶרֶץ
יְהוּדָה וַיִּפֶן וַיָּשָׁב אֶל־אַרְצוֹ וְלֹא־יָסַף־עוֹד לָבֹא בִּגְבוּל אֶרֶץ יְהוּדָה:
(עה) וַתִּשְׁבֹּת הַמִּלְחָמָה בְּיִשְׂרָאֵל וַיֵּשֶׁב יוֹנָתָן בְּמִכְמָשׁ וַיִּשְׁפֹּט אֶת־
הָעָם וַיְבַעֵר אֶת־הַפֹּשְׁעִים מִקֶּרֶב יִשְׂרָאֵל:

י (א) וַיְהִי בִּשְׁנַת שִׁשִּׁים וּמֵאָה וַיַּעַל אֲלֶכְּסַנְדְּרוֹס בֶּן־אַנְטִיּוֹכוֹס
הַמְפֹאָר וַיִּלְכֹּד אֶת־עַכּוֹ וַיַּאַסְפֻהוּ הָעִירָה בְּשָׁלוֹם וַיִּמְלֹךְ שָׁם:
(ב) וַיִּשְׁמַע דֵּימֶיטְרִיוֹס וַיִּזְעַק חַיִל גָּדוֹל מְאֹד לָצֵאת לַמִּלְחָמָה
לִקְרָאתוֹ: (ג) וַיִּשְׁלַח דֵּימֶיטְרִיוֹס סִפְרֵי שָׁלוֹם אֶל־יוֹנָתָן וַיְחַנִּיפֵהוּ
בַּחֲלָקוֹת לְהַטּוֹת לְבָבוֹ אֵלָיו: (ד) כִּי אָמַר בְּלִבּוֹ טוֹב־לִי כִּי יִקָּשֵׁר
נַפְשׁוֹ בְּנַפְשִׁי מֵהִתְקַשְּׁרוֹ עִם־אֲלֶכְּסַנְדְּרוֹס עָלָי: (ה) הֲלֹא פָּקֹד
יִפְקֹד אֶת־כָּל־הָרָע אֲשֶׁר עָשִׂיתִי לוֹ וּלְאֶחָיו וּלְכָל־עַמּוֹ: (ו) וַיִּכְתֹּב
לוֹ לֵאמֹר הִנְנִי נֹתֵן לְךָ יַד לַעֲשׂוֹת חַיִל וּלְהֵחָלֵץ וְנִכְרַתָּה בְרִית
יַחְדָּו וְצִוִּיתִי לְהָשִׁיב־לְךָ אֶת־בְּנֵי־הַתַּעֲרֻבוֹת אֲשֶׁר בְּיָדִי: (ז) וַיֵּלֶךְ
יוֹנָתָן יְרוּשָׁלַיְמָה וַיִּקְרָא אֶת־הַסֵּפֶר בְּאָזְנֵי הָעָם וּבְאָזְנֵי הָאֲנָשִׁים
אֲשֶׁר עַל־הַמְּצוּדָה: (ח) וַיְהִי כְּשָׁמְעָם כִּי נָתַן־לוֹ הַמֶּלֶךְ יַד לַעֲשׂוֹת
חַיִל וַיִּמַּס לְבָבָם וַיִּירְאוּ מִפָּנָיו: (ט) וַיְשַׁלַּח אֶת־בְּנֵי־הַתַּעֲרֻבוֹת לַחָפְשִׁי
וַיִּתֵּן הֱשִׁיבָם לַאֲבוֹתֵיהֶם: (י) וַיֵּשֶׁב יוֹנָתָן לָשֶׁבֶת בִּירוּשָׁלַיִם
וְלִבְנוֹת אֶת־הָעִיר וּלְהָקִים אֶת־הֲרִיסוֹתֶיהָ: (יא) וַיְצַו אֶת־עֹשֵׂי
הַמְּלָאכָה לְהַקִּיף אֶת־הַר־צִיּוֹן חוֹמוֹת אַבְנֵי גָזִית לְחַזְּקוֹ וַיַּעֲשׂוּ־כֵן:
(יב) וַיִּבְרְחוּ כָּל־בְּנֵי־הַנֵּכָר מִן־הַמְּצָרִים אֲשֶׁר בָּנָה בַּכְחִידֵס וַיַּעֲזֹב אִישׁ

איש

איש את־מקומו וילך־לו אל־ארצו: (יג) רק בבית־צור נשארו
כל־הנסוגים מאחרי יי ומצותיו ותהי להם למקלט:
(יד) ויהי כשמע אלכסנדרוס את־כל־הדברים אשר כתב
דימיטריוס ליונתן ואת־המלחמות וכל־הגדלות אשר עשה הוא
ואחיו בכל־התלאה אשר מצאתם ויאמר: (טו) הנמצא כמוהו איש
בארץ לכה נכרתה ברית אתו ונבקשה את־אהבתו: (טז) ויכתב־
לו את־הדברים האלה:

(יז) המלך אלכסנדרוס ליונתן אחיו שלום: (יח) הנה שמעתי
את־שמעך כי איש חיל אתה וכי יקרת להיות מאנשי בריתי:
(יט) לכן הנני נתן אתך כהן הגדול לעמך ואהב המלך יקרא־לך:
(כ) ועתה קח־נא מידי את־נזר הזהב ואת־בגד הארגמן אשר
שלחתי־לך ותהי־נא ידך אתי לדרש את־טובתי:

(כא) וילבש יונתן את־בגדי הכהנה בחדש השביעי בחג
הסכות בשנת ששים ומאה ויאסף חיל וכלי־מלחמה:

(כב) ויהי כי הגיעו הדברים האלה אל־אזני דימיטריוס ויצר
לו מאד ויאמר: (כג) מה־זאת עשיתי כי הקדימני אלכסנדרוס להסב
את־לב העברים אליו ולהתחזק במו: (כד) ועתה אכתב להם
גם־אני וכבד אכבדם ביקר ובמתן למען יפנו אלי להושיעני:
(כה) וישלח להם ספרים לאמר:

(כו) המלך דימיטריוס לעם יהודה שלום: (כז) הנה שמעתי
וישמח לבי כי לא־סרתם מאחרי לדבקה בפשעים־בי וכי שמרתם
את־בריתי אתכם: (כח) לכן שקדו ושמרו את־ברית אהבה הזאת
כל־הימים: (כט) וגמלתי אף־אני לכם בכל־הטוב אשר תעשון
עמדי והסר אסיר כל־על מעל־שכמכם והגדלתי חסדי עמכם:
(ל) והסירותי מכם ומכל־היהודים כל־מכס ותרומה את־מכס
המלח ואת מנת־המלך: (לא) את־השלישית מתבואות הארץ
ואת־החצי מכל פרי־עץ אשר לי המה: (לב) והוסר כל־משא מארץ
יהודה ומשלשת הנפות החברות־לה בשמרון וגליל למן־היום
ועד עולם: (לג) והעיר ירושלים עם כל־גבולה תהיה קדש וחפשית
מכל־תרומה ומעשר המלך: (לד) גם את־המצודה אשר בירושלים

אתן

אֶתֵּן בְּיַד הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל לְהַאֲחִיזָהּ וְלָתֵת מַצָּב בְּתוֹכָהּ לְשָׁמְרָהּ
כְּאַוַּת נַפְשׁוֹ׃ (לה) וְכָל־שְׁבוּיֵי הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ מַלְכוּתִי לַחָפְשִׁי
אֲשַׁלְּחֵם בְּלִי־קַחַת פִּדְיוֹן נַפְשָׁם וְכָל־מֶכֶס וְכָל־תְּרוּמָה לֹא־יוּרַם
מֵהֶם וּמִמִּקְנֵיהֶם׃ (לו) וְכָל־הַחַגִּים וְהַשַּׁבָּתוֹת וְרָאשֵׁי הֶחֳדָשִׁים
וּמוֹעֲדֵי הַשָּׁנָה וְגַם שְׁלֹשֶׁת יָמִים לִפְנֵי הֶחָג וּשְׁלֹשֶׁת יָמִים אַחַר הֶחָג
יִהְיוּ יְמֵי־חוֹפֶשׁ וְהַרְוָחָה לְכָל־הַיְּהוּדִים הַדָּרִים בְּאַרְצִי׃ (לז) לֹא
יַפְרִיעַ וְלֹא־יַשְׁבִּית אִישׁ אֹתָם וְלֹא־יַעֲבֹר עֲלֵיהֶם לְכָל־דָּבָר׃
(לח) וּשְׁלֹשִׁים אֶלֶף אִישׁ יֵחָלְצוּ מֵהֶם לְחֵילֵי הַמֶּלֶךְ וְנָתַתִּי־לָהֶם אֶת־
שְׂכָרָם חֵלֶף עֲבֹדָתָם כַּאֲשֶׁר יִנָּתֵן לְחֵילִי וּמֵהֶם יְשָׁרְתוּ בְּעָרֵי מִבְצַר
מַלְכוּתִי׃ (לט) וְגַם יִבָּחֲרוּ מֵהֶם אֲנָשִׁים לְיוֹעֲצֵי הַמֶּלֶךְ וְלִשְׁקוֹד עַל
כָּל דָּבָר גָּדוֹל לְהֵעָשׂוֹת בֶּאֱמוּנָה׃ (מ) וְרָאשֵׁיהֶם וּנְצִיבֵיהֶם מִקִּרְבָּם
יֻקְּחוּ לְמַעַן יִשְׁמְרוּ כֻלָּם אֶת־חֻקּוֹתָם כַּאֲשֶׁר יִסַּד עֲלֵיהֶם הַמֶּלֶךְ
בְּאֶרֶץ יְהוּדָה׃ (מא) וּשְׁלֹשֶׁת הַנָּפוֹת בְּאֶרֶץ שֹׁמְרוֹן וְהַגָּלִיל הַנִּסְפּוֹת
עַל־אֶרֶץ יְהוּדָה לַכֹּהֵן הַגָּדוֹל תִּהְיֶינָה לְמָנָה וְלוֹ יַעַבְדוּ לְמַעַן דַּעַת
כִּי־הוּא אֲדוֹנֵי הָאָרֶץ לְבַדּוֹ׃ (מב) וְהָעִיר עַכּוֹ וּמִגְרָשֶׁיהָ הִנְנִי נֹתֵן
אֹתָהּ מַתָּן לַהֵיכָל בִּירוּשָׁלַיִם לְכָל־מְלֶאכֶת עֲבֹדַת הַקֹּדֶשׁ׃
(מג) וּמִדֵּי־שָׁנָה בְשָׁנָה אֶשְׁקֹל חֲמֵשׁ־עֶשְׂרֵה אֶלֶף שֶׁקֶל כֶּסֶף מִבֵּית
אוֹצָרִי וּמִתְּבוּאַת אַדְמָתִי׃ (מד) וְאֵת־אֲשֶׁר לֹא שֻׁלַּם עוֹד מִן־הַפְּקִידִים
מִיָּמִים אֲשֶׁר עָבְרוּ שַׁלֵּם יְשַׁלְּמוּ לַעֲבֹדַת הַהֵיכָל*)׃ (מה) וַחֲמֵשֶׁת
אֲלָפִים שֶׁקֶל כֶּסֶף אֲשֶׁר לָקְחוּ פְּקִידֵי שָׁנָה בְשָׁנָה מִתְּבוּאַת הַהֵיכָל
יִנָּתְנוּ לַכֹּהֲנִים אֲשֶׁר עֲבֹדַת הַקֹּדֶשׁ עֲלֵיהֶם׃ (מו) וְכָל־אִישׁ אֲשֶׁר
יֶאְשַׁם לַמֶּלֶךְ בְּכֹל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה לְאַשְׁמָה בָהּ וְנָס אֶל־תּוֹךְ־הַהֵיכָל
אוֹ אֶל־כָּל־סְבִיבוֹתָיו נָקֹה יִנָּקֶה וְיָד לֹא־תִגַּע־בּוֹ וּבְכָל־אֲשֶׁר־לוֹ
בְּכָל־מְדִינוֹת מַלְכוּתִי׃ (מז) וְגַם כֶּסֶף יִשָּׁקֵל מִבֵּית אוֹצָרִי לִבְנוֹת
וּלְחַדֵּשׁ אֶת־הַבַּיִת וּלְתַקֵּן אֶת־חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַיִם וְכָל־אֶרֶץ יְהוּדָה׃
(מח) וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ יוֹנָתָן וְהָעָם אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לֹא הֶאֱמִינוּ בָהֶם
וְלֹא־פָנוּ אֲלֵיהֶם כִּי זָכְרוּ אֶת־כָּל־הָרָע אֲשֶׁר עָשָׂה לְיִשְׂרָאֵל וְאֶת־
הַחֹסֶן אֲשֶׁר לָבַן אֹתָם׃ (מט) וַיִּיטְבוּ דִּבְרֵי אֲלֶכְּסַנְדְּרוֹס בְּעֵינֵיהֶם
יַעַן אֲשֶׁר קִדֵּם אֹתָם בְּאַהֲבָה וּבְשָׁלוֹם וַיִּהְיוּ בְעוֹזְרָיו כָּל־הַיָּמִים׃
(נ) וְהַמֶּלֶךְ אֲלֶכְּסַנְדְּרוֹס אָסַף חַיִל גָּדוֹל וַיֵּצֵא לַמִּלְחָמָה לִקְרַאת

*) עיין ר' ע'.

דימיטריוס

דימטריוס : (נא) ויהי הם נלחמים במערכה וינוסו אנשי דימטריוס
ויהי ברדף אחריהם ויגבר אלכסנדרוס : (נב) ותהי המלחמה ארכה
עד־בא־השמש ויפל דימטריוס בין החללים :
(נג) ויהי אחרי־כן וישלח אלכסנדרוס מלאכים אל־תלמי מלך
מצרים לאמר : (נד) אחרי שובי אל־ארץ אבותי וישבתי על־כסא
מלכותי והממשלה נכונה בידי : (נה) ואחרי הכותי את־דימטריוס
במערכה והוא וחילו נגפו לפני וישבתי על־כסא מלכותי : (נו) הנה
אנכי יצאתי לשחר פניך ולבקש את־אהבתך : (נז) ועתה אם־נא
מצאתי חן בעיניך תנה את־בתך לי לאשה : (נח) ואנכי אהיה־
לך לחתן והקרבתי־לך אשכר ולבתך אתן מהר ומתן כיד המלך :
(נט) ויענהו המלך תלמי ויאמר : (ס) ברוך היום אשר שבת־בו אל־
ארץ אבותיך וישבת על־כסא מלכותם ועלי לעשת ככל אשר
שאלת : (סא) אך בא־נא לקראתי לעכו ונראה פנים והתחתנתי־
בך כאשר דברת : (סב) ויהי בשנת מאה וששים ושתים ויצא
המלך תלמי ממצרים עם־קליאופטרה בתו ויבאו לעכו :
(סג) ואלכסנדרוס בא לקראתו ויתן־לו תלמי את־בתו לאשה
ויעשו משתה גדול בעכו כיד המלכים : (סד) ויכתב אלכסנדרוס
ספרים ליונתן ויבקש ממנו לבא אליו ולהראות לפניו : (סה) ויבא
יונתן בתפארת גדולה לעכו וימצא־שם את־שני המלכים ויתן
להם ולאהביהם משאות יקרות זהב וכסף וימצא חן בעיניהם
(סו) ויבאו גם מאנשי רשע בישראל שמה להוציא את־דבתם
רעה על־יונתן ולא אבה המלך שמע לקולם : (סז) ויצו להפשיט
את־יונתן את־בגדיו ולהלבישו בגדי ארגמן ויעשו־כן ויושיבהו
המלך אצלו : (סח) ויצו אחרי־כן את־שריו להעבירו ברחבות העיר
ולקרא לפניו : (סט) איש איש אשר יעז פניו למרות כבוד יונתן
או לעשת לו רעה גדולה או־קטנה דמו בראשו : (ע) ויהי כי ראו
מלשיניו כי כבדהו המלך והלבישו ארגמן וכי קראו ככה לפניו
ויברחו כלם וינוסו : (עא) ויכבדהו המלך נגד כל־העם ויפקד אתו
במספר אהביו וישם אתו לראש ולנגיד : (עב) ואחרי־כן שב יונתן
בשלום ובשמחה ירושלימה :

ויהי

(עג) ויהי בשנת חמש וששים ומאה ויבא דימיטריוס בן־
דימיטריוס מאי קריטה וישב אל־ארץ אבותיו: (עד) וישמע אלכסנדרוס
ויזע לבו וילך וישב מהר לאנטוכיא: (עה) ויפקד דימיטריוס
פקיד את־אפלוניוס אשר היה נציב ארם־תחתון ויזעק חיל גדול
ויחן על־יבנה: (עו) וישלח מלאכים אל־יונתן הכהן לאמר: (עז) לא
התיצב איש לפני בלתי אתה לבדך ורק למענך הייתי לחרפה
ועתה הגדלי חרק על־ההרים כחך: (עח) אם איש חיל אתה רדה
אלי אל־המישור ויבחן כחנו כי כח הערים אתי: (עט) וכי תשאלך
נפשך לאמר מה־כחי וכח העם אשר לרגלי כי בטחתי־בו:
(פ) והגדתי־לך כי לא־תוכל לעמד לפני העם אשר הכו את־
אבותיך פעמים בארץ משבותם: (פא) ואיך תוכל לקום לפני
החיל הנורא הזה עם סוס ורכב במישור אשר אין שם הרים
וסלעים לנוס ולהסתתר בם:
(פב) ויהי כשמע יונתן את־דברי אפלוניוס ויתעצב אל־לבו
ויקח עשרת אלפים איש בחור ויצא מירושלים ושמעון אחיו בא
לקראתו לעזור לו ויעתק את־מחנהו לפני יפו: (פג) וימאנו ישבי
יפו לתתו בא העירה כי אנשי אפלוניוס בקרבה: (פד) ויהי כי
הרעיש את־החמות וימסו ישבי העיר ויפתחו את־השערים ותהי
העיר ביד יונתן: (פה) וישמע אפלוניוס ויחן את־פני העיר עם
שלשת אלפים פרשים וחיל כבד רגלי ויתנכל ללכת אשדודה
למען התיקו מן־העיר אל־המישור כי נשען על־רב סוסיו:
(פו) ויסע יונתן אחריהם על־דרך אשדוד ותחל המלחמה בין שתי
המחנות: (פז) ואפלוניוס השאיר בהחבא אלף פרש במחנה
מאחריו: (פח) ויהי כי־הכיר יונתן כי המארב בעקבו וכי הוא
משוטט סביב למחנה לירות בחצים על־העם ויצו יונתן את־אנשי
צבאו לעמד איש תחתיו: (פט) ויורו המורים מן־הבקר עד הערב
עד הלאות הסוסים: (צ) וירא שמעון כי עיפים הם וימהר וינהג
את־חילו לקראתם ויתגר בם וינוסו: (צא) וישוטו על־פני השדה
אנה ואנה וינוסו אשדודה ויחפזו אל־בית־דגון אלהיהם להמלט
שמה: (צב) ויבז יונתן את־אשדוד ואת־בנותיה וישרף את־העיר

ואת

וְאֶת־בֵּית־דָּגוֹן וְכָל־הַנִּמְלָטִים בְּתוֹכוֹ׃ (צג) וַיְהִי מִסְפַּר הַחֲלָלִים
וְהַנִּשְׂרָפִים כִּשְׁמֹנַת אֲלָפִים נָפֶשׁ׃ (צד) וַיִּפֶן יוֹנָתָן מִשָּׁם וַיָּצַר עַל
אַשְׁקְלוֹן וַיֵּצְאוּ אַנְשֵׁי הָעִיר לִקְרָאתוֹ וַיְאַסְפוּהוּ בְּכָבוֹד גָּדוֹל הָעִירָה׃
(צה) וַיִּקַּח יוֹנָתָן אַחֲרֵי־כֵן אֶת־חֵילוֹ וְאֶת־הָרְכוּשׁ אֲשֶׁר רָכַשׁ וַיָּשָׁב
יְרוּשָׁלָיְמָה׃ (צו) וַיִּשְׁמַע אֲלֶכְּסַנְדְּרוֹס וַיּוֹסֶף עוֹד לְכַבְּדוֹ מִקֶּדֶם וַיִּשְׁלַח־
לוֹ אַבְנֵט זָהָב כַּאֲשֶׁר יַחְגְּרוּ שָׂרֵי הַמְּלָכִים וַיִּתֶּן־לוֹ אֶת־עֶקְרוֹן
וְאֶת־גְּבוּלָהּ לַאֲחֻזַּת עוֹלָם׃

יא (א) וְתַלְמַי מֶלֶךְ מִצְרַיִם הִקְהִיל עַם רַב כַּחוֹל אֲשֶׁר עַל־שְׂפַת הַיָּם
וַיֶּאֱסֹף אֳנִיּוֹת רַבּוֹת׃ כִּי מִלֵּא לִבּוֹ לָרֶשֶׁת אֶת־מַמְלֶכֶת אֲלֶכְּסַנְדְּרוֹס
בְּעָרְמָה וּלְהוֹסִיפָהּ עַל־מַמְלַכְתּוֹ׃ (ב) וַיִּסַּע כְּאֹהֵב אַרְצָה אֲרָם
וַיִּפְתְּחוּ כָל־הָעָם אֶת־שַׁעֲרֵי עָרָם וַיֵּצְאוּ בְשִׂמְחָה לִקְרַאת חוֹתֵן
הַמֶּלֶךְ וַיְכַבְּדוּהוּ כִּי־כֵן צִוָּה אֹתָם הַמֶּלֶךְ׃ (ג) אוּלָם בְּכָל־עִיר וָעִיר
אֲשֶׁר דָּרְכָה בָהּ כַּף רַגְלוֹ הִשְׁאִיר מַצָּב בְּקִרְבָּהּ׃ (ד) וַיְהִי כִּי־הִקְרִיב
לָבֹא אַשְׁדּוֹדָה וַיַּרְאֻהוּ אֶת־בֵּית־דָּגוֹן כִּי־שֹׂרַף וְאֶת־הָעִיר וּמִגְרָשֶׁיהָ
מְעִי מַפָּלָה׃ (ה) וְאֶת־פִּגְרֵי הַחֲלָלִים אֲשֶׁר נָפְלוּ חֳמָרִים חֳמָרִים
עַל־אֵם־הַדֶּרֶךְ מִבְּלִי נָתוֹן לָהֶם קָבֶר׃ (ו) וַיֹּאמְרוּ לוֹ הַבֶּט־נָא וּרְאֵה
אֶת־הַמַּהְפֵּכָה אֲשֶׁר עָשָׂה יוֹנָתָן בָּאָרֶץ׃ (ז) וַיֹּאמְרוּ־כֵן לְמַעַן
הַבְאִישׁוֹ בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ וַיַּחֲרֵשׁ הַמֶּלֶךְ וְלֹא־עָנָה אֹתָם דָּבָר׃ (ח) וְיוֹנָתָן
יָצָא לִקְרַאת הַמֶּלֶךְ עַד יָפוֹ וַיִּשְׁאֲלוּ אִישׁ אֶת־אָחִיו לְשָׁלוֹם וַיָּלִינוּ־
שָׁם בַּלַּיְלָה הַהוּא׃ (ט) וַיְהִי בַבֹּקֶר וַיֵּלֶךְ יוֹנָתָן עִם הַמֶּלֶךְ עַד־נַחַל
הַלִּיטָרוֹן וְאַחֲרֵי־כֵן שָׁב יְרוּשָׁלָיְמָה׃ (י) וְתַלְמַי לָכַד אֶת־כָּל־הֶעָרִים
עַד־סֶלֶיקְיָא אֲשֶׁר עַל־יַד הַיָּם כִּי נֶהְפַּךְ לְבָבוֹ עַל־אֲלֶכְּסַנְדְּרוֹס׃
(יא) וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֶל־דִּימֶיטְרִיּוֹס לֵאמֹר׃ (יב) בֹּא־נָא לִקְרָאתִי
וְנִכְרֹת בְּרִית יַחְדָּו וְאֶת־בִּתִּי אֲשֶׁר נָתַתִּי לַאֲלֶכְּסַנְדְּרוֹס אֶתֶּן־לָךְ
לְאִשָּׁה וַעֲזַרְתִּיךָ לָרֶשֶׁת אֶת־נַחֲלַת אָבִיךָ׃ (יג) כִּי נִחַמְתִּי אֶת־אֲשֶׁר
עָשִׂיתִי לָתֵת אֶת־בִּתִּי לְאִישׁ אֲשֶׁר יְבַקֵּשׁ אֶת־נַפְשִׁי׃ (יד) וַיָּשֶׂם־
לוֹ עֲלִילוֹת דְּבָרִים רַק לְמַעַן הָאֹחַז בְּאַרְצוֹ׃ (טו) וַתִּגָּלֶה שִׂנְאָתוֹ
אֶת־אֲלֶכְּסַנְדְּרוֹס לְעֵינֵי כָל־הָעָם כִּי סָר מִמֶּנּוּ וַיִּקַּח אֶת־בִּתּוֹ וַיִּתְּנָהּ
לְדִימֶיטְרִיּוֹס׃ (טז) וַיְהִי כְּבֹא תַלְמַי לְאַנְטוֹכְיָא וַיָּשֶׂם שְׁתֵּי כְתָרוֹת
בְּרֹאשׁוֹ אֶת־כֶּתֶר אַסְיָא וְאֶת־כֶּתֶר מִצְרָיִם׃

והמלך

(יז) וְהַמֶּלֶךְ אַלֶכְּסַנְדְּרוֹס הָיָה בָּעֵת הַהִיא בְּאֶרֶץ קִילִיקְיָא יַעַן
כִּי־מָרְדוּ־בוֹ יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ הַהִיא׃ (יח) וַיְהִי כְּשָׁמְעוֹ אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה־
לוֹ חוֹתְנוֹ וַיִּפֶן לְהִלָּחֶם־בּוֹ וַיֵּצֵא תַלְמַי בְּיַד־חֲזָקָה לִקְרָאתוֹ וַיַּךְ אֹתוֹ
וַיְנִיסֵהוּ׃ (יט) וַיִּבְרַח אַלֶכְּסַנְדְּרוֹס אַרְצָה עֲרָב לְהִמָּלֵט עַל־נַפְשׁוֹ
וְתַלְמַי הָיָה הָלוֹךְ וְגָדֵל׃ (כ) וַיִּכְרֹת זַבְדִיאֵל הָעַרְבִי אֶת־רֹאשׁ
אַלֶכְּסַנְדְּרוֹס וַיִּשְׁלַח אֹתוֹ אֶל־תַּלְמַי׃ (כא) וַיְהִי מִקֵּץ שְׁלֹשֶׁת יָמִים
וַיָּמָת תַּלְמַי וַיַּכּוּ כָּל־הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הִנִּיחַ בְּכָל עָרֵי הַמִּבְצָר
מֵאַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה אֲשֶׁר הָיוּ־בָם מִקֶּדֶם׃ (כב) וַתִּסֹּב הַמְּלוּכָה
לְדֵימֵיטְרִיוֹס בִּשְׁנַת שֶׁבַע וְשִׁשִּׁים וּמֵאָה׃
(כג) וַיְהִי בָּעֵת הַהִיא וַיַּקְהֵל יוֹנָתָן אֶת־אֲנָשָׁיו בְּאֶרֶץ יְהוּדָה
לִכְבֹּשׁ אֶת־הַמְּצוּדָה אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַיִם וַיִּשְׁפֹּךְ סוֹלְלָה עָלֶיהָ וַיִּבֶן
כְּלֵי־מָצוֹר לִקְרָאתָהּ׃ (כד) וַיָּקוּמוּ אַנְשֵׁי בְלִיַּעַל וְשֹׂנְאֵי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
וַיֵּלְכוּ אֶל־הַמֶּלֶךְ לַעֲנוֹת סָרָה בְיוֹנָתָן וַיֹּאמְרוּ הִנֵּה יוֹנָתָן הֵבִיא אֶת־
הַמְּצוּדָה בְּמָצוֹר׃ (כה) וַיִּשְׁמַע הַמֶּלֶךְ וַיִּתְאַנַּף־בּוֹ וַיֶּאֱסֹר אֶת־רִכְבּוֹ
וַיֵּלֶךְ אֶל־עַכּוֹ וַיִּכְתֹּב־לוֹ לֵאמֹר׃ (כו) הִשָּׁמֶר־לְךָ פֶּן־תִּתְקַדֵּם עַל־
הַמְּצוּדָה אַךְ קוּם מַהֵר וְאַל־תַּעֲמֹד מִבֹּא אֵלַי לְעַכּוֹ וְנִדַּבְּרָה יָחַד׃
(כז) וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ יוֹנָתָן אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיְצַו אֶת־אֲנָשָׁיו לְבִלְתִּי
סוּר מִן־הַמָּצוֹר וַיִּבְחַר־לוֹ מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִכֹּהֲנֵי הָעָם וַיָּשֶׂם נַפְשׁוֹ
בְּכַפּוֹ וַיֵּלַךְ׃ (כח) וַיִּקַּח בְּיָדוֹ כֶּסֶף וְזָהָב וּשְׂמָלוֹת וּמַתָּנוֹת יְקָרוֹת
וַיָּבֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ לְעַכּוֹ וַיִּמְצָא חֵן בְּעֵינָיו׃ (כט) וְאַף אָמְנָם הֵבִיאשֻׁהוּ
הַפּשְׁעִים בָּעָם בִּכְבֹדָהוּ הַמֶּלֶךְ כַּאֲשֶׁר עָשׂוּ הַמְּלָכִים לְפָנָיו וַיְנַשְּׂאֵהוּ
לְעֵינֵי שָׂרָיו וַעֲבָדָיו׃ (ל) וַיָּשָׁב וַיָּקֶם אֹתוֹ עַל־מִשְׁמֶרֶת הַכְּהֻנָּה
וַיּוֹשִׁיבֵהוּ עַל־כַּנּוֹ הָרִאשׁוֹן וַיָּשֶׂם אֶת־כִּסְאוֹ מֵעַל־כָּל־הַשָּׂרִים אֲשֶׁר
אִתּוֹ׃ (לא) וַיְבַקֵּשׁ יוֹנָתָן מִיָּדוֹ לְהָסִיר הַמַּס מֵעָרֵי אֶרֶץ יְהוּדָה
וּמִשְּׁלֹשֶׁת הַנָּפוֹת אֲשֶׁר בְּשֹׁמְרוֹן וּבַגָּלִיל וַיֹּאמַר לִשְׁקֹל בִּמְחִירוֹ
שְׁלֹשׁ מֵאוֹת כִּכַּר כֶּסֶף אֶל־גִּנְזֵי הַמֶּלֶךְ׃ (לב) וַיֵּאוֹת־לוֹ הַמֶּלֶךְ כְּכֹל
אֲשֶׁר שָׁאַל וַיִּתֶּן־לוֹ סֵפֶר כָּתוּב כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃
(לג) הַמֶּלֶךְ דֵּימֵיטְרִיוֹס לְיוֹנָתָן אָחִיו וּלְכָל־עַם יְהוּדָה שָׁלוֹם׃
(לד) הִנֵּה אָנֹכִי שׁוֹלֵחַ לָכֶם אֶת מִשְׁנֵה הַסֵּפֶר אֲשֶׁר שָׁלַחְתִּי בִּגְלַלְכֶם
לְלַסְתֵּנֵס אָבִי לְמַעַן תֵּדְעוּ אֶת־הַכָּתוּב־בּוֹ׃

הַמֶּלֶךְ

(לה) המלך דימיטריוס נתן את־ברכתו שלום ללבטינס אביו :
(לו) הנה יש את־נפשי להיטיב עם־אהבי עם עם־יהודה עקב
נפלאתה אהבתם לי ולבבם שלם עמי : (לז) לכן גזרתי אמר כל־
גבולי ארץ יהודה ושלשת הנפות אפרימה ולוד ורמה הנוספות־
לה מאדמת שמרון וחצריה למקריבי קרבן בירושלים תהיינה
לאחזת עולם : (לח) והוסר מהם המכס אשר נתנו למלך מדי שנה
בשנה מתבואת הארץ ומפרי העץ ואת מכס המלח ואת מנת
המלך ואת המעשר לא ישלמו עוד : (לט) את־כל־אלה שמט
אשמט והיתה זאת להם לחק לדורות עולם ולא־יעבר : (מ) ומשנה
הספר הזה ינתן ביד יונתן הכהן למען הניחו לזכרון במקום נאמן
על־הר הקדש :

(מא) וירא דימיטריוס כי־שקטה הארץ ואין איש עמד לשטנו
וישלח את־כל־חילו את־ילידי הארץ מעליו וילכו איש איש למקומו :
(מב) ויותר עמו רק החיל מבני־הנכר אשר הביא מאיי הים וירע
הדבר מאד בעיני אנשי חיל אבותיו וישטמו את־המלך :
(מג) ואיש היה בחצר המלך ושמו טריפון והוא היה אהב
למלך אלכסנדרוס : (מד) וירא את־דימיטריוס רע בעיני החיל
ויקם וילך אל־אמלכיאל הערבי והוא היה אמן לאנטיוכוס בן־
אלכסנדרוס : (מה) ויבקש ממנו לתת את־הנער על־ידו לרשת
את־כסא אביו ויספר־לו את־מעשה דימיטריוס ושנאת אנשי
הצבא אתו וישב עם הערבי ימים רבים :
(מו) ויונתן שלח בעת ההיא אל־דימיטריוס לאמר : (מז) הואל־
נא וצו את־אנשיך לצאת מן־המצודה אשר בירושלים ומן־
המבצרים כי לא־חדלו עוד מהרע לבני ישראל : (מח) ויען דימיטריוס
את־יונתן ויאמר : (מט) גם כדבר אשר שאלת בעדך ובעד העם
אשא פניך וגם הרבה ארבה את־חסדי עמכם לעת נכונה :
(נ) אמנם בעת היטיב תיטיב אתה עמדי בשלחך לי מאנשי
מלחמתך לעמד לימיני כי כל־צבאותי סרו מעלי : (נא) וישלח־לו
יונתן שלשת אלפים איש בחור ויבאו אל־המלך לאנטוכיא וישמח
לקראתם : (נב) ואנשי העיר נקהלו ברחבות ומספרם בעשרים

ומאה

ומאה אלף איש ויבקשו להרג את־המלך: (נג) וימלט המלך אל־
תוך הארמון: (נד) ויהי כי־כבשו אנשי העיר את־מבואי העיר
ויחלו להרעיש את־החומות: (נה) ויקרא המלך אל־היהודים לקום
לעזרתו ויתקבצו אליו וישוטו על־פני כל־העיר: (נו) ויהרגו ביום
ההוא כמאת אלף נפש ויציתו אש בעיר וישללו שלל רב ויפדו
את־המלך: (נז) ויראו אנשי העיר כי־גברה יד היהודים עליהם
וימס לבבם ויתחננו אל־המלך ויבקשו רחמים ויאמרו: (נח) תנה
לנו ידך להצילנו ולא ילחמו היהודים עוד בנו ובעירנו: (נט) וישליכו
איש איש את־חרבו וישלימו וליהודים היתה יקר וגדלה בעיני
המלך ובעיני עם הארץ וישובו ברכוש גדול ירושלימה: (ס) ויהי
כשבת דימיטריוס בטח על־כסא מלכותו ואין מכלים דבר בארץ
ויחל דברו כי לא־שמר מאומה מכל־הדברים אשר דבר ליונתן
וישנאהו: (סא) ויגמל לו רעה תחת טובה וימעל בו רב־מעל:

(סב) ויהי אחר הדברים האלה וישב טריפון עם־אנטיוכוס הנער
וישם את־הכתר בראשו וימליכהו: (סג) ויקבצו אליו כל־אנשי
הצבא אשר שלח דימיטריוס מעליו וילחמו־בו וינס ותהי־לו נפשו
לשלל: (סד) ויקח טריפון את־הפילים וילכד את־אנטוכיא:
(סה) ויכתב אנטיוכוס הנער אל יונתן לאמר: (סו) הנני מקים אתך
כהן הראש לעמך וארבע הנפות תהיינה תחת ידך למען לא־
תסור אהבתך ממני: (סז) וישלח־לו כלי־זהב רבים למנחה וישליטהו
לשרת בם על־שלחנו וללבש ארגמן ולחגר אזור זהב על־מתניו:
(סח) ואת־שמעון אחי יונתן שם לפקיד על־הארץ מחבל צור ועד־
קצה ארץ מצרים:

(סט) ויצא יונתן מירושלים ויעבר בכל־הערים אשר מעבר
לנהר וינהרו אליו כל־שולפי חרב מארץ ארם ויבאו לעזרתו:
(ע) ויהי כי־הקריב לבא אשקלונה ויצאו אנשי העיר לקראתו
ויביאהו בכבוד העירה: (עא) ויעבר משם עזתה וימאנו אנשי עזה
לתתו בא העירה ויצר עליה ויבער אש במגרשיה ויקח את־
שללם: (עב) ויקראו ישבי עזה לשלום ויתן להם יונתן שלום ויבחר
מבני קציני העיר לתערובות וישלחם ירושלימה ויוסף לעבר בארץ

עד

עַד לָבֹא דַמָּשֶׂק׃ (עג) וַיִּשְׁמַע שָׁם יוֹנָתָן לֵאמֹר הִנֵּה נְצִיבֵי דֵימֵיטְרִיּוֹס
בָּאוּ בְּחַיִל גָּדוֹל הַגָּלִילָה וְהִנָּם בְּקֶדֶשׁ לְגָרֶשְׁךָ מִן־הָאָרֶץ׃ (עד) וַיֵּצֵא
לִקְרָאתָם וַיַּעֲזֹב אֶת־שִׁמְעוֹן אָחִיו בָּאָרֶץ וַיָּצַר שִׁמְעוֹן עַל־בֵּית־צוּר
יָמִים רַבִּים אֵין יֹצֵא וְאֵין בָּא׃ (עה) וַיִּקְרְאוּ לוֹ לְשָׁלוֹם וַיַּשְׁלֵם שִׁמְעוֹן
עִמָּהֶם וַיּוֹצִיאֵם מִן־הָעִיר וַיִּתֵּן מַצָּב בְּתוֹכָהּ׃ (עו) וְיוֹנָתָן חָנָה אֶת־
מַחֲנֵהוּ עַל־יַד יַם כִּנֶּרֶת וַיַּשְׁכִּימוּ בַבֹּקֶר וַיָּבֹאוּ לִפְנֵי עַרְבוֹת־חָצֹר׃
(עז) וַיִּשָּׂא אֶת־עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה חֵיל הַגּוֹיִם נֹסְעִים לִקְרָאתוֹ בָּעֲרָבָה
וּמִקְצָתָם שָׂמוּ לְמַאֲרָב בֶּהָרִים׃ (עח) וַיְהִי בְּנָסְעוֹ לִקְרָאתָם וַיֵּרֶד
הַמַּאֲרָב מִן־הַמַּחֲבֹאִים וַיִּתְגָּר בָּם׃ (עט) וַיַּרְא הָעָם אֲשֶׁר אֶת־יוֹנָתָן
וַיָּנוּסוּ וְלֹא נִשְׁאֲרוּ אִתּוֹ זוּלָתִי שָׂרֵי הַצָּבָא מַתִּתְיָהוּ בֶּן־אַבְשָׁלוֹם
וִיהוּדָה בֶּן־כַּלְבִּי עִם־אַנְשֵׁיהֶם׃ (פ) וַיִּקְרַע יוֹנָתָן אֶת־בְּגָדָיו וַיִּזְרֹק
עָפָר עַל־רֹאשׁוֹ וַיִּתְחַנֵּן אֶל־יְיָ וְאַחֲרֵי־כֵן שָׁב לְהִלָּחֵם בְּאוֹיְבָיו וַיְנִיסֵם׃
(פא) וַיַּרְא הָעָם אֲשֶׁר נָפוֹצוּ מֵעָלָיו וַיָּשׁוּבוּ אֵלָיו וַיִּדְלְקוּ כֻלָּם אַחֲרֵיהֶם
עַד־בֹּאָם אֶל־מְקוֹם מַחֲנֵיהֶם אֲשֶׁר בְּקֶדֶשׁ וַיַּחֲנוּ־שָׁם׃ (פב) וַיִּפְּלוּ
מִן־הַגּוֹיִם בַּיּוֹם הַהוּא כִּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים נֶפֶשׁ וְיוֹנָתָן שָׁב לִירוּשָׁלָיִם׃
יב (א) וַיַּרְא יוֹנָתָן כִּי הָיְתָה לוֹ הָרְוָחָה מִסָּבִיב וַיִּבְחַר־לוֹ אֲנָשִׁים
וַיִּשְׁלָחֵם לְרוֹמָא לְהָקִים וּלְחַדֵּשׁ אֶת־הַבְּרִית אֶת־יֹשְׁבֶיהָ׃ (ב) וְגַם
לְאַנְשֵׁי אַשְׁפַּרְתָּא וְלִמְקוֹמוֹת אֲחֵרִים כָּתַב סְפָרִים דִּבְרֵי שָׁלוֹם וֶאֱמֶת׃
(ג) וַיְהִי בְּבֹאָם לְרוֹמָא וַיַּעַמְדוּ לִפְנֵי זִקְנֵי הָעָם וַיֹּאמְרוּ׃ (ד) יוֹנָתָן
הַכֹּהֵן וְעַם הַיְּהוּדִים שְׁלָחוּנוּ אֲלֵיכֶם לְחַדֵּשׁ אֶת־בְּרִית הָאַהֲבָה
אֲשֶׁר הֲקִימוֹתֶם אִתָּנוּ זֶה יָמִים׃ (ה) וַיֵּאוֹתוּ לָהֶם זִקְנֵי רוֹמָא וַיִּתְּנוּ
לָהֶם סְפָרִים לְאַנְשֵׁי בְרִיתָם אֲשֶׁר בְּכָל־מְדִינָה וּמְדִינָה עַל־הַדֶּרֶךְ
לְמַעַן הֲשִׁיבָם בֶּטַח אֶל־אֶרֶץ יְהוּדָה׃ (ו) וְזֶה מִשְׁנֵה הַסֵּפֶר אֲשֶׁר
שָׁלַח יוֹנָתָן לְיֹשְׁבֵי אַשְׁפַּרְתָּא׃
(ז) יוֹנָתָן כֹּהֵן הַגָּדוֹל וְזִקְנֵי הָעָם וְהַכֹּהֲנִים וְכָל־עַם־הַיְּהוּדִים
לַאֲחֵיהֶם אַנְשֵׁי אַשְׁפַּרְתָּא שָׁלוֹם׃
(ח) הִנֵּה זֶה יָמִים רַבִּים וְאַרְיֹשׁ מלכבב שָׁלַח סְפָרִים אֶל־חוֹנְיָו
כֹּהֵן הַגָּדוֹל לֵאמֹר כִּי אֲנָשִׁים אַחִים אֲנַחְנוּ כַּכָּתוּב בְּמִשְׁנֵה הַסֵּפֶר
אֲשֶׁר מִתָּחַת׃ (ט) וְחוֹנְיָו שָׂמַח לִקְרַאת הַצִּיר אֲשֶׁר שָׁלַח וַיִּקַּח אֶת
סֵפֶר הַבְּרִית וְהָאַהֲבָה מִיָּדוֹ׃ (י) וְעַתָּה אִם אָמְנָם לֹא חָסַרְנוּ דָּבָר
ותורת

ותורת יי אשר בידינו לתנחומים לנו: (יא) לא חדלנו משלח לכם
את־מלאכינו אלה לחדש ולחזק את ברית האהבה והאחוה עמכם
פן נחשב כזרים בעיניכם כי ארכו הימים אשר שלחתם אלינו:
(יב) לכן דעו־נא כי כל־שבת ומועד אשר נקריב בהם קרבני
לאלהים ונזכרתם גם־אתם על־עולותינו ובתפלתנו כאשר יאות
להעתיר אל־יי בעד שלום האחים: (יג) כי בשלומם ובכבודם
יגל וישמח לבנו: (יד) ואף כי צרות רבות ורעות עברו על־נפשנו
כי נלחמנו עם כל־המלכים מסביב אשר קמו עלינו להשחיתנו:
(טו) לא עלה על־לבנו להגיע אתכם או את־בעלי בריתנו לבקש
עזרה מידם במלחמות האלה: (טז) כי יי אלהים היה בעזרנו
והצילנו מכף צרינו ויכניעם לפנינו: (יז) אולם בשלחנו בעת את־
מלאכינו את־נומיניוס בן־אנטיוכוס ואת־אנטיפטר בן־ישוע לאחינו
בני־רומא לחדש את־ברית האהבה הנושנת עמהם: (יח) הפקדנו
אתם ללכת גם אליכם לשאל בשלומכם ולתת את־הספר הזה
בידכם ולחדש את־בריתנו אתכם: (יט) ואם ייטב בעיניכם תשיבו
אתנו דבר: (כ) וזה משנה הספר אשר שלח אריוש לחוניו:
(כא) אריוש מלך אשפרתא לחוניו כהן הגדול שלום:
(כב) מצאנו כתוב בדברי הימים כי ישבי אשפרתא והיהודים
אנשים אחים המה ואברהם אב לשניהם: (כג) ועתה כי־ידענו
זאת הואילו־נא וכתבו לנו השלום לכם וגם אנחנו נכתב לכם:
(כד) גורל אחד יהיה לכלנו מקננו וקניננו יהיו לכם ומקניכם
וקניניכם יהיו לנו ואנכי שפטתי אל־נכון להודיעכם את־כל־אלה:
(כה) ויהי אחר הדברים האלה וישמע יונתן כי־שבו פקידי
דימיטריוס וכי הם נסעים לקראתו בחיל גדול מבראשונה:
(כו) ויסע מירושלים ויצא לקראתם עד לבא חמת בטרם באם אל
ארצו: (כז) וישלח מרגלים לתור את־מחניהם וישבו ויאמרו כי
נכונים הם להתנפל עליו הלילה: (כח) ויהי כבא השמש ויצו
יונתן את־אנשיו לאמר עורו ושקדו כל־הלילה ושימו איש חרבו על־
ירכו והיו נכונים להלחם ויצב צופים סביבות המחנה: (כט) ויראו
האויבים את־מחנה יונתן כי כלם חגורי כלי מלחמה ועמדים

במערכה

במערכה ויחרדו חרדה גדולה ויבעירו אש הנה והנה במחנה
וינוסו : (ל) ולא ידע יונתן ואנשיו עד אור הבקר כי נתעו מן־האש
במחנה : (לא) וירדף יונתן אחריהם ולא השיגם כי כבר עברו את
נחל הליתרון : (לב) ויפן יונתן לקראת הערבים ממטה זבדי ויכם
ויקח את־שללם : (לג) ויסע משם ויפגע בדמשק ויעבר בכל־
הארץ ההיא : (לד) ושמעון נסע אשקלונה ואל־המבצרים הקרובים
אליה ויפן יפו וילכדה : (לה) כי שמע את מזמת ישבי יפו להסגיר
את־העיר בידי פקידי דימיטריוס וישכן מצב בתוכה לשמרה :
(לו) וישב יונתן אחרי־כן ירושלימה ויקרא אל־זקני העם ויועץ
עמהם לחזק את־מבצרי ארץ יהודה ולהגביה את־חמות ירושלים :
(לז) ולהקים רמה להבדיל בין העיר ובין המצודה למען תפרד
ואנשי המצודה לא־יקרבו עוד לקנות או למכור : (לח) ויהי בהתאסף
העם לבנות ויתקנו גם את־פרצי החמה הישנה ושמה כפנתא
אשר התרועעה מקדם לנחל : (לט) ושמעון בנה את־מבצר חדידה
בשפלה ויחזק את־המבצר בדלתים ובריח :

(מ) וטריפון נכל נכלים להסב את ממלכת אסיא אליו ולתת
את־הכתר בראשו ולשלח יד במלך אנטיוכים : (מא) ויהי כי־ירא
את־יונתן פן־יהיה־לו לשטן ויערם לתפש גם־אתו ולהמיתו ויקם
וילך אל־בית־שאן : (מב) ויבא גם יונתן שמה וארבעים אלף איש
בחור עמו : (מג) וירא טריפון את־חיל־יונתן כי־רב הוא ויירא משלח
בו יד ויתחסד ויבא בכבוד לקראתו ויהלל אתו אל־כל־אהביו
ויתן־לו מתנות ויצו על־עבדיו לשמע אל־קול יונתן כאשר לקולו :
(מד) ויאמר אליו מדוע תיגע את־העם אשר ברגליך ואין מריבה
בינינו : (מה) שלח אתם איש לאהלו ובחר־לך מתי מעט ויעמדו
אתך ובא עמדי לעכו : (מו) ונתתיה בידך עם כל־המבצרים וגם
אנשי הצבא ועשי המלאכה אתן תחת ידך ואשובה לי כי על־כן
יצאתי לקראתך : (מז) ויאמן יונתן לדבריו ויעש ככל אשר דבר
וישלח את־עמו מעליו וישבו אל־ארץ יהודה : (מח) ולא נשארו
אתו בלתי שלשת אלפים איש ומהם שלח אלפים אל־הגליל ואלף
נפש נסעו אתו : (מט) ויהי כבאו לעכו ויסגרו אנשי עכו את־דלתי

העיר

הָעִיר וַיִּתָּפְשׂוּ אֶת־יוֹנָתָן וְאֶת־אֲנָשָׁיו הִכּוּ לְפִי־חָרֶב: (נ) וַיִּשְׁלַח
טְרִיפוֹן חֵיל רַגְלִי וּפָרָשִׁים דֶּרֶךְ הַגָּלִיל אֶל־הָעֲרָבָה הַגְּדוֹלָה לִרְדֹּף
אַחֲרֵי אַנְשֵׁי יוֹנָתָן וּלְכַלּוֹתָם: (נא) וַיְהִי בְּשָׁמְעָם כִּי־נִשְׁבָּה יוֹנָתָן
וְכָל־אֲנָשָׁיו נִגָּפוּ וַיִּתְעוֹדְדוּ וַיִּתְיַצְּבוּ לְהִלָּחֵם בְּרֹדְפֵיהֶם: (נב) וַיִּרְאוּ
הָאוֹיְבִים כִּי־קָמוּ לְהִלָּחֵם בְּעַד־נַפְשָׁם וַיָּשׁוּבוּ לְדַרְכָּם וְהַיְּהוּדִים נָסְעוּ
בֶּטַח אֶל־אַרְצָם: (נג) וַיִּבְכּוּ הָעָם אֶת־יוֹנָתָן וְאֶת־אֲשֶׁר נָפְלוּ בֶחָרֶב
אִתּוֹ וַיְהִי אֵבֶל כָּבֵד לְכָל־יִשְׂרָאֵל: (נד) וְכָל־הַגּוֹיִם מִסָּבִיב חָשְׁבוּ
לְבַעֵר אֶת־הָעָם מִן־הָאָרֶץ: (נה) כִּי אָמְרוּ אָבַד רֹאשׁ מִיהוּדָה וְעוֹזֵר
אַיִן וְעַתָּה נְקוּמָה עֲלֵיהֶם וְנַשְׁבִּית מֵאֱנוֹשׁ זִכְרָם:

יג (א) וַיִּשְׁמַע שִׁמְעוֹן כִּי אָסַף טְרִיפוֹן חַיִל גָּדוֹל לִצְבֹּא עַל־אֶרֶץ
יְהוּדָה וּלְשַׁחֲתָהּ: (ב) וְכִי נָמֹגוּ כָּל־יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ וַיָּקָם וַיַּעַל יְרוּשָׁלַיְמָה
וַיֶּאֱסֹף אֶת־הָעָם וַיְדַבֵּר עַל־לִבָּם וַיֹּאמַר: (ג) אַתֶּם יְדַעְתֶּם אֶת־אֲשֶׁר
עָשִׂיתִי אֲנִי וְאַחַי וְכָל בֵּית־אָבִי בְּעַד תּוֹרַת יְיָ וּמִקְדָּשׁוֹ וְגַם יְדַעְתֶּם
אֶת־הַמִּלְחָמוֹת אֲשֶׁר נִלְחַמְנוּ וְכָל־הַתְּלָאוֹת אֲשֶׁר מְצָאוּנוּ: (ד) רְאוּ
כִּי כָל־אַחַי שִׁכְּלָה הַחֶרֶב בַּעֲבוּר יִשְׂרָאֵל וָאִוָּתֵר רַק אֲנִי לְבַדִּי:
(ה) וְעַתָּה חָלִילָה לִּי מִשְׁמֹר אֶת־נַפְשִׁי לְעֵת־צָרָה כִּי לֹא טוֹב אָנֹכִי
מֵאַחַי: (ו) כִּי־אִם קוֹם אָקוּם לִנְקֹם אֶת־נִקְמַת עַם יְיָ וּמִקְדָּשׁוֹ וְאֶת־
נִקְמַת נָשֵׁינוּ וְטַפֵּנוּ מֵאֵת הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִתְאַסְּפוּ מִסָּבִיב לִמְחוֹת
אֶת־שְׁמֵנוּ בְּשִׂנְאָתָם אֹתָנוּ: (ז) וַיְהִי כְּשָׁמְעָם אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
וַתְּחִי רוּחַ הָעָם וַיַּעֲנוּ פֶּה אֶחָד וַיֹּאמְרוּ הֱיֵה אַתָּה לְנָגִיד עָלֵינוּ
תַּחַת יְהוּדָה וְיוֹנָתָן אָחִיךָ: (ח) וְעַתָּה צֵא וּלְחַם אֶת־לֹחֲמֵינוּ וְשָׁמַעְנוּ
וְעָשִׂינוּ כְּכֹל אֲשֶׁר תְּצַוֶּה עָלֵינוּ: (ט) וַיַּשְׁמַע שִׁמְעוֹן כָּל־אַנְשֵׁי
חַיִל וַיְמַהֵר לִבְנוֹת אֶת־חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַיִם וּלְחַזֵּק אֶת־הָעִיר מִסָּבִיב:
(י) וַיִּשְׁלַח אֶת־יוֹנָתָן בֶּן־אַבְשָׁלוֹם בְּחַיִל כָּבֵד לִצְבֹּא עַל־יָפוֹ וַיְגָרֶשׁ
אֶת־יֹשְׁבֵי הָעִיר וַיֹּאחֲזֶהָ:

(יא) וּטְרִיפוֹן נָסַע בְּחַיִל גָּדוֹל מֵעַכּוֹ לְהִתְנַפֵּל עַל־אֶרֶץ יְהוּדָה
וַיִּנְהַג אֶת־יוֹנָתָן אִתּוֹ אָסוּר בַּנְחֻשְׁתַּיִם: (יב) וְשִׁמְעוֹן חָנָה נִכְחוֹ
בָּעֲרָבָה אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי חָדִידָה: (יג) וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ טְרִיפוֹן כִּי שָׂמוּ אֶת־
שִׁמְעוֹן לְפָקִיד תַּחַת יוֹנָתָן אָחִיו וְכִי גַם־קָרַב לְהִלָּחֵם אִתּוֹ וַיִּשְׁלַח
אֵלָיו מַלְאָכִים לֵאמֹר: (יד) הֶחֱזֵק הֶחֱזַקְתִּי בְּיוֹנָתָן אָחִיךָ עֵקֶב אֲשֶׁר
שלח

שָׁלַח יָדוֹ בְּאוֹצַר הַמֶּלֶךְ בִּפְקֻדַּת מִשְׁמַרְתּוֹ׃ (טו) וְעַתָּה בְּשַׁלֵּחֲךָ־לִי
מְאַת כִּכַּר כֶּסֶף וּשְׁנֵי בָנָיו לְתַעֲרֻבָה לְבִלְתִּי־יִפְשַׁע־בִּי אִם־אֲשַׁלְּחֶנּוּ
לַחָפְשִׁי הָשֵׁב אֲשִׁיבֶנּוּ לָךְ׃ (טז) וַיְצַו שִׁמְעוֹן לִשְׁלֹחַ־לוֹ אֶת־הַכֶּסֶף
וְאֶת־הַיְלָדִים אַף כִּי־יָדַע כִּי בִנְבָלָה יְדַבֵּר וַיַּעַשׂ־כֵּן לְבִלְתִּי־יִלּוֹנוּ
עָלָיו הָעָם לֵאמֹר׃ (יז) יוֹנָתָן נֶהֱרַג עַל־יָדוֹ יַעַן כִּי לֹא שָׁלַח־לוֹ אֶת־
הַכֶּסֶף וְאֶת־הַיְלָדִים לְפִדְיוֹן נַפְשׁוֹ׃ (יח) וַיְהִי אַחֲרֵי שָׁלְחוֹ אֶת־הַיְלָדִים
וְאֶת־מְאַת הַכִּכָּר וַיְחַל טְרִיפוֹן אֶת־דְּבָרוֹ וְלֹא שִׁלַּח אֶת־יוֹנָתָן׃
(יט) וַיִּסַּע הָלוֹךְ וְקָרֵב אֶל־אֶרֶץ יְהוּדָה לְשַׁחֲתָהּ וַיִּתְהַלֵּךְ מִנֶּגֶד לָאָרֶץ
דֶּרֶךְ אֲדוֹר וְשִׁמְעוֹן הָלַךְ לְמוּלוֹ אֶל־כָּל־מָקוֹם אֲשֶׁר פָּנָה־שָׁם׃
(כ) וְאַנְשֵׁי הַמְּצוּדָה שָׁלְחוּ אֶל־טְרִיפוֹן לֵאמֹר׃ (כא) מַהֵר וָבֹא בַּסֵּתֶר
דֶּרֶךְ הַמִּדְבָּר אֵלֵינוּ לְמַעַן נִצָּמֵד כִּי אָפְסָה כָל־מִחְיָה׃ (כב) וַיְמַהֵר
טְרִיפוֹן וַיֶּאֱסֹף אֶת־כָּל־פָּרָשָׁיו לְשַׁלְּחָם וַיֵּעָצְרוּ מִלֶּכֶת כִּי יָרַד בַּלַּיְלָה
הַהוּא שֶׁלֶג רַב מִן־הַשָּׁמָיִם׃ (כג) וַיִּפֶן מִשָּׁם וַיָּשֶׂם אֶת־פָּנָיו גִּלְעָדָה׃
(כד) וַיְהִי בְּבֹאוֹ לִפְנֵי בֵית־שְׁאָן וַיַּהֲרֹג אֶת־יוֹנָתָן וַיִּקָּבֵר שָׁם וְאַחֲרֵי־
כֵן שָׁב אֶל־אַרְצוֹ׃ (כה) וַיִּשְׁלַח שִׁמְעוֹן לָקַחַת אֶת־עַצְמוֹת אָחִיו
וַיִּקְבֹּר אֹתָם אֶל־קִבְרַת אֲבוֹתָיו בְּמוֹדָעִית׃ (כו) וַיִּסְפְּדוּ־לוֹ כָּל־בֵּית־
יִשְׂרָאֵל וַיִּבְכּוּ אֹתוֹ יָמִים רַבִּים׃ (כז) וַיָּקֶם שִׁמְעוֹן עַל־קִבְרַת אֲבוֹתָיו
וְאֶחָיו מַצֵּבָה גְדוֹלָה אֲבָנִים מְהֻקְצָעוֹת מִשְּׁנֵי עֶבְרֵיהֶן וַיַּצֵּג עָלֶיהָ
שִׁבְעָה עַמּוּדִים אֶחָד מוּל־אֶחָד לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ וּלְאַרְבָּעָה אֶחָיו׃
(כח) וַיַּקֵּף אֹתָם קְרָנוֹת גְּבֹהוֹת מַעֲשֵׂה מִקְלָעוֹת וַעֲלֵיהֶן מִפְתָּחִים כָּל־
כְּלֵי־מִלְחָמָה לְזֵכֶר עוֹלָם וְגַם תַּבְנִית אֳנִיּוֹת מְחֻטָּבוֹת הַנִּשְׁקָפוֹת
עַל־פְּנֵי־הַיָּם׃ (כט) וְהַמַּצֵּבָה הַזֹּאת בְּמוֹדָעִית עַד־הַיּוֹם הַזֶּה׃
(ל) וּטְרִיפוֹן אָרַב בְּמִרְמָה לְנֶפֶשׁ אַנְטִיוֹכוֹס הַנַּעַר וַיְהִי בִּהְיוֹתָם
בַּדֶּרֶךְ וַיָּקָם עָלָיו וַיְמִיתֵהוּ׃ (לא) וַיָּשֶׂם אֶת־כֶּתֶר אַסְיָא בְּרֹאשׁוֹ
וַיָּרַע וַיְרוֹצֵץ אֶת־הָעָם בִּמְאֹד מְאֹד׃ (לב) וְשִׁמְעוֹן הֶחֱזִיק אֶת־
מִבְצְרֵי אֶרֶץ יְהוּדָה וַיְסוֹבֵב אֹתָם חֹמוֹת בְּצוּרוֹת וּמִגְדָּלִים גְּבֹהִים
דְּלָתַיִם וּבְרִיחַ וַיְמַלֵּא אֶת־מִסְכְּנוֹתֵיהֶם בַּר וָאֹכֶל׃ (לג) וַיִּבְחַר שִׁמְעוֹן
אֲנָשִׁים וַיִּשְׁלַח אֹתָם אֶל־דֵּימֶטְרִיוֹס וַיְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ לְהָסִיר אֶת־
הַמַּשָּׂאוֹת מֵעַל הָאָרֶץ כִּי כָל־מַעֲשֵׂי טְרִיפוֹן רַק שֹׁד וְחָמָס׃ (לד) וַיַּעַן
דֵּימֶטְרִיוֹס וַיִּכְתֹּב־לוֹ כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃

המלך

(לה) המלך דימיטריוס לשמעון הכהן הגדול ואהב המלך ולזקני
העם ולכל־בית־יהודה שלום: (לו) הנה לקחתי את עטרת הזהב
ואת אדרת הארגמן אשר שלחתם אלי והנני נכון לתת לכם את־
בריתי שלום: (לז) וצויתי לכל־פקידי ארצותי לנטש כל־משא אשר
אסיר מעליכם: (לח) והקימו את־אשר הבטחתי לכם והערים
הבצורות אשר בניתם תהיינה לכם לצמיתות: (לט) ונשאתי לכם
כל־מעל אשר מעלתם [illegible] עד היום הזה ואת־מנת המלך ואת־
התרומות אשר הורמו מירושלים שמט אשמט את־ידי: (מ) וכל־
איש בכם אשר יכשר להסתפח אל־עבדתי יספח והיה אך שלום
ורעות בינינו: (מא) ויהי בשנת שבעים ומאה נשבר על הגוים
מעל בני־ישראל: (מב) ומאז החלו לכתב בדברי הימים ובכל־
ספריהם בשנה הראשונה לשמעון הכהן הגדול שר ונשיא
ליהודים:

(מג) ויהי בימים ההם ויחן שמעון על גזר ויבקע את־העיר
ואחרי הגישו כלי־מפץ לקראתה וילכד המגדל: (מד) ויהי כי־ירדו
אנשי המגדל אל־תוך העיר ותהי מהומה גדולה בקרב העם: (מה) ויעלו
בהם אנשים ונשים וטף על־החומות ויקרעו את־בגדיהם ויקראו
בקול גדול אל־שמעון אחה תן לנו ימינך: (מו) ויאמרו אל־נא
כחטאינו תעשה לנו אך עשה עמנו חסד ורחמים: (מז) ויחמל
שמעון עליהם ולא המיתם ויגרש אתם מן־העיר ויחטא את־
הבתים אשר שמרו בהם את־אליליהם: (מח) ויסע אחרי־כן אל־
תוך העיר ויתן תודה והלל ליי ויבער את־השקוצים ואת־הגלולים:
(מט) וישכן אנשים שמרי תורת יי בקרבה ויחזק את־העיר ויבן־
לו בית בתוכה: (נ) ויושבי המצודה אשר בירושלים מסגרים
בתוכה אין יצא ואין בא לקנות או למכור: (נא) ויהי כי נשבר
להם מטה לחם וימותו רבים מרעב ומחסר כל: (נב) ויצעקו אל־
שמעון קחת להם את־ימינו ויתן להם את־ימינו ויגרשם מעל־
המצודה ויטמא אתה ויסר כל־שקוץ מקרבה: (נג) ויהי בשנת
מאה ושבעים ואחת בחדש השני בשלשה ועשרים יום בו ויבאו
אל־המצודה בזמירות ובכפות תמרים ובכנרות ובעוגבים ובנבלים
ויהללו

ויהללו את־יי אשר פדם מיד הצר הצורר אתם : (נד) ויצו שמעון
לחג את־היום הזה שנה בשנה : (נה) ויקם חמות על הר הבית
אשר על־יד המצודה וישב שם הוא וכל־האנשים אשר אתו :
(נו) וירא את־יוחנן בנו כי איש חיל הוא ויפקד אתו לפקיד על
כל־אנשי הצבא וישב בגזר :

יד (א) ויהי בשנת שתים ושבעים ומאה ויאסף דימטריוס את־
חילו למלחמה על־טריפון וילך אל־ארץ מדי לבקש עזרה : (ב) וישמע
ארשקה מלך פרס ומדי כי־בא דימטריוס אל־גבול ארצו וישלח
אחד משרי צבאו לקראתו ויצוהו לתפשו חי ולהביאו לפניו :
(ג) וילך ויך את־חיל דימטריוס ויתפש אתו חי ויביאהו לפני
ארשקה ויצו המלך ויאספו אתו אל־המשמר :
(ד) ותשקט ארץ יהודה ממלחמה כל־ימי שמעון ויעש את־טוב
לעמו ויהי רצוי ונכבד בממשלתו כל־ימיו : (ה) וילכד את־יפו
ביד חזקה ותהי לו לחוף אניות לעבר ממנה אל־איי הים : (ו) וירחב
את־גבולי הארץ לעמו ויאחז בם : (ז) ויהיו לו שבויי־חרב
לרב ויצר על גזר ועל בית־צור ועל־המצודה ויבער כל־שקץ
מתוכם ולא עמד איש לפניו : (ח) כל־איש חרש חרישו בבטחה
ובשלום והארץ נתנה את־יבולה וכל־עץ־פרי עשה את־פריו :
(ט) הזקנים ישבו בחוצות וישיחו בטוב הארץ והבחורים לבש
הדר ויתגרו כלי־מלחמה : (י) שמעון נתן אכל בערים וכלי־קרב
למלחמה ושמעו הלך למרחקים : (יא) שקט ובטחה נתן בארץ
ובית־ישראל צהלה ושמחה : (יב) בטח ישבו כלמו איש תחת
גפנו ותחת תאנתו ומחריד אין : (יג) קול מלחמה לא נשמע בארץ
וגאות עריצים השפל השפלה בימים ההם : (יד) נדכאי עמו גבר
חיל ואון ועול קפצו פיהם ותוכחת יי שעשעיו : (טו) וירם קרן
מקדש יי וירב את־כלי השרת בקדש :
(טז) וישמעו ישבי רומא ואשפרתא כי־מת יונתן ויתעצבו אל־
לבם : (יז) ויהי כשמעם כי הוקם שמעון אחיו לכהן הגדול תחתיו
וכל־הארץ וכל־הערים תחת ידו : (יח) ויכתבו־לו ספר ברית על
לחות נחשת ברית אהבה ושלום כאשר כרתו את־יהודה ויונ־
יונתן

יוֹנָתָן אָחִיו וַיִּקְרָא בְּאָזְנֵי כָּל־קְהַל יִשְׂרָאֵל בִּירוּשָׁלָיִם: (יט) וְזֶה
פַּתְשֶׁגֶן הַכְּתָב אֲשֶׁר שָׁלְחוּ אַנְשֵׁי אַשְׁפַּרְתָּא:
(כ) רָאשֵׁי בְנֵי־אַשְׁפַּרְתָּא וְהָעִיר לְשִׁמְעוֹן הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְלַזְּקֵנִים
וְלַכֹּהֲנִים וּלְכָל־עַם יְהוּדָה אַחֵינוּ שָׁלוֹם:
(כא) הַמַּלְאָכִים אֲשֶׁר שְׁלַחְתֶּם אֵלֵינוּ סִפְּרוּ לָנוּ אֶת־כְּבוֹדְכֶם
וְאֶת־גְּדֻלַּתְכֶם בָּאָרֶץ וְשָׂמַחְנוּ מְאֹד לִקְרָאתָם: (כב) אֵת אֲשֶׁר בִּקְּשׁוּ
מִמֶּנּוּ כָּתַבְנוּ עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים אֲשֶׁר לְקִרְיָתֵנוּ לֵאמֹר:
(כג) נוּמֵנְיוֹס בֶּן־אַנְטִיוֹכוֹס וְאַנְטִיפַּטֶר בֶּן־יֵשׁוּעַ שְׁלוּחֵי הַיְּהוּדִים בָּאוּ
אֵלֵינוּ לְחַדֵּשׁ אֶת־בְּרִית הָאַהֲבָה אֲשֶׁר כָּרַתְנוּ עִמָּהֶם: (כד) וַיִּיטַב
בְּעֵינֵי הָעָם לֶאֱסֹף אֶת־הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה בְּכָבוֹד וּבְתִפְאֶרֶת וְלִכְתֹּב
אֶת־דִּבְרֵיהֶם עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְזֵכֶר עַם־אַשְׁפַּרְתָּא וּמִשְׁנֵה
הַסֵּפֶר שָׁלַחְנוּ לְשִׁמְעוֹן כֹּהֵן הַגָּדוֹל:
(כה) וְאַחֲרֵי־כֵן שָׁלַח שִׁמְעוֹן אֶת־נוּמֵנְיוֹס לְרוֹמָא לְמַעַן הָקִים
אֶת־בְּרִיתוֹ עִם יֹשְׁבֶיהָ וַיִּתֵּן בְּיָדוֹ מִנְחָה מָגֵן זָהָב אֶחָד אֶלֶף שֶׁקֶל
מִשְׁקָלוֹ:
(כו) וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ הָעָם אֶת־כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־
אָחִיו הֲכִי לֹא נְשַׁלֵּם גְּמוּל לְשִׁמְעוֹן וּלְבָנָיו: (כז) הֲלֹא הוּא וְאֶחָיו
וְכָל־בֵּית־אָבִיו הֵרִימוּ אֶת־קֶרֶן עַמֵּנוּ וְאַחֲרֵי הַכְנִיעָם אֶת־כָּל־אוֹיְבֵינוּ
לְפָנֵינוּ קָרְאוּ דְרוֹר בָּאָרֶץ לְכָל־יֹשְׁבֶיהָ:
(כח) וַיִּגְזְרוּ אֹמֶר לַחֲרוֹת אֵת כָּל־הַקּוֹרוֹת עַל לֻחוֹת
נְחֹשֶׁת וּלְחַבְּרָם עַל־עַמּוּדִים בְּהַר־צִיּוֹן: (כט) וְזֶה פַּתְשֶׁגֶן הַכְּתָב
אֲשֶׁר הֵקִימוּ:
(ל) בִּשְׁמוֹנָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ אֱלוּל בִּשְׁנַת מֵאָה וְשִׁבְעִים
וּשְׁתַּיִם: (לא) בַּשָּׁנָה הַשְּׁלִישִׁית לְשִׁמְעוֹן הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל בְּהִתְאַסֵּף
רָאשֵׁי הָעָם יַחַד וְהַכֹּהֲנִים וְהַזְּקֵנִים בִּירוּשָׁלָיִם: (לב) מוֹדַעַת זֹאת
בְּכָל־הָאָרֶץ כִּי מִלְחָמוֹת רַבּוֹת הָיוּ בְאַרְצֵנוּ: (לג) וַיָּקָם שִׁמְעוֹן בֶּן־
מַתִּתְיָהוּ מִמִּשְׁפַּחַת יְהוֹיָרִיב וְאֶחָיו וַיַּשְׁלִיכוּ אֶת־נַפְשָׁם מִנֶּגֶד
וַיִּתְיַצְּבוּ בִפְנֵי שׂוֹנְאֵי עַמָּם לְבִלְתִּי תֻפַר תּוֹרַת יְיָ וּמִקְדָּשׁוֹ וַיָּרִימוּ אֶת־
קֶרֶן עַמָּם: (לד) וְיוֹנָתָן הִקְהִיל אֶת־הָעָם וַיְהִי לְכֹהֵן גָּדוֹל: (לה) וַיְהִי
בְּהֵאָסֵף יוֹנָתָן אֶל־עַמָּיו וַיֵּשְׁבוּ הָאוֹיְבִים לְהָשֵׁם אֶת־אַרְצֵנוּ וְלִשְׁלֹחַ

יד

יד במקדש יי : (לו) ויקם שמעון ויריק את־חניכיו להקהם בעד־
עמו ומכספו נתן להם שכרם : (לז) ויבצר את־ערי יהודה ואת־
בית־־צור בקצה הארץ אשר היתה עיר מסכנות לאויב ויתן
יהודים למשמר בתוכה : (לח) ויחזק את־יפו על־שפת הים ואת־
גזר בגבול אשדוד והאויבים ישבו־בה לפנים וישכן ישראל בתוכה
ויכלכל אתה בכל אשר חסרה : (לט) וירא העם את־שמעון כי
כל־מעשהו באמונה ודרש אך־טוב לעמו ויגמלו לו כצדקתו וכישר
לבבו ויבחרוהו לנשיא ולכהן גדול עליהם : (מ) ויהי יי עמו וכל־
אשר עשה יי הצליח בידו כי הוריש את־הגוים מארצנו ומעיר
דוד ומן־המצודה אשר נאחזו־בה : (מא) כי ממנה פרצו הגוים
ויטמאו את־כל סביבות הקדש וישביתו את־עבדת יי : (מב) והיא
לקחה בחזק יד ויתן יהודים בתוכה להגן על־הארץ ועל־הקריה
ויגביה את־חמותיה : (מג) וגם המלך דימיטריוס הקימו על־משמרת
הכהנה ויכבדהו ויהי לו לאהב : (מד) כי שמע את־הברית אשר
כרתו הרומאים את־היהודים ויקראו אתם בשם אחים ויאספו
את־שלוחי שמעון בכבוד ובתפארת : (מה) ויואילו כל־היהודים
והכהנים להיות שמעון נשיא וכהן גדול עליהם כל־ימיו עד כי־
יקום נביא אמת בישראל : (מו) וישימוהו לקצין העם לשמר את־
מקדש יי ולהפקיד פקידים על־העבודה ועל־הארץ ועל־החלוץ
ועל־כל־עיר מבצר : (מז) וכל־העם ישמעו לקולו וכל־הספרים
יכתבו בשמו והוא ילבש ארגמן ובגדי זהב : (מח) ולא יזיד איש
מן־העם או מן־הכהנים להפר את־הדברים האלה או למרות את־
פיו או לשמע את־העם מבלעדיו או ללבש ארגמן ולחגר אבנט
זהב : (מט) ואיש איש אשר יעשה בזדון לעבר על־אחת מאלה
ונשא עונו : (נ) וייטב הדבר בעיני העם לעשות כדבר שמעון
ושמעון הואיל להיות ראש הכהנים ונשיא על־כל־קהל ישראל :
(נא) ויצו העם לחרות את־דברי הכתב הזה על לחות נחשת
ולחברם ביציע הבית לעיני כל־העם : (נב) ולתת את משנה
הכתב אל־אוצר הבית והיתה לשמעון ולבניו למשמרת עולם :
טו (א) והמלך אנטיוכוס בן־דימיטריוס שלח ספרים מאיי הים
אל

אֶל־שִׁמְעוֹן הַכֹּהֵן נְשִׂיא יִשְׂרָאֵל וְאֶל־כָּל־הָעָם לֵאמֹר: (ב) הַמֶּלֶךְ
אַנְטִיוֹכוֹס לְשִׁמְעוֹן הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וּלְעַם יְהוּדָה שָׁלוֹם: (ג) הִנֵּה יָצְאוּ
אֲנָשִׁים בְּנֵי־בְלִיַּעַל וַיֹּאחֲזוּ בַּאֲחֻזַּת אֲבוֹתַי וְעַתָּה אָקוּם לָקַחַת אֹתָהּ
מִיָּדָם וְלַהֲשִׁיבָהּ אֶל־מְכוֹנָהּ הָרִאשׁוֹן: (ד) לָכֵן אָסַפְתִּי־לִי חַיִל
וַהֲכִינוֹתִי אֳנִיּוֹת לָצֵאת לַמִּלְחָמָה לִקְרָאתָם וּלְהִנָּקֵם בַּפֹּשְׁעִים אֲשֶׁר
שָׂמוּ שַׁמּוֹת בְּאַרְצִי וַיַּשְׁחִיתוּ עָרִים רַבּוֹת בְּקִרְבָּהּ: (ה) וְעַתָּה הִנֵּה
הֲנִיחוֹתִי־לְךָ כָּל־אֲשֶׁר הִנִּיחוּ הַמְּלָכִים לְפָנַי וְהַכֹּחַ בְּיָדְךָ לַעֲשׂוֹת
מַטְבְּעוֹת זָהָב וָכֶסֶף בְּאַרְצְךָ כְּנַפְשֶׁךָ: (ו) הָעִיר יְרוּשָׁלַיִם תִּהְיֶה
קֹדֶשׁ וְחָפְשִׁית וְהֶעָרִים הַבְּצוּרוֹת אֲשֶׁר בָּנִיתָ וְכָל־כְּלֵי־קְרָב אֲשֶׁר
אָסַפְתָּ יִהְיוּ תַּחַת יָדֶיךָ: (ז) וְאֶת־אֲשֶׁר חַבְתֶּם לַמֶּלֶךְ וְאֵת אֲשֶׁר
יִכּוֹן לָתֶת־לוֹ נָטַשְׁתִּי מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם: (ח) וְהָיָה בְּשִׁבְתִּי עַל־כִּסֵּא
מַלְכוּתִי וְהִפְלֵאתִי עוֹד אֶת־חַסְדִּי עִמְּךָ וְאֶת־עַמְּךָ וְהוֹסַפְתִּי כָּבוֹד
וַהֲדָרָה לְהֵיכַל יְיָ וִהְיִיתֶם לְשֵׁם וּלְתִפְאֶרֶת בְּכָל־הָאָרֶץ:

(ט) וַיְהִי בִּשְׁנַת מֵאָה וְשִׁבְעִים וְאַרְבַּע וַיָּשָׁב אַנְטִיוֹכוֹס אֶל־אֶרֶץ
אֲבוֹתָיו וְכָל־אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה הָלְכוּ אַחֲרָיו וְלֹא־נוֹתְרוּ עִם־טְרִיפוֹן
בִּלְתִּי מְתֵי מִסְפָּר: (י) וַיִּרְדֹּף אַנְטִיוֹכוֹס אַחֲרָיו וַיָּנָס טְרִיפוֹן אֶל־
דֹּאר אֲשֶׁר עַל־שְׂפַת הַיָּם כִּי רָאָה כִּי־כָלְתָה אֵלָיו הָרָעָה וְכָל־
גְּדוּדָיו סָרוּ מֵעָלָיו: (יא) וַיִּצְבָּא אַנְטִיוֹכוֹס עַל־דֹּאר וּמִסְפַּר פְּקוּדָיו
מֵאָה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף רַגְלִי וְסוּסִים שְׁמֹנַת אֲלָפִים: (יב) וַיַּקֵּף בְּחֵילוֹ
אֶת־הָעִיר וְאֵת הָאֳנִיּוֹת הִקְרִיב מִפְּאַת הַיָּם וַתְּהִי הָעִיר מְסֻגֶּרֶת
אֵין יֹצֵא וְאֵין בָּא:

(יג) וַיְהִי בָּעֵת הַהִיא וַיָּשָׁב נוּמֵינְיוֹס וַאֲשֶׁר הָלְכוּ אִתּוֹ מֵרוֹמָא
וּסְפָרִים בְּיָדָם לְכָל־הַמְּלָכִים וּלְכָל־הַמְּדִינוֹת לֵאמֹר: (יד) לוּקְיָאשׁ
זְקַן אַנְשֵׁי רוֹמָא לַמֶּלֶךְ תַּלְמַי שָׁלוֹם:

(טו) שִׁמְעוֹן רֹאשׁ הַכֹּהֲנִים וְעַם הַיְּהוּדִים בַּעֲלֵי בְרִיתֵנוּ שָׁלְחוּ
מַלְאָכִים אֵלֵינוּ לְחַדֵּשׁ אֶת־בְּרִית שְׁלוֹמָם אִתָּנוּ וַיַּגִּישׁוּ לָנוּ מִנְחָה
מָגֵן זָהָב אֶחָד אֶלֶף שֶׁקֶל מִשְׁקָלוֹ: (טז) לָכֵן חָשַׁבְנוּ לְמִשְׁפָּט לִכְתֹּב
לְכָל־הַמְּלָכִים וּלְכָל־הָעַמִּים לְבִלְתִּי־יָרֵעוּ עִם־הַיְּהוּדִים וְלֹא יֵצְאוּ
לַמִּלְחָמָה עַל אַרְצָם וְעָרֵיהֶם: (יז) גַּם לֹא־יָבֹאוּ לְעֶזְרַת אִישׁ אֲשֶׁר
יֵצֵא לַמִּלְחָמָה עֲלֵיהֶם כִּי לָקַחְנוּ אֶת־מִנְחָתָם אֶת־מָגֵן הַזָּהָב מִיָּדָם ·

וכי

(יח) וכי ינוסו אנשי רשע אליכם אשר העוו בארצם והסגרתם אתם
ביד שמעון הכהן ליסרם כמשפטם :
(יט) אלה הדברים אשר כתב למלך דימיטריוס ואטלוס אריטה
וארשכה ולכל־המדינות מסביב : (כ) לישבי זמשקי ואשפרתא
דילום מנדוס שיקיאן קריאה וזמוש : (כא) גם לישבי פמפילה ליקיא
הליקרנסא רודיש פזילוס וקו : (כב) ולאנשי זידוש הרדון קורתינא
גנידוס קיפרי וקירני : (כג) ואת משנה הספרים האלה שלח לשמעון
ראש הכהנים :

(כד) ואנטיוכוס הנה על־דאר ויערך ביום השני כלי־תותח ומצן
לקראתה וירעש אתה בלי־חשך לבלתי תת יצא ובא וטריפון
סגור בתוכה : (כה) ושמעון שלח לאנטיוכוס אלפים איש בחור
לעזרו וגם כסף וזהב לרב : (כו) ולא שעה אליהם אנטיוכוס ולא זכר
את־בריתו אתו ויפן ממנו : (כז) וישלח לו אחד מקרוביו את־
אתינוביוש לאמר לו : (כח) אתם לכדתם את־יפו ואת־גזר ואת־
המצודה אשר בירושלים והם ערי מלכותי : (כט) את־גבולי הארץ
השימותם ונחלתי שמתם לחרבה ועל ערי ממשלתי תשתררו :
(ל) ועתה השיבו־לי את־הערים אשר לקחתם ואת כל־תרומות
הערים אשר הרימותם מחוץ לגבולי יהודה : (לא) ואם לא ונתתם
לי את־כסף מכרם חמש מאות ככר כסף בעד הערים וחמש
מאות בעד השמות והתרומות : (לב) ואם תמאנו ומריתם ויצאתי
בחרב לקראתכם :

(לג) ויהי בבא אתינוביוש אהב המלך ירושלימה וירא את־
יקר גדלת שמעון ואת־כל תפארת הזהב והכסף וכלי תשרת
וישתומם ויגד לשמעון את אשר צוהו המלך : (לד) ויען שמעון
ויאמר הארץ אשר שבנו לרשתה אחזת אבותינו היא ואין לאיש
זר חלק ונחלה בתוכה : (לה) כי אויבינו שדדו נחלתנו ויאחזוה
באון ובעול ועתה כי הצליח יי את־דרכנו לקחנו את־נחלת
אבותינו וישבנו־בה : (לו) ועל־אודות יפו וגזר אשר לכדנו ידע
תדע כי הערים האלה הרעו לנו ולארצנו במאד מאד : (לז) אולם
שקל אשקל מאת ככר כסף במחירן ולא ענה אתינוביוש את־
דבר

דָּבָר: (לח) וַיֵּלֶךְ בָּחֳרִי אַף וַיָּשָׁב אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיְסַפֶּר־לוֹ אֶת־דִּבְרֵי
שִׁמְעוֹן וְאֶת־יְקָר תִּפְאֶרֶת גְּדֻלָּתוֹ וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר רָאוּ עֵינָיו וַיִּקְצֹף
הַמֶּלֶךְ מְאֹד וַחֲמָתוֹ בָּעֲרָה בוֹ:
(לט) וּטְרִיפוֹן יָרַד בָּאֳנִיָּה וַיִּמָּלֵט דֶּרֶךְ הַיָּם לְאַרְתּוֹשָׁה: (מ) וַיָּשֶׂם
הַמֶּלֶךְ אֶת־קַנְדִּיבֵיוּשׁ לְפָקִיד עַל־כָּל־חֶבֶל הַיָּם וַיִּתֵּן עַל־יָדוֹ חֵיל
גָּדוֹל רַגְלִי וּפָרָשִׁים: (מא) וַיַּפְקִידֵהוּ לַחֲנוֹת אֶת־צְבָאוֹ עַל־גְּבוּלֵי
אֶרֶץ יְהוּדָה וְלִבְנוֹת אֶת־קִדְרוֹן וּלְחַזֵּק אֶת־שְׁעָרֶיהָ וְלָצֵאת לַמִּלְחָמָה
לִקְרַאת הָעָם וְהַמֶּלֶךְ רָדַף אַחַר טְרִיפוֹן לְתָפְשׂוֹ: (מב) וַיְהִי בְּבֹא
קַנְדִּיבֵיוּשׁ לְיַבְנֶה וַיָּחֶל לְהָצִיק לָעָם הָאָרֶץ וַיִּפֹּל עַל אֶרֶץ יְהוּדָה
וַיַּהֲרֹג עַם רָב וַיִּשְׁבְּ מֵהֶם שֶׁבִי: (מג) וַיִּבֶן אֶת־קִדְרוֹן וַיָּשֶׂם מַצַּב
פָּרָשִׁים וְרַגְלִי בְּתוֹכָהּ לַעֲבֹר וְלִפְשׁוֹט מִמֶּנָּה בְּכָל־אָרְחוֹת הָאָרֶץ
כַּאֲשֶׁר צִוָּהוּ הַמֶּלֶךְ:
טז (א) וַיַּעַל יוֹחָנָן מִגֶּזֶר וַיְסַפֵּר לְשִׁמְעוֹן אָבִיו אֶת־כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה
קַנְדִּיבֵיוּשׁ בָּאָרֶץ: (ב) וַיִּקְרָא שִׁמְעוֹן אֶל־יְהוּדָה וְאֶל־יוֹחָנָן בָּנָיו
הַגְּדוֹלִים וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם: (ג) מִנְּעוּרֵינוּ וְעַד־עַתָּה נִלְחַמְנוּ בְּשֹׂנְאֵי
יִשְׂרָאֵל גַּם אֲנִי וְאַחַי וְכָל־בֵּית־אָבִי וַיְיָ הִצְלִים דַּרְכֵּנוּ לְהַצִּיל אֶת־
יִשְׂרָאֵל מִיָּדָם: (ד) וְעַתָּה הִנֵּה זָקַנְתִּי וָשַׂבְתִּי וְאַתֶּם צְעִירִים מִמֶּנִּי
לְיָמִים לָכֵן הִתְחַזְּקוּ וִהְיוּ לַאֲנָשִׁים תַּחְתֵּינוּ וּצְאוּ לִלְחֹם אֶת־
מִלְחֲמוֹתֵינוּ וֵאלֹהֵי הַשָּׁמַיִם יִהְיֶה עִמָּכֶם לְהוֹשִׁיעֲכֶם: (ה) וַיָּקוּמוּ וַיִּבְחֲרוּ
עֶשְׂרִים אֶלֶף אִישׁ רַגְלִי וּפָרָשִׁים וַיֵּצְאוּ לִקְרַאת קַנְדִּיבֵיוּשׁ לַמִּלְחָמָה
וַיָּלִינוּ הַלַּיְלָה בְּמוֹדָעִית: (ו) וַיְהִי בַבֹּקֶר בְּצֵאתָם הַמַּעֲרָכָה וַיִּשְׂאוּ
אֶת־עֵינֵיהֶם וַיִּרְאוּ וְהִנֵּה חַיִל גָּדוֹל רַגְלִי וּפָרָשִׁים לִקְרָאתָם וְנַחַל
הָיָה מַבְדִּיל בֵּין שְׁתֵּי הַמַּחֲנוֹת: (ז) וַיְהִי כִּי־הִקְרִיב יוֹחָנָן אֶת־מַחֲנֵהוּ
לָלֶכֶת לִקְרָאתוֹ וַיַּרְא וְהִנֵּה הָעָם יָרֵא לָרֶדֶת אֶל־תּוֹךְ הַנַּחַל וַיֵּרֶד
הוּא רִאשׁוֹנָה וַיַּעֲבֹר כָּל־הָעָם אַחֲרָיו: (ח) וַיְהִי בְּעָרְכוֹ אֶת־הָעָם
וַיַּצֵּג אֶת־הַפָּרָשִׁים בֵּין צְבָא הָרַגְלִים בְּתָוֶךְ כִּי פָרָשֵׁי הָאוֹיֵב הָיוּ
רַבִּים מֵהֶם: (ט) וַיְצַו יוֹחָנָן וַיִּתְקְעוּ בַּחֲצֹצְרוֹת וַיִּנָּגֵף קַנְדִּיבֵיוּשׁ וַיָּנָס
הוּא וְכָל־אֲנָשָׁיו וַיִּפְּלוּ מֵהֶם חֲלָלִים רַבִּים וְהַנִּשְׁאָרִים נָסוּ אֶל־תּוֹךְ
הַמִּבְצָר: (י) וַיֻּמְחַץ גַּם יְהוּדָה אֲחִי יוֹחָנָן בַּמִּלְחָמָה הַהִיא וְיוֹחָנָן
רָדַף אַחֲרֵיהֶם עַד קִדְרוֹן אֶל־הַמִּבְצָר אֲשֶׁר בָּנוּ: (יא) וַיָּנוּסוּ גַם אֶל־
הַמִּגְדָּלִים

הַמִּגְדָּלִים אֲשֶׁר עַל־דֶּרֶךְ אַשְׁדּוֹד וַיִּשְׂרֹף אֹתָם יוֹחָנָן וַיָּמוּתוּ כְּאַלְפַּיִם
נֶפֶשׁ וְיוֹחָנָן שָׁב בְּשָׁלוֹם אֶל־אֶרֶץ יְהוּדָה׃
(יב) וְתַלְמַי בֶּן־אַבּוּבִי הָיָה פָּקִיד בְּעַרְבוֹת יְרִיחוֹ וַיְהִי־לוֹ זָהָב
וָכֶסֶף לָרֹב וְהוּא הָיָה חָתָן לַכֹּהֵן הַגָּדוֹל׃ (יג) וַיְהִי כִּי־רָם לְבָבוֹ
לִמְשֹׁל בָּאָרֶץ וַיִּתְנַכֵּל לִשְׁלֹחַ יָד בְּשִׁמְעוֹן וּבְבָנָיו לַהֲמִיתָם׃ (יד) וַיְהִי
בִּשְׁנַת שֶׁבַע וְשִׁבְעִים וּמֵאָה בַּחֹדֶשׁ הָעַשְׁתֵּי עָשָׂר הוּא חֹדֶשׁ שְׁבָט
וַיַּעֲבֹר שִׁמְעוֹן בְּכָל־אֶרֶץ יְהוּדָה לָשׂוּם אֶת־עֵינָיו עַל־הָאָרֶץ׃
(טו) וַיָּבֹא גַם יְרִיחוֹ וּשְׁנֵי בָנָיו מַתִּתְיָהוּ וִיהוּדָה עִמּוֹ׃ (טז) וַיַּעַשׂ בֶּן־
אַבּוּבִי בְּעָרְמָה וַיַּאַסְפֵם בְּמִבְצָר קָטָן אֲשֶׁר בָּנָה־לוֹ וּשְׁמוֹ דּאֹךְ וַיָּכֶן
לָהֶם מִשְׁתֶּה גָדוֹל וַיַּחְבֵּא־שָׁם אֲנָשִׁים לֶאֱרֹב לָהֶם׃ (יז) וַיְהִי כְּטוֹב
לֵב־שִׁמְעוֹן וּבָנָיו בַּיַּיִן וַיָּקָם תַּלְמַי וַאֲנָשָׁיו וַיִּקְחוּ אֶת־חַרְבָּם וַיָּבֹאוּ
אֶל־חֲדַר־הַמִּשְׁתֶּה וַיַּהַרְגוּ אֹתוֹ וְאֶת־שְׁנֵי בָנָיו וּמִקְצָת עֲבָדָיו׃
(יח) זֹאת הַתּוֹעֵבָה אֲשֶׁר עָשָׂה תַלְמַי בְּיִשְׂרָאֵל בְּגָמְלוֹ רָעָה תַּחַת
טוֹבָה׃

(יט) וַיִּכְתֹּב אֶת־הַדָּבָר אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁאַל מִמֶּנּוּ חַיִל לָרֶשֶׁת
אֶת־אֶרֶץ יְהוּדָה וְכָל־עָרֶיהָ׃ (כ) וַעֲדַת מְרֵעִים שָׁלַח לְגֶזֶר לְהַכּוֹת
אֶת־יוֹחָנָן נָפֶשׁ וַיִּשְׁלַח לְכֹל שָׂרֵי הַחַיִל לָבֹא וּלְהִתְקַשֵּׁר אִתּוֹ
וַיֹּאמֶר לָתֵת לָהֶם כֶּסֶף וְזָהָב וּמַתָּנוֹת׃ (כא) וַאֲחֵרִים שָׁלַח יְרוּשָׁלַיְמָה
לִתְפֹּשׂ אֶת־הָעִיר וְאֶת־הַר־הַבָּיִת׃ (כב) וַיָּבֹא הַפָּלִיט וַיַּגֵּד לְיוֹחָנָן
בְּגֶזֶר לֵאמֹר׃ (כג) הִנֵּה אָבִיךָ וְאַחֶיךָ הוּמְתוּ בִּצְדִיָּה וְאֹרְבִים שְׁלָחוּ
לָקַחַת גַּם אֶת־נַפְשֶׁךָ׃ (כד) וַיִּשְׁמַע יוֹחָנָן וַתֹּאחֲזֵהוּ פַלָּצוּת וַיְצַו
לִתְפֹּשׂ אֶת־הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר שְׁלָחוּ לַהֲמִיתוֹ וַיְבַקֵּשׁ הַדָּבָר וַיִּמָּצֵא
וַיְצַו לַהֲמִיתָם׃

(כה) וְיֶתֶר מַעֲשֵׂי יוֹחָנָן וְאֶת הַמִּלְחָמוֹת וְאֶת־כָּל־הַגְּדֻלּוֹת אֲשֶׁר
עָשָׂה וְאֶת־הַחֹמוֹת אֲשֶׁר בָּנָה הֲלֹא הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי
הַיָּמִים לַכֹּהֲנִים הַגְּדוֹלִים לְמִן־הַיּוֹם אֲשֶׁר הוּקַם לְכֹהֵן תַּחַת אָבִיו
עַד יוֹם מוֹתוֹ׃

חשמונאים ב

א (א) הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַיִם וּבְאֶרֶץ יְהוּדָה לַאֲחֵיהֶם הַיְּהוּדִים
בְּמִצְרַיִם שָׁלוֹם וְיֶשַׁע רָב׃
(ב) יְיָ אֱלֹהִים יְבָרֵךְ אֶתְכֶם וְיִזְכֹּר לָכֶם אֶת־בְּרִיתוֹ אֶת־אַבְרָהָם
וְאֶת־יִצְחָק וְאֶת־יַעֲקֹב׃ (ג) וְיִתֵּן לָכֶם לֵב־שָׁלֵם לְיִרְאָה אֹתוֹ וּלְעָבְדוֹ
בְּכָל־לְבַבְכֶם וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם׃ (ד) יִפְתַּח יְיָ לִבְבְכֶם לַהֲגוֹת בְּתוֹרָתוֹ
וְלִשְׁמֹר מִצְוֹתָיו וְיִתֵּן לָכֶם בְּרָכָה וְשָׁלוֹם׃ (ה) לוּ יִשְׁמַע יְיָ אֶת־
תְּפִלַּתְכֶם וִירַחֵם עֲלֵיכֶם וּמִכָּל־צָרָה יְפַלֵּט נַפְשְׁכֶם׃ (ו) זֹאת תְּפִלָּתֵנוּ
בַּעַדְכֶם כָּל־הַיָּמִים׃

(ז) בִּשְׁנַת תֵּשַׁע וְשִׁשִּׁים וּמֵאָה עֵת מָלַךְ מֶלֶךְ דִּימֵיטְרִיוֹס
כָּתַבְנוּ לָכֶם אֶת־כָּל־הַצָּרוֹת אֲשֶׁר עָבְרוּ עַל נַפְשֵׁנוּ בִּבְגֹד יֵשׁוּעַ
וַעֲדָתוֹ בְּאֶרֶץ הַקֹּדֶשׁ וַיִּפְשְׁעוּ בְּמַמְלְכֶת יְהוּדָה׃ (ח) וַיַּצִּיתוּ אֶת־
שַׁעַר הֶחָצֵר בָּאֵשׁ וַיִּשְׁפְּכוּ דַם־נָקִי בָּאָרֶץ׃ (ט) וַנִּתְפַּלֵּל אֶל־יְיָ
אֱלֹהֵינוּ וַיַּקְשֵׁב לְקוֹלֵנוּ וַנַּקְרֶב־לוֹ קָרְבָּן וְסֹלֶת לְמִנְחָה וַנַּעֲלֶה נֵרוֹת
וַנִּתֵּן אֶת־לֶחֶם הַפָּנִים עַל־שֻׁלְחַן יְיָ׃ (י) וְשָׁאַלְנוּ מִכֶּם לָחֹג עִמָּנוּ
אֶת־חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ בְּיֶרַח כִּסְלֵו׃

(יא) וַיְהִי בִּשְׁנַת מֵאָה וּשְׁמֹנִים וּשְׁמֹנֶה וַיָּשׁוּבוּ וַיִּכְתְּבוּ לָהֶם אֶת־
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃ (יב) אַנְשֵׁי יְהוּדָה וִירוּשָׁלַיִם וְהַזְּקֵנִים לַאֲרִיסְטוֹבּוּלוֹס
אֹמֵן הַמֶּלֶךְ תַּלְמַי מִמַּטֵּה הַכֹּהֲנִים הַמְּשׁוּחִים וְלַיְּהוּדִים אֲשֶׁר
בְּמִצְרַיִם שָׁלוֹם וָיֶשַׁע׃

(יג) הִנְנוּ מְבָרְכִים אֶת־יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֲשֶׁר הִצִּיל אֶת־נַפְשֵׁנוּ מִצָּרָה
גְדוֹלָה לְהִתְיַצֵּב לִפְנֵי מֶלֶךְ אַדִּיר וְנוֹרָא׃ (יד) כִּי הוֹרִישׁ יְיָ אֶת־
אוֹיְבֵינוּ מֵעִירֵנוּ הַקְּדֹשָׁה וַיְפִיצֵם בִּגְבוּלֵי אֶרֶץ פָּרָס׃ (טו) וְהַמֶּלֶךְ
עִם־חֵילוֹ הַגָּדוֹל וְהֶעָצוּם נֶהֶרְגוּ בְּבֵית־נָאֲנִיָה בְּעָקְבַת כֹּהֲנֶיהָ׃
(טז) כִּי בְּבֹא אַנְטִיוֹכוּס עִם לַהֲקַת מֵרֵעָיו אֶל־בֵּית־נָאֲנִיָה וַיִּתְלוֹצֵץ
לָקַחַת אֹתָהּ לוֹ לְאִשָּׁה לְמַעַן הַחֲזִיק בְּאוֹצְרוֹתֶיהָ כְּמֹהַר׃ (יז) וַיְהִי
כַּאֲשֶׁר הֵבִיאוּ כֹּהֲנֵי־נָאֲנִיָה אֶת הָאוֹצָר וְהַמֶּלֶךְ וַאֲנָשָׁיו הָלְכוּ אֶל־

הבית

הבית פנימה לראתו ויסגרו הכהנים את־דלתי הבית מאחריהם :
(יח) ויפתחו דלת נסתרה ויסקלו אתו וכל־אשר עמו באבנים וימותו :
(יט) ויכרתו את־ראשם ויגזרו אתם לגזרים וישליכום החוצה :
(כ) הודות והלל ליי כי־הכרית את הרשעים מן־הארץ ואינם :
(כא) ועתה כי־יש את־נפשנו לחג את־יום חנכת המזבח בעשרים
וחמש לחדש כסלו לא חדלנו מהודיע אתכם לחג אתו עמנו :
(כב) וחגתם אתו כימי חג־הסכות וביום אשר מצא־בו נחמיה את־
האש הקדש בשובו לבנות את־המקדש ואת־המזבח ויקרב עליו
עלות וזבחים לאלהים : (כג) כי כאשר הגלו אבותינו ארצה פרס
לקחו הכהנים הקדשים את־האש בסתר מעל־המזבח ויטמנו אתה
בשוחה עמוקה ויבשה לשמרה ולא ידע איש את־מקומה :
(כד) ויהי מקץ ימים רבים בנטות יי את־חסדו עלינו והמלך שלח
את־נחמיה ירושלימה : (כה) ויקח מבני־הכהנים אשר טמנו את־
האש וישלחם לבקשה : (כו) אולם כאשר הגד לנו לא מצאו את־
האש כי־אם מים קפואים מצאו תחתיה ויצו נחמיה לשאב את־
המים ולהביאם : (כז) ויהי בהקריבם את־קרבן יי ויצו אתם לזרק
מן־המים על־העצים ועל־הקרבן אשר על־המזבח ויעשו־כן :
(כח) אחרי־כלותם והשמש יצא על־הארץ והעבים נפוצו והנה אש
אלהים מתלקחת בקרבן וישתוממו כל־העם מסביב : (כט) ויפלו
הכהנים וכל־העם על־פניהם וישתחוו עד־כי־אכל הקרבן :
(ל) ויתפלל יונתן אל־יי ונחמיה וכל־העם ענו אחריו ויאמרו :
(לא) יי אלהים יוצר ובורא הכל עז ונורא צדיק ורחום אתה
לבדך מלכנו ומושיענו : (לב) יי הצדיק הפתח ידו הרחבה לכל־חי
אלהי האלהים ואדון העולם הפודה את־עמו ישראל מכל־צרותיו
אתה בחרת באבותינו וקדשת אתם לעבודתך : (לג) רצה־נא את־
הקרבן הזה בעד עמך ישראל ושמר את־נחלתך וברכה : (לד) קבץ
את־פזורי עמך ופדה אתם מיד הגוים פקח עיניך וראה את־
חרפתם כי תועבת כל־אדם המה למען ידעו הגוים כי אתה יי
אלהינו : (לה) שפך חמתך על־צוררי עמך אשר בשרירות לבם
השפילונו עד־ארץ : (לו) תביאנו ותטענו בהר נחלתך כאשר אמר

משה

מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ׃
(לז) בִּכְלוֹתָם לְהִתְחַנֵּן וַיָּשִׁירוּ הַכֹּהֲנִים בְּהַלֵּל וְהוֹדוֹת לַיְיָ׃ (לח) וַיְהִי
כִּי־אֻכַּל הַקָּרְבָּן וַיְצַו נְחֶמְיָה לִצְקֹת אֶת־הַמַּיִם הַנּוֹתָרִים עַל־הָרִצְפָּה
וַתְּלַהֵט לֶהָבָה וַתִּבְלַע אֹתָהּ הָאֵשׁ מֵעַל־הַמִּזְבֵּחַ׃
(לט) וַיֻּגַּד לְמֶלֶךְ פָּרַס כִּי מַיִם נִמְצְאוּ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר טָמְנוּ כֹּהֲנֵי
הַגּוֹלָה אֶת־הָאֵשׁ וַיִּבְעֲרוּ אֵשׁ בַּקָּרְבָּן אֲשֶׁר הִקְרִיב נְחֶמְיָה וַיִּדְרֹשׁ
וַיַּחְקֹר לָדַעַת אִם כֵּן־הוּא׃ (מ) וַיִּמָּצֵא כִּי אֱמֶת וְנָכוֹן הַדָּבָר וַיַּקְדֵּשׁ
אֶת־הַמָּקוֹם וַיִּגְדֹּר אֹתוֹ גָּדֵר וַיִּתֵּן מַתָּנוֹת יְקָרוֹת לְכָל־אֲשֶׁר־מָצְאוּ־
חֵן בְּעֵינָיו׃ (מא) וַיִּקְרָא נְחֶמְיָה אֶת־שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא הַפְּטַר לֵאמֹר
קֹדֶשׁ הוּא וַאֲחֵרִים קָרְאוּ־לוֹ נֶפְטָר׃
ב (א) וְגַם נִמְצָא כָּתוּב בִּסְפָרִים כִּי יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא צִוָּה לַגּוֹלִים
לָקַחַת אֶת־הָאֵשׁ וּלְטָמְנוֹ כַּאֲשֶׁר אָמַרְנוּ׃ (ב) וְגַם נָתַן לָהֶם אֶת־סֵפֶר
תּוֹרַת יְיָ לְבִלְתִּי־יִשְׁכָּחוּהָ וּלְבָבָם לֹא־יְפֻתֶּה לָסוּר מִן־הַדֶּרֶךְ בִּרְאוֹתָם
אֶת־פְּסִילֵי זָהָב וָכֶסֶף בִּגְאוֹן תִּפְאַרְתָּם׃ (ג) וַיְשַׁנֵּן לָהֶם דְּבָרִים רַבִּים
וּנְכֹחִים לְבַל־תָּמוּשׁ תּוֹרַת יְיָ מִלְּבָבָם׃ (ד) וְגַם זֹאת נִמְצָא כָּתוּב
כִּי הִגִּיד לָהֶם עַל־פִּי יְיָ לָשֵׂאת אִתָּם אֶת אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת הָאָרוֹן׃
(ה) וַיְהִי בְּבֹאָם הָהָרָה אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו מֹשֶׁה לִרְאוֹת אֶת־הָאָרֶץ
וַיִּמְצָא יִרְמְיָהוּ שָׁם מְעָרָה וַיַּסְתֵּר־בָּהּ אֶת־הָאֹהֶל וְאֶת־הָאָרוֹן וְאֶת
מִזְבַּח הַקְּטֹרֶת וַיִּסְתֹּם אֶת־פִּיהָ׃ (ו) וּמִקְצַת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָלְכוּ
אִתּוֹ בִּקְשׁוּ לַעֲשׂוֹת לָהֶם אוֹת וַיִּלְאוּ לִמְצֹא אֶת־הַמְּעָרָה׃ (ז) וַיִּשְׁמַע
יִרְמְיָהוּ וַיִּגְעַר־בָּם וַיֹּאמֶר אַל־יֵדַע אִישׁ אֶת־הַמָּקוֹם עַד־אֲשֶׁר יְקַבֵּץ
יְיָ אֶת־עַמּוֹ וְנָתַן לָהֶם רַחֲמִים׃ (ח) אָז יְגַלֶּה יְיָ אֶת־הַמָּקוֹם וּכְבוֹד
יְיָ יוֹפִיעַ בֶּעָנָן כַּאֲשֶׁר הָיָה בִּימֵי מֹשֶׁה וּבִימֵי שְׁלֹמֹה בְּהִתְחַנְּנוֹ אֶל־
יְיָ לְקַדְּשׁוֹ׃ (ט) וַיְסַפֵּר לָהֶם יִרְמְיָהוּ אֶת־חָכְמַת שְׁלֹמֹה וְאֶת הַקָּרְבָּנוֹת
אֲשֶׁר־הִקְרִיב עֵת חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ כְּכַלּוֹתוֹ לְהָקִים אֶת־מִקְדַּשׁ יְיָ׃
(י) וְכַאֲשֶׁר הִתְפַּלֵּל מֹשֶׁה וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי יְיָ וַתֹּאכַל עַל הַמִּזְבֵּחַ
אֶת־הָעֹלָה כֵּן נַעֲנָה גַם־שְׁלֹמֹה בִּתְפִלָּתוֹ׃ (יא) כִּי אֵשׁ יָרְדָה מִן־
הַשָּׁמַיִם וַתֹּאכַל אֶת־הָעֹלָה וְאֶת הַזְּבָחִים׃ (יב) וְכַאֲשֶׁר דָּרֹשׁ דָּרַשׁ
מֹשֶׁה אֶת־שְׂעִיר הַחַטָּאת וְהִנֵּה שֹׂרָף וְלֹא אֻכַּל מִמֶּנּוּ אִישׁ כֵּן עָשָׂה
שְׁלֹמֹה בְּהַקְרִיבוֹ אֶת־קָרְבְּנוֹתָיו לַיְיָ שְׁמֹנַת יָמִים׃

כל

(יג) כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה נִמְצְאוּ בְּדִבְרֵי הַיָּמִים הַנִּכְתָּבִים בִּימֵי
נְחֶמְיָה: (יד) וְכַאֲשֶׁר דָּרַשׁ נְחֶמְיָה אֶל־סִפְרֵי דָוִד וְהַמְּלָכִים
וְהַנְּבִיאִים וְאֶת־אֲשֶׁר־כָּתְבוּ בִּדְבַר הַקָּרְבָּנוֹת וַיַּאַסְפֵם לַאֲסֵפָה:
(טו) כֵּן עָשָׂה גַם־יְהוּדָה כִּי אָסֹף אָסַף אֶת־הַסְּפָרִים אֲשֶׁר נָפוֹצוּ
וְנִפְזְרוּ בְּשַׁעֲרוּרִית הַמִּלְחָמָה בָּאָרֶץ: (טז) וְהֵם לְמִשְׁמֶרֶת בְּיָדֵינוּ
וְאִם נִכְסַפְתֶּם לָהֶם שִׁלְחוּ־נָא אֵלֵינוּ וְנִשְׁלָחֵם לָכֶם: (יז) וְעַתָּה
כָּתַבְנוּ לָכֶם אֶת־כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לְמַעַן תָּחֹגּוּ עִמָּנוּ אֶת הֶחָג
הַזֶּה כַּאֲשֶׁר יָאוּת לָכֶם: (יח) וְהִנְנוּ מְיַחֲלִים לַיְיָ אֱלֹהֵינוּ אֲשֶׁר פָּדָה
אֶת־עַמּוֹ וְהֵשִׁיב לָנוּ אֶת־נַחֲלָתֵנוּ וְאֶת־הַמַּמְלָכָה וְאֶת־עֲבֹדַת הַכְּהֻנָּה
כַּאֲשֶׁר הִבְטִיחָנוּ בְּתוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה: (יט) כֵּן יְרַחֵם עָלֵינוּ וִיקַבֵּץ
נִדָּחֵינוּ מִתַּחַת כָּל־הַשָּׁמַיִם לְהָבִיא אֹתָם אֶל־אֶרֶץ קָדְשֵׁנוּ כַּאֲשֶׁר
הֵחֵל לְחַלֵּץ אֹתָנוּ מִמְּצוּקוֹתֵינוּ וַיְטַהֵר אֶת־בֵּית־מִקְדָּשׁוֹ:
(כ) וְאֶת־מַעֲשֵׂי יְהוּדָה הַמַּכַּבִּי וְאֶחָיו וְאֶת־טָהֳרַת הַמִּקְדָּשׁ
מִטֻּמְאָתוֹ וְאֶת־חֲנֻכַּת הַבַּיִת וְאֶת־מִלְחֲמוֹת אַנְטִיוֹכוֹס הַמְפֹאָר וּבְנוֹ
אֶאוּפָּטוֹר: (כא) וְאוֹתוֹת הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר רָאוּ הָאֲצִילִים וְהַמְקַנְּאִים
לַעֲדַת יִשְׂרָאֵל: (כב) אֵיכָה גְדוּדֵי מִצְעָר הֵנִיסוּ חֵיל גָּדוֹל מִן־הַגּוֹיִם
וַיִּרְדְּפוּ אַחֲרֵיהֶם וַיָּבֹזּוּ אֶת־אַרְצָם: (כג) וְאֶת־פְּדוּת קִרְיָתֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה
וְאֶת־בִּנְיַן הַבַּיִת הַמְפֹאָר עַל־פְּנֵי־כָל־הָאָרֶץ: (כד) וְכַאֲשֶׁר הוּקְמוּ
בְּחֶסֶד יְיָ עָלֵינוּ כָּל־חֻקּוֹתָיו וּמִשְׁפָּטָיו אֲשֶׁר כִּמְעַט הוּפְרוּ בָאָרֶץ:
(כה) אֶת־כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר כְּתָבָם יֵשׁוּעַ הַקִּירֵנִי עַל סְפָרִים
חֲמִשָּׁה נִסִּיתִי לְכַלְכֵּל בִּדְבָרִים מְעַטִּים וּלְהַעֲלוֹתָם עַל־סֵפֶר אֶחָד:
(כו) כִּי בָרָאתִי אֶת־מִסְפַּר הַמַּעֲשִׂים כִּי־בָלוּל וְכָבְדוּ הַדְּבָרִים עַל־
הַקֹּרֵא כִּי־רָבּוּ: (כז) חָשַׁבְתִּי לְסַפְּרָם כְּמִשְׁפָּטָם לְבַעֲבוּר יָרוּץ הַקֹּרֵא
בָּהֶם וְיֵקַל עָלָיו לַהֲבִינָם וּלְשָׁמְרָם בְּלִבּוֹ: (כח) יָדַעְתִּי גַם יָדַעְתִּי
כִּי בָאתִי לְקַצֵּר רַבָּה וּכְבֵדָה הַמְּלָאכָה עָלַי וְגַעַת אַפַּיִם וְלֵילוֹת
עָמָל הֲבִינוֹתִי־לִי: (כט) אוּלָם כִּי־יַעֲשֶׂה אִישׁ מִשְׁתֶּה גַּם־עָלָיו תִּכְבַּד
הָעֲבֹדָה לְהַשְׁלִים חֶפְצֵי כָל־קְרוּאָיו: (ל) לָכֵן לֹא יָרֵאתִי לְהַעֲמִים אֶת־
הָעֲבֹדָה עַל־שִׁכְמִי לְהוֹעִיל לְכָל־אֲשֶׁר יַחְפֹּץ־בָּהּ: (לא) וַעֲזַבְתִּי אֶת־
הַמַּעֲשִׂים הָאֲחָדִים בְּמַתְכֻּנְתָּם לַסּוֹפֵר הָרִאשׁוֹן וְרַק לְקַצֵּר הַדְּבָרִים
עָמַלְתִּי: (לב) וְכַאֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הֶחָרָשׁ בְּבִנְתוֹ בַּיִת יִדְאַג וְיַשְׂכִּיל עַל

יְסוֹדֵי הַבַּיִת וּתְכוּנוֹתָיו וַיַּעֲזֹב הֵיטִיבוֹ וְיִפּוּתוֹ לְאִישׁ אַחֵר כֵּן עָשִׂיתִי
אַף־אָנִי : (לג) כִּי דֶרֶךְ כָּל־סוֹפְרֵי הַקּוֹרוֹת לִדְרֹשׁ וְלַחְקֹר לְכָל־עִנְיָן
וּמַעֲשֶׂה לְכַלְכֵּל הַדְּבָרִים כַּמִּשְׁפָּט וּלְהִשְׁתָּרֵעַ כְּחֶפְצָם : (לד) אַךְ
לִמְקַצֵּר נִתַּן חֹק לַעֲרֹךְ אֶת־עֶצֶם הַקּוֹרוֹת וּלְהַצִּיגָם לִפְנֵי־הַקּוֹרֵא
בְּדֶרֶךְ קְצָרָה : (לה) וְאַחֲרֵי קִדַּמְתִּי זֹאת אֶפְנֶה אֶת־לִבִּי לְדִבְרֵי
הַיָּמִים לְמַעַן לֹא־יִגְדַּל מִפְתַּח הַסֵּפֶר מִתּוֹכֶן דְּבָרָיו :
ג (א) וַיְהִי בִּהְיוֹת שָׁלוֹם בַּקִּרְיָה הַקְּדֹשָׁה וְחֻקֵּי יְיָ נִשְׁמָרִים וְנַעֲשִׂים
כִּי לְבַב חוֹנְיו שָׁלֵם עִם יְיָ אֱלֹהָיו וְשֹׂנֵא לְכָל־פֹּעֲלֵי־עָוֶל : (ב) וַיִּתְאַמְּצוּ
גַם־הַמְּלָכִים מִסָּבִיב לְהֵיטִיב עִם־הָעִיר וּלְכַבְּדָהּ וַיְשַׁלְּחוּ מַתָּנוֹת
יְקָרוֹת אֶל־הֵיכַל־יְיָ : (ג) וְגַם סֶלֵיקוֹס מֶלֶךְ אַסְיָא הוֹצִיא כֶּסֶף מִבֵּית
אוֹצָרוֹ לִקְנוֹת קָרְבָּנוֹת לְהַקְרִיבָם בְּבֵית יְיָ : (ד) וּבַיָּמִים הָהֵם הָיָה
שׁוֹמֵר הַבַּיִת בִּירוּשָׁלַיִם וּשְׁמוֹ שִׁמְעוֹן לְמַטֵּה בִנְיָמִין וְהוּא שֹׂנֵא לַכֹּהֵן
הַגָּדוֹל יַעַן כִּי־חָשַׂךְ אֹתוֹ מֵעֲשׂוֹת כָּל־רָע בִּירוּשָׁלָיִם : (ה) וַיְהִי כִּי־
יָרֵא מִפָּנָיו וַיֵּלֶךְ אֶל־אַפֹּלוֹנְיוֹס בֶּן־תַּרְשִׁי נְצִיב אֲרַם וְצוֹר וַיֹּאמֶר־לוֹ :
(ו) הִנֵּה אוֹצַר הַבַּיִת מָלֵא כֶּסֶף וְזָהָב אֲשֶׁר לֹא־יִסָּפֵר מֵרֹב וְרַב
מִדֵּי־הָעֲבֹדָה לְקָרְבְּנוֹת הַבַּיִת וְלַמֶּלֶךְ שָׁוֶה לְקַחְתּוֹ : (ז) וַיְהִי בְּבֹא
אַפֹּלוֹנְיוֹס אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיַּגֶּד־לוֹ אֶת־דְּבַר־הַכֶּסֶף וַיְפַקֵּד הַמֶּלֶךְ אֶת־
הֵילְיוֹדוֹרוֹס אֲשֶׁר עַל־כָּל־מְלֶאכֶת הָעֲבֹדָה לָלֶכֶת יְרוּשָׁלַיְמָה וּלְהָבִיא
לוֹ אֶת־הַכָּסֶף : (ח) וַיְמַהֵר הֵילְיוֹדוֹרוֹס וַיֵּלֶךְ כְּאִישׁ עֹבֵר לְתֻמּוֹ בְּאֶרֶץ
אֲרַם וְצוֹר וּמַחֲשַׁבְתּוֹ הָיְתָה לַעֲשׂוֹת אֶת־מִצְוַת הַמֶּלֶךְ : (ט) וַיְהִי
בְּבֹאוֹ יְרוּשָׁלַיְמָה וְהַכֹּהֵן הַגָּדוֹל יָצָא לִקְרָאתוֹ לִשְׁאֹל לִשְׁלוֹמוֹ וַיַּגֶּד־לוֹ
הֵילְיוֹדוֹרוֹס אֵת אֲשֶׁר הֻגַּד לַמֶּלֶךְ עַל־דְּבַר הַכֶּסֶף וַיִּשְׁאָלֵהוּ הַאֱמֶת
הַדָּבָר אִם־לֹא : (י) וַיַּעֲנֵהוּ הַכֹּהֵן וַיֹּאמַר הִנֵּה הַכֶּסֶף הָפְקַד לְפִקָּדוֹן
אִתָּנוּ וְהוּא לְמִחְיַת אַלְמָנוֹת וִיתוֹמִים : (יא) וּמִקְצָתוֹ לְטוֹבִיָּה בֶּן־
הִרְקָנוֹס אִישׁ יָשָׁר וְתָמִים וְכֹל אֲשֶׁר הִגִּיד לְךָ שִׁמְעוֹן הַבְּלִיַּעַל שֶׁקֶר
וּמִרְמָה הוּא : (יב) כִּי לֹא יִמָּצֵא בְּאוֹצַר הַבַּיִת בִּלְתִּי אַרְבַּע מֵאוֹת
כִּכַּר כֶּסֶף וּמָאתַיִם כִּכְּרֵי זָהָב : (יג) וּמִי יְעָרֵב אֶת־לִבּוֹ לִשְׁלֹחַ־בּוֹ
יָד וְלַעֲשֹׁק אֹתָם אֲשֶׁר הִפְקִידוּ אֶת־רְכוּשָׁם לְמִשְׁמֶרֶת בְּמִקְדַּשׁ יְיָ
הַנִּכְבָּד וְהַנּוֹרָא עַל־פְּנֵי־כָל־הָאָרֶץ : (יד) וַיֹּאמֶר הֵילְיוֹדוֹרוֹס חָלִילָה־
לִּי

לי לעבר את־מצות המלך הלא הוא צוני להביא־לו את־הכסף
ומאמרו אין להשיב :
(טו) ויהי כאשר בא ליום מועד אל־ההיכל לראות את־האצר
ולקחתו ותהום כל־העיר ותבהל : (טז) הכהנים נפלו על פניהם
לפני מזבח יי בבגדי השרת אשר עליהם ויתחננו אל־יי אשר
הזהירם לבל־ימעלו בקדש ולשמר את־אשר הפקד עליהם :
(יז) וכל־ראי פני־הכהן הגדול נהפך לבבם בקרבם כי ראה כל־
איש ברוע פניו כי־נשבר ונדכה לבו : (יח) כי נבהלו כל־עצמותיו
ומראה פניו ענתה־בו כי נפשו מרה לו מאד : (יט) האנשים עזבו
את־בתיהם ויקהלו לצעק אל־יי בצר להם כי ראו בית־יי נכון
לשרקה ולחרפת הגוים : (כ) הנשים חגרות־שק נעו ברחובות
והעלמות אשר לא שזפתון עין התאספו אלה על־פתחי ביתן ועל־
החמות ואלה מציצות מן־החלנות : (כא) וכלם פרשו את־כפם
השמימה ויתחננו אל־יי : (כב) וימס לבב כל איש בראתו את־
חרדת העם ונלעפת הכהן הגדול בשועו אל־יי לתשועה : (כג) ויהי
בהתחננם אל־יי להגן על־הון האנשים אשר הניחו למשמרת
בקדש והיליודורוס עמד עם־אנשיו לפני אוצר ההיכל לבצע את־
מזמתו הרעה : (כד) וירא כבוד יי אלהי הרוחות במחזה נורא
נתפעם רוחו ורוח האנשים אשר באו עמו מחתת אלהים עליהם :
(כה) כי ראו סוס חבוש בפארו ורכב איום ונורא לבוש שריון זהב
על־גבו והסוס רץ בכל־כחו לקראת היליודורוס ויגפהו בשתי פרסות
רגליו : (כו) ושני בחורי חמד לבושי הוד והדר עמדים על־שתי
צלעותיו ויכו אתו המכה ופצע : (כז) ויפל ארצה ויתעלף ותכהין
עיניו מראות ויקחהו ויושיבהו על־הכסא וישאהו החוצה : (כח) ויראו
את־האיש אשר בא ברב עבדיו ושומריו אל־אוצר יי חדל וחלש
וכל־תקפו וגבורתו כלו כעשן : (כט) כי נגעה־בו יד יי ויהי כאלם
לא־יפתח פיו ואין תקוה ואין עזר לו : (ל) ויהללו כל־העם את־
יי כי־נתן כבוד למקדשו וימלא בית־יי קול ששון ושמחה תחת קול
מספד ונהי כי עשה יי מופת לעיניהם :
(לא) ויבאו רעי היליודורוס אל־חוניו הכהן ויבקשו ממנו לחלות

את

את־פני יי בעד־נפש אדוניהם כי־חלה למות : (לב) וישמע הכהן
לקולם כי אמר פן־יאשימנו המלך לאמר היהודים שלחו ידם
בהילודורוס ויקרב מנחה בעדו : (לג) ויהי בהתחננו ויראו שני
הבחורים שנית בלבושיהם אל־הילודורוס ויאמרו־לו תן כבוד
לכהן וברכהו כי־בגללו הותירך יי לחיים: (לד) ועתה קום וספר
בגוים את־כבוד אלהינו כי־יד־יי מן־השמים נגעה־בך ליסרך :
(לה) עודם מדברים ואינם כי נעלמו : (לו) ויקרב הילודורוס קרבן
ליי וידר־לו נדר בעבור החיותו ויברך את־חוניו ויקח את־חילו
וישב אל־המלך : (לז) ויספר לכל־העם את־מופתי יי הגדול אשר
ראו עיניו : (לח) ויהי כי־שאלהו המלך לאמר את־מי אשלח עתה
לקחת את־האוצר בירושלים : (לט) ויענהו הילודורוס ויאמר אם
יש לך אויב או־איש אשר שאף למלכותך אתו תשלח כי שוב
ישוב אליך מכה ונגוע אם אך יהיה לו־נפשו לשלל : (מ) הנה
אלהים השכן בשחקים נורא הוא במקום הזה ולא־יעלים עיניו
ממנו לשמרו ולהצילו וכל־אשר שלח ידו בו בן־מות הוא : (מא) זה
הדבר אשר קרה להילודורוס ולאוצר הבית :

ד (א) ושמעון אשר מעל מעל באוצר ההיכל ובארץ מולדתו
הוציא שם רע על־חוניו הכהן לאמר : (ב) על־ידו נהיתה הרעה
הזאת להילודורוס וכי גם־נכספה נפשו לממשלת הארץ : (ג) וכל־
עמל נפשו היה אך לבקש את־שלום העיר ואת־שלום עמו
ולחזקם ללכת בתורת יי : (ד) ויהי כי־גדלה השנאה ביניהם עד־
כי־באי שמעון החלו לשלח יד במיודעי חוניו : (ה) וירא חוניו כי
מן־המריבה הזאת יצא הקצף על־כל־הארץ כי גם־חרה־בו אף־
אפלוניוס נציב ארם וצור עד־החזיקו ידי־שמעון ויקם וילך אל־
המלך : (ו) אולם לא הלך לצעק חמס על־עמו כי־אם לטובת הארץ
וישביה : (ז) כי אמר אם לא ישית המלך את־לבו על־הדבר לא־
תשקט הארץ ולא יעצר שמעון מרשעתו :
(ח) ויהי בעת ההיא וימת סליקוס והממלכה עברה לאנטיוכוס
המפאר ויקם ישוע אחי חוניו ויבקש את־עבודת הכהנה: (ט) ויאמר
אל־המלך אם־נתן תתן את־משמרת הכהנה על־ידי ושקלתי

שליש

שלש מאות וששים ככר כסף במתירה ועוד שמנים ככר מתרומות
הארץ: (י) ומלבד זאת אוסיף־לך עוד חמשים ומאה ככר כסף
בתתך־לי יד להקים בית־משחק בירושלים לחנך בתוכם את־
הנערים ומשפט אחד יהיה להם ולישבי אנטיכיא: (יא) ויהי
כאשר נתן־לו המלך ככל אשר שאל והממשלה נכונה בידו ויניא
את־לבב העם ללכת בדרכי היונים: (יב) ויפר את כל־החקים
הטובים אשר נתנו להם מן־המלכים לפנים על־יד יוחנן אבי
אאפולימוס הוא אאפולימוס אשר שלח לרומא לכרות ברית את־
זקניה: (יג) ויסר את־חקי יי וישם חקי תועבות תחתם: (יד) ויבן בית־
משחק מתחת לעיר־דוד כחפצו ויצו לכל־בחורי־כח לשחק בו
במסוה על־פניהם: (טו) ויפרצו חקות היונים על־פני כל־העיר
בתועבת ישוע הבליעל אשר לא־היה־לו משפט הכהנה: (טז) כי
גם הכהנים עזבו את־עבדת המזבח ואת הקרבנות ויבוזו את־
הקדש ויחפזו ללכת אל־בית־המשחק להתפתל ולהתנגח בחנית
ורומח ולשחק בשחק הכדורים: (יז) ויחשבו את־דרכי אבותיהם
להבל וריק וינשאו ויהללו את־דרכי היונים: (יח) אולם השב
להם חרפתם אל־חיקם כי השליח יי בהם את־הגוים אשר־זנו
אחריהם ויהפכו להם לאויבים: (יט) כי דבר יי לא־ישוב ריקם
וגמול אדם ישלם־לו כאשר יגידו־לנו הימים הבאים:
(כ) ויהי בשנת החמישית לשנות השחק והמשחקים התאספו
בצור וגם המלך בתוכם: (כא) וישלח ישוע הרשע מבחורי ישראל
מדרך ישבי אנטוכיא לצור להתבונן על השחק ויתן בידם שלש
מאות דרכמונים לקנות בהם זבחים להרקולס: (כב) ויראו האנשים
כי לא־נכון לעשת כן ויחדלו לקנות את־הזבחים: (כג) ואף
אמנם הנדר לזבחי הרקולס נדרם קנו בהם כלי־צרכי אניות
לארצם:
(כד) ויהי אחר הדברים האלה ויהי יום קרואי מועד לתלמי
פילומיטר מלך מצרים: (כה) וישלח אנטיוכוס את־אפלוניוס בר
מניסתי להקרואים במצרים: (כו) וירא כי בגבר נחשב בעיני
תלמי ויפן לדרש את־שלום ארצו וילך ליפו ומשם הלך ירושלימה:

ויצא

(כז) וַיֵּצֵא יֵשׁוּעַ וְכָל־הָעָם לִקְרָאתוֹ וַיְבִיאֻהוּ בְּלַפִּידִים וּבְתִפְאֶרֶת
גְּדוֹלָה אֶל־הָעִיר וְאַחֲרֵי־כֵן שָׁב עִם־אֲנָשָׁיו אַרְצָה צוֹר׃ (כח) וַיְהִי מִקֵּץ
שָׁלֹשׁ שָׁנִים וַיִּשְׁלַח יֵשׁוּעַ אֶת־מְנֶילָאוּס אֲחִי שִׁמְעוֹן הַנִּזְכָּר אֶל־
הַמֶּלֶךְ לְמַעַן הָבִיא־לוֹ אֶת־הַכֶּסֶף וּלְהַזְכִּירֵהוּ זִכְרוֹן דְּבָרִים אֲשֶׁר
בִּקְּשׁוּ בֵּינֵיהֶם מִקֶּדֶם׃ (כט) וַיִּמְצָא מֶנֶילָאוּס חֵן בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ כִּי
הֶחֱנִיף אֹתוֹ בְּחֵלֶק שְׂפָתָיו וַיַּשֵּׂג אֶת־הַכְּהֻנָּה מִיָּדוֹ׃ (ל) וַיּוֹסֶף־לוֹ עוֹד
שְׁלֹשׁ מֵאוֹת כִּכַּר כֶּסֶף עַל־הַכֶּסֶף אֲשֶׁר נָתַן־לוֹ יֵשׁוּעַ וַיָּשָׁב יְרוּשָׁלַיְמָה
וּפְקֻדַּת הַמֶּלֶךְ בְּיָדוֹ׃ (לא) אֶפֶס כִּי לֹא־הָלַךְ בְּדַרְכֵי הַכֹּהֲנִים כִּי־אִם
בְּדַרְכֵי הֶעָרִיצִים וַיִּטְרֹף טֶרֶף כִּכְפִיר יָעַר׃ (לב) וַיְגָרֶשׁ יֵשׁוּעַ מִמִּשְׁמֶרֶת
הַכְּהֻנָּה כַּאֲשֶׁר גֵּרֵשׁ אֶת־חוֹנְיוֹ אָחִיו וַיָּנָס בְּקָלוֹן אֶל־אֶרֶץ בְּנֵי־עַמּוֹן׃
(לג) וַתְּהִי הַכְּהֻנָּה לִמְנֶילָאוּס׃ (לד) אַךְ לֹא־מָצְאָה יָדוֹ דֵּי־כֶסֶף לְשַׁלֵּם
לַמֶּלֶךְ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר וְסָסְטְרָטֵס נְצִיב עִיר־דָּוִד הָיָה נֹשֶׁה־בּוֹ כִּי־כֵן
צִוָּהוּ הַמֶּלֶךְ׃ (לה) וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ וַיִּקְרָא לִשְׁנֵיהֶם וַיְסִירֵם מֵעַל כַּנָּם׃
(לו) וַיִּתֵּן אֶת־לִיזִימָכוּס לְכֹהֵן תַּחַת מֶנֶילָאוּס אָחִיו וְאֶת־קְרָטֵיס שָׂם
לְפָקִיד עַל־אִי קַפְרִי תַּחַת סָסְטְרָטֵס׃
(לז) וַיְהִי בַּיָּמִים הָהֵם וַיִּקְשְׁרוּ יֹשְׁבֵי תַרְשִׁישׁ וּמַלּוֹתִי קֶשֶׁר עַל־
הַמֶּלֶךְ עַל־אֲשֶׁר־נְתָנָם לְאֶתְנַן בְּיַד אַנְטִיוֹכִית פִּלַגְשׁוֹ׃ (לח) וַיָּקָם
הַמֶּלֶךְ מַהֵר לְהַשְׁקִיט אֶת־מֶרֶד הָעָם וַיַּשְׁאֵר אֶת־אַנְדְּרוֹנִיקוֹס אֶחָד
מֵרָאֵי פְּנֵי הַמֶּלֶךְ לְפָקִיד אַחֲרָיו׃ (לט) וַיִּשְׁמַע מֶנֶילָאוּס וַיִּתְנַכֵּל לָשׁוּב
אֶל־מִשְׁמַרְתּוֹ וַיִּגְנֹב מֵעֲדָיֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר בַּהֵיכָל וַיִּתֵּן אֹתָם לְאַנְדְּרוֹנִיקוֹס
וְגַם מָכַר מֵהֶם בְּצוֹר וּבֶעָרִים מִסָּבִיב׃ (מ) וַיֻּגַּד הַדָּבָר לְחוֹנְיוֹ וַיּוֹכַח
אֹתוֹ וְהוּא יָשַׁב בְּדַפְנֵי עִיר הַמִּקְלָט אֲשֶׁר לִפְנֵי אַנְטוֹכְיָא׃ (מא) וַיֵּלֶךְ
מֶנֶילָאוּס בַּסֵּתֶר אֶל־אַנְדְּרוֹנִיקוֹס וַיְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ לַהֲרֹג אֶת־חוֹנְיוֹ׃
(מב) וַיֵּלֶךְ אַנְדְּרוֹנִיקוֹס אֶל־מְקוֹם מוֹשָׁבוֹ וַיְפַתֵּהוּ בְעָרְמָה לָצֵאת אֵלָיו
וַיִּשָּׁבַע־לוֹ לֵאמֹר לֹא־תִגַּע־בְּךָ יָד וַיַּאֲמֵן לִדְבָרָיו אַף כִּי־לִבּוֹ חָרֵד
וַיֵּצֵא׃ (מג) וַיְהִי בְּצֵאתוֹ וַיִּדְקֹר אַנְדְּרוֹנִיקוֹס חֶרֶב בְּבִטְנוֹ וַיָּמֹת׃
(מד) וַיִּחַר הַדָּבָר מְאֹד בְּעֵינֵי הַיְּהוּדִים וּבְעֵינֵי הַגּוֹיִם עַל־אֲשֶׁר שָׁלַח
יָדוֹ בְּאִישׁ יָשָׁר וְתָמִים כָּמֹהוּ עַל לֹא־דָבָר׃ (מה) וַיְהִי בְּשׁוּב הַמֶּלֶךְ
מֵעָרֵי קִילִיקְיָא וַיִּתְקַבְּצוּ וַיָּבֹאוּ אֵלָיו הַיְּהוּדִים וְהַיְּוָנִים וַיִּצְעֲקוּ חָמָס
עַל־אַנְדְּרוֹנִיקוֹס עַל־דְּבַר הַדָּם־הַנָּקִי אֲשֶׁר שָׁפָךְ׃ (מו) וַיִּתְעַצֵּב הַמֶּלֶךְ

אל

אֶל־לִבּוֹ וַיֵּבְךְּ כִּי נִכְמְרוּ רַחֲמָיו עַל תָּם־דַּרְכּוֹ וַעֲנָוָתוֹ : (מז) וַיִּחַר
אַפּוֹ בְּאַנְדְּרוֹנִיקוֹס וַיְצַו לְהָסִיר אֶת־אַדֶּרֶת הָאַרְגָּמָן וְכָל־בְּגָדָיו מֵעָלָיו
וּלְהַעֲבִירוֹ בִּרְחֹבוֹת הָעִיר : (מח) וַיְהִי כְּבֹאוֹ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר שָׁלַח בּוֹ
יַד רֶשַׁע בְּחוֹנְיוֹ וַיִּפְגְּעוּ־בוֹ וַיָּמֹת : (מט) וַיָּשֶׁב־לוֹ אֱלֹהִים אֶת־גְּמוּלוֹ
בְּרֹאשׁוֹ :

(נ) וְגַם לִיזִימָכוֹס מָעַל מַעַל בְּמִקְדַּשׁ יְיָ וַיָּבָז אֶת־הַהֵיכָל בַּעֲצַת
מֵינֶלָאוֹס אָחִיו : (נא) וַיִּקָּהֲלוּ עָלָיו כָּל־הָעֵדָה כִּי כִמְעַט נֶעְדַּר כָּל־
כְּלִי־יְקָר מִבֵּית אֱלֹהִים : (נב) וַיַּרְא לִיזִימָכוֹס אֶת־קֶצֶף הָעָם כִּי הָלַךְ הָלוֹךְ
וְגָדֵל וַיָּרֶק שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים אִישׁ וַיַּפְקֵד אִישׁ דָּמִים זָקֵן בָּא־בַיָּמִים
לְפָקִיד עֲלֵיהֶם וַיָּחֶל לְהָרִים יַד רֶשַׁע וּלְקַצּוֹת בָּעָם : (נג) וַיַּרְא הָעָם
וַיָּרִימוּ אֲבָנִים וּמַטּוֹת בַּרְזֶל וַיִּפְגְּעוּ־בָם וְרַבִּים מִלְאוּ אֶת־חָפְנֵיהֶם
אֵפֶר וַיַּשְׁלִיכֻהוּ בְּעֵינֵי אֲנָשָׁיו : (נד) וַיִּפְּלוּ חֲלָלִים רַבִּים אַרְצָה
וַיָּמִיתוּ מֵהֶם לָרֹב וְהַנִּשְׁאָרִים הֵנִיסוּ : (נה) וְאֵת שׁוֹדֵד הַהֵיכָל תָּפְשׂוּ
חַי עַל־אוֹצַר הַהֵיכָל וַיּוֹרִידֻהוּ בְּדָם שְׁאוֹלָה : (נו) וְאַחֲרֵי־כֵן שָׂמוּ
אֶל־לִבָּם לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט בִּמֵינֶלָאוֹס הַמֵּסִית וְהַמֶּלֶךְ עוֹדֶנּוּ בְּצוֹר :
(נז) וַיָּבִיאוּ שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים מִשְּׁלוּחֵי הַזְּקֵנִים אֶת־הַדָּבָר לְפָנָיו לְשָׁפְטוֹ :
(נח) וַיְהִי כִּי־נִלְכַּד מֵינֶלָאוֹס בְּאִמְרֵי פִיו וַיְפַתֶּה אֶת־תַּלְמַי בֶּן־דּוֹרִימוֹן
בְּשׁוֹחַד לְבַקֵּשׁ עַל־נַפְשׁוֹ מֵאֵת הַמֶּלֶךְ : (נט) וַיֵּלֶךְ תַּלְמַי אֶל־הַמֶּלֶךְ
בַּחֲדַר הַמְּקֵרָה אֲשֶׁר הָיָה שָׁם וַיְפַתֵּהוּ לְנַקּוֹתוֹ מֵאַשְׁמוֹ : (ס) וַיְנַקֶּה
הַמֶּלֶךְ אֶת מֵינֶלָאוֹס רֹאשׁ כָּל־הַמַּכְשֵׁלָה הַזֹּאת וַיִּשְׁפֹּט מִשְׁפַּט
דָּמִים אֶת־כָּל־הַצּוֹעֲקִים עַל־מֵינֶלָאוֹס גַּם כִּי־נְקִיִּים הָיוּ בְּעֵינֵי שׁוֹפְטֵי
בְנֵי־כִתִּים : (סא) וַיֵּהָרְגוּ כָּל־הָאֲנָשִׁים הַחֲרֵדִים עַל־דְּבַר יְיָ וְעַל־דְּבַר
עַמּוֹ וְהֵיכָלוֹ בְּנִקָּיוֹן כַּפֵּיהֶם : (סב) וַיֵּצַר הַדָּבָר הָרָע הַזֶּה לְכָל יֹשְׁבֵי
צוֹר וַיּוֹצִיאוּ בְּנִדְבַת לִבָּם כֶּסֶף רַב לִקְבֹּר אֹתָם בְּכָבוֹד : (סג) וּמֵינֶלָאוֹס
הֻקַּם עַל מִשְׁמַרְתּוֹ הָרִאשׁוֹנָה בְּעֶזְרַת בּוֹצְעֵי־בֶצַע אֲשֶׁר יָדָם הָיְתָה
אִתּוֹ וַיֵּלֶךְ הָלוֹךְ וְרָצוֹץ וַיִּרְדֶּ אֶת־הָעָם בְּפָרֶךְ :

ה (א) וַיְהִי בָּעֵת הַהִיא וַיָּשָׁב אַנְטִיוֹכוֹס שֵׁנִית אֶל־אֶרֶץ מִצְרָיִם :
(ב) וְאוֹתוֹת וּמוֹפְתִים נִרְאוּ בַשָּׁמַיִם לְיֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַיִם מִסְפַּר אַרְבָּעִים
יוֹם : (ג) וַיֵּרָאוּ כִּדְמוּת פָּרָשִׁים לְבוּשֵׁי שִׁרְיוֹנֵי זָהָב נֹשְׂאִים חֲנִיתוֹת
מַעֲרָכָה מוּל מַעֲרָכָה : (ד) וְהִנֵּה פֹּגְעִים אִישׁ בְּאָחִיו בַּחֲנִיתוֹתֵיהֶם
ותוסים

וחוסים במגנותיהם ויש מהם שולפי חרב ושולחי חצים ושריונותיהם
נוצצים ומפיצים נגה כברק: (ד) ויעתירו כלם אל־יי לבעבור
יהיו להם האותות האלה לטובה:
(ה) ובימים ההם עבר קול שקר בארץ לאמר מת אנטיוכוס:
(ו) וישמע ישוע ויזעק כאלף איש ויפל פתאם על־העיר ואחרי
הכתו את־שומרי החומות לכד את־העיר: (ז) וינס מינילאוס אל
המצודה: וישוע הרג ולא־חמל בישבי ירושלים ויעלץ לבו
בתחבולותיו כאיש גבר על־איביו ולא זכר כי־עשה טבח בעמו:
(ח) אך לא השיגה ידו להחזיק בממשלה כי בהלכדו בשחיתותיו
נס בחרפה ובוז שנית ארצה בני־עמון: (ט) ויאסר אחרי־כן
לבשתו בבית־הסהר על־יד אריטה מלך ערב ואחרי המלטו
משם נע מעיר לעיר ויהי נתעב ונאלח בעיני כל־רואיו כאיש
אשר מרד באלהיו ובארץ מולדתו וירד מצרימה: (י) וכאשר
הוריש רבים מנחלת אבותיהם להתגורר בארץ נכריה כן הדביקתהו
גם אותו הרעה בארץ נכריה: (יא) וימת בארץ לקדימון אשר
קוה למצא־שם מרגוע לנפשו יען כי בעלי־בריתו היו מלפנים:
(יב) וכאשר הפיל חללים רבים בלי־מצוא קבר וימת גם־הוא כן:
(יג) כי לא־נקבר אל־אבותיו ולא התאבל איש עליו וגם בארץ
אחרת לא־מצא קבר:
(יד) ויהי כשמע המלך את־הדברים האלה ויחר אפו כי אמר
עוד־מעט וכל־ארץ יהודה תפשע־בי: (טו) ויסע ממצרים וילכד
את־ירושלים ביד־חזקה: (טז) ויצו את־אנשיו לאמר הכה תכו כל
אשר יפל בידיכם וגם על המפלטים את־נפשם על־גגות הבתים
אל־תחמלו: (יז) ויהרגו בלי־רחמים נער וזקן איש ואשה גם־
בחור גם־בתולה וגם על־עוללים ויונקים לא־חמלו: (יח) ובשלשת
ימים השחיתו שמונים אלף איש ארבעים אלף נהרגו ומספר
הנמכרים כמספר ההרוגים: (יט) ובכל־זה איננו שוה לו כי גם־
הלך אל־קדש הקדשים והבוגד מינילאוס הלך עמו לנחתו הדרך
ויפשע בתורת יי ובארץ מולדתו: (כ) ויחמס אנטיוכוס בכף־רשע
את כל־כלי־הקדש וכל־אשר־התנדבו המלכים לפאר

את

את־המקדש וליפהו את־הכל גזל בידי־חמס: (כב) ויתגאה ברום
לבבו באין מבין כי הפגיע יי את־חטאת העיר על ישביה כי
רבה לבי; דכא לארץ ראשה ויענה: (כג) ולולי אף־יי חרה בעמו
על רב פשעיו כי עתה נגעה־בו יד יי כאשר נגעה בהליודורוס
בלכתו על־פי סליקוס לבז את אוצר ההיכל: (כד) אפס כי לא־
בחר יי בעמו בגלל העיר כי־אם בחר בעיר בגלל עמו ובפקדו
על־העם פקד גם על־הבית: (כה) וכאשר עזבו יי ברב אפו כן
השיבו על־תפארתו במשך עליו חסדו:
(כו) ומכסת הכסף אשר גזל אנטיוכוס מן־ההיכל שמנה עשר
ככר: (כז) ויקחם ני עברים בחפזון אל אנטוכיא וידמה בגאון לבבו
להפך הים ליבשה והיבשה לים: (כח) וישאר אנשים מרי־נפש
אחריו לפקידים לענות את־העם: (כט) ויפקד על ירושלים את־
פוליפוס מארץ פריגיא אשר הרע עוד מאדוניו: (ל) ועל הר גריזים
הפקיד את־אנדרוניקוס וגלוה אליהם מינילאוס אשר התנשא
בחמתו על קהל יי וירשע מכלם: (לא) ומגדל שנאתו את־היהודים
שלח איש צורר ואויב את אפלוניוס אל ירושלים ועשרים ושנים
אלף איש עמו: (לב) ויצוהו להרג את־האנשים לפי־חרב ולמכר
את־הנערים ואת־הנשים לעבדים ולשפחות: (לג) ויהי בבאו
ירושלימה ויתחרש עד יום השבת ויהי כי־שבתו היהודים
ממלאכתם ויצו פתאם את־אנשיו להחלץ: (לד) ויהי כי־יצא העם
לראות מה־זה יעשה ויפלו עליהם בחרבות ויעברו בתוך העיר
ויוסיפו להכות בעם מכה רבה מאד: (לה) וינס יהודה המכבי עם
תשעה אנשים המדברה ויאכלו את־עשב האדמה כבהמות שדה
למען הנזר משקץ הגוים:
ו (א) ויהי אחר הדברים האלה וישלח המלך איש זקן מאנטוכיא
ויצוהו ללחוץ את־היהודים לסור מחקות אבותיהם ולעזב את־
תורת יי: (ב) וגם לטמא את־המקדש בירושלים ולכנתו בשם
בית־יופים אולימפיום ואת הקדש על הר גריזים בשם בית־יופים
קסיניום יען כי ישביה זרים: (ג) ויהי בהודע התועבה הזאת ותצר
לישראל מאד מאד: (ד) והגוים זללו וסבאו בקדש וישכבו עם
נשים

נָשִׁים זוֹנוֹת בַּחֲצַר הַבַּיִת וַיָּבִיאוּ בְּתוֹךְ הַהֵיכָל כָּל־דָּבָר אֲשֶׁר לֹא־
כַדָּת וַיַּקְרִיבוּ כָּל־דְּבַר־פִּגּוּל עַל־מִזְבַּח יְיָ׃ (ה) וַיַּשְׁבֵּת בִּירוּשָׁלַיִם
שַׁבָּת וּמוֹעֵד וְלֹא קָם־עוֹד רוּחַ בְּאִישׁ לֵאמֹר כִּי מִזֶּרַע הַיְּהוּדִים
הוּא׃ (ו) וַיִּפְצְרוּ־בָם בְּיַד־חֲזָקָה לִזְבֹּחַ זְבָחִים מִדֵּי חֹדֶשׁ בְּחֹדֶשׁ בְּיוֹם
הֻלֶּדֶת הַמֶּלֶךְ׃ (ז) וַיְאַלְצוּ אֹתָם בְּחַג הַבַּכּוּס לָלֶכֶת־בִּכְלוּלוֹת
פְּרָחִים עַל־רֹאשָׁם לִכְבוֹד הָאֱלִיל כְּמִשְׁפַּט הַגּוֹיִם׃ (ח) וּבַעֲצַת
תַּלְמַי הֶעֱבִירוּ קוֹל בְּכָל־עָרֵי הַגּוֹיִם סְבִיבוֹת יְרוּשָׁלַיִם לֵאמֹר׃ (ט) כָּל־
אִישׁ מִבֵּית־יִשְׂרָאֵל יֵלֵךְ בְּחֻקּוֹתֵינוּ וַיִּזְבַּח זֶבַח וְאִם מָאֵן יְמָאֵן מוֹת
יוּמָת׃ (י) נִתְקְצַר נֶפֶשׁ הָעָם מִצָּרָה וְיָגוֹן׃
(יא) וַתִּמָּצֶאנָה שְׁתֵּי נָשִׁים אֲשֶׁר מָלוּ אֶת־בְּנֵיהֶן וַיִּקְשְׁרוּ אֶת־
הַיְלָדִים עַל־שְׁדֵי אִמּוֹתֵיהֶם וַיַּעֲבִירוּ אֹתָן בִּרְחֹבוֹת הָעִיר וְאַחֲרֵי
כֵן שְׁמָטוּ אֹתָן מֵעַל הַחוֹמָה׃ (יב) וַיִּהְיוּ אֲנָשִׁים אֲשֶׁר הִתְחַבְּאוּ
בִּמְעָרוֹת סְבִיבוֹת הָעִיר לַעֲשׂוֹת אֶת־הַשַּׁבָּת׃ (יג) וַיִּוָּדַע הַדָּבָר
לְפוּלִיפּוּס וַיִּשְׂרֹף אֹתָם בָּאֵשׁ וַיִּתְאַפְּקוּ מֵעֲמֹד עַל־נַפְשָׁם כִּי־יָרְאוּ
לְחַלֵּל אֶת־הַשַּׁבָּת׃
(יד) וַאֲנִי בְּבַקָּשָׁתִי מִכֹּל קֹרְאֵי הַסֵּפֶר הַזֶּה לְבַל־יִשְׁתּוֹמְמוּ עַל
הַצָּרָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת אֲשֶׁר בָּאַתְנוּ׃ (טו) הֵן לֹא לְכַלּוֹתֵנוּ פָּקַד יְיָ
אֶת־הָרָעָה עָלֵינוּ כִּי־אִם לְהָעִיר אָזְנֵנוּ׃ (טז) כִּי תוֹכַחַת מוּסָר לַחַטָּאִים
חֶסֶד אֱלֹהִים הוּא וְאֵת אֲשֶׁר יֶאֱהַב יְיָ יוֹכִיחַ׃ (יז) אַךְ לֹא־יִשָּׂא
לְפִשְׁעֵנוּ כַּאֲשֶׁר יִשָּׂא לְפִשְׁעֵי הַגּוֹיִם כִּי עָצֹר יַעְצֹר אֶת־רוּחוֹ עֲלֵיהֶם
עַד־כִּי־שָׁלֵם עֲוֹנָם וְאָז יְכַלֵּם כְּרָגַע׃ (יח) אָמְנָם לֹא־כֵן עִמָּנוּ כִּי־
אִם יִגְלֶה אָזְנֵנוּ לְמוּסָר לְעָצְרֵנוּ מֵהוֹסִיף סָרָה וְעַל־כֵּן לֹא־יָעִיר
כָּל־חֲמָתוֹ׃ (יט) כִּי לֹא הֵסִיר חַסְדּוֹ מִמֶּנּוּ לָנֶצַח וְגַם כִּי־הֵנִיף
שֵׁבֶט עֶבְרָתוֹ עָלֵינוּ לֹא־יַעַזְבֵנוּ וְלֹא־יִטְּשֵׁנוּ עַד־עוֹלָם׃ (כ) אֶת־
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הִגַּדְתִּי לְמִשְׁמֶרֶת וּלְמוּסָר וּמֵעַתָּה נָשׁוּב אֶל־
חֶפְצֵנוּ׃
(כא) אִישׁ נָבוֹן וְיֹדֵעַ סֵפֶר הָיָה בְּיִשְׂרָאֵל וְהוּא זָקֵן בָּא בַיָּמִים
וִיפֵה־מַרְאֶה וּשְׁמוֹ אֶלְעָזָר׃ (כב) וַיִּפְתְּחוּ אֶת־פִּיו בְּחָזְקָה לְהַאֲכִילֵהוּ
בְּשַׂר חֲזִיר וַיָּקֵא אֹתוֹ לְעֵינֵיהֶם׃ (כג) כִּי בָחֲרָה נַפְשׁוֹ לָתֵת אֶת־
נוֹ לַטְּבָחִים וְלָמוּת כְּיֹשֶׁר לִבּוֹ מֵחְיוֹת חַיֵּי־תַמְרוּרִים׃ (כד) כִּי

זאת

זאת תורת האדם אשר יראת־יי בלבבו עת כי יאלצוהו לשקץ
את־נפשו : (כה) והאנשים אשר הפקדו על־התועבות האלה
ידעוהו מימים רבים ויוליכו אתו במסתרים ויאמרו־לו : (כו) הנה
נביא אליך בשר טהור וממנו תאכל והיה כל־ראיך יאמרו כי
מבשר הקרבן אכלת כאשר צוה המלך : (כז) ויאמרו־לו בדברים
האלה למען הציל אתו ממות כי־נכמרו רחמיהם עליו באהבתם
אתו : (כח) ויען האיש כאשר יכון לשיבתו ולדרך אשר הלך־בו
מנעוריו לשמר את־מצות יי : (כט) ויאמר הורידו־נא את־שיבתי
שאולה : (ל) כי לא־יאות לישיש כמוני לכחש ולמה יאמרו הצעירים
ממני לימים הן אלעזר בן־תשעים שנה נהפך גם־הוא לעבד
אלילים : (לא) ולמה אתעה את־עמי בכחשי למען האריך ימי
המעטים ולשימם לחרפת שיבתי : (לב) ומה־בצע כי־אחלץ ממות
נפשי האוכל המלט מיד יי אם־חי אנכי או־מת : (לג) לכן הנני
הלך למות בטוב־לב כאשר יאות לזקן כמוני : (לד) והייתי לאות
ולמשל לכל־בני־עמי להערות למות נפשם שמחים וטובי־לב על־
תורת יי וחקותיו : (לה) ויהי ככלתו לדבר ויחלו לענותו ותהפך
אהבתם לאיבה עזה כי אמרו איש קשה־ערף הוא : (לו) ויהי
בהכותם אתו מכות רצח ויאנח ויאמר יי אלהים לך נגלו כל־
תעלומות : (לז) אתה ידע כי יכלתי להנצל ממכאובי האנשים
האלה אך בנפש חפצה אסבלם למען שמך הגדול ותצא רוחו
וימת : (לח) ויהי במותו משל ומוסר לנער ולזקן לאהבה את־יי
וליראה אתו :

ז (א) וגם אשה ושבעה בניה היו אסורים בבית־הסהר ויפצר
בם המלך לאכל מבשר החזיר ויכו אתם בשוטים ובמקלות :
(ב) ויאמר אליו הבכור מה־תשאל ומה־תבקש ממנו הנה
תבחר מתנק נפשנו מסור מחקות אבותינו : (ג) ויתאנף בו המלך
ויצו להשים מחבת וקלחת על־האש ויעשו־כן : (ד) ויצו לכרות
את־לשונו ולהפשיט את־עורו מעל־בשרו ולקצץ את־ידיו ואת־
רגליו לעיני אמו ואחיו : (ה) ויהי כי־היה משחת מאיש מראהו
ויצו לתתו בקלחת לצלתו חי ויהי בהתאבך העשן ויזהירו איש

באחיו

באחיו הבנים וגם האם למות שמח וטוב-לב : (ו) ויאמרו ירא יי
עלינו וינחם ברב חסדיו כאשר שר משה עבד יי ועל-עבדיו
יתנחם : (ז) הראשון מת ויקחו את-השני להתעלל-בו ואחרי
הפשיטם את-עורו מעל-בשרו וימרטו שערות ראשו וישאלוהו
לאמר : (ח) התאכל מבשר החזיר בטרם יפרד שארך מעל
עצמותיך ויאמר לא ויקחוהו ויענוהו כראשון : (ט) ויהי בצאת
נפשו ויאמר אל-המלך איש הדמים הנה נפשנו בידך לקחתה
אולם אלהינו שבשמים יעיר את-רוחו עלינו והחיינו לחיי-עולמים
עקב אשר מתנו בעבור תורתו הקדשה : (י) ויביאו גם את-
השלישי ויתעללו-בו : (יא) ויהי כאשר שאלו ממנו את-לשונו
ויוציאה מפיו וישלח את-ידו ויאמר : (יב) יי אלהים אלה הם
העצמות אשר נתת-לי ובטוב לבי הנני נתן אתם בעבור תורתך
הקדשה ולישועתך קויתי כי השב תשיבם לי : (יג) ויתפלא
המלך ועבדיו על אמץ-לבב הנער והמכאובות כאין בעיניו : (יד) ויהי
אחרי מותו ויענו את-הרביעי וייסרוהו בשוטים : (טו) עוד נשמתו
באפו ויאמר טוב לחסות ביי מבטח באדם כי איקץ לחיי עולם
ואתה לא-תיקץ : (טז) ואחרי הביאו את-החמישי ויענהו נירא את-
פני אנטיוכוס ויאמר : (יז) הנה הכח בידך להרשיע כאות נפשך
אף כי-בן-מות אתה אולם אל-תאמר בלבבך כי-נטש יי את-
עמו : (יח) עמד כמעט רגע ותראה את-יד-יי כאשר ינגע אתך
ואת-ביתך : (יט) ויקריבו גם את-הששי ויהי בטרם יצאה נפשו
למות ויאמר השמר-לך פן-תשעה בדברי שקר : (כ) הן כל-
אלה מצאונו יען כי-הרשענו ליי אלהינו ויפליא את-מכותינו :
(כא) רק הסבת ושמע כי לא תמלט מיד יי אלהים אשר נאצת :
(כב) אכן מי-לא-ישתאה לאמץ לב האשה הזאת הראויה להיות
לנס עמים : (כג) הנה ראתה שבעת בניה נשחטים לעיניה ביום
אחד ותבליג עלי-יגונה בתקותה ליי : (כד) ותאמץ את-לבבם
בשפת עמה ותדבר אליהם ביקר-רוח כאיש-חיל לאמר : (כה) לא-
ידעתי דרך נוצרתם בבטני ולא-נפחתי נשמת רוח חיים באפכם
וגם עצמותיכם לא-יצרתי : (כו) אולם יי אלהים ראש כל-דבר

ברא

בֹּרֵא תֵבֵל וְיֹצֵר הָאָדָם יָשִׁיב לָכֶם בְּחַסְדּוֹ אֶת־חַיֵּיכֶם אֲשֶׁר תַּשְׁלִיכוּ
מִנֶּגֶד עַל־מִצְוֹתָיו וְחֻקּוֹתָיו׃ (כז) וְאַנְטִיוכוּס חָשַׁב בְּלִבּוֹ כִּי הִזִּילַתְהוּ
בִּדְבָרֶיהָ כִּי לֹא הֱבִינָם וַיִּקַּח אֶת־הַצָּעִיר הַנִּשְׁאָר מִבָּנֶיהָ וַיְדַבֵּר
עַל־לִבּוֹ וַיִּשָּׁבַע־לוֹ לֵאמֹר׃ (כח) אִם סוֹר תָּסוּר מֵחֻקּוֹת אֲבוֹתֶיךָ
וְהָיִיתִי־לְךָ לַאדוֹנֵי חֶסֶד וְרַחֲמִים וְשַׂמְתִּיךָ לְעָשִׁיר וּלְאַדִּיר בָּאָרֶץ
וַאֲהַבְתִּיךָ וְכָל־מַחְסוֹרְךָ עָלָי׃ (כט) וַיַּרְא כִּי לֹא־יָכֹל לְפַתֹּתוֹ וַיִּקְרָא
לְאִמּוֹ וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ דַּבְּרִי־נָא אַתְּ עַל־לֵב בְּנֵךְ וּפַתִּי אֹתוֹ לְמַעַן הַצֵּל
אֶת־נַפְשׁוֹ׃ (ל) וַיְהִי כַּאֲשֶׁר כִּלָּה לְהַלְאֹתָהּ בִּדְבָרָיו וַתַּעַן וַתֹּאמַר
כֵּן־אֶעֱשֶׂה כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ׃ (לא) וְהִיא אָמְרָה כֵּן לְהָתֵל־בּוֹ וַתֵּפֶן אֶל־
בְּנָהּ וַתֹּאמֶר־לוֹ בִּשְׂפַת עַמָּהּ׃ (לב) שְׁמַע בְּנִי הִנֵּה תִּשְׁעָה יְרָחִים
נְשָׂאתִיךָ בְּבִטְנִי וְשָׁלֹשׁ שָׁנִים הֵינַקְתִּיךָ וּבְעָמָל וּבְעֶצֶב גִּדַּלְתִּיךָ
עַד־הַיּוֹם וְעַתָּה לוּ־תְרַחֲמֵנִי אַךְ־הַפָּעַם׃ (לג) הַבֶּט־נָא הַשָּׁמַיִם
וְהָאָרֶץ וְכָל־צְבָאָם כִּי כָל־אֵלֶּה בָּרָא אֱלֹהִים מֵאַיִן וְגַם אֶת־בְּנֵי־
הָאָדָם יָדָיו יָצָרוּ׃ (לד) לָכֵן בְּנִי אַל־תִּירָא מִפְּנֵי הָרֹצֵחַ הַלָּזֶה
וּמוּת בְּרָצוֹן־טוֹב כְּאַחֶיךָ לְמַעַן הָשֵׁב יְשִׁיבְכֶם־לוֹ יי אֱלֹהִים לְעֵת־
רַחֲמִים׃ (לה) עוֹד הִיא מְדַבֶּרֶת וַיִּשָּׂא הַנַּעַר אֶת־קוֹלוֹ וַיֹּאמַר׃
(לו) עַל־מָה תְּאַחֲרוּ חָלִילָה־לִּי מִשְּׁמֹעַ בְּקוֹל הַמֶּלֶךְ כִּי־דָבְקָה נַפְשִׁי
בְּתוֹרַת יי אֲשֶׁר נָתַן לַאֲבוֹתֵינוּ בְּיַד מֹשֶׁה עַבְדּוֹ׃ (לז) וְאַתָּה אֹיֵב
וְצוֹרֵר הַיְּהוּדִים מִיַּד יי לֹא־תִנָּצֵל׃ (לח) אֲנַחְנוּ פְּשָׁעֵינוּ סָבָלְנוּ וְאִם
אָמְנָם בָּעֵת אַף־יי יֶחֱרֶה־בָּנוּ וְיָדוֹ קָשְׁתָה עָלֵינוּ עוֹד מְעַט יָשׁוּב
וִירַחֵם עָלֵינוּ׃ (לט) וְאַתָּה בֶּן־בְּלִיַּעַל וְאִישׁ דָּמִים אֲשֶׁר אֵין כָּמוֹךָ
בָּאָרֶץ אַל־תִּתְפָּאֵר בְּעֹז יָדְךָ אֲשֶׁר הֲרִימוֹתָ עַל־עַבְדֵי יי׃ (מ) כִּי
לֹא־תִמָּלֵט מִמִּשְׁפַּט אֵל עֶלְיוֹן וְנוֹרָא אֲשֶׁר לֹא־יִסָּתֵר דָּבָר מִמֶּנּוּ׃
(מא) בְּרֶגַע קָטֹן נָשְׂאוּ אַחַי אֶת־עֶבְרָתֶךָ וְעַתָּה בְּחַסְדּוֹ בְּצֵל שַׁדַּי
יִתְלוֹנָנוּ׃ (מב) אַךְ אַתָּה תִּפָּקֵד מֵחֲרוֹן אַף־יי כְּפִי פְּעֻלָּתְךָ אֲשֶׁר
פָּעָלְתָּ׃ (מג) רְאֵה חֵרַפְתִּי לָמוּת נַפְשִׁי עַל־חֻקּוֹת אֲבוֹתַי אֲשֶׁר
עָשׂוּ אַחַי לְפָנַי וְצָעַקְתִּי אֶל־יי לַחְמֹל עַל־עַמּוֹ׃ (מד) וְהָיָה כִּי־יִנְגַּע
יי אֹתְךָ נְגָעִים גְּדֹלִים וְנֶאֱמָנִים וְהִתְוַדִּיתָ בְּפִיךָ כִּי יי הוּא הָאֱלֹהִים
לְבַדּוֹ וְאֶפֶס זוּלָתוֹ׃ (מה) וַחֲמַת יי הַשְּׁפוּכָה עַל־כָּל־בְּנֵי־עַמִּי תַּעָצֵר
בְּדָמִי וּבְדַם אַחָי׃ (מו) וַיְהִי בִּשְׁמֹעַ הַמֶּלֶךְ אֶת־דְּבָרָיו וַיּוֹסֶף עוֹד

לְהָרוֹת

6a

לַחֲרוֹת אַפּוֹ וַיְצַו לְעַנּוֹתוֹ קָשֶׁה מֵאֶחָיו כִּי חָרָה־לוֹ מְאֹד עַל־אֲשֶׁר
הִתְעַלֵּל־בּוֹ : (מ) וַיָּמָת גַּם־הוּא כְּאֶחָיו וַיָּשֶׂם אֱלֹהִים מִבְטַחוֹ וְגַם
אֶת־אֵם הַבָּנִים הֵמִיתוּ לָאַחֲרוֹנָה : (מב) וְעַתָּה רַב־לָנוּ מִקָּרְבָּנוֹת
הַגּוֹיִם וּמֵאַכְזָרִיּוֹת קָשׁוֹת :

ח (א) וִיהוּדָה הַמַּכַּבִּי וְרֵעָיו הָלְכוּ חֶרֶשׁ הֵנָּה וָהֵנָּה בַּחֲזוֹת וַיִּקְרְאוּ
לַאֲחֵיהֶם וְלִשְׁאָר בְּשָׂרָם וּלְכָל־הַדְּבֵקִים עוֹד בְּתוֹרַת יְיָ וַיַּאַסְפוּ
כְּשֵׁשֶׁת אַלְפֵי אִישׁ : (ב) וַיִּתְפַּלְלוּ אֶל־יְיָ אֱלֹהֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ אָנָּא יְיָ
הַבִּיטָה בָּעֳנִי עַמְּךָ אֲשֶׁר יַד כָּל־אָדָם בָּמוֹ וְרַחֵם עַל בֵּית־קָדְשְׁךָ
אֲשֶׁר הָיָה לְמִרְמַס זָרִים : (ג) חֲמָל־נָא עַל־הַקִּרְיָה הַנְּבוּכָה אֲשֶׁר
הִתְעַתְּדָה לִנְפֹּל וּשְׁמַע אֶת־קוֹל דְּמֵי הַהֲרוּגִים הַצּוֹעֲקִים
אֵלֶיךָ מִן־הָאֲדָמָה : (ד) זְכֹר אֶת־הָעוֹלָלִים וְאֶת־הַיּוֹנְקִים אֲשֶׁר
נִשְׁפַּךְ דָּמָם לְעֵינֵינוּ וּנְקֹם אֶת־נִקְמַת שִׁמְךָ הַגָּדוֹל אֲשֶׁר חֵרְפוּ
אֹיְבֶיךָ :
(ה) וִיהוּדָה הַמַּכַּבִּי הֵחֵל לְהָצֵר בְּמִצְעַר אֲנָשָׁיו לַגּוֹיִם מִסָּבִיב
וְלֹא יָכְלוּ לַעֲמֹד לְפָנָיו כִּי סָר חֲרוֹן אַף־יְיָ מֵעֲלֵיהֶם וְהֵשִׁיב לָהֶם
חַסְדּוֹ : (ו) וַיִּפֹּל בְּפֶתַע פִּתְאֹם עַל־הֶעָרִים וְחַצְרֵיהֶן וַיַּצֵּת אֹתָן בָּאֵשׁ
וְאֶת־הֶעָרִים הַבְּצֻרוֹת תָּפַשׂ לְשָׁמְרָן וַיִּנָּגְפוּ הָאוֹיְבִים לְפָנָיו וַיָּנוּסוּ :
(ז) וְהוּא עָרַם יְעָרִים לְהִתְנַפֵּל עֲלֵיהֶם לַיְלָה וַיְהִי קוֹל־מַעֲשָׂיו הָלוֹךְ
וְגָדֵל בְּקֶרֶב הָאָרֶץ : (ח) וַיַּרְא פִילִיפּוֹס כִּי־גָבְרָה יַד יְהוּדָה מִיּוֹם לְיוֹם
וּבְכָל־אֲשֶׁר־יִפְנֶה יַצְלִיחַ וַיִּכְתֹּב לְתַלְמַי נְצִיב אֲרָם וָצֹר לָחוּשׁ
לְעֶזְרָתוֹ כִּי־נָחוּץ דְּבַר הַמֶּלֶךְ מְאֹד : (ט) וַיִּשְׁלַח־לוֹ תַּלְמַי מִמִּבְחַר
יְדִידָיו אֶת־נִקָּנוֹר בֶּן־פַּטְרוֹקְלִי וְעֶשְׂרִים אֶלֶף אִישׁ מֵעַמִּים שׁוֹנִים
שָׁלַח עִמּוֹ : (י) וְנִלְוָה עָלָיו גּוֹרְגִיאַשׁ אִישׁ־מִלְחָמָה וְגִבּוֹר חַיִל וַיְצַו
אֹתָם לְהַכְחִיד וּלְהַשְׁמִיד אֶת־כָּל־קְהַל־יִשְׂרָאֵל : (יא) וַיֹּאמֶר נִקָּנוֹר
בְּלִבּוֹ מָכֹר אֶמְכֹּר כָּל־שְׁבוּיֵי הָעִבְרִים בַּאֲלָפִים כִּכָּר כִּי־זֶה הוּא
פָּרָשַׁת הַכֶּסֶף אֲשֶׁר יְשַׁלַּח הַמֶּלֶךְ לְזִקְנֵי רוֹמָא לְמַס מִיָּמִים
יָמִימָה : (יב) וְהָרָצִים יָצְאוּ דְחוּפִים עַל־פִּיהוּ אֶל־כָּל־הֶעָרִים אֲשֶׁר
עַל־שְׂפַת הַיָּם וַיַּעֲבִירוּ קוֹל לֵאמֹר : (יג) מִי־הָאִישׁ אֲשֶׁר יַחְפֹּץ קְנוֹת
הַשְּׁבָיִים יְהוּדִים בְּכִכַּר כֶּסֶף יֵלֵךְ וְיָבֹא וְלֹא עָלָה עַל־לֵב נִקָּנוֹר כִּי
חֲמַת־יְיָ נֶגֶד פָּנָיו : (יד) וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ יְהוּדָה אֶת־הַדָּבָר וַיֹּאמֶר לַאֲנָשָׁיו

הוית

הִנֵּה נִקָּנוֹר יֹצֵא בְּחַיִל לִקְרָאתֵנוּ׃ (טו) וַיָּפוּצוּ מֵעָלָיו כָּל־הָאֲנָשִׁים
אֲשֶׁר הָיָה מֹרֶךְ בִּלְבָבָם וְלֹא שָׂמוּ בֵאלֹהִים כִּסְלָם וַיָּנוּסוּ׃
(טז) וְהַנִּשְׁאָרִים מָכְרוּ אֶת־כָּל־אֲשֶׁר לָהֶם וַיִּתְחַנְּנוּ אֶל־יְיָ לִקְרֹא
דְּרוֹר לָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר מְכָרָם נִקָּנוֹר טֶרֶם נִפְגָּשׁוּ׃ (יז) וַיֹּאמְרוּ אִם לֹא
לְמַעֲנֵנוּ לְמַעַנְךָ פְּעַל עַל־הַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַתָּ אֶת־אֲבוֹתֵינוּ וְעַל שִׁמְךָ
הַגָּדוֹל שֶׁנִּקְרָא עֲלֵיהֶם׃

(יח) וַיְהִי כַּאֲשֶׁר הִזְעִיק יְהוּדָה אֶת־אֲנָשָׁיו וַיִּהְיוּ פְּקוּדֵיהֶם
לְמִסְפָּרָם שֵׁשֶׁת אֲלָפִים אִישׁ וַיְדַבֵּר עַל־לִבָּם וַיֹּאמַר׃ (יט) אַל־תָּגוּרוּ
מִפְּנֵי הַגּוֹיִם וְאַל־תַּעַרְצוּ מִפְּנֵי הֲמוֹנָם הַיֹּצְאִים בְּאָוֶן וּבְעָוֶל לִקְרָאתֵנוּ
לָכֵן הִתְחַזְּקוּ וִהְיוּ לַאֲנָשִׁים׃ (כ) זִכְרוּ אֶת־הַחֶרְפָּה אֲשֶׁר שָׂמוּ אֶת־
מִקְדַּשׁ יְיָ וְאֶת־הַחָרְבָּה אֲשֶׁר עָשׂוּ בַּקִּרְיָה הַקְּדֹשָׁה וַיְזִילוּהָ וְכִי
הֵפֵרוּ כָּל־חֻקּוֹת אֲבוֹתֵינוּ׃ (כא) הֵן הֵמָּה חֹסִים בְּמָגִנָּם וּבְרֹב כֹּחָם
וַאֲנַחְנוּ בְּשֵׁם יְיָ אֱלֹהֵינוּ נַגְבִּיר אֲשֶׁר בְּרֶגַע יְכַלֶּה כָּל־הַיֹּצְאִים
לִקְרָאתֵנוּ וּמֵחֲרוֹנוֹ יָמוּטוּ כָּל־מוֹסְדֵי אָרֶץ׃ (כב) וַיְסַפֵּר לָהֶם אֶת־
הַתְּשׁוּעָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְיָ לַאֲבוֹתֵינוּ בְּהַכֹּתוֹ בְּמַחֲנֵה סַנְחֵרִיב מֵאָה
וּשְׁמֹנִים וַחֲמִשָּׁה אֶלֶף אִישׁ בְּלַיְלָה אֶחָד׃ (כג) וְכַאֲשֶׁר הוֹשִׁיעָם יַד
יְיָ מִן־הַשָּׁמַיִם בְּמִלְחֶמֶת בָּבֶל לִקְרַאת הַגַּלָּתִים׃ (כד) כִּי מִסְפַּר
הַיְּהוּדִים הָיָה שְׁמֹנַת אֲלָפִים וְנִלְווּ אֲלֵיהֶם אַרְבַּעַת אֲלָפִים מַקְדּוֹנִים׃
(כה) וְאֵלֶּה לֹא־קָמוּ וְלֹא עָמְדוּ מִפַּחַד וְהַיְּהוּדִים לְבַדָּם הִשְׁחִיתוּ עֶשְׂרִים
וּמֵאָה אֶלֶף אִישׁ אָרְצָה׃ (כו) כִּי הוֹפִיעַ יְיָ מִמָּרוֹם עֲלֵיהֶם וַיִּגְבְּרוּ
וַיַּעֲשׂוּ חָיִל׃

(כז) וַיְהִי כְּכַלֹּתוֹ לְאַמֵּץ אֶת־רוּחָם בַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּתְעוֹרְרוּ
לְהַשְׁלִיךְ אֶת־נַפְשָׁם מִנֶּגֶד עַל־תּוֹרַת אֱלֹהֵיהֶם וְעַל־אֶרֶץ אֲבוֹתָם׃
(כח) וַיַּחַץ אֶת־הָעָם לְאַרְבָּעָה רָאשִׁים וַיָּשֶׂם אֶת־אֶחָיו אֶת־שִׁמְעוֹן
וְאֶת־יוֹסֵף וְאֶת־יוֹנָתָן לְשָׂרֵי צְבָאוֹת בְּרָאשָׁם וַיְחַלֵּק לְכָל־אֶחָד אֶלֶף
וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת אִישׁ׃ (כט) וַיְצַו אַחֲרֵי־כֵן אֶת־אֶלְעָזָר לִקְרֹא בְּסֵפֶר
תּוֹרַת יְיָ וַיָּשֶׂם דָּבָר בְּפִיהֶם לֵאמֹר לַיְיָ הַתְּשׁוּעָה וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ לְמַסַּע
לִפְנֵי הַנּוֹתָרִים וַיִּפְגַּע אֶת־נִקָּנוֹר׃ (ל) וַיְיָ אֱלֹהִים הָיָה מִשְׂגַּבָּם וְקֶרֶן
יִשְׁעָם כִּי הִכּוּ תִּשְׁעַת אֲלָפִים אִישׁ לְפִי־חֶרֶב וְרַבִּים מֵהֶם הֶחֱלִישׁוּ
בִּפְצָעִים וְהַשְּׂרִידִים הֵנִיסוּ׃ (לא) וַיִּדְלְקוּ אַחֲרֵי הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הִתְקַבְּצוּ
לִקְנוֹתָם

לקנותם לעבדים בידביקום ויקחו את־כספם : (לב) וישובו מרדף
אחריהם כי־קרב יום השבת לבא : (לג) ויאספו ויצברו את־כל־
כלי־המלחמה ואת־השלל ואחרי־כן עשו את־השבת : (לד) ויהללו
וישבחו את־יי אלהיהם אשר הושיעם ביום ההוא ויחל לעשת חסד
עמהם : (לה) ויהי ככלות השבת ויחלקו מן־השלל לאלמנות וליתומים
ולאביוני העם והנותר לקחו להם ולביתם : (לו) ויעתירו כלם אל־
יי אלהים ויאמרו חננו יי כרב רחמיך והשב חסדך לעבדיך עד־עולם:
(לז) וילחמו עוד מלחמות רבות את־טימוטיוס ואת־בכחידס
ויכו הרבה מעשרים אלף נפש לפי־חרב וילכדו את־ערי המבצר
אשר להם : (לח) ויחלקו את־השלל למספר הנפשות ביניהם ובין
העניים והאלמנות והיתומים והזקנים : (לט) ויאספו את־כל־הנשק
ויניחום במקומות מועדים ואת־יתר המלקח הביאו ירושלימה :
(מ) ויהרגו גם את־פילרכס אשר היה עם־טימוטיוס איש דמים ונבל
אשר הצר מאד לבני־ישראל : (מא) ויהי בחגגם את־יום־תשועת
יי בירושלים וימצאו את־קליסטינש נחבא במלונה ויקחהו וישרפו
אתו באש יען אשר שרף את־דלתי ההיכל וישיבו־לו כגמול ידיו :
(מב) ונקנור הרשע אשר הביא אלף כנענים למכר להם את־שבויי
היהודים : (מג) הוא אשר הכניעו יי לפניהם אחרי הסירו את־כל־
עדיו מעליו גם כאחד הרקים דרך הים לאנטוכיא ויבא־שם אבל
ונבלם בלי צבא : (מד) והוא אשר התברך בלבבו להביא את־
הכסף ממכר השבוים אל־המלך ולשלחו לרומא אמר לא־נוכל
לעם הזה : (מה) כי אלהיהם נלחם להם על־אשר שבו ללכת בדרכיו:
ט (א) ויהי בעת ההיא וישב אנטיוכוס בחרפה ובוז מארץ פרס :
(ב) כי בנסעו לפרזיפולים הבירה נשאו לבו לבז את־בית־האליל
ולתפש את־העיר : (ג) ויקומו כל־ישביה להלחם־בו ויגרשוהו בלעג
ובקלס מן־העיר : (ד) ויהי בהיותו באחמתא היא אקבתנא וישמע
שם את אשר קרה לנקנור ולטימוטיוס ויחר אפו : (ה) ויאמר בלבו
נקם אנקם את־חרפת מנוסתי ביהודים ויאץ ברכבו להחיש את־
דרכו ולנסע יומם ולילה : (ו) כי חמת־יי רדפו עקב אמרו בלשון
מדברת גדלות בבאי ירושלימה והפכתי את־העיר לקברי היהודים:

ויעש

(ז) וַיַּעַשׂ יְיָ אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בּוֹ שְׁפָטִים וַיְנַגַּע אֹתוֹ בְּנֶגַע סֵתֶר
אֲשֶׁר לֹא־יוּכַל לְהֵרָפֵא׃ (ח) כִּי כְּדַבְּרוֹ אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲחָזוֹ
כְּאֵב אָנוּשׁ בְּבִטְנוֹ וּבְמֵעָיו וְאֵין מַרְפֵּא׃ (ט) וַיּוּשַׁב־לוֹ גְּמוּלוֹ אֶל־חֵיקוֹ
יַעַן אֲשֶׁר הִכָּה אֲחֵרִים בְּמַכּוֹת רַבּוֹת וְנִפְלָאוֹת׃ (י) וְאַף גַּם־בְּזֹאת
לֹא־הִשְׁפִּיל גְּאוֹנוֹ וַחֲמָתוֹ בָּעֲרָה־בּוֹ כָּאֵשׁ׃ (יא) וַיְהִי בְּחָפְזוֹ
לָלֶכֶת וַיִּפֹּל מֵעַל מֶרְכַּבְתּוֹ וַיִּתְפָּרְדוּ כָּל־עַצְמוֹתָיו׃ (יב) וְהָאִישׁ אֲשֶׁר
נְשָׂאוֹ רוּם גַּאֲוָתוֹ אֶל־שְׁחָקִים וַיְדַמֶּה בְנַפְשׁוֹ לָשׂוּם לַיָּם חֻקּוֹ וְלִשְׁקֹל
בַּפֶּלֶס אֶת־רָאשֵׁי הֶהָרִים כִּמְעַט נָפַל לָאָרֶץ וְהִנֵּה־הוּא נָשׂוּא בְּכִסֵּא
מֻכֶּה וְחוֹלֶה וְיַד־יְיָ נִרְאֲתָה־בּוֹ לְעֵין כֹּל׃ (יג) וַיָּבֹא רָקָב בְּבִטְנוֹ
וּבִבְשָׂרוֹ וַיָּרֻם תּוֹלָעִים וַיִּבְאַשׁ עַד כִּי־נִלְאוּ אֲנָשָׁיו נְשֹׂא׃ (יד) וְהַגֶּבֶר
רָם עֵינַיִם וְשִׂיאוֹ בַּשָּׁמַיִם נִתְעָב וְנֶאֱלָח לְנֹשְׂאָיו כִּי עָלְתָה צַחֲנָתוֹ
בְּאַפָּם׃ (טו) אָז שָׁחָה לֶעָפָר נַפְשׁוֹ וַיִּשְׁתַּפֵּךְ עָלָיו רוּחוֹ וַיַּרְא כִּי
הָיְתָה־בּוֹ יַד יְיָ וְכָל־לְבָבוֹ דַוָּי׃ (טז) וַיְהִי כִּי־גָדַל בָּאְשׁוֹ עַד כִּי־
נִלְאָה נְשֹׂא וַיִּפְתַּח אֶת־פִּיו וַיֹּאמַר׃ (יז) אָכֵן לֹא־יִכֹּן לְבֶן־אָדָם
לְהִדַּמֶּה לְאֵל עֶלְיוֹן וְטוֹב לוֹ לְהִכָּנַע מִפָּנָיו׃ (יח) וַיִּתֵּן הַנָּבָל אֶל־
לִבּוֹ לְהִתְפַּלֵּל אֶל־יְיָ וְלֹא־אָבָה יְיָ שְׁמֹעַ לְקוֹלוֹ׃ (יט) וַיִּדַּר נֶדֶר לַיְיָ
וַיֹּאמֶר לִקְרֹא דְרוֹר לָעִיר אֲשֶׁר נִשְׁבַּע עָלֶיהָ לַהֲפֹךְ אֹתָהּ לְקִבְרֵי
הַיְּהוּדִים׃ (כ) וְאֶת־הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר לֹא־יָקְרוּ בְּעֵינָיו לָתֵת לָהֶם קֶבֶר
בְּמוֹתָם כַּאֲשֶׁר אָמַר עֲלֵיהֶם. לְתִתָּם לְמַאֲכָל לְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְחַיַּת
הָאָרֶץ נִשְׁבַּע לַעֲשׂוֹתָם חָפְשִׁים כְּאַנְשֵׁי אַתּוּנָה׃ (כא) וַיִּשָּׁבַע לְפָאֵר
אֶת־הֵיכַל יְיָ אֲשֶׁר גָּזַל מִתּוֹכוֹ כָּל־חֲמוּדָיו וּלְהוֹסִיף עוֹד עַל־כְּלֵי הַשָּׁרֵת
אֲשֶׁר הָיוּ־בוֹ לְפָנִים וְלָתֵת מִכַּסְפּוֹ דֵּי־הָעֲבֹדָה לְקָרְבְּנוֹת הַבָּיִת׃
(כב) וְגַם נִשְׁבַּע שְׁבוּעָה לְהִתְיַהֵד וְלַעֲבֹר בְּכָל־אֶרֶץ הַנּוֹשָׁבָה לְהוֹדִיעַ
גְּבוּרוֹת יְיָ תַּחַת כָּל־הַשָּׁמָיִם׃ (כג) וּבְכָל־זֹאת לֹא־סָרוּ תַחֲלֻאָיו מִמֶּנּוּ
כִּי כָלָה וְנֶחֱרָצָה אֵלָיו הָרָעָה מֵאֵת יְיָ׃ (כד) וַיְהִי כִּי לֹא־הֶאֱמִין
עוֹד בְּחַיָּיו וַיִּכְתֹּב בְּלֵב נָמוֹג וְנִדְכֶּה אֶת־הַמִּכְתָּב הַזֶּה לַיְּהוּדִים׃
(כה) אַנְטִיוֹכוֹס הַמֶּלֶךְ וְהַשַּׁלִּיט לַיְּהוּדִים הַיְשָׁרִים שָׁלוֹם וְחַיִּים וּבְרָכָה׃
(כו) אִם שָׁלוֹם לָכֶם וְלִבְנֵיכֶם וְשַׁלְוָה בְּאָהֳלֵיכֶם אוֹדֶה אֶת־שֵׁם
יְיָ אֲשֶׁר בּוֹ תוֹחַלְתִּי׃ (כז) הִנֵּה נֶחֱלֵיתִי מְאֹד בְּדַרְכִּי בְּשׁוּבִי מֵאֶרֶץ
פָּרָס׃ (כח) וְכַאֲשֶׁר זָכַרְתִּי אֶת־חַסְדְּכֶם וְאֶת־אֱמוּנַתְכֶם עִמָּדִי נָתַתִּי
את

אֶת־לִבִּי לְבַקֵּשׁ אֶת־שְׁלוֹם הָאָרֶץ וְיֹשְׁבֶיהָ: (כט) וְגַם כִּי־לְבָבִי לֹא
יֹאמַר נוֹאָשׁ וְשִׂבַּרְתִּי לִתְשׁוּעַת יְיָ לְהֵרָפֵא מֵחָלְיִי זֶה לֹא אֶחְדַּל
לַעֲשׂת כַּאֲשֶׁר עָשָׂה אָבִי לְפָנָי: (ל) כִּי בְּנָסְעוֹ עִם חֵילוֹ לְאַרְצוֹת
הָעֶלְיוֹנוֹת הֵקִים מֹשֵׁל תַּחְתָּיו לָדַעַת מִי הוּא אֲדוֹנֵי הָאָרֶץ אִם־יִקְרֵהוּ
אָסוֹן אוֹ מִלְחָמָה וְהַמַּמְלָכָה לֹא־תִהְיֶה שׁוֹבֵבָה פֶּן־אֶעֱשֶׂה אַף־אָנִי:
(לא) כִּי רֹאֶה אָנֹכִי אֶת־הַמְּלָכִים מִסָּבִיב שׁוֹאֲפִים לְמַלְכוּתִי אִם
תְּאֻנֶּה־לִּי רָעָה לָכֵן שַׂמְתִּי אֶת־בְּנִי אַנְטִיוֹכוֹס לַמֶּלֶךְ תַּחְתָּי:
(לב) כַּאֲשֶׁר בְּחַסְדְּכֶם קִדַּמְתֶּם פָּנָיו תָּמִיד בְּלֶכְתִּי לְאַרְצוֹת הָעֶלְיוֹנוֹת
וְכָתַבְתִּי־לּוֹ אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תִּרְאוּ מִתָּחַת: (לג) וְעַתָּה הִנְנִי
מְבַקֵּשׁ מִיֶּדְכֶם עַל־כָּל־הַטּוֹב אֲשֶׁר גָּמַלְתִּי לְכֻלְּכֶם וּלְכָל־אֶחָד מִכֶּם
לִהְיוֹת נֶאֱמָנִים וּשְׁלֵמִים לִי וְלִבְנִי: (לד) וּבָטַחְתִּי־בוֹ כִּי הֵיטֵב יֵיטִיב
עִמָּכֶם בְּכָל־נַפְשׁוֹ וּבְכָל־מְאֹדוֹ וְיִשְׁמַע לְקוֹלִי: (לה) וַיִּתֹּם הָרוֹצֵחַ
וְהַמְקַלֵּל אֱלֹהִים מִן־הָאָרֶץ בִּכְאֵב אָנוּשׁ וַיֵּעָבֵר כַּאֲשֶׁר עָבַר וְהֵמִית
רַבִּים וַיָּמָת כַּנֵּכָר בְּאֶרֶץ נָכְרִיָּה וּבְהָרֵי הַמִּדְבָּר: (לו) וַיִּקְבֹּר אֹתוֹ
פוֹלִיפּוֹס אֲשֶׁר גָּדַל אִתּוֹ וּמִיִּרְאָתוֹ אֶת־בֶּן־אַנְטִיוֹכוֹס נָס אֶל־תַּלְמַי
פִילוֹמֵיטֹר מֶלֶךְ מִצְרָיִם:

י (א) וְרוּחַ יְיָ צָלְחָה עַל יְהוּדָה הַמַּכַּבִּי וְעַל אֲנָשָׁיו וַיִּלְכְּדוּ אֶת־
הָעִיר וְאֶת הַמִּקְדָּשׁ: (ב) וַיַּהַרְסוּ אֶת־הַמִּזְבְּחוֹת וְאֶת־בָּתֵּי־הַגִּלּוּלִים
אֲשֶׁר הֵקִימוּ הַגּוֹיִם בְּחוּצוֹת הָעִיר: (ג) וַיְהִי אַחֲרֵי טַהֲרָם אֶת־
הַבַּיִת וַיַּעֲשׂוּ מִזְבֵּחַ חָדָשׁ וַיּוֹצִיאוּ אֵשׁ מִן־הָאֲבָנִים אֲשֶׁר לִקְּטוּ
וַיַּקְרִיבוּ אֶת־קָרְבְּנֵיהֶם לַיְיָ מִקֵּץ שְׁנָתַיִם יָמִים: (ד) וַיַּקְטִירוּ וַיַּעֲרִיכוּ
אֶת־הַנֵּרוֹת וַיִּתְּנוּ אֶת־לֶחֶם הַפָּנִים עַל־שֻׁלְחַן יְיָ: (ה) וּבִכְלוֹת כָּל־
אֵלֶּה נָפְלוּ עַל פְּנֵיהֶם וַיִּתְחַנְּנוּ אֶל־יְיָ אֱלֹהִים לֵאמֹר: (ו) אָנָּא יְיָ
שָׁמְרֵנוּ לָנֶצַח מִצָּרָה כָּזֹאת אֲשֶׁר בָּאָתְנוּ: (ז) וְאִם־חָטָאנוּ־לָךְ
יַסְּרֵנוּ בְּחַסְדֶּךָ וְאַל־תִּתְּנֵנוּ עוֹד בִּידֵי זָרִים הַמְחָרְפִים אֶת־שֵׁם קָדְשֶׁךָ:
(ח) וּמֵאֵת יְיָ הָיְתָה זֹאת לְחַטֵּא אֶת־הַבַּיִת בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַהוּא אֲשֶׁר
טִמְּאוּ אֹתוֹ הַגּוֹיִם וְהוּא יוֹם הָעֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה לְיֶרַח כִּסְלֵו: (ט) וַיָּחֹגּוּ
חַג לַיְיָ שְׁמֹנַת יָמִים כִּימֵי חַג־הַסֻּכּוֹת וַיִּזְכְּרוּ אֶת־הַיָּמִים מִקֶּדֶם בְּחָגְגָם
אֶת־חַג הַסֻּכּוֹת בֶּהָרִים וּבַמְּעָרוֹת וַיִּתְעוּ בִּישִׁימוֹן כְּבַהֲמוֹת שָׂדֶה:
(י) וַיִּקְחוּ עַרְבֵי נַחַל וְכַפּוֹת תְּמָרִים וַיָּשִׁירוּ שִׁיר שֶׁבַח וְהוֹדָיָה לַיְיָ

אשר

אשר נתן להם עז ותשועה לטהר את־בית מקדשו: (יא) ויעבירו
קול בכל־ערי יהודה לחג את־החג הזה מדי שנה בשנה:
(יב) ויהי אחרי מות אנטיוכוס הרשע וימלך אנטיוכוס אאפטר
בנו תחתיו: (יג) ועתה נספר בדרך קצרה את הקרות בימיו ואת
התלאות אשר מצאונו במלחמות:
(יד) ויהי בראשית ממלכתו וישם את־ליזיאש נציב ארם וצור
על כל־מלאכת עבודת הארץ: (טו) ותלמי מקרון אשר יען טוב
על־היהודים התאמץ להגן בעדם על־(דבר) כל־הרע אשר נעשה
להם: (טז) ויתרגלו רעיו בו אל־המלך ויקראו אתו בשם בוגד על אשר
לא שמר את־משמרת האי קיפרי אשר הפקיד פילומיטר על ידו
ויעזבהו וילך אל־אנטיוכוס אביו: (יז) וירא כי כשל כחו בפקדת
משמרתו ויקץ בחייו וישת מכוס התרעלה וימת: (יח) ויושם
גרגיאש לפקיד תחתיו וישכר חיל מבני־נכר וילחץ את־בני־
ישראל: (יט) וגם ישבי אדום היו בעברם ויאספו את־היהודים
אשר גרשו מירושלים בערי מבצר אשר להם ויתחזקו־בם להכתם
בישראל: (כ) ויקרא יהודה המכבי ואנשיו אל־יי לעמד לימינם
ויצורו על־מבצרי אדום וילכדו אתם ביד חזקה: (כא) ויהרגו את־
כל־הלוחמים אתם על־החמות ובכל־מקום אשר השיגה ידם
ויכו כעשרים אלף איש לפי־חרב: (כב) וימלטו מהם כתשעת
אלפים אל־שני מגדלים גבהים ובצרים וחמשים היו להתיצב
לפני הצרים אתם: (כג) ויפקד יהודה פקידים את־שמעון ואת־
יוסף ואת־זכאי על־אנשי הצבא אשר חלק להם לשים המצור
על־המגדלים והוא הלך למסעיו אל־הערים אשר במצוק: (כד) ואנשי
שמעון הסבו במקח־שחד מן־ההמון אשר במגדלים ויקחו מהם
שבעים אלף דרכמונים ויתנו להם יד להמלט: (כה) וישמע יהודה
ויאסף את־ראשי הצבא וידבר אליהם לאמר: (כו) האנשים
החטאים האלה מכרו את־אחיהם בכסף לתת פליטה לאויביהם
וחרב בידם להרגנו: (כז) ויצו להרג אתם על־הבגד אשר בגדו
באחיהם וימן על־המגדלים: (כח) ותצלח המלאכה בידו וילכד
אתם ויך בהם כעשרים אלף איש לפי־חרב:

ומימוטיוס

(כט) וְטִימוֹתֵיוֹס אֲשֶׁר נִגַּף לִפְנֵי הַיְּהוּדִים זֶה יָמִים אָסַף עַם כָּבֵד
וְעָצוּם מִבְּנֵי־נֵכָר וְגַם רֶכֶב וּפָרָשִׁים רַבִּים מֵאֶרֶץ אַסְיָא לָבוֹא
לָקַחַת אֶת־כָּל־אֶרֶץ יְהוּדָה בְּיָד חֲזָקָה׃ (ל) וַיְהִי כִּי־הִקְרִיב לָבֹא
וַיִּתְפַּלֵּל יְהוּדָה וַאֲנָשָׁיו אֶל־יְיָ וַיַּעֲלוּ עָפָר עַל־רֹאשָׁם וַיַּחְגְּרוּ שַׂקִּים׃
(לא) וַיִּפְּלוּ עַל־פְּנֵיהֶם לִפְנֵי מִזְבַּח יְיָ וַיִּתְחַנְּנוּ אֶל־יְיָ לֵאמֹר׃ (לב) יְיָ
אֱלֹהִים עֲשֵׂה־נָא עִמָּנוּ חֶסֶד כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ בְּתוֹרָתְךָ הַקְּדוֹשָׁה וְאָיַבְתִּי
אֶת־אוֹיְבֶיךָ וְצַרְתִּי אֶת־צֹרְרֶיךָ׃ (לג) וַיְהִי כְּכַלּוֹתָם לְהִתְפַּלֵּל וַיַּחְגְּרוּ
אִישׁ אֶת־חַרְבּוֹ וַיִּסְעוּ קוֹמְמִיּוּת מִן־הָעִיר וַיֵּלְכוּ עַד מְקוֹם חֲנוֹת
הָאוֹיֵב וַיִּתְיַצְּבוּ שָׁם׃ (לד) וּכְמוֹ הַשַּׁחַר עָלָה וְהִנֵּה שְׁתֵּי הַמַּחֲנוֹת פָּנִים
אֶל־פָּנִים בַּמַּעֲרָכָה גַּם כִּי־שׁוֹנוֹת הֵנָּה בִּגְבוּרָתָן׃ (לה) כִּי אֵלֶּה שִׂבְּרוּ
אֶל־יְיָ אֱלֹהֵיהֶם וּבָטְחוּ בִּישׁוּעָתוֹ וְאֵלֶּה נִשְׁעֲנוּ עַל־רֹב חֵילָם וְאֹמֶץ
רוּחָם׃ (לו) וַיְהִי כִּי־חָזְקָה הַמִּלְחָמָה וַיֵּרָא לָאוֹיְבִים דְּמוּת חֲמֵשֶׁת
אֲנָשִׁים רֹכְבִים עַל־סוּסִים בַּשָּׁמַיִם וְרֶסֶן זָהָב בְּפִיהֶם הוֹלְכִים לִפְנֵי
מַחֲנֵה הַיְּהוּדִים׃ (לז) וּשְׁנַיִם עֹמְדִים עַל־יַרְכְּתֵי יְהוּדָה וּמְגִנִּים עָלָיו
בְּחַרְבוֹתֵיהֶם מִכָּל־פֶּגַע׃ (לח) וַיּוֹרוּ חִצִּים וּבְרָקִים עַל־הָאוֹיְבִים עַד כִּי
אֹפֶל כִּסָּה אֶת־פְּנֵיהֶם וַיָּהָם אֵת מַעַרְכוֹתָם׃ (לט) וַיִּהְיוּ הַמֵּתִים
בַּיּוֹם הַהוּא עֶשְׂרִים אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת אִישׁ רַגְלִי וְשֵׁשׁ מֵאוֹת
פָּרָשִׁים׃ (מ) וְטִימוֹתֵיוֹס נָס לְנַפְשׁוֹ אֶל־מִבְצָר יַעְזֵר אֲשֶׁר הָיָה
בְּיַד כִּירֵיאַשׁ הַפָּקִיד וַיָּצֹבְאוּ יְהוּדָה וַאֲנָשָׁיו עַל־הַמִּבְצָר יָמִים
אַרְבָּעָה׃ (מא) וְאַנְשֵׁי הַמִּבְצָר הָיוּ בֹּטְחִים בְּחָזְקוֹ וַיְקַלְּלוּ אֶת־הַיְּהוּדִים
יוֹם יוֹם קְלָלוֹת נִמְרָצוֹת׃ (מב) וַיְהִי בַּיּוֹם הַחֲמִישִׁי וַתִּבְעַר חֲמַת
עֶשְׂרִים אִישׁ מֵאַנְשֵׁי יְהוּדָה עַל־קִלְלָתָם וַיַּעְפִּילוּ לַעֲלוֹת עַל־הַחוֹמָה
וַיַּכּוּ אֶת־שֹׁמְרֵי הַחוֹמָה לְפִי־חָרֶב׃ (מג) וְכָל־הָעָם עָלוּ אַחֲרֵיהֶם
וַיִּלָּחֲמוּ־שָׁם וַיִּשְׁלְחוּ אֶת־הַמִּגְדָּלִים בָּאֵשׁ וַיִּשְׂרְפוּ אֶת־הַמְקַלְלִים׃
(מד) וַיְקַצְּצוּ אֶת־הַדְּלָתוֹת וְכָל־הָעָם אָצִים לָבוֹא אֶל־הַמִּבְצָר וַיִּלְכְּדוּ
אֶת־הָעִיר׃ (מה) וַיִּמְצְאוּ אֶת־טִימוֹתֵיוֹס נֶחְבָּא בַּבּוֹר וַיַּכּוּהוּ נֶפֶשׁ
וַיְמִיתוּהוּ גַּם אֶת־כִּירֵיאַשׁ אָחִיו וְאֵת אַפּוֹלוֹפָנֵס׃ (מו) וַיְהִי כַּאֲשֶׁר
תַּמָּה הַמִּלְחָמָה וַיְהַלְלוּ וַיְשַׁבְּחוּ אֶת־יְיָ אֲשֶׁר הִגְדִּיל לַעֲשׂוֹת עִם־עַמּוֹ
וְנָתַן יָדָם עַל־אוֹיְבֵיהֶם׃

יא (א) וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים מִסְפָּר וַיֻּגַּד לְלִיזִיאַשׁ אֶת־אֲשֶׁר נַעֲשָׂה וְהוּא

היה

היה אמן המלך ושאר בשרו ופקודתו על כל־עבדת הארץ וימלא
חמה : (ב) ויאסף שמנים אלף איש רגלי ורכב רב ופרשים ויצא
לקראת ישראל למלחמה : (ג) ויאמר בלבו להורישם כלם
מירושלים ולתת גוים בתוכה : (ד) ולהסב אליו את־תרומות
ההיכל כתרומות היכלי הגוים ולתת את־עבדת הכהנה בשכר
שנה : (ה) ויכלת יי לא עלתה על־לבו כי בהבלותו נשען על־
המון חילו ופרשיו ועל־שמנים שנהבים אשר אתו : (ו) ויהי בבאו
אל־ארץ יהודה ויחן על־בית־צור והעיר יושבת במקום צר כחמש
חלקות ארץ באכה ירושלימה : (ז) וישמע יהודה כי־באה העיר
במצור ויתחננו אל־יי בקול בכי וזעקה לשלח מלאכו לפניהם
להושיעם : (ח) ויקם הוא ראשונה ויחגר את־מתניו ויקרא לכל אשר
אתו להחלץ ולקום לתשועת אחיהם : (ט) ויצאו כלם ביד רמה מן
העיר וטרם הרחיקו ללכת וירא אליהם איש רכב על סוס לבן ושריון
זהב על־לבו ומנופף חרב בידו : (י) ויברכו כלם את־אלהי החסד
והרחמים וילבשו עז להלחם בכפירי יער ובחמות ברזל אף כי־בבני
אדם : (יא) ויסעו כלם בזרוע נטויה והמלאך אשר שלח יי לפניהם
ויפלו כלביא וכביש על־אויביהם ויחרימו עשתי־עשר אלף רגלי
ואלף ושש מאות רוכבי סוסים לפי־חרב והשרידים הניסו : (יב) וכל־
המםלטים את־נפשם היו פצועי־חרב וגם ליזיאש גם בחרפה ובקלון
ותהי לו נפשו לשלל : (יג) וליזיאש היה איש תחבולות ויהי בראתו
את־מגפת עמו ואת־קצר־ ידו להכניע את־היהודים יען כי יי
אלהים בעזרם וישלח ויקרא להם לשלום : (יד) ויאמר תהי־נא
אלה בינותינו והייתי לכם למליץ לפני המלך להשלים עמכם ולהיטיב
אתכם : (טו) וירא יהודה כי טוב לו המנוחה וייטב הדבר בעיני
ויאות־לו המלך בכל־אשר בקש מיד ליזיאש על־אדות היהודים :
(טז) וזאת פתשגן הכתב אשר כתב ליזיאש ליהודים : (יז) ליזיאש
לעם יהודה שלום : (יח) יוחנן ואבשלום מלאכיכם הביאו לי את־
ספרכם ויבקשו ממני את־הדברים אשר נקבו בתוכו : (יט) הנה
הבאתי את־משאלותיכם לפני המלך והוא נשא את־פניכם בכל־
דבר אשר יישר : (כ) ועתה אם באמת ובתמים תשמרו את־הברית

הזאת

הַזֹּאת הֵיטֵב אֵיטִיב גַּם בְּיוֹם מָחָר עִמָּכֶם׃ (כא) וְצִוִּיתִי אֶת־מַלְאָכַי
אֵלֶּה וְגַם אֶת־הַמַּלְאָכִים אֲשֶׁר שְׁלַחְתֶּם אֵלַי לְהוֹרוֹת אֶתְכֶם אֶת־הַדְּבָרִים
הָאֲחָדִים אֲשֶׁר פֵּרְשׁוּ בֵּינוֹתֵינוּ וְהָיָה זֶה לָכֶם שָׁלוֹם׃ (כב) בַּיּוֹם הָעֶשְׂרִים
וְאַרְבָּעָה לְחֹדֶשׁ דִּיּוֹסְקוֹרֵי שְׁנַת מֵאָה וְאַרְבָּעָה וּשְׁמֹנָה׃ (כג) וְזֹאת
הָאִגֶּרֶת אֲשֶׁר כָּתַב הַמֶּלֶךְ לְלִיזִיאַס׃ (כד) הַמֶּלֶךְ אַנְטִיּוֹכוֹס נֹתֵן אֶת־
בִּרְכָתוֹ שָׁלוֹם לְאָחִיו לִיזִיאַס׃ (כה) בְּהֵאָסֵף אָבִי אֶל־אֲבוֹתָיו וּמוֹשָׁבוֹ
בֵּין מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים נָתַתִּי אֶת־לִבִּי לִדְרֹשׁ אֶת־שְׁלוֹם עַמִּי לְבַל־יֵעָצֵר
אִישׁ מֵעֲבֹדַת אֱלֹהָיו׃ (כו) וְעַתָּה שָׁמַעְתִּי עַל־הַיְּהוּדִים לֵאמֹר כִּי
מֵאֲנָה נַפְשָׁם לָלֶכֶת בְּחֻקֵּי הַיְוָנִים כַּאֲשֶׁר צִוָּה עֲלֵיהֶם אָבִי לִפְנֵי
מוֹתוֹ וּרְצוֹנָם אַךְ־לִדְבֹּק בְּחֻקּוֹת אֲבוֹתֵיהֶם׃ (כז) עַל־כֵּן חָשַׁבְתִּי
לְמִשְׁפָּט לָתֵת שָׁלוֹם גַּם לָעָם הַזֶּה וְצִוִּיתִי לָהֶם אֶת־בֵּית־אֱלֹהֵיהֶם
וְיִמְשְׁלוּ בְּאַרְצָם כְּמִשְׁפָּטָם׃ (כח) וְעַתָּה שְׁלַח־נָא אֶת־מַלְאָכְךָ אֲלֵיהֶם
לִכְרֹת לָהֶם בְּרִית שָׁלוֹם לְמַעַן יֵדְעוּן אֵת אֲשֶׁר עִם לְבָבִי וְיֵשְׁבוּ
לָבֶטַח בְּאַרְצָם׃ (כט) וְזֶה מִשְׁנֵה הַכְּתָב אֲשֶׁר שָׁלַח הַמֶּלֶךְ לַיְּהוּדִים׃
(ל) הַמֶּלֶךְ אַנְטִיּוֹכוֹס לְזִקְנֵי יְהוּדָה וּלְכָל־קְהַל יִשְׂרָאֵל שָׁלוֹם׃
(לא) אִם שָׁלוֹם לָכֶם יִשְׂמַח לִבִּי גַּם־אֲנִי וַאֲנִי שָׁלוֹם׃ (לב) הִנֵּה
שָׁמַעְתִּי מִפִּי מֶנֶילָאוֹס כִּי כָלְתָה נַפְשְׁכֶם לָשׁוּב אֶל־אֲחֻזַּתְכֶם וְאֶל־
מִשְׁפְּחֹתֵיכֶם׃ (לג) לָכֵן הִנְנִי נֹתֵן אֶת־בְּרִיתִי שָׁלוֹם לְכֹל הָעֹבְרִים
בְּאַרְצִי לְמִן־הַיּוֹם הַזֶּה עַד־יוֹם הַשְּׁלֹשִׁים לַחֹדֶשׁ הָאָבִיב׃ (לד) וְיוּכְלוּ
לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת כְּפִי־חֻקּוֹתָם וּמִשְׁפָּטָם וְלֹא יֵרַע לָהֶם אִישׁ עַל־אֲשֶׁר
עָבְרוּ אֶת־מִצְוֹתַי בִּשְׁגָגָה עַד־הַיּוֹם׃ (לה) וְשִׁלַּחְתִּי לָכֶם אֶת־מֶנֶילָאוֹס
לְמַעַן הוֹדִיעֲכֶם אֶת־בְּרִיתִי זֹאת וְהָיָה זֶה לָכֶם שָׁלוֹם׃ (לו) בַּחֲמִשָּׁה
עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הָאָבִיב שְׁנַת שְׁמֹנֶה וְאַרְבָּעִים וּמֵאָה׃
(לז) וְגַם זִקְנֵי רוֹמָא כָּתְבוּ סֵפֶר לַיְּהוּדִים לֵאמֹר׃ (לח) קְוִינְטוּס
מֶמִּיוּס וְטִיטוּס מַנְלִיוּס שְׁלוּחֵי רוֹמָא לְעַם יְהוּדָה שָׁלוֹם׃
(לט) כָּל־הַהֲנָחוֹת אֲשֶׁר עָשָׂה לָכֶם לִיזִיאַס שְׁאֵר הַמֶּלֶךְ הַקָּרוֹב
אֵלָיו יָשְׁרוּ בְּעֵינֵינוּ וְשָׂמַחְנוּ־בָן׃ (מ) וְעַל־אֹדוֹת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר אָמַר
לָכֶם לְהָבִיא לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ׃ (מא) מַהֲרוּ וְשִׁלְחוּ מִכֶּם אֶחָד אֵלֵינוּ
לְהוֹדִיעֵנוּ אֵת אֲשֶׁר בִּלְבַבְכֶם לְמַעַן נִתְבּוֹנֵן בַּדָּבָר הַטּוֹב הוּא אִם־
רָע כִּי נֹסְעִים אֲנַחְנוּ בְּעֵת לְאַנְטִיּוֹכְיָא׃ (מב) רַק אַל־תִּתְעַצְּלוּ לְהָשִׁיב
אתנו

אִתָּנוּ דָּבָר כִּי יָרַט הַדֶּרֶךְ לְנֶגְדֵּנוּ וְהָיָה זֶה לָכֶם שָׁלוֹם׃
יב (א) וַיְהִי בִּשְׁנַת מֵאָה וְאַרְבָּעִים וּשְׁמֹנֶה בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם
לַחֹדֶשׁ הָאָבִיב יוֹם אֲשֶׁר הוּקַם־בּוֹ הַבְּרִית הַזֹּאת וַיָּשָׁב לִיזִיאַשׁ אֶל־
הַמֶּלֶךְ וְהַיְּהוּדִים שָׁבוּ לַעֲבֹד אֶת־עֲבֹדָתָם בַּשָּׂדֶה׃ (ב) וּפְקִידֵי
הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁאֲרוּ בְּכָל־הֶעָרִים מִסָּבִיב וְהֵם טִימוֹטֵיוֹס וְאַפֹּלוֹנְיוֹס
בֶּן־גִּינַיאַשׁ וִירוֹנִימוֹס בֶּן־דִּימוֹפוֹן וְגַם נִקָּנוֹר נְצִיב אִי קִיפְּרִי לֹא
נָתְנוּ לָהֶם מָנוֹחַ וַיְמָרְרוּ אֶת־חַיֵּיהֶם׃ (ג) וְגַם יֹשְׁבֵי יָפוֹ עָשׂוּ־בָם
נְבָלָה אֲשֶׁר אֵין כָּמוֹהָ בְּפַתּוֹתָם אֶת־הַיְּהוּדִים הַדָּרִים בְּתוֹכָם לָרֶדֶת
עִם נְשֵׁיהֶם וְטַפָּם אֶל־הָאֳנִיּוֹת אֲשֶׁר הֵכִינוּ לְהַרְאוֹתָם כִּי אֵין אֵיבָה
בֵּינוֹתָם׃ (ד) וַיֵּאֹתוּ הַיְּהוּדִים לְתֻמָּם לָרֶדֶת בְּתוֹכָם כַּאֲשֶׁר אָמְרוּ יֹשְׁבֵי
הָעִיר כִּי לֹא חָשְׁבוּ כָּל־מִרְמָה׃ (ה) וַיְהִי בִּהְיוֹתָם בְּלֶב־יָם וַיַּשְׁקִיעוּ
אֹתָם בִּמְצוּלָה וַיָּמוּתוּ כְּמָאתַיִם נָפֶשׁ׃ (ו) וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ יְהוּדָה אֶת־
הַתּוֹעֵבָה הַגְּדֹלָה הַזֹּאת וַיֶּאֱסֹף אֶת־אֲנָשָׁיו וַיִּצְעֲקוּ אֶל־יְיָ הַשֹּׁפֵט
צֶדֶק לִנְקֹם אֶת־נִקְמָתָם׃ (ז) וַיִּסְעוּ לִקְרַאת מְרַצְּחֵי אֲחֵיהֶם וַיַּצִּיתוּ
בְּאִישׁוֹן לַיְלָה אֶת־הַחוֹף אֲשֶׁר לָעִיר בָּאֵשׁ וַיִּשְׂרְפוּ כָּל־הָאֳנִיּוֹת וְכָל־
הַנִּמְלָטִים שָׁמָּה הִכּוּ לְפִי־חָרֶב׃ (ח) וַיַּרְא אֶת־הָעִיר כִּי־מְסֻגֶּרֶת וַיַּעַל
מֵעָלֶיהָ וַיַּחְשׁוֹב מַחֲשָׁבָה לָשׁוּב מַהֵר וּלְהַכְרִית כָּל־יֹשְׁבֶיהָ׃ (ט) וַיַּגַּד־
לוֹ לֵאמֹר הִנֵּה יֹשְׁבֵי יַבְנֶה גַּם־הֵם חֹרְשִׁים רָעָה עַל־הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר
בְּקִרְבָּם וּמְזִמָּתָם לַעֲשׂוֹת כְּמַעֲשֵׂה אַנְשֵׁי יָפוֹ׃ (י) וַיִּפֹּל גַּם עַל יֹשְׁבֵי
יַבְנֶה לַיְלָה וַיִּשְׂרֹף אֶת־הַחוֹף וְאֵת הָאֳנִיּוֹת וְנֹגַהּ לַבַּת הָאֵשׁ נִרְאָה
בְּחוּצוֹת יְרוּשָׁלַיִם כְּרָחוֹק אַרְבָּעִים וּמָאתַיִם כִּבְרוֹת אָרֶץ׃ (יא) וַיִּפֶן
מִשָּׁם וַיּוֹסֶף עוֹד לָלֶכֶת תֵּשַׁע כִּבְרוֹת אֶרֶץ לְהִלָּחֵם בְּטִימוֹתִיוֹס וַיִּפְגַּע
גְּדוּד עֲרָבִים בַּדֶּרֶךְ וּמִסְפָּרָם בַּחֲמֵשֶׁת אֲלָפִים רַגְלִי וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת
פָּרָשִׁים׃ (יב) וַיִּתְגָּרוּ־בוֹ וַתְּהִי הַמִּלְחָמָה כְּבֵדָה עַד־מְאֹד וַתֶּחֱזַק יַד
יְהוּדָה וַאֲנָשָׁיו כִּי יְיָ נִלְחַם לָהֶם׃ (יג) וַיִּרְאוּ הָעַרְבִים כִּי לֹא יָכְלוּ־לוֹ
וַיִּקְרְאוּ לוֹ לְשָׁלוֹם וַיֹּאמְרוּ׃ (יד) הַא־לָכֶם מִקְנַת צֹאן וּבָקָר וְאִם טוֹב
בְּעֵינֵיכֶם וְהָיִינוּ גַם בְּעֶזְרַתְכֶם׃ (טו) וַיַּרְא יְהוּדָה כִּי בְתָם־לֵב יְדַבֵּרוּ
וַיַּשְׁלֵם עִמָּהֶם וַיִּתְקְעוּ כַף וַיִּפְנוּ אִישׁ לְמַסָּעָיו׃ (טז) וַיָּצַר יְהוּדָה
אַחֲרֵי־כֵן עַל־עִיר רַחֲבַת־יָדַיִם וְחֹמוֹת וּמַעְבָּרוֹת לָהּ מִסָּבִיב וְהָעִיר
בְּבָתֵּי־עָם מֵעַמִּים שׁוֹנִים וּשְׁמָהּ קַסְפִּין׃ (יז) וְאַנְשֵׁי הָעִיר הַהִיא בָּטְחוּ
על

על־חומתיה המבצרות ועל־מסכנותיה המלאות בר ואכל ולא־יראו
מפני יהודה וחילו ויחרפו ויקללו אתם: (יח) וישאו אנשי יהודה את־קולם
אל־יי אלהי צבאות אשר הרעיש והפיל את־חמות יריחו בימות
יהושע בן־נון בלי־נשק ומגן: (יט) וירוצו בכל־מאמצי לחם כפראי
יער על־החמות וילכדו את־העיר: (כ) ויכו מכה רבה ביושביה
עד כי מי־הברכה מסביב נהפכו לדם ורחב הברכה בשתי חלקות
שדה: (כא) ויסעו משם הלוך ונסע שבע מאות וחמשים כברות ארץ
עד־לבא חרקה והיהודים אשר בתוכה נקראו בשם טוביים:
(כב) אך לא־מצאו שם את־טימוטיוס כי עלה מעל העיר בלי־עשות
מאומה אפס כי נתן מצב חזק בעיר בצורה הקרובה לה:
(כג) ויקומו שני ראשי חיל מגדודי יהודה דוסיתיוס וזוסיפטר ויכו
את־המשמר אשר נתן טימוטיוס בתוכה לפי־חרב ומספרם
בעשרת אלפים איש: (כד) ויפקד יהודה אחרי־כן את־חילו ויסדרם
לגדודים ויסע לקראת טימוטיוס ואנשי צבאו ומספר פקודיהם
היה מאה ועשרים אלף איש רגלי ואלפים וחמש מאות רכבים
על־סוסים: (כה) וישמע טימוטיוס כי קרב יהודה וחילו לבוא
לקראתו וישלח את־הנשים ואת־הטף וכל־העבדה אל־עיר קרנים
כי העיר ההיא ישבת בין הרי מצור ואין מקום לחנות עליה:
(כו) ויהי אך ראה ראו את־פאת המחנה אשר ליהודה והנה אימה
חשכה נפלת עליהם כי ראו מלאך יי נצב לקראתם הראה כל־
דבר: (כז) וינוסו נבוכים על־פני־השדה אנה ואנה ובחפזם נפלו
איש בחרב רעהו: (כח) וירדף יהודה בזרוע נטויה אחריהם ויזנב
בהם עד השחיתו כשלשים אלף איש: (כט) וטימוטיוס נפל בידי
דוסיתיוס וזוסיפטר ויתחנן ויבקש על־נפשו ויאמר: (ל) ראו כי רבים
מאבותיכם ומאחיכם בידי המה ואם תמותתוני אתם מי יציל את־
נפשם ממות: (לא) ויהי כאשר התערב לשלחם כלם לחפשי וירפו
ממנו וישלחהו בשלום בגלל אחיהם:
(לב) ויסע יהודה משם מול קרנים והתרקטיון ויצבא עליהן ויך
בגבורים חמשת אלפים איש לפי־חרב: (לג) אחרי כלותו שם
את־פניו מול מבצר עפרון וליזיאש בתוכו עם חיל כבד ועצום
מעמים

מֵעַמִּים שׁוֹנִים׃ (לד) וַהֲמוֹן בַּחוּרֵי־כֹחַ נִצָּבִים מִחוּץ לַחוֹמוֹת לְהִתְיַצֵּב
נֶגֶד הַצָּרִים וְהָעִיר מְלֵאָה כָּל־כְּלֵי מִלְחָמָה׃ (לה) וּבְכָל זֹאת גָּבְרָה
יַד הַיְּהוּדִים עֲלֵיהֶם וַיִּלְכְּדוּ אֶת־הָעִיר כִּי קָרְאוּ אֶל־יְיָ אֱלֹהֵי צְבָאוֹת
הַשּׁוֹבֵר בִּזְרֹעַ כָּל־כֹּחַ הָאוֹיֵב וַיַּפִּילוּ עֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה אֶלֶף אִישׁ
אָרְצָה׃ (לו) מִשָּׁם עָבְרוּ אֶל־קִרְיַת הַשִּׁטִּין וּרְחוֹקָה הִיא מִירוּשָׁלַיִם
כְּשֵׁשׁ מֵאוֹת כִּבְרוֹת אָרֶץ׃ (לז) וַיֹּאמְרוּ הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר בְּקִרְבָּהּ
לֵאמֹר׃ (לח) הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה שְׁלֵמִים הֵם אִתָּנוּ וְגַם עָשׂוּ עִמָּנוּ רַק
טוֹב בְּכָל־הַתְּלָאוֹת אֲשֶׁר מְצָאוּ אֶת־אַחֵינוּ וַיֵּיטֶב יְהוּדָה עִמָּהֶם
וַיְבָרֶךְ אֹתָם׃ (לט) וַיֹּאמֶר לָהֶם הֵיטַבְתֶּם לַעֲשׂוֹת וְכֹה תּוֹסִיפוּן׃
(מ) וַיָּשָׁב אֶת־אֲנָשָׁיו יְרוּשָׁלַיְמָה לָחֹג אֶת־חַג־הַשָּׁבוּעוֹת׃ (מא) וַיְהִי
כִּי־עָבַר הֶחָג וַיָּקוּמוּ לְהִלָּחֵם בְּגָרְגִיאַשׁ שַׂר־צְבָא אֱדוֹם׃ (מב) וְהוּא
נָסַע לִקְרָאתָם בִּשְׁלֹשֶׁת אַלְפֵי אִישׁ רַגְלִי וּבְאַרְבַּע מֵאוֹת פָּרָשִׁים׃
(מג) וַיַּעַרְכוּ אִתָּם מִלְחָמָה וַיִּפְּלוּ מְתֵי־מִסְפָּר מֵאַנְשֵׁי יְהוּדָה׃ (מד) וְדוֹזִיתֵיוֹס
הָיָה רֹכֵב מָהִיר וְאִישׁ חַיִל מִגְּדוּד בְּקִינֹרִים וַיִּפְגַּע בְּגָרְגִיאַשׁ וַיִּתְפְּשֵׂהוּ
בְּאַדַּרְתּוֹ וַיְרִיצֵהוּ בִּזְרֹעַ עֻזּוֹ לְתָפְשׂוֹ חָי׃ (מה) וַיָּרָץ רֹכֵב תְּרָקִי
לִקְרָאתוֹ וַיְקַצֵּץ זְרֹעוֹ מִשִּׁכְמוֹ וַיִּשְׁמְטֵהוּ וַיִּמָּלֵט גָּרְגִיאַשׁ עִיר
מוֹרֵשָׁה׃ (מו) וְהָאֲנָשִׁים מִגְּדוּד עֶזְרוֹן לֹא־חָדְלוּ לְהִלָּחֵם עַד כִּי־
רָפְתָה יָדָם וַיִּיעָפוּ׃ (מז) וַיִּקְרָא יְהוּדָה אֶל־יְיָ לַעֲמֹד לִימִינוֹ וְלָרִיב אֶת־
רִיבוֹ׃ (מח) וְכָל־הָעָם נָשְׂאוּ אֶת־קוֹלָם קוֹל־גָּדוֹל בִּלְשׁוֹן עַמָּם וַיָּשִׁירוּ
לַיָי׃ (מט) וַיִּפְּלוּ בְחֶתֶף עַל־אַנְשֵׁי גָּרְגִיאַשׁ וַיְנִיסוּם׃
(נ) וַיֶּאֱסֹף יְהוּדָה אַחֲרֵי־כֵן אֶת־אֲנָשָׁיו וַיִּסַּע לְעִיר עֲדֻלָּם׃ (נא) וַיְהִי
כִּי־קָרַב יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיִּתְקַדְּשׁוּ כְּמִשְׁפָּט לַעֲשׂוֹת אֶת־הַשַּׁבָּת׃
(נב) וַיְהִי מִמָּחֳרַת הַשַּׁבָּת וַיָּבֹאוּ אֶל־יְהוּדָה וַיֹּאמְרוּ־לוֹ׃ (נג) נֵלְכָה־נָּא
וְנֶאֱסֹף אֶת־הַחֲלָלִים לִקְבֹּר אֹתָם אֶל־אֲבוֹתָם׃ (נד) וַיְהִי בְּהַפְשִׁיטָם
אֶת־בִּגְדֵיהֶם וַיִּמָּצְאוּ עַל־כָּל־חָלָל מִתַּחַת לְמַדּוֹ מִפְּסִילֵי גִלּוּלֵי יַבְנֶה
אֲשֶׁר חֵרֶם הֵם בְּיִשְׂרָאֵל וַיֵּדַע כָּל־הָעָם עַל־מָה נָפְלוּ בְּחֶרֶב אֹיְבֵיהֶם׃
(נה) וַיְבָרְכוּ כֻלָּם אֶת־יְיָ הַשּׁוֹפֵט בִּצְדָקָה וְהַמּוֹצִיא תַעֲלֻמוֹת לָאוֹר
יוֹמָם׃ (נו) וַיְחַלּוּ אֶת־פָּנָיו וַיֹּאמְרוּ אָנָּא שָׂא־נָא פִשְׁעֵנוּ וְהַסְתֵּר פָּנֶיךָ
מֵחַטֹּאתֵינוּ׃ (נז) וַיַּזְהֵר יְהוּדָה אֶת־הָעָם וַיֹּאמֶר הִשָּׁמְרוּ מִכָּל־דְּבַר
פֶּשַׁע הִנֵּה עֵינֵיכֶם הָרֹאוֹת כִּי הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה סָפוּ בְּחַטֹּאתָם׃

ויקח

(מג) וַיִּקַּח מֵהֶם תְּרוּמָה לַיְיָ אַלְפַּיִם דַּרְכְּמוֹנִים כֶּסֶף וַיִּשְׁלַח אֹתָם
יְרוּשָׁלַיְמָה לְהַקְרִיב מֵהֶם קָרְבַּן אָשָׁם לַיְיָ וּלְכַפֵּר עַל־נַפְשׁוֹת הַמֵּתִים:
(מד) וַתֵּחָשֶׁב־לוֹ לִצְדָקָה כִּי לוּלֵא הֶאֱמִין כִּי יָעִיר אֱלֹהִים אֶת־רוּחוֹ
עַל־כָּל־יְשֵׁנֵי עָפָר כִּי־עַתָּה תְּפִלָּתוֹ תוֹעֵבָה לְכַפֵּר בְּעַד הַמֵּתִים:
(מה) וּבְזֹאת הִזְכִּירָם כִּי נֹצֵר יְיָ אֶת־חַסְדּוֹ לְכָל הַמֵּתִים בֶּאֱמוּנָתוֹ
וְלַמְּיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ וַיְצַו לְהַקְרִיב אָשָׁם בַּעֲדָם לְנַקּוֹתָם מִפִּשְׁעָם:
יג (א) וַיְהִי בִּשְׁנַת מֵאָה וְאַרְבָּעִים וָתֵשַׁע וַיֻּגַּד לִיהוּדָה לֵאמֹר:
(ב) הִנֵּה אַנְטִיוֹכוֹס אֶאוּפָּטֵר יָצָא בְּחַיִל גָּדוֹל לָבוֹא אֶרֶץ יְהוּדָה וְלִיזִיאַשׁ
אֹמֵן הַמֶּלֶךְ הַמּשֵׁל בְּכָל־מְלֶאכֶת הָעֲבֹדָה אִתּוֹ: (ג) וּמִסְפַּר פְּקוּדָיו
מֵאָה וַעֲשֶׂרֶת אֲלָפִים אִישׁ רַגְלִי וַחֲמֵשֶׁת אֲלָפִים רֹכְבֵי סוּסִים כֻּלָּם
בְּנֵי־יָוָן וְעֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם שֶׁנְהַבִּים וְרֶכֶב בַּרְזֶל שֵׁשׁ מֵאוֹת: (ד) וְגַם
מֵינֵילָאוֹס הָלַךְ אֶל־הַמֶּלֶךְ לְרַמּוֹתוֹ בְּשִׂפְתֵי חֲלָקוֹת לֹא לְטוֹבַת אַרְצוֹ
כִּי־אִם לְהָסֵב אֵלָיו אֶת־מִשְׁמֶרֶת הַכְּהֻנָּה: (ה) אוּלָם מֶלֶךְ מַלְכֵי
הַמְּלָכִים הֵעִיר אֶת־רוּחַ אַנְטִיוֹכוֹס לְיַסְּרֵהוּ כְּאַחַד הַנְּבָלִים כִּי לִיזִיאַשׁ
הִגִּיד־לוֹ לֵאמֹר רַק בְּיַד־מֵינֵילָאוֹס נֶעֶשְׂתָה כָּל־הַשַּׁעֲרוּרָה הַזֹּאת:
(ו) וַיְשַׁלְּחֵהוּ הַמֶּלֶךְ עִירָה בֵּירֵיאָה וַיְצַו לַהֲמִיתוֹ כְּמִשְׁפַּט הָאָרֶץ:
(ז) כִּי בָעִיר הַהִיא הָיָה מִגְדָּל גָּבֹהַּ חֲמִשִּׁים אַמָּה וּמֵרֹאשׁוֹ וְעַד רַגְלוֹ
מָלֵא דֶשֶׁן וְגַלְגַּל הֹלֵךְ וְסוֹבֵב מִלְמָעְלָה: (ח) וְכִי שָׁלַח אִישׁ אֶת־
יָדוֹ בְּקֹדֶשׁ אוֹ עָשָׂה כָּל־דְּבַר־פֶּשַׁע אֲשֶׁר־לוֹ מִשְׁפַּט מָוֶת הוֹשִׁיבוּהוּ
עַל־הַגַּלְגַּל קַל־הַמֵּרוֹץ וַיִּבָּלַע שָׁם: (ט) כֵּן בִּלַּע הַמָּוֶת אֶת־בֶּן־נַעֲוַת
הַמַּרְדּוּת מֵינֵילָאוֹס וַיָּמָת וְאֵין קוֹבֵר: (י) וַיֵּעָשֶׂה־לּוֹ כַּמִּשְׁפָּט בְּחַטָּאתוֹ
אֲשֶׁר חָטָא בְּמִזְבַּח יְיָ אֲשֶׁר אֵשׁ הַתָּמִיד יֹקֶדֶת עָלָיו וּמָלֵא דֶשֶׁן וַתִּשְׂבַּע
נַפְשׁוֹ בַּדֶּשֶׁן: (יא) וְהַמֶּלֶךְ שָׁפַךְ בְּשֶׁטֶף אַפּוֹ כָּל־חֲמָתוֹ עַל־הַיְּהוּדִים
וַיִּתֵּן אֶת־לִבּוֹ לְהָרַע עוֹד עִמָּהֶם מֵאֲשֶׁר הֵרַע לָהֶם אָבִיו לְפָנָיו:
(יב) וַיִּשְׁמַע יְהוּדָה וַיְצַו לְכָל־הָעָם לִקְרֹא יוֹמָם וָלַיְלָה אֶל־יְיָ לִהְיוֹת
בְּעֶזְרָתָם כַּאֲשֶׁר עָשָׂה עַד הַיּוֹם: (יג) לְבַל יְגֹרְשׁוּ מֵאַדְמָתָם וְלֹא־תוּפַר
תּוֹרַת יְיָ וּמִקְדָּשׁוֹ: (יד) וּלְבַל יַכְנִיעַ אֶת־הָעָם אֲשֶׁר זֶה כִּמְעַט שָׁב רוּחוֹ
מִכָּל־הָאֹפֶל וְהַיָּגוֹן לָתֵת אֹתָם בְּיַד צוֹרְרֵיהֶם: (טו) וַיַּעֲשׂוּ כֻלָּם
כַּאֲשֶׁר צִוָּם וַיִּתְחַנְּנוּ אֶל־יְיָ בְּצוֹם וּבְבְכִי וַיִּפְּלוּ עַל־פְּנֵיהֶם שְׁלֹשֶׁת יָמִים
וְאַחֲרֵי־כֵן צִוָּה לָהֶם לִהְיוֹת נְכוֹנִים: (טז) וַיִּוָּעַץ יְהוּדָה עִם־זִקְנֵי הָעָם
ותהי

וַתְּהִי הָעֵצָה לָצֵאת חוּשִׁים לִקְרַאת הַמֶּלֶךְ בְּטֶרֶם בֹּאוֹ אֶל־הָאָרֶץ
לִלְכֹּד אֶת־הָעִיר וַיְיָ הַטּוֹב בְּעֵינָיו יַעֲשֶׂה׃ (יז) וַיְהִי אַחֲרֵי הֵעִירוֹ אֶת־
רוּחַ הָעָם לְהִלָּחֵם בְּעֹז וְתַעֲצוּמוֹת בְּעַד־הַתּוֹרָה וּבְעַד־בֵּית־יְיָ וְאֶרֶץ
אֲבוֹתָם וּמַלְכוּתָם וַיַּשְׁלִיכוּ אֶת־יְהָבָם עַל־יְיָ יֹצֵר הַכֹּל וַיִּסָּעוּ׃ (יח) וַיַּחֲנוּ
אֶת־פְּנֵי־עִיר מוֹדָעִית וַיָּשֶׂם יְהוּדָה דָּבָר בְּפִיהֶם לִקְרֹא לַיְיָ הַתְּשׁוּעָה׃
(יט) וַיָּקָם הוּא וּמִבְחַר אֲנָשָׁיו לַיְלָה וַיִּפְּלוּ עַל־מַחֲנֵה הַמֶּלֶךְ וַיַּכּוּ
כְּאַרְבַּעַת אַלְפֵי אִישׁ לְפִי חָרֶב׃ (כ) וַיַּהַרְגוּ אֶת־הַגָּדוֹל בַּשֶּׁנְהַבִּים וְאֶת־
כָּל־הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר עַל־הַצְּרִיחַ אֲשֶׁר עָלָיו וַיַּחֲרִידוּ כָּל־הָעָם אֲשֶׁר
בַּמַּחֲנֶה וַיָּשׁוּבוּ אֶל־הַמַּחֲנֶה בֶּטַח׃ (כא) אֶת־כָּל־אֵלֶּה עָשׂוּ בְּאַשְׁמֹרֶת
הַבֹּקֶר בְּחֶסֶד יְיָ עֲלֵיהֶם׃ (כב) וַיְהִי כִּרְאוֹת הַמֶּלֶךְ אֶת־אֹמֶץ רוּחָם וַיִּתְנַכֵּל
לָקַחַת אֶת־עָרֵיהֶם בְּעָרְמָה׃ (כג) וַיִּנְהַג אֶת־מַחֲנֵהוּ לִפְנֵי בֵּית־צוּר
מִבְצַר הַיְּהוּדִים אַךְ גַּם־שָׁמָּה כָּשַׁל כֹּחוֹ׃ (כד) כִּי מִלֵּא יְהוּדָה אֶת־
אֲסָמֶיהָ בָּר וָאֹכֶל וַיִּנָּגֵף הַמֶּלֶךְ לִפְנֵי יֹשְׁבֶיהָ וְחֵילוֹ הָיָה הָלוֹךְ וְחָסֵר׃
(כה) וְאִישׁ הָיָה בְּמַחֲנֵה הָעִבְרִים וּשְׁמוֹ רוֹדוֹקִים וַיְגַל כָּל־דְּבַר־
סֵתֶר אֶל־הָאוֹיֵב וַיִּדְרְשׁוּ אַחֲרָיו וַיִּתְפְּשֻׂהוּ וַיִּתְּנוּהוּ בַּבּוֹר׃ (כו) וַיַּרְא
הַמֶּלֶךְ כִּי גַם־פֹּה נִכְזְבָה תוֹחַלְתּוֹ וַיְשַׁלֵּם אֶת־אַנְשֵׁי בֵית־צוּר וַיַּעַל
מֵעֲלֵיהֶם לְהִלָּחֵם בִּיהוּדָה לְבַדּוֹ וַיִּנָּגֵף גַּם לְפָנָיו בַּמַּעֲרָכָה׃
(כז) וַיֻּגַּד־לוֹ לֵאמֹר הִנֵּה פִילִיפּוֹס אֲשֶׁר שַׂמְתָּ לְנָגִיד בְּאַנְטוֹכְיָא מָרַד
בְּךָ מָרֹד וַיִּמֹּג לִבּוֹ וַיֶּחֱרַד׃ (כח) וַיִּכָּנַע לְבָבוֹ לְחַלּוֹת אֶת־פְּנֵי
יְהוּדָה לְהַשְׁלִים אִתּוֹ וַיִּשָּׁבַע לְהָקִים כָּל־דָּבָר בְּמֵישָׁרִים וּלְבִלְתִּי
עֲבֹר עוֹד אֶת־בְּרִיתוֹ׃ (כט) וַיְהִי אַחֲרֵי הַשְׁלִימָם וַתְּהִי רוּחַ אַחֶרֶת
עִמּוֹ וַיַּקְרֵב קָרְבָּן לַיְיָ וַיְכַבֵּד אֶת־הַהֵיכָל וַיֵּיטֶב עִם־הָעִיר׃ (ל) וַיְבַקֵּשׁ
אֶת־אַהֲבַת יְהוּדָה׃ וַיְשִׂימֵהוּ לְפָקִיד וּלְנָשִׂיא מֵעַכּוֹ וְעַד־גְּבוּלֵי אֶרֶץ
בְּנֵי־גֵרִינִי׃ (לא) וַיְהִי בְּבֹא הַמֶּלֶךְ לְעַכּוֹ וַיִּלֹּנוּ כָּל־הָעָם אֵלָיו עַל־
דְּבַר הַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַת אֶת־הַיְּהוּדִים וּרְצוֹנָם הָיָה לְהָפֵר׃ (לב) וַיָּקָם
לִיזִיאַשׁ וַיַּהַס אֶת־הָעָם וַיְדַבֵּר עַל־לִבָּם לְהַצְדִּיק אֶת־הַמֶּלֶךְ
בְּעֵינֵיהֶם׃ (לג) וַיְהִי אַחֲרֵי הַשְׁקִיטוֹ אֶת־תְּלֻנּוֹת הָעָם וַיֵּלֶךְ הַמֶּלֶךְ
וַיָּשָׁב לְאַנְטוֹכְיָא׃ (לד) וְזֹאת הָיְתָה צֵאתוֹ וּבֹאוֹ בַּמִּלְחָמָה הַהִיא׃
יד (א) וַיְהִי מִקֵּץ שָׁלֹשׁ שָׁנִים וַיֻּגַּד לִיהוּדָה לֵאמֹר׃ (ב) הִנֵּה
דִּימִטְרִיוֹס בֶּן־סֶלִיקוֹס בָּא דֶרֶךְ הַיָּם עִירָה שׁוֹמְרוֹן (טְרִיפּוֹלִיס)
בְּעַם

בעם כבד ובאניות רבות: (ג) ואחרי הכותו את־אנטיוכס ואת־
ליסיאש שר־צבאו כבש את־כל־הארץ: (ד) ויודע הדבר גם
לאליקים הוא אליקים אשר היה כהן גדול מלפנים ויפשע בעבדתו
עת המבוכה בארץ: (ה) וירא כי כלתה אליו הרעה ולא יספת
עוד אל־הכהנה ויקם וילך אל־המלך בשנת מאה וחמשים ואחת:
(ו) ויבא־לו מנחה עטרת זהב אחת וכפות תמרים וענפי זית אשר
ישרתו־בם בקדש ויתחרש כל־היום ההוא: (ז) ויהי כי־באה עתו
להפק זממו בהקראו אל־המלך וישאלהו המלך על־אדות היהודים:
(ח) ויען ויאמר היהודים אשר יקראו בשם חסידים ויהודה המכבי
בראשם מעוררי מדנים הם ומבקשי תואנה וריב ולארץ לא־תהיה
מנוחה מפניהם: (ט) ראה גם־תפארת אבותי שדדו ממני וידיחו
אתי מעבדת הכהנה: (י) ועתה באתי עד־הלם לדרש בתם־לבבי את־
טובת אדוני המלך ואת שלם ארצנו: (יא) כי אם־יספים אנחנו לשבת
במהומה הזאת ותשם כל־הארץ בעבורם: (יב) לכן יראה־נא המלך
וישפט כפי רב חסדו על־אדותינו כי כל־עוד יהודה חי לא־תשקט
הארץ: (יג) ויהי בכלתו לדבר ויחר אף כל־מבקשי רעת העם
ביהודה וישיאו את־לב דימיטריוס בו: (יד) ויקרא המלך לנקנר אשר
על הפילים ויפקד אתו על־כל־ארץ יהודה: (טו) ויצוהו להמית את־
יהודה ולהפיץ את־כל־עדתו ולתת את־משמרת הכהנה לאליקים:
(טז) ויתלקטו אל־נקנר המון רקים מן־הגוים אשר קאה אתם
הארץ בברתם מפני יהודה ויקוו להרים קרנם באבדן היהודים:
(יז) וישמע יהודה כי־יצא נקנר בחרב לקראתו וכי נאספו עליו
כל־הגוים מסביב: (יח) ויצו ויזרקו כל־העם עפר על־ראשם
ויתחננו אל־יי אשר הקים תמיד את־עמו ויפדה אתם מכל צרותם
באותות ובמופתים: (יט) ויהי אחרי התחננם ויצו אתם ראש
צבאם לקום ולנסע ויקומו כלם ויסעו ויפגעו במחנה אויביהם על־
כפר דיסו: (כ) ויהי כי־החל שמעון אחי יהודה לערך לקראתם
וישתוממו על־המראה כי אין קול ואין קשב וכלם נעלמו מנגד
עיניו: (כא) וכה היה הדבר בשמע נקנר כי אנשי יהודה מרי־
נפש הם ויחרפו נפשם למות על־אחזת אבותם ויגר מפניהם

ולא

ולא אבה להלחם : (כב) וישלח את־פוזידוניוס ואת־טיודוטס ואת
מתתיהו אל־יהודה לקרא לו לשלום : (כג) ויבא יהודה את־הדבר
לפני העם ויועצו יחדו ויקראו כלם פה־אחד נעשה־נא שלום וישימו
מועד להועד־בו : (כד) ויהי כי־בא יום המועד ויכינו כסאות לכרתי
הברית ויהודה הציג מקצת אנשיו חגורי חרב במקום נאמן כי אמר
אולי מרמה בלבב האויב לנפל בצדיה עלי ואחרי־כן דברו איש
את־אחיו לשלום : (כה) ויהי אחרי אשר כמו הדבר וילך נקנור
ירושלימה וישב שם בלי עשות כל־רע וישלח את־כל־עמו מעליו :
(כו) וימצא יהודה חן בעיניו ויכבד אתו נגד כל־העם וייעצהו לקחת
אשה ולהוליד בנים : (כז) וירא יהודה כי־שקטה הארץ וישמע לקולו
ויקח אשה וירא בטוב נפשו : (כח) ויהי כראות אליקים כי שלום בין
יהודה ובין נקנור ונפשו קשורה בנפשו וילך אל־דימיטריוס ויאמר:
(כט) הנה נקנור מעל בך מעל ואת־יהודה השואף למלכותך הקים
ליורש מלכותך : (ל) ויתעבר בו המלך כי האמין לדבת הבליעל
ויכתב בחרון אפו לנקנור לאמר : (לא) הנה שמעתי נתרגז במני כי
כרת ברית שלום ואהבה את־יהודה לכן מהר ושלחהו אסור בזקים
לאנטוכיא : (לב) ויהי כי־הגיע דבר המלך לנקנור ויתחמץ לבבו וירע
בעיניו להפר בריתו את־יהודה כי לא־חטא־לו : (לג) אולם לא
ערב את־לבו למרות את־פי־המלך ויתנכל לתפשו בערמה :
(לד) ויהודה ראה את־פני־נקנור כי איננו אליו כתמול שלשם וישער
בנפשו כי מתאנה הוא לו ויקח גדוד ממבחר אנשיו ויפטר מפניו :
(לה) ויהי כראות נקנור כי הקדימו יהודה בתחבולתו ויקם ויעל אל־
בית־יי ויאמר אל־הכהנים המשרתים הוציאו את־יהודה אלי: (לו) ויהי
כי־נשבעו כלם לאמר לא ידענו איהו וישלח את־ידו נגד ההיכל
וישבע ויאמר : (לז) אם לא תסגירו את־יהודה אסור בידי והפכתי
את־הבית הזה למהפכת עולם ואת־המזבח אתץ והקימותי בית־
בכוס תחתיו : (לח) ויהי כאשר כלה לדבר וילך בחרי־אף: (לט) והכהנים
פרשו את־ידיהם ויקראו אל־יי אלהים אשר מעולם היה מגן בעדם
בעת צרתם ויאמרו : (מ) יי אלהים ורב מחולל כל אף כי־לא־תפקד
ממך דבר רצית כבית הזה לשבתך בקרבנו עולמים : (מא) לכן
אל

אל הקדש ואבי כל־הקדשים חוסה־נא על־הבית הזה אשר טהרנו
מקרוב לבל־יטמא עוד וסגור כל־פה עקש ופתלתל : (מב) ויגד
לנקנר לאמר הנה איש מזקני יהודה בירושלים ושמו רצין אשר
נפשו דבקה בעמו והוא נכבד מאד בעיני העם ועל־כן יקראו אתו
אבי היהודים : (מג) ואף כי־נענה ונגע מעברי היהודים בימי צרתם
שם נפשו בכפו והחזיק בתמתו ותורת אלהיו : (מד) וישלח נקנר
חמש מאות איש אחזי־חרב לתפשו חי לבעבור הראות שנאתו
את־היהודים לעיני כל־העם : (מה) כי אמר בלבו אם־המסר ימסר
האיש הזה בידי והציקותי לכל־העם מאד : (מו) ויהי כי־קרבו אנשי
החיל אל־הבית ויגשו לשבר הדלת ולשרפה באש וירא כי אין
מקום לנוס ויתקע רצין חרב בבטנו ויאמר : (מז) אמותה הפעם
מות ישרים ובידי הרשעים האלה אל אפלה להתעלל כי אך בחרדת
לבו החטיא את־מכתו : (מח) וירא כי אצו האנשים לבא בתוך
הבית וירץ פתאם על־החומה ויתנפל מעליה על־העמדים מתחת :
(מט) ויתפרדו האנשים מלמטה לנטות מפניו ויפל על־בטנו ויבקע :
(נ) ויהי בעודנו חי ויתחזק בחמת אפו ויקם מגאל בדם אשר זב
ממכתו ונגעו כאב עליו וירץ בין העם על־אחד הסלעים :
(נא) ויוציא בשתי ידיו את־מעיו מבטנו וישלך אתם על־אנשי־החיל
ויקרא : (נב) יי אלהים אלהי כל־בשר ורוח אתה תשוב ותתנם לי
ברב רחמיך וימת :

טו (א) וישמע נקנר כי נאספו יהודה ואנשיו אל־גבול שמרון
ויאמר הבה־נא אבא עליהם ביום השבת : (ב) ויאמרו לו היהודים
אשר החזיק־בם ללכת אחריו לאמר : (ג) אל־נא תעשה עמנו הרעה
הגדלה הזאת וחדל ממנו ותן כבוד ליום אשר כבדו אלהים ויקדשהו :
(ד) וישאל להם הרשע ויאמר מי־הוא־זה אשר נתן לכם את־השבת
הישנו האל בשמים : (ה) ויענו ויאמרו הוא האלהים אלהי השמים
אשר נתן לנו את־יום השבת ויצונו לקדשו : (ו) ויאמר הנה אנכי
אלהי הארץ וצויתי אתכם להחלץ ולעשות את־מצות המלך : (ז) אך
לא הצליח חפצו בידו כי הוא אמר ברום לבבו עתה אאבדה
יהודה ובני־אנשו ויהודה שם אלהים מבטחו ויחל לחסדו להנצל

גם

נס־הפעם: (ח) ויאמץ את־רוח האנשים אשר אתו ויאמר: (ט) אל־
תיראו ואל־תערצו מפני הגוים הנסעים לקראתכם: (י) זכרו תשועת
יי מימי־קדם אשר שלח לכם מן־השמים ובטחו בישועתו גם־עתה:
(יא) וידבר על־לבם לחזקם בדבר יי ובדברי נביאיו ויזכירם את
המלחמות אשר נלחמו מקדם ויעורר את־רוחם: (יב) ויאמר להם
זכרו את־המעל אשר מעלו בכם הגוים בהפרם את־הברית אשר
כרתו עמנו באלה ובשבועה: (יג) ויאזרם חיל למלחמה לא בחיל
ולא בכח כי־אם בדברים נכוחים ומזהירים: (יד) ויספר להם את־
המחזה אשר ראה בחלומו וירהב גם־בו את־לבבם ויאמר:
(טו) הנה חוניו הכהן המשיח נראה אלי בחלומי ואתם כלכם ידעתם
את־האיש ואת־שיחו: (טז) ישר ותמים היה בדרכיו ורדף צדקה
וחסד מנעוריו וחן הוצק בשפתיו: (יז) ואראה אתו פרש את־כפיו
אל־יי ומתחנן בעד עמו ישראל: (יח) ואחריו ראיתי איש נכבד
בעטרת שיבה עוטה אור כשלמה והוד והדר בפניו: (יט) ויפתח
חוניו את־פיו ויאמר הזקן הנכבד אשר עיניך ראות הוא ירמיהו
נביא האלהים: (כ) ובאהבתו את־אחיו יבקש רחמים על־עמו
ישראל ועל־הקריה הקדושה: (כא) וחרב זהב בימין ירמיהו נתונה
בידי ויאמר קח־נא את־החרב בידך והכית־בו את־צורריך:
(כב) ויהי אחרי העירו את־רוח העם וכל־בחורי־כח בדברי
תנחומים באלה ויקראו כלם פה־אחד ויאמרו: (כג) לא נגבל מקום
למחנה אף נסעה ונלכה חושים לקראת איבינו ונכם ונכתם עד־
תמם: (כד) לכן נקומה־נא ונלחמה בעד קריתנו הקדשה ובית־
מקדשנו: (כה) ולא שמו לבם אל־נשיהם וטפם ולא אל־אחיהם
ושארי בשרם כי־אם אל־בית יי אלהיהם: (כו) וכל־הנשארים בעיר
פחדו ותרדו להיוצאים למלחמה: (כז) ויהי כי־קרבה המלחמה וחילי
האויבים נאספים וערכים את־מערכותם: (כח) והשנהבים איש איש
על־מקומו והפרשים נצבים משני עבריהם ויהודה ראה את־מערכת
האויב ושמע את־נהם החיות: (כט) ויפרש את־כפיו השמימה אל־
האלהים עשה נפלאות אשר לא־בכח ונשק יגביר כי־אם עז ותשועה
יתן לאשר יקרו בעיניו ויתפלל ויאמר: (ל) יי אלהים אתה שלחת

אֶת־מַלְאָכְךָ בִּימֵי חִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה וַיַּךְ בְּמַחֲנֵה סַנְחֵרִיב מֵאָה
וּשְׁמֹנִים וַחֲמִשָּׁה אֶלֶף אִישׁ: (לא) וְעַתָּה אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם שְׁלַח־נָא גַּם־
הַיּוֹם אֶת מַלְאָכְךָ לְפָנֵינוּ וְהַפֵּל פַּחְדְּךָ עַל־מַחֲנוֹת אוֹיְבֵינוּ: (לב) לְמַעַן
יֶחֶרְדוּ לִזְרוֹעַ עֻזֶּךָ כָּל־מְחָרְפֵי אֱלֹהִים הַנֹּסְעִים לִקְרָאתֵנוּ וְרָגְזוּ וְחָלוּ
מִפָּנֶיךָ: (לג) וַיְהִי כְּכַלּוֹתוֹ לְהִתְפַּלֵּל וְנִקָּנוֹר וְחֵילוֹ נוֹסֵעַ לִקְרָאתוֹ וַיָּרִיעוּ
בַּחֲצֹצְרוֹת וַיָּרִימוּ קוֹל תְּרוּעַת מִלְחָמָה וִיהוּדָה וַאֲנָשָׁיו הֵחֵלּוּ לְהִתְגָּר
בָּם: (לד) בְּפִיהֶם קָרְאוּ אֶל־יְיָ וּבִידֵיהֶם הִכּוּ אֶת־הָאוֹיֵב וּבִתְקוּתָם אֶל־
יְשׁוּעַת יְיָ הִשְׁחִיתוּ שְׁלֹשִׁים וַחֲמִשָּׁה אֶלֶף אִישׁ אַרְצָה וַיָּרֹנּוּ לַיְיָ עַל־
תְּשׁוּעָתוֹ הַנִּפְלָאָה: (לה) וַיְהִי כִּי־תַמָּה הַמִּלְחָמָה וְהָעָם נָסַע בְּקוֹל
שִׂמְחָה מִשְּׂדֵה הַמַּעֲרָכָה וַיַּכִּירוּ אֶת־נִקָּנוֹר בְּשִׁרְיוֹנוֹ נֹפֵל בֵּין הַחֲלָלִים:
(לו) וַתֵּהֹם כָּל־הַמַּחֲנֶה מִקּוֹל הֲמֻלָּה וּתְרוּעָה וַיְהַלְלוּ וַיְשַׁבְּחוּ אֶת־
יְיָ אֱלֹהֵי צְבָאוֹת בִּלְשׁוֹן עַמָּם: (לז) וִיהוּדָה הַמַּכַּבִּי אֲשֶׁר עֵינָיו לֹא־
חָסוּ עַל־נַפְשׁוֹ בְּדָרְשׁוֹ אֶת־שְׁלוֹם עַמּוֹ בְּשָׁמְעוֹ אֶת־הַבְּשׂוֹרָה וַיְצַו
לְהָסִיר אֶת־רֹאשׁ נִקָּנוֹר וְלִכְרֹת זְרֹעוֹ עִם־יָדוֹ וְלַהֲבִיאָם יְרוּשָׁלָיְמָה:
(לח) וַיְהִי כְּבֹאוֹ אֶל־הָעִיר וַיֶּאֱסֹף אֶת־כָּל־הָעָם וַיַּעֲמֵד אֶת־הַכֹּהֲנִים
אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ וַיִּשְׁלַח וַיִּקְרָא לָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר עַל־הַמְּצוּדָה: (לט) וַיַּרְאֵם
אֶת־רֹאשׁ נִקָּנוֹר וְאֶת־יַד הַמְקַלֵּל אֲשֶׁר־נָטָה בְּזָדוֹן לִבּוֹ נֶגֶד הֵיכַל
יְיָ: (מ) וַיְצַו לִכְרֹת אֶת־לְשׁוֹן הָרָשָׁע וְלִגְזוֹר אֹתָהּ לִגְזָרִים וּלְתִתָּהּ
מַאֲכָל לָעוֹפוֹת וְאֶת־זְרוֹעַ הָרָשָׁע תָּקַע נֹכַח פֶּתַח הַבָּיִת: (מא) וַיְהַלְלוּ
כֻּלָּם אֶת־יְיָ אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמְרוּ בָּרוּךְ יְיָ אֲשֶׁר הִצִּיל אֶת־הַמָּקוֹם
הַזֶּה וְלֹא נְתָנוֹ עוֹד בִּידֵי זָרִים לְחַלְּלוֹ: (מב) וְאֵת רֹאשׁ נִקָּנוֹר
הוֹקִיעוּ מוּל פְּנֵי־הַמְּצוּדָה לְאוֹת עוֹלָם כִּי הוֹשִׁיעַ יְיָ אֶת־עַמּוֹ:
(מג) וַיְקַבְּלוּ עֲלֵיהֶם כֻּלָּם לֵב־אֶחָד כִּי לֹא־יִשָּׁכַח הַיּוֹם הַזֶּה לְעוֹלָם
וְלָחֹג אֹתוֹ בִּשְׁלֹשָׁה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ שְׁנֵים עָשָׂר הוּא חֹדֶשׁ אֲדָר
(בִּשְׂפַת אֲרָמִית) וְהוּא הַיּוֹם לִפְנֵי יְמֵי הַפּוּרִים: (מד) וּבִכְלוֹת מַעֲשֵׂה
נִקָּנוֹר וְהָעִיר שָׁבָה תַּחַת יַד הַיְּהוּדִים אֲתֹם פֹּה אֶת־הַסֵּפֶר:
(מה) וְעַתָּה אִם נִרְצֵיתִי בִּמְלַאכְתִּי וְהָיָה נֹעַם לְנַפְשִׁי וְאִם לֹא הִגַּה
הִשְׁלַמְתִּיהָ כְּפִי יְכֹלֶת יָדִי: (מו) כִּי כַּאֲשֶׁר לֹא יִטְעַם לְחֵיךְ לִשְׁתּוֹת
תָּמִיד יַיִן אוֹ מַיִם וְטוֹב מִמֶּנּוּ לְהַחֲלִיף אִישׁ בְּאָחִיו כֵּן יְנַעֲמוּ
דְבָרִים שׁוֹנִים לְנֶפֶשׁ הַקֹּרֵא:

אגרת ירמיהו

(א) וְזֹאת מִשְׁנֵה הַסֵּפֶר אֲשֶׁר שָׁלַח יִרְמְיָהוּ לַגּוֹלִים אֲשֶׁר הֶגְלָם
נְבוּכַדְנֶצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל וַיַּגֵּד לָהֶם אֵת אֲשֶׁר צִוָּהוּ יְיָ ׃
(ב) עַל־חַטֹּאתֵיכֶם לַיְיָ תָּגְלוּ בָּבֶלָה עַל־יְדֵי נְבוּכַדְנֶצַּר מֶלֶךְ
בָּבֶל ׃ (ג) וִישַׁבְתֶּם שָׁמָּה יָמִים רַבִּים עַד דּוֹר הָעֲשִׂירִי וְאַחֲרֵי־כֵן
אוֹצִיאֲכֶם מִשָּׁם בְּשָׁלוֹם ׃ (ד) וְהָיָה בְּשִׁבְתְּכֶם בְּבָבֶל וּרְאִיתֶם אֶת־
יֹשְׁבֶיהָ נֹשְׂאִים פְּסִילֵי זָהָב וָכֶסֶף עַל־כִּתְפָם אֲשֶׁר הַגּוֹיִם יְרֵאִים
אֹתָם ׃ (ה) הִשָּׁמְרוּ לָכֶם מֵעֲשׂוֹת כְּמַעֲשֵׂיהֶם וּמִירוֹא אֶת־אֱלֹהֵיהֶם ׃
(ו) וְכִי תִרְאוּ אֶת־הָעָם הֹלְכִים לִפְנֵיהֶם וְאַחֲרֵיהֶם וּמִשְׁתַּחֲוִים לָהֶם
אִמְרוּ בִּלְבַבְכֶם אֶת־יְיָ אֱלֹהִים נַעֲבֹד ׃ (ז) כִּי אֶת־מַלְאָכִי אֲשַׁלַּח
אִתְּכֶם וְדָרַשְׁתִּי אֶת־נַפְשׁוֹתֵיכֶם ׃ (ח) הִנֵּה לְשׁוֹן אֱלֹהֵיהֶם מַעֲשֵׂה
יְדֵי־חָרָשׁ הוּא פִּסְּלָם וַיְחַפְּאֵם זָהָב וָכֶסֶף אַךְ לֹא יֶהְגּוּ בִּגְרוֹנָם ׃
(ט) כִּבְתוּלָה תַעְדֶּה כֵלֶיהָ כֵּן יַעְדֵּם עֲדִי זָהָב וְיָשֶׂם עֲטָרָה עַל
רֹאשָׁם ׃ (י) יֵשׁ אֲשֶׁר כֹּהֲנֵיהֶם גֹּנְבִים אֶת־הַכֶּסֶף וְאֶת־הַזָּהָב
מֵעֲלֵיהֶם וּמִתְעַנְּגִים־בּוֹ עִם נָשִׁים זוֹנוֹת בְּבֵית־הַקְּדֵשָׁה ׃ (יא) גַּם
יַלְבִּישׁוּ אֱלִילֵיהֶם זָהָב וָכֶסֶף וָעֵץ כַּאֲנָשִׁים וְאֵין לְאֵל יָדָם לְהִשָּׁמֵר
מֵחֲלָאָה וּמֵעָשׁ ׃ (יב) וְכִי יַלְבִּישׁוּם שָׁנִי יִקְחוּ יָעֶה לְהָסִיר הָאָבָק
מֵעַל־פְּנֵיהֶם ׃ (יג) וְיֵשׁ אֲשֶׁר שֵׁבֶט בְּיָדוֹ כְּשׁוֹפֵט אַךְ לֹא יְיַסֵּר אִישׁ
אֲשֶׁר יִמְעָל־בּוֹ מָעַל ׃ (יד) גַּם־חֶרֶב גַּם־גַּרְזֶן בִּימִינוֹ וִיכֹלֶת אַיִן
לְהִתְיַצֵּב בַּמִּלְחָמָה אוֹ מִפְּנֵי הַשּׁוֹדֵד ׃ (טו) בְּזֹאת תֵּדְעוּן כִּי לֹא
אֱלֹהִים הֵמָּה לָכֵן אַל־תִּירְאוּ מִפְּנֵיהֶם ׃
(טז) כִּכְלִי יוֹצֵר אֲשֶׁר יַעֲבָד־בּוֹ הָאָדָם וְנִשְׁבַּר וְלֹא יוֹעִיל כֵּן
אֱלִילֵיהֶם ׃ (יז) כִּי־יֵשְׁבוּ בְּבֵית מִשְׁמַרְתָּם עֵינֵיהֶם מְלֵאוֹת אָבָק וְעָפָר
מֵרַגְלֵי עֹבְדֵיהֶם ׃ (יח) הַכֹּהֲנִים סֹגְרִים אֶת־הַפֶּסֶל בְּהֵיכָלוֹ בְּמִסְגַּר
דְּלָתַיִם וּבְרִיחַ לְבַל־יִגָּנֵב ׃ (יט) כְּאִישׁ אָסוּר בְּבֵית הַסֹּהַר אֲשֶׁר
שָׁלַח יָדוֹ בַּמֶּלֶךְ וְנִשְׁפַּט עָלָיו מִשְׁפַּט מָוֶת ׃ (כ) נֵרוֹת רַבִּים יַדְלִיקוּ
לִפְנֵיהֶם וְרַבִּים מֵאֲשֶׁר יַדְלִיקוּ לְנַפְשָׁם וּבְכָל־זֹאת לֹא יִרְאוּ כִּי
בְקוֹרֵי הַבַּיִת הֵמָּה ׃ (כא) הַתּוֹלָעִים וְחַלֵי־עָפָר יֹאכְלוּ אֹתָם וְאֶת־
לְבוּשָׁם

לבושם והם לא־ידעו ולא־יבינו־בו : (כב) חשך משחור תארם
מעשן הבית : (כג) הינשוף והעטלף וכל־עוף־כנף ירבצו על־
ראשם וגם האיים יחנו שם : (כד) דעו אפוא כי לא אלהים המה
לכן אל־תיראו מפניהם :

(כה) הזהב אשר עליהם ליפותם לא־יזהר לו ולא־הדר בלתי
הסר החלאה מעליו וכי הוצקו בכור לא הבינו־בו : (כו) כסף רב
נתן במחירם ואין רוח חיים בקרבם : (כז) בכתף ינשאו כי אין
רגלים למו לגלות הבליהם לעיני השמש ולכסות פני עבדיהם
בשת : (כח) אם יפלו לא־יקומו ואם־יעמדו לא־ינועו : (כט) אם
ישענו בקיר יעמדו כפופים ולא־ישאו את־ראשם וזבח ומנחה
ינתן לפניהם כלפני מתים : (ל) הכהנים חטאים בזבחיהם ומכרים
מהם ונשיהם מלחות אתם במלח אך דל וחולה לא יחננו מהם :
(לא) גם נשים טמאות וזבות תגענה בקדשיהם : (לב) הלא תראו
כי לא אלהים המה ולמה תיראון מפניהם :

(לג) העצבי כסף וזהב ועץ בשם אלהים יקראו אם נשים
תנחנה כל־מאכל לפניהם : (לד) או אם כהניהם ישבים מגלחי־
ראש וזקן ובגדיהם פרומים בתוך היכליהם ויצעקו ויילילו לפניהם
כבעל זבחי מתים : (לה) הנה גם את־המחלצות גנבים מעליהם
וילבישו־בם את־נשיהם ואת־טפם : (לו) וכי־יעשה להם איש טוב
או־רע יבצר מהם כח לשלם־לו גמולו אף כי־הקים מלך או
הסירו : (לז) לא יתנו הון ועשר ולא כסף וזהב וכי־ידר איש להם
נדר ויחל דברו לא ידרשו אתו מידו : (לח) לא יחלצו נפש ממות
ולא יצילו עני מיד־עשקו : (לט) לא יאירו עיני עור ולא יפדו איש
מצרתו : (מ) אלמנות לא ירחמו ויתום לא יעזורו : (מא) כי בול־עץ
המה נחפה בכסף ובזהב ונמשלו עם־אבנים החצובים מן־ההר
לכן יכלמו כל־אשר יסגדו להם :

(מב) איכבה יכנו בשם אלהים אם גם־הכשדים מתעללים
בם : (מג) כי אם־יפגשו באלם יחזיקו־בו ויוליכו אתו אל־הבעל
ויאמרו־לו : (מד) קרא־נא אל־הבעל כי יענך : (מה) וגם כי־ידעים
כי אין רוח־חיים בקרבם לא־יחדלו מלכת אחריהם : (מו) גם נשים

ישבות

יֹשְׁבוֹת בְּפֶתַח עֵינַיִם חֲגוּרוֹת חֶבֶל וּמְקַטְּרוֹת לִפְנֵיהֶם׃ (מז) וְכִי
יַעֲבֹר אִישׁ וְנַפְשׁוֹ חֲשֻׁקָה בְּאַחַת מֵהֵן וַיִּתְקָרְבָה אֶת־שִׁכְבָתוֹ׃ (מח) הִיא
מִתְפָּאֶרֶת עַל־רְעוּתָהּ בְּאָמְרָהּ הִנֵּה אַתְּ לֹא־יָקַרְתְּ בְּעֵינֵי הָאִישׁ
הַהוּא לִפְתּוֹחַ חֲגוֹרָתֵךְ׃
(מט) כֹּל אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה בִּשְׁמָם תּוֹךְ וּמִרְמָה הוּא וְאֵיךְ יְכַבְּדוּ אוֹ
לֵאלֹהִים יֵחָשֵׁבוּ׃ (נ) הֲלֹא מַעֲשֵׂה יְדֵי־חָרָשׁ וְצוֹרֵף הֵם וְכָל־אֲשֶׁר
יִרְצֶה הֶחָרָשׁ אוֹ הַצּוֹרֵף יִפְעַל וְאֶפֶס זוּלָתוֹ׃ (נא) הֵן עֹשֵׂיהֶם לֹא
יַאֲרִיכוּ יָמִים אַף כִּי־הָאֱלִילִים מַעֲשֵׂי יְדֵיהֶם׃ (נב) אַךְ פֶּשַׁע עַל־
חֵטְא יוֹסִיפוּ בְּתִתָּם מוֹקֵשׁ לְדוֹר אַחֲרוֹן לְהַזְנוֹתוֹ אַחֲרֵי הַבְלֵי־
שָׁוְא וּמַדּוּחִים׃
(נג) כִּי־תִקְרֶה מִלְחָמָה אוֹ אָסוֹן כֹּהֲנֵיהֶם יִתְגּוֹדְדוּ וְיַעֲרִימוּ סוֹד
לַחְפֹּר מָקוֹם לְהֵחָבֵא שָׁם הֵם וּפְסִילֵיהֶם׃ (נד) הֲטֶרֶם תִּרְאוּן כִּי
לֹא אֱלֹהִים הֵמָּה אִם קָצְרָה יָדָם לְהִנָּצֵל מֵחֶרֶב וּמֵרָעָה׃
(נה) הֲיִרְאֶה אִישׁ פְּסִילֵי־עֵץ מְצֻפִּים זָהָב וָכֶסֶף וְלֹא־יָבִין כִּי מַעֲשֵׂי
תַעְתֻּעִים הֵם׃ (נו) לָכֵן עוֹד הַיּוֹם יָבֹא וְכָל־לְאֻמִּים וּמַלְכֵי־אֶרֶץ
יִרְאוּן כִּי שֶׁקֶר נִסְכָּם וּמַעֲשֵׂי יְדֵי־אָדָם הֵם וְרוּחַ־אֱלֹהִים אֵין בָּם׃
(נז) וּבַמֶּה יִוָּדַע עוֹד כִּי לֹא אֱלֹהִים הֵמָּה׃ (נח) לֹא יַמְלִיכוּ מֶלֶךְ עַל
הָאָרֶץ וְלֹא יִתְּנוּ מָטָר עַל־הָאֲדָמָה׃ (נט) לֹא־יִשְׁפְּטוּ אֶת־רִיבֵי
הָעָם וְלֹא יַעַצְרוּ כָל־אָוֶן כִּי אֻמְלָלִים הֵם מֵהָעוֹרֵב אֲשֶׁר יָעוּף תַּחַת
רְקִיעַ הַשָּׁמָיִם׃
(ס) כִּי־תֵצֵא אֵשׁ וּמָצְאָה אֶת־בֵּית פְּסִילֵי זָהָב וָכֶסֶף וָעֵץ
הַכֹּהֲנִים נִמְהָרִים וְנֶחְפָּזִים לְהִמָּלֵט עַל־נַפְשָׁם וְהָאֵשׁ אֹכֶלֶת אֶת־
הַפְּסִילִים כִּשְׁאָר קוֹרֵי הַבָּיִת׃ (סא) לֹא יִתְיַצְּבוּ לִפְנֵי מְלָכִים וְחֵילֵי
מִלְחָמָה וְאֵיךְ תַּאֲמִינוּ כִּי אֱלֹהִים הֵמָּה׃ (סב) אִם אֱלֹהֵי מַסֵּכָה אֵלֶּה
לֹא־יָכְלוּ לְהִמָּלֵט מִיַּד־הַשּׁוֹדֵד יַעַן כִּי חָזָק הוּא מֵהֶם וְיָבֹז אֹתָם
וְיַפְשִׁיט אֶת־בִּגְדֵיהֶם׃ (סג) וַיִּקַּח אֶת־הַזָּהָב וְאֶת־הַכֶּסֶף וְאֶת־
הַמַּחֲלָצוֹת וְנִמְלַט בָּם וּמֵהֶם יִבָּצֵר כֹּחַ לְהִמָּלֵט עַל־נַפְשָׁם׃ (סד) הֲלֹא
טוֹב מֵהֶם הֱיוֹת מֶלֶךְ הַמַּרְאֶה אֶת־גְּבוּרָתוֹ אוֹ כְלִי־בַיִת אֲשֶׁר יִשָּׁרֵת
בּוֹ הָאָדָם אוֹ דֶלֶת אֲשֶׁר תִּשְׁמֹר אֶת־כְּלֵי־הַבָּיִת׃ (סה) אוֹ עַמּוּד עֵץ
בְּהֵיכַל מֶלֶךְ מִהְיוֹת פֶּסֶל חָדֵל וְהַלֵּשׁ׃

השני

(סו) הַשֶּׁמֶשׁ וְהַיָּרֵחַ וְכָל־צְבָא הַשָּׁמַיִם הַמְּאִירִים שֹׁמְעִים לְקוֹל
יְיָ וְעֹשִׂים רְצוֹנוֹ : (סז) יָאִירוּ בְרָקִים תֵּבֵל לְעֵינֵי יֹשְׁבֶיהָ וְהָרוּחַ נֹשֵׁב
עַל פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ : (סח) הֶעָבִים יַעַבְרוּ תַּחַת הָרָקִיעַ וְשֹׁמְעִים לְקוֹל
יְיָ : (סט) וְאֵשׁ אֱלֹהִים יֹרֶדֶת מִשְּׁחָקִים וְתֹאכַל הָרִים וִיעָרִים :
(ע) וְהָאֱלִילִים לֹא־יִדְמוּ לָמוֹ לֹא בְכֹחַ וְלֹא בְמַרְאֶה לָכֵן לֵאלֹהִים בַּל־
תַּחַשְׁבוּם כִּי לֹא יֵיטִיבוּ וְלֹא יָרֵעוּ : (עא) וְעַתָּה כִּי־יְדַעְתֶּם כִּי אֱלִילֵי
תֹהוּ הֵמָּה אַל־תָּגוּרוּ מִפְּנֵיהֶם :

(עב) לֹא יִתְּנוּ בְרָכָה אוֹ־קְלָלָה לַמְּלָכִים וְלֹא יִתְּנוּ אוֹתוֹת בַּשָּׁמַיִם
לְגוֹיֵי הָאָרֶץ : (עג) לֹא־יִזְרְחוּ כַשֶּׁמֶשׁ וְלֹא־יָאִירוּ כַיָּרֵחַ : (עד) וְאֶבְחַר
מֵהֶם הַבְּהֵמוֹת חֲסֵרוֹת תְּבוּנָה כִּי בִמְעָרוֹת תְּבַקֵּשְׁנָה מַחְסֶה מִזֶּרֶם
וּמִמָּטָר : (עה) וְעַתָּה גָּלוּי וְיָדוּעַ לַכֹּל כִּי הֶבֶל הֵמָּה גַּם־יַחַד לָכֵן אַל־
תִּירְאוּן מִפְּנֵיהֶם :

(עו) כְּמוֹ צַלְמֵי בַלָּהוֹת לֹא יְגֹנְנוּ עַל שְׂדֵה קִשּׁוּאִים כֵּן אֱלִילֵי
כֶסֶף וְזָהָב לֹא יְגֹנֵנוּ : (עז) כִּמְסוּכַת גַּן אֲשֶׁר צִפֳּרִים בָּהּ יְקַנֵּנוּ וּכְנֶפֶשׁ
מֵת טָמוּן בְּקִבְרוֹ כֵּן גִּלּוּלֵיהֶם זָהָב וָכֶסֶף וָעֵץ : (עח) וְאַף גַּם־בְּזֹאת
תַּכִּירוּ כִּי שֶׁקֶר תַּרְמִיתָם כִּי מְעִילֵי הַכַּרְמִיל אֲשֶׁר עֲלֵיהֶם יְבַלּוּ
וְהַתּוֹלַעַת תֹּאכְלֵם וְאֶת הָאֱלִילִים עִמָּהֶם עַד־יִתְעַלְּלוּ כָל־רֹאֵי־בָם :
(עט) לָכֵן־אַשְׁרֵי הָאִישׁ הַהֹלֵךְ תָּמִים וְלֹא יִזְנֶה אַחֲרֵי הָאֱלִילִים כִּי
לֹא־יִכָּלֵם לְעוֹלָם וָעֶד :

חכמת שלמה

א (א) שִׁפְטֵי אֶרֶץ אֶהֱבוּ צֶדֶק . זִכְרוּ כִּי אַךְ־טוֹב יְיָ . וְדִרְשׁוּ
אֹתוֹ בְּתָם לֵבָב : (ב) כִּי יִמָּצֵא לְלֹא־נִסּוּהוּ . וְיֵרָאֶה לַבֹּטְחִים בּוֹ :
(ג) מַחֲשֶׁבֶת אָוֶן תַּרְחִק מִמֶּנּוּ . וֶאֱוִילִים מְנַסִּים גְּבוּרָתוֹ עָבְרוּ וְנֶעֱנָשׁוּ :
(ד) בְּלֵב עִקֵּשׁ לֹא־תִשְׁכֹּן חָכְמָה . וְלֹא־תָנוּחַ בְּנֶפֶשׁ הַחֹטֵאת : (ה) לֵב
צַדִּיק שֹׂנֵא זָרוֹת וְיִרְחַק מִתַּהְפֻּכוֹת . וּמְעַקֵּשׁ דְּרָכָיו יִוָּדֵעַ : (ו) הַחָכְמָה
תֶּאֱהַב בְּעָלֶיהָ . וְאֶת־הַמְחָרֵף לֹא תְנַקֶּה : (ז) כִּי יְיָ עֵד עַל מַחְשְׁבוֹתָיו .
יִבְחַן לִבּוֹ וְיִשְׁמַע דְּבָרָיו : (ח) רוּחַ אֱלֹהִים מָלֵא כָל־הָאָרֶץ . וְכֹל יָכֹל
יָבִין כָּל־דָּבָר : (ט) לָכֵן הַמְנַבֵּל בִּשְׂפָתָיו לֹא־יִסָּתֵר . וּגְמוּל חַטָּאתוֹ
לא

לא־יפקד : (י) עצת־רשע למשפט תבא . וקול שפתיו עד־האלהים
יבא . וגמול רשעתו ישלם לו : (יא) כי אזן קנא תשמע כל . ולזות
שפה לא־יסתר : (יב) לכן שמרו שפתותיכם מתלונת הבל . ולשונכם
מרגל : (יג) כי גם־הכחש לא־יפל ארצה . ופי־כזב ימית נפש :
(יד) על־מה תבקשו מות בכסלכם . ושחת בפעל כפיכם : (טו) לא־
בחר יי במות . ובשחת החיים לא־יחפץ : (טז) כי ברא הכל למענהו .
ויצורי תבל לברכה נבראו . וחמת מות אין במו : (יז) השאול לא
על־עפר יקום . כי דרך צדקה אל־מות : (יח) אך בשפתם ובמעללם
בקשוהו החטאים . וכרע כאח חשבוהו . ולו יצמדו ויספו . לכן
נתן למורשה למו :

ב (א) הבוערים יאמרו בלבם . ימי־מגורינו עלי־ארץ מעט
ורעים : (ב) כי־יגוע האדם יתם . וירד שאול לא־ישוב : (ג) במקרה
נולדנו . ונחלף כלא־היינו : (ד) רוח אפנו כעשן נדף . ודברי
שפתותינו כנצוצים בלהב המה : (ה) כי יכבו יגוע הבשר והרוח
כשביב באפר ידעך ויחלף : (ו) זכרנו אבד מני־ארץ . ומעללינו
ישכחו : (ז) ימינו כעב וכענן יחלפו . כהמם ערפל מאור השמש
ומחמתו יגדף : (ח) ימינו כצל עבר ואם עברנו לא־נשוב . כי
חתום השאול ותשובה אין : (ט) הבה נתענגה בעוד לאל ידנו .
ונשביע נפשנו בנער כחה : (י) נמלא בטננו יין ורקח . ועת הנצנים
לא־נעבר . נעטרה ראשנו שושנים בטרם יבלו : (יא) ממשובתנו
לא יעדר איש . ומשוש לבנו יודע לכל . כי־זה יתרון חלקנו :
(יב) דל וצדיק נעשוקה . על אלמנה לא־נחמל . ואל שערות שיבה
לא־נשעה : (יג) כל־פעל ידינו יצדק . וכל־נרפה לאפס יחשב :
(יד) לכה נצפנה לנקי . אך עצבת יתן ולשטן הוא לנו : (טו) על־
עזבנו התורה יוכיחנו . ודרכנו דרך חטאים יקרא : (טז) בדעת
יי יתפאר ויאמר בן־עליון אנכי . וכל־אשר־בלבבנו יוכיח :
(יז) ראות פניו למשא לנו . כי לא כדרכי אדם דרכיו ונפשו נבדלת
מנפש זולתו : (יח) כסיגים נחשבנו בעיניו . וכמאס ברומן ימאס
במעשינו : (יט) אך פרי לצדיק יאמר . ובלבבו יתברך כי יי אביהו :
(כ) עתה נראה הכנים דבריו . כי יבחן אחריתו : (כא) אם בן־אלהים
הוא

הוא יריב־לו. ומכף עשקיו יפלטהו: (כב) בלעג ובלחץ נחקרהו.
לבעבור ידע עצם תמו ותגלה ענותו: (כג) במות נבל נרשיענו
למות. ואז נכירהו במצא שפתיו: (כד) ככה יתחכמו ויתעו. כי
רעתם תכשילם וסוד אלוה לא יבינו: (כה) לגמול צדיקים לא־
יאמינו. ולתפארת ישרי־לב ילעיגו: (כו) כי לאחרית ברא יי את־
האדם ויעשהו בדמותו כצלמו: (כז) אך בקנאת השטן המות פרץ
בארץ. ואשר בגורלו יתמכרו־בו:

ג (א) נפשות הצדיקים ביד יי הנה. ונגע לא־יקרב אליהם:
(ב) בעיני כסילים כמתים נחשבו. וצאת רוחם כפגע־רע נדמה
למו: (ג) כליון חרוץ כלותם ישערו. אך שאננים ושלמים כמו:
(ד) אם גם־לעיני אדם נלחצו. תקות אל־מות תרימם: (ה) כרגע
קטן נדכאו. אך תשבע בטוב נפשם. כי בחנם אלהים וימצאם
כי־יקרו־לו: (ו) כזהב בעליל בחנם. וירצם כקרבן עלה: (ז) עת
ירא יי עליהם יזהירו. ועוף יגביהו כבני־רשף עלי־קש: (ח) ישפטו
גוים ועל לאמים ימשלו. ויי ימלך עלימו לעולם ועד: (ט) כי
נאמן הוא לבטחים בו. והנאמנים בחסדו בו־ידבקו. כי חסד יי
על־יראיו ועינו על־בחיריו: (י) והרשעים יוסרו כאשר פעלו. כי
הצדיק הזילו. ודרכי אלוה עזבו: (יא) כל־בוזי־חכמה ומוסר
יקלו. תוחלתם אבדה. מעשיהם תהו וכל־מעללם אפס: (יב) נשיהם
פתיות וזרעם מרעים. ארורים כל־צאצאי בטנם: (יג) אשרי
העקרה בל־נגאלה. ונקתה מאשמת נאפופים: (יד) תהי לה
משכרתה. עת תשפטנה הנפשות: (טו) גם העקר בר־כפים. ורע
לא־יחרש על יי. ישא ברכה מאתו. וזבד טוב ממעון קדשו:
(טז) כי פעלת צדיק לחיים. ושרש החכמה בל־יובש לנצח:
(יז) זרע מנאפים לא יצליח. ופרי משכב טמא יכרת: (יח) ולו שנים
רבות יחיו. לאפס נחשבו. כי הדרת שיבתם תחסר: (יט) ואם
מהרה יגועון. איה אפוא תוחלתם ליום הפקדה. כי תרבות
חטאים רק רע אחריתם:

ד (א) הלך ערירי ביראת־יי נבחר מהם. כי חיי־נצח גורלה.
ובעיני אלהים ואדם תרצה: (ב) באשר תמצא ללקח תבחר.
ובאשר

וּבַאֲשֶׁר תֶּחְסַר תְּבֻקָּשׁ. כִּי כְלִיל תִּפְאֶרֶת הִיא לָנֶצַח. וְתָעֹז
בְּיֹשֶׁר אָרְחוֹתֶיהָ: (ג) וַהֲמוֹנֵי רְשָׁעִים כִּי־רָבּוּ. אֵין חֵפֶץ בָּמוֹ. כִּי
נִטְעֵי זְנוּנִים לֹא יַעֲמִיקוּ שֹׁרֶשׁ. וִיסוֹדָם לֹא־יֻצָּק: (ד) אִם לִרְגָעִים
עֲנָפֵימוֹ רַעֲנַנִּים בְּמוֹט שָׁרְשָׁם יָנוּעוּ כָרוּחַ וּבַסּוּפָה יְשֹׁרָשׁוּ:
(ה) סְעִפֵּיהֶם יִשָּׁבְרוּ בְּטֶרֶם יִגְדָּלוּ. וּפִרְיָמוֹ בֹסֶר לֹא־יִצְלַח וְלֹא־
יֵאָכֵל: (ו) כִּי יַלְדֵי נֹאֲפִים עֵת יִבָּחֵנוּ. עַל־פִּשְׁעֵי אֲבוֹתָם יָעִידוּ:
(ז) לֹא־כֵן הַצַּדִּיק. כִּי אִם־תָּמוּת בְּנֹעַר נַפְשׁוֹ. שַׁלְוַת נֶצַח גּוֹרָלוֹ:
(ח) אֶת־יְשִׁישִׁים כָּבוֹד. אַךְ לֹא יִמָּצֵא בְּרֹב יָמִים: (ט) חָכְמַת אָדָם
הִיא שֵׂיבָתוֹ. וְחַיֵּי יְשָׁרִים הֲדַר זִקְנָה: (י) עַל תֻּמָּתוֹ יְיָ אֲהֵבוֹ.
וּמִבֵּין הָרְשָׁעִים יִשָּׂאֵהוּ שָׁמָיְמָה: (יא) יִקָּחֵהוּ לְבַל־תְּסַבֵּל הָרִשְׁעָה
שִׂכְלוֹ. וְהַמִּרְמָה לֹא תָצוּד נַפְשׁוֹ: (יב) כִּי כְשׁוּפֵי רִשְׁעָה מַאְפִּילֵי
צְדָקָה הֵמָּה. וְיֵצֶר הָעֹנֶג יְסַלֵּף לֵב צַדִּיק: (יג) עַד־מְהֵרָה מָצָא
תַכְלִיתוֹ. וּמִסְפַּר שָׁנָיו הִשְׁלִים בִּצְדָקָה: (יד) יָקְרָה נַפְשׁוֹ בְּעֵינֵי אֱלֹהִים
וַיְמַהֵר לְקַחְתּוֹ מִמְּעוֹנֵי רֶשַׁע: (טו) וְעֵינֵי הָעָם יִרְאוּ וְלֹא־יָבִינוּ. וְלֹא־
יָשִׂימוּ עַל־לֵב: (טז) כִּי־גָבַר חֶסֶד יְיָ עַל־יְרֵאָיו. וְעֵינוֹ עַל־בְּחִירָיו:
(יז) צַדִּיק־מֵת יַרְשִׁיעַ רְשָׁעִים חַיִּים. וְנַעַר נֶאֱסָף יַאְשִׁים בּוֹגְדִים מַאֲרִיכֵי
יָמִים: (יח) אַחֲרִית צַדִּיק יִרְאוּ וְלֹא יָבִינוּ. עַל־מֶה יָעַץ יְיָ כָּכָה וְלָמָּה
לְקָחוֹ. יִרְאוּ וְעַל־לֵב לֹא יָשִׂימוּ: (יט) אַךְ אֱלֹהִים יִשְׂחַק לָמוֹ. כִּי
יִפְּלוּ לְמַשּׁוּאוֹת. וְהָיוּ לְדִרְאוֹן עוֹלָם בִּקְהַל רְפָאִים: (כ) בְּבֹא כְשׁוֹאָה
מַפַּלְתָּם. שִׂפְתוֹתָם תֵּאָלַמְנָה. עַד שְׁאוֹל תַּחְתִּית יוֹרִידֵמוֹ. עַד
יִתְגָּעֲשׁוּ וְיִמַּח כָּל־זֵכֶר לָמוֹ: (כא) בְּזִכְרוֹן עֲוֹנָם יָמוּגוּ. כִּי חַטֹּאתָם
לְנֶגְדָּם תָּמִיד לְהַאֲשִׁימָם:
ה (א) אָז יָקוּם הַצַּדִּיק וְיַעֲלֹז. לְעֵינֵי נֹגְשָׂיו וּבוֹזֵי מַעֲלָלָיו: (ב) עֵת
יִרְאֻהוּ. יֵחַתּוּ מִגֹּדֶל אָשְׁרוֹ. אֲשֶׁר לֹא הוֹחִילוּ: (ג) אָז יִנָּחֲמוּ עַל־
עֲוֹנָם. וּבְמַר נַפְשָׁם יָשִׂיחוּ. הֲלֹא זֶה הָאִישׁ אֲשֶׁר הִתְלַוְנּוּ־בוֹ. וַיְהִי
לִשְׂחוֹק בְּפִינוּ: (ד) כִּכְסִילִים אָמַרְנוּ לְחַיָּיו מְהוֹלָל. וּלְמוֹתוֹ קִקָלוֹן:
(ה) וְעַתָּה בִּבְנֵי־עֶלְיוֹן יִתְחַשָּׁב. וְחֶלְקוֹ בַּקְּדֹשִׁים: (ו) הֲלֹא מִדֶּרֶךְ
הָאֱמֶת תָּעִינוּ. אוֹר הַחַיִּים לֹא הֵאִיר לָנוּ. וְשֶׁמֶשׁ הַצְּדָקָה לֹא זָרְחָה
עָלֵינוּ: (ז) דַּרְכֵי תַהְפֻּכוֹת בָּחַרְנוּ לָנוּ. וְאָרְחוֹת עֲקַלְקַלּוֹת הָלָכְנוּ.
וְדַרְכֵי יְיָ לֹא יְדַעְנוּ: (ח) וְעַתָּה אַיֵּה גֹּדֶל לְבָבֵנוּ. וְגַאֲוָה וָעֹשֶׁר מַה
הוֹעִילוּ

הוֹעִילוּ לָנוּ׃ (ט) כַּצֵּל חָלְפוּ וְעָבָרוּ. וּכְהֶגֶה נָשְׂאוּ הָרוּחַ׃ (י) כִּצִי
עֹבֵר בֵּין גַּלֵּי יָם. לֹא נוֹדְעוּ עִקְּבוֹתָיו. וּשְׁטָפָם הַשָּׁטֶף׃ (יא) כְּעוֹף
יְעוֹפֵף תַּחַת הָרָקִיעַ. וּנְתִיבוֹתָיו נֶעֱלָמוּ׃ (יב) אַךְ צִלְצֵל כְּנָפָיו יִשָּׁמַע.
בְּהַפְרִידוֹ הָרוּחַ. וּמַעְגְּלֵי אָרְחֹתָיו אָבָדוּ׃ (יג) אוֹ כַּחֵץ יָיֳרֶה לְמַטָּרָה.
אַחֲרֵי הִפָּרְדוֹ יָשׁוּב הָרוּחַ לְאֵיתָנוֹ וְדֶרֶךְ מְרוּצָתוֹ אָיִן׃ (יד) כֵּן
אֲנַחְנוּ. אַחֲרֵי נוֹלַדְנוּ אָבָדְנוּ. אוֹתוֹת צְדָקָה לֹא הִשְׁאַרְנוּ.
וּבְחַטֹּאתֵינוּ גָּוָעְנוּ׃ (טו) כִּי תִקְוַת רָשָׁע כְּאָבָק יִדְּפֶנּוּ הָרוּחַ. וּכְקֶצֶף
עַל־פְּנֵי הַמָּיִם׃ (טז) כְּעָשָׁן רְדָפוֹ הָרוּחַ. וּכְהִשָּׁכַח אוֹרֵחַ יוֹם אֶחָד׃
(יז) וְצַדִּיק לְעוֹלָם יִחְיֶה. כִּי בַיְיָ תַּגְמוּלוֹ. וְהוּא מַחְסוֹ וּמָגִנּוֹ׃
(יח) מַמְלֶכֶת כָּבוֹד מִיָּדוֹ יִנְחָל. וּצְבִי תִפְאֶרֶת עַל רֹאשׁוֹ׃ (יט) יְמִין יְיָ
תָּסֵךְ עָלָיו. וּזְרֹעוֹ יִלָּחֶם־לוֹ׃ (כ) יִלְבַּשׁ קִנְאָה כְּשִׁרְיוֹן. וִיצוּרֵי
תֵבֵל יְחַלְּצוּן. לְשַׁלֵּם חֵמָה לְצָרָיו׃ (כא) יֶאֱחֹז צֶדֶק כְּצִנָּה. וּמִשְׁפָּט
כְּכֹבַע. וְהַדְרַת קָדְשׁוֹ יִשָּׂא כְּסוֹחֵרָה׃ (כב) יִלְטֹשׁ כְּחֶרֶב אַפּוֹ.
וְתֵבֵל וּמְלֹאָהּ אִתּוֹ יָקוּמוּ. לְהִלָּחֵם בַּמְּרֵעִים׃ (כג) חִצֵּי בְרָקָיו נִחֲתוּ
מִשְּׁחָקִים בָּמוֹ. וּלְמַטָּרָם יָעוּפוּ. כְּמִקֶּשֶׁת דְּרוּכָה׃ (כד) מִזַּעְמוֹ
יַמְטִר אַבְנֵי בָרָד עָלֵימוֹ. וְשֶׁטֶף מַיִם יֶחֱרֶה־בָּם. וְהַנְּהָרוֹת בְּזַעְפָּם
גְּבוּלָם יַעֲבֹרוּ׃ (כה) רוּחַ אֵיתָן יֵשֵׁב בָּמוֹ. וְהַסּוּפָה תְּפִיצֵמוֹ׃ (כו) כִּי
בָעָוֶל וּבְעַוָּה תִּשָּׁחֵת הָאָרֶץ. וְכִסְאוֹת אַדִּירִים בְּחָמָס יֵהָפֵכוּ׃

ו (א) וְעַתָּה מְלָכִים הַקְשִׁיבוּ. הַאֲזִינוּ שֹׁפְטֵי כָל־קַצְוֵי אָרֶץ.
וּקְחוּ לֶקַח׃ (ב) הַטּוּ אָזְנֵיכֶם הָרוֹדִים בַּלְאֻמִּים. וּמִתְנַשְּׂאִים עַל־
עַמִּים׃ (ג) בִּדְבַר יְיָ מְלָכִים יִמְלֹכוּ. וְהַמֶּמְשָׁל וָפַחַד מִיָּדוֹ נִתָּנוּ.
אֶת־מַעֲשֵׂיכֶם יַחְקֹר. וּמוֹעֲצוֹתֵיכֶם יְבַקֵּר׃ (ד) יַעַן כִּי־פְקִידֵי מַלְכוּתוֹ
אַתֶּם. וְשֹׁפְטֵי אֱלִיל וּמְחֹקְקֵי אָוֶן כֻּלְּכֶם. וְאֶת־חֻקֵּי אֱלֹהִים לֹא
נְצַרְתֶּם׃ (ה) לָכֵן כְּשׁוֹאָה יָחִישׁ עֶבְרָתוֹ עֲלֵיכֶם. וּלְמִשְׁפָּט יֵתֵא עִם
רָאשֵׁי עַמִּים׃ (ו) אֶת־הַשְּׁפָלִים יְרַחֵם. וּבַנְּשִׂאִים יַעֲשֶׂה שְׁפָטִים
נוֹרָאִים׃ (ז) כִּי לֹא־יִשָּׂא פְנֵי־גָבֶר. וּגְבוּרַת אֱנוֹשׁ לֹא־יִירָא. כִּי
קָטֹן וְגָדוֹל מַעֲשֵׂהוּ. וְעֵינוֹ עַל־כֻּלָּמוֹ׃ (ח) לָכֵן אֶת־אַדִּירֵי אֶרֶץ
יָבִא לְמִשְׁפָּט נוֹרָא׃

(ט) וְעַל־זֹאת אֲלֵיכֶם מְלָכִים אֲדַבֵּרָה. לְמַעַן תַּשְׂכִּילוּ וְלֹא
תִכָּשֵׁלוּ׃ (י) הַנּוֹצֵר אִמְרֵי קֹדֶשׁ. קָדוֹשׁ יֵאָמֶר לוֹ. וְלֹמְדֵיהֶם יִמְצְאוּ
מענה

מַעֲנֶה׃ (יא) לָכֵן הַאֲזִינוּ אִמְרָתִי. שַׁחֲרוּ מוּסָרִי וַחֲכָמוּ׃ (יב) הַחָכְמָה
תָּאִיר בְּאוֹר לֹא־תֶחְשָׁךְ. נֶחְמָדָה לְעֵינֵי מְאַהֲבֶיהָ. וְתִמָּצֵא
לְדוֹרְשֶׁיהָ׃ (יג) כִּי כָל־מְבַקְשֶׁיהָ תְּקַדֵּם וְתֵרָאֶה לָמוֹ׃ (יד) שׁוֹחֲרֶיהָ
לֹא יִיגְעוּ לָרִיק. כִּי עַל פִּתְחֵי בֵיתָם הִיא שֹׁקֶדֶת׃ (טו) רֵאשִׁית
חָכְמָה בַּקֵּשׁ חָכְמָה. וְכָל־מְבַקְשֶׁיהָ בְּלִי־עָמָל יִמְצָאוּהָ׃ (טז) כִּי
אֶל כָּל־רוּחַ תִּסּוֹב לְבַקֵּשׁ מְאַהֲבֶיהָ׃ (יז) בִּנְתִיבוֹתֵיהֶם תֵּרָאֶה
לָמוֹ. וְתָמִיד עֵינֶיהָ לִקְרָאתָם׃ (יח) רֵאשִׁית חָכְמָה אַהֲבַת מוּסָר.
וְתֹצְאוֹת מוּסָר חָסֶד׃ (יט) עוֹשֵׂי חֶסֶד מִצְוֹתֶיהָ יִנְצֹרוּ. וְנֹצְרֵי מִצְוֹתֶיהָ
חַיֵּי־נֶצַח יַשִּׂיגוּ׃ (כ) בְּאוֹר יְיָ יְהַלֵּכוּן. וּכְבוֹד מְלָכִים יִנְחָלוּ׃ (כא) לָכֵן
הַקְשִׁיבוּ קְצִינֵי עַמִּים כֻּלְּכֶם. אִם לָשֶׁבֶת מֹשֵׁל נִכְסַפְתֶּם. אֶת־
הַחָכְמָה אֱהָבוּ. וְלָעַד תִּמְשֹׁלוּ׃ (כב) וְעַתָּה דַּרְכֵי הַחָכְמָה אַגִּידָה לָכֶם.
וּמֵאַיִן מְקוֹרָהּ׃ (כג) לֹא אַעְלִים מִכֶּם סוֹדָהּ. וּמֵרֵאשִׁית אֶדְרֹשׁ מֹצָאָהּ׃
(כד) אוֹדִיעֶנָּה אֶתְכֶם בְּמוֹ־פִי. וְהָאֱמֶת לֹא־אֲכַחֵד׃ (כה) כִּי חֲמַת קִנְאָה
רְחוֹקָה מִמֶּנִּי. וְאֵין לָהּ חֵלֶק בַּחָכְמָה׃ (ט) בְּרִבּוֹת חֲכָמִים תִּרְבֶּה
תוּשִׁיָּה. וּמֶלֶךְ חָכָם בִּרְכַּת עַמּוֹ׃ (כו) לָכֵן שִׁמְעוּ לְקוֹלִי וְיִיטַב לָכֶם׃
ז (א) בֶּן־תְּמוּתָה אָנֹכִי כְּכָל הַחַי. מִתּוֹלְדוֹת אָדָם הָרִאשׁוֹן הַנּוֹצָר
מֵעָפָר׃ (ב) בְּבֶטֶן אִמִּי רֻקַּמְתִּי לְבָשָׂר. וְאַחַר שָׁם יְרָחִים תִּשְׁעָה.
שָׁם נִקְפֵּאתִי מִדָּם וָזֶרַע. בְּחֶמְדַּת הַמִּשְׁכָּב׃ (ג) אַחֲרֵי הִוָּלְדִי
שָׁאַפְתִּי הָרוּחַ אֲשֶׁר לְכֻלָּנוּ. גַּם נָפַלְתִּי אַרְצָה אֲשֶׁר מִמֶּנָּה לֻקָּחְנוּ.
וְקוֹלִי הָרִאשׁוֹן קוֹל־בֶּכִי. כְּכָל יְלוּד אִשָּׁה׃ (ד) גַּם בִּדְאָגָה רַבָּה
הָחְתַּלְתִּי. כִּי כַּמֶּלֶךְ כָּעָם רֵאשִׁית אַחַת לְכֻלָּנוּ. וּמִשְׁפָּט אֶחָד
לַכֹּל. לָבֹא בָאָרֶץ וְלָצֵאת מִמֶּנָּה׃ (ה) לָכֵן לְמַדָּע הִתְפַּלַּלְתִּי
וְנַעֲנֵיתִי. קָרָאתִי וַתִּצְלַח עָלַי רוּחַ חָכְמָה׃ (ו) וַתִּיקַר בְּעֵינַי
מִשֵּׁבֶט וְכִסֵּא. וְהוֹן וָעֹשֶׁר לְאֶפֶס חָשַׁבְתִּי׃ (ז) כִּי לֹא־תְסֻלֶּה
בְּאַבְנֵי־יָקָר. וְזָהָב כַּחוֹל וְכֶסֶף כַּדּוֹמֶן יְדֻמּוּ־לָהּ׃ (ח) לֹא יַעַרְכֶנָּה
יֹפִי וּבְרִיאַת בָּשָׂר. וָאֶבְחָרֶהָ לַנֵּר לֹא־יִכְבֶּה אוֹרוֹ׃ (ט) וַתְּבֹאֵנִי
כָּל־טוּב לְרַגְלָהּ. כִּי עֹשֶׁר רַב בִּימִינָהּ׃ (י) בְּכָל־מַעֲלָלַי הָיִיתִי
שָׂמֵחַ. כִּי הַחָכְמָה מוֹל־פָּנָי. וְלֹא יָדַעְתִּי כִּי זֶה חֶלְקָהּ׃ (יא) בְּכָל־
לִבִּי דְרַשְׁתִּיהָ. וּבְכָל־לִבִּי אֲלַמְּדֶנָּה. וְאֶת־עָשְׁרָהּ לֹא־אֲכַסֶּה׃
(יב) כִּי הוֹן עָתֵק הִיא לְבַעֲלֶיהָ. וְהֹלְכֵי־בָהּ אֹהֲבֵי יְיָ הֵמָּה וִיקָרֵי־לוֹ
כי

כִּי תְיַשֵּׁר אוֹרְחוֹתָם : (יג) בִּלְשׁוֹן לִמּוּדִים חַנְנֵי אֱלֹהִים . וּבְלֵב
יֶהְגֶּה תְבוּנוֹת : (יד) כִּי הוּא יַנְחֶה בְּמַעְגְּלֵי חָכְמָה . וְיַטֶּה לֵב נְבוֹנִים :
(טו) נַפְשֵׁנוּ וַאֲרֶשֶׁת שְׂפָתֵינוּ בְּיָדוֹ הֵנָּה . גַּם־הַתְּבוּנָה גַּם חָכְמַת־־
לֵב לְכָל־־מְלָאכָה : (טז) בְּדַעַת כָּל־־דָּבָר חַנְנֵי אֱלֹהִים . לְהָבִין
תְּכוּנַת תֵּבֵל וּמְצוּקֵי יְסוֹדוֹתֶיהָ : (יז) רֵאשִׁית הָעֵת . מַחֲצִיתוֹ
וְאַחֲרִיתוֹ . כִּי־יִגְדַּל הַיּוֹם וְכִי־יִמְעַט . וַחֲלִיפוֹת הָעִתִּים וּמוֹעֲדִים :
(יח) גַּם־תְּקוּפַת הַשָּׁנָה וּמִשְׁטַר הַכֹּכָבִים : (יט) מִשְׁפַּט הַבְּהֵמוֹת
וּפְרָאֵי יַעַר . כֹּחַ הָרוּחַ וְהֶגְיוֹנֵי לֶב־אָדָם : (כ) גַּם צִמְחֵי הָאֲדָמָה
לְמִינֵיהֶם . וְכֹחַ שָׁרָשֵׁימוֹ : (כא) אֶת־הַנִּגְלֶה וְאֶת־הַנִּסְתָּר יָדָעְתִּי .
כִּי הַחָכְמָה אֳמֶנֶת־כֹּל הוֹרַתְנִי : (כב) כִּי רוּחַ הַשֶּׂכֶל וְקֹדֶשׁ בְּקִרְבָּהּ .
אֶחָד וְרַב־עִנְיָן . חָרוּץ מָהִיר וְצַח־לָשׁוֹן : (כג) סָר מֵרָע אֹהֵב־טוֹב
וְעֹשֶׂה כְחֶפְצוֹ : (כד) רוּחַ־חֵן חָזָק אַמִּיץ וְאֵיתָן . רוּחַ־כֹּל יָכֹל . צוֹפָה
וְעֹבֵר בְּכָל־רוּחוֹת מַשְׂכִּילוֹת וְזַכּוֹת : (כה) כִּי מְהִירָה חָכְמָה מִכֹּל .
וּבְטָהֳרָתָהּ עֹבֶרֶת בַּכֹּל : (כו) כִּי נִשְׁמַת רוּחַ אֱלֹהִים הִיא . וְנֹגַהּ
כְּבוֹד שַׁדַּי . וְכָל־טֻמְאָה לֹא־תִקְרַב אֵלֶיהָ : (כז) זֹהַר אוֹר עוֹלָם .
וּרְאִי זַךְ תִּפְאֶרֶת אֱלֹהִים וּדְמוּת חַסְדּוֹ : (כח) לְבַדָּהּ הִיא וְכֹל
תּוּכַל . בְּעֵינָהּ תַּעֲמֹד . וּתְחַדֵּשׁ כָּל־דָּבָר : (כט) בְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה
תִּתְהַלֵּךְ . לְבַקֵּשׁ טְהוֹרוֹת . וְתַעֲשֵׂם אֹהֲבֵי־אֵל וּנְבִיאִים : (ל) כִּי
לֹא יֶאֱהַב יְיָ אֶת־אֲשֶׁר לֹא־יִשְׁגֶּה בְּאַהֲבָתָהּ תָּמִיד : (לא) יָקָר אוֹרָהּ
מֵאוֹר הַשֶּׁמֶשׁ . וְכָל הַמְּאוֹרוֹת לֹא־יִשְׁווּ־בָהּ : (לב) כִּי אַחֲרֵי אוֹר
יָבֹא חֹשֶׁךְ . אַךְ הַסִּכְלוּת לֹא תַחְשִׁיךְ הַחָכְמָה לְעוֹלָם :
ח (א) מִקְצֵה הָאָרֶץ וְעַד קָצֶהָ תַּגִּיעַ . וּמַלְכוּתָהּ בַּכֹּל מָשָׁלָה :
(ב) אַהֲבַת עוֹלָם אֲהַבְתִּיהָ . וּמִנֹּעַר שִׁחַרְתִּיהָ לְשׂוּמָהּ רַעְיָתִי . כִּי
חָשְׁקָה נַפְשִׁי בְּיָפְיָהּ : (ג) הִתְיַחֲשָׂהּ בַּמְּרוֹמִים . כִּי אֵצֶל יְיָ רוּחָהּ .
וּמְהוֹלַל כֹּל אֲהֵבָהּ : (ד) בְּסוֹד אֱלוֹהַּ תָּבֹא נַפְשָׁהּ . וַתְּהִי אָמֶנֶת אֶצְלוֹ :
(ה) הַחֵפֶץ לְאִישׁ בְּעֹשֶׁר . מִי־יְעַשֵּׁר מֵהַחָכְמָה תְּחוֹלֵל כֹּל . וְאִם
בִּתְבוּנָה יַחְפֹּץ . מִי־יַשְׂכִּיל וַיַּעֲרִים מִמֶּנָּה : (ו) כִּי צְדָקָה אָהַבְתְּ .
הִנֵּה מֵישָׁרִים כָּל־מַעֲשֶׂיהָ . כִּי תְאַלֵּף שֶׂכֶל וּמוּסָר בִּינָה וּגְבוּרָה .
דּוֹרְשִׁים לְכָל־חֶפְצֵי הָאָדָם : (ז) וְאִם לָדַעַת הַרְבֵּה נִכְסַפְתָּ . הֲלֹא
תֵּדַע מַה־הָיָה וּמַה־יִּהְיֶה : (ח) לְשׁוֹן עֲרוּמִים תָּבִין וְתִמְצָא חִידוֹת .

אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים תַּגִּיד מֵרֹאשׁ. וְתֵדַע מַה־יֵּלֶד יוֹם: (ט) עַל־זֹאת
יָעַצְתִּי לְקָשְׁרָהּ בְּנַפְשִׁי. כִּי יָדַעְתִּי אַךְ־טוֹב תִּיעָצֵנִי. וּתְהִי נֶחָמָתִי
בִּיגוֹנִי וּבַעֲמָלִי: (י) בַּעֲבוּרָהּ אֵשֵׁב רֹאשׁ בַּקָּהָל. וּזְקֵנִים יְהַלְלוּנִי.
גַּם כִּי־נַעַר אָנֹכִי: (יא) חָרוּץ אֶמָּצֵא בַּמִּשְׁפָּט. וְאַבִּירִים עָלַי יִתְמָהוּ:
(יב) כִּי־אַחֲרִישׁ יִדְּמוּ לְמוֹ־עֲצָתִי. וְכִי־אֲדַבֵּר הַקְשֵׁב יַקְשִׁיבוּ. וְאִם
אוֹסִיפָה יַד לְפֶה יָשִׂימוּ: (יג) בַּעֲבוּרָהּ שְׁמִי לְעוֹלָם יִחְיֶה. וְזִכְרִי
יִשָּׁאֵר לְדוֹר וָדוֹר: (יד) בָּעַמִּים אֶמְשׁוֹלָה. וּלְאֻמִּים לְמִשְׁמַעְתִּי
יָסוּרוּ: (טו) עָרִיצֵי אֶרֶץ יִשְׁמְעוּנִי וְיִרְגָּזוּן. אַךְ בִּקְהַל־עָם לְמֵיטִב
אֵחָשֵׁב. וּלְגִבּוֹר חַיִל בַּמִּלְחָמָה: (טז) בְּשִׁבְתִּי בְּבֵיתִי אִתִּי תָּלִין
מְנוּחָתִי. כִּי אֵין עֶצֶב בְּחֶבְרָתָהּ. וְאֵין תּוּגָה בִּסְבִיבוֹתֶיהָ. אַךְ
שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה: (יז) וְיַעַן כָּזֹאת חָשַׁבְתִּי. וְלִבִּי אָמַר לִי. כִּי חַיֵּי נֶצַח
בְּעִקְּבוֹתֶיהָ: (יח) כִּי כָל דּוֹדֶיהָ עֹנֶג יִרְוְיוּן. וְהָעֹשֶׁר בַּעֲמַל יָדֶיהָ:
(יט) כִּי תּוֹרַת חֶסֶד עַל לְשׁוֹנָהּ. וְשֹׁמְעֵי אֲמָרֶיהָ כָּבוֹד יִנְחָלוּ:
(כ) אָרַבְתִּי אֵצֶל כָּל־פִּנָּה לְבַקְּשָׁהּ וּלְאָסְפָהּ בְּקִרְבִּי: (כא) כִּי נַעַר
מַשְׂכִּיל הָיִיתִי וְרוּחַ נָכוֹן בְּנַפְשִׁי. וְיַעַן כִּי לְטוֹב נִבְרֵאתִי. גַּם
מִבֶּטֶן טָהוֹר נוֹלָדְתִּי. לָכֵן בִּרְאֹתִי כִּי מַתַּת אֱלֹהִים הִיא. וְלִבִּי
אָמַר לִי כִּי רַק מֵחַסְדּוֹ תִּנָּתֵן. דָּרַשְׁתִּי אֶת־יְיָ בְּכָל לְבָבִי. וָאֶתְפַּלֵּל
וָאֹמַר:

ט (א) אָנָּא יְיָ אֱלֹהֵי אֲבוֹתַי. אֵל הַחֶסֶד וְהָרַחֲמִים. אֲשֶׁר
בִּדְבָרְךָ הַכֹּל כּוֹנָנְתָּ: (ב) וְגַם אֶת־הָאָדָם בְּחָכְמָה בָּרָאתָ. לִמְשֹׁל
בְּכָל־נֶפֶשׁ חַיָּה אֲשֶׁר יָצָרְתָּ: (ג) לִשְׁפֹּט תֵּבֵל בְּצֶדֶק וּבְמִישׁוֹר. וְלָדִין
בְּלֵב הַשְׂכֵּל וָדָעַת: (ד) מַלֵּא אִתִּי רוּחַ חָכְמָה. הַסֹּבֶבֶת אֶת־כִּסֵּא
כְבוֹדֶךָ. וְאַל־תַּשְׁלִיכֵנִי מִלְּפָנֶיךָ: (ה) כִּי עַבְדְּךָ אֲנִי בֶּן־אֲמָתֶךָ.
אִישׁ חַלָּשׁ וּקְצַר־יָמִים. קְטַן־דַּעַת בְּחָכְמָה וּבְמִשְׁפָּט: (ו) וְלוּ יִמָּצֵא
תָּמִים בָּאָרֶץ. אִם צְפַנְתָּ מֵחָכְמָה לִבָּבוֹ. מַה־הוּא: (ז) אַתָּה
בְחַרְתַּנִי לַעֲצֹר בְּעַמֶּךָ. וְלִשְׁפֹּט בָּנֶיךָ וּבְנוֹתֶיךָ: (ח) וַתְּצַוֵּנִי לִבְנוֹת
מִקְדָּשׁ עַל הַר־קָדְשֶׁךָ. וּמִזְבֵּחַ בִּמְקוֹם שִׁבְתֶּךָ. כְּתַבְנִית מִשְׁכַּן
כְּבוֹדֶךָ. אֲשֶׁר מִלְּפָנִים הֲכִינוֹתָ: (ט) וְאִתְּךָ תָּלִין הַחָכְמָה. יֹדַעַת
כָּל־מַעֲשֶׂיךָ: (י) כִּי עָמְדָה לִימִינְךָ בַּהֲכִינוֹתְךָ אֶרֶץ וּמְלֹאָהּ. וְתֵדַע
יֹשֶׁר חֻקֶּיךָ וְאֶת־הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ: (יא) שְׁלַח־נָא אִתָּהּ מִמְּעוֹן קָדְשֶׁךָ
מן

מִן־הַשָּׁמַיִם. וּמִכִּסֵּא כְבוֹדֶךָ. לְמַעַן תְּנַחֵנִי בַּעֲמָלִי. וְאֵדַע אֶת־
הַיָּשָׁר בְּעֵינֶיךָ׃ (יב) כִּי הִיא יֹדַעַת כֹּל וְתָבִין כֹּל. בַּאֲמִתָּהּ תְּנַהֲלֵנִי
בַּעֲבֹדָתִי. וּבִכְבוֹדָהּ תִּנְצְרֵנִי׃ (יג) לְמַעַן יֶיְשְׁרוּ דְרָכַי נֶגְדֶּךָ. וְשָׁפַטְתִּי
עַמְּךָ בְּצֶדֶק. וְנִקְרֵאתִי לָשֶׁבֶת עַל־כִּסֵּא אָבִי׃ (יד) כִּי מִי־יָבִין עֲצַת
שַׁדַּי. וְיֵדַע עֲשׂוֹת חֶפְצוֹ׃ (טו) הֲלֹא מַחְשְׁבוֹת אֱנוֹשׁ תֹּהוּ.
וּבִמְזִמּוֹתָיו יֶחְבָּל׃ (טז) כִּי בְשַׂר הָאָדָם תַּרְדֶּה בְרוּחוֹ. וְנִגְלְמוּ הַחֹמֶר
יִתְעַמֵּר בְּרַעֲיוֹנוֹתָיו׃ (יז) הֵן עִנְיְנֵי אֶרֶץ נִפְלְאוּ מִמֶּנּוּ. וּבְלִי־עָמָל
חֶפְצֵנוּ לֹא־נָפִיק. וְאֵיךְ נַחְקֹר אֵת אֲשֶׁר־בַּשָּׁמַיִם מִמָּעַל׃ (יח) מִי־
יָבִין עֲצָתֶךָ. אִם לֹא־חָלַקְתָּ־לוֹ חָכְמָה. וְרוּחַ קָדְשְׁךָ מִמָּרוֹם׃
(יט) אַךְ בָּהּ יִכּוֹנוּ אָרְחוֹת כָּל־יֹשְׁבֵי אֶרֶץ. וְיִלְמְדוּ אֶת־הַטּוֹב
בְּעֵינֶיךָ. וְכָל־תּוֹמְכֶיהָ מְאֻשָּׁרִים׃

י (א) בְּהִבָּרֵא נוֹצָר הָרִאשׁוֹן לַאֲבִי כָּל־הָאָרֶץ. הַחָכְמָה
שְׁמָרַתְהוּ מִשַּׁחַת. וַתְּחַזֵּק יָדוֹ לִמְשֹׁל בַּכֹּל׃ (ב) אַךְ בִּנְטוֹת אִישׁ־עָוֶל
מִמֶּנָּה. וַיֵּלֶךְ שׁוֹבָב. וַיָּקָם עַל אָחִיו לְהָרְגוֹ׃ (ג) בְּהִשָּׁחֵת הָאָרֶץ
בַּמַּבּוּל בִּגְלָלוֹ. וַתָּעָז הַחָכְמָה. וַתְּמַלֵּט הַצַּדִּיק עַל עֵץ קַל׃

(ד) בִּפְרוֹעַ פְּרָעוֹת בָּעַמִּים. הִבְדִּילָה אֶת־הַצַּדִּיק. וַתְּרַחֵם עָלָיו
כְּרַחֵם אָב עַל־בְּנוֹ. וַתַּעֲמִידֵהוּ תָּמִים לִפְנֵי יְיָ׃ (ה) גַּם בְּאָבְדַן
הָרְשָׁעִים הִמְלִיטָה אֶת הַצַּדִּיק. בְּנוּסוֹ מִפְּנֵי אֵשׁ אֱלֹהִים. הַיֹּרֶדֶת
עַל־חֲמֵשֶׁת הֶעָרִים׃ (ו) עוֹד עָשָׁן תֶּעְשַׁן הָאָרֶץ עַל־חַטֹּאות יֹשְׁבֶיהָ׃
כִּי עֲצֶיהָ לֹא־יַבְשִׁילוּן פִּרְיָמוֹ. וּנְצִיב מֶלַח עוֹד נִצָּב לְזֵכֶר נֶפֶשׁ
סוֹרָרֶת׃ (ז) כִּי זֶה חֶלְקַת כָּל־בּוֹזֵי חָכְמָה. אֶת־הַטּוֹב לֹא־יַכִּירוּ
וְזֵכֶר אִוַּלְתָּם לַדּוֹרוֹת יַשְׁאִירוּ. לְמַעַן לֹא יִסָּתֵר בַּמֶּה נִכְשָׁלוּ׃
(ח) לֹא־כֵן הַחָכְמָה. כִּי כָל־דֹּבְקֶיהָ בָּהּ תְּחַלֵּץ מִצָּרָתָם׃

(ט) בִּבְרֹחַ אִישׁ תָּם מִפְּנֵי מַשְׂטֵמַת אָחִיהוּ. הוֹלִיכַתְהוּ בְּאֹרַח
הָאֱמֶת. וַתַּרְאֵהוּ מַמְלֶכֶת שַׁדַּי וְדַרְכֵי הַקְּדוֹשִׁים. וַתּוֹשַׁע־לוֹ
בַּעֲמַל יָדוֹ וַיִּגְדָּל׃ (י) מִמַּעֲשַׁקּוֹת בֹּצֵעַ הִצִּילַתְהוּ בִּימִינָהּ וַתַּעֲשִׁירֵהוּ׃
(יא) וַתַּצִּילֵהוּ מִמְבַקְשֵׁי רָעָתוֹ וּמְאָרְבִים לְנַפְשׁוֹ. וַתַּלְבִּישֵׁהוּ עֹז
בְּהֵאָבְקוֹ. לָדַעַת כִּי יִרְאַת יְיָ שְׂגָבָה מִכֹּל׃

(יב) בְּהִמָּכֵר הַצַּדִּיק לֹא עֲזָבַתְהוּ. כִּי חָשְׂכָה אֹתוֹ מֵחֵטְא.
וַתֵּרֶד עִמּוֹ הַבּוֹרָה׃ (יג) וְגַם בַּבּוֹר לֹא־פָנְתָה מִמֶּנּוּ. וַתְּשִׁיתֵהוּ
לאדון

לְאָדוֹן בָּאָרֶץ. וּלְמֹשֵׁל בְּמִתְקוֹמְמָיו: (יד) וַתִּתֵּן מַלְשִׁינָיו לִמְפִיחֵי־
כָזָב. וַתַּנְחִילֵהוּ תִּפְאֶרֶת עוֹלָם:
(טו) מִכַּף גּוֹי־נֹגֵשׂ פָּדְתָה אֶת־זֶרַע הַקֹּדֶשׁ. הוּא עַם יְיָ:
(טז) וְרוּחָהּ צָלְחָה עַל עֶבֶד יְיָ. לְהִתְיַצֵּב לִפְנֵי מְלָכִים אַדִּירִים
בְּאוֹתוֹת וּבְמוֹפְתִים: (יז) גְּמוּל נָתְנָה לַקְּדוֹשִׁים בַּעֲמָלָם. וַתַּנְחֵם
פְּלָאִים. יוֹמָם הָיְתָה מַחְסֶה לָמוֹ וְלַיְלָה אוֹר כְּאוֹר כּוֹכָבִים:
(יח) וַתַּעֲבִירֵם בְּיַם סוּף. וַתְּנַהֲלֵם בְּמַיִם עַזִּים: (יט) קָמֵיהֶם הִטְבִּיעָה.
וְאֹתָם הֶעֱלָתָה מִמְּצוּלָה. וְצַדִּיקִים בָּזְזוּ שְׁלַל רְשָׁעִים: (כ) אָז
יְזַמְּרוּ לְשִׁמְךָ עֶלְיוֹן. וַיְהַלְלוּ פֶּה־אֶחָד אֶת־יָדְךָ הַחֲזָקָה: (כא) כִּי פִּי־
אִלְּמִים תִּפְתַּח הַחָכְמָה. וּלְשׁוֹן עוֹלְלִים תְּרַנֵּן:
יא (א) בְּיַד אִישׁ נְבִיא אֱלֹהִים. הִצְלִיחָה כָּל פְּעָלֶיהָ: (ב) בַּמִּדְבָּר
אֵין־יֹשֵׁב נָסָעוּ. וּבְאֶרֶץ לֹא־זְרוּעָה נָטוּ אֹהֶל: (ג) וַיִּלָּחֲמוּ בְּאוֹיְבֵימוֹ.
וּלְצָרֵימוֹ הֵשִׁיבוּ נָקָם: (ד) כִּי־נִחַר מִצָּמָא גְרוֹנָם. לְךָ אֱלֹהִים
הֶעְתִּירוּ. וְנֹזְלִים מִסֶּלַע הוֹצֵאתָ לָמוֹ. מִצּוּר חַלָּמִישׁ הִשְׁבַּרְתָּ צְמָאוֹנָם:
(ה) בַּדָּבָר צָרֵימוֹ הוּכָחוּ. הֵיטַבְתָּ לְעַמְּךָ בְּצַר־לָמוֹ: (ו) תַּחַת
בְּאֵרוֹת מַיִם חַיִּים. דַּם נִבְאָשׁ הֲכִינוֹתָ לָמוֹ: (ז) וְחֵלֶף פְּקֻדָּתָם לְרַצַּח
יְלָדֵימוֹ בַּמָּיִם. הִשְׁקִיתָ עַמְּךָ שִׁפְעַת מַיִם לֹא הוֹחִילוּ לָמוֹ:
(ח) וּבְרַוּוֹת צִמְאוֹן עַמֶּךָ. הוֹדַעְתָּ שִׁלְמַת שֹׂנְאֶיךָ: (ט) בְּנַסּוֹתְךָ אֶת־
עַמְּךָ לְיַסְּרָם בְּחֶסֶד. הוֹדַעְתָּמוֹ חֲרוֹן־אַפְּךָ בִּמְרֵעִים: (י) אֶת־אֵלֶּה
נִסִּיתָ וּכְאָב יִסַּרְתָּמוֹ. וְאֵלֶּה כְּמֶלֶךְ בְּזַעְפּוֹ שָׁפַטְתָּ וַתַּחֲרִימֵם:
(יא) גַּם־הָרְחוֹקִים וְגַם־הַקְּרוֹבִים כְּאַחַת נִשְׁפָּטוּ: (יב) עוֹד כָּפַלְתָּ אֶת־
שִׁבְרָם בְּהֶאָנְחָם עַל־זֵכֶר עֲוֺלָתָם: (יג) שָׁמְעוּ קִלְלָתָם לִבְרָכַת
אוֹיְבֵיהֶם נֶהֱפָכָה. וַיַּכִּירוּ אֶת־יַד יְיָ: (יד) רָאוּ צִמְאוֹנָם נִבְדָּל
מִצִּמְאוֹן הַצַּדִּיקִים. וַיִּשְׁתּוֹמְמוּ עַל־הָאִישׁ אֲשֶׁר בָּעֲטוּ־בוֹ מִקֶּדֶם.
וְהָיָה לְבוּז בְּעֵינֵיהֶם:
(טו) חֵלֶף אִוַּלְתָּם וּמְשׁוּבָתָם: לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְזוֹחֲלֵי עָפָר
וּלְחַיּוֹת אֵין דַּעַת בָּמוֹ: (טז) הִשְׁלַחְתָּ בָם עָרוֹב אֵין דַּעַת בּוֹ.
לְהִנָּקֵם בָּמוֹ: (יז) לְבַעֲבוּר יָבִינוּ. כִּי בַדָּבָר אֲשֶׁר זָדוּ בוֹ־נִשְׁפָּטוּ:
(יח) הֵן לֹא יִפָּלֵא מִיָּדְךָ הַחֲזָקָה אֲשֶׁר בָּרְאָה הָאָרֶץ מֵאָיִן. לְפַגְּעָם
בַּהֲמוֹן דֻּבִּים וַאֲרָיוֹת גֵּאִים: (יט) אוֹ בְחַיּוֹת אֵימוֹת מִבְרִיאָה

חֲדָשָׁה . אֲשֶׁר לֶהָבוֹת בְּפִיהֶם וְעָשָׁן בְּאַפָּם וְעֵינֵיהֶם כְּלַפִּידִים :
(כ) אֲשֶׁר בְּפִגְעָם יְרַטְּשׁוּם . וּבְחִתַּת מַרְאֵיהֶם יַשְׁחִיתוּם : (כא) הֲלֹא
גַּם מִבַּלְעֲדֵי זֹאת בְּרוּחַ אַפְּךָ תְּכַלֵּמוֹ . וּבְרוּחַ נִקְמָתְךָ וְעֻזֶּךָ
תְּפִיצֵמוֹ : (כב) אַךְ בְּמִדָּה בְּמִסְפָּר וּבְמִשְׁקָל הַכֹּל הֲכִינוֹתָ : (כג) כִּי
הַכֹּחַ בְּיָדֶךָ . וְאֵין מִי־יַעֲמֹד לִזְרֹעַ עֻזֶּךָ : (כד) הֵן כָּל־הָאָרֶץ לְפָנֶיךָ
כְּשַׁחַק מֹאזְנַיִם . וּכְנֶטֶף טַל־בֹּקֶר הַנֹּפֵל אָרְצָה : (כה) אַךְ אַתָּה
תְּרַחֵם עַל כֹּל . וְיָדְךָ בַּכֹּל מֶמְשָׁלָה : (כו) לְפִשְׁעֵי בְנֵי־אָדָם תִּשָּׂא .
לְמַעַן יִנָּחֲמוּ וְיָשׁוּבוּ : (כז) כִּי חַסְדְּךָ יְיָ עַל כָּל־מַעֲשֶׂיךָ . וְאֵת אֲשֶׁר־
כּוֹנְנוּ יָדֶיךָ לֹא תִמְאָס . וּבַל תְּתָעֵב אֶת־אֲשֶׁר יָצָרְתָּ : (כח) אֵיךְ
יָקוּם דָּבָר לֹא־תִרְצֶה . וְאֵיךְ יַעֲמֹד דָּבָר לֹא־תַחְפֹּץ : (כט) עֵינְךָ
תַּחְמֹל עַל כָּל־מַעֲשֶׂיךָ . כִּי לְךָ הֵמָּה . אֵל אֱלֹהֵי הָרוּחוֹת
לְכָל־בָּשָׂר :

יב (א) רוּחֲךָ רוּחַ נֶצַח תִּשְׁכֹּן בְּכָל פְּעָלֶיךָ . (ב) עַל־כֵּן בְּחֶסֶד
תּוֹכִיחַ כָּל־נִכְשָׁל . וְאֹזֶן חֹטְאִים תְּגַלֶּה בְּמוּסָר לְמַעַן יְשׁוּבוּן
מִפִּשְׁעָם וּבְךָ יְיָ יַאֲמִינוּ :
(ג) גַּם עַל־קַדְמוֹנֵי אֶרֶץ הַקֹּדֶשׁ קָצָפְתָּ . יַעַן כִּי־הִשְׁחִיתוּ
וְהִתְעִיבוּ בְּקָסְמָם קְסָמִים : (ד) בְּלֵב אַכְזָרִי יְלָדֵימוֹ שָׁחָטוּ . וַיֹּאכְלוּ
בְּשַׂר אָדָם וַיִּשְׁתּוּ אֶת־דָּמָם : (ה) וַיָּעַצְתָּ לְכַלּוֹת בְּיַד־אֲבוֹתֵינוּ
אֶת הָאָבוֹת הָאֵלֶּה . אֲשֶׁר הֵמִיתוּ בִידֵיהֶם אֶת־הַנְּפָשׁוֹת
הָעֲזוּבוֹת : (ו) לְמַעַן הַנְחִיל אֶת־מִבְחַר הָאֲרָצוֹת לְעַם סְגֻלָּתֶךָ .
לִהְיוֹת נַחֲלַת כָּבוֹד לָמוֹ : (ז) אַךְ חַסְתָּ כְּבַעַל בְּנֵי־אָדָם עֲלֵימוֹ .
וַתְּשַׁלַּח אֶת־הַצִּרְעָה . כְּרָצֵי צָבָא לְפָנֶיךָ . וּמְעַט מְעַט כִּדִּיתָמוֹ :
(ח) לֹא מִבִּלְתִּי יְכֹלֶת לְהַכְנִיעַ רְשָׁעִים תַּחַת צַדִּיקִים בַּמִּלְחָמָה .
אוֹ לְאַבְּדָם בְּחַיּוֹת טְרֵפוֹת . אוֹ בְרוּחַ עַזָּה מִפִּיךָ : (ט) אַךְ בְּאֶרֶךְ
אַפַּיִם שְׁפַטְתָּמוֹ . לָתֵת יַד לָמוֹ לְהִתְנֶחָם : (י) כִּי יָדַעְתָּ אֶת יִצְרָם
הָרָע . וְכִי נוֹלָדָה רִשְׁעָתָם אִתָּם . וּלְבָבָם לָעַד לֹא־יֵהָפֵךְ . כִּי זֶרַע
מְרֵעִים הָיוּ מֵעוֹלָם : (יא) גַּם לֹא מִיִּרְאָה הֶאֱרַכְתָּ אַפְּךָ לָמוֹ לְבִלְתִּי
הַכְרִיתָם . כִּי מִי־יֹאמַר לְךָ מַה־תַּעֲשֶׂה . אוֹ מִי־יָקוּם לַמִּשְׁפָּט
אִתְּךָ : (יב) מִי יַרְשִׁיעֲךָ בְּהַשְׁמִידְךָ גּוֹיִם אֲשֶׁר־יָצָרְתָּ . וּמִי יִתְיַצֵּב
לְפָנֶיךָ לְנַקֵּם נִקְמַת פֹּעֲלֵי־אָוֶן : (יג) אִם אֵין אֱלוֹהַּ מִבַּלְעָדֶיךָ

ועינך

ועינך על כל־מעשיך . איך תעשה עול במשפט : (יד) אין מלך
ואין מושל יקום לריב אתך . על־אתם אשר יסרת : (טו) ויען
כי צדיק אתה . תשפט הכל בצדק . כי לא יאות לגדל גבורתך .
להרשיע את־אשר איננו רשע : (טז) כי גבורתך ראשית צדקתך
היא . ויען ממשלתך על כל . תרחם על כל : (יז) את־גדלך
תודיע לאשר בו יכחשו . ולאשר יתאמרו בכחם : (יח) ואתה
ברב עזך . תמלך בחסד ותשפט ברחמים . כי את־אשר־תחפץ
תוכל : (יט) את עמך הורית בדרכיך אלה . לנהג בחסד וברחמים .
ולבניך נתתה תקוה . לנשא עונם כי־ישובון : (כ) כי אם־תחמל
על־שנאי בניך . אשר משפט מות למו . ותאריך אפך להם לשוב
מעונם : (כא) מה־יגדל חסדך . כי־תשפט בניך . אשר הקימות ברית
ושבועה לאבותימו . והבטחת כל־טוב למו : (כב) אם שפטת
אתנו . אלף פעמים ככה שפטת צרינו . למען נזכר גדל חסדך
בהשפטנו . וליחל לרחמים כי־נשפט :
(כג) את־האוילים המבלים בהבל ימיהם . יסרת בפחדם
אשר פחדו : (כד) כי שגו ברב אולתם . לעשת לאלהיהם את
החיות אשר מאסו־בם אויביהם . ויתהוללו כילדים בלא־
תבונה : (כה) לכן גם־אתה התעללת במו כמתעלל בילדים אין
הבין : (כו) ואשר לא־שבו מכסלתם . אחרי יסרתמו . הכירו
את־ידך החזקה : (כז) כי בראתם כאשר נגעו על אלהיהם .
ובהכירם את־אשר מקדם נכרו . ויודו בפיהם כי אתה האלהים .
ולמענך דבקתם הרעה לכלותם :
יג (א) אכן כל בני־אדם הבל יהבלו . אם דעת אלהים יחסרו :
(ב) בכל־טוב הארץ את־המטיב לא יכירו . וברב פעלותיו את־
הפעל ינכרו : (ג) על־אש ורוח . על־סער ותקופת המארות . על־
מים אדירים וככבי הרקיע יאמרו אלהים המה המשלים בארץ :
(ד) אם על־יפי מראיהם התענגו וחשבו כי אלהים המה . מדוע
לא התבוננו על יוצרם . כי אבי כל־יופי עשמו : (ה) אם על כחם
וגבורתם תמהו . איככה על־כח בוראם לא השכילו : (ו) הלא
בגבורתם ובהדרת מראיהם . כבוד קונם יודע : (ז) ועד־תאמרו מי
ירשיעמו

יַרְשִׁיעֻמוּ. הֵן תְּעִיֵּי־לֵב הֵמָּה. אֶת־אֱלֹהִים בִּקְּשׁוּ וּלְהַכִּירוֹ נִכְסָפוּ:
(ח) יוֹם יוֹם חָזוּ מִפְּעֲלוֹתָיו. וּלְפִי רְאוֹת עֵינֵיהֶם שָׁפָטוּ. כִּי נֶחְמָדִים
כֻּלָּמוֹ: (ט) אוּלָם בְּכָל־זֹאת לֹא יְכֻפַּר אַשְׁמָתָם. כִּי אִם־עַל־יְצוּרֵי תֵבֵל
הִשְׂכִּילוּ. מַדּוּעַ עַל יוֹצְרָם לֹא הִתְבּוֹנָנוּ: (י) אַךְ חַסְרֵי־לֵב הֵמָּה
יַחַד. וְכִסְלָם בִּקְהַל רְפָאִים יָנוּחַ: (יא) כִּי גַם־מַעֲשֵׂי יְדֵי־אָדָם בְּשֵׁם
אֱלֹהִים יְכַנּוּ. הַזָּהָב וְהַכֶּסֶף וְכָל מַעֲשֵׂה חֹשֵׁב: (יב) תַּבְנִית חַיָּה
וְאֶבֶן דּוּמָם. אֲשֶׁר בִּימֵי־קֶדֶם פְּסָלוּם:
(יג) חָרָשׁ כִּי־יִכְרֹת עֵץ. יְקַצְּעֵהוּ יְפַצְּלֵהוּ מִסָּבִיב. וּבְחָכְמָתוֹ
יַעֲשֶׂה כֶּלִי. לְשָׁרֶת־בּוֹ בַּבָּיִת: (יד) עַל־הַגּוֹפֶל יְבַשֵּׁל אֲרוּחָתוֹ. לְמַלְּאוֹת
נַפְשׁוֹ כִּי־יִרְעָב: (טו) וּכְבַלֹּת הַכֶּלִי. יִקַּח הַנּוֹתָר לֹא־יִצְלַח לַכֹּל.
כִּי מְעֻקָּשׁ וּמְעֻקָּל הוּא. וִיתָאֲרֵהוּ בְּתַחְבֻּלָתוֹ לְתַבְנִית אָדָם אוֹ־
חַיָּה רָעָה: (טז) כָּל־מוּם יְכַסֶּה. וּבְאָדוֹם וּבְכָל־צֶבַע יְיַפֵּהוּ: (יז) גַּם
מִשְׁכָּן יַעֲשֶׂה לִכְבוֹדוֹ. וְיַעֲמִידֵהוּ אֶל־הַקִּיר. וּבְמַסְמְרִים יְחַזְּקֵהוּ:
(יח) כִּי דָאֹג יִדְאַג לְבַל־יִפֹּל. בְּיָדְעוֹ כִּי בוּל־עֵץ הוּא. וְלֹא־יִכּוֹן אִם
לֹא־יִשָּׁעֵן: (יט) וְכִי יִתְפַּלֵּל בְּעַד נְכָסָיו. וּבְעַד אִשְׁתּוֹ וּבָנָיו. לֹא־
יֵבוֹשׁ לְדַבֵּר אֶל אֲשֶׁר רוּחַ־חַיִּים אֵין־בּוֹ: (כ) אֶל הֶחָלָשׁ יִתְחַנֵּן
לֵאמֹר רְפָאֵנִי. לַמֵּת יֹאמַר הַחֲיֵנִי. וְלִתְשׁוּעָה יֵעָתֵר לְלֹא־כֹחַ:
(כא) מִנְּכֵה־רַגְלַיִם יְבַקֵּשׁ לְהַצְלִיחַ דַּרְכּוֹ. וּלְאֵין אוֹנִים יְשַׁוַּע בְּעַד
בִּצְעוֹ עֲבֹדָתוֹ וְחֶפְצוֹ:

יד (א) זֶה יַעֲבֹר אָרְחוֹת יַמִּים. וּבְסַעֲרַת גַּלָּיו יֵעָתֵר לְעֵץ רָקָב
מִן־הָאֳנִיָּה אֲשֶׁר יַעֲבֹר בָּהּ: (ב) כִּי אַהֲבַת בֶּצַע הַמְצִיאָהּ. וְהֶחָרָשׁ
בְּחָכְמָה הֱכִינָהּ: (ג) אַךְ אַתָּה יְיָ בְּעֵין חָכְמָתְךָ תּוֹלִיכֶנָּה. כִּי תִתֵּן
בַּיָּם דֶּרֶךְ וּבְמַיִם עַזִּים נְתִיבָה: (ד) לְהַרְאוֹת כֹּחַ יְשׁוּעָתְךָ בַּכֹּל. גַּם
כִּי־יֵרֵד אִישׁ הַיָּמָּה. וְחָכְמָתוֹ נֶעְדָּרָה: (ה) וּלְמַעַן לֹא־יִהְיוּ פִּלְאֵי
חָכְמָתְךָ לָרִיק. הָאָדָם יַפְקִיד עֲלֵי־עֵץ קַל נַפְשׁוֹ. לְהִנָּצֵל בְּמַיִם
אַדִּירִים: (ו) כִּי עֵת נִשְׁמְדוּ הַנְּפִילִים בִּימֵי קֶדֶם תִּקְוַת הָאָרֶץ
נִמְלְטָה בַתֵּבָה. וְיָדְךָ נָחַתָּה לְהַשְׁאִיר שְׁאֵרִית עֲלֵי־אֲדָמָה: (ז) כִּי
עֵץ עָשׂוּי לִפְעֻלַּת צֶדֶק בָּרוּךְ הוּא: (ח) אַךְ אָרוּר הַפֶּסֶל מַעֲשֵׂה
יְדֵי־אָדָם. וּכְמוֹהוּ עוֹשֵׂהוּ. זֶה יַעַן עָשָׂהוּ. וְזֶה עֵקֶב בְּשֵׁם אֱלוֹהַּ
יִקָּרֵא וְאֶפֶס הוּא: (ט) כִּי תוֹעֲבַת יְיָ גַּם שְׁנֵיהֶם. הָרֶשַׁע וּפְעֻלַּת

רשעתו

רִשְׁעָתוֹ. עַל־כֵּן יַחְדָּו יֹאבֵדוּ. גַּם הַפֹּעֵל וְגַם הַפָּעוּל: (י) כְּעֵת כָּל
גִּלּוּלֵי הַגּוֹיִם יִשָּׁפֵטוּ. כִּי מִמַּעֲשֵׂה אֱלוֹהַּ נַעֲשׂוּ לְתוֹעֵבָה. לְמוֹקֵשׁ
נְפָשׁוֹת. וּלְרֶשֶׁת לְרַגְלֵי כְסִילִים: (יא) כִּי הָקֵם אֱלִיל תַּזְנוּת.
וְהַמַּשְׂכִּיל לַעֲשׂוֹתוֹ יַשְׁחִית נָפֶשׁ: (יב) מֵרֵאשִׁית לֹא הָיוּ. וְעַד
אַחֲרִית לֹא יַעֲמֹדוּ: (יג) כִּי רַק בְּגַבְהוּת בְּנֵי־־אָדָם נָפוֹצוּ בָאָרֶץ.
וְלָכֵן מְהֵרָה כָּלָה יִכְלוּ:

(יד) אָב מִתְאַבֵּל עַל בְּנוֹ הַנֶּאֱסַף בְּלֹא־־עִתּוֹ. עָשָׂה צֶלֶם
תַּבְנִיתוֹ. וַיִּשְׁתַּחֲוֶה לְתַבְנִית הַמֵּת כְּמִשְׁתַּחֲוֶה לֵאלֹהִים וַיָּכֶן מִזְבֵּחַ
וָזֶבַח לְאַנְשֵׁי בֵיתוֹ: (טו) וּבִרְבוֹת הַיָּמִים נֶעֶשְׂתָה הַתּוֹעֵבָה לְחוֹק.
וַיְצַוּוּ גַּם־הַמְּלָכִים לְהִשְׁתַּחֲוֹת לִפְסִילֵיהֶם: (טז) וְהָרְחוֹקִים אֲשֶׁר לֹא־
יָכְלוּ לְהִשְׁתַּחֲוֹת לַמֶּלֶךְ. הֵבִיאוּ תַבְנִיתוֹ מִמֶּרְחָק. לְכַבְּדוֹ מֵרָחוֹק
כְּמִקָּרוֹב: (יז) גַּם־רַהַב הֶחָרָשׁ חִזֵּק אֶת־־לֵב הָאֱוִילִים בַּעֲבֹדָה
הַזֹּאת: (יח) כִּי לְבַעֲבוּר מְצֹא חֵן בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ. הִתְאַמֵּץ לַעֲשׂתוֹ
שָׁלֵם בִּדְמוּתוֹ כְצַלְמוֹ: (יט) וְעַם הָאָרֶץ נִתְעָה מִיפִי הַמְּלָאכָה. לֶאֱלוֹהַּ
חָשְׁבוּ אֵת אֲשֶׁר מִקֶּדֶם כִּבְּדוּ כְאָדָם: (כ) כָּזֹאת פָּשְׁתָה הַמִּכְשֵׁלָה
בָּעַמִּים. כִּי לְמַעַן הָגוֹת בִּתוּגָתָם. אוֹ לַעֲבֹדַת מַלְכָּם. קָרְאוּ לָעֵץ
וּלְאֶבֶן בְּשֵׁם לֹא־־יָאוּת־־לוֹ: (כא) וַתִּקְטַן בְּעֵינֵיהֶם לִשְׁגּוֹת בְּדַעַת
אֱלֹהִים. כִּי גַם שָׁגוּ בְשִׁגְעוֹנָם לִקְרֹא טוֹב לָרָע: (כב) כִּי זֹבְחִים
אֶת־־בְּנֵיהֶם; אוֹ מַתְעִיבִים בַּסֵּתֶר. אוֹ זוֹלְלִים וְסֹבְאִים בְּהוֹלֵלוֹת
זָרוֹת: (כג) אָרְחוֹתָם יְעַקֵּשׁוּן. וְעַרְשׂוֹתָם יְטַמְּאוּן: (כד) אִישׁ אֶת־־
רֵעֵהוּ בִּצְדִיָּה יַהֲרֹג. וְאֶת־־אֵשֶׁת עֲמִיתוֹ יִנְאָף: (כה) כָּל־־הַתּוֹעֵבוֹת
יַחְדָּו תִּמָּצֶאנָה. דָּם וָרֶצַח. גֶּזֶל וָעֹשֶׁק. מִרְמָה וּמָעַל. מְהוּמָה
וָבֶגֶד. וְלַחַץ כָּל־יִשְׁרֵי לֵב: (כו) גְּמוּל רָעָה תַּחַת טוֹבָה. וְשִׁקּוּץ
נָפֶשׁ. תֶּבֶל תַּזְנוּת נִאוּף וְתַאֲוַת נָפֶשׁ: (כז) כִּי עֲבֹדַת אֵל־־נֵכָר
רֵאשִׁית (סִבַּת) וְתַכְלִית כָּל־־רָע: (כח) בְּשִׂמְחָתָם מִשְׁתַּגְּעִים.
וְשֶׁקֶר מִתְנַבְּאִים. דַּרְכֵיהֶם דַּרְכֵי שָׁחַת. וּלְשֶׁקֶר נִשְׁבָּעִים: (כט) עַל־
בִּטְחָם בָּאֱלִילִים מֵתִים. לֹא־־יִירְאוּ מִפְּנֵיהֶם אִם לַשֶּׁקֶר יִשָּׁבֵעוּן:
(ל) לָכֵן עַל־־שְׁתַּיִם יִשָּׁפֵטוּ. עַל פְּנוֹתָם אֶל אֵל־־נֵכָר וְאֶת־־יְיָ לֹא
הִכִּירוּ. וְעַל הִשָּׁבְעָם לַשָּׁוְא. כִּי בְזֹאת נָתְנוּ דוֹפִי בְּכָל־־קֹדֶשׁ:
(לא) אֲבָל גְּמוּל חַטָּאתָם יְשַׁלֵּם לָמוֹ. לֹא בְּיַד אֵלֶּה אֲשֶׁר בָּם נִשְׁבָּעוּ.
כִּי

כִּי אִם בְּיַד־פִּשְׁעָם יִפֹּלוּ :
טו (א) וְאַתָּה יְיָ אֵל אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב־־חֶסֶד וֶאֱמֶת . תִּמְשֹׁל
בְּרַחֲמִים עַל־־כָּל־־מַעֲשֶׂיךָ : (ב) אִם הֶעֱוִינוּ . לְךָ אֲנָחְנוּ . כִּי יָדַעְנוּ
גֹּדֶל רַחֲמֶיךָ . וְיַעַן כִּי־לְךָ אֲנַחְנוּ . לֹא־־נֶחֱטָא : (ג) כִּי דַעַת אֱלֹהִים .
דַּעַת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט . וְדַעַת צִדְקָתְךָ . שֹׁרֶשׁ אַל־מָוֶת : (ד) תַּעְתּוּעֵי
חָרָשִׁים וְהַבְלֵי הַצֹּבְעִים לֹא־־יַתְעוּנוּ . כִּי פֶסֶל צָבוּעַ בִּצְבָעִים
שׁוֹנִים מָה־־הוּא : (ה) הַבֵּט פֶּסֶל אֵין בּוֹ רוּחַ . תַּאֲוַת כְּסִילִים
הוּא : (ו) לָכֵן לְכָל אֹהֲבֵי רֶשַׁע . יָאֲתָה תִקְוַת רָשָׁע . לְעוֹשֵׂיהֶם
לִמְבַקְשֵׁיהֶם וּלְעֹבְדֵיהֶם :
(ז) וְכֵן יֹצֵר כְּלֵי־חֶרֶשׂ . כִּי־־יִקַּח חֹמֶר רַךְ . בַּעֲמַל יָדָיו
יְלוּשֶׁנּוּ . לַעֲשׂוֹת כְּלֵי־־בַיִת לְשָׁרֵת־בָּם : (ח) לְצֹרֶךְ טָהוֹר וּלְצֹרֶךְ
טָמֵא יְכִינֵם . וּכְטוֹב בְּעֵינָיו יַעֲשֵׂמוֹ : (ט) אַחֲרֵי־כֵן יַשְׁחִית יְחַבֵּל . כִּי־
יִקְרֹץ אֱלִיל רֵיק מֵחֹמֶר . אֲשֶׁר קֹרַץ הוּא מִמֶּנּוּ יָמִים לֹא־כַבִּירִים .
וַאֲשֶׁר יָשׁוּב מַהֵר לַעֲפָרוֹ . כִּי יִפָּקֵד עָלָיו אַשְׁמָתוֹ : (י) לֹא לַעֲמָלוֹ
יִדְאַג . וְלֹא לְקֹצֶר יָמָיו . כִּי־אִם לְשָׁווֹת לְצֹרְפֵי זָהָב וָכֶסֶף . וּלְחָרָשֵׁי
נְחֹשֶׁת וּבַרְזֶל . וּתְהִלָּתוֹ בִמְלֶאכֶת שָׁוְא וּמַדּוּחִים יְבַקֵּשׁ : (יא) הֵן לְבָבוֹ
אֵפֶר . וְתִקְוָתוֹ שְׁפָלָה מֵעָפָר . וְחַיָּתוֹ נִבְזָה מִגָּלָל : (יב) כִּי אֶת־יֹצְרוֹ
לֹא־־יַכִּיר . הַשָּׂם נֶפֶשׁ פֹּעֶלֶת בְּקִרְבּוֹ . וַיִּפַּח נִשְׁמַת רוּחַ חַיִּים
בְּאַפּוֹ : (יג) חַיֵּי הָאָדָם לַהֶבֶל יֵחָשֵׁב . וּמַהֲלָכוֹ בָּאָרֶץ לְמַרְכֹּלֶת .
רַק בְּצַע בֶּצַע חֶלְקֵנוּ יִקְרָא . אִם־טוֹב וְאִם־רָע :
(יד) כָּל־־יֹצְרֵי כְלֵי־־הֶבֶל . וְכָל־־פֹּסְלֵי פְסִילִים יֹדְעִים עֲוֹנָם :
(טו) וְכָל־שֹׂנְאֵי וְלֹחֲצֵי עַמֶּךָ . בֹּעֲרִים מִיְּלָדִים הֵמָּה : (טז) כָּל עֲצַבֵּי
הַגּוֹיִם לֵאלֹהִים יֵחָשֵׁבוּ . אַף כִּי־עֵינַיִם לָהֶם וְלֹא יִרְאוּ . אַף לָהֶם
וְלֹא יְרִיחוּן . אָזְנַיִם לָהֶם וְלֹא יִשְׁמָעוּן . יָדַיִם לָהֶם וְלֹא יְמִישׁוּן .
רַגְלַיִם לָהֶם וְלֹא יְהַלֵּכוּן : (יז) הָאָדָם יְצָרָם . וַאֲשֶׁר רוּחוֹ הָפְקַד
אִתּוֹ מִזּוּלָתוֹ עָשָׂם . וְאֵיךְ יַעֲשֶׂה אָדָם פֶּסֶל כִּדְמוּתוֹ . וַיֹּאמַר אֱלֹהִים
הוּא : (יח) בֶּן תְּמוּתָה הוּא . וּבְכַף מְעַוֵּל יַעֲשֶׂה פֶּסֶל מֵת : (יט) הִנֵּה
טוֹב הוּא מֵאֲשֶׁר יִשְׁתַּחֲוֶה־לוֹ . כִּי הוּא חַי וּמִפְעָלָיו מֵת : (כ) הֲלֹא
גַּם חַיּוֹת טְרֵפוֹת יַעַבְדוּ . וְכִי יִמָּשְׁלוּ עִמָּהֶן . רָעִים הֵמָּה מֵאֵלֶּה :
(כא) כִּי נֶעְדְּרֵי יֹפִי הֵם . וְאֵין חֵפֶץ בָּמוֹ . וּבְרָכָה לֹא־יִשְׂאוּ מֵאֵת יְיָ :
לכן

טז (א) לָכֵן בְּדָבָר אֲשֶׁר זָדוּ בוֹ נֻגָּעוּ. וּבְעָרֹב כָּבֵד נִגְּפוּ.
(ב) וּלְעֻמַּת הַנֶּגַע הַזֶּה הֵיטַבְתָּ לְעַמֶּךָ. כִּי שָׁלַחְתָּ אֶת־הַשְּׂלָו לָמוֹ.
לְמַאֲכָל מַעֲדָן אֲשֶׁר שָׁאָלוּ: (ג) לְבַעֲבוּר אֵלֶּה אֲשֶׁר רָעֵבוּ. יָקוּצוּ
בְּכָל־אֹכֶל עַל הַנֶּגַע אֲשֶׁר פְּגָעָם. וְאֵלֶּה כִּמְעַט הָחֵלּוּ לַחְסוֹר.
מַטְעַמִּים חֲדָשִׁים יֹאכֵלוּ: (ד) בִּכְלְיוֹן נֶפֶשׁ פָּגַע אֶת־לֹחֲצֵי־עַמּוֹ.
לְמַעַן יִרְאֶה אֶת־שִׁלֻּמַּת שׂנְאָיו: (ה) גַּם עַל עַמְּךָ חֲמַת תַּנִּינִים
פָּקְדָה. וּמִנְּחָשִׁים הַשְּׂרָפִים נֻשָּׁכוּ: (ו) אַךְ מְהֵרָה שָׁב אַפֶּךָ.
וּלְהִזָּהֵר מְעַט הוּכָחוּ: (ז) כִּי אוֹת יֶשַׁע נָתַתָּ לָמוֹ. לְהַזְכִּירָם חֻקֵּי
רְצוֹנֶךָ: (ח) כִּי כָל־מַבִּיטֵי אֵלָיו חָיוּ. לֹא עַל־הַבִּיטָם. כִּי אִם
בְּיָדְךָ אֵל הַמּוֹשִׁיעַ. וּלְמַעַן יֵדְעוּ שׂנְאֵינוּ. כִּי מִכָּל צָרָה תַּצִּיל:
(ט) מִנֶּשֶׁךְ אַרְבֶּה וְצִרְעָה נִגָּפוּ. וְאֵין תְּרוּפָה לְנַפְשׁוֹתָם. כִּי נְמוּלָם
הֲשִׁיבוֹתָ לָמוֹ: (י) וְשִׁנֵּי תַנִּינִים לֹא־הֵרֵעוּ לְעַמֶּךָ. כִּי בְרַחֲמֶיךָ
הוֹשַׁעְתָּם וַתְּרַפָּאֵמוֹ: (יא) כִּמְעַט נֻשְּׁכוּ וַיֵּרָפְאוּ. לְמַעַן יִזְכְּרוּ דְבָרֶיךָ
וְלֹא יָמוּשׁוּ מִלְּבָבָם. וְחַסְדְּךָ לֹא־תָמוּט מֵהֶם לְעוֹלָם: (יב) כִּי גַם־
עֵשֶׂב גַּם־מָזוֹר לֹא יִרְפָּא. רַק דְּבָרְךָ יְיָ הָרֹפֵא כָל־בָּשָׂר:
(יג) הַחַיִּים וְהַמָּוֶת בְּיָדְךָ הֵמָּה. אַתָּה תוֹרִיד שְׁאוֹל וַתָּעַל: (יד) גַּם
הָאָדָם יָמִית בַּחֲמָתוֹ. אַךְ כִּי־יֵצֵא הָרוּחַ יְכֹלֶת אַיִן לְעָצְרֵהוּ אוֹ
לַהֲשִׁיבוֹ. אֲבָל מִי־יָכֹל לִבְרֹחַ מִפָּנֶיךָ:
(טו) בִּזְרֹעַ עֻזְּךָ נִפְגְּעוּ הַזֵּדִים לֹא־יְדָעוּךָ. מִמָּטָר־סַחַף מִבָּרָד
וּמִמַּבּוּל. וַיִּהְיוּ לְמַאֲכֹלֶת אֵשׁ וְאֵין מִפְלָט לָמוֹ: (טז) בְּהַפְלֵא
וָפֶלֶא גָּבַר הָאֵשׁ עַל מַיִם מְכַבִּים. כִּי כָל־הָאָרֶץ תִּתְקוֹמֵם לְיֶשַׁע
יְשָׁרִים: (יז) יֵשׁ אֲשֶׁר רָפְתָה הַלֶּהָבָה. לְבַל־תֹּאכַל הֶעָרֹב
שִׁלַּחְתָּ בָּמוֹ. לְמַעַן יִרְאוּ וְיֵדְעוּ כִּי יַד־יְיָ הָיְתָה־בָּם: (יח) וְיֵשׁ
אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הַמַּיִם הִתְלַקָּחָה. לְבַעֵר יַלְדֵי אֶרֶץ הַחֲנֻפָּה: (יט) וּלְעֻמָּתוֹ
בְּלֶחֶם אַבִּירִים כִּלְכַּלְתָּ עַמֶּךָ. וַתַּמְטֵר הָגֵן שָׁמַיִם לָמוֹ. אֲשֶׁר
לֹא־עָמְלוּ־בוֹ: (כ) וַיְהִי מַעֲדַנִּים לְנַפְשָׁם. וְטַעְמוֹ כְּחֵפֶץ כָּל־אֹכְלָיו:
(כא) בְּרָב־טוּבְךָ הוֹדַעְתָּ חַסְדְּךָ לְבָנֶיךָ. כִּי טַעַם הַמָּן כִּרְצוֹן אִישׁ
וָאִישׁ: (כב) הַשֶּׁלֶג וְהַקֶּרַח מִן־הָאֵשׁ לֹא נָמַסּוּ. לְהַרְאוֹתָם כִּי הָאֵשׁ
הַמִּתְלַקַּחַת בְּתוֹךְ הַבָּרָד. וּבָרָק תַּבְרִק בַּמָּטָר. תֹּאכַל יְבוּל
אַרְצָמוֹ: (כג) אוּלָם לְהָשִׁיב לֵב חֲסִידֶיךָ. כֹּחַ הָאֵשׁ נָשְׁתָה: (כד) כִּי
כל

כָּל־יְצוּר יָצַרְתָּ לְשָׁרְתֶךָ. פַּעַם יְגַדֵּל כֹּחוֹ לְשֵׁבֶט רְשָׁעִים. וּפַעַם
יְמַעֵט לְהֵיטִיב עִם בֹּטְחֵי־בָךְ: (כה) לָכֵן הַמִּחְיָה מְכַלְכֶּלֶת כֹּל
לְמַטְעַמִּים שׁוֹנִים נֶהֶפְּכָה. וַתְּמַלֵּא חֵפֶץ כָּל־שׁוֹאֵל: (כו) לְמַעַן
יִלְמְדוּ בָנֶיךָ אֲשֶׁר אָהַבְתָּ. כִּי לֹא עַל־הַלֶּחֶם לְבַדּוֹ יְחַיֶּה הָאָדָם.
כִּי אִם מוֹצָא פִיךָ יְחַיֶּה כָּל־הַמַּאֲמִינִים בָּךְ: (כז) כִּי אֵת אֲשֶׁר
הָאֵשׁ לֹא־הֵמַסּוֹ. כִּמְעַט חַם (קֶרֶן) הַשֶּׁמֶשׁ וְנָמָס: (כח) לָדַעַת כִּי
טוֹב לְהוֹדוֹת לְךָ בְּטֶרֶם יָאִיר הַשָּׁמֶשׁ. וּלְשַׁחֵר פָּנֶיךָ עִם־אוֹר
הַבֹּקֶר: (כט) כִּי תִקְוַת חָנֵף תֹּאבֵד. כְּהִמֵּס הַכְּפוֹר בַּבֹּקֶר. וְתִתְבַּלַּע
כַּמַּיִם הַנִּגָּרִים אָרְצָה:

יז (א) גְּדוֹלִים מִשְׁפְּטֵי יְיָ וְאֵין סְפוּרוֹת לָמוֹ. עַל־כֵּן יִתְעוּ
הָאֱוִילִים: (ב) לְשַׁחֵת עַם סְגֻלָּתְךָ יָזָמוּ. וְהָרְשָׁעִים בַּחֹשֶׁךְ נִדְמוּ.
וַיִּכָּלְאוּ כַּאֲסִירֵי לָיְלָה: (ג) כְּבֹרְחִים תַּחַת גַּגִּימוֹ הִתְחַבָּאוּ. וּלְהִסְתַּתֵּר
בְּסֵתֶר מְעוֹנָם חָשָׁבוּ. לְהַשְׁכִּיחָם כְּתַחַת מָסַךְ חֹשֶׁךְ: (ד) אַךְ
בְּעֶבְרָתְךָ נִפְזָרוּ. וּמֶחֶזְיוֹנוֹת אֵימוֹת נִבְעָתוּ: (ה) וְהַסֵּתֶר אֲשֶׁר
בִּקְשׁוּ לָמוֹ. לֹא־נְצָרָם מִפַּחַד. כִּי קוֹל־הוֹמֶה מִסָּבִיב הִבְהִילָם.
וּמַחֲזוֹת זָרוֹת לְהַרְעִישָׁם הִתְקוֹמָמוּ: (ו) הָאֵשׁ חָדְלָה לְהָאִיר לָמוֹ.
וְנֹגַהּ הַכּוֹכָבִים לֹא הִגִּיהַּ מַשּׁוּאַת חֶשְׁכָּם: (ז) לֶהָבוֹת נוֹרָאוֹת נִרְאוּ
לָמוֹ וַיִּתְחַלְחָלוּ. וְאֶת־אֲשֶׁר לֹא רָאוּ. הִפְחִידָם מֵאֵת אֲשֶׁר רָאוּ.
(ח) תַּעְתּוּעֵי לַהֲטֵיהֶם חָדֵלּוּ. וְהֶבֶל חָכְמָתָם נִהְיְתָה לְחֶרְפָּה:
(ט) הַמִּתְפָּאֲרִים לְהָסִיר תַּחַת הַנֶּחֱלָשִׁים. גַּם־הֵמָּה נֶחֱלָשׁוּ. וַתְּהִי
לְלַעַג אֵימָתָם: (י) גַּם אִם בַּלָּהוֹת כָּאֵלֶּה לֹא הִרְעִישׁוּם. רָגְזוּ וְחָלוּ
מִפְּגַשׁ בָּעָרֹב. וּבַתַּנִּינִים מְתַלְחֲשִׁים. וַיִּלְאוּ לִרְאוֹת אוֹר הַיּוֹם:
(יא) כִּי הָרִשְׁעָה תְּמוֹגֵג לֵב בְּעָלֶיהָ. וְתָעִיד־בּוֹ לְהַאֲשִׁימוֹ. וְלֵב
נָמוֹג לֹא־תֶחְדַּל לִפְחָד: (יב) כִּי הָאֵימָה תִּוָּלֵד בְּלֵב נוֹאָשׁ. וְכֹחַ
אַיִן לְהַצִּיל אֶת־נַפְשׁוֹ: (יג) וְתִקְוָה כִּי־תָמוּשׁ מִלְּבַב הָאָדָם. פַּחְדּוֹ
גָדוֹל מִשִּׁבְרוֹ:

(יד) הַיְשֵׁנִים עַל־עַרְשׂוֹתָם בַּלַּיְלָה הַנּוֹרָא הַהוּא. אֲשֶׁר מִיַּרְכְּתֵי
שְׁאוֹל פָּרַץ לָמוֹ. תַּחַת בַּלָּהוֹת מָוֶת הִתְגַּלְגָּלוּ. וְלֹא הֶאֱמִינוּ עוֹד
בְּחַיֵּיהֶם. כִּי פַלָּצוּת פִּתְאֹם אֲחָזָתְמוֹ: (טו) וְכִי נָפַל אִישׁ אָרְצָה.
וַיִּכָּלֵא כְּאָסוּר בְּבַיִת־סֹהַר וּבַרְזֶל אָיִן: (טז) כַּחוֹרֵשׁ כָּרֹעֶה וְכַפֹּעֵל בַּשָּׂדֶה

מִשְׁפָּט

מִשְׁפָּט אֶחָד לְכֻלָּמוֹ. וּבַעֲבוֹת אֹפֶל יַחַד נִלְכָּדוּ: (יז) רוּחַ־נֹשֵׁב.
וְקוֹל־הַזָּמִיר בֵּין הָעֳפָאִים. שְׁאוֹן־זֶרֶם. וְצוּר נֶעְתַּק מִמְּקוֹמוֹ. דַּהֲרוֹת
חַיּוֹת לֹא־־רָאוּ. נַהֲמַת הֶעָרֹב וְהֵד הָרִים. הִבְעִיתָם וְהֶחֱרִידָם:
(יח) לְיֶתֶר יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ הָיְתָה אוֹרָה. וְכָל־אִישׁ יָצָא לְפָעֳלוֹ: (יט) וְאֹפֶל
כִּסָּה פְּנֵי־אֵלֶּה דְּמוּת הָאֲפֵלָה נֶגֶד פְּנֵיהֶם: (כ) נַפְשָׁם הָיְתָה לְמַשָּׂא
לָמוֹ. וַתִּכְבַּד עָלֵימוֹ מֵהָאֹפֶל:

יח (א) וְאוֹר אֱלֹהִים הֵאִיר לַחֲסִידָיו. קוֹלָמוֹ שָׁמְעוּ הַצּוֹרְרִים
וּפָנֵימוֹ לֹא רָאוּ: (ב) אִשְּׁרוּ אֹתָם. עַל־־אֲשֶׁר נִמְלָטוּ. גַּם בֵּרְכוּ
אֹתָם. עַל־־אֲשֶׁר לֹא־הִנָּקְמוּ־־בָמוֹ. וְעַל הִתְעַלְּלָם בָּם בִּקְשׁוּ
סְלִיחָתָם: (ג) עַמּוּד אֵשׁ הֲכִינוֹתָ לְעַמְּךָ לַנְחוֹתָם דֶּרֶךְ לֹא־־יָדָעוּ.
יְשָׁרֵב וָשֶׁמֶשׁ לֹא הִכּוּם בְּמַסָּעָם: (ד) כַּמִּשְׁפָּט נֶעְדַּר הַמָּאוֹר לָאֵלֶּה
לְהִכָּלֵא בְּחֶשְׁכַּת לַיְלָה: (ה) יַעַן כִּי־כָלְאוּ בָנֶיךָ. אֲשֶׁר עַל־יָדָם תִּנָּתֵן
הַתּוֹרָה לְאוֹת עוֹלָם: (ו) תַּחַת הִתְנַכְּלָם לְשַׁחֵת עוֹלְלֵי קְדוֹשִׁים.
וְאֶחָד מֵהֶם נִמְלָט לְהַדָּתָם. נִגַּפְתָּ בָּנֵימוֹ לָרֹב. וּבְמַיִם עַזִּים
כִּלִּיתָמוֹ: (ז) הַלַּיְלָה הַזֶּה הֻגַּד לַאֲבוֹתֵינוּ טֶרֶם בֹּאוֹ. לְאַמֵּץ רוּחָם.
וּלְהַאֲמִין בַּשְּׁבוּעָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָמוֹ: (ח) בְּעֵינֵיהֶם רָאוּ יֶשַׁע
יְשָׁרִים. וְשִׁלֻּמַת רְשָׁעִים: (ט) כִּי בְהַכּוֹתְךָ שׂנְאֵינוּ. הֲרִימוֹתָ קַרְנֵנוּ:
וְהוֹדַעְתָּ כִּי קְרָאתָנוּ־לָךְ: (י) זִבְחֵי צֶדֶק זָבְחוּ בָנֶיךָ לְךָ בְּמִסְתָּרִים.
וַיִּשָּׁבְעוּ כֻלָּמוֹ פֶּה־אֶחָד. לְקַבֵּל אֶת־הַטּוֹב וְאֶת הָרָע. וַאֲבוֹתֵינוּ
שָׁרוּ שִׁיר תְּהִלָּתֶךָ:

(יא) וְנַאֲקַת שׂנְאֵינוּ גָּדְלָה הַשָּׁמַיְמָה. הֹלְכִים וּבוֹכִים עַל
בְּנֵיהֶם: (יב) כִּי יַד יְיָ הָיְתָה בְּכֻלָּמוֹ. בָּאָדוֹן וּבָעֶבֶד בַּמֶּלֶךְ וּבָעָם:
(יג) בְּמַגֵּפָה אַחַת נָפְלוּ חֲלָלִים אֵין־־מִסְפָּר. וְלִקְבֹּר הַמֵּתִים לֹא־־
הִשְׁפִּיקוּ הַחַיִּים וּמִבְחַר תּוֹלְדוֹתָם תַּם כְּרָגַע: (יד) בְּרֵאשִׁית לֹא־־
הֶאֱמִינוּ בְּכָל־אֵלֶּה. עַל־דְּבַר הַחַרְטֻמִּים. אַךְ בִּרְאֹתָם בְּכוֹרֵיהֶם
כֻּלָּם פְּגָרִים מֵתִים. אָז אָמְרוּ בָּנִים אֵלֶּה לַיְיָ אֱלֹהֵיהֶם: (טו) כִּי
בַּחֲצִי הַלַּיְלָה. וְאֵין קוֹל דְּמָמָה נִשְׁמָע. וַיֵּרֶד כְּגִבּוֹר דְּבָרְךָ מִכִּסֵּא
כְּבוֹדְךָ בַּמָּרוֹם. עַל הָאָרֶץ הָרְשָׁעָה: (טז) כְּחֶרֶב חַדָּה יָרַד דְּבָרְךָ.
וַיְשַׁחֵת יָמִין וּשְׂמֹאל. מַצָּבוֹ בָּאָרֶץ וְרֹאשׁוֹ בַּשָּׁמַיִם: (יז) פַּחַד
פִּתְאֹם נָפַל עָלֵימוֹ. מֵחֶזְיוֹנוֹת מַבְהִילִים אֲשֶׁר רָאוּ בַחֲלוֹמָם:
זה

(יח) זה מפה וזה מפה. כרע שכב כמתעלף. ויאמר על־מה ככה
ימות: (יט) כי מחזות נוראות הגידו בחלומם למו. למען ידעו
במותם על־מה נגפו:
(כ) הן גם חסידיך פגעת בחבלי מות. והנגף החל במדבר
במו. אך מהרת להשיב אפך: (כא) כי איש תמים עמד בפרץ.
ומהר בכלי קדש. בתפלה ובקטרת. לחנן ולכפר: (כב) ותשבת
הרעה. והמגפה נעצרה. לדעת כי הוא עבדך: (כג) לא בכח
זרעו. ולא בכח נשק גבר על המשחית. כי אם בשפתיו. בזכרו
את־השבועה ואת־הברית אשר כרת יי את אבותינו: (כד) כי
בנפלם חללים חללים. עמד בין החיים ובין המתים. ויעצר את־הנגף
מבא עד החיים: (כה) כי פאר הקודש על כתנתו. והדר האבות
מפתח על־ארבעה טורי אבן. והוד המצנפת על־ראשו:
(כו) את־אלה ירא המשחית וירף. כי רק למסה יצא הקצף:
יט (א) והרון־אף יי שפוך על הרשעים בלי־חמלה עד־כלה.
כי ידע את אשר יעשון: (ב) כי אחרי שלחם אתם בחפזון.
נהפך לבבם וירדפו אחריהם: (ג) עודם מתאבלים ונשאים נהי
על־קברי מתימו. השתגעו לרדף כאחרי ברחים. אותם אשר
ללכת בקשו: (ד) אולם מאת יי היתה זאת: (ה) את המצאות
אתם שכחו למלאת סאת עונם: (ו) ולמען יודעו פלאי מסעות
לעמך. ולאלה חבלי מות עוד לא ידעו:
(ז) כל־יצורי ארץ למיניהם. הפכו את־דרכם לשרתך.
למען ישמרו בניך מרע: (ח) הענן כסה פני־המחנה. וממצולה
יצאה יבשה: (ט) בים־סוף נמצא מסלול אין־מכשול. ועמקי
תהום לנאות דשא נהפכו: (י) עמך ראה נפלאות פעליך ויעברו.
כי ימינך יי תמכתם: (יא) כסוס במרעה צהלו. וכאילים דלגו.
וישירו־לך כי־גאלתמו: (יב) זכרו את אשר התעללת בארץ אשר
גרו־בה: (יג) תחת בהמה הולידה צרעה. וחלף דגה שרץ היאור
צפרדע: (יד) תאוה התאוו בניך. וצפרים חדשים ראו עינימו. כי
שלוים עלו מירכתי ים. למלאת תאותם:
(טו) והנגעים לא־חלו על־ראש הרשעים. מבלי קול רעם
מקדם

מִקֶּדֶם. אֲשֶׁר הִפְחִידָם. עַל־רִשְׁעָתָם וּמַעֲלָם בַּגֵּרִים: (טז) כִּי אֶת־
אֵלֶּה הִרְחִיקוּ מִשֶּׁבֶת בְּתוֹכָם. בְּבֹאָם וְאֵין מָנוֹס לָמוֹ. וְאֹתָם
אֲשֶׁר הִקְרִיבוּ. לַעֲבֹדַת פֶּרֶךְ לְחָצוּ: (יז) וּמִלְּבַד זֹאת רָעָה עֵינָם
בַּאֲשֶׁר חָסוּ עָלֵימוֹ. וַאֲשֶׁר שָׂמְחוּ לִקְרָאתָם. וַיִּתְּנוּ אֶת־אֶזְרְחֵי
הָאָרֶץ לַעֲבָדִים. וַיַּעֲבִידוּ אֹתָם בְּפָרֶךְ: (יח) גַּם בְּעִוָּרוֹן הֻכּוּ.
כָּאֲנָשִׁים אֲשֶׁר נָסַבּוּ לְפָנִים עַל פֶּתַח בֵּית־צַדִּיק. אֲשֶׁר הֻכּוּ
בַסַּנְוֵרִים. וַיִּלְאוּ לִמְצֹא הַפָּתַח:

(יט) כָּל־יְסוֹדֵי תֵבֵל יַחְדָּו הִתְבַּלָּלוּ. כְּמֵיתְרֵי כִנּוֹר מְצַלְצְלִים
יַחַד וְנִגּוּן יֵיטִיבוּ. אַף כִּי־לְכָל־יֶתֶר טַעְמוֹ וּמִשְׁפָּטוֹ. כְּנוֹדַע לַמִּתְבּוֹנֵן
בַּאֲשֶׁר נַעֲשָׂה: (כ) יְצוּרֵי הַיַּבָּשָׁה בַּמַּיִם נִמְצָאוּ. וְשֹׁכְנֵי מַיִם
בֶּחָרָבָה נִרְאוּ: (כא) הָאֵשׁ גָּבְרָה בַמָּיִם. וְהַמַּיִם לְכַבּוֹת חָדֵלוּ:
(כב) הָאֵשׁ לֹא־אָכְלָה הַבְּהֵמוֹת עֹבְרוֹת תַּחְתֶּיהָ. וְלֶחֶם הַשָּׁמַיִם
לֹא־נָמַס מֵחֲמָּתוֹ. אַף כִּי־בְנָקֵל יִמַּס כַּקָּרַח: (כג) יְיָ אֱלֹהִים. בְּכָל־
עֵת הִגְדַּלְתָּ חַסְדְּךָ עַל־עַמֶּךָ. כִּבַּדְתּוֹ וְלֹא־בְזִיתוֹ. וְתָמִיד עָמַדְתָּ
לָמוֹ בְּעֵת צָרָתָם:

הבעל בבבל.

(א) וַיְהִי כִּי־נֶאֱסַף אַסְתִּיאָגֵשׁ אֶל־אֲבוֹתָיו וַתִּסֹּב הַמְּלוּכָה
לְכוֹרֶשׁ מֶלֶךְ פָּרָס: (ב) וְדָנִיֵּאל הָיָה תָמִיד אֶת־הַמֶּלֶךְ וְהַמֶּלֶךְ
כִּבְּדָהוּ מִכָּל־שָׂרָיו וַעֲבָדָיו: (ג) וּלְאַנְשֵׁי בָבֶל הָיָה אֱלִיל וּשְׁמוֹ
בָּעַל וַיַּקְרִיבוּ־לוֹ יוֹם יוֹם שְׁנֵים עָשָׂר כּוֹר סֹלֶת וְאַרְבָּעִים כְּבָשִׂים
וְשִׁשָּׁה הִין יָיִן: (ד) וְהַמֶּלֶךְ גַּם־הוּא עָבַד אֶת־הַבַּעַל וַיֵּלֶךְ מִדֵּי
יוֹם בְּיוֹמוֹ לְהִשְׁתַּחֲוֹת לוֹ וְדָנִיֵּאל מִשְׁתַּחֲוֶה לֵאלֹהָיו: (ה) וַיֹּאמֶר
הַמֶּלֶךְ אֵלָיו מַדּוּעַ לֹא־תַעֲבֹד גַּם־אַתָּה אֶת־הַבָּעַל: (ו) וַיַּעַן
דָּנִיֵּאל וַיֹּאמֶר חָלִילָה־לִּי מֵעֲבֹד אֱלִילִים מַעֲשֵׂי יְדֵי־אָדָם: (ז) אֶת־
אֱלֹהִים חַיִּים אֲנִי יָרֵא עוֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ וַאֲדוֹן כָּל־בָּשָׂר:
(ח) וַיֹּאמֶר לוֹ הַמֶּלֶךְ הֲטֶרֶם תֵּדַע כִּי הַבַּעַל אֱלֹהִים חַיִּים הוּא הֲלֹא
תִרְאֵהוּ יוֹם יוֹם אֹכֵל וְשֹׁתֶה: (ט) וַיִּצְחַק דָּנִיֵּאל וַיֹּאמֶר הִנֵּה לִבְּךָ
יַתְעֶךָ אֲדוֹנִי הַמֶּלֶךְ: (י) כִּי אֱלֹהֶיךָ אֵלֶּה חֹמֶר הֵם מִבַּיִת וּנְחֹשֶׁת
מחוץ

הבעל בבבל

מִחוּץ וּמֵעוֹדָם לֹא־־אָכְלוּ וְלֹא־־שָׁתוּ : (יא) וַיִּחַר אַף הַמֶּלֶךְ וַיִּקְרָא
לְכֹהֲנֵי הַבַּעַל וַיֹּאמֶר לָהֶם : (יב) אִם לֹא תַגִּידוּ־לִי מִי־הוּא הָאֹכֵל
אֵת אֲשֶׁר תַּקְרִיבוּן לַבַּעַל מוֹת תְּמוּתוּן : (יג) אוּלָם אִם הָעֵד
תְּעִידוּנִי כִּי הוּא הָאֹכֵל יָמוּת דָּנִיֵּאל עַל־חָרְפוֹ אֶת־־הַבַּעַל וְאַתֶּם
נְקִיִּים : (יד) וַיֹּאמֶר דָּנִיֵּאל אֶל הַמֶּלֶךְ כֵּן יְהִי כִדְבָרֶיךָ אֲדוֹנִי :
(טו) וּמִסְפַּר הַכֹּהֲנִים הַמְשָׁרְתִים אֶת־־הַבַּעַל שִׁבְעִים מִלְּבַד
נְשֵׁיהֶם וְטַפָּם : (טז) וַיֵּלֶךְ הַמֶּלֶךְ עִם דָּנִיֵּאל אֶל־־הֵיכַל הַבָּעַל :
(יז) וַיֹּאמְרוּ הַכֹּהֲנִים אֶל הַמֶּלֶךְ הִנֵּה אֲנַחְנוּ יֹצְאִים מִן־הַהֵיכָל וְנָתַתָּ
בְּיָדְךָ אֶת־־הַמַּאֲכָל וְאֶת־־הַמַּשְׁקֶה לִפְנֵי הַבַּעַל וְסָגַרְתָּ הַדֶּלֶת
אַחֲרֶיךָ וְחָתַמְתָּ אֹתָהּ בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ : (יח) וְהָיָה כִּי־תָשׁוּב מָחָר
וְלֹא־תִמְצָא כִּי אָכְלוּ הַבַּעַל הָרֹג תַּהַרְגֵנוּ וְאִם־לֹא יָמוּת דָּנִיֵּאל
עַל־הַשֶּׁקֶר אֲשֶׁר דִּבֵּר : (יט) וְהֵם הָיוּ בֹטְחִים בְּמָבוֹא סֵתֶר אֲשֶׁר
חָפְרוּ לָהֶם מִתַּחַת לַשֻּׁלְחָן וּבוֹ הֵם בָּאִים תָּמִיד וְאֹכְלִים אֶת־אֲשֶׁר
עַל הַשֻּׁלְחָן : (כ) וַיְהִי כַּאֲשֶׁר יָצְאוּ מִן־הַהֵיכָל וְהַמֶּלֶךְ נָתַן בְּיָדוֹ אֶת־
הַמַּאֲכָל לִפְנֵי הַבָּעַל : (כא) וַיְצַו דָּנִיֵּאל אֶת־־עֲבָדָיו לְהָבִיא אֵפֶר
וְלִשְׁטוֹחַ אֹתוֹ עַל קַרְקַע הַהֵיכָל לְעֵינֵי הַמֶּלֶךְ : (כב) וַיְהִי אַחֲרֵי צֵאתָם
וַיִּסְגְּרוּ אֶת־הַדֶּלֶת וַיַּחְתְּמוּ אֹתָהּ בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ וַיֵּלֵכוּ :
(כג) וְכֹהֲנֵי הַבַּעַל בָּאוּ כְדַרְכָּם בַּלַּיְלָה עִם נְשֵׁיהֶם וּבְנֵיהֶם
וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ כֹּל אֲשֶׁר־עַל־הַשֻּׁלְחָן : (כד) וַיָּקָם הַמֶּלֶךְ לְמָחֳרָתוֹ
בַּבֹּקֶר הַשְׁכֵּם וְדָנִיֵּאל הָיָה אִתּוֹ : (כה) וַיִּשְׁאָלֵהוּ הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר הֲיֵשׁ
מִשְׁחַת בְּחוֹתָמִי וַיַּעַן דָּנִיֵּאל וַיֹּאמֶר לֹא : (כו) וַיְהִי בְּפָתְחָם הַדֶּלֶת
וְהַמֶּלֶךְ שָׂם אֶת־עֵינָיו עַל־־הַשֻּׁלְחָן וַיִּקְרָא בְּקוֹל גָּדוֹל וַיֹּאמַר :
(כז) הַבַּעַל רַק אַתָּה הָאֱלֹהִים לְבַדֶּךָ וְאֵין בְּךָ רְמִיָּה : (כח) וַיִּשְׂחַק
דָּנִיֵּאל וַיַּעְצֹר אֶת־־הַמֶּלֶךְ מִבֹּא אֶל־־הַהֵיכָל פְּנִימָה וַיֹּאמַר :
(כט) פְּקַח־־נָא עֵינֶיךָ וּרְאֵה אֶת־־מִדְרְכֵי כַף־־רֶגֶל בְּשֶׁלְּמִי הֵם :
(ל) וַיַּעַן הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר שֶׁעֲלֵי רַגְלַיִם אֲנִי רֹאֶה מֵאֲנָשִׁים וְנָשִׁים וָטָף :
(לא) וַיִּחַר אַף הַמֶּלֶךְ בְּכֹהֲנֵי הַבַּעַל וַיִּתְפֹּשׂ אֹתָם וְאֶת נְשֵׁיהֶם וְטַפָּם :
(לב) וַיְהִי בִּרְאֹתוֹ אֶת־הַמַּחְתֶּרֶת אֲשֶׁר הֵם בָּאִים וְיֹצְאִים בָּהּ לֶאֱכֹל
אֶת־אֲשֶׁר עַל הַשֻּׁלְחָן : (לג) וַיְצַו לַהֲמִיתָם וַיִּמְסֹר אֶת־הַבַּעַל בְּיַד
דָּנִיֵּאל וַיִּתֵּן אֹתוֹ וַיַּהֲרֹס אֶת־הֵיכָלוֹ :

התנין בבבל.

(א) וְגַם תַּנִּין גָּדוֹל הָיָה בְּעִיר בָּבֶל וַיַּעַבְדוּ אֹתוֹ אַנְשֵׁי בָבֶל׃
(ב) וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־־דָּנִיֵּאל הֲגַם עַל־־הַתַּנִּין תֹּאמַר כִּי מַעֲשֵׂה
חָרָשׁ נְחֹשֶׁת הוּא׃ (ג) הִנֵּה הוּא חַי וְגַם הוּא אֹכֵל וְשֹׁתֶה הַתְכַחֵשׁ
כִּי הוּא אֱלֹהִים חַיִּים לְכָה־־נָּא וַעֲבֹד אֹתוֹ׃ (ד) וַיַּעַן דָּנִיֵּאל וַיֹּאמֶר
אֶת־־יְיָ אֱלֹהִים אֲנִי עוֹבֵד וְאֵין אֱלֹהִים חַיִּים זוּלָתוֹ׃ (ה) וְעַתָּה
אִם־־טוֹב בְּעֵינֶיךָ אֲדוֹנִי הַמֶּלֶךְ וְהָרַגְתִּי אֶת הַתַּנִּין בְּלִי חֶרֶב וּבְלִי
מַקֵּל׃ (ו) וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ הִנֵּה הוּא בְיָדֶךָ׃ (ז) וַיִּקַּח דָּנִיֵּאל זֶפֶת וְחֵלֶב
וְשֵׂעָר וַיָּזֶד אֹתָם נָזִיד וַיַּעַשׂ מִמֶּנּוּ רְקִיקִים׃ (ח) וַיַּשְׁלִיכֵם בְּפִי־־
הַתַּנִּין וַתִּבָּקַע בִּטְנוֹ וַיֹּאמֶר דָּנִיֵּאל אֵלֶּה אֱלֹהֶיךָ אֲדוֹנִי הַמֶּלֶךְ׃
(ט) וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ אַנְשֵׁי בָבֶל אֶת־הַדָּבָר וַיִּחַר לָהֶם מְאֹד וַיִּקְשְׁרוּ
קֶשֶׁר עַל־הַמֶּלֶךְ׃ (י) וַיֹּאמְרוּ הַמֶּלֶךְ הִתְיָהֵד כִּי אֶת־הַבַּעַל נָתַץ
וְאֶת־־הַתַּנִּין הָרַג וְגַם אֶת־־הַכֹּהֲנִים הֵמִית׃ (יא) וַיִּקָּהֲלוּ עַל הַמֶּלֶךְ
וַיִּקְרְאוּ־־לוֹ מְסֹר אֶת־דָּנִיֵּאל בְּיָדֵינוּ וְאִם אַיִן הִנֵּה נַכְרִית אֹתְךָ וְאֶת־
בֵּיתֶךָ׃ (יב) וַיַּרְא הַמֶּלֶךְ כִּי הָצֵק הֵצִיקוּ־לוֹ מְאֹד וַיִּתֵּן אֶת־דָּנִיֵּאל
בְּיָדָם׃ (יג) וַיִּקָּחֻהוּ וַיַּשְׁלִיכוּ אֹתוֹ אֶל־בּוֹר־־הָאֲרָיוֹת וַיְהִי שָׁם שֵׁשֶׁת
יָמִים׃ (יד) וַיִּהְיוּ שִׁבְעָה אֲרָיוֹת בַּבּוֹר וַיִּתְּנוּ לָהֶם יוֹם יוֹם שְׁנֵי אֲנָשִׁים
וּשְׁנֵי כְבָשִׂים לַטָּרֶף׃ (טו) אַךְ בָּעֵת הַהִיא לֹא נָתְנוּ לָהֶם מְאוּמָה
בִּלְתִּי אִם־דָּנִיֵּאל לְבַדּוֹ׃
(טו) וּבַיָּמִים הָהֵם הָיָה נָבִיא בְּאֶרֶץ יְהוּדָה וּשְׁמוֹ חֲבַקּוּק׃
(יז) וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּזֶד חֲבַקּוּק נָזִיד וַיִּתֵּן לֶחֶם בַּכֶּלִי לְהָבִיא לַקֹּצְרִים
בַּשָּׂדֶה׃ (יח) וַיָּבֹא אֵלָיו מַלְאַךְ יְיָ וַיֹּאמַר׃ (יט) הָבֵא־־נָא אֶת־־
הַמַּאֲכָל אֲשֶׁר בְּיָדְךָ אֶל־־דָּנִיֵּאל הִנֵּה־־הוּא בְּבוֹר הָאֲרָיוֹת אֲשֶׁר
בְּבָבֶל׃ (כ) וַיַּעַן חֲבַקּוּק וַיֹּאמֶר לֹא רָאִיתִי בָבֶל מִיָּמָי וְגַם אֶת־־
בּוֹר הָאֲרָיוֹת לֹא יָדָעְתִּי׃ (כא) וַיֹּאחֲזֵהוּ הַמַּלְאָךְ בְּצִיצִת רֹאשׁוֹ
וַיִּשָּׂאֵהוּ בְּרוּחַ סְעָרָה בָּבֶלָה וַיַּעֲמִידֵהוּ אֵצֶל בּוֹר הָאֲרָיוֹת׃
(כב) וַיִּקְרָא חֲבַקּוּק וַיֹּאמֶר דָּנִיֵּאל קַח־נָא אֶת הַמַּאֲכָל אֲשֶׁר
יְיָ אֱלֹהִים שָׁלַח לָה׃ (כג) וַיַּעַן דָּנִיֵּאל וַיֹּאמֶר יְיָ אֱלֹהִים אַתָּה זְכַרְתָּנִי
וחסדך

וְחַסְדְּךָ לֹא יַעֲזֹב אֶת מְאַהֲבֶיךָ : (כד) וַיָּקָם דָּנִיֵּאל וַיֹּאכַל וְהַמַּלְאָךְ
הֵשִׁיב אֶת־חֲבַקּוּק לִמְקוֹמוֹ :
(כה) וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיָּבֹא הַמֶּלֶךְ לִסְפֹּד לְדָנִיֵּאל וַיְהִי כִּי־
קָרַב אֶל־הַבּוֹר לִרְאוֹת וְהִנֵּה הוּא יֹשֵׁב בֵּין הָאֲרָיוֹת : (כו) וַיִּקְרָא
הַמֶּלֶךְ בְּקוֹל גָּדוֹל וַיֹּאמַר אֵל אֱלֹהֵי דָנִיֵּאל גָּדוֹל אַתָּה וְנוֹרָא וְאֵין
אֱלוֹהַּ מִבַּלְעָדֶיךָ : (כז) וַיֹּצִא וַיְרִיצֻהוּ מִן־הַבּוֹר וַיַּשְׁלִיכוּ אֶל תּוֹכוֹ כֹּל
מְבַקְשֵׁי נֶפֶשׁ דָּנִיֵּאל וְאַךְ יָרְדוּ הַבּוֹרָה וַיִּטָּרְפוּ לְעֵינֵי הַמֶּלֶךְ :

שׁוֹשַׁנָּה.

(א) אִישׁ הָיָה בְּעִיר בָּבֶל וּשְׁמוֹ יְהוֹיָקִים : (ב) וַיִּקַּח־לוֹ אִשָּׁה
וּשְׁמָהּ שׁוֹשַׁנָּה בַּת־חִלְקִיָּהוּ וְהִיא הָיְתָה יְפַת תֹּאַר וִירֵאַת אֱלֹהִים :
(ג) כִּי אֲבוֹתֶיהָ הָיוּ יִשְׁרֵי־־לֵב וַיַּדְרִיכוּהָ בְּדַרְכֵי תּוֹרַת מֹשֶׁה :
(ד) וִיהוֹיָקִים הָיָה עָשִׁיר מְאֹד וַיְהִי־לוֹ כֶּרֶם חֶמֶד אֵצֶל בֵּיתוֹ וְכָל
הַיְּהוּדִים הִתְאַסְּפוּ אֵלָיו כִּי נִכְבָּד הָיָה מִכָּל אַנְשֵׁי הָעִיר : (ה) וַיְהִי
בַּשָּׁנָה הַהִיא וַיָּקִימוּ שְׁנַיִם מִזִּקְנֵי הָעִיר לְשֹׁפְטִים עַל הָעָם : (ו) וְהֵם
הָיוּ מִן־הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר אָמַר יְיָ עֲלֵיהֶם מִבָּבֶל יָצְאָה הָרָעָה וּמִזִּקְנֶיהָ
שֹׁפְטֵי הָעָם : (ז) וַיָּבֹאוּ מִדֵּי־יוֹם בְּיוֹמוֹ אֶל־בֵּית־יְהוֹיָקִים וְכִי הָיָה
לְאִישׁ דָּבָר בָּא אֲלֵיהֶם : (ח) וַיְהִי בְּעֵת הַצָּהֳרַיִם וְכָל־־אִישׁ הָלַךְ
לְדַרְכּוֹ וַתֵּלֶךְ שׁוֹשַׁנָּה לָשׂוּחַ בְּכֶרֶם בַּעְלָהּ :
(ט) וַיִּרְאוּ הַזְּקֵנִים אֶת־הָאִשָּׁה מִתְהַלֶּכֶת יוֹם יוֹם בַּכֶּרֶם וַיִּתְאַוּוּ
תַאֲוָה : (י) וַיֶּהְפַּךְ לִבָּם וְתַחַת נְשֹׂא מָרוֹם עֵינֵיהֶם נָשְׂאוּ אֶת־
עֵינֵיהֶם אֵלֶיהָ וְלֹא זָכְרוּ תּוֹרַת יְיָ וּמִשְׁפָּטוֹ : (יא) וְגַם כִּי־חִצֵּי הַתְּשׁוּקָה
נִחֲתוּ בִּלְבַב שְׁנֵיהֶם לֹא־־גִלּוּ אֶת־־אַהֲבָתָם אִישׁ אֶל־־אָחִיו כִּי
הִתְבּוֹשָׁשׁוּ וְכָל־אֶחָד חָשַׁב לְחַלְּלָהּ : (יב) וַיִּשְׁקְדוּ יוֹם יוֹם עַל־דַּלְתֵי
הַכֶּרֶם לָלֶכֶת אַחֲרֶיהָ וּלְהַבִּיט אֵלֶיהָ : (יג) וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ
נָשׁוּבָה־נָּא אֶל־בָּתֵּינוּ כִּי קָרְבָה עֵת לֶאֱכֹל בַּצָּהֳרָיִם : (יד) וַיְהִי
אַחֲרֵי לֶכְתָּם וְאַחֲרֵי הִפָּרְדָם אִישׁ מֵעַל אָחִיו וַיִּפֶן כָּל־אֶחָד וַיָּשָׁב אֶל
הַכֶּרֶם וַיִּמְצְאוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו : (טו) וְכַאֲשֶׁר שָׁאֲלוּ אִישׁ אֶת־־אָחִיו
לֵאמֹר מַה־זֹּאת וַיִּתְוַדּוּ אֶת תְּשׁוּקָתָם הָרָעָה וַיִּוָּעֲצוּ יַחְדָּו וַיָּשִׂימוּ
מוֹעֵד

מועד לארב לה בהיותה לבדה:
(טז) ויהי היום והם במארב ותבא שושנה כדרכה לרחץ
בכרם כחם היום ושתי נערותיה אתה: (יז) ואיש לא־היה בכרם
זולתי שני הזקנים אשר התחבאו לארב לה: (יח) ותאמר שושנה
אל נערותיה קחנה־לי שמן ובורית וסגרנה הכרם עד כלותי
לרחץ: (יט) ותעשינה הנערות כאשר אמרה ותצאנה לקחת ולהביא
לה את־אשר בקשה ותסגרנה הדלת בעדה: (כ) ולא ראו
את־האנשים כי התחבאו: (כא) הנה הלכו והנה שני הזקנים הגיחו
מן־המחבא וירוצו אל־שושנה ויאמרו: (כב) הנה הכרם נעול ואין פה
איש לראות ונפשנו חשקה־בך לכן הבה נא ונבא אליך:
(כג) ואם מאן תמאני לשמע בקולנו העד נעיד־עליך כי ראינו איש
עמך בכרם ולכן שלחת את הנערות מאתך: (כד) ותאנח שושנה
ותאמר אויה־לי כי צר ומצוק סבבוני יחד: (כה) אם אעשה את־
חפצם בת־מות אנכי ואם אחדל מי־יצילני מידם: (כו) אפס טוב־
לי לנפל בנקיון כפי בידי־אדם מחטוא לאלהים: (כז) ותשא
שושנה את־קולה ותצעק ויצעקו גם־הזקנים לקראתה: (כח) וירץ
האחד אל הדלת ויפתח: (כט) ואנשי הבית שמעו את־קול
הצעקה וירוצו אל־הכרם לראות מה־זה נעשה: (ל) ויהי כי הוציאו
הזקנים עליה את־דבתם רעה ויתבוששו העבדים כי מיום הולדה
לא־נשמע כזאת עליה:
(לא) ויהי ממחרת בהקבץ העם בית יהויקים בעלה ויבאו
גם שני הזקנים ויוציאו עליה שם רע למען שפט אותה משפט
מות: (לב) ויאמרו אל העם שלחו־נא והגישו את־שושנה בת־
חלקיהו אשת יהויקים אלינו: (לג) וישלחו אליה להביאה ותבא
היא ואבותיה עם בניהם וכל משפחתה: (לד) ושושנה היתה
טובת מראה רכה ועגגה: (לה) ויצוו הרשעים האלה להסיר הצעיף
מעל פניה למען התענג עוד בהוד מראיה: (לו) וכל־מודעיה
וכל הנצבים עליה בכו בכי גדול מאד: (לז) ויקומו שני הזקנים
ויתיצבו בקרב העם וישימו את־ידיהם על־ראש שושנה: (לח) והיא
בכתה במר נפשה ותשא עיניה השמימה כי־בטח לבה ביי:
ויענו

(לט) ויענו הזקנים ויאמרו הנה התהלכנו שנינו בכרם ותבא
שושנה ושתי נערותיה אתה : (מ) ואחרי־כן שלחה את הנערות
מפניה ואת־הכרם סגרה : (מא) ויגש אליה עלם אשר נחבא בגן
וישכב עמה : (מב) ויהי כי־ראינו בפנת הגן את־הנבלה הזאת
וקרבנו אליה והנה היא שכבת בחיקו : (מג) אפס לא היה לאל
ידנו לתפש את־העלם כי חזק היה ממנו ויפתח הדלת וימלט :
(מד) ויהי כי החזקנו־בה ושאלנוה לאמר מי־הוא העלם ותמאן
להשיב לנו דבר : (מה) ועתה עדים אנחנו בדבר הזה : (מו) ויאמן
העם אל דברי הזקנים השפטים וישפטו אתה משפט מות :
(מז) ותזעק שושנה בצרת נפשה ותאמר : (מח) יי אלהים לך
נגלו כל תעלומות וחדשות אתה ידע בטרם תצמחנה : (מט) ידעת
גם ידעת כי אין בפיהם נכונה וכי שקר העידו עלי : (נ) ועתה
הנני הלכת למות גם כי־נקיתי מן־הפשע אשר בדו מלבם הרע :
(נא) וישמע אלהים את־נאקתה ויעתר־לה :

(נב) היא מוצאת למות ויי העיר את־רוח נער רך ושמו
דניאל וישא את־קולו ויאמר : (נג) נקי אנכי מן־הדם אשר
ישפך : (נד) ויפן כל־העם וישאלוהו מה־זה הדבר אשר דברת :
(נה) ויתיצב דניאל בקרב העם ויאמר : (נו) שמעו־נא בני־ישראל
הסכלתם עשה להרשיע בת־ישראל בטרם חקרתם ודרשתם
הדבר : (נז) שובו־נא אל בית־המשפט וראיתם כי־שקר ענו־בה
האנשים האלה וימהרו כל־העם וישובו : (נח) ויאמרו הזקנים אל
דניאל שב־נא בתוכנו והשכילנו אתה אם שמך אלהים לאיש
מוכיח ושפט : (נט) ויען דניאל ויאמר יפרדו־נא שני העדים איש
מעל אחיו ואשאל איש איש לבדו : (ס) ויהי אחרי הפרדם ויקרא
לראשון ויאמר אליו . הזקן בימים ובפשעים כעת יחולו על ראשך :
(סא) דע־נא כי משפט עול שפטת והצדקת את־הרשע והרשעת
את־הצדיק אף כי־אמר אלהים ונקי וצדיק אל־תהרג : (סב) ועתה
אם ראית את־אשר דברת הגד־לי את־שם העץ אשר מצאת
שניהם תחתיו . ויען ויאמר תחת אלה : (סג) ויאמר דניאל יתנך
יי לאלה ומלאכו יצוה־לך להכריתך : (סד) וישלח אתו מעל פניו

ויצו

וַיְצַו לְהַגִּישׁ אֶת־הַשֵּׁנִי וַיֹּאמֶר אֵלָיו בֶּן־כְּנַעֲנִי אַתָּה וְלֹא בֶּן יְהוּדִי׃
(סה) הֵן יְפִי הָאִשָּׁה הִשִּׁיאֶךָ וְרוּחַ זְנוּנִים הָפַךְ לִבֶּךָ׃ (סו) כָּכָה הָיוּ
מַעֲשֵׂיכֶם כָּל־הַיָּמִים לִזְנוֹת אֶת־בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל וּמִיִּרְאָתָן אֶתְכֶם
הִטִּיתֶם אֹתָן לְכָל חֶפְצֵיכֶם׃ (סז) זוּלָתִי בַּת־יְהוּדָה הַזֹּאת אֲשֶׁר־לֹא
שָׁמְעָה לְקוֹל תַּזְנוּתֶךָ׃ (סח) וְעַתָּה הַגֶּד־לִי אֶת־שֵׁם הָעֵץ אֲשֶׁר רָאִיתָ
שְׁנֵיהֶם תַּחְתָּיו וַיַּעַן וַיֹּאמֶר תַּחַת אַלּוֹן׃ (סט) וַיֹּאמֶר דָּנִיֵּאל הַשֶּׁקֶר
יְכַסֶּה פָּנֶיךָ קָלוֹן רְאֵה כִּי מַלְאַךְ יְיָ יְנוֹפֵף חַרְבּוֹ עָלֶיךָ לְהַשְׁחִיתֶךָ׃
(ע) וַיִּשְׁמַע כָּל־הָעָם וַיִּשְׂאוּ אֶת־קוֹלָם לְהוֹדוֹת לַיְיָ הַמּוֹשִׁיעַ
לְכָל הַמְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ׃ (עא) וַיָּקוּמוּ כֻלָּם עַל שְׁנֵי הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר
נִלְכְּדוּ בְּאִמְרֵי פִיהֶם עַל־יַד דָּנִיֵּאל כִּי שֶׁקֶר עָנוּ בְשׁוֹשַׁנָּה׃
(עב) וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם כְּמִשְׁפַּט תּוֹרַת מֹשֶׁה וַעֲשִׂיתֶם לוֹ כַּאֲשֶׁר זָמַם
לַעֲשׂוֹת לְאָחִיו׃ (עג) וַיַּהַרְגוּ אֹתָם וַיִּנָּצְלוּ בַּיּוֹם הַהוּא מִשְּׁפֹךְ דַּם־
נָקִי בְּיִשְׂרָאֵל׃ (עד) וְחִלְקִיָּהוּ וְאִשְׁתּוֹ נָתְנוּ שֶׁבַח וְהַלֵּל לַיְיָ עַל־דְּבַר
בִּתָּם כִּי לֹא נִמְצָא־בָהּ עֶרְוַת דָּבָר׃ (עה) וְכֵן עָשָׂה יְהוֹיָקִים בַּעְלָהּ
וְכָל־מִשְׁפַּחְתּוֹ׃ (עו) וַיְהִי דָנִיֵּאל גָּדוֹל וְיָקָר בְּעֵינֵי הָעָם מִיּוֹם הַהוּא
וָהָלְאָה עַד יוֹם מוֹתוֹ׃

יהודית.

א (א) וַיְהִי בִּשְׁנַת שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה לַמֶּלֶךְ נְבוּכַדְנֶצַּר אֲשֶׁר יָשַׁב
בְּנִינְוֵה עִיר הַגְּדוֹלָה לֵאלֹהִים וַיִּמְלֹךְ אַרְפַּכְשַׁד מֶלֶךְ מָדַי בְּאַחְמְתָא
הַבִּירָה הִיא אֶקְבַּתָּנָה׃ (ב) וַיָּקֶף אֶת הָעִיר חֹמוֹת אַבְנֵי־מַחְצֵב
שָׁלֹשׁ אַמּוֹת רָחְבָּן וְשֵׁשׁ אַמּוֹת קוֹמָתָן׃ (ג) וְקוֹמַת הַחֹמוֹת שִׁבְעִים
אַמָּה וְעָבְיָן חֲמִשִּׁים׃ (ד) וּמִגְדָּלִים עָשָׂה עַל שַׁעֲרֵי הָעִיר מֵאַת
אַמָּה גָּבְהָם וְשִׁשִּׁים אַמָּה יְסוֹדָם׃ (ה) וְקוֹמַת הַשְּׁעָרִים עָשָׂה
שִׁבְעִים אַמָּה וְרָחְבָּם אַרְבָּעִים לָתֵת רֶוַח לְרֹב צְבָאָיו לָצֵאת
וְלַעֲרֹךְ חֵיל הָרוֹכְבִים אֶת חֵיל הָרַגְלִים׃
(ו) וַיְהִי בַּיָּמִים הָהֵם וַיַּעַשׂ נְבוּכַדְנֶצַּר מִלְחָמָה אֶת אַרְפַּכְשַׁד
בָּעֲרָבָה הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר עַל גְּבוּלֵי רְעוּ׃ (ז) וְכָל יֹשְׁבֵי הֶהָרִים וְכָל
הָעַמִּים אֲשֶׁר עַל שְׂפַת נַהֲרֵי פְּרָת חִדֶּקֶל וְגִיחוֹן וְגַם אַרְיוֹךְ מֶלֶךְ
עֵילָם

עילם ועם רב מבני גלעד באו לעזרתו׃
(ז) וישלח נבוכדנצר מלך אשור מלאכים לקרא לישבי
פרס ולכל ישבי מערב והם קיליקיא ודמשק והלבנון והכרמל
והגלעד והגליל ושדה יזרעאל׃ (ט) ולישבי שמרון ועריה ואל
הגוים מעבר לירדן ועד ירושלים ולכל ישבי גשן וארץ מצרים עד
הרי קדר׃ (י) וימאנו כל־גויי הארצות האלה לשמע בקול מלך
אשור ולא באו לעזרתו במלחמה כי לא־יראו מפניו וישיבו
את־מלאכיו בחרפה ובוז לארצם׃ (יא) ותבער חמת נבוכדנצר
בכל הארצות האלה וישבע בכסאו ובמלכותו להנקם בהן ולהשחית
כל־גבולי קיליקיא דמשק וארם׃ (יב) ולהכות לפי־חרב כל ישבי
עמון ומואב וכל ארץ יהודה ומצרים וכל אשר בין שני הימים
בתוך׃ (יג) ויהי בשנת שבע־עשרה למלכו ויצא עם־כל־
חילו לקראת ארפכשד למלחמה ותחזק ידו ויך את־עמו ואת־
רכבו ופרשיו לפי־חרב׃ (יד) ואחרי קחתו את־כל־הערים בא
גם לאחמתא ויכבש את־המגדלים וישם את־חוצות העיר וכל
תפארתה הפך לחרבה׃ (טו) וירדף אחרי ארפכשד וידבק אתו
בהר רעו ויורהו בחציו וימיתהו׃ (טז) ואחרי־כן שב עם כל חילי
צבאיו לנינוה וישב שם שמח וטוב לב ויעש להם משתה
עשרים ומאת יום׃

ב (א) ויהי בשנת שמנה־עשרה למלכו בעשרים ושנים יום
לחדש הראשון ויערימו סוד בבית המלך לעשות נקמה בכל הגוים
ההם כאשר דבר׃ (ב) ויקרא המלך לכל־שריו ועבדיו ויגד להם
את־עצתו ויספר להם את־רשעת כל הגוים האלה׃ (ג) ויהי באמרם
כלם להשמיד ולאבד את־כל־הגוים אשר לא שמעו בקול המלך
ויקרא לראש שרי צבאיו ולמשנהו להולופרנש ויאמר אליו׃ (ד) כה
אמר נבוכדנצר הגדול מלך כל־הארץ׃ (ה) מהר ובחר־לך חיל
רגלי גבורי כח שנים עשר רבוא ופרשים שנים עשר אלף׃ (ו) וצא
למלחמה על כל־הארצות אשר מים למלכותי ואשר לא־שמעו
לקולי׃ (ז) ואמרת אליהם ארצכם ומימיכם לי הם׃ (ח) הנה יצאתי
באפי ובחמתי לקראתכם וכסיתי את־עין ארצכם בהמון צבאותי
וידהם

וְלָהֶם אֶתְּנֶנָּה לְשָׁלָל׃ (ט) הַבְּקָעוֹת וְהַנְּחָלִים יִמָּלְאוּ חַלְלֵיכֶם וְהַנְּהָרוֹת
יַעַבְרוּ מִפִּגְרֵי מֵתֵיכֶם וְנִפַּצְתִּי אֶת־הַשְּׁבוּיִם עַד־כַּנְפוֹת הָאָרֶץ׃
(י) אַתָּה תֵּלֵךְ לְפָנַי וּפָרַצְתָּ עַל כָּל־גְּבוּלֵי אַרְצוֹתָם וְהָיָה כִּי יִכָּנְעוּ
וְעָמְדוּ תַּחַת יָדֶיךָ עַד יוֹם פָּקְדִי עֲלֵיהֶם׃ (יא) וְכִי יִתְיַצְּבוּ לְפָנֶיךָ וְהֶחֱרַמְתָּ
אֹתָם לְפִי־חָרֶב עֵינְךָ לֹא־תָחוֹס עֲלֵיהֶם וְכָל הָאָרֶץ תְּהִי לָבַז׃ (יב) וְעַתָּה
בִּי נִשְׁבַּעְתִּי וּבְמַלְכוּתִי אִם לֹא בְּיָדִי אֶעֱשֶׂה כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי׃ (יג) לָכֵן
מַהֵר וַעֲשֵׂה כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ אַל תַּפֵּל דָּבָר מִמִּצְוֹתַי וְאַחֵר לֹא־
תְאַחֵר׃

(יד) וַיֵּצֵא הוֹלוֹפֶרְנֵשׁ מֵאֵת פְּנֵי הַמֶּלֶךְ וַיַּשְׁמַע אֶת־כָּל־שָׂרֵי הַחַיִל
וְכָל פְּקִידֵי אֶרֶץ אֲרָם וַיִּפְקֹד אֶת־אַנְשֵׁי צְבָאוֹ כֻּלָּם גִּבּוֹרֵי חַיִל כַּאֲשֶׁר
צִוָּה הַמֶּלֶךְ׃ (טו) וַיִּהְיוּ פְקוּדֵיהֶם לְמִסְפָּרָם שְׁנֵים עָשָׂר רִבּוֹא אִישׁ
רַגְלִי וּפָרָשִׁים נֹשְׂאֵי קֶשֶׁת שְׁנֵים עָשָׂר אָלֶף׃ (טז) וַיַּעֲרֹךְ אֹתָם כַּמִּשְׁפָּט
וַיַּעַבְרוּ לְפָנָיו וּגְמַלִּים וַחֲמוֹרִים עִמָּהֶם עַד אֵין מִסְפָּר נֹשְׂאִים אֶת־
כְּלֵיהֶם וְגַם צֹאן וּבָקָר מִקְנֶה רַב מְאֹד׃ (יז) וְגַם בָּר וָאֹכֶל לְהַחֲיוֹת
כָּל הֶהָמוֹן הַזֶּה וְכֶסֶף וְזָהָב רַב מֵאוֹצַר הַמֶּלֶךְ׃ (יח) וַיִּסַּע עִם כָּל הַחַיִל
הַזֶּה וְסוּס וָרֶכֶב וּפָרָשִׁים לִפְנֵי הַמִּשְׁנֶה וַיְכַסּוּ אֶת־עֵין הָאָרֶץ וַיֵּלְכוּ
יָמָּה׃ (יט) וְגַם עֵרֶב רַב נָסַע אִתָּם כָּאַרְבֶּה וְכַחוֹל עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה
אֲשֶׁר לֹא יִסָּפֵר מֵרֹב׃

(כ) וַיִּסַּע מִנִּינְוֵה דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים עַד עַרְבוֹת בַּקְתִּילַשׁ וַיִּחַן
תַּחַת הָהָר מִשְּׂמֹאל לְקִילִיקְיָא׃ (כא) וּמִשָּׁם נָסַע עִם־כָּל מַחֲנֵהוּ וְרִכְבּוֹ
וּפָרָשָׁיו עַל הֶהָרִים׃ (כב) וַיַּהֲפֹךְ אֶת־פּוּט וְלוּד וַיַּשְׁחֵת כָּל בְּנֵי־
תַרְשִׁישׁ וְאֵת בְּנֵי־יִשְׁמָעֵאל הַיֹּשְׁבִים בִּקְצֵה הַמִּדְבָּר מִנֶּגֶב לְחֵילוֹן׃
(כג) וַיַּעֲבֹר אֶת־נְהַר פְּרָת וַיֵּלֶךְ פַּדֶּנָה אֲרָם וַיַּהֲרֹס כָּל עִיר־מִבְצָר
מִנַּחַל אַרְנוֹן וְעַד הַיָּם׃ (כד) וַיִּכְבֹּשׁ אֶת־כָּל־גְּבוּלֵי קִילִיקְיָא וְכָל
הַמִּתְיַצְּבִים לְפָנָיו הִכָּה לְפִי־חָרֶב וַיָּבֹא עַד הָרֵי יֶפֶת אֲשֶׁר מִנֶּגֶב
לְאֶרֶץ עֲרָב׃ (כה) וַיְסוֹבֵב כָּל יֹשְׁבֵי מִדְיָן וַיַּצֵּת אֵשׁ בְּאָהֳלֵיהֶם וַיַּשְׁחֵת
אֶת־מִגְרְשֵׁיהֶם׃ (כו) וַיְהִי בְּעֵת הַקָּצִיר וַיֵּרֶד לְדַמֶּשֶׂק וַיְבַעֵר אֵת קָמַת
הָעִיר וַיַּחֲרֵם כָּל צֹאן וּבָקָר׃ (כז) אֶת־הֶעָרִים שָׁלַל וַיָּבֹז וְאֶת־שְׂדוֹתֶיהָ
הִשְׁחִיתוּ וְכָל־אִישׁ בָּחוּר הִכּוּ לְפִי־חָרֶב׃ (כח) וַתִּפֹּל אֵימָתוֹ עַל כָּל־
יֹשְׁבֵי חֶבֶל הַיָּם וְעַל יֹשְׁבֵי צֹר וְצִידוֹן וְעַקְּרוֹן וְיַמְנָה׃ (כט) וְגַם יֹשְׁבֵי

אשדוד

אַשְׁדּוֹד וְאַשְׁקְלוֹן יָרְאוּ וְחָרְדוּ מִפָּנָיו׃
ג (א) וַיִּשְׁלְחוּ אֵלָיו מַלְאָכִים לִקְרַא לוֹ לְשָׁלוֹם וַיֹּאמְרוּ׃
(ב) עֲבָדִים אֲנַחְנוּ לַמֶּלֶךְ הָאַדִּיר נְבוּכַדְנֶצַּר׃ (ג) הִנֵּה נָפַלְנוּ לְפָנֶיךָ
אַרְצָה עֲשֵׂה עִמָּנוּ כַּאֲשֶׁר יִיטַב בְּעֵינֶיךָ׃ (ד) כֹּל אֲשֶׁר לָנוּ לְךָ הוּא
חַוֹּתֵינוּ וְעָרֵינוּ שְׂדוֹתֵינוּ וּמִקְנֵנוּ גִּדְרוֹתֵינוּ וְאָהֳלֵינוּ לְפָנֶיךָ הֵם לַעֲשׂוֹת
בָּהֶם כְּאַוַּת נַפְשֶׁךָ׃ (ה) כָּל־הֶעָרִים וְיֹשְׁבֵיהֶן בְּיָדְךָ נְתָנוּ בֹּא־נָא אֵלֵינוּ
וּרְדֵה־בָנוּ כַּטּוֹב בְּעֵינֶיךָ׃
(ו) וַיְהִי כְּדַבְּרָם אֵלָיו כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֵּרֶד עִם־חֵילוֹ מִן־הָהָר
אֲלֵיהֶם אֶל מוּל שְׂפַת הַיָּם וַיִּתֵּן מִשְׁמָר בְּכָל עִיר מִבְצָר וְאֶת־מֵיטַב
הָעָם בָּחַר לְאַנְשֵׁי צְבָאוֹ׃ (ז) וְכָל הָאָרֶץ מִסָּבִיב יָצְאוּ לִקְרָאתוֹ
בַּחֲלִילִים וּבְתֻפִּים וּבִמְחֹלוֹת׃ (ח) וְהוּא הִשְׁחִית כָּל־גְּבוּלֵי הָאָרֶץ וַיִּכְרֹת
אֶת אֲשֵׁרֵיהֶם׃ (ט) כִּי כֵן נִגְמַר בְּלִבּוֹ לְהַשְׁמִיד כָּל־אֱלֹהֵי הָאֲרָצוֹת
לְבַעֲבוּר יִשְׁתַּחֲווּ כָּל־הָעַמִּים לִנְבוּכַדְנֶצַּר וְכָל לָשׁוֹן תִּקְרָא בִשְׁמוֹ׃
(י) מִשָּׁם נָסַע לִקְרַאת יִזְרְעֶאל קָרוֹב לְדוֹתָן נֹכַח הָרֵי הַמָּצוֹר אֲשֶׁר
לִיהוּדָה׃ (יא) וַיִּחַן אֶת־מַחֲנֵהוּ בֵּין יָגְבְּהָה וּבֵין עִיר הַשִּׁטִּים וַיֵּשֶׁב
שָׁם חֹדֶשׁ יָמִים עַד הֵאָסֵף כָּל־רְכוּשׁ הַמַּחֲנוֹת׃
ד (א) וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ יְהוּדָה אֵת כָּל
אֲשֶׁר עָשָׂה הוֹלוֹפֶרְנֶשׁ שַׂר־צְבָא אֲרָם לְכָל־הָעַמִּים מִסָּבִיב׃ (ב) כִּי
הֶחֱרִיב אֶת־בָּתֵּי אֱלֹהֵיהֶם וַיָּבֹז אֹתָם וַיִּירְאוּ בִּמְאֹד מְאֹד׃ (ג) כִּי אָמְרוּ
פֶּן־יַעֲשֶׂה לִירוּשָׁלַיִם וּלְבֵית יְיָ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְכָל הַגּוֹיִם׃ (ד) כִּי לֹא
אָרְכוּ הַיָּמִים אֲשֶׁר שָׁבוּ מִן־הַגּוֹלָה וְכִי הִתְאַסְּפוּ כָּל אַנְשֵׁי יְהוּדָה
לְחַטֵּא אֶת־כְּלֵי הַקֹּדֶשׁ וְאֵת הַמִּזְבֵּחַ׃ (ה) וַיִּשְׁלְחוּ אֲנָשִׁים אֶל
גְּבוּלֵי שֹׁמְרוֹן וְאֶל הֶעָרִים בֵּית־חֹרוֹן בַּלְמוֹן יְרִיחוֹ חוֹבָה וְיַעְזֵר
וְאֶל עֵמֶק שָׁלֵם וַיָּשִׂימוּ מַצָּב עַל כָּל־רָאשֵׁי הֶהָרִים הַגְּבֹהִים׃
(ו) וַיִּבְנוּ חֹמוֹת לְכָל עָרֵי הַפְּרָזִי וַיִּקְצְרוּ אֶת־קְצִיר הָאָרֶץ וַיִּתְּנוּ אֹכֶל
בְּכָל הֶעָרִים׃
(ז) וְאֶלְיָקִים הָיָה כֹּהֵן הַגָּדוֹל בָּעֵת הַהִיא בִּירוּשָׁלָיִם׃ (ח) וַיִּשְׁלַח
סְפָרִים אֶל יֹשְׁבֵי בְתוּל וּבֵית־שֶׁמֶשׁ אֲשֶׁר עַל פְּנֵי יִזְרְעֶאל קָרוֹב
לְעַרְבוֹת דּוֹתָיִם׃ (ט) וַיְצַוֵּם לִשְׁמֹר אֶת מַעֲלוֹת הֶהָרִים אֲשֶׁר עַל
דֶּרֶךְ יְהוּדָה׃ (י) כִּי אָמַר אִם שָׁמֹר תִּשְׁמְרוּ אֶת־הֶהָרִים הָהֵם
ועצרתם

וַעֲצַרְתֶּם בִּמְתֵי מְעָט אֶת־הָאוֹיֵב מִבְּקֹעַ בָּאָרֶץ כִּי צַר הַדֶּרֶךְ לִשְׁנֵי
אֲנָשִׁים עֲבוֹר יָחַד׃ (יא) וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה אֹתָם
אֶלְיָקִים וְזִקְנֵי הָעָם אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלָיִם׃
(יב) וְכָל־הָעָם צָעֲקוּ אֶל יְיָ בְּכָל לְבָבָם וַיְעַנּוּ אֶת־נַפְשׁוֹתָם הֵם
וּנְשֵׁיהֶם וְטַפָּם וְאֶת־נֶפֶשׁ בְּהֶמְתָּם׃ (יג) מַשְׂכִּיר וְעַד בֶּן־נֵכָר וְעַד־
עֶבֶד־אִישׁ מִקְנַת כֶּסֶף חָגְרוּ שַׂק עַל־מָתְנֵיהֶם׃ (יד) כָּל־יֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַיִם
אֲנָשִׁים וְנָשִׁים וְטַף נָפְלוּ עַל פְּנֵיהֶם לִפְנֵי הֵיכַל יְיָ וַיִּזְרְקוּ אֵפֶר עַל
רֹאשָׁם וַיִּפְרְשׂוּ שַׂק עַל הַמִּזְבֵּחַ׃ (טו) וַיִּתְחַנְנוּ אֶל־יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
וַיֹּאמְרוּ אָנָּא יְיָ אַל תִּתֵּן אֶת־נָשֵׁינוּ וְטַפֵּנוּ לְשָׁלָל אֶת־עָרֵי נַחֲלָתֵנוּ
לְשַׁמָּה וְאֶת מִקְדָּשְׁךָ לְטֻמְאָה וּלְשִׁמְצָה לְשַׂמֵּחַ בָּם גּוֹיִם׃ (טז) וַיַּרְא יְיָ
אֶת עָנְיָם וַיִּשְׁמַע אֶת צַעֲקָתָם׃
(יז) וְכָל אַנְשֵׁי יְהוּדָה וִירוּשָׁלַיִם לֹא אָכְלוּ וְלֹא שָׁתוּ יָמִים רַבִּים׃
(יח) וְגַם אֶלְיָקִים הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְכָל־הַכֹּהֲנִים הַמְשָׁרְתִים אֶת־פְּנֵי יְיָ
לְבוּשֵׁי־שַׂק וְאֵפֶר עַל רֹאשָׁם הִקְרִיבוּ עֹלוֹת וּזְבָחִים וְאֶת־נִדְרֵי הָעָם
וְאֶת־נִדְבוֹתֵיהֶם וַיִּתְפַּלְלוּ לַיְיָ אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת חֶסֶד עִם עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל׃
ה (א) וַיֻּגַּד לְהוֹלוֹפֶרְנֶס שַׂר צְבָא אַשּׁוּר לֵאמֹר׃ (ב) הֵן בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
אָסְפוּ חַיִל וַחֲמוּשִׁים הֵם לְהִתְיַצֵּב לְפָנֶיךָ׃ (ג) וְגַם שָׂמוּ מַצָּב עַל
רָאשֵׁי הֶהָרִים לְשָׂטְנְךָ בַּדֶּרֶךְ וּמוֹקְשִׁים שָׁתוּ עֲלֵי־נְתִיבוֹת׃ (ד) וַיִּחַר
אַפּוֹ וַיִּקְרָא לְשָׂרֵי עַמּוֹן וּמוֹאָב וּלְכָל הַפְּקִידִים אֲשֶׁר עַל חֶבֶל הַיָּם
וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם׃ (ה) הַגִּידוּ־לִי אַנְשֵׁי כְנַעַן מִי־הָעָם הַזֶּה הַיֹּשֵׁב בֶּהָרִים
מֶה־עָרֵיהֶם וּמַה־כֹּחָם מִי־מַלְכָּם וּמֶה־חֵילָם וּמִי־הֵם רָאשֵׁי צְבָאָם׃
(ו) עַל־מָה פָּנוּ עֹרֶף כִּי לֹא־בָאוּ לִקְרָאתִי מִכָּל־יֹשְׁבֵי חֶבֶל הַיָּם׃
(ז) וַיַּעַן אַכְיוֹר רֹאשׁ צְבָא בְנֵי־עַמּוֹן וַיֹּאמַר׃ (ח) יִשְׁמַע־נָא אֲדֹנִי
אֶת־דִּבְרֵי עַבְדּוֹ וְהִגַּדְתִּי־לְךָ אֶת־מִשְׁפַּט הָעָם הַזֶּה הַיֹּשֵׁב בֵּין
הֶהָרִים וְדָבָר שֶׁקֶר לֹא־יֵצֵא מִפִּי־עַבְדֶּךָ׃ (ט) הִנֵּה הָעָם הַזֶּה יָצָא
מֵאֶרֶץ כַּשְׂדִּים וַיֵּלְכוּ לָגוּר בְּפַדַּן־אֲרָם יַעַן כִּי לֹא אָבוּ לַעֲבֹד אֶת־
אֱלֹהֵי אֲבוֹתָם בְּאֶרֶץ כַּשְׂדִּים׃ (י) וַיַּעַזְבוּ אֶת־חֻקּוֹת אֲבוֹתֵיהֶם
לָלֶכֶת לַעֲבֹד אֶת־יְיָ אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר הִכִּירוּ וְיַעַן כִּי־נִגְרְשׁוּ מִשָּׁם
בִּמְלְטוֹ פַּדֶּנָה־אֲרָם וַיָּגוּרוּ־שָׁם יָמִים רַבִּים׃ (יא) וַיְהִי כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֱלֹהֵיהֶם
אֹתָם לָצֵאת מֵאֶרֶץ מְגוּרֵיהֶם לָלֶכֶת אַרְצָה כְּנַעַן וַיֵּשְׁבוּ שָׁם וַיְהִי
להם

להם רכוש רב בכסף ובזהב ובמקנה : (יב) ויהי כי־חזק הרעב
בארץ וירדו מצרימה וירבו ויעצמו־שם במאד מאד עד אשר לא
יספרו מרב : (יג) ויהי כי־הכביד מלך מצרים את־עלו על העם
הזה ויתחכם־לו לעשותם לעבדים : (יד) ויצעקו אל יי אלהיהם
וינגע את־כל־ארץ מצרים נגעים גדולים אשר לא־יכלו להרפא
ויגרשו המצרים אתם : (טו) ויי הוביש את־מי־ים־סוף לפניהם
ויוליכם אל הר סיני ולקדש ברנע ויורש את־כל ישבי המדבר
לפניהם וישבו בארץ האמורי ויחרימו כל־בני־חשבון : (טז) אחרי
כן עברו את־הירדן ויירשו את־כל־ארץ ההר ויגרשו את־כל
ישבי כנען ואת־הפריזי ואת־היבוסי ואת־הגרגשי וכל ישבי
שכם וישבו־שם ימים רבים : (יז) וכל־עת אשר לא־חטאו
לאלהיהם היטב היטיב עמהם כי יי שנא כל־עול היה בעזרם :
(יח) ויהי כי־סרו מן הדרך אשר צוה אתם ללכת בה
וימשלו בהם אויביהם ויי השליך אתם אל ארץ אחרת ויהיו
לעבדים : (יט) מקדש אלהיהם הורד לארץ וכל־עריהם נפלו ביד
אויביהם : (כ) אך עתה כי־שבו אל יי אלהיהם וישובו גם מארץ
שביים אל עיר קדשיהם אל ירושלים ויירשו את־ארץ ההר אשר
היתה שממה מאין ישב : (כא) לכן ידרש נא אדוני לעם הזה
לדעת אם יש־בו עון . כי אם־חטא לאלהיו עלה נעלה ונוכל
להם : (כב) אולם אם לא־חטאו־לו עבר יעבר אדוני כי־יי אלהיהם
יקם להם והיינו לחרפה לכל־הארץ :

ו (א) ויהי כאשר כלה אכיור לדבר ותבער־בו חמת כל־
הנצבים מסביב לאהל : (ב) ושרי נבוכדנצר וראשי מואב וישבי
הים בקשו לשלח ידם בו להמיתו ויאמרו : (ג) הירא נירא לעלות
אל בני־ישראל ולהלחם בם ואם יש כח וגבורה בהם לערך
מערכה לקראתנו : (ד) לכן עלה נעלה אליהם אדוני הלופרנש
וכל העם יהיה לנו לשלל :
(ה) ויהי כי שקטה תלונת כל־הנצבים ויאמר הלופרנש ראש
צבא אשור לעיני פקידי מואב ולעיני כל־בני־נכר לאכיור לאמר :
(ו) מי־אתה אכיור שכיר אפרים להתנבא לעם ירושלים לאמר
כי

כִּי לֹא־נוּכַל לָהֶם וְכִי אֱלֹהֵיהֶם נִלְחַם לָמוֹ הֲיֵשׁ אֱלוֹהַּ בִּלְתִּי
נְבוּכַדְנֶאצַּר׃ (ז) הוּא יִשְׁלַח אֶת־חֵילוֹ עֲלֵיהֶם וְיַשְׁמִידֵם מֵעַל־פְּנֵי
הָאֲדָמָה וֵאלֹהֵיהֶם לֹא יַצִּילֵם מִיָּדֵנוּ׃ (ח) וַאֲנַחְנוּ עַבְדֵי נְבוּכַדְנֶאצַּר
נַכֵּם כֻּלָּם כְּאִישׁ אֶחָד וְלֹא־יִתְיַצְּבוּ לִפְנֵי (רוֹכְבֵי) שַׁעֲטַת הַסּוּסִים
אֲשֶׁר נִשְׁלַח לָבוֹא עֲלֵיהֶם׃ (ט) כָּל־הֲרָרֵיהֶם נַשְׁכִּיר מִדָּם וְכָל־
שַׁדְמוֹתֵיהֶם יִמָּלְאוּ פִּגְרֵי מֵתֵיהֶם כִּי לֹא יַעַמְדוּ לְפָנֵינוּ וְכָל־הָעָם
כָּלֹה יִכְלֶה׃ (י) כִּי כֹה אָמַר נְבוּכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ כָּל־הָאָרֶץ אַל־יִפֹּל
דָּבָר מִכֹּל אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי׃ (יא) וְאַתָּה אַכְיוֹר שְׂכִיר עַמּוֹנִי יַעַן כִּי
הִתְנַבֵּאתָ הַיּוֹם לְבָשְׁתֶּךָ לֹא תִרְאֶה פָּנַי עַד יוֹם הִנָּקְמִי בְּגֹרְשֵׁי
מִצְרָיִם׃ (יב) וְהָיָה בְּשׁוּבִי מֵרְדֹף אַחֲרֵיהֶם וְנָפַלְתָּ בְּתוֹךְ חַלְלֵיהֶם
בְּמַדְקְרוֹת חֶרֶב צְבָאִי׃ (יג) וְעַתָּה אֲצַוֶּה אֶת־עֲבָדַי לַהֲבִיאֲךָ אֶל
אַחַד הַמְּקוֹמוֹת עַל הֶהָרִים אֲשֶׁר נַעֲלֶה שָׁמָּה׃ (יד) וְאִם תֹּאמַר
בִּלְבָבְךָ כִּי לֹא־יִפְּלוּ תַּחַת יָדִי גַּם פָּנֶיךָ לֹא־יִפֹּלוּן כִּי לֹא־תָמוּת
כִּי אִם עִמָּהֶם׃ (טו) כֹּה דִבַּרְתִּי אַף־אָנִי וּדְבָרַי לֹא יָשׁוּבוּ רֵיקָם׃
(טז) וַיְצַו הֹלוֹפֶרְנֵשׁ אֶת־עֲבָדָיו אֲשֶׁר אִתּוֹ בָּאֹהֶל לִתְפּוֹשׂ אֶת־
אַכְיוֹר וְלַהֲבִיאֵהוּ אֶל־בֵּתוּל לָתֵת אֹתוֹ בְּיַד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ (יז) וַיֹּאחֲזוּ
אֹתוֹ וַיּוֹלִיכֻהוּ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וַיַּעֲלוּהוּ מִן־הָעֲרָבָה אֶל אַחַד הֶהָרִים
מְקוֹם בְּאֵרוֹת מַיִם מִתַּחַת לְבֵתוּל׃ (יח) וַיְהִי כִּרְאוֹת אַנְשֵׁי הָעִיר
אֹתָם מֵרֹאשׁ הָהָר וַיֵּצְאוּ מִן־הָעִיר וּקְלָעִים בְּיָדָם וַיְקַלְּעוּ בָּאֲבָנִים
לְעָצְרָם מֵעֲלוֹת אֲלֵיהֶם׃ (יט) וַיִּרְאוּ אַנְשֵׁי הֹלוֹפֶרְנֵשׁ וַיֵּרְדוּ מִן־הָהָר
וַיֶּאֶסְרוּ אֶת־אַכְיוֹר בַּחֲבָלִים וַיַּשְׁלִיכֻהוּ לְרֶגֶל הָהָר וַיָּשׁוּבוּ לַאדֹנֵיהֶם׃
(כ) וַיֵּרְדוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵלָיו מִן־הָהָר וַיְפַתְּחוּ אֶת־מוֹסְרוֹתָיו וַיְבִיאֻהוּ
הָעִירָה וַיַּעֲמִידוּהוּ לִפְנֵי רָאשֵׁי הָעִיר׃
(כא) וְרָאשֵׁי בֵתוּל הָיוּ בָּעֵת הַהִיא עוּזִיָּה בֶּן־מִיכָה לְמַטֵּה
שִׁמְעוֹן וְכַבְרִי בֶּן־עָתְנִיאֵל וְכַרְמִי בֶּן־מַלְכִּיאֵל׃ (כב) וַיִּקְרְאוּ לְכָל
זִקְנֵי הָעִיר וַיִּתְקַבְּצוּ כָּל־אַנְשֵׁי הָעִיר אֲנָשִׁים וְנָשִׁים וְטַף וַיַּעֲמִידוּ
אֶת־אַכְיוֹר בְּקֶרֶב כָּל־הָעָם׃ (כג) וַיִּשְׁאָלֵהוּ עוּזִיָּה לֵאמֹר מַה־זֹּאת
וְעַל־מַה־זֹּאת׃ (כד) וַיְסַפֵּר לָהֶם אַכְיוֹר כֹּל אֲשֶׁר שָׁמַע מִפִּי
הֹלוֹפֶרְנֵשׁ וְאַנְשֵׁי סוֹדוֹ וְאֵת אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּצַוָּאר עָתָק נֶגֶד כָּל־בֵּית־
יִשְׂרָאֵל׃ (כה) וַיְהִי כְּכַלּוֹתוֹ לְדַבֵּר וַיִּפְּלוּ כָל־הָעָם עַל פְּנֵיהֶם וַיִּתְפַּלְלוּ
אל

אֶל יְיָ וַיֹּאמְרוּ: (יט) אָנָּא יְיָ אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם הַבִּיטָה וּרְאֵה אֶת גְּאוֹן
הָעָם הַלָּזֶה וְרַחֵם עַל שִׁפְלַת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר לְךָ הִתְקַדָּשׁוּ:
(כ) וְאַחֲרֵי־כֵן דִּבְּרוּ עַל לֵב אַכְיוֹר וַיְהַלְלוּ אֹתוֹ וְעֻזִּיָּה אָסַף אֹתוֹ
אֶל בֵּיתוֹ וַיַּעַשׂ מִשְׁתֶּה לוֹ וּלְזִקְנֵי הָעָם: (כא) וְכָל הַלַּיְלָה הַהוּא
הִתְפַּלְלוּ אֶל יְיָ לָתֵת לָהֶם יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים:
ז (א) וַיְהִי מִמָּחֳרָת וַיְצַו הוֹלוֹפֶרְנֵשׁ אֶת־אַנְשֵׁי צְבָאוֹ וְאֶת כָּל־
הַחַיִל אֲשֶׁר בָּא לְעֶזְרָתוֹ לִלְכּוֹד אֶת־מַעֲלוֹת הֶהָרִים וְלַעֲלוֹת
לִקְרַאת בְּתוּל לַמִּלְחָמָה עִם יִשְׂרָאֵל: (ב) וַיִּהְיוּ פְקוּדֵיהֶם מֵאָה
וְשִׁבְעִים אֶלֶף אִישׁ רַגְלִי וּפָרָשִׁים שְׁנֵים עָשָׂר אָלֶף מִלְּבַד
עֶרֶב רַב עַד אֵין מִסְפָּר: (ג) וַיִּסְעוּ כֻלָּם וַיַּחֲנוּ בַשְּׁפֵלָה קְרוֹבָה
לִבְתוּל אֵצֶל בְּאֵרוֹת הַמַּיִם וְרוֹחַב מַחֲנֵיהֶם מִדּוֹתָן וְעַד בַּלְמָה
וְהָאֹרֶךְ מִבְּתוּל עַד־בַּאַךְ כִּימוֹנָה מוּל יִזְרְעֶאל: (ד) וַיְהִי כִּרְאוֹת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל אֶת הַחַיִל הַנּוֹרָא הַזֶּה וַיִּבָּהֲלוּ מְאֹד וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו:
(ה) הִנֵּה הָעָם הַזֶּה יְכַסֶּה אֶת־עֵין כָּל־הָאָרֶץ וְכָל־הֶהָרִים וְהַגְּבָעוֹת
וְהַשְּׁפֵלוֹת לֹא יוּכְלוּ מַלֵּט מַשָּׂאָם: (ו) וַיַּחְגְּרוּ אִישׁ אִישׁ אֶת־חַרְבּוֹ
וַיָּשִׂימוּ אֵשׁ עַל הַמִּגְדָּלִים לְהָאִיר וַיִּהְיוּ כְצוֹפִים כָּל הַלַּיְלָה הַהוּא:
(ז) וַיְהִי מִמָּחֳרָת וַיּוֹצֵא־הוֹלוֹפֶרְנֵשׁ אֶת־כָּל פָּרָשָׁיו לְעֵינֵי אַנְשֵׁי
בְּתוּל וַיֵּלֶךְ לָתוּר אֶת־מְבוֹאֵי הָעִיר: (ח) וַיִּפְגַּע בִּבְאֵרוֹת הַמַּיִם
וַיִּקָּחֵם וַיָּשֶׂם עֲלֵיהֶם מִשְׁמָר מֵאַנְשֵׁי מִלְחַמְתּוֹ וַיָּשָׁב אֶל הַמַּחֲנֶה:
(ט) וַיִּקְרְבוּ אֵלָיו גַּם נְצִיבֵי אֱדוֹם וּמוֹאָב וְיוֹשְׁבֵי חֶבֶל הַיָּם וַיֹּאמְרוּ:
(י) כִּי יִשְׁמַע אֲדוֹנִי אֶת־דִּבְרֵי עֲבָדָיו וְהוּסַר כָּל־מִכְשׁוֹל מֵאַנְשֵׁי
צְבָאוֹ: (יא) לֹא עַל חֲנִית וָרֹמַח יִבְטְחוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּמִּלְחָמָה כִּי־
אִם עַל־הֶהָרִים הַגְּבֹהִים אֲשֶׁר הֵם יוֹשְׁבִים עֲלֵיהֶם כִּי מִי־יַעֲלֶה
אֲלֵיהֶם עַל רָאשֵׁי הַצּוּרִים הָהֵם: (יב) וְעַתָּה אֲדוֹנִי אַל־תַּעֲרֹךְ
מַעֲרָכָה לִקְרָאתָם וְאִישׁ לֹא יִפֹּל מִמֶּנּוּ כִּי כֻלָּם יַעַמְדוּ תַּחְתֵּיהֶם וְלֹא
יֵצְאוּ מִן־הַמַּחֲנֶה: (יג) רַק צַו אֶת־אֲנָשֶׁיךָ לִלְכֹּד אֶת־מֵימֵי בְאֵרוֹתָם
אֲשֶׁר יִזְּלוּ לָהֶם מֵרַגְלֵי הֶהָרִים: (יד) כִּי הַבְּאֵרוֹת הָהֵם יַשְׁקוּ אֶת־
כָּל יֹשְׁבֵי בְתוּל וְהָיָה כִּי יִכָּלְאוּ מֵימֵיהֶם אָז כָּל־הָעָם יִגְוַע בַּצָּמָא
אוֹ יִתְּנוּ אֶת־הָעִיר בְּיָדֵנוּ: (טו) וַאֲנַחְנוּ נַעֲלֶה וְנִירַשׁ אֶת הֶהָרִים
הַקְּרוֹבִים לַחֲנוֹת עַל הָעִיר לְבַל־יֵצֵא אִישׁ מִמֶּנָּה וְכָל יֹשְׁבֶיהָ כָּלָה
יכלו

יִכְלוּ בָרָעָב עִם נְשֵׁיהֶם וְטַפָּם: (טז) כִּי בְּטֶרֶם תִּקְרַב חֶרֶב אֲלֵיהֶם
יִפְּלוּ בְּבָתֵּיהֶם וּבִרְחֹבוֹת הָעִיר וְאַתָּה אֲדוֹנִי תִּנָּקֵם בָּהֶם עַל מִרְיָם
וְעַל עָרְפָּם הַקָּשֶׁה: (יז) וַיִּיטַב הַדָּבָר בְּעֵינֵי הוֹלוֹפֶרְנֶשׁ וּבְעֵינֵי כָּל
עֲבָדָיו וַיַּעֲשׂוּ כֵן:
(יח) וַתֵּצֵא מַחֲנֵה מוֹאָב וַחֲמֵשֶׁת אֲלָפִים מִבְּנֵי אַשּׁוּר וַיָּפוּצוּ
עַל־פְּנֵי־הַשְּׁפֵלָה לִשְׁמֹר אֶת־עֵינוֹת הַמַּיִם וְאֶת־בְּאֵרוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
(יט) וְאַנְשֵׁי אֱדוֹם וּמוֹאָב עָלוּ עַל־הֶהָרִים וַיַּחֲנוּ מִנֶּגֶד לְדוֹתָן וּמֵהֶם
נָפוֹצוּ נֶגְבָּה וּמִזְרָחָה מוּל רִבְלָה עַל־נְהַר מַכְמוֹר קָרוֹב לְחוּשִׁי:
(כ) וּמַחֲנֵה אַשּׁוּר שָׁטוּ בָּעֲרָבָה וַיְכַסּוּ אֶת־כָּל־הָאָרֶץ וּלְרֹב אָהֳלֵיהֶם
וּמִקְנֵיהֶם אֵין־מִסְפָּר: (כא) וַתֵּצֶר לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל מְאֹד מְאֹד וַיִּקְרְאוּ
אֶל יְיָ אֱלֹהֵיהֶם כִּי הָאוֹיְבִים הִקִּיפוּ אֶת־כָּל־הָעִיר מִסָּבִיב וְאֵין מָקוֹם
לְהִמָּלֵט עַל נַפְשׁוֹתָם: (כב) וַהֲמוֹנֵי אַשּׁוּר לְבַדָּם חָנוּ מִסָּבִיב דֶּרֶךְ
שְׁלשִׁים וְאַרְבָּעָה יוֹם עִם חֵיל רַגְלֵי רֶכֶב וּפָרָשִׁים אֲשֶׁר לָהֶם:
(כג) וְהַמַּיִם הָיוּ הָלוֹךְ וְחָסוֹר לְיֹשְׁבֵי בְתוּל כִּי אָזְלוּ מִכָּל־בּוֹר
וָכֶלִי וְלֹא־נוֹתְרוּ לָהֶם לִרְווֹת צִמְאוֹנָם עוֹד יוֹם אֶחָד וַיָּמֹדּוּ אֶת־הַמַּיִם
בַּמְּשׂוּרָה: (כד) וְהַנָּשִׁים וְהַיְלָדִים שָׁכְבוּ עִלְּפֵי צָמָא בַּחוּצוֹת
וּבְפִתְחֵי הַשְּׁעָרִים כִּי לֹא עָצְרוּ כֹחַ לַעֲמֹד עַל־רַגְלֵיהֶם: (כה) וַיִּתְקַבְּצוּ
כָּל־הָעָם מִנַּעַר וְעַד זָקֵן אֶל־עוּזִיָּה רֹאשׁ הָעִיר וַיִּקְרְאוּ בְּקוֹל גָּדוֹל
בְּאָזְנֵי הַזְּקֵנִים וַיֹּאמְרוּ: (כו) יִשְׁפֹּט יְיָ בֵּינֵינוּ וּבֵינֵיכֶם כִּי הֲבֵאתֶם
עָלֵינוּ אֶת הַצָּרָה הַזֹּאת יַעַן כִּי מֵאַנְתֶּם לְדַבֵּר אֶל־אַנְשֵׁי אַשּׁוּר
לְשָׁלוֹם: (כז) רְאוּ כִּי עַתָּה אָפְסָה כָל־עֶזְרָה מִמֶּנּוּ וַיְיָ הִסְגִּירָנוּ בְּיָדָם
לָמוּת בָּרָעָב וּבְמַגֵּפָה לְעֵינֵיהֶם: (כח) הָבָה קִרְאוּ לָהֶם עוֹד עַתָּה
וּתְנוּ אֶת הָעִיר בְּיַד הוֹלוֹפֶרְנֶשׁ וַאֲנָשָׁיו לָבֹז אֹתָהּ: (כט) כִּי טוֹב לָנוּ הֱיוֹת
לָהֶם לְשָׁלָל וְלַעֲבָדִים וְנִחְיֶה מִמּוֹתֵנוּ בַּצָּמָא: (ל) וְלָמָּה נִרְאֶה בָּרָע
אֲשֶׁר יִמְצָא אֶת־נָשֵׁינוּ וְטַפֵּנוּ כִּי יָמֻקּוּ לְעֵינֵינוּ: (לא) הַעִידוֹנוּ בָכֶם
הַיּוֹם אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ וְאֶת־יְיָ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֲשֶׁר יָדוֹ
קָשְׁתָה עָלֵינוּ עַל־עֲוֹנֵינוּ וַעֲוֹנוֹת אֲבוֹתֵינוּ כִּי לֹא־כַדָּבָר עֲשִׂיתֶם לָנוּ
כַּיּוֹם הַזֶּה: (לב) וַיִּשְׂאוּ כָל־הָעָם אֶת־קוֹלָם וַיִּבְכּוּ בְּכִי גָדוֹל וַיִּצְעֲקוּ
אֶל יְיָ: (לג) וַיָּקָם עוּזִיָּה וַיֹּאמַר הֵרָגְעוּ אַחַי וְעִמְדוּ עוֹד חֲמֵשֶׁת
יָמִים אוּלַי יַעֲשֶׂה יְיָ חֶסֶד לָנוּ וְלֹא לָנֶצַח יַעַזְבֵנוּ: (לד) וְהָיָה כִּי־יַעַבְרוּ
חמשת

חֲמֵשֶׁת יָמִים וְכָל עֶזְרָה נִדְּחָה מִמֶּנּוּ וְעָשִׂיתִי כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתֶּם וְעַתָּה
לְכוּ לְשָׁלוֹם׃ (לח) וַיָּשׁוּבוּ עַל־הַחוֹמוֹת וְעַל־הַמִּגְדָּלִים וְאֶת נְשֵׁיהֶם
וְאֶת טַפָּם שִׁלְּחוּ הַבָּיְתָה וַתְּהִי צָרָה גְדוֹלָה בְּקֶרֶב הָעִיר׃

ח (א) וְאִשָּׁה אַלְמָנָה הָיְתָה בַּיָּמִים הָהֵם בְּעִיר בְּתוּל וּשְׁמָהּ
יְהוּדִית בַּת־מְרָרִי בֶּן עוּץ בֶּן־יוֹסֵף בֶּן־עֻזִּיאֵל בֶּן־חִלְקִיָּהוּ בֶּן־חֲנַנְיָה
בֶּן־גִּדְעוֹן בֶּן־רְפָאֵל בֶּן־אֲחִיטוּב בֶּן־אֵלִי בֶּן אֱהֱלִיאָב בֶּן־נְתַנְאֵל בֶּן־
שְׁמוּאֵל בֶּן־שְׁאַלְתִּיאֵל׃ (ב) וְשֵׁם בַּעְלָהּ מְנַשֶּׁה וְהוּא הָיָה מִמִּשְׁפַּחְתָּהּ
וּמִבֵּית אָבִיהָ וַיָּמָת בִּימֵי קְצִיר שְׂעוֹרִים׃ (ג) כִּי בִּהְיוֹתוֹ בַשָּׂדֶה עִם־
הַקּוֹצְרִים הִכָּהוּ הַשֶּׁמֶשׁ וַיִּפֹּל לְמִשְׁכָּב וַיָּחַל וַיָּמָת בִּבְתוּל וַיִּקָּבֵר
בַּשָּׂדֶה בֵּין דּוֹתָן וּבֵין בַּלְמָה׃ (ד) וַתִּשָּׁאֵר יְהוּדִית לְבַדָּהּ וַתֵּשֶׁב
בִּימֵי אַלְמְנוּתָהּ שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְאַרְבָּעָה יְרָחִים׃ (ה) וַתַּעַשׂ לָהּ חֶדֶר
קָטֹן בַּעֲלִיַּת בֵּיתָהּ וַתֵּשֶׁב שָׁם חֲגוּרַת שַׂק וַתָּצָם יוֹם יוֹם בְּבִגְדֵי
אַלְמְנוּתָהּ מִלְּבַד שַׁבְּתוֹת יְיָ וּמִלְּבַד רָאשֵׁי הֶחֳדָשִׁים וּמוֹעֲדֵי בְנֵי־
יִשְׂרָאֵל׃ (ו) וְהִיא הָיְתָה יְפַת־תֹּאַר וִיפַת־מַרְאֶה וּבַעְלָהּ הִשְׁאִיר
לָהּ כֶּסֶף וְזָהָב וַעֲבָדִים וּשְׁפָחוֹת וְצֹאן וּבָקָר וַעֲבֻדָּה רַבָּה׃ (ז) וַתֵּלֶךְ
בְּדַרְכֵי יְיָ וְלֹא מָצָא־בָהּ אִישׁ עֶרְוַת דָּבָר׃

(ח) וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ יְהוּדִית אֶת־דִּבְרֵי הָעָם מִתְאוֹנְנִים רַע בְּאָזְנֵי
עֻזִּיָּה עַל־דְּבַר הַמַּיִם אֲשֶׁר חָסְרוּ לָהֶם׃ (ט) וְאֵת אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לָהֶם
עֻזִּיָּה לֵאמֹר כִּי בְעוֹד חֲמֵשֶׁת יָמִים תִּנָּתֵן הָעִיר בְּיַד־אַשּׁוּר׃
(י) וַתִּשְׁלַח אֶת־אֲמָתָהּ הַמּשֶׁלֶת בְּכֹל אֲשֶׁר לָהּ לִקְרֹא לְעֻזִּיָּה
וּלְזִקְנֵי הָעִיר לְכַבְרִי וּלְכַרְמִי וַיָּבֹאוּ אֵלֶיהָ׃ (יא) וַתֹּאמֶר אֲלֵיהֶם
שִׁמְעוּ־נָא רָאשֵׁי בְתוּל לֹא כֵן הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבַּרְתֶּם הַיּוֹם אֶל־הָעָם
וְכִי נִשְׁבַּעְתֶּם לָתֵת אֶת־הָעִיר בְּיַד הָאוֹיֵב אִם יְיָ לֹא־יַעֲמֹד לָנוּ בְּעוֹד
חֲמֵשֶׁת יָמִים׃ (יב) מִי־אַתֶּם כִּי־תְנַסּוּ אֶת־יְיָ הַתַּחַת אֱלֹהִים אַתֶּם
לִשְׁפֹּט בֵּינוֹ וּבֵין הָעָם׃ (יג) הֵן חִקְרֵי לֵב הָאָדָם לֹא תָבִינוּ וְהֶגְיוֹנוֹתָיו
לֹא־נִגְלוּ לָכֶם וְאֵיךְ תִּמְצְאוּ חֵקֶר בּוֹרֵא כֹל וְאֵת אֲשֶׁר יָעַץ עָלֵינוּ׃
(יד) אַל־נָא אַחַי תָּרֵעוּ וְאַל תַּקְצִיפוּ אֶת־יְיָ׃ (טו) כִּי אִם לֹא יוֹשִׁיעֵנוּ
בְּיָמִים חֲמִשָּׁה הֲיִבָּצֵר מִמֶּנּוּ לְהַצִּילֵנוּ בְּיוֹם יִבְחָר אוֹ לְכַלּוֹתֵנוּ לְעֵינֵי
צָרֵינוּ׃ (טז) לָכֵן אַל־תִּתְיָעֲצוּ עַל־צְפוּנֵי שַׁדַּי כִּי לֹא כְבֶן־אָדָם הוּא
יִתְגַּבֵּר אוֹ יָבֹא בְמִשְׁפָּט אִתּוֹ׃ (יז) הֲלֹא נֵדַע כִּי אֵין בָּנוּ שֵׁבֶט אוֹ־

מִשְׁפָּחָה

משפחה או עיר אשר לבבם פונה היום מעם יי אלהינו ללכת
אחרי אלהים אחרים מעשה ידי־־אדם כאשר עשו אבותינו בימי־
קדם ויפלו בחרב אויבינו ויהיו לבז ולמשסה בגוים : (יח) אנחנו
ידענו כלנו כי אין אלהים זולתו לכן לו־־לבדו ניחל כי בוז לא
יבוז לנו ולזרענו : (יט) כי אם־נלכדנו לא־יזכר עוד יהודה ומקדשנו
יהיה לבז ויי ידרש טמאתו מידנו : (כ) צרת אחינו ושבית ארצנו
והריסת נחלתנו ביד אויבינו ישיב יי על ראשנו בארץ הגוים אשר
נעבד : (כא) כי לבוז ולחרפה נהיה לכל אשר ירדו בנו : (כב) ולא
לטוב־לנו תחשב שפלותנו כי־אם למשל ולשנינה :
(כג) לכן אחי נהי־נא לנס מתנוסס בקרב אחינו כי רוחם נשען
עלינו על־־בית יי ועל־־המקדש ועל־־המזבח : (כד) ונתנה תודה
לאלהים בנסותו אתנו כאשר נסה את־אבותינו את־אברהם ואת־
יצחק ואת־־יעקב בפדן ארם בשמרו את־־צאן לבן אחי אמו :
(כה) כי כמו־באש בחנם יי לדעת חקרי לבבם וכן ינסה אותנו
לא לכלות כי־אם להוכיח את אשר יאהב :
(כו) ויען עזיה ויאמר כנים דבריך ואין בהם נפתל ועקש :
(כז) גם לא מיום או מיומים נודעה חכמתך כי־אם מיום הולדך
נפלאת בשערים ולבבך שלם עם יי : (כח) אך כל־העם צחה־צמא
נקהלו עלי ויפצרו־בי לעשת כאשר דברתי וגם נשבענו להם
ואת שבועתנו לא נפר : (כט) ועתה יען כי אשה יראת אלהים
את העתירי אל־יי בעדנו ויתן לנו מטר למלאות את־בורותינו מים
ולא נגוע בצמא : (ל) ותאמר יהודית שמעוני אחי הנה זממתי
לעשות דבר אשר לא יסוף זכרו לדור ודור : (לא) עמדו הלילה
פתח שער העיר ואני אצא עם העומדת לפני ויי אלהים פקד
יפקד אתנו בידי בעוד מועד אשר אמרתם למסור את־־העיר :
(לב) רק אל־תחקרו לדעת את אשר עם־לבבי כי לא אענה אתכם
דבר עד אשר־־אם־־עשיתי את אשר יעצתי לעשות : (לג) ויען
עזיה וזקני העיר ויאמרו לכי לשלום ויי אלהים ילך לפניך לעשות
נקמה באויבינו : (לד) ויצאו מביתה ויפנו לאנשי המלחמה :
ט (א) ויהי בעת הקריב את־־מנחת הערב בירושלים ותשם
יהודית

יהודית את־שקה על בשרה ותזרק אפר על ראשה ותפל על
פניה לפני יי ותתחנן ותאמר: (ב) אל אלהי אבי שמעון אתה
נתת חרב בידו להנקם בבני־נכר על אשר חללו את־אחותו
הבתולה: (ג) ועל־כן המתה שריהם מתבוססים בדם על ערשם
ופקדת עון השרים על עבדיהם: (ד) ראשיהם הורדת מכסאם
ונשיהם ובניהם נתת לשבי ובזה ביד עבדיך אשר אהבת יען
כי־קנאו לך לנקם את נקמת חרפתם: (ה) שמע־נא גם־עתה
את־אמתך האלמנה: (ו) הן קדם ואחור מידך המה ועת הזאת
ועת העתיד לך נגלות כל מחשבותיך יכונו וכי־תגזר אמר ויקום־
לך: (ז) ועתה השקיפה־נא וראה את־המוני אשור המתפארים
על־רכבם ועל־פרשיהם ובטחים בכח חיל הרגלים אשר להם:
(ח) הנשענים על־חנית וחץ על־קשת ועל־קלע ולא יכירו כי אתה
לבדך תשבית מלחמות ויי שמך: (ט) שבר־נא את גאון עזם
בכחך הגדול ונפץ עצמותם בזעם אפיך: (י) כי־באו לחלל את־
מקדשך ולטמא את־משכן כבודך ולנתץ את־קרנות מזבחך:
(יא) ראה־נא את־גאותם ושפך חמתך על קדקדם הרהב בנפשי
הרוח אשר לבשתני: (יב) הן מרמה בלשוני לסכל עצת עבד
אל־אדוניו ועצת אדון אל־עבדיו ונגדעו קרנותם ביד אשה: (יג) הן
לא ברב המון תגבר ולא ביד כבירים תעז: (יד) כי אתה יי
פודה ענוים ועוזר דלים זוקף כפופים וסומך נפלים: (טו) ועתה
יי אלהי השמים ואלהי הארץ יוצר הימים ומלך כל היצורים
שמע לקול תחנתי: (טז) תהי־נא מלתי להם לפוקה למוקש ולנגע
על־הרע אשר זממו לעשות לעם בריתך ועל בית קדשך ועל
הר־ציון נחלת בניך: (יז) הראה לעיני עמך ולעיני כל־משפחות
האדמה כי לך יי הכח והגבורה וכי אין צור זולתי אלהינו:
י (א) ויהי ככלותה להתחנן ותקם ותקרא לאמתה ותרד אל־
ביתה אשר ישבה שם בימי שבת ומועד ותסר את־שקה ואת־
בגדי אלמנותה מעליה: (ב) ותרחץ את בשרה במים ותסך
נפשה בשמן ותיטב את־ראשה: (ג) ותשם צניפה על ראשה
ותלבש בגדי חמודות כאשר עשתה בימי מנשה בעלה: (ד) ותשם
נעלים

נְעָלִים בְּרַגְלֶיהָ וּצְמִידִים וְטַבָּעוֹת עַל יָדֶיהָ וּנְזָמִים בְּאָזְנֶיהָ וַתַּעַד
כָּל־עֶדְיָהּ לְמַעַן מְצוֹא חֵן בְּעֵינֵי כָּל־רוֹאֶיהָ׃ (ה) וַתִּקַּח נֹאד יַיִן וְכַד
שֶׁמֶן וְשַׂק קֶמַח וְלֶחֶם וּתְאֵנִים וַתִּתֵּן לַאֲמָתָהּ וַתֵּלַכְנָה מוּל שַׁעַר
הָעִיר׃ (ו) וַתִּמְצָא אֶת־עוּזִיָּה וְאֶת־הַזְּקֵנִים עֹמְדִים בַּשָּׁעַר׃ (ז) וַיְהִי
בִּרְאֹתָם אֵת תֹּאַר פָּנֶיהָ וְאֵת בְּגָדֶיהָ הַחֲמוּדוֹת וַיִּשְׁתּוֹמְמוּ עַל־יָפְיָהּ
וַיֹּאמְרוּ לָהּ׃ (ח) יִתֵּן יְיָ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֶת־חִנֵּךְ בְּעֵינֵי רוֹאַיִךְ וְיַצְלִיחַ
אֶת־־דַּרְכֵּךְ לִכְבוֹד יִשְׂרָאֵל וִירוּשָׁלַיִם וַיִּשְׁתַּחֲווּ לַייָ׃ (ט) וַתֹּאמַר
פִּתְחוּ־לִי אֶת־שַׁעַר הָעִיר לָצֵאת וְלַעֲשׂוֹת כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֲלֵיכֶם׃
(י) וַיְצַוּוּ אֶת הַשּׁוֹמְרִים לִפְתּוֹחַ אֶת־הַשָּׁעַר וַיַּעֲשׂוּ־כֵן׃ (יא) וַתֵּצֵא
יְהוּדִית עִם־אֲמָתָהּ וְאַנְשֵׁי הָעִיר הִבִּיטוּ אַחֲרֶיהָ עַד רִדְתָּהּ מִן־הָהָר
אֶל־הַשְּׁפֵלָה וְלֹא יָסְפוּ עוֹד לִרְאוֹתָהּ׃

(יב) וַיְהִי בְּלֶכְתָּהּ בַּשְּׁפֵלָה וַתִּפְגַּע בִּנְצִיבֵי אַשּׁוּר הָרִאשׁוֹנִים
וַיִּשְׁאָלוּהָ וַיֹּאמְרוּ לָהּ לְמִי אַתְּ אֵי־מִזֶּה בָאת וְאָנָה תֵלֵכִי׃ (יג) וַתַּעַן
וַתֹּאמֶר עִבְרִית אָנֹכִי וּבָרַחְתִּי כִּי רָאֹה אָנֹכִי אֶת־־כָּל הָעָם נֹפֵל
תַּחַת יְדֵיכֶם׃ (יד) וְאָמַרְתִּי אֵלְכָה־נָּא אֶל־הוֹלוֹפֶרְנֵשׁ שַׂר־צְבָא אַשּׁוּר
לְדַבֵּר אֵלָיו דִּבְרֵי אֱמֶת׃ (טו) וְהוֹרֵיתִי אֹתוֹ אֶת־־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר יֵלֵךְ
בָּהּ לָרֶשֶׁת מַהֵר אֶת־כָּל אֶרֶץ הָהָר וְלֹא יִפֹּל מִכָּל־־מַחֲנֵהוּ אִישׁ
אֶחָד׃ (טז) וַיְהִי בְּשָׁמְעָם אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיָּשִׂימוּ אֶת־־עֵינֵיהֶם
עָלֶיהָ וַיִּשְׁתּוֹמְמוּ עַל־־יָפְיָהּ וַיֹּאמְרוּ אֵלֶיהָ׃ (יז) הִנֵּה הִצַּלְתְּ אֶת־־
נַפְשֵׁךְ כִּי מִהַרְתְּ לָבֹא אֶל־אֲדוֹנֵינוּ וְעַתָּה בֹּאִי־נָא וְנִשְׁלְחָה אֲנָשִׁים
אִתָּךְ לַהֲבִיאֵךְ לְפָנָיו׃ (יח) וְהָיָה כִּי תַעַמְדִי לְפָנָיו אַל־תִּירָאִי וְאִמְרִי־
לוֹ כַּאֲשֶׁר עִם לְבָבֵךְ וְיִיטַב לָךְ׃ (יט) וַיִּבְחֲרוּ מֵאָה אִישׁ לִשְׁלֹחַ
אֹתָהּ וְאֶת־אֲמָתָהּ וַיְבִיאוּהָ לִפְנֵי אֹהֶל הוֹלוֹפֶרְנֵשׁ׃ (כ) וַיְהִי בְּהִוָּדַע
הַדָּבָר וַיִּתְקַבְּצוּ מִכָּל־הַמַּחֲנֶה וַיַּקִּיפוּהָ לִרְאוֹתָהּ בְּטֶרֶם תָּבֹא הָאֹהֱלָה
וַיִּשְׁתָּאוּ כֻלָּם עַל־יָפְיָהּ וְעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ (כא) וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־־
אָחִיו לֹא־־נָכוֹן הוּא לִבְזוֹת אֶת־־הָעָם הַזֶּה כִּי נָשִׁים יָפוֹת לָהֶם׃
(כב) אַךְ לֹא יִוָּתֵר מֵהֶם אִישׁ כִּי אִם־יִשָּׁאֲרוּ וְהִזְנוּ אֶת־כָּל־הָאָרֶץ׃
(כג) וַיָּבֹאוּ מֵאַנְשֵׁי הוֹלוֹפֶרְנֵשׁ וְסָרִיסָיו וַיּוֹלִיכֻהָ פֶּתַח הָאֹהֶל׃ (כד) וְהוּא
סָרוּחַ עוֹד עַל־עַרְשׂוֹ בְּמִכְסֵה אַרְגָּמָן וְזָהָב מְעוּלֶּפֶת כָּל־אַבְנֵי יְקָר
וַיָּקָם וַיָּבֹא לִקְרָאתָהּ וְלַפִּידִים בְּיַד הַסָּרִיסִים לְהָאִיר׃ (כה) וַיְהִי

בעמדה

בְּעָמְדָהּ לְפָנָיו וַיִּתְפַּלְאוּ כֻּלָּם עַל־יְפִי מַרְאֶהָ וְהִיא נָפְלָה עַל־פָּנֶיהָ
וַתִּשְׁתָּחוּ׃
יא (א) וַיְצַו הלופרנש לְהָקִים אֹתָהּ וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ הִתְחַזְּקִי בִתִּי וְאַל
תִּירָאִי׃ (ב) כִּי לֹא הֲרֵעוֹתִי לְאִישׁ אֲשֶׁר נְשָׂאוֹ לִבּוֹ לַעֲבֹד אֶת
נְבוּכַדְנֶצַּר אֲדוֹן כָּל־הָאָרֶץ׃ (ג) וְלוּלֵא לָבוּז הָיִיתִי בְּעֵינֵי עַמֵּךְ
הַיֹּשֵׁב בֶּהָרִים כִּי עַתָּה לֹא הֲרִימוֹתִי אֶת־חַרְבִּי עֲלֵיהֶם וְעַתָּה אֶת־
עֲוֹן מֶרְדָּם יִשָּׂאוּ׃ (ד) וְעַתָּה הַגִּידִי־לִי עַל־מָה בָּרַחַתְּ וּמַדּוּעַ בָּאתְ
אֵלֵינוּ הֲלֹא לְטוֹב לָךְ עָשִׂית זֹאת׃ (ה) לָכֵן אַל־תִּירְאִי כִּי לֹא־
תָמוּתִי לֹא־הַלַּיְלָה וְלֹא־לְעוֹלָם׃ (ו) לֹא יָרַע־לָךְ אִישׁ וְהָיִית אַךְ
שִׂמְחָה כְּכָל עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ׃ (ז) וַתַּעַן יְהוּדִית וַתֹּאמֶר הַסְכֵּת וּשְׁמַע
אֶת־דִּבְרֵי שִׁפְחָתְךָ כִּי לֹא אֲכַזֵּב וְכִי־תַעֲשֶׂה כַּאֲשֶׁר אִיעָצְךָ יַצְלִיחַ
אֱלֹהִים דַּרְכֶּךָ וְלֹא תֶחְטָא׃ (ח) כִּי חֵי הַמֶּלֶךְ נְבוּכַדְנֶצַּר בְּחָכְמָתוֹ
אֲשֶׁר בָּחַר־בְּךָ לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּטִים בְּעַמֵּי הָאָרֶץ אִם לֹא בְיָדְךָ גַּם־
הַבְּהֵמוֹת וְהַחַיּוֹת וְעוֹפוֹת הַשָּׁמַיִם יָסוּרוּ לְמִשְׁמַעְתּוֹ וּלְמִשְׁמַעַת כָּל
בֵּיתוֹ׃ (ט) יָדַעְנוּ כִּי אִישׁ אַתָּה אֲשֶׁר רוּחַ בּוֹ וְחָכְמָתְךָ נוֹדַעַת בְּכָל־
הָאָרֶץ כִּי לְךָ עֵצָה וְתוּשִׁיָּה וְגַם כֹּחַ וּגְבוּרָה בַּמִּלְחָמָה׃ (י) גַּם
שָׁמַעְנוּ אֶת־אֲשֶׁר הִגִּיד־לְךָ אַכְיוֹר כִּי אִסְּפְהוּ אִתּוֹ אַנְשֵׁי בְתוּל וַיְסַפֵּר
לָהֶם אֶת־כָּל אֲשֶׁר דִּבֶּר־לָךְ׃ (יא) לָכֵן אֲדוֹנִי הַשַּׂר אַל־תַּשְׁלִיךְ
דְּבָרָיו אַחֲרֶיךָ כִּי נְכוֹנִים הֵמָּה׃ (יב) לֹא יְאֻנֶּה לְעַמֵּנוּ כָּל רָע וְכָל־
כְּלִי יוּצַר עֲלֵיהֶם לֹא־יִצְלָח אִם לֹא־חָטְאוּ לֵאלֹהֵיהֶם׃ (יג) וְעַתָּה
פֶּן־יִהְיוּ לָרִיק כֹּחֲךָ דַּע כִּי הַמָּוֶת בְּעִקְּבָם וּבְחַבְלֵי חַטָּאתָם יִתָּמֵכוּ׃
(יד) כִּי יַכְעִיסוּ אֶת־יְיָ אֱלֹהֵיהֶם וּמַעֲשִׂים אֲשֶׁר לֹא יֵעָשׂוּ יֶהְגּוּ בִּלְבָבָם׃
(טו) הֵן אָפְסָה לָהֶם כָּל־צֵדָה וּמַיִם אֵין לָהֶם לִשְׁתּוֹת וְעַתָּה הֵם
חֹשְׁבִים לִשְׁלֹחַ יָד בְּכָל בְּהֵמָה וְלֶאֱכֹל כָּל־דָּבָר אֲשֶׁר לֹא־יֵאָכֵל׃
(טז) גַּם שָׁלְחוּ מַלְאָכִים לְזִקְנֵי יְרוּשָׁלַיִם וַיְבַקְשׁוּ מֵהֶם לָתֵת לָמוֹ יָד
לֶאֱכֹל אֶת־רֵאשִׁית פְּרִי הָאֲדָמָה וּמַעַשְׂרוֹת תִּירוֹשׁ וְיִצְהָר אֲשֶׁר
קֹדֶשׁ הֵם לַכֹּהֲנִים בִּירוּשָׁלַיִם הַמְשָׁרְתִים אֶת־פְּנֵי יְיָ׃ (יז) וַאֲשֶׁר
צִוּוּ עֲלֵיהֶם לְבַל־תִּגַּע־בּוֹ יָד וְגַם יֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַיִם עָשׂוּ כֵן׃ (יח) וְהָיָה
כִּי יֶחֶטְאוּ וַיַּעַבְרוּ אֶת־מִצְוֹת יְיָ וְנִתְּנוּ בְיָדְךָ לְכַלּוֹתָם כָּלָה וְנֶחֱרָצָה
בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַהוּא׃ (יט) וַאֲנִי שִׁפְחָתְךָ כִּי־יָדַעְתִּי זֹאת נִמְלַטְתִּי וַיְיָ
שלחני

שְׁלָחַנִי לַעֲשׂוֹת אִתְּךָ דָּבָר אֲשֶׁר תָּהוֹם כָּל־הָאָרֶץ עָלָיו׃ (כ) אָמְנָם
אַף כִּי־בָאתִי אֵלֶיךָ עַתָּה אֶת־הָאֱלֹהִים אֲנִי יְרֵאָה וְאֶת־חֻקּוֹתָיו
אֶשְׁמֹר יוֹמָם וָלָיְלָה׃ (כא) וַאֲנִי אֲבַקֵּשׁ מִמְּךָ לְתִתִּי לָצֵאת כָּל לַיְלָה
וָלַיְלָה מִן־הַמַּחֲנֶה אֶל־הָעֲרָבָה לְהִשְׁתַּחֲוֹת לַיְיָ׃ (כב) וְהָיָה כִּי־יֻגַּד
לִי עֵת פִּשְׁעָם וּבָאתִי וְהִגַּדְתִּי־לְךָ וְיָצָאתָ עִם כָּל־הַמַּחֲנֶה וְלֹא
יִתְיַצֵּב אִישׁ לְפָנֶיךָ׃ (כג) וְאַנְחֶךָ דֶּרֶךְ אֶרֶץ יְהוּדָה עַד בֹּאֲךָ יְרוּשָׁלַיְמָה
וְאֶת כִּסְאֲךָ אָקִים בְּקֶרֶב הָעִיר׃ (כד) וְלָכַדְתָּ אֶת־כָּל הָעָם כַּצֹּאן
אֲשֶׁר אֵין לָהֶם רוֹעֶה וְלֹא יֶחֱרַץ לְךָ כֶּלֶב לְשׁוֹנוֹ׃ (כה) אֵלֶּה הַדְּבָרִים
אֲשֶׁר נוֹדְעוּ לִי וַאֲנִי בָאתִי לְהַגִּיד לָךְ׃

(כו) וַיִּיטְבוּ דְבָרֶיהָ בְּעֵינֵי הוֹלוֹפֶרְנֶשׁ וּבְעֵינֵי עֲבָדָיו וַיִּתְמְהוּ עַל־
שֶׂכֶל מִלֶּיהָ וַיֹּאמְרוּ׃ (כז) אָכֵן אֵין כָּמוֹהָ אִשָּׁה מִקְצֵה הָאָרֶץ וְעַד
קָצֶהָ גַּם בְּחָכְמָה וְגַם בְּיוֹפִי׃ (כח) וַיֹּאמֶר הוֹלוֹפֶרְנֶשׁ מֵאֵת יְיָ הָיְתָה
זֹּאת כִּי שְׁלָחֵךְ לִפְנֵי הָעָם לָתֵת כֹּחַ בְּיָדִי לְאַבֵּד וּלְהַשְׁחִית אֶת־אוֹיְבֵי
אֲדוֹנִי׃ (כט) הִנֵּה יְפַת תֹּאַר וְאֵשֶׁת שֶׂכֶל אַתְּ וְכִי תַעֲשִׂי כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתְּ
וְהָיָה יְיָ לִי לֵאלֹהִים׃ (ל) וְאַתְּ תֵּשְׁבִי בֵּית הַמֶּלֶךְ וְשִׁמֵךְ יְהֻלַּל בְּכָל
הָאָרֶץ׃

יב (א) וַיְצַו לַהֲבִיאָהּ בַּחֲדַר מִשְׁמֶרֶת כְּלֵי כַסְפּוֹ לָשֶׁבֶת שָׁם וְלָתֵת
לָהּ לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת מֵעַל שֻׁלְחָנוֹ׃ (ב) וַתֹּאמֶר יְהוּדִית אַל־נָא אֲדוֹנִי
כִּי אִם אֹכַל מִלַּחְמְךָ וְחָטָאתִי לֵאלֹהִים הִנֵּה הֵבֵאתִי אֶת־לַחְמִי
אִתִּי׃ (ג) וַיֹּאמֶר הוֹלוֹפֶרְנֶשׁ וְאִם כָּלִיתָ לֶאֱכֹל אֵת אֲשֶׁר בְּיָדֵךְ מֵאַיִן
תִּקְחִי כִּי אֵין אִישׁ מֵעַמֵּךְ אִתָּנוּ בַּמַּחֲנֶה׃ (ד) וַתַּעַן יְהוּדִית וַתֹּאמַר
חֵי נַפְשְׁךָ אֲדוֹנִי אִם לֹא יְבַצַּע יְיָ אֶת־מַעֲשֵׂהוּ בְּטֶרֶם כְּלוֹתִי לֶאֱכֹל
אֶת־אֲשֶׁר בְּיָדִי׃ (ה) וַיְבִיאוּ אַנְשֵׁי הוֹלוֹפֶרְנֶשׁ אֹתָהּ הַחֶדְרָה וַתִּשְׁכַּב
וַתִּישַׁן עַד חֲצִי הַלָּיְלָה׃ (ו) וַתָּקָם וַתִּשְׁלַח אֶל הוֹלוֹפֶרְנֶשׁ לְצַוּוֹת אֶת־
אֲנָשָׁיו לְתִתָּהּ לָצֵאת עִם אֲמָתָהּ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה לְהִשְׁתַּחֲווֹת לַיְיָ׃
(ז) וַיְצַו אֶת־עֲבָדָיו לֵאמֹר אַל תַּעַצְרוּ אֹתָהּ לָצֵאת וַתֵּשֶׁב שְׁלֹשֶׁת
יָמִים בַּמַּחֲנֶה׃ (ח) וַתֵּצֵא כָּל לַיְלָה וְלַיְלָה אֶל הָעֲרָבָה אֲשֶׁר לִפְנֵי בֵּיתוּל
וַתִּרְחַץ וַתִּתְפַּלֵּל אֶל יְיָ לְהַצְלִים דַּרְכָּהּ וְלִפְדּוֹת אֶת־עַמָּהּ וְאַחֲרֵי־
כֵן שָׁבָה הָאֹהֱלָה וַתָּצָם עַד הָעָרֶב׃
(י) וַיְהִי בַּיּוֹם הָרְבִיעִי וַיַּעַשׂ הוֹלוֹפֶרְנֶשׁ מִשְׁתֶּה לְאַנְשֵׁי בֵיתוֹ וְאֶל
פְּקִידֵי

פְּקִידֵי הַצָּבָא לֹא־קָרָא וַיֹּאמֶר אֶל בָּגוֹא סָרִיסוֹ לֵאמֹר׃ (י) לֶךְ־נָא
אֶל הָאִשָּׁה הָעִבְרִיָּה אֲשֶׁר אִתְּךָ וּפַתֵּה אֹתָהּ לָבֹא אֶל־הַמִּשְׁתֶּה
אֲשֶׁר עָשִׂיתִי׃ (יא) כִּי חֶרְפָּה הִיא לָנוּ לָשֶׁבֶת עִם־אִשָּׁה יָפָה מִבְּלִי
דַעַת אִישׁ אֹתָהּ הֲלֹא נִהְיֶה לִשְׂחוֹק בְּעֵינֶיהָ׃ (יב) וַיֵּצֵא בָּגוֹא מֵאֵת
פְּנֵי הוֹלוֹפֶרְנֵשׁ וַיָּבֹא אֵלֶיהָ וַיֹּאמַר׃ (יג) הַיָּפָה בַּנָּשִׁים אַל־נָא תִמָּנְעִי
מִבֹּא אֶל־אֲדוֹנִי לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת עִמּוֹ וּלְהֵיטִיב אֶת־לְבָבֵךְ׃ (יד) כִּי
לְכַבְּדֵךְ הוּא מְבַקֵּשׁ כְּאַחַת הַשָּׂרוֹת אֲשֶׁר בְּבֵית נְבוּכַדְנֶצַּר׃
(טו) וַתַּעַן יְהוּדִית וַתֹּאמֶר מִי אָנֹכִי לַמְרוֹת אֶת־פִּי אֲדוֹנִי אֶת־הַטּוֹב
בְּעֵינָיו אֶעֱשֶׂה וְהָיָה לִּי לְכָבוֹד וּלְתִפְאֶרֶת עַד־יוֹם מוֹתִי׃ (טז) וַתָּקָם
וַתִּלְבַּשׁ אֶת־בְּגָדֶיהָ הַחֲמֻדוֹת וַתָּשֶׂם כָּל עֶדְיָהּ עָלֶיהָ וַתֵּלַךְ׃
(יז) וַאֲמָתָהּ הָלְכָה לְפָנֶיהָ לִפְרוֹשׂ אֶת־הַכָּרִים אֲשֶׁר נָתַן לָהּ בָּגוֹא
לָשֶׁבֶת עֲלֵיהֶם׃ (יח) וַיְהִי בְּשִׁבְתָּהּ וַתִּבְעַר־בּוֹ אֵשׁ הַתַּאֲוָה וְנַפְשׁוֹ
שׁוֹקֵקָה כִּי חָשַׁק־בָּהּ מִיּוֹם בֹּאָהּ אֶל הַמַּחֲנֶה וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ שְׁתִי־
נָא בִתִּי וְהֵיטִיבִי לִבֵּךְ׃ (יט) וַתֹּאמֶר יְהוּדִית אֶשְׁתֶּה כִּדְבָרֶךָ כִּי
מִיּוֹם הִוָּלְדִי לֹא־נִכְבַּדְתִּי כָּזֹאת וַתֹּאכַל וַתֵּשְׁתְּ אֵת אֲשֶׁר הֵכִינָה־
לָּהּ אֲמָתָהּ׃ (כ) וַיִּשְׂמַח הוֹלוֹפֶרְנֵשׁ לִקְרָאתָהּ וְהוּא שׁוֹתֶה שִׁכּוֹר
כַּאֲשֶׁר לֹא־שָׁתָה כָּל־יָמָיו׃

יג (א) וַיְהִי בְּאִישׁוֹן לַיְלָה וַיִּפְנוּ עֲבָדָיו אִישׁ אִישׁ לְאָהֳלוֹ וְלַחֲדַר
מִשְׁכָּבוֹ׃ (ב) כִּי עֲיֵפִים הָיוּ מֵרֹב הַמִּשְׁתֶּה וּבָגוֹא סָגַר אֶת־הַדֶּלֶת
מֵאַחֲרָיו וַיֵּצֵא׃ (ג) וַתִּשָּׁאֵר יְהוּדִית לְבַדָּהּ בָּאֹהֶל עִם־הוֹלוֹפֶרְנֵשׁ וְהוּא
שִׁכּוֹר מִיַּיִן וַיִּפֹּל עַל מִטָּתוֹ וַיֵּרָדַם׃ (ד) וַתֹּאמֶר יְהוּדִית אֶל אֲמָתָהּ
שְׁבִי־לָךְ פֹּה מִחוּץ לָאֹהֶל עַד בֹּאִי אֵלַיִךְ לָצֵאת וּלְהִתְפַּלֵּל כַּאֲשֶׁר
הִסְכַּנְתִּי לַעֲשׂוֹת׃ (ה) וְגַם לְבָגוֹא אָמְרָה כִּי תֵצֵא גַם־הַלָּיְלָה׃
(ו) וַיְהִי כִּי־יָצְאוּ כֻלָּם וְלֹא נִשְׁאַר אִישׁ בָּאֹהֶל לְמִקָּטֹן וְעַד גָּדוֹל
וַתִּגַּשׁ אֶל הַמִּטָּה אֲשֶׁר הוּא שֹׁכֵב עָלֶיהָ וַתִּתְפַּלֵּל בְּלִבָּהּ וַתֹּאמַר׃
(ז) אֵל אֱלֹהִים אֲשֶׁר בְּיָדְךָ הַכֹּחַ וְהַגְּבוּרָה הַבֶּט־נָא וּרְאֵה אֶת־
מַעֲשֵׂה יְדֵי שִׁפְחָתֶךָ לְהָרֵם קֶרֶן יְרוּשָׁלָיִם׃ (ח) הִנֵּה קָרְבָה עֵת
פְּדוּת עַם־נַחֲלָתֶךָ כִּי תוֹשִׁיעֵנִי יְמִינְךָ לָתֵת נְקָמָה בַּגּוֹיִם אֲשֶׁר
קָמוּ עָלֵינוּ׃ (ט) וַתִּגַּשׁ אֶל הָעַמּוּד אֲשֶׁר בְּרֹאשׁ הַמִּטָּה וַתִּקַּח אֶת־
חֶרֶב הוֹלוֹפֶרְנֵשׁ מֵעָלָיו׃ (י) וַתִּשְׁלַח אֶת־יָדָהּ וַתִּקָּחֵהוּ בְּצִיצַת ראשׁוֹ
ותאמר

וַתֹּאמַר יְיָ אֱלֹהִים חַזְּקֵנִי־נָא וְאַמְּצֵנִי אַךְ הַפָּעַם (יא) וַתַּךְ בְּחָזְקָה
פַּעֲמַיִם עַל צַוָּארוֹ וַתִּכְרֹת אֶת־רֹאשׁוֹ וַתָּגֶל גְּבִלָתוֹ מֵעַל הַמִּטָּה
וַתִּקַּח הַיְרִיעָה מֵעַל הָעַמּוּד וַתֵּצֵא׃ (יב) וַתִּתֵּן אֶת־רֹאשׁ הֹלוֹפֶרְנֶשׁ
לַאֲמָתָהּ וַתְּצַוֶּהָ לְתִתּוֹ אֶל־הַשָּׂק׃ (יג) וַתֵּצֶאןָ שְׁתֵּיהֶן מִן־הַמַּחֲנֶה
כְּדַרְכָּן לָצֵאת לְהִתְפַּלֵּל וַתַּעֲבֹרְנָה אֶת־הָעֲרָבָה וַתַּעֲלֶינָה הָהָרָה
וַתָּבֹאנָה לִפְנֵי שַׁעֲרֵי בְתוּל׃ (יד) וַתִּקְרָא יְהוּדִית מֵרָחוֹק אֶל שֹׁמְרֵי
הַשַּׁעַר לֵאמֹר (טו) פִּתְחוּ פִּתְחוּ־לִי אֶת־הַשַּׁעַר כִּי יְיָ אֱלֹהֵינוּ אִתָּנוּ
לְהַרְאוֹת לְיִשְׂרָאֵל אֶת־יָדוֹ וּלְצָרָיו אֶת־זְרוֹעוֹ כַּאֲשֶׁר הֵחֵל לַעֲשׂת
בַּיּוֹם הַזֶּה׃

(טז) וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ אַנְשֵׁי הָעִיר אֶת־קוֹלָהּ וַיְנַהֲרוּ אֶל־פֶּתַח הַשַּׁעַר
וַיִּקְרְאוּ לְזִקְנֵי הָעִיר׃ (יז) וְקָטֹן וְגָדוֹל הִתְאַסְּפוּ לִרְאֹתָהּ כִּי כְּפֶלֶא
הָיְתָה בְּעֵינֵיהֶם וַיִּפְתְּחוּ אֶת־הַשַּׁעַר וַיַּאַסְפֶהָ הָעִירָה׃ (יח) וַיַּדְלִיקוּ
אֵשׁ לְהָאִיר וְכָל־הָעָם הִקִּיפוּ אֹתָהּ מִסָּבִיב׃ (יט) וַתִּשָּׂא יְהוּדִית
אֶת קוֹלָהּ וַתֹּאמַר׃ (כ) הוֹדוּ לַייָ וְהַלְלוּ לִשְׁמוֹ כִּי לֹא־הֵסִיר חַסְדּוֹ מֵעַל
בֵּית־יִשְׂרָאֵל וּמָחַץ פְּאַת צָרֵינוּ בְּיָדִי הַלָּיְלָה׃ (כא) וַתִּקַּח אֶת־רֹאשׁ
הֹלוֹפֶרְנֶשׁ מִן־הַשָּׂק וַתַּרְאֵהוּ אֶת־הָעָם וַתֹּאמַר׃ (כב) הִנֵּה זֶה רֹאשׁ
הֹלוֹפֶרְנֶשׁ שַׂר צְבָא אַשּׁוּר וְזֹאת הַיְרִיעָה אֲשֶׁר שָׁכַב אַחֲרֶיהָ וְהוּא
שִׁכּוֹר וּבְיַד אִשָּׁה הֲרָגוֹ אֱלֹהִים׃ (כג) חַי יְיָ אֲשֶׁר הִצְלִיחַ דַּרְכִּי כִּי
רַק בְּמַרְאִי הִטֵּיתִי אֶת־לְבָבוֹ וְיָדוֹ לֹא־נָגְעָה־בִּי לְרָעָה׃ (כד) וַיֶּחֱרַד
כָּל־הָעָם עַל הַמַּרְאֶה וַיִּקְּדוּ וַיִּשְׁתַּחֲווּ לַייָ׃ (כה) וַיֹּאמְרוּ בָּרוּךְ יְיָ
אֲשֶׁר מִגֵּן צָרֵינוּ בְּיָדֵנוּ כַּיּוֹם הַזֶּה׃ (כו) וְעֻזִּיָּה אָמַר אֶל יְהוּדִית בְּרוּכָה
אַתְּ בִּתִּי לַייָ אֵל עֶלְיוֹן וּבָרוּךְ טַעְמֵךְ מִכָּל־בְּנוֹת הָאָרֶץ׃ (כז) בָּרוּךְ
יְיָ אֱלֹהִים עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ אֲשֶׁר יָדוֹ הָיְתָה אִתָּךְ לִכְרֹת רֹאשׁ
שֹׂנְאֵנוּ׃ (כח) לֹא יִשָּׁכַח חַסְדֵּךְ לָנֶצַח מִלְּבַב כָּל־הַמְהַלְלִים חַסְדֵי יְיָ׃
(כט) וַייָ יִזְכֹּר אֹתָךְ לְטוֹבָה כִּי בְנַפְשֵׁךְ פָּדִית אֶת־עַמּוֹ מִיַּד מְבַקְשֵׁי
נַפְשָׁם וּלְבָבֵךְ תָּמִים עִם יְיָ׃ (ל) וַיֹּאמֶר כָּל־הָעָם אָמֵן וְאָמֵן׃

יד (א) וַתֹּאמֶר יְהוּדִית אֶל זִקְנֵי הָעִיר שְׁמָעוּנִי אַחַי קְחוּ אֶת־
הָרֹאשׁ הַזֶּה וְהוֹקִיעוּ אֹתוֹ עַל־רֹאשׁ הַחוֹמָה׃ (ב) וְהָיָה בְּאוֹר הַבֹּקֶר
וְהַשֶּׁמֶשׁ יֵצֵא עַל־הָאָרֶץ וִיצָאתֶם כֻּלְּכֶם חֲגוּרִים מִן־הָעִיר וְשָׂרֵי הַחַיִל
בְּרָאשֵׁיכֶם כְּמוֹ לָרֶדֶת מִן־הָהָר אֶל־מַחֲנֵה אַשּׁוּר אַךְ יָרֹד אַל־תֵּרֵדוּ׃

(ג) וְהָיָה כִּי־יִרְאוּ אַנְשֵׁי אַשּׁוּר יַחְגְּרוּ אֶת־חַרְבָּם וְיָרוּצוּ אֶל־הַמַּחֲנֶה
לְהָעִיר אֶת־שָׂרֵיהֶם מִשְּׁנָתָם׃ (ד) וְכִי יָבֹאוּ שָׂרֵי הַצָּבָא אֶל אֹהֶל
הֹלוֹפֶרְנֵשׁ וְיִמְצָאֻהוּ מֵת יִמּוֹג לִבָּם בְּקִרְבָּם וְיָנוּסוּ לִפְנֵיכֶם׃ (ה) אָז
תִּרְדְּפוּ אַחֲרֵיהֶם עִם כָּל יֹשְׁבֵי אַפִּיקֵי הָאָרֶץ וְהִכִּיתֶם אֹתָם לְפִי־חָרֶב׃
(ו) אַךְ בְּטֶרֶם תַּעֲשׂוּ זֹאת קִרְאוּ־לִי לַאֲכִיוֹר הָעַמּוֹנִי לְמַעַן יִרְאֶה
בְּעֵינָיו אֶת־מְחָרֵף יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר שְׁלָחוֹ לְשַׁחֲתֵנוּ׃ (ז) וַיְהִי כִּי הֵבִיאוּ
אֹתוֹ מִבֵּית עוּזִיָּה וַיַּרְא אֶת־רֹאשׁ הֹלוֹפֶרְנֵשׁ בְּיַד אִישׁ מִן־הַנִּצָּבִים
וַיִּפֹּל עַל־פָּנָיו וַיִּתְעַלָּף׃ (ח) וַיְהִי כִּי הֲקִימוּהוּ וְרוּחוֹ שָׁב אֵלָיו וַיִּפֹּל
שֵׁנִית לְרַגְלֵי יְהוּדִית וַיֹּאמַר׃ (ט) בְּרוּכָה אַתְּ בְּכָל־אָהֳלֵי יְהוּדָה
וּבְכָל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר יִשְׁמְעוּן אֶת־שִׁמְעֵךְ׃ (י) וְעַתָּה סַפְּרִי־נָא לִי אֵת
אֲשֶׁר עָשִׂית בִּימֵי שִׁבְתֵּךְ עִמָּהֶם׃ (יא) וַתְּסַפֶּר־לוֹ יְהוּדִית אֶת־כָּל
הַנַּעֲשָׂה מִיּוֹם צֵאתָהּ עַד עַתָּה בְּדַבְּרָהּ אֵלָיו׃ (יב) וַיִּשְׁמַע הָעָם
וַיִּשְׂאוּ אֶת־קוֹלָם וַיָּרֹנּוּ בְּקֶרֶב כָּל הָעִיר׃ (יג) וַיַּרְא אֲכִיוֹר אֶת־
אֲשֶׁר עָשָׂה יְיָ לְיִשְׂרָאֵל וַיַּאֲמֵן בַּייָ וַיָּמָל אֶת־בְּשַׂר עָרְלָתוֹ וַיָּבֹא
בִּקְהַל יִשְׂרָאֵל הוּא וְזַרְעוֹ אַחֲרָיו עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃
(יד) וַיְהִי בְּאַשְׁמֹרֶת הַבֹּקֶר וַיּוֹקִיעוּ אֶת־רֹאשׁ הֹלוֹפֶרְנֵשׁ עַל הַחוֹמָה
וַיַּחְגְּרוּ אִישׁ אֶת־חַרְבּוֹ וַיֵּצְאוּ מִן הָעִיר אֶל מוֹרַד הָהָר׃ (טו) וַיִּרְאוּ
אַנְשֵׁי אַשּׁוּר וַיַּגִּידוּ לִפְקִידֵיהֶם וְהַפְּקִידִים קָרְאוּ לְכָל־רָאשֵׁי הַצָּבָא
וַיֵּלְכוּ אֶל־אֹהֶל הֹלוֹפֶרְנֵשׁ׃ (טז) וַיֹּאמְרוּ לְבֶן־מֶשֶׁק בֵּיתוֹ מַהֵר וְהָעֵר
אֶת־אֲדוֹנֵינוּ כִּי הָעִבְרִים הָאֵלֶּה עָרְבוּ אֶת־לִבָּם לָרֶדֶת לִקְרָאתֵנוּ
וְעַתָּה נַכֵּם כְּאִישׁ אֶחָד׃ (יז) וַיִּגַּשׁ בָּגוֹא אֶל־דֶּלֶת הָאֹהֶל וַיִּדְפֹּק
כִּי אָמַר בְּלִבּוֹ הִנֵּה יְהוּדִית עִמּוֹ בֶּחָדֶר׃ (יח) וַיַּרְא כִּי אֵין קוֹל
וְאֵין קָשֶׁב וַיִּפְתַּח הַדֶּלֶת וַיָּבֹא הַחֲדְרָה׃ (יט) וַיְהִי כִּי־סָר לִרְאוֹת
וַיִּמְצָאֵהוּ מֵת עַל־קַרְקַע הָאֹהֶל וְרֹאשׁוֹ כָּרוּת וַיִּזְעַק זְעָקָה גְּדוֹלָה
וּמָרָה וַיִּקְרַע אֶת־בְּגָדָיו׃ (כ) וַיָּבֹא בַּחֲדַר יְהוּדִית לִרְאוֹת וְאֵינֶנָּה
וַיָּרָץ אֶל הָעָם הַחוּצָה וַיִּקְרָא׃ (כא) הִנֵּה הָעֲבָדִים הָאֵלֶּה הָתֵל הֵתֵלּוּ
בָנוּ וְאִשָּׁה עִבְרִית אַחַת נָתְנָה אֶת־כָּל־בֵּית נְבוּכַדְנֶצַּר לְשִׁמְצָה׃
(כב) הִנֵּה הֹלוֹפֶרְנֵשׁ נֹפֵל מֵת אַרְצָה וְרֹאשׁוֹ אָיִן׃ (כג) וַיִּשְׁמְעוּ
שָׂרֵי אַשּׁוּר וַיִּקְרְעוּ אֶת־בִּגְדֵיהֶם וְלִבָּם חָרֵד׃ (כד) וַיְהִי קוֹל הֲמֻלָּה
גְדוֹלָה בְּכָל הַמַּחֲנֶה וַיַּעַל עַד־לֵב הַשָּׁמָיִם׃

וגם

טו (א) וְגַם הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָיוּ עוֹד בְּאָהֳלֵיהֶם שָׁמְעוּ אֶת־הַדָּבָר
וַתִּפָּעֶם רוּחָם וַיָּמָת לִבָּם בְּקִרְבָּם׃ (ב) וַיָּרוּצוּ נְבוֹכִים הֵנָּה וָהֵנָּה
בָּהָר וּבַשְּׁפֵלָה וְלֹא יָדְעוּ אִישׁ אֶת־אָחִיו וְהַחוֹנִים עַל הֶהָרִים מִסָּבִיב
לִבְתוּל נָסוּ לְנַפְשָׁם כִּי אַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל בְּעָרְפָּם׃ (ג) וְעוּזִיָּה שָׁלַח
מַלְאָכִים לְכָל־עָרֵי יִשְׂרָאֵל הַקְּרוֹבִים לְהוֹדִיעָם אֶת־כָּל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה
וּלְצַוּוֹת עֲלֵיהֶם לִרְדֹּף אַחֲרֵי אוֹיְבֵיהֶם וּלְכַלּוֹתָם׃ (ד) וַיְהִי כְּשָׁמְעָם
וַיָּקוּמוּ כֻּלָּם וַיִּפְּלוּ עֲלֵיהֶם וַיִּרְדְּפוּם עַד חוֹבָה׃ (ה) וְגַם יֹשְׁבֵי
יְרוּשָׁלַיִם וְגִלְעָד וְהַגָּלִיל וְכָל יֹשְׁבֵי הָהָר כְּשָׁמְעָם אֶת־הַדָּבָר נִקְהֲלוּ
וַיַּכּוּ בָהֶם מַכָּה רַבָּה וַיִּדְלְקוּ אַחֲרֵיהֶם עַד־גְּבוּלֵי דַמֶּשֶׂק׃ (ו) וְהַנּוֹתָרִים
בִּבְתוּל יָצְאוּ וַיָּשֹׁסּוּ אֶת־מַחֲנֵה אַשּׁוּר וַיִּמְצְאוּ שָׁלָל רַב מְאֹד׃
(ז) וַיְהִי כִּי־שָׁבוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מִן־הַמִּלְחָמָה וַיִּקְחוּ אֶת־יֶתֶר הַפְּלֵיטָה
וְאֶת־הַמַּלְקוֹחַ אֲשֶׁר בְּכָל הֶעָרִים וְהַחַוּוֹת בָּהָר וּבַשְּׁפֵלָה וַיַּאַסְפוּ
שָׁלָל עַד־אֵין־מִסְפָּר׃

(ח) וַיָּבֹא יְהוֹיָקִים הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְזִקְנֵי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מִירוּשָׁלַיִם
לִרְאוֹת אֶת־כָּל־הַטּוֹב אֲשֶׁר עָשָׂה יְיָ לְיִשְׂרָאֵל וּלְשַׁחֵר אֶת־פְּנֵי
יְהוּדִית וּלְבָרְכָהּ׃ (ט) וַיְהִי בְּבֹאָם אֵלֶיהָ וַיְהַלְלוּ וַיְבָרְכוּ אֹתָהּ פֶּה
אֶחָד וַיֹּאמְרוּ אֵלֶיהָ׃ (י) צְבִיַּת תִּפְאֶרֶת יְרוּשָׁלַיִם אַתְּ גְּבֶרֶת יִשְׂרָאֵל
וּצְפִירַת תִּפְאָרָה לְכָל־עַמֵּנוּ׃ (יא) כִּי גְדוֹלוֹת פָּעַלְתְּ בְּיָדֵךְ לְטוֹבַת
עַמֵּךְ יִשְׂרָאֵל וְרוּחַ אֱלֹהִים צָלְחָה עָלָיִךְ׃ (יב) בְּרוּכָה אַתְּ לַיְיָ לְדוֹר
וָדוֹר וַיֹּאמֶר כָּל הָעָם אָמֵן׃

(יג) וְהָעָם מְקַבְּצִים עוֹד אֶת־הַשָּׁלָל וַיִּהְיוּ שְׁלֹשִׁים יוֹם מְאַסְּפִים
אוֹתוֹ׃ (יד) וַיִּתְּנוּ לִיהוּדִית אֶת־אֹהֶל הלוֹפֶרְנֶשׁ וְאֶת־כָּל־כְּלֵי־כַסְפּוֹ
וְאֶת־מִטָּתוֹ וְאֶת־כָּל־כְּלֵי־בֵיתוֹ וַתָּשֶׂם בָּעֲגָלוֹת וְעַל־הַפְּרָדִים׃
(טו) וְכָל־נְשֵׁי־בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּאוּ לִרְאוֹתָהּ יָצְאוּ לִקְרָאתָהּ
בְּשִׁירִים וּבִמְחֹלוֹת לְהַלְלָהּ וּלְבָרְכָהּ׃ (טז) וַתִּקַּח יְהוּדִית עַנְפֵי
זֵיתִים וַתְּחַלְּקֵם לַנָּשִׁים אֲשֶׁר אִתָּהּ וַתַּעֲשֶׂינָה מֵהֶם עֲטָרוֹת לְרֹאשָׁהּ
וּלְרֹאשׁ רְעוּתָהּ׃ (יז) וַתֵּלֶךְ בַּמָּחוֹל לִפְנֵי הַנָּשִׁים וְכָל אַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל
חֲגוּרֵי חֶרֶב וַעֲטוּרֵי עֲנָפִים הָלְכוּ אַחֲרֵיהֶן הֹלְכִים וְחֹגְגִים בְּשִׁירִים
וּבִזְמִירוֹת׃

טז (א) וַתָּשַׁר יְהוּדִית אֶת־הַשִּׁירָה הַזֹּאת לְעֵד בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל
וכל

וְכָל הָעָם עָנוּ אַחֲרֶיהָ׃
(ב) פִּצְחוּ רִנָּה לֵאלֹהַי וּתְנוּ תֹף. זַמְּרוּ־לוֹ בְּנֵבֶל וְכִנּוֹר. הוֹדוּ
לַיָי קִרְאוּ בִשְׁמוֹ׃ (ג) יְיָ אֲדֹנֵינוּ מַשְׁבִּית קְרָבוֹת. בְּקֶרֶב עָרָיו הֵכִין
תַּחֲנוֹת. וּמִכַּפֵּימוֹ הִצִּיל שִׁפְחַת עַמּוֹ׃ (ד) מֵהָרֵי צָפוֹן יָרַד אַשּׁוּר.
הֲמוֹנֵי חֲיָלָיו עַד־אֵין מִסְפָּר. גִּבּוֹרָיו הוֹבִישׁוּ נַחֲלֵי מָיִם. פָּרָשָׁיו
כִּסּוּ הַר וּבִקְעָה׃ (ה) אָמַר צוֹרֵר אַצִּית אַרְצָם. מִבְחַר בַּחוּרֵיהֶם
תֹּאכַל חַרְבִּי. עוֹלֵל וְיוֹנֵק אֲנַפֵּץ אָרְצָה. עֲלָמוֹת וּבְתוּלוֹת אֶקַּח
מַלְקוֹחַ׃ (ו) לֹא־יָעַץ כָּכָה קִנְאַת שַׁדָּי. בְּיַד אִשָּׁה רָעַץ קָמָיו׃
(ז) לֹא־נָפַל אַדִּיר בְּיַד כַּבִּיר. לֹא־פְגָעוֹ אִישׁ רוּם־קוֹמָה. בַּת־
מְרָרִי הֲרָגַתְהוּ. בְּיָפִי מַרְאֶהָ נָפַל שָׁדוּד׃ (ח) שִׂמְלַת אֵבֶל פָּשָׁטָה.
לְהָקִים אֻמְלְלֵי יִשְׂרָאֵל; (ט) סָכָה פָנֶיהָ תַּמְרוּקִים. שְׂעָרָהּ הֶעֱטְתָה
בִּשְׂבָכָה. וַתִּלְבַּשׁ בּוּץ לְעָקְבוֹ׃ (י) עֵינָיו עִוְּרָה בִנְעָלֶיהָ.
וַתְּלַהֵט בְּיָפְיָהּ לְבָבוֹ. וּבְשֶׁלַח קָצְצָה רֹאשׁוֹ׃ (יא) פָּרַס חָרַד עַל
רוּחָהּ. וּמָדַי רָגַז עַל כֹּחָהּ. וַחֲלוּשֵׁי עַמִּי הֵרִיעוּ תְּרוּעָה׃ (יב) נְעָרִים
וַעֲלָמוֹת כִּלְיוֹתָם דָּקָרוּ. וְהַרְבָּם הִפִּילָה חֲלָלִים בְּנוּסָם. בְּחֶרֶב עַם
שַׁדַּי נָפְלוּ כֻלָּמוֹ׃ (יג) אָשִׁירָה לַיָי כִּי גָאֹה גָּאָה. נֶאְדָּר בַּכֹּחַ וְנֶאְדָּר
בִּגְבוּרָה׃ (יד) לוֹ יִכְרַע כָּל־בֶּרֶךְ. הוּא צִוָּה וַיַּעֲמֹד. שָׁלַח רוּחוֹ
וַיֶּחִי. מִי נֶגְדּוֹ יָקוּם יִתְיַצָּב׃ (טו) הָרִים וּנְהָרִים מִפָּנָיו יִרְעָשׁוּן. צוּרִים
וְכֵפִים כַּדּוֹנַג יִמַּסּוּן. וּלְיוֹדְעָיו יִמְשֹׁךְ חֶסֶד וְרַחֲמִים׃ (טז) לֹא בְעוֹלוֹת
מֵחִים וְחֵלֶב מְרִיאִים אַךְ בְּיִרְאַת יְיָ יִרְצֶה אִישׁ׃ (יז) אוֹי־לָךְ גּוֹי־נָבָל.
כִּי־תַעֲשֹׁק אֶת־עַמִּי. גְּמוּלֵךְ יְשַׁלֵּם. כִּי יִבָּקַע יוֹם־נָקָם׃ (יח) בִּבְשָׂרֵךְ
יִנָּגַע בְּחַרְחוּר. וְכִלְיוֹתַיִךְ תֹּאכַל רִמָּה. וְנֶצַח עֵינַיִךְ יִדְמָעוּן׃
(יט) וַיְהִי בְּבֹאָם יְרוּשָׁלַיְמָה וַיִּשְׁתַּחֲווּ לַיָי וַיִּתְקַדְּשׁוּ וַיַּקְרִיבוּ עֹלוֹת
וּזְבָחִים כַּאֲשֶׁר נָדָרוּ׃ (כ) וִיהוּדִית לָקְחָה כָּל־כְּלֵי הָלוֹפֶרְנֵשׁ אֲשֶׁר
נָתְנוּ לָהּ וְאֶת־יְרִיעַת מִטָּתוֹ וַתַּחֲרִימֵם לַיָי׃ (כא) וַיִּשְׂמְחוּ כָל־הָעָם
לִפְנֵי יְיָ בִּירוּשָׁלַיִם שְׁלשָׁה חֳדָשִׁים וִיהוּדִית עִמָּהֶם׃ (כב) וְאַחֲרֵי־
כֵן פָּנָה כָל־הָעָם אִישׁ אִישׁ לְבֵיתוֹ וִיהוּדִית שָׁבָה אֶל־בְּתוּל וַיִּגְדַּל
שְׁמָהּ בְּכָל־הָאָרֶץ׃ (כג) וְרַבִּים הָיוּ הַמְבַקְשִׁים אֹתָהּ לְאִשָּׁה וַתְּמָאֵן
וְלֹא הָיְתָה עוֹד לְאִישׁ אַחֲרֵי מוֹת מְנַשֶּׁה בַּעְלָהּ׃ (כד) וַתֵּשֶׁב בְּבֵיתָהּ
עַד עֵת זִקְנָתָהּ וַיִּהְיוּ שְׁנֵי חַיֶּיהָ חָמֵשׁ שָׁנִים וּמְאַת שָׁנָה׃ (כה) וְאֶת־
אמתה

אֲמָתָהּ שִׁלְּחָה לַחָפְשִׁי וַתָּמָת בִּבְתוּל וַתִּקָּבֵר בְּקֶבֶר מְנַשֶּׁה בַּעְלָהּ׃
(כד) וַיִּבְכּוּ אֹתָהּ כָּל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל שִׁבְעַת יָמִים וַתַּעֲזֹב כֹּל אֲשֶׁר־
לָהּ לִגְאָלֶיהָ וּלְגֹאֲלֵי אִישָׁהּ׃ (כה) וְחֶרֶב לֹא־עָבְרָה עוֹד בְּאֶרֶץ כָּל־
יְמֵי־חַיֶּיהָ וְגַם שָׁנִים רַבּוֹת אַחֲרֵי מוֹתָהּ׃

יְהוֹשֻׁעַ בֶּן סִירָא

א (א) הַחָכְמָה מֵאֵת יְיָ הִיא וְעִמּוֹ תִּשְׁכֹּן לָנֶצַח׃ (ב) מִי־מָנָה
חוֹל הַיָּם וְנִטְפֵי הַמָּטָר וּמִי־שָׂם צָבָא לִימֵי תֵבֵל׃ (ג) מִי מָדַד גֹּבַהּ
שָׁמַיִם וְרֹחַב הָאָרֶץ וְעֹמֶק הַיָּם וּמִי־חָקַר חָכְמַת שַׁדָּי׃ (ד) הַחָכְמָה
בְּטֶרֶם כָּל־דָּבָר וְהַתְּבוּנָה מִקֶּדֶם יְמֵי־תֵבֵל׃ (ה) עֵדוּת יְיָ מְקוֹר חָכְמָה
וּמִצְוֹתָיו הֵם אָרְחוֹתֶיהָ׃ (ו) לְמִי נִגְלוּ שָׁרְשֵׁי הַחָכְמָה וּמִי־יָבִין עִמְקֵי
מְזִמּוֹתֶיהָ׃ (ז) תּוֹרַת הַחָכְמָה לְמִי נוֹדָעָה וּמִי־יַחְקֹר מַצְפּוּנֵי דְרָכֶיהָ׃
(ח) הָאֶחָד הַמֶּלֶךְ הָאַדִּיר וְהַנּוֹרָא הַיֹּשֵׁב עַל כִּסְאוֹ׃ (ט) הוּא בְרָאָהּ
הוּא רָאָהּ וַיְסַפְּרָהּ׃ (י) עַל כָּל יְצוּרָיו שְׁפָכָהּ בְּכָל־בָּשָׂר נְטָעָהּ
בְּחַסְדּוֹ וּפִלַּג אֹתָהּ לִירֵאָיו׃ (יא) יִרְאַת יְיָ כָּבוֹד וְהָדָר שִׂמְחָה וַעֲטֶרֶת
תִּפְאָרֶת׃ (יב) יִרְאַת יְיָ תְּשַׂמַּח לֵב בִּנְתִיבוֹתֶיהָ שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה וְאֹרֶךְ
יָמִים׃ (יג) יְרֵא יְיָ יִרְאֶה טוֹב בְּאַחֲרִיתוֹ וּבְיוֹם מוֹתוֹ יִמְצָא חֵסֶד׃
(יד) רֵאשִׁית חָכְמָה יִרְאַת יְיָ בְּבֶטֶן אִמָּם נוֹלְדָה לִירֵאָיו׃ (טו) בָּאָדָם
הֵכִינָה שִׁבְתָּהּ עוֹלָמִים וַיַּנְחִילֶהָ לְזַרְעוֹ לִירוּשַּׁת עוֹלָם׃ (טז) יְרֵא יְיָ
שָׂבֵעַ שְׂמָחוֹת וְאֹכְלֵי פִרְיָהּ יִרְוְיוּן דָּשֶׁן׃ (יז) בִּרְכוֹתֶיהָ תְּמַלֶּאנָה
הַבַּיִת וְאוֹצְרוֹתֶיהָ כָּל־־חֲדָרָיו כִּי מַתַּת אֱלֹהִים הִמָּה לְשָׁלוֹם׃
(יח) יִרְאַת יְיָ עֲטֶרֶת חָכְמָה מֹצְאֶיהָ מָצְאוּ חַיִּים וְשָׁלוֹם וְכָל
מְאַהֲבֶיהָ כָּבוֹד יִנְחָלוּ׃ (יט) הַחָכְמָה תַּזִּיל דַּעַת כַּמָּטָר וּתְרוֹמֵם
תִּפְאֶרֶת בְּעָלֶיהָ׃ (כ) יִרְאַת יְיָ שֹׁרֶשׁ חָכְמָה וְצֶאֱצָאֶיהָ חַיִּים יוֹסִיפוּ׃
(כא) יִרְאַת יְיָ תַּרְחִק פֶּשַׁע וּמִתְהַלֵּךְ־בָּהּ יָשִׁיב אָף׃ (כב) אִישׁ־חֵמָה
לֹא־יִצְדָּק וּמְשׁוּבַת רוּחוֹ תַּהַרְגֵהוּ׃ (כג) וְאִישׁ עָנָו יְחַכֶּה עַד־בֹּא־
עִתּוֹ וּגְמוּלוֹ יְשֻׁלַּם־לוֹ׃ (כד) יַחֲרִישׁ יִתְאַפַּק עַד כִּי־יִרְוַח־לוֹ וְכָל־
לָשׁוֹן תְּהַלֵּל חָכְמָתוֹ׃ (כה) עֲדוּת יְיָ תּוֹעֲבַת מֵרַע וּבְמַטְמוֹנֵי חָכְמָה
מִשְׁלֵי דָעַת׃ (כו) כִּי־תְבַקֵּשׁ חָכְמָה שְׁמוֹר אֲמָרֶיהָ יְיָ יַחְלְקֶנָּה־לָּךְ׃
יראת

134 בן סירא א ב ג

(כז) יראת יי חכמה ומוסר אמונה וענוה תישרנה בעיניו : (כח) בצר־
לך אל־ירך לבך ואל־תפן אליו בלב ורב : (כט) אל תהי חנף
ביראתך נצור לשונך ושפתי פיך : (ל) אל תתרומם בלבבך פן־
תוקש ותכלם : (לא) כי יגלה יי הותך וחרפתך תגלה בקהל :
(לב) יען כי יראתך כסל ובטנך תכין מרמה :

ב (א) בני אם הכינות ליי לבך תכון נפשך למסות :
(ב) השמר־לך והיה תמים ובעת צרה אל־תבהל ברוחך :
(ג) החזק בתמתך ואל־תטוש ותחליף כח ותתחזק : (ד) אל כל־משא
כלכל לבך וקבל ברצון כל־רעה : (ה) כי הזהב באש יבחן
וידידי־אל בכור העני : (ו) גל אל יי דרכך ובטח עליו והוא
יעשה : (ז) יראי יי הוחילו לחסדו ואל תמושו פן־תפלו : (ח) דומו
ליי והתחוללו־לו כי יש שכר לפעלתכם : (ט) יראי יי חכו לתשועתו
ותפיקו חסד ורחמים וחיי עולם : (י) שאלו־נא לדור ראשון
והתבוננו מי־הוא בוטח אבד : (יא) מי החזיק ביראתו ונמוט מי־
קרא אליו ונעזב : (יב) כי אל רחום וחנון יי נושא עון ופשע
ומכל צרה יפלט :

(יג) אוי לרפה־לב לא־אומן־בו אוי לרפה־יד ולמרע
פוסח על שתי סעפים : (יד) אוי ללב־נמס אין־אמון־בו כי רחם
לא־ירחם : (טו) אוי ללא־מחזיק בתמתו כי מה־יעשה ליום
פקודה : (טז) יראי יי יאמינו בדבריו ואהביו יצרו עדותיו :
(יז) יראי יי יבקשו רצונו ויודעיו ישתעשעו בתורתו : (יח) יראי
יי יכינו לבבם יכניעו רוחם ויאמרו : (יט) טוב לנפל ביד יי מנפל
בידי אדם כי רב רחמיו כרב גדלו :

ג (א) הקשיבו בני לקול אביכם שמרו מצותיו וייטב לכם :
(ב) כבד אביך וכבד אמך מצות יי גם־שתיהן : (ג) מכבד
אביו נשוא־פשע ומוקיר אמו יאצר אוצר : (ד) מכבד אביו
יגיל בבניו ובשועו לרחמים יושע : (ה) מכבד אביו יאריך
ימים ושמר מצוה ישמח אמו : (ו) ירא יי יהדר אבותיו וכעבד
את־אדוניו יירם : (ז) בפה ולב כבד הוריך ותחל ברכותם על
ראשך : (ח) ברכת אב בנתה בית וקללת אם תהרסנו :

למומי

(ט) לִמְוּמֵי אָבִיךָ אַל־תִּלְעַג כִּי לֹא לְכָבוֹד הוּא לָךְ: (י) כְּבוֹד
אָבִיךָ הוּא כְּבוֹדֶךָ וּקְלוֹן־אֵם קְלוֹנֶךָ: (יא) כַּלְכֵּל בְּנִי שֵׂיבַת אָבִיךָ
וִימֵי חַיָּיו אַל־תַּעֲצֵב: (יב) שָׂאֵהוּ כִּי־פָג מַעְמוֹ וְהִשָּׁמֵר פֶּן־תִּבְזֵהוּ:
(יג) גֹּמֵל חֶסֶד אֶת־אָבִיו לֹא יִשָּׁכַח גְּמוּלוֹ לָעַד לְעוֹלָם: (יד) גַּם פְּשָׁעֶךָ
יְכֻפָּר וּבְיוֹם צָרָה תַּחָלֵץ: (טו) וּכְחֹמֶם קֶרַח לִפְנֵי הַשֶּׁמֶשׁ כֵּן יִמַּסּוּ
עֲוֹנֶיךָ: (טז) עֹזֵב אָבִיו כִּמְקַלֵּל אֱלֹהִים וְעֹכֵר אִמּוֹ תְּבוֹאֵהוּ קְלָלָה:
(יז) בְּנִי הָכֵן בַּעֲנָוָה כָּל־מַעֲשֶׂיךָ וְנִקְרֵאתָ בְּעֵינֵי אַנְשֵׁי יְקָרִים:
(יח) בְּרַבּוֹת שְׂאֵתְךָ הַשְׁפֵּל רוּחֶךָ וְתִמְצָא חֵן בְּעֵינֵי יְיָ: (יט) נִכְבָּדֵי
אֶרֶץ רַבִּים הֵמָּה אַךְ אֶת־עֲנָוִים סוֹדוֹ: (כ) גָּדוֹל כְּבוֹד יְיָ מְאֹד וְדַכְּאֵי
רוּחַ עוֹד יְגַדְּלוּ כְּבוֹדוֹ: (כא) בִּנְפְלָא מִמְּךָ בַּל־תִּדְרֹשׁ וּבִמְכֻסֶּה מִמְּךָ
בַּל־תַּחְקֹר רַב־לָךְ בַּאֲשֶׁר חָלַק לְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ: (כב) מַה־בֶּצַע לַחֲקֹר
נִסְתָּרוֹת וְלִרְדּוֹף זָרוֹת אִם אֶת־אֲשֶׁר־הָרְאֵתָ נִלְאֵיתָ הָבִין: (כג) רַעְיוֹנֵי
רוּחַ תּוֹלַכְנָה שׁוֹלָל וְהֶגְיוֹנוֹת זָרוֹת אַךְ לְמוֹקֵשׁ: (כד) חָסֵר בַּת־עַיִן לֹא
יִרְאֶה אוֹר וְחָסֵר דַּעַת לֹא יֹאמַר רָאִיתִי אוֹר: (כה) רֹדֵף תַּהְפֻּכוֹת
מַשְׁחִית נַפְשׁוֹ וּמַקְשֶׁה לִבּוֹ יִפֹּל בְּרָעָה: (כו) לֵב עִקֵּשׁ יִשְׂבַּע עֶצֶב
וֶאֱוִיל חוֹטֵא יוֹסִיף חֵטְא עַל פֶּשַׁע: (כז) לְשֶׁבֶר גְּבַהּ־רוּחַ אֵין מַרְפֵּא
כִּי שֹׁרֶשׁ אִוַּלְתּוֹ בְּחֵיקוֹ יָנוּחַ: (כח) לֵב נָבוֹן יְבַקֵּשׁ לֶקַח וְכָל חֶפְצוֹ
אֹזֶן שׁוֹמַעַת: (כט) מַיִם מְכַבִּים אֵשׁ וּצְדָקָה תְּמַחֶה חַטָּאָה:
(ל) גּוֹמֵל חֶסֶד יִמְצָא תַגְמוּל וּבְמוֹט רַגְלָיו יִתָּמְכוּ אֲשֻׁרָיו:
ד (א) בְּנִי אַל־תַּעֲזֹב נֶפֶשׁ דָּל וְאַל תַּעְלֵם מֵאֶבְיוֹן עֵינֶיךָ.
(ב) נֶפֶשׁ רְעֵבָה אַל־תִּבְזֶה וְאַל־תַּעֲצִיב עָנִי בְּעָנְיוֹ: (ג) אַל־תּוֹסִיף
שֶׁבֶר עַל שֶׁבֶר־רוּחַ וּמֵעָנִי לֹא־תִקְפֹּץ יָדֶךָ: (ד) לְשַׁוְעַת דָּל אַל־
תַּאְטֵם אָזְנֶךָ וּלְבָבְךָ אַל־תַּקְשִׁיחַ לְאֶבְיוֹן: (ה) אַל־תַּסְתֵּר מֵעָשׁוּק
פָּנֶיךָ פֶּן יִצְעַק עָלֶיךָ אֶל יְיָ: (ו) וַיְיָ יַקְשִׁיב לְנַאֲקָתוֹ אִם בְּפִידוֹ
לוֹ יְשַׁוֵּעַ:
(ז) הִתְרַצֵּה בְּעֵינֵי הָעֵדָה וְכֹף רֹאשְׁךָ לְנָשִׂיא: (ח) הַט אָזְנְךָ
לְאִישׁ מַחְסוֹר וְיֶעֱרַב עָלָיו שִׂיחֶךָ: (ט) הַצֵּל עָשׁוּק מִיַּד עֹשְׁקוֹ וְאַל
תִּתְרַפֶּה לָרִיב אֶת־רִיבוֹ: (י) הֱיֵה כְּאָב לַיְתוֹם וּכְבַעַל לְאִמּוֹ:
(יא) וְהָיִיתָ כְּבֵן לְאֵל עֶלְיוֹן וּמֵאַהֲבַת אֵם יֶאֱהָבְךָ:
(יב) הַחָכְמָה תְּרוֹמֵם בָּנֶיהָ וְתַמְצִיא לְדוֹרְשֶׁיהָ: (יג) אֹהֲבֶיהָ
אהבו

אהבו חיים ושוחריה ישבעו שמחה : (יד) מחזיקיה כבוד ינחלו
ובמשלח ידיהם יצליחו : (טו) עבד לחכמה עבד ליוצרו וכל
מאהביה אהובי יי : (טז) שמע לקולה ישפט לאמים ושונה
באהבתה ישכן בטח : (יז) בוטח בה ישגנה וינחילנה לזרעו
אחריו : (יח) הן בראשיתה תנהגהו בכבדות ותמלאהו פחד ורעד :
(יט) גם במסות תפחידהו עד כי־דבקה בנפשו : (כ) אך אז
תקדמנו בשובה ונחת תחדהו בשמחות ובסתום חכמה
תודיעהו : (כא) אולם כי־יתעה עזב תעזבהו ותשלחו ביד פשעו :
(כב) בני נצור עתך והשמר מאון ולא־תבוש מתת תודה :
(כג) כי יש בושה לחטאת תמנה ויש בושה לצדקה תחשב :
(כד) לא־תשא פני־איש לבשתך ולא תבוש כי־נפלת : (כה) אל־
תמנע את־פיך לתשועת עמיתך וחכמתך לא־תכסה להתחסד :
(כו) כי חכמת איש ביד הלשון ומוסר בפי־צדיק : (כז) השמר
מפשוע באמת והכלם אם בלי־דעת שגית : (כח) הכר חטאתך
אל־תבוש ואל־תעצר זרם במרוצתו : (כט) אל תהי ידך עם
סכל בסכלותו ולא־תשא פני־נבר : (ל) בנפשך הלחם בעד
האמת ויי ילחם בעדך : (לא) אל־תבהל על פיך ואל־תעצל
במלאכתך : (לב) אל־תהי ליש בביתך ואכזר לעבדיך : (לג) אל־
תהי ידך פתוחה לקבץ וקפוצה מפזר :

ה (א) אל־חילך אל־תשען ואל־תאמר הרביתי הון ורב־לי :
(ב) בשרירות לבך אל־תלך ואל־תעש כיצר רוחך : (ג) אל־תאמר
מי־יעצרני כי אל־קנא נקם ינקם : (ד) אל־תאמר חטאתי ולא
קרני רעה כי ארך אפים יי ונקה לא ינקה : (ה) אל־יבטיחך לבבך
אם־שלות לספות חטא על־פשע : (ו) וגם אל־תאמר אל רחום יי
ולרב פשעי יסלח : (ז) כי כחסדו כן־עברתו ועל־קדקוד רשע
יחול זעמו : (ח) אל־תאחר לרצותו ואל־תתמהמה מיום אל־יום :
(ט) כי כשאה יבא אפו וביום נקם תכחד : (י) אל־תבטח על־הון
מעל כי ביום עברה לא־יועיל :

(יא) אל־תלך אל־כל־רוח ואל־תסוב אל־כל־מסלה כי זה
דרך הפכפך : (יב) היה מוצק ברוחך וכלבבך כן פיך : (יג) היה
מהיר

מָהִיר לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב וְלֶאֱהֹב הָאֱמֶת וּדְבָרֶיךָ יִהְיוּ בְּנַחַת נִשְׁמָעִים׃
(יד) אִם חָכַמְתָּ תֵּן מַעֲנֶה וְאִם אַיִן שִׂים יָדְךָ לְמוֹ־פִיךָ׃ (טו) כִּי
כָבוֹד וְקָלוֹן בְּיַד הַלָּשׁוֹן וּכְסִיל בִּשְׂפָתָיו יִנָּקֵשׁ׃ (טז) אַל־תְּהִי
מְפוּתֵּי־שְׂפָתַיִם וּבִלְשׁוֹנְךָ אַל־תְּרַגֵּל׃ (יז) בּוּז יָבוֹא לַגַּנָּב כִּי־יִגְנֹב
וְנִבְזֶה מִמֶּנּוּ הוֹלֵךְ רָכִיל׃ (יח) אַל יֵקַל בְּעֵינֶיךָ כָּל־דָּבָר אִם גָּדוֹל
וְאִם קָטָן׃
ו (א) אַל תִּתְהַפֵּךְ מֵאוֹהֵב לְשׂוֹנֵא כִּי בֹשֶׁת וְקָלוֹן יְכַסּוּ פְּנֵי
הַפַּכְפָּךְ׃ (ב) אַל תִּתְנַשֵּׂא בְּתַחְבֻּלוֹת לִבֶּךָ וְלֹא תְאַמֵּץ כַּשּׁוֹר כֹּחֶךָ׃
(ג) לָמָּה יְבוֹלוּן עָלֶיךָ וּפִרְיְךָ יִשָּׁחֵת וְנִשְׁאַרְתָּ כְּעֵץ יָבֵשׁ׃ (ד) אִישׁ
אָוֶן יַשְׁחִית נַפְשׁוֹ וּמְשַׂנְאָיו יָרִיעוּ עָלָיו׃ (ה) מֶתֶק שְׂפָתַיִם יַרְבֶּה
אֹהֲבִים וּלְשׁוֹן לִמּוּדִים תְּזָרֶה אִמְרֵי נֹעַם׃ (ו) עִם כָּל־אָדָם הִתְרוֹעֵעַ
וּבְאֶחָד מֵאֶלֶף בַּל־תִּבְטָח׃ (ז) אַל־תִּשָּׁעֵן עַל רֵעֲךָ אִם לֹא־בְחַנְתּוֹ
בְּעֵת צָרָה׃ (ח) כִּי רַבִּים יְחַלּוּ פְּנֵי נָדִיב וּבְעֵת רָעָה יִתְעַלָּמוּ׃
(ט) גַּם יֵשׁ אוֹהֵב לְשׂוֹנֵא יֵהָפֵךְ וּקְלוֹנְךָ יְגַלֶּה בַּקָּהָל׃ (י) אוֹכְלֵי
שֻׁלְחָנְךָ כְּאוֹהֲבִים יְסֹבְבוּךָ וּבְיוֹם סוּפָה יְזַנְּחוּךָ׃ (יא) בְּאָשְׁרְךָ יִהְיוּ
כָּמוֹךָ גַּם עַל בְּנֵי־בֵיתְךָ יְצַוּוּ׃ (יב) וּבְצַר־לְךָ יַחַד עָלֶיךָ יִתְמַלְאוּן
וְיִפְנוּ לְךָ עֹרֶף׃ (יג) לֵךְ מִנֶּגֶד לְאִישׁ מְשַׂנְאֶךָ וְגַם מִפְּנֵי אֹהַבְךָ
הִשָּׁמֵר׃ (יד) אֹהֵב נֶאֱמָן מִבְטַח עֹז מְצָאוֹ מָצָא מַטְמוֹן׃ (טו) רֵעַ
תָּמִים אֵין כְּעֶרְכּוֹ וְלֹא יִשָּׁקֵל כֶּסֶף מְחִירוֹ׃ (טז) אֹהֵב נֶאֱמָן מַרְפֵּא
לְנֶפֶשׁ יִרְאֵי יְיָ יִמְצָאֻהוּ׃ (יז) יְרֵא יְיָ נֶאֱמָן בְּאַהֲבָתוֹ וּכְמוֹהוּ כֵּן רֵעָיו׃
(יח) בְּנִי הַט מִנֹּעַר לִבְּךָ לַמּוּסָר וְשָׂבַעְתָּ חָכְמָה כִּי־זָקַנְתָּ׃
(יט) וְהָיִיתָ כְּחוֹרֵשׁ וּכְזוֹרֵעַ וְתִקְצֹר תְּבוּאָתָהּ בְּעִתּוֹ׃ (כ) מְעַט מִזְעָר
תַּעֲמֹל בַּעֲבוֹדָתָהּ וּמְהֵרָה תִּתְעַנַּג מִפִּרְיָהּ׃ (כא) מָרָה הִיא לְאִישׁ בַּעַר
וְלֵב כְּסִיל לֹא־יִשְׂגֶּה־בָּהּ׃ (כב) כְּאֶבֶן תִּכְבַּד עָלָיו וְלֹא יְאַחֵר
לְהַשְׁלִיכֶנָּה׃ (כג) כִּי כִשְׁמָהּ כֵּן הִיא רַק מְעַטִּים יוֹדְעֶיהָ׃ (כד) לָכֵן
בְּנִי הַקְשֵׁב לַאֲמָרַי וְאַל תָּבוּז לַעֲצָתִי׃ (כה) תֵּן רַגְלְךָ בִּנְחֻשְׁתֶּיהָ
וְצַוָּארְךָ בְּעֻלָּהּ׃ (כו) הַט שִׁכְמְךָ לְסִבְלוֹתָהּ וּמוֹסְרוֹתֶיהָ אַל־תְּנַתֵּק׃
(כז) בְּכָל נַפְשְׁךָ חַבְּקֶהָ וַאֲשֶׁר בְּאָרְחוֹתֶיהָ לִבֶּךָ׃ (כח) דְּרֹשׁ וַחֲקֹר
נְתִיבוֹתֶיהָ וְתִמָּצֵא־לָךְ וְכִי מְצָאתָהּ אַל־תַּעַזְבֶנָּה׃ (כט) כִּי בְאַחֲרִית
תִּמְצָא מַרְגּוֹעַ וְתֵהָפֵךְ עָמָל חֶדְוָה תֻּלָּד׃ (ל) כְּבָלֶיהָ יִהְיוּ
לְךָ

לְךָ מָגֵן וַחֲבָלֶיהָ מַעֲטֵה תְהִלָּה׃ (לא) לְבוּשֶׁיהָ פְּאֵרֵי זָהָב וְזִקֶּיהָ
פְּאֵרֵי שֹׁהַם׃ (לב) בִּגְדֵי חֹפֶשׁ תַּלְבִּישֶׁךָ וְעַל רֹאשְׁךָ כְּלִילַת יֹפִי׃
(לג) לָכֵן אִם לָלֶקַח נִכְסַפְתָּ הַט לְבָבְךָ אֵלֶיהָ וְתֶחְכָּם׃ (לד) כִּי־
תַקְשִׁיב תֵּעָרִים וְכִי־תַטֶּה אֹזֶן תַּשְׂכִּיל׃ (לה) הִתְחַבֵּר עִם חֶבְרַת
יְשִׁישִׁים וְאֶל־כָּל־נָבוֹן הַט לִבֶּךָ׃ (לו) הִשְׁתַּעֲשַׁע תָּמִיד בְּתוֹרַת
אֱלוֹהַּ וְהַאֲזֵן לְמִשְׁלֵי נְבוֹנִים׃ (לז) חָזִיתָ אִישׁ־תְּבוּנוֹת שַׁחֵר פָּנָיו
וּפְקֹד נָוֵהוּ יוֹם יוֹם׃ (לח) הֲגֵה תָמִיד בְּחֻקּוֹת יְיָ וּשְׁמֹר בְּכָל־עֵת
מִצְוֹתָיו׃ (לט) וְהוּא יְאַמֵּץ לִבֶּךָ וְיַשְׂכִּילְךָ כַּאֲשֶׁר חָפָצְתָּ׃
ז (א) סוּר מֵרָע וְרָעָה לֹא־תִקְרַב אֵלֶיךָ׃ (ב) שְׂטֵה מֵאָוֶן וְעָוֹן
יִרְחַק מִמֶּךָּ׃ (ג) בְּנִי אַל־תִּזְרַע שְׂדֵה־אָוֶן פֶּן תִּקְצֹר עָמָל שִׁבְעָתָיִם׃
(ד) אַל־תְּבַקֵּשׁ מִשְׂרָה מֵיְיָ וְשִׁלְטוֹן אַל־תְּבַקֵּשׁ מִמֶּלֶךְ׃ (ה) לִפְנֵי
אֱלֹהִים אַל־תִּצְטַדֵּק וְלִפְנֵי מֶלֶךְ אַל־תִּתְחַכֵּם׃ (ו) אַל־תִּתְנַשֵּׂא
לְשׁוֹפֵט כִּי חָסַרְתָּ כֹּחַ לַעְצֹר בָּעָוֶל׃ (ז) פֶּן תֶּהְדַּר פְּנֵי־גָדוֹל
וּמִשְׁפָּטְךָ סָלֶף׃ (ח) הִשָּׁמֵר מֵחֲטֹא בַּהֲמוֹן קֶרֶת וְעִם שׁוֹנִים אַל־
תִּתְעָרֵב׃ (ט) לָמָּה תִכְפֹּל אַשְׁמָתֶךָ אִם גַּם־מֵאַחַת לֹא־תִנָּקֶה׃
(י) אַל־תֹּאמַר אֶרְצֶה לַייָ בְּזֶבַח וְעַל־פְּשָׁעַי יָרַח מִנְחָה׃
(יא) בִּתְפִלָּתְךָ אַל־יֵרַךְ לִבֶּךָ וְלֹא־תֶחְדַּל עֲשׂוֹת צְדָקָה׃
(יב) אֶל־מַר־נֶפֶשׁ לֹא־תִלְעַג כִּי יֵשׁ מַשְׁפִּיל וּמֵרִים׃ (יג) לֹא תַחֲרֹשׁ
עַל־רֵעֲךָ רָעָה וְלֹא תְשַׁקֵּר בַּעֲמִיתֶךָ׃ (יד) נְצוֹר לְשׁוֹנְךָ מִכַּחַשׁ
כִּי מוֹקֵשׁ הוּא לָךְ׃ (טו) בְּמוֹשַׁב זְקֵנִים אַל־תַּרְבֶּה שִׂיחַ וּבְרֹב
דְּבָרִים לֹא־תַלְאֶה אֱלֹהֶיךָ׃ (טז) אַל־תָּקוּץ בַּעֲמַל יָדֶיךָ כִּי עֲבֹדַת
הַשָּׂדֶה מַתַּת אֱלֹהִים הִיא׃ (יז) עִם נַעֲלָמִים לֹא־תֵשֵׁב כִּי לְפֶתַח
חַטָּאת רֹבֵץ׃ (יח) מְאֹד מְאֹד הַשְׁפֵּל נַפְשְׁךָ כִּי אַחֲרִית אֱנוֹשׁ
עָשׁ וְרִמָּה׃
(יט) לֹא תַחֲלִיף רֵעֲךָ בִּמְחִיר וְלֹא תָמִיר אָחִיךָ בִּזְהַב אוֹפִיר׃
(כ) מֵאִשָּׁה טוֹבָה וּמַשְׂכֶּלֶת אַל־תִּפָּרֵד כִּי יָקָר מִכֶּתֶם חִנָּהּ׃ (כא) עֶבֶד
נֶאֱמָן אַל־תִּלְחָץ וְלֹא תוֹנֶה שָׂכִיר הַנֹּתֵן לְךָ כֹּחוֹ׃ (כב) אֱהַב עַבְדְּךָ
כָּמוֹךָ וְאַל תִּמְנַע רִגְעֵי חֹפֶשׁ מִמֶּנּוּ׃ (כג) שִׂים עֵינְךָ עַל בְּהֶמְתְּךָ
וְכִי־תַעֲבֹד בָּהּ שָׁמְרֶהָ׃ (כד) אִם בָּנִים לְךָ חַנֵּךְ אוֹתָם וּמִנֹּעַר הַט
שִׁכְמָם לִסְבּוֹל׃ (כה) בָּנוֹת לְךָ שְׁמֹר נַפְשׁוֹתָן וְאַל תֵּיטִיב לָהֶן
פָּנֶיךָ

פָּנֶיךָ׃ (כו) תֵּן בִּתְּךָ לְבַעַל וְטוֹב־לָךְ אַךְ לְאִישׁ מַשְׂכִּיל הַשִּׂיאֶנָּה׃
(כז) מָצָאתָ אִשָּׁה כְּנַפְשְׁךָ אַל־תִּפָּרֵד מִמֶּנָּה וְאִם לֹא כִלְבָבְךָ
הִיא שְׁעֵה מִמֶּנָּה וַחֲדָל׃
(כח) בְּכָל לְבָבְךָ כַּבֵּד אָבִיךָ וְאַל תִּשְׁכַּח אֶת־אֲשֶׁר חִבְּלָה
יֹלַדְתֶּךָ׃ (כט) זְכֹר כִּי מֵהֶם נוֹלַדְתָּ וּמַה־תָּשִׁיב גְּמוּל לָמוֹ׃ (ל) יְרָא
יְיָ בְּכָל נַפְשְׁךָ וְהַדַּרְתָּ פְּנֵי כֹהֲנָיו׃ (לא) כִּי תִירָא בֹּרַאֲךָ בְּכָל־לְבָבְךָ
אֶת־מְשָׁרְתֵי יְיָ בַּל־תַּעֲזֹב וְתִתֵּן חֶלְקָם לָמוֹ כַּאֲשֶׁר צֻוֵּיתָ׃
(לב) רֵאשִׁית פִּרְיְךָ אָשָׁם וּתְנוּפָה וְקָדְשֵׁי יְיָ לָהֶם לְמָנָה׃ (לג) פְּרֹשׂ
לְעָנִי כַּפֶּךָ לְמַעַן תְּבֹרַךְ בְּמִשְׁלַח יָדֶיךָ׃ (לד) הָפֵק רָצוֹן לְכָל חָי
וְאַף לַמֵּתִים תַּעֲשֶׂה חָסֶד׃ (לה) הֱוֵה מְנַחֵם לְמוֹרִידֵי דִמְעָה וְעִם
אֲבֵלִים הִתְאַבֵּל׃ (לו) אַל יִקְשֶׁה בְעֵינֶיךָ לִפְקֹד חוֹלֶה עַל עַרְשׂוֹ כִּי
בִּגְלַל אֵלֶּה תִמְצָא חָסֶד׃ (לז) בְּכֹל מַעֲשֶׂיךָ זְכֹר אַחֲרִיתוֹ וְלָעַד לֹא־
תֶחְטָא׃
ח (א) עִם תַּקִּיף מִמְּךָ בַּל־תִּתְחָר פֶּן־תִּפֹּל בְּיָדוֹ׃ (ב) עִם
עָשִׁיר אַל־תָּרִיב כִּי תֵקַל בְּמִשְׁקָלוֹ׃ (ג) הֲרוּגֵי זָהָב עָצְמוּ מִסַּפֵּר
וְגַם לֵב נְגִידִים יַטֶּה׃ (ד) בִּפְשׂוּק שְׂפָתַיִם בַּל־תִּתְגָּר כִּי תַרְבֶּה פֶּחָם
לְגֶחָלָיו׃ (ה) אֶת־נַעֲוֵה־לֵב אַל־תִּשְׂחַק כִּי גַם־כַּאֲבוֹתֶיךָ יָשִׂים תְּהִלָּה׃
(ו) שָׁב מֵחֲטָאָיו אַל־תִּזְכֹּר עֲוֹנוֹ כִּי חֹטְאִים כֻּלָּנוּ׃ (ז) אַל־
תִּלְעַג לְזָקֵן כִּי נִזְקַן גַּם אֲנָחְנוּ׃ (ח) בְּמוֹת אוֹיִבְךָ אַל־תִּשְׂמַח כִּי
בְנֵי־מָוֶת כֻּלָּנוּ׃ (ט) בְּדִבְרֵי נְבוֹנִים אַל־תָּקוּץ שִׂים אֲמָרֵיהֶם
בִּלְבָבֶךָ׃ (י) כִּי מֵהֶם תִּקַּח לֶקַח לְהִתְיַצֵּב לִפְנֵי גְדוֹלִים׃
(יא) מֵאִמְרֵי יְשִׁישִׁים אַל־תָּסוּר כִּי גַם־הֵם לְחֵקֶר אֲבוֹתָם יִכּוֹנוּ׃
(יב) קַח לֶקַח מִפִּיהֶם לָתֵת מַעֲנֶה בְּעִתּוֹ׃
(יג) אַל תַּפִּיחַ גַּחֶלֶת עַוָּל פֶּן־תִּכָּוֶה בְּאֵשׁ עַוְלָתוֹ׃ (יד) אֶת־
אִישׁ־תַּעֲלוּלִים בַּל־תִּתְגָּר כִּי יְסַלֵּף דִּבְרֵי פִיךָ׃ (טו) אֶת־הַתַּקִּיף
מִמְּךָ לֹא־תַלְוֶה וְכִי הִלְוִיתוֹ יְהִי כְאֹבֵד בְּעֵינֶיךָ׃ (טז) אַל תַּעֲרֹב
לְרֵעֲךָ מֵעַל לְהוֹנֶךָ וְכִי עָרַבְתָּ שַׁלֵּם׃ (יז) אַל תָּדִין עִם הַשּׁוֹפֵט כִּי
כְחֶפְצוֹ יַטֶּה הַמִּשְׁפָּט׃ (יח) אַל תְּהִי חָבֵר לְאִישׁ־מַשְׁחִית כִּי לְמַשָּׂא
יִהְיֶה־לָּךְ׃ (יט) הוּא יַעֲשֶׂה כְחֶפְצוֹ וְאַתָּה בְּזָדוֹן לִבּוֹ תִסָּפֶה׃ (כ) אֶת
בַּעַל־אַף אַל־תִּתְעַשֵּׁק וְאַל־תֵּלֵךְ בְּדֶרֶךְ אִתּוֹ׃ (כא) כִּי תֶרְצַח
כאפם

כְּאֶפֶס בְּעֵינָיו וּבְאֵין מוֹשִׁיעַ יַהַרְגֶךָּ : (כב) עִם פֶּתִי אַל־־תִּתְיָעֵץ כִּי
לַחְשׁוֹת בַּל־־יֵדַע : (כג) הַעֲלֵם מִזָּר סוֹדֶךָ אוּלַי נְכָלִים בִּלְבָבוֹ :
(כד) לִבְּךָ לְאַחֵר אַל תְּגַל פֶּן רָעָה יִגְמְלֶךָּ :
ט (א) אַל־תְּקַנֵּא אֶת־אֵשֶׁת חֵיקֶךָ פֶּן תְּאַלְּפֶהָ דָבָר לְבָשְׁתֶּךָ :
(ב) אַל־תְּגַלֶּה לְבָבְךָ אֵלֶיהָ פֶּן־תִּכְבַּד יָדָהּ עָלֶיךָ : (ג) הַרְחֵק רַגְלֶיךָ
מֵאִשָּׁה זוֹנָה פֶּן־־תִּלָּכֵד בִּמְצוּדָתָהּ : (ד) אַל־־תַּאֲזִין לְקוֹל מְשָׁרֶרֶת
פֶּן־תַּדִּיחֵךְ בְּנִכְלֶיהָ : (ה) אַל־תִּתְבּוֹנֵן אֶל־־בְּתוּלָה פֶּן־־יֻשַּׁט לְבָבְךָ
אַחֲרֶיהָ : (ו) אַל־־תִּתֵּן לַקְּדֵשׁוֹת נַפְשְׁךָ כִּי תָבֹזְנָה מַהֵר חֵילֶךָ :
(ז) אַל־־תְּאָרֵב אֶל כָּל־־פִּנָּה וְאַל־־תְּשׁוֹטֵט בְּחוּצוֹת גַּלְמוּדוֹת :
(ח) הַעֲלֵם עֵינְךָ מֵאֵשֶׁת חֵן וְאַל־תַּבִּיט לְיֳפִי זָרָה : (ט) כִּי יְפַת־תֹּאַר
הִפִּילָה רַבִּים וְאַהֲבָתָהּ כְּאֵשׁ צָרֶבֶת : (י) שְׁאוֹל וַאֲבַדּוֹן שֶׁבֶת אֶת־־
אֵשֶׁת אִישׁ וּלְחַבֵּק חֵיק נָכְרִיָּה : (יא) אַל־־תֵּשֶׁת וְאַל־־תִּשְׁכַּר עִמָּהּ
פֶּן תָּצוּד נַפְשְׁךָ וְתֵרֵד שָׁחַת :
(יב) אוֹהֵב יָשָׁן מִפְּנֵי חָדָשׁ אַל־תּוֹצִיא כִּי הֶחָדָשׁ לֹא יַעַרְכֶנּוּ :
(יג) אוֹהֵב מִקָּרוֹב כְּיַיִן חָדָשׁ לֹא יֶעֱרַב לַנֶּפֶשׁ עַד כִּי־נוֹשָׁן : (יד) אַל־
תְּקַנֵּא בְּעָוֶל כִּי־יִגְדָּל כִּי לֹא־־תֵדַע אַחֲרִיתוֹ : (טו) אַל יְהִי חֶלְקְךָ עִם
פֹּעֲלֵי־אָוֶן כִּי עַד־תָּפְתֶּה לֹא יְשׁוּבוּן : (טז) לֵךְ מִנֶּגֶד לְשַׁלִּיט בְּנַפְשֶׁךָ
וְאֵימַת מָוֶת לֹא תְבַעֲתֶךָּ : (יז) וְכִי קָרַבְתָּ אֵלָיו הִשָּׁמֵר מֵאָשׁוֹם כִּי
בְּטֶרֶם תֵּדַע נִגְזַרְתָּ : (יח) וְדַע כִּי רֶשֶׁת פְּרוּשָׂה לְרַגְלֶיךָ וְעַל־שְׂבָכָה
תִּתְהַלֵּךְ : (יט) חֲקֹר רֵעֲךָ בְּכָל־־חֵילֶךָ וְכִי תְבַקֵּשׁ עֵצָה עִם־־נָבוֹן
הִוָּעֵץ : (כ) עִם־־נְבוֹנִים תְּהִי שִׂיחָתֶךָ וְכֹל שַׁעֲשֻׁעֶיךָ בְּתוֹרַת אֱלוֹהַּ :
(כא) אֹכְלֵי שֻׁלְחָנְךָ יִהְיוּ אַנְשֵׁי יֹשֶׁר וְיִרְאַת יְיָ כָּל תְּהִלָּתֶךָ :
י (א) לְפִי מַעֲשֵׂהוּ יְהֻלַּל חָרָשׁ וּמוֹשֵׁל חָכָם לְפִי אֲמָרָיו :
(ב) בְּפֶשַׁע שְׂפָתַיִם מְחִתַּת קִרְיָה וְנִמְהָר בִּשְׂפָתָיו יְשֻׂנָּא : (ג) מוֹשֵׁל
חָכָם יוֹרֶה עַמּוֹ וּמַמְלֶכֶת נָבוֹן נְכוֹנָה : (ד) כְּמוֹשֵׁל כֵּן־־שׁוֹטְרָיו
וּכְרָאשֵׁי עִיר כֵּן־־יֹשְׁבֶיהָ : (ה) מֶלֶךְ חֲסַר־תְּבוּנוֹת אָבְדַן עַמּוֹ וְקִרְיַת
חֲכָם רַבָּתִי עָם : (ו) מֶמְשֶׁלֶת אֶרֶץ בְּיַד אֱלֹהִים וּמוֹשֵׁל חָכָם מֵאֵת
שַׁדָּי : (ז) בִּדְבַר יְיָ יַצְלִיחַ אִישׁ וּמֵהוֹדוֹ יֵאָצֵל לְאַנְשֵׁי מַדָּע : (ח) אַל
תִּתְאַנַּף בְּאִישׁ אֲשֶׁר חָטָא־לָךְ וְאַל־־תְּהִי נִבְהָל לִנְקָמָה : (ט) נִתְעָב
הָרַהַב בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם וּבְעֵינֵי שְׁנֵיהֶם לְעָוֶל יֵחָשֵׁב : (י) בְּאָוֶן

בעשק

בְּעֹשֶׁק וּבְהוֹן־־שֶׁקֶר תִּסּוֹב הַמִּשְׂרָה מִגּוֹי אֶל־־גּוֹי׃ (יא) אֵין נִמְאָס
מֵאֹהֵב בָּצַע כִּי גַם־אֶת־נַפְשׁוֹ יִמְכֹּר׃ (יב) יְמֵי עָרִיץ לֹא יַאֲרִיכוּן
אִם־מִמְשָׁךְ מַחֲלֵהוּ עָמֹל יַעֲמֹל הָרוֹפֵא׃ (יג) וְכִי יִקְצַר יְמֵי חָלְיוֹ הִנּוֹ
יִמְשֹׁל הַיּוֹם וּמָחָר מֵת׃ (יד) לָכֵן בַּמֶּה יִתְגָּאֶה הָאָדָם וְהוּא עָפָר
וָאֵפֶר׃ (טו) כִּמְעַט תֵּצֵא רוּחוֹ יָרוּם תּוֹלָעִים וְיִבְאָשׁ׃
(טז) רֵאשִׁית גָּאוֹן מֶרֶד בֵּאלֹהִים וְסוּר אָדָם מִיּוֹצְרוֹ׃
(יז) רֵאשִׁית גֵּאָה עָוֹן וָפֶשַׁע וְכֹל בָּאֶיהָ יָזִרוּ עָמָל וָאָוֶן׃ (יח) לָכֵן
יַעֲשֶׂה בָהֶם יְיָ שְׁפָטִים נוֹרָאִים וַיַּכְחִידֵם לָנֶצַח׃ (יט) כִּי בְגַאֲוַת
עָרִיצִים יוֹרִידֵם מִכִּסְאָם וְיָקִים עֲנָוִים תַּחְתָּם׃ (כ) בְּרַהַב גּוֹיִם יְשָׁרֵשׁ
שָׁרְשָׁם וְיָקִים נִדְכָּאִים תַּחְתָּם׃ (כא) אַרְצוֹת גּוֹיִם יַהֲפֹךְ לִמְשׁוֹאָה
וַיַּשְׁחִיתֵם עַד־־הַיְסוֹד בָּהֶן׃ (כב) תַּמּוּ נִצְמְתוּ עַד־כִּי־הִכְרִית מֵאֶרֶץ
זִכְרָם׃ (כג) כִּי גֵּאֶה וְגָאוֹן שָׂנֵא אֵל אַף כִּי חֲמַת יְלוּד אִשָּׁה׃
(כד) מַטָּע אֵיתָן בָּאָרֶץ הַיָּרֵא אֶת־דְּבַר יְיָ וְאֹהֲבָיו נִטְעֵי שַׁעֲשֻׁעִים׃
(כה) זֶרַע רַע בָּאָרֶץ הַמַּמְרֶה אֶת־־פִּי יְיָ׃ (כו) רֹאשׁ אַחִים יִכָּבֵד
מֵאֶחָיו וִירֵא יְיָ יְכֻבַּד מִמֶּנּוּ׃ (כז) בְּיִרְאַת יְיָ הַמַּמְלָכָה נְכוֹנָה וּבְגַאֲוָה
וָבוּז תֵּהָרֵס׃ (כח) תִּפְאֶרֶת עָשִׁיר וָרָשׁ נִשָּׂא וְשָׁפֵל יִרְאַת יְיָ׃
(כט) בּוּז לְדַל־־צַדִּיק וְכָבוֹד לְעָשִׁיר־־רָשָׁע תּוֹעֵבָה הֵם גַּם־
שְׁנֵיהֶם׃ (ל) נְגִידִים שָׂרִים וּמְלָכִים נִכְבָּדִים בְּעֵינֵי אָדָם וִירֵא־־יְיָ
עֹלֶה עַל כֻּלָּם׃ (לא) עֶבֶד מַשְׂכִּיל יִמְשֹׁל בְּבֶן־־חֹפֶשׁ וְכָל חֲכַם־־לֵב
לֹא־יִנָּאֵץ קַחַת לָקַח׃ (לב) בְּעָבְדְךָ עֲבֹדָתְךָ אַל־תִּתְחַכֵּם יוֹתֵר
וּבְעֵת מַחְסוֹר אַל־תִּתְרוֹמֵם׃ (לג) כִּי טוֹב עָמֵל וּמַצְלִיחַ מִמִּתְגָּאֶה
וַחֲסַר לָחֶם׃ (לד) בְּנִי אֲשֶׁר בְּדֶרֶךְ עֲנָוָה לִבְּךָ וְכַבְּדֶהָ כְּפִי
עֶרְכָּהּ׃ (לה) מְעַל בְּנַפְשׁוֹ מִי־־יַצְדִּיקֶנּוּ וּבוֹזֶה נַפְשׁוֹ מִי־־יְכַבְּדֶנּוּ׃
(לו) כְּבוֹד מִסְכֵּן חָכְמָתוֹ וּכְבוֹד עָשִׁיר עָשְׁרוֹ׃ (לז) נָאוָה חָכְמָה לְדַל
אַף כִּי־־לְעָשִׁיר׃ (לח) וְעָשִׁיר בַּל־יְכֻבָּד בְּעָשְׁרוֹ מִי־יְכַבְּדֵהוּ בְּעָנְיוֹ׃
יא (א) חָכְמַת מִסְכֵּן תְּרוֹמְמֶנְהוּ לְהוֹשִׁיבוֹ עִם נְגִידִים׃
(ב) אַל־תְּהַלֵּל אִישׁ עַל יָפְיוֹ וְאַל־תָּבוּז אִישׁ עַל מַרְאֵהוּ׃ (ג) הֵן
עוֹף מִצְּעָר הַדְּבוֹרָה וּפִרְיָהּ מָלֵא מֶתֶק׃ (ד) בַּהֲדַר לְבוּשְׁךָ אַל־־
תִּתְפָּאֵר וּבִכְבוֹדְךָ אַל־־תִּתְהַלֵּל׃ (ה) הֲלֹא נִפְלָאִים מַעֲשֵׂי אֱלֹהִים
וּכְבוֹד יְיָ הַסְתֵּר דָּבָר׃ (ו) נְגִידִים עַד־־אֶרֶץ הָשְׁפְּלוּ וְרֹאשׁ לֹא־־
ידעת

יָדַעְתָּ נָשָׂא נֵזֶר׃ (ז) נִכְבַּדֵּי אֶרֶץ יָרְדוּ מָטָּה וּמְלָכִים אַדִּירִים בִּידֵי
זָרִים נָפָלוּ׃ (ח) אַל תַּרְשִׁיעַ בְּטֶרֶם חֲקַרְתָּ דְּרֹשׁ הֵיטֵב וְאַחֲרֵי־
כֵן תִּשְׁפֹּט׃ (ט) טֶרֶם שָׁמַעְתָּ אַל־תַּעֲנֶה וְאַל־תַּפְרִיעַ אִישׁ מְכַלְכֵּל
דְּבָרָיו׃ (י) בְּרִיב לֹא־לָךְ אַל תִּתְעָרֵב וְעִם שׁוֹפְטֵי עָוֶל לֹא־תֵשֵׁב׃
(יא) בְּנִי אַל־תַּשְׂגֶּה בִּדְבָרִים שׁוֹנִים כִּי אִם־עָשַׁרְתָּ לֹא־יָשַׁרְתָּ
וְאִם־עָמַלְתָּ לֹא־גָדַלְתָּ גַּם־אִם־תָּנוּס לֹא־תִמָּלֵט׃ (יב) רַבִּים יְגֵעִים
וַעֲמֵלִים וְכָל־עֲמָלָם אַךְ לְמַחְסוֹר׃ (יג) וְרַבִּים עֲטוּפֵי־לֵב בְּאֵין
עוֹזֵר וְכֹחַ אָיִן עַד־כִּי־דַלּוּ מְאֹד׃ (יד) וַיְיָ יוֹפִיעַ מִמָּרוֹם עָלֵימוֹ
וּמִמְּצוּקוֹתֵיהֶם יְחַלְּצֵם׃ (טו) בְּשִׁפְלוּתָם יָרִים רֹאשָׁם וְכָל רוֹאֵיהֶם
יִתְפַּלָּאוּן׃ (טז) הַטּוֹב וְהָרַע הַחַיִּים וְהַמָּוֶת הָעֹשֶׁר וְהָעֹנִי מִיַּד יְיָ
הֵמָּה׃ (יז) מִמֶּנּוּ חָכְמָה וָדַעַת עֵצָה וְתוּשִׁיָּה חֵן חֶסֶד וְשֵׂכֶל טוֹב׃
(יח) דַּרְכֵי כְסִילִים אַךְ־מְשׁוּגָה וָאֹפֶל וְאֹהֲבֵי־חָמָס יַזְקִינוּ־בוֹ׃ (יט) אֱלֹהִים
יִצְפֹּן לַיְשָׁרִים תּוּשִׁיָּה וְחַסְדּוֹ לֹא־יָמוּשׁ מֵהֶם לָנֶצַח׃ (כ) יֵשׁ עָמֵל
וְרָעֵב וְיֶעְשַׁר וְזֶה חֶלְקוֹ מִכָּל־עֲמָלוֹ׃ (כא) וְכִי־יֹאמַר עַתָּה אֶשְׁקֹטָה
וְאֶרְאֶה טוֹב בְּכָל־עֲמָלִי׃ (כב) לֹא יֵדַע כִּי יָבֹא יוֹמוֹ וְיַעֲזֹב לַאֲחֵרִים
חֵילוֹ׃ (כג) בְּנִי עַל־מִשְׁמַרְתְּךָ עֲמוֹד וְעַד זִקְנָה בַּל תַּנִּיחֶנָּה׃
(כד) אַל־תֵּפֶן לְדַרְכֵי נִפְתָּלִים בְּטַח בַּיְיָ וַעֲשֵׂה מַעֲשֶׂךָ כִּי לֹא־יִפָּלֵא
מִמֶּנּוּ לְהַעֲשִׁיר דָּל׃ (כה) בִּרְכַּת יְיָ עַל יְרֵאָיו וּבְעוֹד לַיְלָה תָּצִיץ
תַּפְרִיחַ׃ (כו) אַל תֹּאמַר מַה־בֶּצַע כִּי־אֹיָחֵל וּמַה יִּתְרוֹן בְּכָל־
עֲמָלִי׃ (כז) וְגַם אַל־תֹּאמַר רַב־לִי אֵיכָכָה אֶחְסָר׃ (כח) בְּטוֹב־
לְךָ זְכוֹר הָרָע וּבְצַר־לְךָ זְכוֹר הַטּוֹב׃ (כט) כִּי גַם־בַּמָּוֶת יְשַׁלֵּם יְיָ
לָאִישׁ כְּמַעֲשֵׂהוּ׃ (ל) רוֹגֶז רֶגַע תַּשְׁכִּיחַ עֹנֶג רָב וּבְמוֹת אֱנוֹשׁ
נוֹדַע חַיֵּיהוּ׃ (לא) לָכֵן אַל תְּאַשֵּׁר אִישׁ בְּטֶרֶם קִצּוֹ וְשִׁיחוֹ בְּבָנָיו
יִוָּדֵעַ׃ (לב) לֹא־תָלִין כָּל־זָר בְּבֵיתֶךָ כִּי לֵב־נוֹכֵל מָלֵא תוֹכָכִים׃
(לג) כְּעַיִט נֶאֱסָף בִּכְלוּב כֵּן לֵב־נוֹכֵל לָצוּד נַפְשְׁךָ אַךְ יֶאֱרֹב׃
(לד) כִּמְרַגֵּל יָתוּר מַעֲשֶׂיךָ אֶת־הַטּוֹב יַהֲפֹךְ לְרָע וּבְכָל תּוּשִׁיָּה
יָשִׂים תְּהִלָּה׃ (לה) נִיצוֹץ נֹפַח יַעֲלֶה מְדוּרָה וְלֵב עִקֵּשׁ יֶאֱרֹב
לְדָם׃ (לו) הַעֲלֵה מֵעָלָיו כִּי לְצֶלַע נָכוֹן וּלְחֶרְפַּת עוֹלָם יְשִׂימְךָ׃
(לז) הַשְׁכֵּן זָר בְּבֵיתְךָ וְכָל־יַד עָמָל תְּבִיאֶךָ גַּם מִכֹּל אֲשֶׁר־לְךָ
יְשַׁנֶּךָ׃

כי

יב (א) כִּי תִגְמֹל חֶסֶד דַּע אֵת אֲשֶׁר לְפָנֶיךָ וּבְרָכָה תִהְיֶה לָּךְ׃
(ב) עֲשֵׂה־חֶסֶד עִם תְּמִימֵי־לֵב וּתְהִי מַשְׂכֻּרְתְּךָ שְׁלֵמָה וְאִם לֹא־מֵהֶם
מֵאֵת יְיָ תְּבוֹאֶךָּ׃ (ג) מַחֲזִיק בְּרִשְׁעָתוֹ לֹא־יַצְלִיחַ וְכֵן קֹפֵץ מֵאֶבְיוֹן
יָדוֹ׃ (ד) פְּתַח יָדְךָ לְיִשְׁרֵי־לֵב וְלַחוֹטֵא לֹא־תַעֲזוֹר׃ (ה) הֵיטִיבָה לְדַכְּאֵי־
רוּחַ וּמִיעוּטֵי יְיָ חֲשׂוֹךְ יָדֶךָ׃ (ו) לָמָּה תִתֵּן לָרָשָׁע לַחְמְךָ כִּי תְסַעֲדֶנּוּ
לְהַגְדִּיל עָלֶיךָ עָקֵב וְלִגְמוֹל טוֹבָתְךָ יִגְמָלְךָ רָע כִּפְלַיִם׃ (ז) יְיָ יְתָעֵב
כָּל פֹּעֲלֵי־אָוֶן וּבְיוֹם נָקָם יָשִׁיב גְּמוּלָם בְּרֹאשָׁם׃ (ח) לָכֵן הֵיטִיבָה
לַטּוֹבִים וְהַסְתֵּר פָּנֶיךָ מֵרְשָׁעִים׃ (ט) בִּימֵי אֹשֶׁר לֹא־יִנָּכֵר הָאוֹהֵב
וּבִימֵי עֹנִי לֹא־יִתְנַכֵּר הָאוֹיֵב׃ (י) אֹשֶׁר אָדָם רֹגֶז שׂוֹנְאוֹ וּבְיוֹם
רָעָה גַּם הָאוֹהֵב יִפָּרֵד׃ (יא) הִשָּׁמֵר מִשִּׂטְנֵי נַפְשֶׁךָ כִּי־כְבַרְזֶל יַעֲלֶה
חֶלְאָה כֵּן הַשֹּׂנֵא מַעֲלֶה אַף׃ (יב) גַּם כִּי־יִדְכֶּה יָשׁוּחַ לְפָנֶיךָ שְׁמֹר
נַפְשְׁךָ וְאַל־תִּבְטָח׃ (יג) כִּרְאִי מְלֻטָּשׁ תִּהְיֶה־לּוֹ אֲשֶׁר הוּסַר
הַחֶלְאָה מֵעָלָיו׃ (יד) אַל תַּמְשְׁכֵהוּ אַחֲרֶיךָ פֶּן־יֶהְדָּפְךָ וְיָקוּם תַּחְתֶּךָ
וְאַל תּוֹשִׁיבֵהוּ לִימִינְךָ פֶּן־יְבַקֵּשׁ גַּם כִּסְאֲךָ׃ (טו) לָמָּה תִזְכֹּר יֹשֶׁר
עֲצָתִי עֵת כִּי תִנָּחֵם בְּאַחֲרִיתֶךָ׃ (טז) מִי־יְרַחֵם עַל־הַמְנַחֵשׁ כִּי־
יִנָּשֵׁךְ וְעַל־הַקָּרֵב אֶל־פַּרְאֵי־יַעַר כִּי־יִטָּרֵף׃ (יז) כֵּן הוֹלֵךְ אַחֲרֵי
פֹשְׁעִים לֹא־יִנָּקֶה מִפִּשְׁעָם׃ (יח) כָּל־עוֹד תַּעֲמֹד יַעֲמֹד אִתָּךְ
וּבְמוֹט רַגְלְךָ אֵינֶנּוּ׃ (יט) נֹפֶת תְּטוֹפֶנָה שִׂפְתוֹתָיו וּבְקִרְבּוֹ מִתְנַכֵּל
לְהַשְׁחִיתֶךָ׃ (כ) עֵינָיו תְּרַדְנָה דִּמְעָה וְכִי־מָצְאָה יָדוֹ לֹא־יִרְוֶה
דָּמֶךָ׃ (כא) כִּי יִקְרְךָ אָסוֹן יַקְדִּים רִאשׁוֹן פָּנֶיךָ כְּעוֹזֵר וְתַחַת עֵזֶר
יְשׁוּפְךָ עָקֵב׃ (כב) יָנִיד רֹאשׁוֹ וִיסַפֵּק כַּפָּיו יַפְטִיר בְּשָׂפָה וִישַׁנֶּה
פָּנָיו׃

יג (א) אֹחֵז בְּזֶפֶת מִטַּנֵּף יָדוֹ וּמִתְחַבֵּר לִגְבַהּ־לֵב יֹאחֵז דַּרְכּוֹ׃
(ב) אַל תִּתְרַע אֶת־נָגִיד וְעָשִׁיר כִּי תַעֲמֹס עֹל לֹא־תָכִיל עַל
שִׁכְמֶךָ׃ (ג) מַה לְסִיר חֶרֶשׂ אֶת־הַנְּחֹשֶׁת כִּי־נִפְגָּשׁוּ זֶה יִשָּׁבֵר וְזֶה
יִשָּׁבֵר׃ (ד) עָשִׁיר יְעַוֵּל וְעוֹד יִתְנַבֵּל וְעָנִי יְעֻנֶּה וְעוֹד יִתְחַלֶּה׃ (ה) מִדֵּי
תִּסְכָּן־לוֹ יְקָרֶיבְךָ וְכִי מָטָה יָדְךָ יַרְחִיקְךָ׃ (ו) אִם יֶשׁ־לְךָ יֹאכַל
אִתְּךָ עַד־כַּלּוֹתְךָ וַעֲבֹדָה לֹא־יַעֲבֹד׃ (ז) בְּבַקְשׁוֹ דָבָר יַחֲלִיק לְשׁוֹנוֹ
לְפַתּוֹתְךָ וְכָל־טוּב יַבְטִיחֶךָ וּבִשְׂפַת חֲלָקוֹת יֹאמַר לְךָ הַאֹכַל
עֲבָדֶךָ׃ (ח) גַּם פַּעֲמַיִם וְשָׁלֹשׁ לְמִשְׁתֵּהוּ תִקְרָא וּמֵרֹב מַטְעַמָּיו
תתבושש

תתבושש: (ט) אחרי־כן תתרושש והוא ילעג לך: (י) מדי ראתו
פניך יעזבך ויניד ראשו לך: (יא) לכן השמר פן־תשגה ברעיוני
לבך ובכסלתך תלכד: (יב) כי יקריבך משל אל תבהל ללכת
אחריו כי כל־עוד תמאן דרש ידרשך: (יג) אל־תתחפז לדבק־בו
פן אחור יסיגך גם אל־תרחק ממנו פן־תשכח: (יד) אל־תיגע
לדבר אליו ועל רב דבריו אל־תבטח כי למען נסותך ולתור
לבבך ימתיק שפתיו: (טו) בלי חמלה יחל דברו ותחת חלקלקות
שפטים וכלא: (טז) הסכת ושמע כל־דבריו כי בנפשך הוא:
(יז) כל־מין ידבק במינו ובן־אדם ברעהו: (יח) כחיה לחיה כן
האדם לאדם: (יט) אך כחברת זאב עם־כבש כן חברת צדיק עם־
רשע: (כ) כשלום שחל עם־כלב כן שלום עשיר עם־רש:
(כא) כטרף אריה פראי מדבר כן הדל מרעה לעשיר: (כב) כנשא
מואס בשפל כן העשיר בדל: (כג) במוט העשיר רעו יקימנהו
ובנפל העני רעו יכפישנהו: (כד) עשיר כשל רבים מושיעיו חטא
בשפתיו עוד יכחשו לו: (כה) רש כשל רבים מריביו נכבדות
ידבר ומקשיב אין: (כו) עשיר ידבר כל־פה יחשה ועד־מרום
ישאו שיחו: (כז) עני ידבר יאמרו מי־זה וחטא במבטא ילבט:
(כח) עשר בלא עשק אך־טוב וריש בפי רשעה רק רע:
(כט) תאר אדם יתאר לבבו אם־טוב ואם־רע: (ל) לב שמח ייטיב
פנים והגיונותיו תוצאות משלים:
יד (א) אשרי הגבר לא־יכשל בלשונו ולבבו לא־יחת
מפשעיו: (ב) אשרי אדם לא־ירשיענהו רוחו וכסלו לא־יקוט:
(ג) לא־נאוה לכילי עשר והון לרע־עין: (ד) מרבה הונו לחסר
נפשו יאסף לזרים מאבדי חילו: (ה) עכר נפשו איך ייטיב
לזולתו אם גם במלאת ספקו יצר־לו: (ו) מחסר מטובה נפשו
רע ירוע ורעתו אל־חיקו תשוב: (ז) גם כי־ייטיב לבו בל־עמו
ובאחריתו יכיר אולתו: (ח) רע־עין פניו נזעפים עיניו שחוחות
ובוז יבוז לכל־אדם: (ט) בוצע בצע לא־תשבע עינו ורשעתו
תשלח רזון בנפשו: (י) רע־עין בחלה נפשו בלחמו וגם על־
שלחנו ירעב: (יא) בני אם יש־לך היטב־לך וגם לעליון שלם
נדריך

נְדָרֶיךָ׃ (יב) זְכֹר כִּי הַמָּוְתָה לֹא־תְאַחֵר וְאֵין לְךָ בְּרִית אֶת־
מָוֶת׃ (יג) לָכֵן הֵיטִיבָה לְאָחִיךָ בְּטֶרֶם תָּמוּת וּמְשׁוֹךְ חַסְדְּךָ כְּפִי־
מִסַּת יָדֶךָ׃ (יד) וְגַם אַל־תִּמְנַע מִטּוֹבָה נַפְשְׁךָ בְּעִתּוֹ לָמָּה תִבְטַן
יָדְךָ מֵהַשִּׂיג חֶלְקֶךָ׃ (טו) הֲלֹא תַעֲזֹב לַאֲחֵרִים חֵילֶךָ וִיגִיעַת
כַּפֶּיךָ לַיּוֹרְשִׁים׃ (טז) קְבֹץ וּפְזוֹר וְהַיְשֵׁר דַּרְכֶּךָ כִּי אֵב־לַקֶּבֶר
תּוּבָל אָכַלְתָּ דַּיֶּךָ׃ (יז) כָּל־בָּשָׂר כַּבֶּגֶד יִבְלֶה כֵּן הָיָה וְכֵן יִהְיֶה
וּמִיַּד שְׁאוֹל אֵין מַצִּיל׃ (יח) כֶּעָלִים בְּעֵץ רַעֲנָן אֵלֶּה נֹבְלִים וְאֵלֶּה
יָצִיצוּ כֵּן תּוֹלְדוֹת בְּנֵי אָדָם אֵלֶּה מֵתִים וְאֵלֶּה נוֹלָדִים׃ (יט) כָּל־
מַעֲשֶׂה כִלָּיוֹן בָּלֹה יִבְלֶה וְגַם עוֹשֵׂהוּ כָּלֹה יִכְלֶה׃ (כ) אַשְׁרֵי
אִישׁ יֶהְגֶּה בְחָכְמָה וּבְמוּסָר וְתוֹרַת יְיָ עַל־שְׂפָתָיו׃ (כא) מִתְבּוֹנֵן
וּמַשְׂכִּיל בְּכָל־דְּרָכֶיהָ וְכָל־סוֹדוֹתֶיהָ יַחְקֹר׃ (כב) כְּאוֹרֵב יֶאֱרֹב
לְעִקְבוֹתֶיהָ מֵצִיץ בְּחַלּוֹנֵי בֵיתָהּ וְשֹׁקֵד עַל דַּלְתוֹתֶיהָ׃ (כג) נֹטֶה
אָהֳלוֹ קָרוֹב לִזְבוּלָהּ וּבִסְבִיבוֹתֶיהָ יָקִים סֻכָּתוֹ׃ (כד) הוּא יִשְׁכֹּן
בִּמְעוֹן יְשָׁרִים וְאֶת־בָּנָיו יַשְׁכֵּן בְּצֵל קוֹרָתָהּ׃ (כה) לֹא יַכֶּנּוּ שָׁרָב
וָשֶׁמֶשׁ וּמִשְׁכַּן כָּבוֹד תְּהִי מְנוּחָתוֹ׃

טו (א) יְרֵא־יְיָ יַעֲשֶׂה זֹּאת וְנוֹצֵר עֵדוֹתָיו יַשִּׂיגֶנָּה׃ (ב) כְּאֵם
בְּנַחַת תְּקַדְּמֶנּוּ וּכְאֵשֶׁת נְעוּרִים תַּאַסְפֶהוּ׃ (ג) תַּשְׂבִּיעֵהוּ לֶחֶם
חָכְמָה וּמֵי־תְבוּנָה תַּשְׁקֵהוּ׃ (ד) תַּחֲזִיקֵהוּ לָנֶצַח וַיַּעֲמֹד יִשָּׁעֵן
עָלֶיהָ וְלֹא־יָמוּט׃ (ה) עַל־כָּל־רֵעָיו תְּרוֹמְמֶנּוּ וּבִקְהַל עָם תִּפְתַּח
פִּיהוּ׃ (ו) תְּעַטְּרֵהוּ שִׂמְחָה וָגִיל וְשֵׁם עוֹלָם תַּנְחִילֵהוּ׃ (ז) לֵב אֱוִיל
לֹא־יָבִין דַּרְכָּהּ וְעֵין חוֹטֵא לֹא־תְשׁוּרֶנָּה׃ (ח) רְחוֹקָה הִיא
מֵאַנְשֵׁי רַהַב וְשָׂטֵי־כָזָב לֹא־יִשְׁעוּ לָהּ׃ (ט) לֹא נָאוָה לְנָבָל
שְׂפַת תְּהִלָּה כִּי לֹא־נִתְּנָה לוֹ מֵאֵת אֱלֹהִים׃ (י) כִּי הַתְּהִלָּה
תְּבוּאַת חָכְמָה וַיְיָ הִטָּה אֵלֶיהָ חָסֶד׃ (יא) אַל־תֹּאמַר יְיָ הֵסִיר
חַסְדּוֹ מִמֶּנּוּ וְנִכְשַׁלְתִּי לָמָּה עָשִׂיתָ אֶת־אֲשֶׁר שָׂנֵא יְיָ׃ (יב) וְאַל־
תֹּאמַר יְיָ הִכְשִׁילָנִי כִּי לֹא־יַחְפֹּץ יְיָ בְּעָוֶל׃ (יג) הֲלֹא שֹׂנֵא
תַהְפֻּכוֹת הוּא וְכָל־יְרֵאָיו יָקוּצוּן בְּהֵמָּה׃ (יד) אֱלֹהִים בָּרָא אֶת־הָאָדָם
מֵרֹאשׁ וַיִּתְּנֵהוּ בְּיַד יִצְרוֹ׃ (טו) אִם־תֹּאבֶה תִּצּוֹר עֵדוֹתָיו וְאֵת הַיֹּשֶׁר
בְּעֵינָיו תַּעֲשֶׂה׃ (טז) אֵשׁ וּמַיִם נָתַן לְפָנֶיךָ שְׁלַח יָדְךָ אֶל־אֲשֶׁר
תִּשְׁלָח׃ (יז) הַחַיִּים וְהַמָּוֶת עֲרוּכִים לְפָנֶיךָ אֵת אֲשֶׁר תִּבְחַר יִנָּתֶן
לָךְ

קָךְ: (יח) כִּי גָדוֹל יְיָ וְרַב־־כֹּחַ לִתְבוּנָתוֹ אֵין חֵקֶר וְעֵינָיו עַל־־כֹּל:
(יט) עֵינֵי יְיָ אֶל־יְרֵאָיו וְכָל־מַעֲשֵׂי אָדָם נִגְלוּ לְפָנָיו: (כ) לֹא־פָקַד עַל
הָאָדָם לַחֲטֹא וְרִשְׁיוֹן לֹא־־נָתַן לְעַוֵּל:
טז (א) אַל־תְּבַקֵּשׁ הֲמוֹן בָּנִים רֵיקִים וְאַל־תִּתְפָּאֵר בָּם כִּי־־
רָבּוּ אִם נִלְוִים הֵם וְיִרְאַת יְיָ אָיִן: (ב) אַל־־תַּאֲמִין בְּחַיֵּיהֶם
וְאַל־תִּבְטַח עַל רֻבָּם: (ג) טוֹב בֵּן אֶחָד וְתָמִים מֵאֶלֶף בָּנִים
מְרֵעִים: (ד) וְטוֹב הֵלֶךְ עֲרִירִי מֵרֹב בָּנִים מַשְׁחִיתִים: (ה) כִּי
בְּיַד חָכָם אֶחָד נוֹשְׁבָה קִרְיָה וְתַרְבּוּת חַטָּאִים נִכְרָתָה: (ו) כָּהֵנָּה
רַבּוֹת רָאֲתָה עֵינָי וְעוֹד רַבּוֹת שָׁמְעָה אָזְנִי: (ז) אֵשׁ יְיָ בָּעֵר
בַּעֲדָתָם וּמֶחֱמַת שַׁדַּי גּוֹיִם נִצָּתוּ: (ח) לֹא נָשָׂא פָּנִים לִקְהַל
רְפָאִים אֲשֶׁר בִּזְדוֹן רוּחָם מָרְדוּ־־בוֹ: (ט) לֹא־חָמַל עַל־שְׁגָאֵי לוֹט
וַיַּשְׁחִיתֵם עַל־רָהֳבָם: (י) וְלֹא חָס עַל־־גּוֹי־־נָבָל אֲשֶׁר בְּפִשְׁעָם
הִתְגָּאוּ: (יא) הֲלֹא שִׁשִּׁים רִבּוֹא רַגְלִי עַל־־מִרְדָּם נִכְרָתוּ:
(יב) פַּעַם נֻגְּעוּ וּפַעַם רֻחָמוּ פַּעַם הֻכּוּ וּפַעַם נִרְפָּאוּ וַיִּמָּלְטוּ
בְּחַסְדּוֹ וְאֵיךְ יִמָּלֵט אֶחָד בְּמֶרְיוֹ: (יג) הֵן רַחֲמִים וָרֹגֶז עִמּוֹ נֹשֵׂא
חֵטְא וּפֹקֵד עָוֹן: (יד) כְּרֹב חַסְדּוֹ כֵּן תִּגְרָתוֹ יְשַׁלֵּם לָאִישׁ
כְּמַעֲשֵׂהוּ: (טו) לֹא־יִמָּלֵט רָשָׁע בַּחֲמָסוֹ וְתִקְוַת צַדִּיק לֹא־תְאַחֵר:
(טז) לְכוּ יָחִיל לְחֶסֶד אֱלוֹהַּ כִּי פֹעַל אִישׁ יְשַׁלֶּם־־לוֹ: (יז) אַל תֹּאמַר
מִפְּנֵי יְיָ אֶסָּתֵר הַאִם יִזְכְּרֵנִי בְּרוּם שְׁחָקָיו: (יח) בַּהֲמוֹן צְבָאָיו
לְאֶפֶס נֶחְשַׁבְתִּי וּבִיצוּרָיו אֵין־מִסְפָּר לְאַיִן דָּמִיתִי: (יט) הֵן הַשָּׁמַיִם
וּשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם יְרוֹפְפוּן מִגַּעֲרָתוֹ וְיָם וְיַבֶּשֶׁת מִפָּנָיו יִתְגָּעֲשׁוּן:
(כ) הָרִים וּגְבָעוֹת וּמוֹסְדֵי אֶרֶץ מִתְחוֹלְלִים בְּאַפּוֹ וְעֵינֵי בְנֵי־אָדָם
יִרְאוּ וְלֹא יָבִינוּ: (כא) רוּחַ אֱנוֹשׁ לֹא־יָכִיל עֲצָתוֹ וְנִסְתָּרָה דַּרְכּוֹ
לְעֵינָיו כְּסַעַר לֹא שְׁזָפַתּוּ עָיִן: (כב) מִי יַגִּיד לָנוּ מִשְׁפָּטוֹ וּמִי־־
יָבִין עֲצָתוֹ: (כג) כִּי מִשְׁטָרוֹ רָחוֹק מִמֶּנּוּ וְרַק בְּאַחֲרִיתוֹ יוּדַע
תַּכְלִיתוֹ: (כד) לֵב עָנָו יַשְׂכִּיל וְיָבִין וְלֵב נָבוּב יִתְעֶה בִּמְבוּכָה:
(כה) לָכֵן בְּנִי קַח לֶקַח וְשִׂים אֲמָרַי בִּלְבָבֶךָ: (כו) כִּי לֶקַח מוּסָר
הוֹדַעְתִּיךָ אַלֶּפְתִּיךָ עֵצָה וָדַעַת: (כז) כָּל יְצוּרֵי שַׁדַּי בְּחָכְמָה
עִמְּדוּ וּלְכָל־־אֶחָד חִלֵּק חֶלְקוֹ מִיּוֹם הִוָּסְדוֹ: (כח) לָעַד לְעוֹלָם
שָׁמַר תָּאֳרָם וְאִישׁ עַל מִשְׁמַרְתּוֹ עֹמֵד מִדּוֹר לְדוֹר: (כט) אִישׁ
באחיו

בְּאָחִיו לֹא יִפְגְּעוּ יַשְׁלִים חָקוֹ וְלֹא יַעֲבֹר : (ל) וַיַּבֵּט עֲלֵי־תֵבֵל
אַרְצוֹ וַיְמַלְאֶנָּה כָּל־טוּב אֵין סְפִרוֹת לָמוֹ : (לא) וַיִּיצֶר כָּל־נֶפֶשׁ
חַיָּה מֵעָפָר וְכֻלָּם אֶל־עֲפָרָם יְשׁוּבוּן :
יז (א) וְגַם אֶת־הָאָדָם בָּרָא אֱלֹהִים מֵעָפָר וְאֶל עָפָר
יְשִׁיבֶנּוּ : (ב) צָבָא חֵלֶק־לוֹ עֲלֵי־אָרֶץ וּבְכָל־יְקוּם הֵקִים מֶמְשַׁלְתּוֹ :
(ג) בִּדְמוּתוֹ בְּצַלְמוֹ בְּרָאוֹ וַיְאַמֵּץ בְּכֹחַ זְרוֹעוֹ : (ד) מוֹרָאוֹ נָתַן עַל־
כָּל־בָּשָׂר וּבְחַיּוֹת וּבְעוֹפוֹת הִמְשִׁילָהוּ : (ה) שֵׂכֶל וְלָשׁוֹן חָלַק לָמוֹ
עַיִן וְאֹזֶן וְלֵב לְהַשְׂכִּיל : (ו) חָכְמָה וּתְבוּנָה הִנְחִילָמוֹ לְהַבְדִּיל בֵּין
טוֹב לָרָע : (ז) עֵין חָכְמָתוֹ נָטַע בִּלְבָבָם לְהַרְאוֹתָם תִּפְאֶרֶת
מְלַאכְתּוֹ : (ח) חֹק וּמִשְׁפָּט נָתַן לָמוֹ לְהִתְהַלֵּךְ בְּאֶרֶץ הַחַיִּים :
(ט) בְּרִית עוֹלָם כָּרַת לָמוֹ וַיּוֹדִיעֵם חֻקּוֹתָיו וּמִשְׁפָּטָיו : (י) עַיִן בְּעַיִן
רָאוּ תִּפְאַרְתּוֹ וְדִבְרַת קָדְשׁוֹ אָזְנֵיהֶם שָׁמָעוּ : (יא) הִשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן־
תֶּחֶטָאוּ וּשְׁפַטְתֶּם צֶדֶק בֵּין אִישׁ וּבֵין רֵעֵהוּ : (יב) לֹא־יִגָּרַע עֵינָיו
מִדַּרְכֵיהֶמוֹ וְכָל־תַּעֲלוּמָה לוֹ נוֹדָעָה : (יג) לְכָל לְאֻמִּים הֵקִים מֹשֵׁל
וְעַל־יִשְׂרָאֵל הוּא שָׂם מֶמְשַׁלְתּוֹ : (יד) כַּשֶּׁמֶשׁ נִגְלוּ־לוֹ אוֹרְחוֹתָם
וְעַפְעַפָּיו יִבְחֲנוּ כָּל־מַעֲשֵׂימוֹ : (טו) גַּם־רָעָתָם גַּם־אַשְׁמָתָם לוֹ נִגְלוּ :
(טז) צִדְקַת אֱנוֹשׁ כְּחוֹתָם יִשְׁמֹר וּפֹעַל טוֹב כְּבָבַת־עָיִן : (יז) כָּעֵת
יִתְעוֹרֵר לְיוֹם שִׁלּוּמִים וְיָשִׁיב גְּמוּל עַל רֹאשׁ וָרֹאשׁ : (יח) קֹוֵי יְיָ
יַחֲלִיפוּ כֹחַ וְלַפֹּשְׁעִים יִתֵּן יָד לְהִתְנֶחָם : (יט) לָכֵן שׁוּבוּ אֶל־יְיָ וְסוּרוּ
מֵרָע חַלּוּ פָנָיו וְאַל־תִּמְרֹדוּ : (כ) שׁוּבוּ אֶל־יְיָ וְשׁוּבוּ מֵאָוֶן וְכָל־
עַוְלָתָה שַׁקֵּץ תְּשַׁקְּצוּ : (כא) בִּשְׁאוֹל מִי־יוֹדֶה חַסְדֵי יְיָ אַךְ נִשְׁמַת
חַיִּים תְּשַׁבְּחֶהוּ : (כב) שׁוֹכְנֵי דוּמָה יִדּוֹמוּ כְּלֹא־הָיוּ וּתְהִלַּת יְיָ בְּפִי־
חַיִּים וּשְׁלֵמִים : (כג) מַה־גָּדְלוּ חַסְדֵי יְיָ מַה־גָּדְלוּ רַחֲמָיו לַשָּׁבִים
אֵלָיו : (כד) לֹא־נִתָּן הַכֹּל בִּידֵי בֶן־אָדָם כִּי־הוּא בֶּן־חֲלוֹף : (כה) מַה־
בָּהִיר מִשֶּׁמֶשׁ וְכָלָה יִכְלֶה אַף כִּי־יֵצֶר אֱנוֹשׁ רִמָּה וְהוּא רַק רָע :
(כו) גָּבְהֵי שָׁמַיִם יַחְקֹר גֶּבֶר וְהוּא אַךְ־עָפָר וָאֵפֶר :
יח (א) כָּל־יְצוּרֵי תֵבֵל מִיַּד אֵל עוֹלָם נִבְרָאוּ וְרַק הוּא לְבַדּוֹ
צַדִּיק בְּכָל־דְּרָכָיו : (ב) אֵי־זֶה פֶּה יְסַפֵּר עֲלִילוֹתָיו וּמִי־יַחְקֹר פִּלְאֵי
מַעֲשָׂיו : (ג) גְּבוּרַת אֱלוֹהַּ מִי־יוֹדִיעַ וּמִי־יְסַפֵּר רֹב רַחֲמָיו : (ד) מִי־
יוֹסֵף עָלֵימוֹ וּמִי־יִגְרַע מֵהֶם וְחֵקֶר פְּלָאָיו מִי־יִמְצָא : (ה) אָדָם כִּי־
כלה

כָּלָה לַחְקֹר כִּמְעַט הֵחֵל וְכִי־יֶחְדַּל בַּאֲפֵלָה יְמַשֵּׁשׁ׃ (ו) מָה אֱנוֹשׁ
כִּי־יִסְכֹּן וְכִי־יִפְעַל מַה־יַּעֲשֶׂה אִם־טוֹב וְאִם־רָע׃ (ז) אִם מִסְפַּר
שְׁנוֹתָיו מֵאָה מָה־הוּא וּמִי־יֵדַע קִצּוֹ אֵין־אֶחָד׃ (ח) אֶלֶף שָׁנִים
כְּנֶטֶף בַּיָּם הֵמָּה וְכַגַּרְגִּיר בַּחוֹל נֶחְשָׁבוּ לְעֻמַּת חַיֵּי־עוֹלָמִים׃
(ט) עַל־כֵּן יַאֲרִיךְ יְיָ אַפּוֹ וְיִתֵּן רַחֲמָיו עַל־כָּל־מַעֲשָׂיו׃ (י) בְּיָדְעוֹ
יִצְרָם הָרָע הִרְבָּה וְהִגְדִּיל רַחֲמָיו עֲלֵימוֹ׃ (יא) חֶסֶד אָדָם רַק עַל
רֵעוֹ וְחַסְדֵּי יְיָ עַל־כָּל־בָּשָׂר׃ (יב) מִי־כָמוֹהוּ מוֹכִיחַ וּמְיַסֵּר מוֹרֶה
וּמְכַלְכֵּל כָּרוֹעֶה עֶדְרוֹ׃ (יג) חַנּוּן הוּא לִמְבַקְשֵׁי לֶקַח וְרַחוּם
לְשֹׁמְרֵי מִצְוֹתָיו׃
(יד) בְּנִי הֵיטַבְתָּ לְאָחִיךָ אַל־תְּמָרֵר נַפְשׁוֹ וְאַל־תַּעַנֵהוּ קָשׁוֹת׃
(טו) כִּי כְּצִנַּת טַל עֲלֵי־חֹרֶב כֵּן אֹמֶר־רַךְ עֲלֵי־מַתָּן׃ (טז) מֶתֶק שָׂפָה
טוֹב מִמַּתָּן וְאִישׁ לֵבָב בִּשְׁתֵּיהֶם יְוַדֵּעַ׃ (יז) בֶּן־מֵבִישׁ יְדַבֵּר עָתָק
וּמַתַּת רַע־עַיִן כִּלְיוֹן עֵינָיִם׃
(יח) בְּטֶרֶם תְּלַמֵּד לְמוֹד וּבְטֶרֶם תְּרַפֵּא הֵרָפֵא׃ (יט) הוֹכַח
בְּטֶרֶם תּוֹכִיחַ וּבְיוֹם פְּקֻדָּה תִּפָּקֵד׃ (כ) בְּטֶרֶם חֲלֵיתָ הִזָּהֵר וּבְעֵת
עָוֹן הִבָּדֵל מֵאָוֶן׃ (כא) אַל־תְּאַחֵר לְשַׁלֵּם נְדָרֶיךָ לָמָּה תִתְמַהְמֵהַּ
עַד־כִּי חֶבְלֵי שְׁאוֹל יְקַדְּמוּךָ׃ (כב) הָכֵן לְבָבְךָ בְּטֶרֶם נָדַרְתָּ וְאַל־
תְּנַסֶּה אֶת־יְיָ אֱלֹהֶיךָ׃ (כג) זְכֹר אַף־יְיָ בְּטֶרֶם תָּמוּת וְאֶת־יוֹם־נָקָם
כִּי־יַסְתִּיר פָּנָיו מִמֶּךָּ׃ (כד) שָׂבַעְתָּ לֶחֶם זְכוֹר הָרָעָב שָׂבַעְתָּ עֹשֶׁר
זְכֹר הָעֹנִי׃ (כה) מִבֹּקֶר לָעֶרֶב יִתְהַפְּכוּ עִתֶּיךָ כִּי יְיָ יָחִישׁ מַעֲשֵׂהוּ׃
(כו) לֵב חָכָם מְפַחֵד תָּמִיד וּבִימֵי עָוֹן יִשְׁתַּמֵּר מֵאָוֶן וְלֵב כְּסִיל
מִתְעַבֵּר וּבוֹטֵחַ׃ (כז) לֵב נָבוֹן אֹהֵב חָכְמָה וּמוּסָר מְצָאָם יִקְנֶה
תְהִלָּה׃ (כח) פִּי־חָכָם יְזָרֶה דַעַת וּבְנֶפֶשׁ חֲפֵצָה יַבִּיעַ לֶקַח׃ (כט) שִׂים
מַעְצוֹר לְרוּחֶךָ וּבְמַאֲוַיֵּי לְבָבְךָ אַל־תֵּלֵךְ׃ (ל) הוֹלֵךְ בִּיצֶר לְבָבוֹ
שׂוֹנְאָיו יָרִיעוּ עָלָיו אַף כִּי־קַנָּא יְקַנְאוּ־בוֹ׃ (לא) אַל־תִּתְעַנַּג בְּמַעֲדַנִּים
וְאַל תַּחְמֹד חֶבְרַת זוֹלְלִים׃ (לב) לָמָּה תִוָּרֵשׁ בְּתַעֲנוּגֵי מִשְׁתֶּה וְתִתַּקַּח
בְּנִשְׁךְ כִּי־אָפֵס כַּסְפֶּךָ וּמַשְׁחִית נַפְשְׁךָ תִּקָּרֵא׃
יט (א) פֹּעֵל סֹבֵא לֹא־יֶעְשָׁר וּבָז לְמִצְעָר הֹלֵךְ וָרָשׁ׃
(ב) בַּיַּיִן וְנָשִׁים נְבוֹנִים נִסְכָּלוּ וְרוֹעֵי זוֹנוֹת הָלְכוּ שׁוֹלָל׃ (ג) רִמָּה
וְתוֹלֵעָה מְנַת חֶלְקָם וְיִבְשׁוּ עַצְמוֹתֵיהֶם לְמָשָׁל וְלִשְׁנִינָה׃ (ד) נִמְהָר
לְהַאֲמִין

לְהַאֲמִין חֲסַר תְּבוּנָה וְחוֹטֵא יַחֲטִיא אֶת־בְּשָׂרוֹ : (ה) אֹהֵב חָמָס
יַשְׁחִית נַפְשׁוֹ וְסָר מִתַּעֲנוּג כָּבוֹד יְעַטְּרֵהוּ : (ו) שׁוֹמֵר פִּיו וּלְשׁוֹנוֹ
גַּם עִם־קְשֵׁה־לֵב יִתְרוֹעֵעַ וְעוֹצֵר בְּמִלִּים שׁוֹמֵר מִצָּרוֹת נַפְשׁוֹ :
(ז) שְׁמוּעָה שָׁמַעְתָּ אַל תָּפִיץ חוּצָה וְלֹא יִתֶּן אִישׁ בְּךָ דּוֹפִי : (ח) גַּם
לְאֹהֵב גַּם לְשֹׂנֵא אַל תְּגַלֶּה אִם לֹא־תִמְעֹל בְּיֹשֶׁר לִבֶּךָ : (ט) כִּי
אֹזֶן קַשֶּׁבֶת תִּשְׁמֹר הַקּוֹל וְהַשִּׂנְאָה לֹא־תְאַחֵר : (י) שָׁמַעְתָּ דִּבָּה
קָבְרָהּ בְּבִטְנֶךָ וְאַל־תִּירָא כִּי לֹא־תִבָּקֵעַ : (יא) הוֹלֵךְ רָכִיל תְּצִיקֵהוּ
בִּטְנוֹ כְּעוּל פָּרֵץ רֶחֶם אִמּוֹ : (יב) שְׁמוּעָה בְּלֵב סָכָל כְּחֵץ תָּקוּעַ
בְּיָרֵךְ : (יג) דַּבֵּר אֶל־רֵעֲךָ אוּלַי לֹא־שָׁגָה וְאִם־שָׁגָה לְבַל יִשְׁנֶה :
(יד) הַזְהֵר עֲמִיתְךָ לְבַל־יְרַגֵּל וְאִם־רִגֵּל לְבַל־יוֹסִיף : (טו) הָעֵד בְּאָחִיךָ
לְבַל־יַאֲמִין לְכָל־דָּבָר כִּי טוֹפְלֵי שֶׁקֶר עַצְמוֹ מְסַפֵּר : (טז) גַּם יֵשׁ
בּוֹטֵא לְתֻמּוֹ וְעַוְלָה אֵין בִּלְבָבוֹ כִּי מִי־לֹא־חָטָא בִשְׂפָתָיו : (יז) לָכֵן
הַזְהֵר בְּטֶרֶם תִּגְעַר אָז תִּתּוֹם וְתִשְׁמֹר מִצְוַת יְיָ : (יח) כִּי תְחִלַּת
חָכְמָה שְׁמֹר מִצְוֹתָיו וְהִיא אֲהוּבָה מֵאֵת יְיָ :
(יט) אֵין בְּמִרְמָה חָכְמָה וְאֵין בִּנְבָלִים־תְּבוּנָה : (כ) אַךְ זָרוּת
וְתַהְפֻּכוֹת הֵמָּה וּבְלֵב־נָלוֹז לֹא־תִשְׁכֹּן חָכְמָה : (כא) טוֹב מְעַט
חָכְמָה בְּיִרְאַת יְיָ מֵרֹב דַּעַת וְיִרְאָה אָיִן : (כב) יֵשׁ עָרְמָה מְלֵאָה
מִרְמָה וְיֵשׁ מִשְׁפָּט וְהוּא מִשְׂפָּח : (כג) גַּם יֵשׁ שׁוֹפֵט בְּלִי־עָוֹן וְהוּא
נָבוֹן : (כד) יֵשׁ עָרוּם יִכֹּף רֹאשׁוֹ וּפָנָיו זוֹעֲפִים וְקִרְבּוֹ מָלֵא תוֹכָכִים :
(כה) שָׁחָה לֶעָפָר נַפְשׁוֹ וְהוּא כְּחֵרֵשׁ וְאִם לֹא־נִשְׁמַרְתָּ יַעֲבֹר עָלֶיךָ
לְהַשְׁחִיתֶךָ : (כו) בְּאֶפֶס כֹּחַ יַעֲלִים רִשְׁעָתוֹ וְכִי־יָבֹא עִתּוֹ עָקֹב
יַעְקְבֶךָ : (כז) מִשְׁפַּט אָדָם תֹּאַר פָּנָיו וְנָבוֹן בְּתָאֳרוֹ יִוָּדֵעַ : (כח) גַּם
בִּלְבוּשׁוֹ בְּשַׂחְקוֹ וּבְמַהֲלָכוֹ יִוָּכֵר גָּבֶר :
כ (א) מוֹכִיחַ בְּלֹא־עִתּוֹ לֹא־טוֹב לוֹ הֶחֱרִישׁ חָכָם יֵחָשֵׁב :
(ב) טוֹב תּוֹכַחַת מְגֻלָּה מִשִּׂנְאָה נִסְתָּרָה וּמוֹדֶה וְעוֹזֵב יְרֻחָם :
(ג) שׁוֹפֵט מְעַוֵּל בְּמִשְׁפָּט כְּשׁוֹמֵר בְּתוּלָה וּמְחַלְּלָהּ : (ד) אֱוִיל
מַחֲרִישׁ חָכָם יֵחָשֵׁב וֶאֱוִיל שְׂפָתַיִם יִלָּבֵט : (ה) יֵשׁ מַחֲשֶׁה כִּי אֵין־
מַעֲנֶה וְיֵשׁ מַחֲשֶׁה כִּי עֵת לַחֲשׁוֹת : (ו) חָכָם יַחֲרִישׁ עַד בֹּא עִתּוֹ
וְלֵץ נִמְהָר לֹא־יִתְאַפָּק : (ז) פּוֹשֵׂק שְׂפָתָיו מְחִתַּת רַגְלָיו וּמֵרִים נַפְשׁוֹ
יִשְׂבַּע קָלוֹן : (ח) דֶּרֶךְ רְשָׁעִים צְלֵחָה וּבִמְלֹאת סְפָקָם יִסָּפוּ :
יש

(ט) יֵשׁ מְפַזֵּר וְתַגְמוּל אָיִן וְיֵשׁ מְפַזֵּר וְתַגְמוּל כִּפְלָיִם : (י) יֵשׁ שַׁח־
עֵינַיִם וְיוֹרָם וְיֵשׁ רוּם־עֵינַיִם וְיִשָּׁח : (יא) עֵת קְנוֹת בִּמְעַט מִזְעָר
וְעֵת יְשַׁלֵּם שִׁבְעָתָיִם :
(יב) חָכָם בְּמֶתֶק שְׂפָתָיו יְרֻצֶּה וְשִׂפְתֵי כְסִיל גֹּעַל־נָפֶשׁ :
(יג) מַתַּת כְּסִיל לֹא־יִסְכֹּן כִּי לִגְמוּל שִׁבְעָתַיִם תִּשְׁאַף עֵינוֹ :
(יד) כְּמַתָּן מִצְעָר נֹעַר יִגְעַר וְכַקּוֹרֵא בַשּׁוּק פִּיהוּ יִפְעַר : (טו) הַיּוֹם
נֹשֶׁה וּמָחָר נֹגֵשׂ זֶה דֶרֶךְ נָלוֹז וְעִקֵּשׁ : (טז) רַע רַע יִצְעַק פֶּתִי
חָסַרְתִּי רֵעִים הִרְבֵּיתִי טוֹבָה וְתַגְמוּל אָיִן גַּם אֹכְלֵי לַחְמִי יַלְעִיגוּ־
לִי : (יז) אַךְ יוֹם יוֹם יַלְעִיגוּ־לוֹ כִּי מְפַזֵּר בְּלִי־הַשְׂכֵּל כְּלֹא־מְפַזֵּר
מְעֹנִי : (יח) וְטוֹב לִנְפֹּל מֵרוּם קוֹרָה מִנְּפֹל בְּיַד לְשׁוֹנוֹ כִּי פֶתַע
יִפֹּל : (יט) אִישׁ חֲסַר־חֵן כְּדָבָר בְּלֹא־עִתּוֹ אֲשֶׁר בְּפִי־אֱוִילִים יִמָּצֵא :
(כ) גַּם כִּי־נְגִידִים יְדַבֵּר לְהֶבֶל נֶחְשָׁבוּ כִּי לֹא־בְעִתּוֹ יְדַבֵּר : (כא) יֵשׁ
רָשׁ מַחֲזִיק בְּתֻמָּתוֹ כִּי לֹא הֱצִיקַתְהוּ רוּחוֹ : (כב) וְיֵשׁ טֹרֵף נַפְשׁוֹ
עַל־עֵקֶב בָּשְׁתּוֹ לִמְצֹאת חֵן בְּעֵינֵי כְסִילִים : (כג) מַבְטִיחַ טוֹבָה
לְרֵעֵהוּ מִפְּנֵי בֹשֶׁת יִקְנֶה שֹׂנֵא עַל לֹא־דָבָר : (כד) תְּבוּאַת כָּזָב בּוּז
וְקָלוֹן וָרֵק בְּפִי־אֱוִיל יִמָּצֵא : (כה) טוֹב גַּנָּב מִמְּפִיחַ כָּזָב וְרַגְלֵי שְׁנֵיהֶם
לְרַע יְרוּצוּן : (כו) דּוֹבֵר שֶׁקֶר מֵרִים קָלוֹן וּקְלוֹנוֹ לֹא־יָסוּר מִמֶּנּוּ עַד־
עוֹלָם : (כז) לְשׁוֹן חָכָם תְּרוֹמְמֶנְהוּ וְלִפְנֵי נְגִידִים תַּנְחֵהוּ : (כח) עֹבֵד
אַדְמָתוֹ יִצְבֹּר עֲרֵמָה וְנִכְבָּד בֵּין נְגִידִים כִּי יִשָּׁמֵר מִפֶּשַׁע : (כט) שֹׁחַד
וְאֶשְׁכָּר יְעַוְּרוּ פִקְחִים כִּי רֶסֶן בְּפִיהֶם לְהַטּוֹת מִשְׁפָּט : (ל) חָכְמָה
נִסְתָּרָה וְאוֹצָר טָמוּן לֹא־יוֹעִילוּ גַּם שְׁנֵיהֶם : (לא) טוֹב אֱוִיל מְכַסֶּה
אִוַּלְתּוֹ מֵחָכָם חָכְמָתוֹ :

כא (א) חָטָאתָ בְּנִי חֲדוֹל וּבַקֵּשׁ רַחֲמִים עַל־פְּשָׁעֶיךָ :
(ב) סוּר מֵרַע כְּמִפְּנֵי־פֶתֶן לָמָּה תִנָּשֵׁךְ כִּי־תִתְפַּגְּעֶנּוּ : (ג) שֶׁן־הֶעָוֹן
כְּשֶׁן־הַלָּבִיא כָּל־הַקָּרֵב יָמִית נַפְשׁוֹ : (ד) חַדָּה חַטָּאָה כְּחֶרֶב פִּיּוֹת
וְאֵין מַרְפֵּא לְמַכָּתָהּ : (ה) מַצָּה וָרִיב יְרוֹשְׁשׁוּ וּבֵית־גֵּאִים יִסַּח יְיָ :
(ו) אַנְקַת דַּל תַּקְשֵׁב אָזְנוֹ וְעֶבְרָתוֹ תָחוּשׁ כַּסּוּפָה (ז) פּוֹרֵעַ מוּסָר
הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ חַטָּאִים וְאֹהֵב תּוֹכָחוֹת יְרֵא יְיָ : (ח) אִישׁ שְׂפָתַיִם יִשָּׁמַע
מֵרָחוֹק וְאִישׁ תְּבוּנוֹת יִרְאֶה כִּי־יִכָּשֵׁל :
(ט) בּוֹנֶה בֵּיתוֹ בְּהוֹן אֲחֵרִים כּוֹנֵס אֲבָנִים לְהָקִים קִבְרוֹ :
להקת

(י) לַהֶקֶת פּשְׁעִים כִּנְעֹרֶת פִּשְׁתָּה בַּהֲרִיחָהּ אֵשׁ תְּאֻכָּל . (יא) עַל
רִצְפַּת שַׁיִשׁ יִתְהַלֵּךְ רָשָׁע וְאַחֲרִיתָהּ שַׁחַת וַאֲבַדּוֹן : (יב) נוֹצֵר תּוֹרָה
מֹשֵׁל בְּרוּחוֹ וְיִרְאַת יְיָ תְּבוּאַת חָכְמָה : (יג) בְּאֵין עָרְמָה נִדְּחָה
תוּשִׁיָּה אַךְ יֵשׁ עָרְמָה מְלֵאָה מִרְמָה : (יד) אִמְרֵי חָכָם כְּפֶלֶג מַיִם
וַעֲצַת שְׂפָתָיו כִּמְקוֹר חַיִּים : (טו) לֵב כְּסִיל כִּפְרוּר נָקוּב וְכָל לֶקַח
זוּב יָזוּב : (טז) לֵב חָכָם שֹׁמֵעַ חָכְמָה יְשַׁבְּחֶנָּה וְעוֹד יוֹסִף : (יז) וְלֵב
נָבוּב שֹׁמֵעַ חָכְמָה יַשְׁלִיכֶנָּה וְלֹא־יוֹסִף : (יח) שִׂיחַת פֶּתִי כִּנְטֵל
בַּדֶּרֶךְ וְאִמְרֵי־יֹשֶׁר מַה־נִּמְרָצוּ : (יט) פִּי־חָכָם יְבֻקַּשׁ בַּקָּהָל וְכָל־
אִישׁ יַאֲזִין וְיַקְשִׁיב : (כ) וְחָכְמַת כְּסִיל כְּבַיִת הָרוּס וַעֲצַת שְׂפָתָיו
נִפְתָּלָה : (כא) מוּסָר לֶאֱוִיל כְּסַד לְרַגְלוֹ וּכְכֶבֶל לִימִינוֹ : (כב) מוּסָר
לֶחָכָם כְּמַטְבַּעַת פָּז וּכְאֶצְעָדָה עַל־זְרוֹעוֹ : (כג) סָכָל יְמַלֵּא שְׂחוֹק
פִּיהוּ וְנָבוֹן כִּמְעַט יִפְצֶה שְׂפָתָיו : (כד) רוּץ יָרוּץ פֶּתִי אֶל־בֵּית רֵעֵהוּ
וְחָכָם כִּמְעַט יַשְׁקִיף מִתְבּוֹשֵׁשׁ : (כה) פֶּתִי מֵצִיץ בְּחַלּוֹן רֵעֵהוּ וְחָכָם
בַּחוּץ יַעֲמֹד : (כו) כְּסִיל מַטֶּה אָזְנוֹ אֶל דֶּלֶת רֵעֵהוּ וּבְעֵינֵי חָכָם אִוֶּלֶת
הִיא וּכְלִמָּה : (כז) אַנְשֵׁי שְׂפָתַיִם הֶבֶל יֶהֱמָיוּן וְנָבוֹן יְפַלֵּס בְּפֶלֶס
אֲמָרָיו : (כח) לֵב סָכָל בְּפִיו וּפִי נָבוֹן בִּלְבָבוֹ : (כט) רָשָׁע מְקַלֵּל אֶת־
הַמַּשְׁחִית אֶת־נַפְשׁוֹ יְקַלֵּל : (ל) הוֹלֵךְ רָכִיל מַשְׁחִית נַפְשׁוֹ וְעַל כָּל־
פִּנָּה יְכַסֶּה קָלוֹן :
כב (א) אִישׁ נִרְפֶּה כְּאֶבֶן בְּגָלָל כָּל־עֹבֵר יִלְעַג לִמְרִיטוֹ :
(ב) אִישׁ עָצֵל כְּאֶבֶן בְּגָלָל־צֹאָה מְרִיטוֹ יְנַעֵר יָדָיו : (ג) כַּעַס לְאָבִיו
בֵּן בָּעַר וּבַת מְבִישָׁה לְבוּשָׁה נוֹלָדָה : (ד) בַּת־מַשְׂכֶּלֶת סְגֻלַּת
בַּעְלָהּ וּבַת סֹרֶרֶת תּוּגַת יוֹלַדְתָּהּ : (ה) בַּת־שׁוֹבֵבָה קְלוֹן אָבִיהָ וּבַעְלָהּ
וּמִשְּׁנֵיהֶם תִּשָּׂנֵא : (ו) שִׂיחָה בְּלֹא־עִתָּהּ כְּשִׁיר בְּלֵב זֹעֵף מוּסָר וָלֶקַח
יָפִים בְּעִתָּם : (ז) בָּנִים יְשָׁרִים יְכַסּוּ שִׁפְלוּת אֲבוֹתָם וּבָנִים שׁוֹבָבִים
יַפְשִׁיטוּ תִּפְאֶרֶת אֲבוֹתָם : (ח) מוֹרֶה לְבֵי־סָכָל כִּמְדַבֵּק גְּזָרֵי חֶרֶשׂ
וְכִמְעוֹרֵר נִרְדָּם מִשְּׁנָתוֹ : (ט) מְדַבֵּר אֶל־פֶּתִי כִּמְדַבֵּר לְאִישׁ יָשֵׁן אַחֲרֵי
כַלּוֹתְךָ יֹאמַר מַה־זֶּה מַה־זֶּה : (י) בְּכֵה לַמֵּת כִּי־חָשַׁךְ אוֹרוֹ וּבְכֵה
לַבַּעַר כִּי־חָשַׁךְ שִׂכְלוֹ : (יא) הַמְעֵט דִּמְעָה עַל־מֵת יַעַן כִּי־מָצָא מָנוֹחַ
וְהַרְבֵּה דִמְעָה עַל־סָכָל כִּי מוֹתוֹ מֵחַיָּיו נִבְחָר : (יב) אֵבֶל לַמֵּת
שִׁבְעַת יָמִים וְאֵבֶל לַסָּכָל כָּל־יָמָיו : (יג) אַל־תַּרְבֶּה שִׂיחַ עִם־סָכָל
ואל

ואל תתחבר עם־איש־בער : (יד) פן־יכבד עלו עליך
ובתפלתו ימנפך : (טו) הבדל מעליו ותנוח ואולתו לא־תכעיסך :
(טז) מה־כבד מעופרת בלתי איש אשר סכל שמו : (יז) נקל נשא־
נטל־חול מלח וברזל מנשא אויל באולתו : (יח) כקיר במחברת
עץ לא־המוט מזועה כן לב נבון יצוק בל־ימוט לעולם : (יט) כטיח
סיד עלי־קיר כן החכמה בלב מוצק : (כ) כעמוד על הר־תלול
לא־יתיצב לפני סער כן לא־יעמד לפני פחד לב נמוג באיש
בער :

(כא) מיץ עינים מוציא דמעה ומיץ לב מוציא הגיונות :
(כב) קולע אבן בצפרים ישיבן ומכלים רעיו יפרידם : (כג) שלף
חרב על־רעך ותקותך לא־אבדה הסכן־נא עמו ושלם : (כד) נוקשת
באמרי־פיך אל־תירא התרפס ורהב רעך : (כה) כל מעות לתקן
זולתי לעג וקלון גלות־סוד ומרמה כל־אלה ירחיקו הרע לנצח :
(כו) היה נאמן לאחיך בימי עניו למען תגיל עמו בימי
אשרו : (כז) החזק־בו בצר־לו וערבה־לך שמחתו : (כח) קיטור ועשן
לפני להב וריב ומצה לפני רצח : (כט) למה תבוש לעמד לימין
אחיך ולמה תסתיר ממנו פניך : (ל) הלא אם־יגמלך רע כל־
שמעיו ירחקו ממנו :

כג (א) מי־יתן ואשים מנעול לפי וחותם על שפתי לבל־
אכשל בלשוני ואבדתי : (ב) אלהי אבי ואדון חיי שמרה נפשי
מיועצי רע לבל־אוקש : (ג) מי־יתן ואשמרה מחסום לרעיוני
ושבט מוסר ללבבי למען אוסר כי־גברו פשעי ולא־אפול ביד
מבקשי רעתי וילעיגו לי : (ד) אלהי אבי ואדון חיי פלטה נפשי
מעינים רמות וגדל לבב הרחק ממני : (ה) שמרני מכל תוחלת
הבל ותאות לב למען אשמר פקודיך תמיד : (ו) אל־תבאני
תאות מעדנים וחמדת נשים ואל־תסגירני ביד מרעים :
(ז) שמעו בני לתורתי וכל־נוצריה לא־יכשלו בלשונם : (ח) אף־
פשעים ורהבים יוקשו־בה ותרבות כל־פעלי־און : (ט) מנע פיך
מאלה ומשאת־בה את־שם אלהיך : (י) כשבט על־גר־עבד מעלה
פצעים כן נמהר לאלה מרבה פשעים : (יא) נמהר לשבועה נמהר
לפשוע

לפשוע ואלה לא־תמוש מאהלו : (יב) מעל מעל חטאו ישא מעל
בזדון חטא כפלים : (יג) נשבע לשוא לא־ינקה ונגע לא־יסור
מבי גו : (יד) זכר כי חטא־מות על־שפתותיך לו תפקד מכל־בית
יעקב : (טו) ירא יי ישמר נפשו ולא־יתבוסס בעון חטאה : (טז) לכן
נצור פיך מאלה כי מקורה חטא ופשע :
(יז) אם בין נגידים מושבך את־יולדיך אל־תשכח וגם מהם
לא־תשכח : (יח) אל יקחך לבך לאמר לו לא־נולדתי ויאבד יום
אילד־בו : (יט) כי מלמד לשונו לחרף לא־ישיג ארחות חיים לנצח :
(כ) שנים הם חטאי נפשם ושלשה לא־ינקו מפשעם :
(כא) איש־חמה כאש יוקדת לא־ינוח עד כי־אכל בשרו : (כב) רוח
זנונים לא־ישקט עד כי־יבעיר בערה : (כג) כל־לחם ינעם־לו עד
כי־כלה יכלה : (כד) ואיש מחלל יצועו באמרו מי־יראני : (כה) הן
חשך ישופני וקורות ביתי מסתר לי : (כו) לא תשורני עין ממי
אפחד ויי לא־ישים על־לבו : (כז) והוא עיני בני־אדם יירא ולא
יחשב כי עיני יי בהירות משמש : (כח) צופות כל־מעשי אנוש
וכל־סתר גלוי לפניו : (כט) עלילותיו נגלו בטרם נולדו אף כי־
אחרי הולדם : (ל) אכן בשער ישא פשעו ובטרם יבין ילכד :
(לא) וכן דרך אשה כי־תשטה וילדי נאופים תלד לבעלה : (לב) כי
בתורת יי בגדה ומעלה מעל בבעלה : (לג) בזמה ובתזנות
הטמאה וזרע מנאף הולידה : (לד) בתוך קהל ועדה יוציאוה ודין
ומשפט על־בניה : (לה) ילדיה לא־יעמיקו שרשם וסעפיהם לא־
ינובון : (לו) זכרה ישאר למארה וחרפתה לא תמחה : (לז) למען
דעת דור אחרון כי אין־טוב מיראת יי ואין־נעים מנצור עדותיו :
כד (א) החכמה תהלל נפשה ובקהל עם תתפאר :
(ב) בעדת אל תרום קולה ובכבוד עזו תתהלל : (ג) פתחה פיה
ותאמר מפי אל עליון יצאתי ובערפל כסיתי פני־תבל : (ד) שכבתי
במרומים וכסאי עמודי שחקים : (ה) גבולי רקיע סבותי ובעמקי
תהומות ירדתי : (ו) במצלות נארצות שם אני רחפתי על־גוים
ולאמים : (ז) בכל־אלה בקשתי מעון להתלונן בצל גבולם :
(ח) ויצוני אדון כל וצור חצבתי הנה פה מקום למנוחתך :

בעדת

(ט) בַּעֲדַת יַעֲקֹב תִּשְׁכּוֹנִי בְּיִשְׂרָאֵל חֶבֶל נַחֲלָתֵךְ: (י) מִקַּדְמֵי אֶרֶץ
חוֹלָלְתִּי וּלְעוֹלְמֵי־־עַד תִּשָּׁאֵר בִּרְכָתִי: (יא) בְּאוֹהֶל קָדְשׁוֹ שָׁם
מִשְׁמַרְתִּי וַיּוֹבִילֵנִי צִיּוֹן זְבוּל מְנוּחָתִי: (יב) בְּקִרְיָה אֲהוּבָה הֵכִין
מִשְׁכָּנִי וְעַל־־יְרוּשָׁלַיִם הֵקִים מֶמְשַׁלְתִּי: (יג) בְּעַם סְגֻלָּתוֹ הִשְׁרִישׁ
שָׁרָשַׁי בָּעָם בָּחַר לְחֶלְקַת נַחֲלָתוֹ: (יד) כְּאַרְזֵי לְבָנוֹן שָׁם גָּדַלְתִּי
כִּבְרוֹשִׁים עַל־חֶרְמוֹן הַר יְיָ: (טו) רוֹמַמְתִּי כְּתָמָר עֲלֵי־נָהָר וְכַשּׁוֹשַׁנָּה
בְּבִקְעַת יְרִיחוֹ: (טז) כְּזַיִת רַעֲנָן בִּנְאוֹת דֶּשֶׁא וּכְעַרְמוֹן שָׁתוּל עַל־־
פַּלְגֵי מָיִם: (יז) רֵיחִי כְּבֹשֶׂם כְּקִנָּמוֹן כִּבְשָׂמִים רֹאשׁ וּמָר דְּרוֹר:
(יח) כִּלְבוֹנָה חֶלְבְּנָה וַאֲהָלִים כִּקְטֹרֶת בְּמִקְדַּשׁ יְיָ: (יט) יוֹנַקְתִּי
הִרְבֵּיתִי כָּאֵלָה וְכָל־כַּפּוֹתַי רַעֲנָנִים: (כ) כְּגֶפֶן פּוֹרִיָּה רֵיחִי נִיחוֹחַ
וְצִיצַי יִגְמוֹלוּן שִׁפְעַת פֶּרִי: (כא) גֹּשׁוּ־־נָא וְקִרְבוּ מְבַקְשַׁי אַהֲבָתִי
הִתְעַנְּגוּ מֵעֹנֶג פִּרְיִי: (כב) כִּי מָתוֹק מִצּוּף לִקְחִי וְעָרֵב מִנֹּפֶת
שִׂיחָתִי: (כג) אוֹכְלַי לֹא־־יִשְׂבָּעוּן וְשׁוֹתַי לֹא־־יִרְוָיוּן: (כד) שֹׁמֵעַ־־לִי
לֹא־יֵבוֹשׁ וְשׁוֹגֶה־בִּי לֹא־יִכָּשֵׁל: (כה) כִּי זֶה סֵפֶר בְּרִית יְיָ תּוֹרָה צִוָּה
לָנוּ מֹשֶׁה מוֹרָשָׁה קְהִלַּת יַעֲקֹב: (כו) כְּפִישׁוֹן בְּאֵיתָנוֹ מְלֵאָה חָכְמָה
וּכְמֵימֵי חִדֶּקֶל בְּעֵת הָאָבִיב: (כז) תַּזִּיל בִּינָה כְּשִׁפְעַת פְּרָת וּכְנוֹזְלֵי
יַרְדֵּן בִּימֵי קָצִיר: (כח) כְּמֵימֵי יְאוֹר תַּבִּיעַ לֶקַח וְכַגִּיחוֹן בְּעֵת
הַבָּצִיר: (כט) הָרִאשׁוֹנִים לֹא־־יָדְעוּ עֶרְכָּהּ וְהָאַחֲרוֹנִים לֹא יֵדְעוּן
תַּכְלִיתָהּ: (ל) כִּי־שָׂגְבוּ מִנֵּי־־יָם אֲמָרֶיהָ וַעֲמוּקָּה מִתְּהוֹם רַעְיוֹנָהּ:
(לא) וַאֲנִי שָׁלַחְתִּי בַּגַּנִּים תְּעָלוֹתַי כְּפֶלֶג מַיִם אֶל־גִּנַּת יָרָק: (לב) שָׁם
הִשְׁקֵיתִי פַּרְדֵּסִי שָׁם הִרְוֵיתִי נְאוֹת חִשְׁקִי: (לג) וּפַלְגֵי פָּרְצוּ לְנָהָר
וְנַהֲרֵי לְמַיִם אַדִּירִים: (לד) כְּעַפְעַפֵּי שַׁחַר יָהֵל אוֹרִי וּמִמֶּרְחָק תֶּחֱזֶנּוּ
כָּל־עָיִן: (לה) רוּחַ נְבוּאָה אֲנַעֵר מְחִיקֵי לְדוֹר וָדוֹר נִצָּב סֶלָה:
(לו) בֹּאוּ וּרְאוּ כִּי לֹא־לִי עָמַלְתִּי כִּי־אִם לְכָל שׁוֹחֲרֶיהָ:

כה (א) שָׁלֹשׁ הֵנָּה אָהֲבָה נַפְשִׁי וּבְעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם
תֵּרָצֶינָה: (ב) שֶׁבֶת אַחִים גַּם־יָחַד וּשְׁכֵנִים יִשְׁלָיוּן וְאִישׁ וְאִשְׁתּוֹ
בְּנַחַת יָנוּחוּ: (ג) שָׁלֹשׁ הֵנָּה שָׂנְאָה נַפְשִׁי וְעַל דַּרְכָּם עָגְמָה רוּחִי:
(ד) דַּל־גֵּאֶה וְעָשִׁיר מְכַחֵשׁ וְזָקֵן מְנָאֵף כִּי־־בְּשִׁגָּעוֹן יִנְהָג: (ה) אִם
בַּנֹּעַר לֹא־תֶאֱגֹר אָנָה תִמְצָא כִּי־שַׂבְתָּ: (ו) נָאוָה מִשְׁפָּט לַשֵּׂיבָה
וְעֵצָה לַיְשִׁישׁ וְשֵׂכֶל טוֹב לַזְּקֵנִים: (ז) עֲטֶרֶת זְקֵנִים חָכְמָה וְתִפְאֶרֶת
נגידים

נְגִידִים הַשְׂכֵּל וָדַעַת וְיִרְאַת יְיָ הַדְרַת כֻּלָּם: (ח) תֵּשַׁע הִנָּה עָלוּ
עַל־־לִבִּי כִּי יָקְרוּ לְנַפְשִׁי וְעֶשֶׂר לֹא אֲכַחֵד בִּלְשׁוֹנִי: (ט) יָגֵל נַפְשׁוֹ
בְּבָנָיו וְרֹאֶה בְּפִיד מְשַׂנְאָיו: (י) בַּעַל אֵשֶׁת שֵׂכֶל וְאִישׁ לֹא־יֵרַע
בִּשְׂפָתָיו: (יא) לֹא יִכְרַע לְבֶן־־בְּלִיַּעַל וְאִישׁ מְלָאוֹ רוּחַ חָכְמָה:
(יב) אַשְׁרֵי מָצָא רֵעַ נֶאֱמָן מֵפִיק תְּבוּנָה עַל אֹזֶן קַשֶּׁבֶת וְאִישׁ
מָצָא דְבַר־־חָכְמָה: (יג) אַךְ לֹא־יַשִּׂיג אֶת־יְרֵא יְיָ כִּי יִרְאַת יְיָ עוֹלָה
עַל כֻּלָּמוֹ: (יד) אַשְׁרֵי אָדָם יַחֲזִיק בָּהּ מַה־־שָּׁפְרָה נַחֲלָתוֹ כִּי־־
מְצָאָהּ: (טו) יִרְאַת יְיָ רֵאשִׁית אַהֲבָתוֹ וּדְבֹק בּוֹ תְּחִלַּת אֱמוּנָה:
(טז) אֵין עֶצֶב מֵעַצֶּבֶת לֵב וְאֵין אֵיבָה מֵאֵיבַת אִשָּׁה: (יז) אֵין
לַעַג מִלַּעַג שֹׂנֵא וְאֵין נְקָמָה מִנִּקְמַת אוֹיֵב: (יח) אֵין רַע מֵרֹאשׁ
נָחָשׁ וְאֵין חֵמָה מֵחֲמַת אִשָּׁה: (יט) טוֹב שֶׁבֶת עִם כְּפִיר וְתַנִּין
מִשֶּׁבֶת עִם־־אִשָּׁה רָעָה: (כ) בְּשֶׁצֶף קֶצֶף תְּשַׁנֶּה תָאֳרָהּ וּפָנֶיהָ
קוֹדְרִים כִּלְבוּשׁ שָׂק: (כא) בַּעְלָהּ נֶאֱנַח בְּחֶבְרַת רֵעָיו וּבְהִזָּכֵר שְׁמָהּ
יִדְאַב לְבָבוֹ: (כב) אֵין רִשְׁעָה כְּרִשְׁעָתָהּ וְלוּ תְהִי חֶלְקַת רָשָׁע:
(כג) אִשָּׁה הוֹמִיָּה לְאִישׁ שָׁלֵו כְּמַעֲלֵה חוֹל לְרַגְלֵי זָקֵן: (כד) אַל
תַּחְמֹד יָפְיָהּ בִּלְבָבֶךָ וְאַהֲבָתָהּ אַל־־תְּבַקֵּשׁ: (כה) אִשָּׁה מְעַשֶּׁרֶת
בַּעְלָהּ אֵין־קֵץ לְזָדוֹן מָדוֹן וּבִזָּיוֹן: (כו) תְּבוּאַת אִשָּׁה רָעָה דַּאֲבוֹן נֶפֶשׁ
וּפָנִים נִזְעָמִים שֶׁבֶר־־רוּחַ וְרִפְיוֹן יָדַיִם וּבִרְכַּיִם כּוֹשְׁלוֹת וְשִׂמְחָה
אָיִן: (כז) מִיַּד אִשָּׁה יָצְאָה הָרָעָה וּבִגְלָלָהּ כֻּלָּנוּ גָוָעְנוּ: (כח) כְּפוֹטֵר
מַיִם כֵּן נֹשֵׂא פָנִים לְאִשָּׁה רָעָה: (כט) אִם לֹא־תִשְׁמַע לְךָ תְּנֶ־לָהּ
סֵפֶר כְּרִיתוּת וְשַׁלְּחֶנָּה לְנַפְשָׁהּ:
כו (א) אַשְׁרֵי בַּעַל אֵשֶׁת מֵישָׁרִים כִּי מִסְפַּר יָמָיו כִּפְלַיִם:
(ב) אֵשֶׁת חַיִל תְּחַדֵּשׁ בַּעְלָהּ כִּי יְבַלֶּה שְׁנוֹתָיו בַּנְּעִימִים: (ג) אִשָּׁה
טוֹבָה מַתָּנָה טוֹבָה יְרֵא אֱלֹהִים יִמְצָאֶנָּה: (ד) אִם דַּל אִישׁ וְאִם
שׁוֹעַ כִּי־יִשְׁלָיוֹן יַעֲלוֹץ לִבָּם לִפְנֵי יְיָ: (ה) תַּחַת שָׁלֹשׁ תִּרְגַּז בִּטְנִי
וְתַחַת אַרְבַּע נַפְשִׁי תִּשְׁתּוֹחָח: (ו) קֶשֶׁר בָּעִיר וּמֶרֶד בָּעָם וְשׁוֹט
לָשׁוֹן מָרִים מִמָּוֶת: (ז) וּמַר מֵהֵנָּה אִשָּׁה צוֹרֶרֶת רְעוּתָהּ וּמַבְאֶשֶׁת
רֵיחָהּ בְּעֵינֵי כָל־־אָדָם: (ח) אִשָּׁה רָעָה בְּבֵית בַּעְלָהּ כְּצֶמֶד בָּקָר
קְשֵׁה־עֹרֶף מְצָאָהּ מָצָא עַקְרָב: (ט) אִשָּׁה מִשְׁתַּכֶּרֶת נֶגַע מַמְאִיר
כִּי הַסְתֵּר קְלוֹנָהּ בַּל־תּוּכָל: (י) שִׁית זוֹנָה בְּעַזּוּת מִצְחָהּ וּמְשַׁקֶּרֶת
עֵינֶיהָ

עֵינֶיהָ תִּוָּדֵעַ : (יא) בְּתוֹךְ מְבִישָׁה שִׂים עֵינְךָ עָלֶיהָ לְבַל־־תִּשְׂטֶה
אִם־לֹא־תִשָּׁמֵר : (יב) שְׁמָר־־נָא עֵינֶיהָ נֹאֲפוֹת לְבַל־־תִּתְפַּלָּא כִּי־־
שָׁטִית : (יג) כְּצִחֵה צָמָא בַּצִּיָּה כִּי־־יִמְצָא עָיִן כֵּן תַּעֲרֹג נַפְשָׁהּ :
(יד) כָּל מַיִם תִּשְׁתֶּה עַל כָּל־עֵץ תִּשָּׁעֵן וְאֶל־כָּל־חֵץ תִּפְעַר אַשְׁפָּתָהּ :
(טו) אֵשֶׁת־חֵן מְשׂוֹשׂ בַּעְלָהּ וְחָכְמָתָהּ תְּדַשֵּׁן עַצְמוֹתָיו : (טז) מָצָא
אֵשֶׁת־־חַיִל וּשְׁלֵוָה מַתַּת אֱלֹהִים מָצָא וְאֵין עֵרֶךְ לְחִין עֶרְכָּהּ :
(יז) אִשָּׁה נֶאֱמָנָה בְּהַצְנֵעַ לֶכֶת כָּל־חֵפֶץ לֹא־יִשְׁוֶה־בָּהּ : (יח) כְּהַדְרַת
שֶׁמֶשׁ בִּמְרוֹמֵי שַׁחַק כֵּן אֵשֶׁת חַיִל הַדְרַת בֵּיתָהּ : (יט) כְּעַמּוּדֵי־־
פָז עַל־־אַדְנֵי כֶסֶף כֵּן יְפַת־־רַגְלַיִם צוֹפִיָּה הֲלִיכוֹת בֵּיתָהּ :
(כ) שְׁתַּיִם הֵנָּה תּוּגְיוֹן נַפְשִׁי וְעַל שָׁלֹשׁ נִשְׁבַּר לִבִּי : (כא) אִישׁ־־
חַיִל כִּי־יֶחְסַר לָחֶם וּנְבוֹן־־לֵב כִּי־־יֵקַל כְּבוֹדוֹ וְאִישׁ יָשׁוּב מִטּוֹב
לָרָע חֶרֶב יְיָ תַּשִּׂיגֶנּוּ : (כב) סוֹחֵר לֹא־־יִנָּקֶה מִרְמִיָּה כְּרוֹכֵל
מֵעָוֶל :

כז (א) בֶּעָוֹן בֶּצַע רַבִּים יֶחֱטָאוּן וְאָץ לְהַעֲשִׁיר מַעֲלִים
עֵינָיו : (ב) כְּיָתֵד תָּקוּעַ בֵּין אַבְנֵי קִיר כֵּן הֶעָוֶל בֵּין מִקְנָה
וּמִמְכָּר : (ג) אִישׁ אֵין יִרְאַת יְיָ בִּלְבָבוֹ תֵּהָרֵס נָוֵהוּ פִּתְאֹם :
(ד) מֵנִיף בְּנָפָה יַעֲצֹר רְגָבִים וְרַעְיוֹנֵי־־לֵב יַעַצְרוּ חֲטָאִים :
(ה) כְּלִי־־חֶרֶשׂ בְּכִבְשָׁן יִבָּחֵן וְהָאָדָם בְּיֵצֶר לְבָבוֹ : (ו) עֵץ נָטוּעַ
בְּפִרְיוֹ יִוָּדֵעַ וְלֵב גֶּבֶר בְּמוֹצָא שְׂפָתָיו : (ז) אַל־־תְּהַלֵּל אִישׁ
בְּטֶרֶם שְׁמַעְתּוֹ כִּי בְנִיב־־שְׂפָתָיו יִנָּכֵר גָּבֶר : (ח) צֶדֶק צֶדֶק
תִּרְדֹּף וְתִמְצָאֵהוּ וְכִמְעִיל חֶמֶד תַּעַטְנוּ : (ט) כְּעוֹף יִדְבַּק לְמִינוֹ
כֵּן הָאֱמֶת לִמְבַקְשֶׁיהָ : (י) כְּאַרְיֵה יֶאֱרֹב לַטֶּרֶף כֵּן הֶעָוֶל
לַנָּבָל : (יא) פִּי צַדִּיק יָנוּב חָכְמָה וּפִי אֱוִיל שׁוֹנֶה כַּיָּרֵחַ :
(יב) בְּמוֹשַׁב לֵצִים נְצוֹר עִתֶּךָ וּפְקֹד תָּמִיד נְוֵה־־נְבוֹנִים : (יג) שִׂיחַ
פְּתָאִים נָלוֹז וְעִקֵּשׁ וּשְׂחוֹק פִּיהֶם לְצוֹן פָּשַׁע :
(יד) מֵרוֹב אָלוֹתָם יְסַמֵּר שֵׂעָר וּמִגִּדּוּפֵיהֶם תְּצִלֶּינָה אָזְנָיִם :
(טו) בִּמְרִיבֵי רְהָבִים בַּל־־יֵחָשֵׂךְ דָּם וְחִתַּת גַּעֲרָתָם מְדִיבַת נָפֶשׁ :
(טז) גּוֹלֶה סוֹד אָבְדָה אֱמוּנָתוֹ יְבַקֵּשׁ אוֹהֵב וְלֹא יִמְצָאֶנּוּ :
(יז) בְּרוּחַ נָכוֹן אֱהַב רֵעֲךָ כִּי־־גִּלִּיתָ מַצְפּוּנָיו לַשָּׁוְא תְּשִׁיבֶנּוּ :
(יח) כִּי כַּאֲשֶׁר יַשְׁחִית אִישׁ אֶת־־נֶפֶשׁ עָרָיו כֵּן יַשְׁחִית אֶת־־
דודי

דּוֹדֵי רֵעָיו׃ (יט) כְּצִפּוֹר נִמְלַט מִפַּח יָקוּשׁ כֵּן הָרֵעַ בְּהִפָּרְדוֹ
לֹא־יָשׁוּב אֵלֶיךָ׃ (כ) גַּם כִּי־תִדְלֹק אַחֲרָיו בַּל תַּדְבִּיקֶנּוּ כִּי
כְּעֹפֶר מֵרֶשֶׁת נִמְלָט עַל־נַפְשׁוֹ׃ (כא) כָּל־כְּאֵב לַחֲבֵשׁ וְכָל־
עָוֹן לְכַפֵּר וּלְגוֹלֶה סוֹד אֵין תְּרוּפָה׃ (כב) קֹרֵץ בְּעֵינָיו תַּהְפֻּכוֹת
בְּלִבּוֹ וְכָל־יוֹדְעָיו יִרְחֲקוּ מִמֶּנּוּ׃ (כג) בִּרְאֹת פָּנֶיךָ יַמְתִּיק
שְׂפָתָיו וְעַל־כָּל־דְּבָרֶיךָ יִשְׁתּוֹמֵם וּבִפְנוֹת שִׁכְמְךָ יַהֲפֹךְ וּבְכָל
דְּבָרֶיךָ יִתֵּן דֹּפִי׃ (כד) רַבּוֹת רָעוֹת שָׂנֵאתִי וְעַל כֻּלָּם אִישׁ
כָּמוֹהוּ גַּם נִתְעָב הוּא בְּעֵינֵי יְיָ׃

(כה) זוֹרֵק אֶבֶן שָׁמַיְמָה עַל רֹאשׁ בְּעָלָיו תָּשׁוּב וּמַכֵּה רֵעַ
בַּסֵּתֶר יַשְׁחִית נַפְשׁוֹ׃ (כו) כֹּרֶה שַׁחַת בָּהּ יִפֹּל וּפֹרֵשׂ רֶשֶׁת
בָּהּ יִלָּכֵד׃ (כז) חֹרֵשׁ רָעָה אֶל־חֵיקוֹ תָּשׁוּב וּתְבֹאֵהוּ שֹׁאָה
לֹא־יֵדָע׃ (כח) אַנְשֵׁי־רַהַב חָמְדוּ לָצוֹן וְנָקָם יֶאֱרָב־לָמוֹ כָּאַרְיֵה
בַּמִּסְתָּר׃ (כט) שָׂמֵחַ בְּאֵיד־נָקִי בְּפַחִים יִתָּמֵךְ וְצִירִים יֹאחֲזוּהוּ
בְּטֶרֶם יָמוּת׃ (ל) גַּם־כַּעַס וָרֹגֶז שְׁפָטִים הֵמָּה וּרְשָׁעִים
יְפָקְדוּ בָמוֹ׃

כח (א) נֹקֵם וְנוֹטֵר יְיָ יִנָּקֶם־בּוֹ וְאֶת־חַטָּאתוֹ יִשְׁמֹר׃
(ב) שָׂא־נָא לְפֶשַׁע אָחִיךָ וְכִי־תַעְתִּיר אֶל־יְיָ יִשָּׂא לִפְשָׁעֶיךָ׃
(ג) אָדָם פֹּקֵד עֲוֹן רֵעֵהוּ וּמִיְיָ יְבַקֵּשׁ חָסֶד׃ (ד) עַל־עֲמִיתוֹ
לֹא־יְרַחֵם וּמִשַּׁדַּי יְבַקֵּשׁ רַחֲמִים׃ (ה) בֶּן אָדָם תּוֹלֵעָה יִטּוֹר
אֵיבָה וְאֵיךְ אַשְׁמָתוֹ תְּכֻפָּר׃ (ו) זְכֹר אַחֲרִיתֶךָ וְנָטַשְׁתָּ כָּל־
אֵיבָה׃ (ז) אַל־תַּחֲרֹשׁ רָעָה וָמָוֶת עַל רֵעֶךָ וְשָׁמַרְתָּ אֶת־
מִצְוֹת יְיָ׃ (ח) וְכִי־תִשְׁמֹר מִצְוֹתָיו לֹא־תִשְׂנָא אָחִיךָ וְסָלַחְתָּ
לְכָל־נֶפֶשׁ שׁוֹגֶגֶת׃ (ט) הַרְחֵק מִמָּדוֹן נַפְשֶׁךָ וְיִרְחֲקוּ חֲטָאִים
מִמֶּךָּ כִּי אִישׁ־מָדוֹן יְחַרְחֵר רִיב וּמַצָּה׃ (י) אִישׁ־נִרְגָּן יְסַכְסֵךְ
רֵעִים וּבֵין אַחִים יְגָרֶה מָדוֹן׃ (יא) כְּפִי־הָעֵץ בֶּן־הָאֵשׁ וּכְפִי־
הָרִיב בֶּן־הַקֶּצֶף׃ (יב) כְּפִי רוּחַ אָדָם בֶּן־קִצְפּוֹ גַּם בְּרֹב עֹשֶׁר
רַב קֶצֶף וּבְרֹב קֶצֶף רַב אֵשׁ׃ (יג) נִמְהָר לְהַצּוֹת יַבְעִיר
בְּעֵרָה וְנִמְהָר לִקְצֹף יִשְׁפָּךְ דָּם׃ (יד) נִיצוֹץ נֹפֵחַ מַעֲלֶה
שַׁלְהֶבֶת וְרוֹק פִּיךָ יְכַבֶּנָּה וּשְׁנֵיהֶם מִפִּיךָ יֵצֵאוּ׃ (טו) אָרוּר
נִרְגָּן וְאִישׁ תַּהְפֻּכוֹת כִּי־כִלּוּ אַחִים וְרֵעִים׃ (טז) בְּשׁוֹט לָשׁוֹן
רבים

רַבִּים אָבְדוּ וּמֵעַם לְעָם הִתְגַּלְגָּלוּ : (יז) כִּי־הַפַּכְפָּךְ יַהֲרֹס
מִבְצָר וּבֵית־נְגִידִים יְעַקֵּר : (יח) יְגָרֵשׁ אִשָּׁה מְחִיק בַּעְלָהּ
וּמִפְּרִי יָדֶיהָ נִגְזָלָה : (יט) כָּל־דַּכָּיו לֹא־יָנוּחוּ וְשַׁלְוָה אֵין
בְּמִשְׁכְּנוֹתָם : (כ) שׁוֹט נֹגֵשׂ מַעֲלֶה פְּצָעִים וְשׁוֹט לָשׁוֹן יְגָרֵם
עֲצָמוֹת : (כא) חֲלָלִים רַבִּים הִפִּילָה הֶחָרֶב וְרַבִּים מֵהֶם לְשׁוֹן
רְמִיָּה : (כב) אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר נִמְלַט מִיָּדָהּ וְלֹא־נִפְקַד מִשַּׁבְטָהּ
פִּשְׁעָהּ : (כג) לֹא־שָׂם שִׁכְמוֹ בְעֻלָּהּ וְלֹא־נִתְמַךְ בְּחַבְלֵי
עֲוֹלָתָהּ : (כד) כִּי עֻלָּהּ עֹל בַּרְזֶל וּנְחֻשְׁתָּהּ תַּכְבִּיד : (כה) תַּהֲלֻאֶיהָ
תַּחֲלֻאֵי מָוֶת וְרָעִים מִשַּׁחַת וַאֲבַדּוֹן : (כו) יִרְאֵי יְיָ לֹא־יִכָּשֵׁל
בָּהּ וּמִיקוֹדָהּ לֹא־יוּקָד : (כז) נְכוֹנָה הִיא לְשֹׁכְחֵי־אֵל וּבְאֵשׁ
לֹא־תִכְבֶּה יִבָּווּ : (כח) כְּנָמֵר וְלַיִשׁ תְּשֻׁלַּח בָּמוֹ עַד כִּי־תַמּוּ
נִצְמָתוּ : (כט) הֵן כַּרְמְךָ בְסִירִים תְּגַדֵּר גְּדֹר פִּיךָ בְּדֶלֶת
וּבְרִיחַ : (ל) כֶּסֶף וְזָהָב בִּצְרוֹר תִּצְרֹר מַדּוּעַ אֶת פִּיךָ לֹא־
תָצוֹר : (לא) הִשָּׁמֵר בְּנִי מִכְשֹׁל בִּלְשׁוֹנְךָ כִּי יֶאֱרֹב הָאוֹרֵב
פֶּן־תִּפֹּל בְּיָדוֹ :

כט (א) מַלְוֶה רֵעֵהוּ גֹּמֵל חָסֶד וּנְדִיב לֵב שׁוֹמֵר מִצְוָה :
(ב) הַשֵּׁה בְרֵעֲךָ לְעֵת מַחְסוֹר וְכִי־נָשִׁיתָ הֲשִׁיבֵהוּ לְיוֹם מוֹעֵד :
(ג) מוֹצָא שְׂפָתֶיךָ תִּשְׁמֹר וְעָשִׂיתָ וְתִמְצָא מִשְׁעָן בְּעֵת צָרָה :
(ד) יֵשׁ לֹוֶה יֹאמַר הֶאָח מָצָאתִי מַטְמוֹן וְנֶפֶשׁ עוֹזְרוֹ יַדְאִיב :
(ה) יִשַּׁק יָדוֹ עַד־הִשִּׂיגוֹ וְעַל־הוֹן רֵעֵהוּ יִקֹּד יִשְׁתַּחֲוֶה :
(ו) וּלְעֵת הָשֵׁב אַחֵר יְאַחֵר עוֹד קָשׁוֹת יַעֲנֶה וְעַל־צוֹק הָעִתִּים
יִצְעָק : (ז) גַּם כִּי־מָצְאָה יָדוֹ יְשַׁלֵּם מַחֲצִיתוֹ וּכְמַתָּן יַחְשְׁבֵהוּ־
לוֹ : (ח) וְאִם יְכֹלֶת אַיִן כִּלָּה אֶת־הוֹן רֵעֵהוּ וְקָנָה אוֹיֵב עַל
לֹא־דָבָר : (ט) עוֹד גֹּעֵר יִגְעַר לְבַעֲבוּר הַרְעִימוֹ וְחֵלֶף טוֹבָה
יִגְמֹל רָעָה : (י) יֵשׁ מוֹנֵעַ טוֹב מִבְּעָלָיו לֹא מֵרוֹעַ לְבָבוֹ כִּי־
אִם מִרְמָה וְתַרְמִית יִירָא : (יא) אֶפֶס אַל־תַּקְשִׁיחַ מֵאֶבְיוֹן
לִבְּךָ וְכִי־יְבַקֵּשׁ אַל־תְּאַחֵר : (יב) פְּתַח יָדְךָ לָאֶבְיוֹן יַעַן כִּי־
צִוְּךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְאַל־תָּשִׁיב פָּנָיו רֵיקָם : (יג) טוֹב תֵּת כַּסְפְּךָ
לְאָחִיךָ מֵהַטְמִינוֹ תַּחַת אֶבֶן לְהִשָּׁחֵת : (יד) אֱצוֹר לְךָ אוֹצָר
בְּתוֹרַת יְיָ כִּי יָקָר הוּא מִפָּז וּמֵחָרוּץ : (טו) הַנַּח אוֹצָרְךָ בְּמָקוֹם
נאמן

נאמן ומכל רעה יחלצך : (טז) כי בקמים עליך ילחם וייטב־
לך ממגן ורמח :
(יז) ערב ערבה בעד רעהו איש חסיד ורק עז־מצח
יזנחהו : (יח) גמול ערבך בל־תשכח כי־נפשו תקע בעדך :
(יט) רשע לא ידאג להון מתערב כי בעקשות לבו ינום ואת־
גאל נפשו ישחית יחבל : (כ) בערבה רבים רששו ובגלי־
ים התגלגלו : (כא) עשירים הורישה מזבולם וילכו נדודים
בארץ נכריה : (כב) עוזבי מצות יי ביד ערבה יפולון ורדף
זרות יוקש בה : (כג) הושע אחיך מסת נדבת ידך אך את־
נפשך שמור לבל־תכשל : (כד) לחם ומים בית ושמלה
לכסות מערמך דים לחיי האדם : (כה) טוב ארוחת מסכן
בצל קורתו ממטעמים בבית נכר : (כו) אם רב ואם מעט־
לך הרגיע ולא־תשמע קללת עוברי ארח : (כז) נודד ממקום
למקום ענין רע הוא ובאשר ילין כאלם יהיה לא־יפתח
פיו : (כח) במר־נפש תאכל ותשתה ועוד קשות תשמענה
אזניך : (כט) אורח ערוך השלחן יאמר־לך והאכילני אתך :
(ל) או צא צא אורח כי לאיש נכבד פניתי הבית : (לא) דברים
מרים אלה לכל בעל־נפש כי ישבע קלון על לין לילה
אחת :

ל (א) אוהב בנו שחרו מוסר למען יגל־בו באחריתו :
(ב) יסר בנך ותיטיב לנפשך כי בקרב רעים תתהלל־בו :
(ג) כי תלמדהו חכמה אויבך יראה ובעס ואתה בין רעים
תהלל : (ד) במות האב כלא־מת יחשב כי כמוהו השאיר
אחריו : (ה) בחייו ראה ושמח ובמותו לא יתעצב : (ו) כי
לצריו השאיר נקם וגמל טוב לרעיו : (ז) מיסר בנו יחבש
עצבותיו אף כי־יהמו מעיו כי־יצעק : (ח) נער מפנק ילך
שובב כעיר פרא : (ט) כי תשתעשע אתו יבהילך וחלף
שעשועים תעתועים : (י) אל־תשחק אתו פן־יצחק לך ושניך
תקהינה : (יא) אל־תנח לו בילדותו ואל־תשא לאולתו :
(יב) עודנו רך כף ראשו ובנעוריו הט שכמו פן־יקשה ערפו
ובגד

ובגד יבגד־בך׃ (יג) יסר בנך ועמול־בו לבל־יכשל לבשתך׃
(יד) טוב מסכן בבריאת בשר מאיש עשיר וחולה׃
(טו) חיי־בשרים נבחרים מזהב ונפש בריאה מהון עתק׃
(טז) אין עשר כחיים בריאים ואין משוש כמשוש לב וטוב
המות מחיי תחלאים׃ (יז) מעדנים לפה־סתום כמאכל על־
קבר מתים׃ (יח) מה לבול־עץ את־הזבח כי לא־יאכל
ולא־יריח׃ (יט) כן איש נרדף מחמת שדי׃ (כ) עיניו ראות
ונפשו כלתה ותתיפח כסרים בחיק נערה׃ (כא) אל־תתן
לתוגה נפשך ואל־תכאיב לבבך ברעיוני הבל׃ (כב) כי חיי
האדם לב שמח ותבואת שמחה ארך ימים׃ (כג) לכן אהב
נפשך והיטב לבך וכל־תוגה הרחק מעליך׃ (כד) כי חללי
תוגה רבים ותועלת אין׃ (כה) קנאה וכעס מקצרים ימי־
אדם ולב־דואג בלא־יומו יזקין׃ (כו) לב שמח ייטיב גהה
ולחמו לחם אבירים׃

לא (א) אין־שנה לעשר רזון לנפש ותנומה אין בעפעפי
דואג׃ (ב) ישב ודואג נגזלה שנתו והשנה תגהה מחלה
עזה׃ (ג) עשיר יעמל לאצור אוצר וכי־השיג אז יתעדן׃
(ד) עני יעמל אך למחסור וכי־יחדול עוד יחסר׃ (ה) אוהב
כסף לא־ינקה ורודף הבל יחבל׃ (ו) בצע כסף מוקש בעליו
ובעיניהם יראו כי כלה יכלה׃ (ז) אהבת בצע כאבן נגף
וכל־רודפיה בה נוקשו׃ (ח) אשרי עשיר נקי־כפים ולבו
לא־הלך אחרי הבצע׃ (ט) איה הגבר ונהללנהו בשער כי
גדלות עשה בעמו׃ (י) מי־זה נסה בזהב וישלם כי לו־
יאתה תהלה׃ (יא) מי־זה מצאה ידו לחטא ולא חטא להרע
ולא הרע׃ (יב) לעד לעולם יקום חילו וצדקתו תשבח
בקהל׃

(יג) כי־תשב ללחום את־עשיר אל־תפער לבלי־חוק
לועך׃ (יד) אל־תאמר האח אין קץ למטעמים זכור כי אין
רע מרע־עין ועל־כל־דבר דמע ידמע׃ (טו) אל תשלח
ידך אל־אשר תביט עינו ואל תפגש אתו בקערה׃ (טז) השכל
על

עַל־־לִבּוֹ כְּעַל לְבָבֶךָ וֶהֱבֵן בְּחָכְמָה דַּרְכֶּךָ׃ (יז) אֱכוֹל כְּנַחַת
אֶת־־הַנָּתוּן לְפָנֶיךָ וְאַל־־תִּבְלַע לְכָל־־תְּמָאֵם׃ (יח) כַּלֵּה רִאשׁוֹן
לֶאֱכֹל כַּנָּכוֹן וְאַל־־תִּשְׁאַף כְּאִישׁ לֹא־־יִשְׂבַּע פֶּן־־יָמִיקוּ וִידַבְּרוּ
בָּךְ׃ (יט) בְּחֶבְרַת רֵעִים אַל־־תִּשְׁלַח יָדְךָ רִאשׁוֹנָה לֶאֱכֹל
וְלִשְׁתּוֹת׃ (כ) אִישׁ טוֹב־־טַעַם יֹאכַל מְעַט עַל־־כֵּן לֹא־־כֵהָה
רוּחוֹ עַל־־מִטָּתוֹ׃ (כא) אֹכֶל בְּמִדָּה עָרְבָה שְׁנָתוֹ וּלְאוֹר בֹּקֶר
יָקוּם שָׂמֵחַ׃ (כב) וְאֹכֵל לְצַבּוֹת־־בֶּטֶן נָדְדָה שְׁנָתוֹ וְהוּכַּח
בְּמַכְאוֹב עַל מִשְׁכָּבוֹ׃ (כג) וְכִי־־יִפְצְרוּ־־בָךְ לֶאֱכֹל קוּם צֵא
וֶהָקֵא וְיָנוּחַ־־לָךְ׃

(כד) בְּנִי שְׁמַע לְקוֹלִי וְאַל־־תָּבוּז לַעֲצָתִי וּמָצָאתָ כִּי כָל־־
דְּבָרַי אֱמֶת׃ (כה) בְּכֹל מַעֲשֶׂיךָ הֱיֵה מָהִיר וּמַחֲלָה לֹא־תִקְרַב
אֵלֶיךָ׃ (כו) פֹּרֵס לַחְמוֹ לָרָעֵב יְהֻלַּל בַּקָּהָל וְעָנְתָה־־בּוֹ צִדְקָתוֹ׃
(כז) וְרוּחַ־־כִּילַי יְקֻלַּל בַּקָּהָל וְעָנְתָה־־בּוֹ רִשְׁעָתוֹ׃ (כח) בְּסוֹבְאֵי
יַיִן אַל יְהִי חֶלְקֶךָ כִּי עֲצוּמִים כָּל־הֲרוּגָיו׃ (כט) חֹזֶק הַבַּרְזֶל
בַּכִּבְשָׁן יִבָּחֵן וְלֵב נִפְתָּל בְּדַם חָמֶר׃ (ל) הַיַּיִן יְחַיֶּה נֶפֶשׁ
הָאָדָם אִם בַּמְּשׁוּרָה יִשְׁתֶּה אַךְ הֲלוּמֵי יַיִן מֶה־חַיֵּיהֶם׃
(לא) יַיִן יְשַׂמַּח לְבַב אֱנוֹשׁ אִם בְּעִתּוֹ וּבַמְּשׁוּרָה יִשְׁתֶּה׃
(לב) אוּלָם מַרְבֶּה לִשְׁתּוֹת מַרְבֶּה מְרוֹרוֹת וְזָדוֹן וּמַצָּה יְגָרֶה׃
(לג) כִּי מִשְׁתּוֹלֵל וּמִשְׁתַּגֵּעַ עַד־־כְּלוֹת כֹּחוֹ וּשְׁאֵרוֹ וְנָח לְמַהֲלֻמּוֹת
יִקְרָא׃ (לד) אַל־־תּוֹכִיחַ רֵעֲךָ עֵת מִשְׁתֵּהוּ וְאַל תָּרִיב אִתּוֹ
בְּשִׂמְחָתוֹ׃ (לה) אַל־־תְּדַבֵּר אֵלָיו קָשׁוֹת וְאַל־־תִּגְעַר־־בּוֹ כִּי־־
תְּפַגְּעֶנּוּ׃

לב (א) אִם לְרֹאשׁ (הַקְּרוּאִים) נְשָׂאתָ אַל־תִּתְנַשֵּׂא בְּקֶרֶב
רֵעֶיךָ כִּי כְמוֹהֶם כָּמוֹךָ׃ (ב) וּבְטֶרֶם כַּלּוֹת עֲבֹדָתְךָ אַל־־תֵּשֵׁב
עִמָּהֶם׃ (ג) לְמַעַן יָגִילוּ וְיִשְׂמְחוּ־־בָךְ וְאִישׁ־חֲמוּדוֹת תִּקָּרֵא׃
(ד) אִם שַׁבְתָּ שִׂיחַ כִּי לַשֵּׂיבָה יָאֲתָה שִׂיחָה אַךְ קוֹל הַשִּׁיר
בַּל־־תָּפֵר׃ (ה) כִּי בְּאֵין־קֶשֶׁב אֵין־־שִׂיחַ וְלָמָּה תִתְחַכֵּם בְּלֹא־
עֵת׃ (ו) כְּחוֹתַם בָּרֶקֶת בְּמִשְׁבְּצוֹת זָהָב כֵּן קוֹל הַשִּׁיר
בְּמִשְׁתֶּה וְשִׂמְחָה׃ (ז) כְּחוֹתַם נֹפֶךְ בַּחֲלִי־־כֶתֶם כֵּן תֹּמֶר
בְּמִשְׁתֵּה יָיִן׃ (ח) אִם בַּעַר אַתָּה דַּבֵּר אִם־נִדְרַשְׁתָּ אַךְ פַּעֲמַיִם

הדרש

הַדְרֵשׁ בְּטֶרֶם תְּדַבֵּר׃ (ט) הַשְׂכֵּל תַּשְׂכִּיל עַל דְּבָרֶיךָ וֶאֱמָר
הַרְבֵּה בְּמִלִּים מִצְעָר׃ (י) אִם חָכַמְתָּ חָכַמְתָּ־לָּךְ כִּי מַה־
טּוֹב הַחֲרֵשׁ וְהִתְאַפֵּק׃ (יא) בַּעֲצַת גְּדוֹלִים אַל־תִּשְׁתַּוֶּה לָמוֹ
וְכִי־יָשִׂיחוּ שִׂים־יָדְךָ לְמוֹ־פִיךָ׃ (יב) לִפְנֵי רַעַם בָּרָק וְלִפְנֵי
כָבוֹד עֲנָוָה׃ (יג) בְּמוֹשַׁב רֵעִים קוּם רִאשׁוֹנָה וְאַל־תְּהִי מִמְּאַחֲרֵי
שָׁבֶת׃ (יד) חוּשָׁה הַבַּיְתָה וַעֲשֵׂה חֶפְצְךָ אַךְ הִשָּׁמֵר מֵחֵטְא
בְּשִׂפְתֵי פִיךָ׃ (טו) וְאַחֲרֵי אָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ וּבֵרַכְתָּ־אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ
עַל־כָּל־הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן־לָךְ׃
(טז) יְרֵא יְיָ אוֹהֵב מוּסָר וּמַשְׁכִּים לְשַׁחֲרוֹ יָפִיק רָצוֹן׃
(יז) שׁוֹחֵר תּוֹרָה לְשֹׂבַע יִמְצָאֶנָּה וְסוּג־לֵב יִכָּשֶׁל־בָּהּ׃ (יח) יְרֵא
יְיָ יִמְצָא תַּגְמוּל וְצִדְקָתוֹ תָּאִיר כְּאוֹר נֹגַהּ׃ (יט) לֵב־עִקֵּשׁ
פּוֹרֵעַ מוּסָר וּבְאִמְרֵי נוֹאָשׁ יִתְחַטָּא׃ (כ) לֵב־מַשְׂכִּיל לֹא־
יָבוּז לְעֵצָה וְזֵד יָהִיר לֹא־יָחוּשׁ אִם בְּלִי־דַעַת יִנְהָג׃ (כא) בְּטֶרֶם
תִּפְעַל הִוָּעֵץ וְלֹא־תִנָּחֵם בְּאַחֲרִיתוֹ׃ (כב) בְּדֶרֶךְ מִכְשֹׁל אַל־
תֵּלֵךְ פֶּן־תִּגּוֹף בָּאֶבֶן רַגְלֶךָ׃ (כג) בְּאֹרַח סָלוּל אַל־תִּבְטַח
וְגַם מִיּוֹצְאֵי חֲלָצֶיךָ הִשָּׁמֵר׃ (כד) בְּכָל־דְּרָכֶיךָ הֱיֵה תָמִים
וְשָׁמַרְתָּ אֶת־מִצְוֹת יְיָ׃ (כה) בֹּטֵחַ לִבּוֹ בַּיְיָ יִנְצוֹר עֵדוֹתָיו
וְנוֹלַל עָלָיו דַּרְכּוֹ לֹא יִמּוֹט לְעוֹלָם׃

לג (א) לֹא יְאֻנֶּה לַצַּדִּיק כָּל רָע וְכִי־יִמְעַד אֲשׁוּרוֹ יִמְצָא
מִפְלָט׃ (ב) לֵב־חָכָם יֶאֱהַב תּוֹרַת יְיָ וְלֵב־חָנֵף כִּצִי בַּיָּם
נִגְרָשׁ׃ (ג) לֵב־צַדִּיק יִדְבַּק בְּתוֹרַת יְיָ וְהִיא תִדְבַּק בּוֹ׃
(ד) הַשְׂכֵּל עַל־דָּבָר בְּטֶרֶם תְּדַבֵּר וְכִי הִשְׂכַּלְתָּ תֵּן מַעֲנֶה׃
(ה) לֵב־סָכָל כְּגַלְגַּל עֲגָלָה וּמַחְשַׁבְתּוֹ כְּאוֹפַן מֶרְכָּבָה׃ (ו) כְּסוּס
צוֹהֵל אֶל כָּל־רוֹכֵב כֵּן הַלֵּץ מִתְלוֹצֵץ עַל כָּל־דָּבָר׃ (ז) מַה
יּוֹם מִיּוֹמַיִם יֹאמַר הֲלֹא כֻלָּמוֹ מִן־הַשֶּׁמֶשׁ יֵאוֹרוּ׃ (ח) אוּלָם
בִּתְבוּנָתוֹ הִבְדִּילָם יְיָ לְמוֹעֲדִים וְלִתְקוּפַת הַשָּׁנָה׃ (ט) מֵהֶם
בָּחַר וְקִדֵּשׁ וּמֵהֶם מִלֵּא יְמֵי הַשָּׁנָה׃ (י) הֲלֹא כָל־בְּנֵי־חֲלוֹף
מֵחֹמֶר קֹרְצוּ וְגַם אָדָם מֵעָפָר נוֹצָר׃ (יא) וּבְחָכְמָתוֹ הִפְרִידָם
יְיָ וַיַּפְלֶה דַּרְכֵיהֶם׃ (יב) מֵהֶם בֵּרַךְ וְקִדֵּשׁ וְהִגְדִּיל לְשָׂרָיו
שָׂם קִלֵּל וְהִשְׁפִּיל וְהִפִּיל לַחֲרָפוֹת׃ (יג) כְּחֹמֶר בְּיַד הַיּוֹצֵר
לכל

לְכֹל אֲשֶׁר־יַחְפֹּץ יַטֶּנּוּ כֵּן הָאָדָם בְּיַד עוֹשֵׂהוּ לְכָל־אִישׁ חֵלֶק
כִּרְצוֹנוֹ: (יד) אֶת הַטּוֹב בָּרָא לְעֻמַּת הָרָע וְאֶת הַחַיִּים לְעֻמַּת
הַמָּוֶת: (טו) וְכֵן הַצַּדִּיק מֵאֵם בָּרָשָׁע וְהָרָשָׁע בַּצַּדִּיק: (טז) לְכוּ
וַחֲזוּ מִפְעֲלוֹת עֶלְיוֹן שְׁנַיִם שְׁנַיִם זֶה לְעֻמַּת זֶה נִבְרָאוּ:
(יז) וְאָנֹכִי בָּאַחֲרוֹנָה הִתְעוֹרַרְתִּי כְּעוֹלֵל בַּבָּצִיר: (יח) בְּבִרְכַּת יי
מִלֵּאתִי וְנַחַת יִקְבִּי מָלֵא תְנוּבָה: (יט) בֹּאוּ וּרְאוּ כִּי לֹא לְמַעֲנִי
עָמַלְתִּי כִּי־אִם לִמְבַקְשֵׁי לֶקַח:
(כ) שִׁמְעוּנִי רוֹזְנִים וּנְסִיכֵי לְאֻמִּים וְשִׂימוּ עַל־לְבַבְכֶם:
(כא) אַל־תַּמְשֵׁל בְּךָ אִישׁ בְּחַיֶּיךָ לֹא־בֵן וְלֹא־אִשָּׁה לֹא־אָח
וְלֹא־רֵעַ: (כב) אַל־תַּעֲזֹב לְאַחֵר חֵילְךָ פֶּן־תִּנָּחֵם וְהָיִיתָ כְּעָנִי
בַּפֶּתַח: (כג) בְּעוֹד נְשָׁמָה בְּאַפֶּךָ כְּבוֹדְךָ לְאַחֵר לֹא־תִתֵּן:
(כד) טוֹב בָּנֶיךָ יְבַקְשׁוּ מִיָּדֶךָ מִבַּקֵּשׁ אַתָּה מִיָּדָם: (כה) הֱוֵה
גְבִיר לְקִנְיָנֶיךָ וּבִכְבוֹדְךָ לֹא־תִתֵּן דֹּפִי: (כו) בְּאַחֲרִיתְךָ כִּי־
קָרְבוּ יָמֶיךָ לָמוּת הַנְחִילֵם נַחֲלָתֶךָ:
(כז) מִסְפּוֹא מַשָּׂא וּמַקֵּל לַחֲמוֹר וְלֶחֶם וּמוּסָר וַעֲבוֹדָה
לָעָבֶד: (כח) הַעֲבֵד עַבְדְּךָ וְתָנוּחַ פַּנֵּק־אֹתוֹ וְיָסוּב אֶל־כָּל־
רוּחַ: (כט) כְּעֹל וָחֶבֶל לַשֶּׁכֶם כֵּן מַקֵּל וְשֵׁבֶט לְעֶבֶד בֶּן־מֶרִי:
(ל) שַׁלַּח אֹתוֹ לְפָעֳלוֹ פֶּן־יִרְפֶּה כִּי תְבוּאַת רִפְיוֹן חַטָּאת.
(לא) הַכְבֵּד עֻלּוֹ כְּפִי־כֹחוֹ וְאִם־יַמְרֶה עוֹד־הַקְשֵׁה: (לב) אַךְ
אַל־תַּעֲמִים עָלָיו לְמַרְבֶּה כִּי מִדָּה וְקֶצֶב לְכָל־דָּבָר: (לג) עֶבֶד
נֶאֱמָן שְׁמָר כְּנַפְשֶׁךָ כִּי נַפְשְׁךָ קְשׁוּרָה בְנַפְשׁוֹ: (לד) כִּשְׁאֵר
בְּשָׂרְךָ יִהְיֶה־לְּךָ וְאָהַבְתָּ לוֹ כָּמוֹךָ: (לה) כִּי אִם־בְּפֶרֶךְ תִּרְדֶּנּוּ
וַיִּמָּלֵט אַיֵּה אֵיפוֹא תְּבַקְשֶׁנּוּ:
לד (א) תִּקְוַת כְּסִילִים מַפַּח נָפֶשׁ וּבַחֲלוֹמָם יִרְאוּ עַל
כַּנְפֵי רוּחַ: (ב) בֹּטֵחַ בַּחֲלוֹם כְּמַחֲזִיק בְּצֵל צוֹפְנֵהוּ צְפַן רוּחַ:
(ג) חֶזְיוֹן לַיִל תְּמוּנַת הֶבֶל כְּמַיִם הַפָּנִים אֶל־פָּנִים: (ד) מִי־
יִתֵּן טָהוֹר מִטָּמֵא וֶאֱמֶת מִשָּׁקֶר אֵין־אֶחָד: (ה) חֶזְיוֹנוֹת נְבוּאוֹת
וַחֲלוֹמוֹת הֶבֶל הֵמָּה גַּם־יַחַד וְשׁוֹנֶה־בָּם בַּחֲבָלִים יְחֻבָּל
כְּאֵשֶׁת לֵדָה: (ו) אַל־תָּשֶׁת לִבְּךָ אֲלֵיהֶם אִם יי לֹא־שְׁלָחָם
לְנַסּוֹתְךָ: (ז) כִּי חֲלֹמוֹת אָדָם סִכְּלוּ רַבִּים וּבְמַשּׂוּאוֹת שָׁוְא
ומדוחים

ומדוחים נפלו : (ח) לא־בכזב ארח חיים כי תורת חכמה
על שפתי אמת :
(ט) לב חכם מלא דעת ונסה במסות נגידים ידבר :
(י) באין מסה מעט חכמה וברב מסות חכמה וגם ערמה :
(יא) ברב מסות הרביתי דעת ורבות ידעתי מאשר הגדתי :
(יב) מוקשי מות אפפוני סביב ומיד אלה נצלתי ונמלטתי :
(יג) רוח צדיק לעד יחיה כי ביראת יי מבטחו : (יד) ירא יי
לא־יירא ולא־יחת כי הוא משגבו וצור ישעתו : (טו) אשרי
הגבר ירא יי מה־רב משענתו ומעזו : (טז) עיני יי על־
בחיריו והוא מחסם ומגנם : (יז) מחסה משרב ומסתר מזלעפה
תומך כשלים וסומך נופלים : (יח) משיב נפש ומאיר עינים
נותן חיים וברכה עד־עולם סלה :
(יט) זבח רשעים תועבה ולקרבן לא־ירצה : (כ) אין
חפץ ליי בעלות רשע כי בעלה לא־יכפר עולה : (כא) זבח
זבח מחיל דלים כשוחט בן לעיני אביו : (כב) לחם עני מחית
נפשו וגזלו שפך דמו : (כג) חמס מחית רעהו לנפשו יארב
ועצר פעלת שכיר הרג יהרגהו : (כד) מה־לבונה כי־יבנה
ואחר יהרס · (כה) כן מתפלל ואחר יקלל הישמע יי צעקתו :
(כו) רחץ למת ושב ונגע איך יטהר : (כז) כן צם על־חטאו
ומוסיף לחטא תפלתו מי־ישמע וצומו מה־יועיל :
לה (א) נצור תורה זבח צדק ושמור מצוה קרבן רצון :
(ב) גמל טובה מגיש מנחה ועשה חסד מקריב תודה : (ג) סור־
מרע עבדת יי וחדל־פשע קרבן אשם : (ד) אל־תראה ריקם
את־פני יי כי כן צוית : (ה) עלת צדיק תדשן המזבח וריחו
ניחח לפני יי · (ו) מנחת תמים ערבה־לו ואזכרתה לא־
תשכח : (ז) בעין טובה כבד אלהיך וראשית פרי־אדמתך בל־
תגרע : (ח) הגש מנחתך בלב שמח ומעשרותיך בנפש
חפצה : (ט) הבה ליי מסת ברכתו וברצון־טוב את־מתנת
ידך : (י) כי אל־גמל יי וגמולו ישלם שבעתים : (יא) קרבן
עשקת זבח תועבה לא־תקריב כי לא לרצון יהיה לך :
כי

(יב) כִּי יְיָ שֹׁפֵט צֶדֶק וְלֹא יִשָּׂא פָנִים בְּמִשְׁפָּט: (יג) לֹא יַכִּיר
שׁוֹעַ לִפְנֵי־דָל וְצַעֲקַת דַּכִּים יִשְׁמַע יְיָ: (יד) אֶנְקַת אַלְמָנָה
וְיָתוֹם לֹא־יִבְזֶה וְעָנִי כִּי־יִשְׁפֹּךְ שִׂיחוֹ לֹא־יַשְׁקִין: (טו) דִּמְעוֹת
אַלְמָנָה תֵּרַדְנָה עַל לֶחֱיָהּ וְצַעֲקָתָהּ עַל־רֹאשׁ מוֹרִידָן: (טז) עֹבֵד
יְיָ בְּרָצוֹן יֵרָצֶה וּתְפִלָּתוֹ תַּגִּיעַ לַשְּׁחָקִים: (יז) אֶנְקַת דַּכָּא
תִּבְקַע עָבִים וְלֹא־תִדּוֹם עַד־כִּי־שָׁמַע אֵל: (יח) עַד־כִּי־יֵרָא יְיָ
וְיִשְׁפֹּט וְאֶת־רִיבוֹ יָרִיב: (יט) כִּי לֹא יְאַחֵר יְיָ לְשַׁלֵּם לְשֹׂנְאָיו וְלֹא־
יָשׁוּב עַד־כִּי־נִפֵּץ עַצְמוֹתָם: (כ) גַּם מִגּוֹיִם לֹא־יָסוּר אַפּוֹ עַד־
הִשְׁמִדָם וְשֵׁבֶט עָרִיצִים שַׁבֵּר יְשַׁבֵּר: (כא) כִּי בוֹחֵן לִבּוֹת וּכְלָיוֹת
אֱלֹהִים וּמְשַׁלֵּם לָאִישׁ כְּמַעֲשֵׂהוּ: (כב) גַּם אֶת־נִקְמַת עַמּוֹ יִקּוֹם
יְיָ וּבְגֹדֶל רַחֲמָיו יְשַׂמְּחֵם: (כג) כַּמָּטָר יַעֲרֹף בְּחַרְבוֹנֵי קַיִץ כֵּן
יְקַדְּמוּנוּ רַחֲמָיו לְעִתּוֹת בַּצָּרָה:

לו (א) אֱלוֹהֵי אֲדוֹן כָּל־נוֹצָר רַחֵם עָלֵינוּ וּרְאֵה בְעָנְיֵנוּ:
(ב) שְׁפֹךְ חֲמָתְךָ עַל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא יְדָעוּךָ וְהָרֵם יָדְךָ עָלֵימוֹ
לְמַעַן יֵדְעוּן עֹז גְּבוּרָתֶךָ: (ג) הַרְאֵם כְּבוֹד תִּפְאַרְתְּךָ לְעֵינֵינוּ
כַּאֲשֶׁר הִקְדַּשְׁתָּ שִׁמְךָ בָּנוּ לְעֵינֵיהֶם: (ד) לְמַעַן יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ כָּמוֹנוּ
כִּי אֵין אֱלוֹהַּ מִבַּלְעָדֶיךָ: (ה) חַדֵּשׁ־נָא אוֹתוֹתֶיךָ וְהַפְלֵא כָּל־
נִפְלְאוֹתֶיךָ הָרֵם יְמִינְךָ וּזְרוֹעַ עֻזְּךָ לְמַעַן יְסַפְּרוּ רֹב מוֹפְתֶיךָ:
(ו) הָעֵר אַפְּךָ וּשְׁפוֹךְ זַעַמְךָ לְהַשְׁבִּית אוֹיֵב וּמִתְנַקֵּם: (ז) הָחִישָׁה
עֵת יְשׁוּעָתְךָ וּזְכוֹר בְּרִיתְךָ לְמַעַן נְסַפֵּר פִּלְאֵי מַעֲשֶׂיךָ: (ח) אֵשׁ
אַפְּךָ תְּבַלַּע פְּלֵטֵימוֹ וְצוֹרְרֵי עַמְּךָ כָּרֹת יִכָּרֵתוּן: (ט) הָפֵר עֲצַת
רָאשֵׁי אוֹיְבֵינוּ הָאֹמְרִים הֶאָח יָדֵנוּ רָמָה: (י) קַבֵּץ נְפוּצֵי שִׁבְטֵי
יַעֲקֹב לְמַעַן יִהְיוּ עַם־נַחֲלָתְךָ כְּבָרִאשׁוֹנָה: (יא) רַחֵם יְיָ עַל־
עַמְּךָ אֲשֶׁר נִקְרָא שִׁמְךָ עָלָיו עַל־יִשְׂרָאֵל בִּנְךָ בְּכוֹרֶךָ:
(יב) רַחֵם עַל־יְרוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ עַל־צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ:
(יג) מַלֵּא צִיּוֹן רוּחַ מִשְׁפָּטֶךָ וְעַל־עַמְּךָ הוֹפַע הֲדַר כְּבוֹדֶךָ:
(יד) חַדֵּשׁ בְּרִיתְךָ לָעָם סְגֻלָּתֶךָ וְהָקֵם נְבִיאֶיךָ כְּקֶדֶם: (טו) הָשֵׁב
גְּמוּל לִמְיַחֲלִים לָךְ וְיֵאָמְנוּ דִּבְרֵי חוֹזֶיךָ: (טז) שְׁמַע יְיָ לְקוֹל
עֲבָדֶיךָ וּבָרֵךְ אֶת־עַמְּךָ כְּבִרְכַּת אַהֲרֹן כֹּהֲנֶיךָ: (יז) לְמַעַן יֵדְעוּ
כָּל־יֹשְׁבֵי אֶרֶץ כִּי אַתָּה יְיָ אֱלֹהִים עַד־עוֹלָם סֶלָה:

כל

(יח) כל אכל ירד הבטן אך אכל מאכל יערב: (יט) כחיך
יבחן ציד כן לב־חכם יבין שפת שקר: (כ) לב עקש יזרה עמל
ולב נבון עובר בטח: (כא) כל נקבה לזכר תולד אך נקבה
מנקבה נבחרה: (כב) יפת תאר תשמח לב ואין חפץ דומה
לה: (כג) שפת־חן וטובת־לב אין־ערוך לאשר בעלה:
(כד) אשה טובה קנין טוב עזר כנגדו ומשען למנוחתו:
(כה) נחלה וגדר אין הבוק תבוק ובעל ואשה אין הבוק יבוק:
(כו) כגנב מתגנב מעיר לעיר כן נודד ממלון למלון וקן אין לו:
לז (א) רעי רעי כל־פה מצפצף ואין רע זולתי בפה:
(ב) אבן רעים נהפכו למרעים מרים המה ממות: (ג) הוי מבטן
מי פרצה המכשלה ותכס את־עין כל הארץ: (ד) בטוב הרע
כל־איש מתרועע וכי־תקרה איד כל־איש מתנודד: (ה) למלאות
בטנם יכחשו־לו ובעד אויב יתפשו מגן להגן בעדו: (ו) אל
תשכח הרע בלבבך וכי מצאה ידך זכרהו: (ז) כל יועץ מרים
עצתו ויש יועץ אך לטובת נפשו: (ח) לכן השמר מיועץ בטרם
בחנתו פן־ייעצך להכשילך: (ט) היטבת לעשות יאמר־לך
ומנגד יעמד לראות מה יקרה: (י) את איש עוין אתך אל־
תועץ ולאיש־קנאה לא־תגלה סודך: (יא) כי כנועץ את אשה
על־צרתה ורך־לבב על־מלחמה כן הוא: (יב) התשאל כנעני
על־מחירך וקנה על־ערך מרכלתך: (יג) התתיעץ את־כילי
עלי־תגמול את־אכזר על־חמלה ואת־עצל על־עבדה: (יד) התקח
עצה משכיר שנה לכלות מלאכה או מעבד נרפה עלי־יגיעה:
(טו) את כל־אלה לא־תועץ כי־אם שית לבך לברי־לב ואשר
יראת יי בלבבם: (טז) אשר לבבם כלבבך ובצרתך להם צר:
(יז) את־לבבך הועץ כי אין־נאמן ממנו וטובה עצתו
שבעתים מעצת צופים על־ראש הפסגה: (יח) ובכל־זאת קרא
אל יי אלהיך לבעבור יורך בדרך תבחר: (יט) בטרם תחל דבר
הועץ כי לפני מעשה עצה: (כ) הכרת פנים אות היא על
תמורת מחשבות הלב: (כא) ואחת מארבע תולד את־טוב ואם־
רע אם־חיים ואם־מות וארבעתם ביד הלשון: (כב) יש ערום
יוכיח

יוֹכִיחַ רַבִּים וְלֹא יוֹעִיל לְנַפְשׁוֹ כִּי אַךְ בִּשְׂפָתָיו יִתְחַכָּם׃ (כג) בּוּז
יָבוּזוּ־לוֹ וְאֶת־לֶחֶם חֻקּוֹ יֶחְסָר׃ (כד) כִּי יְיָ צָפַן מִשֵּׂכֶל לִבּוֹ
וְחָכְמָה בַּבְּטוּחוֹת אָיִן׃ (כה) אַךְ יֵשׁ חָכָם יֶחְכַּם לְנַפְשׁוֹ וּפְרִי
שְׂפָתָיו יְסַלְסְלֵהוּ׃ (כו) פִּי נָבוֹן יֶהְגֶּה דַעַת וְלוֹ עֵצָה וְתוּשִׁיָּה׃
(כז) בְּרָכוֹת יָחוּלוּ עַל רֹאשׁוֹ וְכָל רוֹאָיו יְהַלְלוּהוּ׃
(כח) מִסְפַּר שְׁנוֹת אֱנוֹשׁ חָצָצוּ וְלִימֵי יִשְׂרָאֵל אֵין סְפוּרוֹת׃
(כט) אִישׁ תְּבוּנוֹת יְהֻלָּל בַּקָּהָל וְזִכְרוֹ לֹא־יָסוּף לָנֶצַח׃ (ל) בְּנִי
הַשְׂכֵּל כָּל־חֶלְדְּךָ עָלֶיךָ וְאִם עַוְלָה בִלְבָבְךָ הַרְחִיקֶהָ׃ (לא) לֹא כָל־
דָּבָר יִכּוֹן לְכָל־אָדָם וְלֹא כָל־נֶפֶשׁ יִסְכֹּן לְכָל־חֵפֶץ׃ (לב) אַל תְּעַנֵּג
רַב־דֶּשֶׁן נַפְשֶׁךָ וְאַל תַּלְעִיט בִּטְנְךָ מַעֲדַנִּים׃ (לג) כִּי בְרָב־אֹכֶל
רֹב מַכְאוֹב וּתְבוּאַת זוֹלֵל כְּאֵב בָּטֶן׃ (לד) הֲרוּגֵי זוֹלְלוּת עֲצוּמִים
וּמְכַלְכֵּל אֲרוּחָתוֹ יַאֲרִיךְ יָמִים׃
לח (א) הַדֵּר פְּנֵי־רוֹפֵא וְכַבְּדֵהוּ כִּי יָקוּם־לְךָ בְּעֵת צָרָה׃
(ב) הָרוֹפֵא וְהַמַּרְפֵּא יְצָרָם יְיָ וּמְלָכִים יְכַבְּדוּהוּ׃ (ג) חָכְמַת רוֹפֵא
תְּרוֹמְמֶנּוּ וּנְגִידִים עָלָיו יִתְמָהוּ׃ (ד) סַמִּים הִצְמִיחַ יְיָ מִן־הָאֲדָמָה
וְנָבוֹן לֹא־יָקוּץ בָּמוֹ׃ (ה) הֲלֹא הִמְתִּיק בָּמוֹ מֵי הַמָּרִים לְהוֹדִיעַ
כֹּחָם לִבְנֵי־אָדָם׃ (ו) וְחָכְמָה אָצַל לִילוּדֵי אִשָּׁה לְהִתְפָּאֵר בְּרֹב
נִפְלְאוֹתָיו׃ (ז) לְמֶרְקַחַת יִרְקָחֵם הָרוֹקֵחַ אַךְ קָצְרָה יָדוֹ לְרַפֵּאת
אִם יְיָ לֹא יִתֵּן חַיִּים עַל־פְּנֵי הָאָרֶץ׃ (ח) לָכֵן כִּי־חָלִיתָ בְּנִי הַעְתֵּר
מַהֵר אֶל יְיָ וְהוּא יִרְפָּאֶךָ׃ (ט) סוּר מֵרָע וְהַרְחֵק מֵאָוֶן כַּפֶּךָ וְהַזְכּוֹת
לִבְּךָ אֶל־יְיָ׃ (י) הַקְטֵר קְטֹרֶת לְאַזְכָּרָה וְהַקְרֵב סֹלֶת לְמִנְחָה וְהַסֵּךְ
נֶסֶךְ שֵׁכָר לַיְיָ כְּמִתְחַטֵּא׃ (יא) וְאָז הַפְקֵד בְּיַד הָרוֹפֵא נַפְשְׁךָ כִּי
מֵאֵת יְיָ הוּא וְלֹא תְּשַׁלְּחֶנּוּ עַד כִּי־נִרְפֵּאתָ׃ (יב) יֵשׁ רוֹפֵא אֲשֶׁר
תַּעֲלֶה לְךָ עַל יָדוֹ אֲרוּכָה כִּי־יִקְרָא אֶל יְיָ לְעָזְרוֹ לְמַעַן הַחֲיוֹת
נַפְשֶׁךָ׃ (יג) הַחוֹטֵא לֵאלֹהִים יִפֹּל בִּידֵי רוֹפֵא׃
(יד) הוֹרֵד דִּמְעָה לְמֵת בְּנִי וּסְפֹד עָלָיו כְּבַעַל הַוַּת נַפְשֶׁךָ׃
(טו) כַּסֵּה גְוִיָּתוֹ בְּשִׂמְלָה כְּעֶרְכּוֹ וַהֲשִׁיבֵהוּ בְּכָבוֹד לְאַדְמָתוֹ׃
(טז) אַךְ יוֹם אוֹ־יוֹמַיִם הָרֵם קוֹלְךָ בִּבְכִי וּבְמִסְפֵּד כַּנָּכוֹן לְבַל יִלֹּנוּ
עָלֶיךָ׃ (יז) וְאַחַר הִנָּחֵם מִתּוּגָתֶךָ כִּי תְבוּאַת תּוּגָה מָוֶת וְכָל־
כְּאֵב־לֵב יַחֲלִישׁ וְיָמִית׃ (יח) בְּהוּסְרוֹ מִפָּנֶיהָ תָּסוּר הַתּוּגָה כִּי
חַיֵּי

חַיֵּי קָשֶׁה־יוֹם בְּרוּחוֹ יָלִינוּ׃ (יט) אַל תִּתֵּן לְדָאָגָה נַפְשֶׁךָ הֲסִירָהּ
וּזְכֹר אַחֲרִיתָהּ׃ (כ) כִּי מִיַּרְכְּתֵי שְׁאוֹל אֵין־הָשֵׁב תּוּגָתְךָ לֹא־
לְהוֹעִיל־לוֹ וְאַתָּה תָּרֵעַ לְנַפְשֶׁךָ׃ (כא) כְּמוֹת רֵעֲךָ כֵּן מוֹתְךָ
הַיּוֹם קְרָתָהוּ וּמָחָר תִּקְרֶךָּ׃ (כב) בְּנוֹחוֹ עַל־מִשְׁכָּבוֹ יָנוּחַ זִכְרוֹנוֹ
וְכִי־יָצְאָה נַפְשׁוֹ הִנָּחֵם עַל־נַפְשֶׁךָ׃
(כג) הוֹגֶה בְּדַת־אֵל לֹא־יַעֲמֹל בִּמְלָאכָה וְשׁוֹחֲרֵי תוֹרָה לֹא־
יִיגְעוּ בְּכַפָּם׃ (כד) חוֹרֵשׁ בַּבָּקָר אֵיךְ־יַחְקֹר וְנוֹהֵג בַּמַּלְמֵד אֵיךְ־
יְלַמֵּד׃ (כה) בְּעָמָל וָפֶרֶךְ יְבַלֶּה שְׁנוֹתָיו וְתָמִיד שִׂיחָתוֹ אֶת־
פָּרִים׃ (כו) הֶגְיוֹנֵי לְבָבוֹ לְשַׂדֵּד אַדְמָתוֹ וְלִבְלוֹל לִבְקָרָיו בֹּקֶר
וָעֶרֶב׃ (כז) חָרָשֵׁי עֵץ וָאֶבֶן יוֹמָם וָלַיְלָה לֹא־יִשְׁבֹּתוּ׃
(כח) וּמְפַתְּחֵי פִתּוּחִים עַל־מִשְׁמַרְתָּם יִשְׁקוֹדוּן לְתָאֵר וּלְשַׁנּוֹת
מַעֲשֵׂימוֹ בְּהַשְׂכֵּל׃ (כט) חָרַשׁ בַּרְזֶל עַל־פְּעֻלָּתוֹ יֶחֱרַשׁ וְעָיְפָה
נַפְשׁוֹ מֵעֲשַׁן הָאֵשׁ וּמַהֲלֻמוֹת פָּעַם׃ (ל) בְּעֵינָיו יַחְקֹר אֶל־תַּכְלִית
כֶּלִי וּמִקּוֹל הַפַּטִּישׁ תְּצִלֶּינָה אָזְנָיו וְכָל־חֶפְצוֹ אַךְ לְלַטֵּשׁ וּלְהֵיטִיב
וּלְהַיְשִׁיר פָּעֳלוֹ׃ (לא) יוֹצֵר חֶרֶשׂ עַל הָאָבְנַיִם יַעֲמֹל בְּרַגְלוֹ יְגַלֵּל
גְּלִילוֹ וְעֵינָיו עַל־מִדָּה וָעֶרֶךְ יַבִּיטוּ׃ (לב) פַּעַם יוֹצֵר הַכֶּלִי בְּיָדוֹ
וּפַעַם יְרַכֵּךְ הַטִּיט בְּרַגְלוֹ׃ (לג) אַחַר יַחְשֹׁב לְדַשֵּׁן הַכִּבְשָׁן
וְלָטוּחַ הַכֶּלִי בְּטִיחַ׃ (לד) כָּל־אֵלֶּה יִבְטְחוּ בַּעֲמַל יְדֵימוֹ וְאֶל־
כָּל־תַּכְלִית יַחְקוֹרוּ׃ (לה) בְּכָל־עִיר וָעִיר לֹא־יִפָּקֵד מוֹשָׁבָם
וּבְהִפָּקְדָם לֹא־יָלִין בָּהֵן אִישׁ וְלֹא־יָדוּר בָּהֵן אָדָם׃ (לו) אֶפֶס כִּי
לָעֵצָה לֹא־יִכּוֹנוּ וּבִקְהַל־עָם לֹא יָרֹמוּ׃ (לז) עַל כִּסֵּא מִשְׁפָּט
לֹא יֵשֵׁבוּ כִּי לֹא־יֵדְעוּ דַּת וָדִין׃ (לח) נִבְעַר לִבָּם מִדַּעַת לַעֲשׂוֹת
מִשְׁפָּט וּמְלִיצָה אֵין בְּפִיהֶם׃ (לט) אֲבָל כָּל־צָרְכֵי אֶרֶץ בְּיָדָם
יִכּוֹנוּ לָכֵן תַּחַת מַשָּׂאָם יוֹם וָלַיְלָה יִרְבָּצוּן׃
לט (א) לֹא־כֵן שָׂם לִבּוֹ לְתוֹרַת יְיָ בְּשֶׁבֶת תַּחְכְּמוֹנִי
מוֹשָׁבוֹ וּבִנְבִיאָיו אֵל יִתְבּוֹנָן׃ (ב) דִּבְרֵי אַנְשֵׁי־שֵׁם יִדְרֹשׁ
וּבְאָמְנֵי מְשָׁלֵיהֶם יֵרֵד׃ (ג) עַל תַּעֲלוּמוֹתֵיהֶם יַשְׂכִּיל לַחְקֹר
כָּל־חִידָה וּמְלִיצָה׃ (ד) לוֹ יָאוּת מִשְׁמֶרֶת שָׂרִים וּמַהֲלָךְ בֵּין
נְגִידִים׃ (ה) הוּא יַעֲבֹר אַרְצוֹת גּוֹיִם וְאֶת־הַטּוֹב וְאֶת־הָרָע
יָעִיר׃ (ו) בֹּקֶר יְשַׁחֵר פְּנֵי־יוֹצְרוֹ וְלִפְנֵי אֱלֹהִים יִשְׁפֹּךְ שִׂיחוֹ׃
שפתותיו

(ז) שפתותיו תביענה תהלה ליי ועל חטאותיו יבקש רחמים :
(ח) אם בעיני אל עליון ירצה יופיע עליו אור חכמתו : (ט) יערף
לקחו כמטר ועל־שפתיו הלל ותודה ליי : (י) כל־מחשבותיו
יכוננו להבין מצפוני חכמתו : (יא) תוכחת מוסר יגלה בשער
ותורת יי כל־תהלתו : (יב) רבים ישבחו חכמתה והיא תקום
לעולם ועד : (יג) זכרו ישאר לנצח ושמו ינון לדור ודור :
(יד) גוים ולאמים יספרו תהלתו ובמקהלות ירממו : (טו) בחייו
יברך שמו מאלף ובמותו אין־קץ לזכרו :
(טז) עוד מלים מלאתי ורוחי בקרבי כסהר במלאו :
(יז) שמעוני בני קדושי אל ותפרחו כשושנה על יבלי־מים :
(יח) ריח ניחוחכם כריח לבונה כחבצלת תציצו ותגלו בשם :
(יט) זמרו תהלה לאלהינו הללוהו על רב נפלאותיו : (כ) הבו
ליי כבוד שמו שירו תהלתו בנבל ובכנור : (כא) אמרו ליי כי־
טובים כל־מעשיו ולכל־דבריו עת ומועד : (כב) מי־יאמר
מה־זה ועל־מה זה כי כלמו נחמדים בעתם : (כג) בדברו
נצבו כמו־נד נוזלים וחומות קפאו בלב־ים : (כד) הוא יצוה
ובחסדו יקום כל־דבר מי־יאמר אליו מה־תעשה : (כה) לפניו
נגלו מפעלי כל־בשר ותעלומה אין מנגד עיניו : (כו) כי
מעולם עד־עולם ישורו ודבר לא־נכחד ממנו : (כז) מי־זה
יאמר למה־זאת כי יש תכלית לכל נוצר : (כח) ברכתו
תזל כמו־זרם והארץ רותה חשרת מים : (כט) אולם בתגרת
ידו יפגע גוים כהפך ארץ פרי למלחה : (ל) מעז לתם דרך
יי ומחתה לפעלי און : (לא) מראשית הטובות לטובים נבראו
והרעות לרעים הוכנו : (לב) כל־חפצי אדם לחיים הם אש ומים
ברזל מלח וקמח דבש וחלב תירוש יצהר ושמלה : (לג) כל־אלה
מטיבים לטובים ולרעים לרעה יהפכון : (לד) גם רוח לשבט נברא
ובעז אפו ישחית יחבל : (לה) בשצף קצף ישתער והיה לבער
כי בעברת יי יעבר : (לו) גם אש וברד כפן ומות לשפטים
נבראו : (לז) שן־בהמות נחש ועקרב ושלח לשבט בוגדים
נכונו : (לח) ובדברו כלמו שמחים לעשות רצונו וכי יקראו
לפקד

לִפְקֹד אֶת־־הָאָרֶץ לֹא יְאַחֵרוּן וְלֹא יִפָּקֵדוּן ׃ (לט) עַל כָּל־־זֹאת
מֵרֹאשׁ הִשְׂכַּלְתִּי וְנָתַתִּי אֶת־־לִבִּי לְהַעֲלוֹתָם עַל סֵפֶר ׃ (מ) כָּל
מַעֲשֵׂי יָהּ אַךְ טוֹבִים וְכֻלָּמוֹ יָפִים בְּעִתָּם ׃ (מא) אַל תֹּאמַר זֶה
נוֹפֵל מִזֶּה כִּי לְעֵת נָכוֹן נְכוֹחִים כֻּלָּמוֹ ׃ (מב) לָכֵן בְּקֶרֶב וּכְלָיוֹת
הַלְלוּהוּ וּבָרֲכוּ שֵׁם יְיָ לְעוֹלָם סֶלָה ׃

מ (א) חַיֵּי בְּנֵי־־אָדָם עָמָל מָלֵאוּ וְעֹל כָּבֵד עַל־־שִׁכְמָם
יִשָּׂאוּ ׃ (ב) מִגּוֹחָם מֵרֶחֶם אִמָּם עַד שׁוּבָם אֶל־־הָאֲדָמָה אֵם
כָּל־־חָי דְּאָגָה וָפַחַד תּוֹחֶלֶת וָמָוֶת מְנַת חֶלְקָמוֹ ׃ (ג) מִמֶּלֶךְ
יוֹשֵׁב עַל־־כִּסְאוֹ עַד־־שַׁחָה לֶעָפָר נַפְשׁוֹ מִנֹּשֵׂא נֵזֶר וְאַבְנֵי יָקָר
עַד חֲגוֹר־־שָׂק ׃ (ד) אַךְ קֶצֶף קִנְאָה וְשִׂטְנָה רִיב אָסוֹן וּמָדוֹן
וְצָרַת־־עָיִן ׃ (ה) גַּם עַל־־מִשְׁכָּבוֹ בַּלֵּילוֹת רַעְיוֹנֵי רוּחַ יְבַעֲתוּהוּ ׃
(ו) בִּמְעַט שְׁנָתוֹ לֹא־־יָנוּחַ וּמֵחֶזְיוֹנֵי אֵימִים יְבָהֵל כַּצּוֹפֶה עַל־־
רֹאשׁ הָהָר ׃ (ז) בַּהֲקִיצוֹ עֵת יִרְאֶה כִּי שָׁוְא תְּמוּרָתוֹ כְּפָלִיט
מִשָּׂדֶה הֲרֵגָה יִנָּפֵשׁ ׃ (ח) כֵּן דֶּרֶךְ כָּל־־בָּשָׂר מֵאָדָם וְעַד־־בְּהֵמָה
וְעוֹד שִׁבְעָתַיִם לַחוֹטֵא ׃ (ט) דָּם וָהֶרֶג רִיב וָחֶרֶב אָסוֹן וְרָעָב נֶגַע
וָשַׁחַת נִצְפְּנוּ לָרְשָׁעִים וְגַם הַמַּבּוּל הָיָה בִּגְלָלָם ׃

(י) כָּל יְלִיד־־עָפָר לֶעָפָר יָשׁוּב כַּמַּיִם שָׁבִים אֶל־־הַיָּם ׃
(יא) שׁוֹחַד וָעָוֶל יֹאבֵדוּ וֶאֱמֶת לְעוֹלָם עוֹמָדֶת ׃ (יב) הוֹן רָשָׁע
כְּנַחַל יִיבָשׁ וְיַעֲבֹר כָּרַעַם בַּמָּטָר ׃ (יג) בִּרְבוֹת חֵילוֹ יְשַׂמַּח־־בּוֹ
וְאַחֲרִיתוֹ עֲדֵי־־אֹבֵד ׃ (יד) צֶאֱצָאֵי רֶשַׁע לֹא יְנוּבוּן כִּי שָׁרְשָׁם
נֶטַע בְּצִחִיחַ סָלַע ׃ (טו) אִם־־גַּם מִיבְלֵי מַיִם יִרְטָבוּ לִפְנֵי כָל־
חָצִיר יִיבָשׁוּ ׃ (טז) גְּמוּל חֶסֶד כְּגַן בְּעֵדֶן וּצְדָקָה תַּעֲמֹד לָנֶצַח ׃
(יז) אַשְׁרֵי אִישׁ שָׂמֵחַ בְּחֶלְקוֹ וְאֹכֵל לַחְמוֹ בִּיגִיעַ כַּפָּיו טוֹב מִמֹּצֵא
שָׁלָל רָב ׃

(יח) בָּנִים וּבִנְיַן־עִיר מְקִימֵי־שֵׁם הֵמָּה וְטוֹב מִשְּׁנֵיהֶם אִשָּׁה
תְּמִימָה ׃ (יט) יַיִן וְשִׁיר מְשַׂמְּחִים הַלֵּב וְאַהֲבַת חָכְמָה עָלְתָה
עַל־־שְׁנֵיהֶם ׃ (כ) חָלִיל וְכִנּוֹר יַנְעִמוּ לָאֹזֶן וּמִשְּׁנֵיהֶם אִמְרֵי־שֶׁפֶר ׃
(כא) חֵן וְיֹפִי נֶחְמָדִים לָעַיִן וּנְאוֹת דֶּשֶׁא נִבְחָר מִשְּׁנֵיהֶם ׃ (כב) טוֹב
כִּי־יִדְבַּק אִישׁ בְּאָחִיו וְטוֹב מֵהֶם אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ ׃ (כג) אָח וְעוֹזֵר
שׁוֹבִים בְּצָרָה וּגְמוּל חֶסֶד טוֹב מִשְּׁנֵיהֶם ׃ (כד) כֶּסֶף וְזָהָב יִרְכְּמוּ
לב

לֵב גָּבֶר וְיִרְאַת יְיָ טוֹבָה מִשְּׁנֵיהֶם׃ (כה) הוֹן וָעֹשֶׁר יְעוֹדְדוּ מִצְעָדֵי
אִישׁ וַעֲצָה טוֹבָה נִבְחָרָה מֵהֶם׃ (כו) יִרְאַת יְיָ לֹא־תֶחְסַר
דָּבָר וְלֹא־תִשְׁאַל מֵאַיִן יָבֹא עֵזֶר׃ (כז) יִרְאַת יְיָ כְּגֶפֶן פּוֹרִיָּה
וְתִפְאַרְתָּהּ עַל־כָּל רוֹמֵמָה׃
(כח) בְּנִי מְנַע רַגְלְךָ מִנְּדֹד לַלָּחֶם כִּי טוֹב הַמָּוֶת מֵחַיֵּי
נְדוּדִים׃ (כט) חַיֵּי־אִישׁ שׁוֹקֵד עַל־שֻׁלְחַן אֲחֵרִים אֵינָם חַיִּים׃
(ל) אוֹכֵל פַּת־זָרִים נַפְשׁוֹ יַשְׁפִּיל וּרְחַב־לֵב יָקוּץ בְּלֶחֶם
הַקִּלְקֵל׃ (לא) לֶחֶם עֹנִי יִנְעַם לְלֹא יָדַע בֹּשֶׁת אַךְ אֵשׁ אֹכֶלֶת
הוּא בְּבִטְנוֹ׃

מא (א) מַר הַמָּוֶת לְאִישׁ שָׁלֵו וְכָל־טוֹב תּוֹעָפוֹת לוֹ׃
(ב) לְחָדֵל עָמָל וְיָדוֹ תַּצְלִיחַ וְאֹכֶל עוֹד יֶעֱרַב לְחִכּוֹ׃ (ג) מָתוֹק
הַמָּוֶת לִקְשֵׁה־יוֹם וּלְאִישׁ חַלָּשׁ וְזָקֵן עֵת דָּאֹג יִדְאַג וְתוֹחֶלֶת
אָיִן׃ (ד) אֶת־הַמָּוֶת אַל־תִּירָא כִּי חֹק אֱלֹהִים הוּא עַל כָּל־
בָּשָׂר גַּם לַקַּדְמוֹנִים וְגַם לָאַחֲרוֹנִים׃ (ה) הֲתוּכַל לַמְרוֹת אֶת־פִּי
יְיָ אִם עֶשֶׂר אִם מֵאָה וְאִם אֶלֶף שָׁנִים תִּחְיֶה מִיַּד שְׁאוֹל אֵין
מַצִּיל׃
(ו) זֶרַע פֹּשְׁעִים וְדֹבְקֵי־בָם בָּנִים מַשְׁחִיתִים הֵם׃ (ז) נַחֲלַת
יַלְדֵי־פֶשַׁע תֹּאבֵד וְצֶאֱצָאֵיהֶם קָלוֹן יִנְחָלוּ׃ (ח) עַל־אָב בְּלִיַּעַל
יִזְעַף לָבָם כִּי בַעֲבוּרוֹ גַּם־הֵמָּה לְשִׁמְצָה׃ (ט) אוֹי לַפֹּשְׁעִים
עוֹזְבֵי מִצְוֹת יְיָ׃ (י) כִּי אִם־יִשְׁרְצוּ לֹא יִפְרְצוּ וַאֲשֶׁר יוֹלִידוּ יֹאבֵדוּ
וּבְמוֹתָם תְּקֻלַּל חֶלְקָתָם׃ (יא) יוֹצְאֵי עָפָר לֶעָפָר יָשׁוּבוּן וְרָשָׁע
יֵרֵד מִקְּלָלָה לַאֲבַדּוֹן׃ (יב) מִסְפַּד אָדָם עַל בְּשָׂרוֹ וְשֵׁם רָשָׁע
לָעַד יִכָּרֵת׃ (יג) לָכֵן בְּנִי הִזָּהֵר בְּשֵׁם טוֹב כִּי יָקָר הוּא מֵאַלְפֵי
זָהָב וָכָסֶף׃ (יד) לְחַיִּים טוֹבִים יֵשׁ קֵץ וְאֵין קֵץ לְשֵׁם טוֹב׃
(טו) שִׁמְעוּ בָנַי לְקוֹל תּוֹכַחְתִּי וְשָׁלוֹם לָכֶם׃ (טז) חָכְמָה מְסֻתָּרָה
וּמַטְמוֹן טָמוּן מַה יּוֹעִילוּ גַּם שְׁנֵיהֶם׃ (יז) טוֹב אֱוִיל מְכַסֶּה אִוַּלְתּוֹ
מֵחָכָם מַסְתִּיר חָכְמָתוֹ׃ (יח) וְעַתָּה לִמְדוּ בֹשֶׁת מִדְּבָרַי כִּי לֹא
כָּל־עֵת הַבּוּשָׁה נְכוֹנָה וְלֹא הִיא עַד תָּמִיד עַל הָאֱמֶת׃ (יט) אָב
וָאֵם בּוֹשׁוּ מִנְּאוּץ וּמִשַּׂר־עַם בּוֹשׁ מִכַּחַשׁ׃ (כ) בּוֹשׁוּ שׁוֹפֵט וְנָשִׂיא
מֵהַטּוֹת מִשְׁפָּט וְעַם הָאָרֶץ מִמֶּרִי׃ (כא) בּוֹשׁ רֵעַ מִבְּגֹד בְּרֵעֲךָ וְשָׁכֵן
בּוֹשׁ

בוש מגזל : (כב) התבושש ממעול בתורת יי ומהקל לחם
מאכל כי תשען עליו בזרועך : (כג) בוש מתת ומקחת שחד
ומהעלים עינך מדרשי שלומך : (כד) בוש מהביט פני־זונה
ומהסתיר פניך משאר בשרך : (כה) התבושש מקחת אחזת רעך
ומחמד אשת עמיתך : (כו) מהתאוות אמתו ולארב אל־
משכבה : (כז) בוש מהכלים פני־אחיך כי־פתחת־לו ידך :
(כח) התבושש מהגיד כל אשר־שמעת ומגלות סוד רעך :
(כט) אם מאלה תבש אשריך כי תמצא חן בעיני כל־אדם :
מב (א) אך מאלה לא־תבוש ולא־תשא פני־גבר כי־
יחטיאך : (ב) משמר את־מצות יי ומהרשיע רשע בהשפטו :
(ג) מלכת במישור את־אחיך ואת־הנכרי ומהנחיל לאיש
נחלתו : (ד) מהזהר במדה ובמשקל אם־רב ואם־מעט :
(ה) מהיות תמים במקנה ובממכר משחר בניך במוסר ומיסר
עבד מרי בשבט : (ו) מסגר הכל במסגר אם־רעה אשתך
וידים רבות תסובבוך : (ז) מתת כל־דבר במדה ובמספר
ומהעלות על־ספר את־אשר־תקח ותתן : (ח) מתת לפתאים
לקח וגם לישישים כי־יתהרו בצעירים : (ט) אז יישירו דרכיך
וכל־פה יהלל צדקתך :
(י) בת לא־ארשה תמוגג לב אביה ומפחדה נדדה שנתו :
(יא) אם־צעירה פן־תעגן ואם־תנשא פן־תשנא : (יב) אם־
בתולה פן־תפתה ותהר בבית אביה ואם־בעולה פן־תשטה
או תהי עקרה : (יג) שמר בתך משרכת דרכיה לבל יביטו־בך
שורריך : (יד) פן ירחיבו פיהם עליך ופניך יכלמו בשער :
(טו) אל־תביט אל־יפה־תאר איש ואל־תשב בחברת נשים :
(טז) כי מבגד יצא עש ומאשה תצא רעה : (יז) טוב שבת עם
נבל משבת עם אשה יפהפיה כי בשת וקלון תכסך :
(יח) ועתה אזכרה מעשי־יה ואשר ראיתי אספרה במו־פי :
(יט) שמשו תזרח ותגיה הכל ואור יפעתה הדרת כבודו : (כ) מי
מקדושים יספר פלאיו בחוללו ארץ ותבל כי הכל מלא תפארתו :
(כא) עיניו תשורינה עמקי תהומות עפעפיו יבחנו כליות ולב :
לפניו

(כב) לְפָנָיו נִגְלוּ תַּעֲלוּמֵי לֵב וְכָל־מַדָּע הוּא יֹדֵעַ צוֹפֶה וּמַבִּיט עַד
סוֹף הַדּוֹרוֹת׃ (כג) רֵאשִׁית וְאַחֲרִית גְּלוּיוֹת לְפָנָיו אֵין־נִסְתָּר
וְנֶעְלָם מִנֶּגֶד עֵינָיו׃ (כד) רַעְיוֹנֵי לֵבָב וְנִיב שָׂפָה לֹא נִפְלְאוּ מִמֶּנּוּ׃
(כה) נִפְלְאוֹתָיו מְלֵאוֹת חֵן וְהָדָר וּמֵעוֹלָם עַד־עוֹלָם בְּלִי־תוֹסֶפֶת
בְּלִי־מִגְרַעַת׃ (כו) מִי יוֹרֵהוּ עֵצָה וָדַעַת׃ (כז) מִפְּעָלֵי שַׁדַּי
נֶחֱמָדִים כֻּלָּמוֹ עַד־נִיצוֹץ יְנוֹצֵץ לְמַרְאֵה עֵינָיִם׃ (כח) חַיִּים כֻּלָּמוֹ
נֶצַח יַעֲמוֹדוּ וְכֻלָּם לְמִשְׁמַעְתּוֹ יָסוּרוּ׃ (כט) שְׁנַיִם שְׁנַיִם נִבְרָאוּ
אֶחָד לְעֻמַּת אֶחָד וּמִשְׁנֶה אֵין־כָּמוֹ׃ (ל) בְּטוּבָם יַשְׁלִימוּ אִישׁ
אֶת־אָחִיו וְעַיִן לֹא־תִשְׂבַּע תִּפְאַרְתָּם׃

מג (א) זֹהַר גָּבְהֵי שְׁחָקִים וּגְאוֹנוֹ רָקִיעַ בִּרְקִיעַ מַחֲמַדֵּי
לֵב וְעַיִן הֵמָּה׃ (ב) הַשֶּׁמֶשׁ יֵצֵא וְהִנֵּה אוֹר פֶּלֶא אֱלוֹהַּ תְּמִים־
דֵּעִים׃ (ג) בְּחֹם צָהֳרַיִם יָבְשָׁה הָאָרֶץ מִי יָכֹל לַעֲמֹד לְפָנָיו׃
(ד) עַזָּה חֲמָתוֹ מִנִּי־כִבְשָׁן שְׁלָשְׁתַּיִם לַהֲבָהוּ תְּלַהֵט הָרִים וְאוֹרוֹ
יְעַוֵּר עֵינָיִם׃ (ה) כַּבָּרָק יָרוּץ לָרוּץ אָרְחוֹ מַה־גָּדוֹל (יְיָ) וּמְהֻלָּל
עוֹשֵׂהוּ׃ (ו) יָרֵחַ עָשָׂה לְעֵת וּמוֹעֵד לְאוֹת עוֹלָם לְיָמִים וּלְשָׁנִים׃
(ז) מוֹעֲדֵי יְיָ עָלָיו נוֹסָדוּ וְנָגְהוֹ הוֹלֵךְ וְחָסוֹר׃ (ח) שְׁמוֹ יָרֵחַ כִּי
יַעֲשֶׂה יְרָחִים וּבְהַפְלֵא וָפֶלֶא יִרְבֶּה וְיִמְעַט׃ (ט) כֵּנֵס בְּמַחֲנֶה הוּא
בַּמְּרוֹמִים הַמֵּאִיר לִצְבָאֵי שָׁמַיִם׃ (י) גְּדוּדֵי כוֹכָבִים שָׁמָּה עֲרוּכִים
וְאוֹרָם יָהֵל בְּכָל־הָרָקִיעַ׃ (יא) עַל־פִּי יְיָ יֵלְכוּ בִּסְדָרִים לֹא־יִיעָפוּן
וְלֹא־יִיגָעוּן׃ (יב) הָרֵם עֵינְךָ לַקֶּשֶׁת בֶּעָנָן וְהַלֵּל עוֹשֵׂהוּ כִּי יָפִין
נָגְהוֹ בְּהוֹד וְהָדָר׃ (יג) כַּחוּג יָחוֹג פְּנֵי שָׁמַיִם וְיַד־יְיָ עָשָׂהוּ וַיַּרְקִיעֵהוּ׃
(יד) הוּא צִוָּה וַיַּשְׁלֵג שָׁלֶג וּבִדְבָרוֹ בְּרָקִים יָפוּצוּ חוּצָה׃ (טו) יִפְתַּח
אוֹצָרוֹ וַעֲנָנִים יִפְרוֹצוּ וְכָעוֹף יָעוּפוּ עַל־כַּנְפֵי רוּחַ׃ (טז) בְּעֻזּוֹ יִצְבֹּר
עַנְנֵי שַׁחַק וְאַבְנֵי בָרָד נִתְּכוּ אָרְצָה׃ (יז) הַמַּבִּיט לֶהָרִים וְיִתְפַּלָּצוּן
וּמִקּוֹל רַעְמוֹ תָּנוּט אָרֶץ׃ (יח) בִּדְבָרוֹ נִשַּׁב תֵּימָן וְצָפוֹן וְשֶׁלֶג
יָעִיף כְּעוֹף מְעוֹפֵף וְיִצְבְּרֵהוּ כָּאַרְבֶּה לַחֲמָרִים׃ (יט) לִבְנַת מַרְאֵהוּ
תְּשַׁמַּח עֵינַיִם וְעַל מְטַרַת עֻזּוֹ יִשְׁתּוֹמֵם כָּל־לֵב׃ (כ) כְּפוֹר כַּמֶּלַח
יְפַזֵּר אַרְצָה וּמַיִם יַקְפִּיא לְחִצִּים שְׁנוּנִים׃ (כא) מִצָּפוֹן יַשֵּׁב רוּחוֹ
וְנוֹזְלִים קָפְאוּ עַל־מִקְוֵה מַיִם יְכַסֶּה קֶרַח וְיַלְבִּישֵׁם שִׁרְיוֹן׃ (כב) בְּאַפּוֹ
יְפָרֵק הָרִים יְשִׁימוֹן יָשִׂים לְבָעֵר וְצִמְחֵי יַעַר יְבָעֵר כְּאֵשׁ אֹכֶלֶת׃
ולהשקיט

(כג) וּלְהַשְׁקִיט אֵלֶּה אֵד יַעֲלֶה וְטַל יֵרֵד וּמְחַדֵּשׁ פְּנֵי־־אֲדָמָה :
(כד) בִּדְבָרוֹ יַשְׁבִּיתַ דָּכְיֵי־־יָם שָׁם אִיִּים נָטְעוּ הֵנָּה וָהֵנָּה : (כה) יוֹרְדֵי־
יָם יְסַפְּרוּ מוֹרָאָהּ וַאֲנַחְנוּ שָׁמַעְנוּ וְנִפְעָמְנוּ : (כו) הֵמָּה יִרְאוּ מַעֲשֵׂי־
יָהּ כִּי בֵין־־חַיּוֹת שׁוֹנוֹת וְתַנִּינִים יַעֲבוֹרוּן : (כז) הַכֹּל פָּעַל אֵל
לְמַעֲנוֹ וּבְרוּחַ פִּיו הַכֹּל נוֹצָר : (כח) וְלָמָּה אוֹסִיף עוֹד לְסַפֵּר אִם
אֵין סְפִרוֹת לָמוֹ : (כט) סוֹף דָּבָר רוּחַ יְיָ בַּכֹּל : (ל) כִּי אִם־רוֹמְמַנוּהוּ
מָה הוּא וְהוּא רָם עַל־־רָמִים : (לא) גָּדוֹל יְיָ וְנוֹרָא מְאֹד וְלִגְדֻלָּתוֹ
אֵין חֵקֶר : (לב) רוֹמְמוּהוּ בְּעֹז וְתַעֲצֻמוֹת וְאַל־־תַּחְדְּלוּ וְלֹא
תַשִּׂיגוּהוּ : (לג) אֵי־זֶה עַיִן שֶׁזָּפַתּוּ וְאֵי־־זֶה פֶּה יְהַלֵּל מַהֲלָלוֹ כְּרֹב
גָּדְלוֹ : (לד) וְאֶפֶס קְצֵה פְּלָאָיו נְשׁוּרָה וְרֻבָּם מִמֶּנּוּ נִפְלָאוּ : (לה) כִּי
יְיָ יוֹצֵר הַכֹּל וּמֵחָכְמָתוֹ אָצַל לִירֵאָיו :

מד (א) וְאַף תְּהִלַּת אַנְשֵׁי־שֵׁם וִיקַר אֲבוֹתֵינוּ אַזְכִּירָה אִישׁ
אִישׁ בְּדוֹרוֹ : (ב) הִגְדִּיל יְיָ לַעֲשׂוֹת עִם־אֵלֶּה וּמֵרֹאשׁ הוֹדִיעַ גְּבוּרָתוֹ
בָּמוֹ : (ג) אֵלֶּה מָשְׁלוּ בִּתְבוּנָה בְּאַרְצָם וְאֵלֶּה עָשׂוּ גְּדוֹלוֹת בְּעַמָּם
וְעֵצָה וּנְבוּאָה עַל־שְׂפָתָם : (ד) בְּחָכְמָה שָׁפְטוּ אֶת־הָעָם וַיְלַמְּדוּם
תּוֹרַת חַיִּים : (ה) מוּסָרָם מָלֵא אִמְרֵי בִינָה שִׁיר וָזֶמֶר חִקְרֵי לִבּוֹתָם
וּתְהִלּוֹת יְיָ הֶעֱלוּ עַל־סֵפֶר : (ו) אוֹן וָהוֹן תּוֹעָפוֹת לָמוֹ וְהַשְׁקֵט וָבֶטַח
בְּמִשְׁכְּנוֹתָם : (ז) בְּדוֹרוֹתָם כָּבוֹד נָחָלוּ לְמֵרָחוֹק יָצָא שִׁמְעָם וְזִכְרָם
נִשְׁאַר לִבְרָכָה : (ח) וַאֲחֵרִים בְּאֵי־־כָבוֹד גָּוְעוּ וְאֵין־־שֵׁם וְאֵין שְׁאֵרִית
לָמוֹ : (ט) חַיָּתָם כְּלֹא־הָיְתָה וְתוֹלְדוֹתָם כְּמוֹהֶם : (י) אָמְנָם צִדְקַת
יְשָׁרִים עוֹמֶדֶת לָעַד וְזִכְרָם לֹא־־יָסוּף לְעוֹלָם : (יא) זַרְעָם יִשְׁאַר
לְנַחֲלָה וּבִבְרִית יְיָ יַעַמְדוּ כֻלָּמוֹ הֵם וְנִינָם וְנֶכְדָּם : (יב) צֶאֱצָאֵיהֶם
יָצִיצוּ לָנֶצַח וְזִכְרָם לְעוֹלָם לֹא־יִמָּחֶה : (יג) עַצְמוֹתָם בַּקֶּבֶר יָנוּחוּ
וּשְׁמָם יִחְיֶה לְדוֹר וָדוֹר : (יד) לְאֻמִּים יְשַׁבְּחוּ חָכְמָתָם וּתְהִלָּתָם
יְרַנְּנוּ בַקָּהָל :

(טו) בְּהִתְהַלֵּךְ חֲנוֹךְ אֶת־־אֱלֹהִים וְאֵינֶנּוּ כִּי לְקָחוֹ אֱלֹהִים
וַיַּצִּיגֵהוּ לְמָשָׁל עַמִּים : (טז) נֹחַ הָיָה אִישׁ תָּמִים וּלְעֵת קֶצֶף מָצָא
כֹּפֶר : (יז) בְּשֶׁטֶף מַבּוּל נִשְׁאַר לִפְלֵיטָה וַיְיָ כָּרַת בְּרִיתוֹ אִתּוֹ לְבִלְתִּי
הַשְׁחִית עוֹד כָּל־־בָּשָׂר : (יח) אַבְרָהָם הָיָה אַב הֲמוֹן גּוֹיִם וְאֵין
כָּמוֹהוּ יֻקַּר בָּאָרֶץ : (יט) בְּשָׁמְרוֹ אֶת־־מִשְׁמֶרֶת יְיָ וַיָּשֶׂם בְּרִיתוֹ
בִּבְשָׂרוֹ

בִּבְשָׂרוֹ כִּי מָצָא בַּמַּסָּה לְבָבוֹ נֶאֱמָן: (כ) וַיִּשָּׁבַע־לוֹ כִּי־יִתְבָּרְכוּ
בְזַרְעוֹ כֹּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ וּלְהַרְבּוֹת אֹתוֹ כְּחוֹל הַיָּם: (כא) לַהֲקִימוֹ עַד־
כּוֹכְבֵי שָׁמַיִם וּלְהַנְחִילוֹ נַחֲלָה מִיָּם עַד־יָם וּמִנָּהָר עַד־אַפְסֵי אָרֶץ:
(כב) אֶת בְּרִיתוֹ הֵקִים אֶת־יִצְחָק בַּעֲבוּר אַבְרָהָם אָבִיו וַיִּתְּנֵהוּ
לִבְרָכָה בָּאָרֶץ: (כג) וַיַּעֲמִידֶהָ לְיַעֲקֹב לְחֹק וַיְבָרְכֵהוּ לָרֶשֶׁת נַחֲלָה
וַיַּבְדִּילָהּ לִשְׁנֵים־עָשָׂר שָׁבֶט:

מה (א) מִמֶּנּוּ יָצָא מֹשֶׁה עֶבֶד יְיָ נְשׂוּא־חֵן בְּעֵינֵי אֱלֹהִים
וְאָדָם יִנּוֹן שְׁמוֹ לְעוֹלָם: (ב) כָּאָבוֹת הַקְּדוֹשִׁים הֱרִימוֹ אֵל וַיִּתְּנֵהוּ
מָגוֹר לִמְשַׂנְאָיו וְאוֹתוֹת וּמוֹפְתִים שָׂם בְּפִיהוּ: (ג) נֶגֶד מְלָכִים
כִּבְּדָהוּ יְיָ וַיִּתֵּן בְּיָדוֹ חֻקִּים יְשָׁרִים לְעַמּוֹ וְעֵינָיו רָאוּ כְּבוֹד אֱלֹהִים:
(ד) עַל־אֱמוּנָתוֹ וְעַנְוַת לִבּוֹ הִקְדִּישׁוֹ יְיָ וַיִּבְחַר־בּוֹ מִכָּל־אָדָם:
(ה) אֶת־קוֹלוֹ הִשְׁמִיעוֹ אֱלֹהִים וַעֲרָפֶל שָׂם סִתְרוֹ: (ו) פָּנִים אֶל־
פָּנִים הוֹדִיעָהוּ חֻקָּיו גַּם־תּוֹרַת חַיִּים וְחָכְמָה לְלַמֵּד עֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל
וּמִשְׁפָּט לְיַעֲקֹב: (ז) אִתּוֹ כָּמוֹהוּ הֵרִים וְהִקְדִּישׁ אַהֲרֹן אָחִיהוּ
וַיִּבְחַר־בּוֹ מִשֵּׁבֶט לֵוִי: (ח) בְּרִית כְּהֻנָּה כָּרַת אִתּוֹ לְמִשְׁמֶרֶת עוֹלָם
וַיַּלְבִּישׁוֹ בִּגְדֵי תִפְאָרֶת: (ט) מַעֲטֵה כָבוֹד עִטְּרָהוּ מִכְנְסַיִם מְעִיל
וְאֵפוֹד בַּעֲבֹתוֹת זָהָב: (י) פַּעֲמוֹנֵי זָהָב סָבִיב לִמְעִילוֹ וְנִשְׁמַע
קוֹלוֹ בְּבֹאוֹ אֶל־הַקֹּדֶשׁ לְזִכָּרוֹן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל: (יא) וּבִגְדֵי הַקֹּדֶשׁ
מַעֲשֵׂה רֹקֵם זָהָב וְאַרְגָּמָן וְאַבְנֵי־שֹׁהַם וְחֹשֶׁן הַמִּשְׁפָּט בָּאוּרִים
וְתוּמִּים: (יב) וְהַחֹשֶׁן מַעֲשֵׂה חֹשֵׁב וְהָאֲבָנִים מְסַבּוֹת מִשְׁבְּצוֹת
זָהָב וּפִתּוּחֵי חוֹתָם עַל מִסְפַּר שִׁבְטֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (יג) וְצִיץ זָהָב
עַל הַמִּצְנֶפֶת וּבוֹ חָרוּת קוֹדֶשׁ לַיְיָ: (יד) מַלְבּוּשֵׁי כָבוֹד וְתִפְאֶרֶת
הָיוּ־לוֹ וְכֻלָּם נֶחֱמָדִים לָעָיִן: (טו) כָּאֵלֶּה לֹא־נִרְאוּ לְפָנִים וְכָל־
זָר לֹא לָבַשׁ כְּמוֹהֶם כִּי בִגְדֵי קֹדֶשׁ הֵם לוֹ וּלְזַרְעוֹ אַחֲרָיו:
(טז) פַּעֲמַיִם בְּיוֹם הִקְרִיב עוֹלָה וּמֹשֶׁה מִלֵּא אֶת־יָדוֹ וַיִּמְשָׁחֵהוּ
בְּשֶׁמֶן הַקֹּדֶשׁ: (יז) בְּרִית עוֹלָם הוּא לוֹ וּלְזַרְעוֹ עַד־עוֹלָם לְכַהֵן
בַּקֹּדֶשׁ וּלְבָרֵךְ הָעָם בְּשֵׁם יְיָ: (יח) מִכָּל־אָדָם הִבְדִּילוֹ אֱלֹהִים
לְהַסֵּךְ וּלְהַקְטִיר וּלְכַפֵּר עַל־עַמּוֹ: (יט) מִשְׁמֶרֶת פְּקֻדָּתוֹ הִפְקִיד
עַל־יָדוֹ לָתֵת מִשְׁפָּט בְּיַעֲקֹב וְתוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל: (כ) בְּקוּם עָלָיו
אַנְשֵׁי־מֶרִי בַּמִּדְבָּר וַיִּתְגּוֹדְדוּ בְּקִנְאָתָם לַמְרוֹת כְּבוֹדוֹ עֲדַת קֹרַח

ודתן

ודתן ואבירם : (כא) וירא יי ויתאנף ותבלעם האדמה בחרון אפו
(כב) מופת נורא שם במו לכלם באש עברתו : (כג) ויי הרים
עוד כבוד אהרן וינחל לו נחלה : (כד) מראשית כל־פרי ומקדשי
יי הטריף־־לו לחמו לו ולזרעו אחריו : (כה) כי אין לו חלק בארץ
ויי חבל נחלתו : (כו) פינחס בן־־אלעזר השלישי ביקרו כי־קנא
את קנאת אלהיו : (כז) במרד העם התעורר רוח צדקתו וישב
חמת יי מישראל : (כח) ויי כרת אתו ברית כהנת עולם לשרת
בקדשו ולכפר על־־עמו : (כט) וכאשר נשבע לדוד בן־ישי לבלתי
הסר שבט מיהודה כן הנחיל משמרת הכהנה לאהרן ולזרעו
לשפט את־־העם וללמדו דעת : (ל) למען ישאר כבודם לעולם
ותפארתם לא־־תסור מזרעם :

מו (א) אחרי משה קם יהושע בן־־נון איש חיל ונביא יי :
(ב) כשמו כן הוא כי הושע הושיע את־־בחירי־־אל נקם השיב
לצריו ולעמו הנחיל נחלה : (ג) בנטות ידו עשה חיל ובהניף ידו
כבש ערים : (ד) מי־כמוהו גבור במלחמה בלחמו את־־שונאי
אלוה : (ה) הלא על־פיהו דמם השמש ויום נחשבו יומים : (ו) במצור
מצריו פלל לאל ויעתר־לו יי וימטר אבני־ברד עלימו : (ז) הרעים
כרעם ממרום עלימו ויכם עד־־כלה למען יכירו חצי שדי אשר
היו בעוזריו : (ח) הוא וכלב בן־יפנה עשו גדולות בימי משה כי
עמדו בפרץ העם וישקיטו את־־תלונותם : (ט) לכן מששים רבוא
לבדם נשארו לרשת נחלה בארץ זבת חלב ודבש : (י) הגדיל
יי כח כלב עד־־זקנה לעבר בארץ הרים לרשתה : (יא) למען דעת
כל־בית־ישראל מה־טוב לכת בדרכי יי : (יב) וגם השופטים איש
איש בשמו אשר לא־סרו מאחרי יי ולא זנו אחרי לבבם ברוך
זכרם : (יג) עצמותם ינובון במשכבותם בזרעם יברך זכרם כי ינחילו
כבודם למו :

(יד) שמואל הנביא ידיד יי הקים משרה בישראל וימשח
נסיכים לעמו : (טו) בדתי אלהים שפט את־־העם ויי פקד את־־
יעקב : (טז) עד־מותו נמצא לבבו נאמן ואמונתו ענתה־בו כי חוזה
אמת הוא : (יז) כי הקיפהו אויביו הקריב טלה לעלה ויי ענהו
בהרעימו

בְּהַרְעִימוֹ מִמְּרוֹמִים וּמִשָּׁמַיִם נָתַן קוֹלוֹ קוֹל עֹז׃ (יח) שָׂרֵי צַר רָצַץ
אַרְצָה וַיְקַרְקֵר כָּל־סַרְנֵי פְלֶשֶׁת׃ (יט) נֶגֶד יְיָ וּמְשִׁיחוֹ הֵעִיד בְּמוֹתוֹ
כִּי־נִקְּתָה יָדוֹ מִשֹּׁחַד מְחוּט וְעַד שְׂרוֹךְ נָעַל וְצִדְקָתוֹ עָנְתָה־בּוֹ׃
(כ) וְאַף אַחֲרֵי מוֹתוֹ נִבָּא לַמֶּלֶךְ אַחֲרִיתוֹ וּמֵעָפָר הִשְׁמִיעַ קוֹלוֹ כִּי
חַטַּאת מוֹשֵׁל הָעָם תְּמָּחֶה׃

מז (א) אַחֲרָיו קָם נָתָן הַנָּבִיא בִּימֵי־דָוִד׃ (ב) כַּאֲשֶׁר יוּרַם
חֵלֶב מִזֶּבַח כֵּן דָּוִד מִבֵּית יִשְׂרָאֵל׃ (ג) שִׂפֵּעַ הָאַרְיֵה כְּשַׂפֵּעַ גְּדִי
וְדוֹב הָרַג כְּכֶבֶשׂ׃ (ד) עוֹדוֹ עֶלֶם הִכָּה אֶת־אִישׁ הַבֵּינַיִם וַיָּגֶל אֶת־
חֶרְפַּת עַמּוֹ מֵעָלָיו׃ (ה) יָדוֹ לְקַטָּה אֶבֶן מִיַּלְקוּט וְגִלְגּוֹלֶת נָלְיַת הִפִּיל
אַרְצָה׃ (ו) הֶעְתִּיר לָאֵל לְנַחוֹת יְמִינוֹ וַתַּצְמֵת גִּבּוֹר אוֹזֵר חַיִל לְהָרֵם
קֶרֶן יִשְׂרָאֵל׃ (ז) עָלָיו עָנוּ בְּשִׁירִים הִכָּה דָוִד בְּרִבְבוֹתָיו וַיְיָ בֵּרְכוֹ
וַיְעַטְּרֵהוּ עֲטֶרֶת תִּפְאָרֶת׃ (ח) קָמָיו הִכְנִיעַ מִסָּבִיב וַיִּרְעַץ פְּלִשְׁתִּים
צוֹרְרָיו וְקַרְנָם גִּדַּע עַד־הַיּוֹם׃ (ט) עַל כָּל־פֹּעַל נָתַן תּוֹדָה וַיָּשַׁר
שִׁיר לָאֵל הַקָּדוֹשׁ כִּי אָהַב יְיָ עוֹשֵׂהוּ׃ (י) שָׁרִים הֵקִים עַל־מִזְבַּח יְיָ
לְזַמֵּר יוֹם יוֹם נְעִימֵי זְמִירוֹתָיו׃ (יא) בְּהֶדֶר חָגַג חַג וּמוֹעֵד לְהַלֵּל
לְשְׁמוֹ הַגָּדוֹל וּלְזַמֵּר בְּהֵיכָלוֹ לַבְּקָרִים׃ (יב) וַיְיָ הֶעֱבִיר פְּשָׁעָיו וַיָּרֶם
קַרְנוֹ לָנֶצַח׃ (יג) גַּם כָּרַת בְּרִיתוֹ אִתּוֹ לְהָקִים כִּסְאוֹ בְּיִשְׂרָאֵל׃
(יד) וְאַחֲרָיו קָם שְׁלֹמֹה בְּנוֹ אִישׁ חָכָם וְנָבוֹן וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו
בְּהַשְׁקֵט וּבִטְחָה׃ (טו) כִּי יְיָ הִנִּיחַ־לוֹ מִסָּבִיב לְמַעַן בְּנוֹת בַּיִת לִשְׁמוֹ
וְהֵיכַל יְיָ לְדוֹרוֹת עוֹלָם׃ (טז) מֶה־חָכַמְתָּ שְׁלֹמֹה בִּנְעוּרֶיךָ מָלֵאתָ
כַּנָּהָר שֶׂכֶל וָדַעַת׃ (יז) מַה־נָּעַמְתָּ בְּמָשָׁל וּמְלִיצָה רוּחַ חָכְמָתְךָ
מָלְאָה כָּל־הָאָרֶץ׃ (יח) בְּאִיִּים וּמֶרְחַקִּים שָׁמְעוּ שִׁמְעֲךָ וְיַעַן כִּי־
שָׁלַוְתָּ יָקַרְתָּ בְּעֵין כֹּל׃ (יט) בְּכָל הָאֲרָצוֹת שָׁמְעוּ כֵּן־תָּמְהוּ עַל־
זְמִירוֹתֶיךָ וּמְלִיצוֹתֶיךָ עַל־מְשָׁלֶיךָ וּמִשְׁפָּטֶיךָ׃ (כ) בְּשֵׁם אֱלֹהֵי קָדוֹשׁ
יִשְׂרָאֵל אָצַרְתָּ זָהָב כַּבְּדִיל וְכֶסֶף כָּעֹפֶרֶת׃ (כא) אַךְ עַל־נָשִׁים
נִפְתָּה לְבָבְךָ וְנַפְשְׁךָ וּבִכְבוֹדְךָ נָתַתָּ דֹּפִי׃ (כב) בְּמִשְׁפַּחְתְּךָ שַׂמְתָּ
תָּהֳלָה כִּי הֶעֱוִיתָ־בָּהּ חֲמַת־יְיָ וַתִּשָּׂא עֲוֹן אַשְׁמָתְךָ׃ (כג) לִשְׁתַּיִם
נֶחֱצְתָה מַלְכוּתְךָ וְשֵׁבֶט רֶשַׁע פֹּרֵחַ מֵאֶפְרָיִם׃ (כד) וּבְכָל־זֹאת לֹא־סָר
מֵעִמְּךָ חֶסֶד יְיָ וְלֹא אָבָה הַשְׁחִיתָהּ׃ (כה) זֶרַע בְּחִירוֹ לֹא־הֶאֱבִיד וְצֶאֱצָאֵי
יְדִידוֹ לֹא־הִכְרִית׃ (כו) וַיַּשְׁאֵר שָׂרִיד מִיַּעֲקֹב וְשֹׁרֶשׁ מִדָּוִד בֶּן־יִשַׁי׃

(כז) בְּהֵאָסֵף שְׁלֹמֹה אֶל־אֲבוֹתָיו הִשְׁאִיר רְחַבְעָם מִגִּזְעוֹ לְחַטָּאת
כִּי גִבְעַר מִדַּעַת הִפְרִיעַ אֶת־הָעָם : (כח) וְיָרָבְעָם בֶּן־נְבָט הֶחֱטִיא
אֶת־־יִשְׂרָאֵל וְטִבַּע אֶת־־אֶפְרַיִם בְּיָוֵן חַטָּאָה : (כט) שֶׁגָּבְהָה חַטָּאתָם
עַד הָגְלוּ מֵאַדְמָתָם וַיִּרֶב פִּשְׁעָם עַד בָּעֲרָה בָם אֵשׁ רִשְׁעָם :
מח (א) כְּאֵשׁ מִתְלַקַּחַת פָּרַץ אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא וּדְבָרָיו כְּלַפִּידִים
בּוֹעֲרִים : (ב) הִפְקִיד עָלֵימוֹ רָעָב וּבְקִנְאָתוֹ לֵאלֹהָיו הִמְעִיטָם :
(ג) בִּדְבַר יְיָ עָצַר אֶת־־הַשָּׁמַיִם וְשָׁלֹשׁ פְּעָמִים הוֹרִיד אֵשׁ מִנְּהֶם :
(ד) מַה־גָּדַלְתָּ אֵלִיָּהוּ בְּמוֹפְתִים וּמִי־־יִדְמֶה־־לָּךְ בִּיקָר : (ה) בְּרוּחַ יְיָ
מֵת הֶחֱיֵיתָ וּמִיַּרְכְּתֵי שְׁאוֹל הֶעֱלִיתָהוּ : (ו) מְלָכִים וּנְסִיכִים הוֹרַדְתָּ
מִכִּסְאוֹתָם וּמִשְׁפְּטֵי יְיָ יָדַעְתָּ מִסִּינַי וּמֵחוֹרֵב : (ז) נָסַכְתָּ מְלָכִים
לִרְדּוֹת בָּעָם וּנְבִיאִים הֲקִימוֹתָ תַּחְתֶּיךָ : (ח) בְּסַעַר עָלִיתָ שָׁמַיְמָה
וּבְרֶכֶב אֵשׁ נִשֵּׂאתָ מָרוֹם : (ט) כָּעֵת הוּכַנְתָּ לַעֲשׂוֹת שְׁפָטִים וּלְהָשִׁיב
אַף יְיָ טֶרֶם הִתָּכוֹ : (י) וַהֲשִׁיבוֹתָ שִׁבְטֵי בְנֵי יַעֲקֹב וְלֵב־־בָּנִים עַל־־
אֲבוֹתָם : (יא) אַשְׁרֵי כָּל־־רוֹאֶיךָ וַאֲשֶׁר נָמוּ בְּאַהֲבָתְךָ שְׁנָתָם כִּי
חָיֹה נִחְיֶה כָּמֹנוּ :
(יב) בְּהִלָּקַח אֵלִיָּהוּ בִּסְעָרָה צָלְחָה רוּחַ יְיָ עַל אֱלִישָׁע :
(יג) מִיָּמָיו לֹא־נָשָׂא פְּנֵי־־מוֹשֵׁל וְאִישׁ לֹא־־מָשַׁל בְּרוּחוֹ : (יד) לִבּוֹ
יָצוּק בַּל־יִמּוֹט וְעוֹד בְּקִבְרוֹ רוּחוֹ מִתְנַבֵּא : (טו) בְּחַיָּיו נָתַן מוֹפְתִים
וְעוֹד בְּמוֹתוֹ הִפְלִיא לַעֲשׂוֹת : (טז) עוֹד לֹא־שָׁב הָעָם מִדַּרְכּוֹ וְלֹא־־סָר
מִפִּשְׁעוֹ עַד־־הָגְלוּ מֵעַל אַדְמָתָם וְעַל כָּל־פְּנֵי־הָאָרֶץ נָפוֹצוּ : (יז) אַךְ
שָׂרִיד נִשְׁאַר וְנָשִׂיא מִזֶּרַע דָּוִד וַיֵּלְכוּ אֵלֶּה בְּטוֹב וְאֵלֶּה בְּקֶרִי :
(יח) חִזְקִיָּהוּ הֶחֱזִיק חוֹמַת הַקִּרְיָה וַיְכַלְכֵּל אִתָּהּ בַּמָּיִם : (יט) בִּבְקַע
בַּצּוּר תְּעָלָה וַיָּבֵא מֵימָיו הָעִירָה : (כ) בְּיָמָיו עָלָה סַנְחֵרִיב וַיִּשְׁלַח
אֶת־רַבְשָׁקֵה מִלָּכִישׁ : (כא) וַיִּתְאַמֵּר בְּגָאוֹן לְבָבוֹ וַיָּנֶף עַל־צִיּוֹן יָדוֹ :
(כב) וַתִּרְפֶּה יַד וּלְבַב הָעָם וְרֶטֶט הֶחֱזִיקָם כְּמוֹ־־אִשָּׁה בְּצִירֶיהָ :
(כג) וַיִּצְעֲקוּ אֶל יְיָ אֱלֹהֵי הָרַחֲמִים וַיִּשְׁטְחוּ אֵלָיו כַּפֵּימוֹ וַיִּשְׁמַע יְיָ
וַיַּצִּילֵם בְּיַד יְשַׁעְיָהוּ : (כד) וַיַּךְ מַכָּה בְּמַחֲנֵה אַשּׁוּר וּמַלְאַךְ יְיָ
הִשְׁחִיתָם : (כה) כִּי מִלֵּא חִזְקִיָּהוּ אַחֲרֵי יְיָ וַיֵּלֶךְ בְּדַרְכֵי דָּוִד אָבִיו
כַּאֲשֶׁר צִוָּהוּ יְשַׁעְיָהוּ נָבִיא גָּדוֹל וְיָקָר : (כו) בְּיָמָיו שָׁב הַשֶּׁמֶשׁ
אֲחוֹרַנִּית וִימֵי הַמֶּלֶךְ עַל־־פִּיהוּ נוֹסָפוּ : (כז) בְּרוּחַ קָדְשׁוֹ רָאָה קֵץ
כל

כָּל־דָּבָר וַיְנַחֵם אֲבֵלֵי צִיּוֹן׃ (כח) אוֹתוֹ הִגִּיד עַד סוֹף הַיָּמִים וְתַעֲלֻמוֹת
סִפֵּר בְּטֶרֶם צָמְחוּ׃
מט (א) כִּקְטֹרֶת סַמִּים מַעֲשֵׂה רֹקֵחַ כֵּן שֵׁם יֹאשִׁיָּהוּ׃
(ב) כְּצוּף דְּבַשׁ מָתוֹק לְחֵיךְ וּכְזֶמֶר נְעִים עַל־כּוֹס יָיִן׃ (ג) נָכוֹן לִבּוֹ
בָּטוּחַ בַּיְיָ הֵסִיר הַשִּׁקּוּצִים מִקֶּרֶב הָעָם׃ (ד) חִכְּתָה נַפְשׁוֹ לֵאלֹהָיו
וּבְעֵת־סָרָה הֵשִׁיב הַתּוֹרָה׃ (ה) זוּלָתִי דָּוִד חִזְקִיָּהוּ וְיֹאשִׁיָּהוּ סָרוּ
כֻּלָּמוֹ וַיַּעַזְבוּ אֶת־בְּרִית יְיָ׃ (ו) עָזְבוּ לַאֲחֵרִים חֵילָם וְתִפְאַרְתָּם לְעַם
נָכְרִי׃ (ז) וַיַּצִּיתוּ אֵשׁ בְּצִיּוֹן וְחוּצוֹתֶיהָ נָשַׁמּוּ כִּדְבַר יִרְמְיָהוּ אֲשֶׁר כּוּ־
בְּעָטוּ׃ (ח) אַף כִּי־נִקְדַּשׁ מֵרֶחֶם אִמּוֹ לִנְתֹשׁ וְלִנְתֹּץ לַהֲרֹס לִבְנוֹת
וְלִנְטוֹעַ׃
(ט) יְחֶזְקֵאל חָזָה מַחֲזֶה שַׁדַּי וַיְיָ הֶרְאָהוּ כְּבוֹדוֹ בַּמֶּרְכָּבָה׃
(י) בְּדִמְיוֹן גֶּשֶׁם־שֹׁטֵף חָזָה עַל־חוֹזֵי־שָׁוְא וּלְהוֹלְכֵי בְּתָמִים כְּשֵׁר
תַּנְחוּמִים׃
(יא) וְאַף שְׁנֵים־עָשָׂר הַנְּבִיאִים עוֹד עַצְמוֹתָם תִּפְרַחְנָה בַּקֶּבֶר
וְזִכְרָם לִבְרָכָה׃ (יב) כִּי נִחֲמוּ בֵּית־יַעֲקֹב וַיְבַשְּׂרוּ תְּשׁוּעוֹת לָמוֹ׃
(יג) מִי־יְסַפֵּר תְּהִלַּת זְרֻבָּבֶל וְהוּא כְּחוֹתָם עַל־יַד יָמִין׃ (יד) וְעַל־
יָדוֹ יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־יְהוֹצָדָק כִּי שְׁנֵימוֹ בָּנוּ בֵּית לֵאלֹהִים וַיָּקִימוּ הֵיכָל
לְתִפְאֶרֶת נֶצַח׃ (טו) וּבֵין הַבְּחִירִים יִנּוֹן שֵׁם נְחֶמְיָה לְעוֹלָם׃ (טז) הוּא
הֵקִים חֹמוֹת הַנִּפָּלוֹת הוּא הֵכִין דֶּלֶת וּבְרִיחַ לָמוֹ וַיִּבֶן בָּתִּים
לָשָׁבֶת׃ (יז) אָבֵן אֵין־עָרוֹךְ לַחֲנוֹךְ אֲשֶׁר לְקָחוֹ אֱלֹהִים וְאֵין־מִי
יִשְׁוֶה לְיוֹסֵף נְזִיר אֶחָיו וּמִשְׁעַן עַמּוֹ אֲשֶׁר הֶעֱלוּ אֶת־עַצְמוֹתָיו׃
(יח) וְאַף לְשֵׁם וְאַף לְשֵׁת כָּבוֹד וְהָדָר בִּבְנֵי־אָדָם׃ (יט) אַךְ כְּלִיל
תִּפְאֶרֶת לָרֹאשׁ אָדָם הָרִאשׁוֹן רֹאשׁ כָּל־בָּשָׂר׃
נ (א) שִׁמְעוֹן בֶּן־חוֹנְיו כֹּהֵן הַגָּדוֹל חִזֵּק בְּיָמָיו אֶת־בִּדְקֵי הַבַּיִת
וְאֶת־הֵיכַל יְיָ׃ (ב) כְּפִלַּיִם הִגְבִּיהַּ יְסוֹדָם וְאֶת־הַהֵיכָל הִקִּיף יָצִיעַ
גָּבֹהַּ׃ (ג) צִנּוֹרֵי־הַמַּיִם הִמְעִיטוּ מֵימֵיהֶם וַיַּעֲשֵׂם נְחֹשֶׁת וַיָּזֹלוּ
שַׁלְשְׁתָּיִם׃ (ד) כְּגֶבֶר עָמַד בְּפֶרֶץ עַמּוֹ וְנֶגֶד הַפּוֹרֵץ בְּצַר הַקֶּרֶת׃
(ה) מַה־טּוֹב מַרְאֵהוּ בְּעֵינֵי הַקָּהָל בְּצֵאתוֹ מִבֵּית לַפָּרֹכֶת׃ (ו) כְּהֵילֵל
בֶּן־שַׁחַר מֵצִיץ מֵעָנָן וְכַיָּרֵחַ בִּמְלֹאת תִּפְאַרְתּוֹ׃ (ז) כַּשֶּׁמֶשׁ זֹרַחַ
עַל־הֵיכַל יְיָ וְכַקֶּשֶׁת עִם־הֲדַרַת צְבָעָיו בַּמָּרוֹם׃ (ח) כְּשׁוֹשַׁנָּה בִּימֵי
הָאָבִיב

הָאָבִיב כַּחֲבַצֶּלֶת עַל־־אַפִּיקֵי מַיִם וּכְאֶרֶז לְבָנוֹן בַּקָּיִץ׃ (ט) כְּרֵיחַ
לְבוֹנָה בַּמַּחְתָּה וְכִכְלִי־יָקָר מוּסַב פָּז סֹחֶרֶת׃ (י) כַּהֲדַר זַיִת פּוֹרִיָּה
וּכִבְרוֹשׁ רַעֲנָן רָם־הַקּוֹמָה׃ (יא) בְּלֶכְתּוֹ לַמִּזְבֵּחַ לָבוּשׁ מְעִילוֹ וּפְאֵרֵי
הַקֹּדֶשׁ מִסָּבִיב וַיְמַלֵּא הַבַּיִת תִּפְאַרְתּוֹ׃ (יב) בְּקַחְתּוֹ חֲלָקֵי הַזֶּבַח מִכַּף
אֶחָיו וּבְעָמְדוֹ עַל־אֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ הִקִּיפֻהוּ הַכֹּהֲנִים כְּאֶרֶז לְבָנוֹן מוּקַף
תְּמָרִים׃ (יג) כֻּלָּמוֹ בְּנֵי־אַהֲרֹן לְבוּשֵׁי הָדָר וְזִבְחֵי יְיָ בְּכַפֵּימוֹ לְעֵינֵי
כָּל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל׃ (יד) וּלְכַלּוֹת עֲבֹדַת הַמִּזְבֵּחַ בְּהַקְרִיבוֹ אֶת־־
אִשֵּׁי יְיָ שָׁלַח לַנֶּסֶךְ יָדוֹ לְהַסֵּךְ דַּם־עֵנָב לְרֵיחַ נִיחוֹחַ לַייָ מֶלֶךְ כָּל־־
הָאָרֶץ׃ (טו) וּבְנֵי אַהֲרֹן נָשְׂאוּ אֶת־קוֹלָם וַיָּרִיעוּ בַּחֲצֹצְרוֹת תְּרוּעָה
לְזִכָּרוֹן לִפְנֵי יְיָ׃ (טז) וְכָל הָעָם נָפְלוּ עַל־־פְּנֵיהֶם וַיִּשְׁתַּחֲווּ לַייָ אֵל
עֶלְיוֹן׃ (יז) הַשָּׁרִים פָּצְחוּ בַּשִּׁיר פִּיהֶם וְהַבַּיִת מָלֵא נְעִים זְמִירוֹת׃
(יח) וַיּוֹדוּ כָּל־הָעָם אֶת־חַסְדֵי יְיָ וַיִּתְחַנְּנוּ־־לוֹ עַד כְּלוֹת כָּל־הָעֲבֹדָה׃
(יט) וְהַכֹּהֵן בְּצֵאתוֹ נָשָׂא אֶת־־יָדוֹ אֶל כָּל־־קְהַל יִשְׂרָאֵל וַיְבָרְכֵם
בְּבִרְכַּת יְיָ׃ (כ) וַיִּשְׁתַּחֲווּ כָּל־הָעָם שֵׁנִית לִפְנֵי יְיָ וַיֹּאמְרוּ׃ (כא) הוֹדוּ
לַייָ כִּי־־טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ (כב) הִגְדִּיל יְיָ לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ מִיּוֹם
צֵאתֵנוּ מֵרֶחֶם עַד־־הַיּוֹם וְכֹה יוֹסֵף לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ כְּחַסְדּוֹ׃ (כג) תֵּן
לָנוּ לֵב שָׂמֵחַ וְחַדֵּשׁ יָמֵינוּ בְּשָׁלוֹם כְּקֶדֶם׃ (כד) יְהִי־נָא חַסְדְּךָ עָלֵינוּ
וּפְדֵנוּ לְעֵת רָצוֹן כִּי־בָא מוֹעֵד׃

(כה) שְׁנֵי גוֹיִם שָׂנְאָה נַפְשִׁי וּשְׁלֹשָׁה לֹא־־בַגּוֹיִם יִתְחַשָּׁבוּ׃
(כו) יֹשְׁבֵי הַר־שֹׁמְרוֹן וַעַם פְּלֶשֶׁת וְעַם־סָכָל בִּשְׁכֶם׃

(כז) אֵלֶּה דִבְרֵי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־סִירָא אִישׁ יְרוּשָׁלַיִם דִּבְרֵי דַעַת
חָכְמָה וּמוּסָר וְאֵלֶּה מוֹרָשֵׁי לְבָבוֹ׃ (כח) אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר יֶהְגֶּה בָם
מֵשִׂים עַל־־לִבּוֹ יֶחְכָּם׃ (כט) כֹּל הוֹלְכֵי בָם יִכּוֹנוּ כִּי בְאוֹר יְיָ יִתְהַלָּכוּן
וּמֵחָכְמָתוֹ יִתֵּן לִירֵאָיו׃ (ל) בָּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן׃

תפלת יהושע בן סירא

נא (א) אֲרוֹמִמְךָ אֱלֹהֵי הַמֶּלֶךְ וַאֲגַדְּלָה שִׁמְךָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי׃
(ב) כִּי הָיִיתָ מַחְסִי וּמָגִנִּי וְהִצַּלְתָּ מִשַּׁחַת נַפְשִׁי׃ (ג) מִלַּעֲגֵי שָׂפָה
וּמִטּוֹפְלֵי שֶׁקֶר חִלַּצְתָּנִי הוֹשַׁעְתָּנִי מִכָּל צוֹרְרָי׃ (ד) בְּרֹב רַחֲמֶיךָ
פדית

פדית אתי מיד מבקשי נפשי ומאורבים לדמי וממוקשות שתו־
לי סלה : (ה) להבי אש הקיפוני ונמלטתי וממעמקי שאול דלתני
ידך : (ו) כי מטה למות נפשי וחיי לשאול הגיעו ואתה הצלתני
מלשון רמיה וממלשיני למלך : (ז) הקיפוני מסביב ואין־עוזר
פניתי למושיע ואין : (ח) ואזכרה רחמיך יי כי מעולם המה וכל־
קויך לא־יבושו ותושיעני ימינך מכף צוררי : (ט) ממעמקים קראתיך
יי לחלץ ממות נפשי ולך אלהי אבי שועתי להצילני בעת צרה :
(י) כי עדת עריצים בקשו נפשי וכל־עזרה רחוקה ממני ; (יא) ואתה
יי שמעת לקול שועתי וחלצת ממות נפשי סכות לראשי ביום
נשק : (יב) לכן בכל־יום אברכך ואהללה שמך לעולם ועד :
(יג) עודני נער ובטרם תעיתי בקשתי חכמה בתפלתי :
(יד) בבית יי שחרתיה וכעל בכורי ענבים ששתי לקראתה ועוד
נשמתי בי לא אעזבנה : (טו) בה עלץ לבבי ובארחה דרכה רגלי
ומנעורי הלכתי בנתיבותיה : (טז) לה נטיתי אזני ולקולה האזנתי
ואראה כי חכמתי : (יז) על־כן אודך לעולם יי כי השכלתני
בחכמתך ; (יח) ונתתי את־לבי להשכיל ולהיטיב למען לא־אבוש
כי בכל־לבי דרשתיה : (יט) ראיתי כי־בער אנכי ושטחתי כפי
השמימה ותופע עלי אורה בהוד טהרה : (כ) ומאז דבקה נפשי בה
ולא אפרד ממנה נצח ; (כא) ויען כי ערגה לה נפשי שפרה עלי
נחלתה : (כב) ויי נתן לי לשון למודים ובה אהללנו לעולם סלה :
(כג) לכן התקבצו אלי כל־בוערי עם ושקדו על־דלתי
החכמה : (כד) על־מה תאחרו ומה־תוחילו אם נפשכם צמאה :
(כה) ראו כי פתחתי שפתי באו וקחו ולא־בכסף : (כו) הביאו
צואריכם־בעלה לקחת לקחה ותמצאוה כי־קרובה היא : (כז) פנו
אלי וראו אך מעט מעט עמלתי ומרגעה רבה מצאתי : (כח) תנו
כסף לקנותה ותמצאו זהב במחירה : (כט) ותגל לבבכם בחסדי יי
ולא־תבושו מספר תהלתו : (ל) שמרו מצותיו בעוד עת לשמור
ותמצאו לעתו שכר פעלתכם :

בָּרוּךְ

א (א) אֵלֶּה דִּבְרֵי הַסֵּפֶר אֲשֶׁר כָּתַב בָּרוּךְ בֶּן־נֵרִיָּה בֶּן־
מַחְסֵיָה בֶּן־צִדְקִיָּהוּ בֶּן־חִלְקִיָּהוּ בְּעִיר בָּבֶל׃ (ב) בַּשָּׁנָה הַחֲמִשִׁית
בְּשִׁבְעָה לַחֹדֶשׁ עֵת לָכְדוּ הַכַּשְׂדִּים אֶת־יְרוּשָׁלַיִם וַיִּשְׂרְפֻהָ בָאֵשׁ׃
(ג) וַיִּקְרָא בָרוּךְ אֶת־הַסֵּפֶר הַזֶּה בְּאָזְנֵי יְכָנְיָה בֶּן־יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ
יְהוּדָה וּבְאָזְנֵי הַקָּהָל אֲשֶׁר הִתְאַסְּפוּ אִתּוֹ׃ (ד) וַיִּשְׁמְעוּ אֹתוֹ גַּם
הַשָּׂרִים וּבְנֵי־הַמְּלָכִים וְהַכֹּהֲנִים לְמִגָּדוֹל וְעַד־קָטָן הַיֹּשְׁבִים בְּבָבֶל
עַל־נְהַר זוּד׃ (ה) וְכָל־הָעָם בָּכוּ בְּבְכִי־גָדוֹל וַיָּצוּמוּ וַיִּתְפַּלְלוּ אֶל־
יְיָ׃ (ו) וַיִּתְנַדְּבוּ כָּל־אִישׁ אֲשֶׁר מָצְאָה יָדוֹ נְדָבָה לַייָ לְשַׁלְּחָהּ
יְרוּשָׁלַיְמָה אֶל־יְהוֹיָקִים בֶּן־חִלְקִיָּהוּ בֶּן־שַׁלּוּם הַכֹּהֵן וְאֶל־הַכֹּהֲנִים
וְהָעָם אֲשֶׁר נִשְׁאֲרוּ אִתּוֹ בִּירוּשָׁלָיִם׃ (ז) וַיִּשְׁלַח גַּם אֶת־כְּלֵי־הַשָּׁרֵת
לַעֲבֹדַת בֵּית־יְיָ אֲשֶׁר נִתְּנוּ־לוֹ וַאֲשֶׁר לֻקְחוּ מִן־הַהֵיכָל בֶּעָשׂוֹרִי
לַחֹדֶשׁ סִיוָן אֲשֶׁר הִתְנַדֵּב צִדְקִיָּהוּ בֶּן־יֹאשִׁיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה׃
(ח) אַחֲרֵי הַגְלוֹת נְבוּכַדְנֶצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל אֶת־יְכָנְיָה וְאֶת־שָׂרֵי
הַגּוֹלָה וְאֵת אֵילֵי הָאָרֶץ וְכָל־הָעָם מִירוּשָׁלַיִם וַיּוֹלִיכֵם בָּבֶלָה׃
(ט) וַיִּכְתְּבוּ לָהֶם אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃
(י) הִנֵּה אֲנַחְנוּ שֹׁלְחִים לָכֶם כֶּסֶף וּקְנִיתֶם בּוֹ עֹלוֹת
וַאֲשָׁמִים וּקְטֹרֶת וּמִנְחָה לְהַקְרִיבָם עַל־מִזְבַּח יְיָ אֱלֹהֵינוּ׃
(יא) וְהִתְחַנְּנוּ בְּעַד חַיֵּי נְבוּכַדְנֶצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל וּבֵלְשַׁאצַּר בְּנוֹ לְמַעַן
יַאֲרִיכוּן יְמֵיהֶם כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל־הָאָרֶץ׃ (יב) וַייָ יַגְדִּיל כֹּחֵנוּ
וְיָאִיר עֵינֵינוּ לִחְיוֹת בְּצֵל נְבוּכַדְנֶצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל וּבֵלְשַׁאצַּר בְּנוֹ
וְנַעַבְדֵם אֹתָם כָּל־יְמֵי חַיֵּינוּ וּמָצָאנוּ חֵן בְּעֵינֵיהֶם׃ (יג) הִתְפַּלְלוּ
גַם אֶל־יְיָ אֱלֹהִים בַּעֲדֵנוּ כִּי חָטָאנוּ־לוֹ וַחֲמָתוֹ לֹא־סָרָה מִמֶּנּוּ
עַד־הַיּוֹם׃ (יד) קִרְאוּ בַסֵּפֶר הַזֶּה כִּי שְׁלַחְנוּהוּ אֲלֵיכֶם לְמַעַן תִּקָּרֵאוּ־

בו

בו בשבתות ובמועדי השנה: (טו) ואמרו לך יי הצדקה ולנו בושת
הפנים: (טז) גם ליושבי יהודה וירושלים גם למלכינו ושרינו וגם
לכהנינו ולנביאינו: (יז) יען כי חטאנו־לו ולא הקשבנו לקולו
לשמר את־מצותיו וחקותיו אשר צוה אתנו: (יח) כי למן־היום
אשר־הוציא את־אבותינו ממצרים עד היום הזה ממרים היינו
עם יי ומרינו את־פיהו: (יט) על־כן מצאנו כל־האלות והקללות
הכתובות בספר תורת יי על־ידי משה עבדו: (כ) כי הוציא יי
את־אבותינו ממצרים לתת לנו ארץ זבת חלב ודבש ואנחנו לא
שמענו בקולו ובקול הנביאים אשר־שלח לנו: (כא) כי כל־איש
הלך בשרירות לבו הערל ונעבד אלהים אחרים ונעש הרע
בעיני יי להכעיסו:

ב (א) ויקם יי את־דברו אשר דבר לנו ולשפטינו
למלכינו ולשרינו גם לישראל וגם ליהודה: (ב) ויפלא את־
מכותינו ואת מכות ירושלים אשר כמוהן לא־נהיו תחת כל־
השמים: (ג) ככתוב בספר תורת משה ואכלת פרי־בטנך
בשר בניך ובנותיך: (ד) ויתן אתנו לעבדים בכל־הממלכות
מסביב ולחרפה ולשמצה בגוים אשר הפיצנו־בם: (ה) הן
נפלנו בל־נוכל־קום על־חטאתינו ועל־רוע מעללינו נגד יי כי
לא הקשבנו לקולו: (ו) יי אלהינו הוא הצדיק ואנחנו ואבותינו
נשאים את־כלמתנו כיום הזה: (ז) כי נתכה עלינו כל־הרעה
אשר דבר יי לעשות לעמו: (ח) גם לא חלינו את־פני יי
אלהינו לשוב מעונינו ומיצר לבנו הרע: (ט) וישקד יי על־הרעה
ויביאה עלינו כי צדיק הוא בכל־דרכיו: (י) ואנחנו לא האזנו
למצותיו ולא שמרנו את־חקותיו אשר נתן לנו: (יא) ועתה יי
אלהי ישראל אשר הוצאת את־עמך מארץ מצרים ביד־
חזקה ובזרע נטויה ובאותות ובמופתים ותעש לך שם כיום
הזה: (יב) חטאנו והרשענו ומרינו את־פיך בכל־אשר צויתנו:
(יג) השב־נא אפך וחמתך מעלינו כי דלונו מאד בגוים אשר
הפיצתנו־בם: (יד) הקשיבה לקול תחנונינו והושיענו למען שמך
והמצא לנו חסד בעיני שובינו: (טו) למען ידעו כל־ישבי תבל
כי

כי אתה יי אלהינו ושמך נקרא על־כל־זרע ישראל עמך :
(טז) השקיפה ממעון קדשך וזכר לנו כחסדך : (יז) הטה אזנך
ושמע פקח עיניך וראה כי אין במות זכרך בשאול מי־יודה
צדקתה וגבורתך : (יח) אך נפש נענה על־צרתה הולכי שחוח
בעינים כלות ונפש רעבה המה ירוממו צדקתך סלה : (יט) ועתה
יי אלהינו לא על־צדקת אבותינו ומלכינו אנחנו מפילים
תחנונינו לפניך כי על רחמיך הרבים : (כ) כי שפכת חרון אפך
וחמתך עלינו כאשר דברת על־ידי־עבדיך הנביאים לאמר :
(כא) כה אמר יי הביאו את־צואריכם בעל מלך בבל ועבדו אתו
ועמו והיו בארץ אשר הנחלתי לאבותיכם : (כב) ואם לא־
תשמעו בקול יי להכנע תחת מלך בבל והשבתי מערי יהודה
ומחוצות ירושלים קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה :
(כג) כי לחרבה תהיה הארץ מאין ישב : (כד) ויען לא שמענו
לקולך להכנע תחת יד מלך בבל הקימות את־דברך ביד
עבדיך הנביאים להוציא את־עצמות מלכי יהודה ואת־עצמות
אבותינו מקבריהם : (כה) ועתה הנם נפוצים ושטוחים לחורב
ביום ולקרח בלילה כי־מתו ברעב בחרב ובשביה : (כו) ובחטאות
בית־ישראל ויהודה החרבת את־ביתך אשר נקרא־בו בשמך
הגדול כיום הזה : (כז) ובכל־זאת עשית לנו כרב רחמיך
וחסדך : (כח) כאשר אמרת ביד משה עבדך יום אשר צוית
אתו לכתב את־ספר תורתך לעמך ישראל לאמר : (כט) ואם
לא תשמעו בקולי והפיצתי אתכם בעמים ונשארתם במתי
מעט תחת אשר הייתם ככוכבי השמים לרב : (ל) ידעתי כי
לא־ישמעון לקולי כי עם קשה־ערף הוא אך עוד ישובו
מדרכם הרעה בארץ שוביהם : (לא) וידעו כי אני יי אלהיהם
ונתתי להם לב להבין ואזנים לשמע : (לב) ויברכו אתי בארץ
שבים וזכרו בשמי ולא יקשו עוד את־ערפם וישובו מעונם :
(לג) כי זכר יזכרו את אשר־קרה את־אבותם בחטאם לפני
יי : (לד) והשיבותים אל־האדמה אשר נשבעתי לאבותם
לאברהם ליצחק וליעקב לרשת אתה והרביתי אתם ולא
אמעיטם

אַמְעִיטֵם עוֹד׃ (לה) וַהֲקִימוֹתִי לָהֶם בְּרִית עוֹלָם לִהְיוֹת לָהֶם
לֵאלֹהִים וְהֵם יִהְיוּ לִי לְעָם וְלֹא אוֹרִישֵׁם עוֹד מִן־הָאָרֶץ אֲשֶׁר
נָתַתִּי לָהֶם לְנַחֲלָה׃

ג (א) לְךָ יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל תְּשַׁוַּע נַפְשֵׁנוּ הָאֻמְלָלָה שְׁמָעֵנוּ
כִּי־חָטָאנוּ־לָךְ כִּי אֵל חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה׃ (ב) אַתָּה מֹשֵׁל
לְעוֹלְמֵי עַד וַאֲנַחְנוּ תַּמְנוּ לִגְוֹעַ׃ (ג) אָנָּא יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל שְׁמַע
אֶת־קוֹל דְּמֵי הַהֲרוּגִים הַצֹּעֲקִים אֵלֶיךָ וְאֶל־תְּחִנַּת בְּנֵיהֶם אֲשֶׁר
חָטְאוּ־לָךְ וְלֹא־שָׁמְעוּ לְקוֹלֶךָ וַתִּדְבָּקֵם הָרָעָה׃ (ד) אַל־תִּזְכֹּר לָנוּ
עֲוֹנוֹת אֲבוֹתֵינוּ אַךְ יָדְךָ הַחֲזָקָה זְכֹר וְאֶת־שִׁמְךָ הַגָּדוֹל כִּי אַתָּה
יְיָ אֱלֹהֵינוּ וּלְךָ לְבַדְּךָ אֲנַחְנוּ מוֹדִים׃ (ה) הֲלֹא נָטַעְתָּ יִרְאָתְךָ
בִּלְבָבֵנוּ לְבָרֵךְ אֶת־שֵׁם קָדְשֶׁךָ וְעַתָּה נוֹדֶה־לְּךָ בְּאֶרֶץ שִׁבְיֵנוּ
וְנַפְשֵׁנוּ תֶּאֱבַל עַל־פִּשְׁעֵי אֲבוֹתֵינוּ׃ (ו) רְאֵה כִּי נִדָּחִים אֲנַחְנוּ
בַּגּוֹלָה וְהָיִינוּ לְחֶרְפָּה לְאָלָה וּלְזַעֲוָה בַּגּוֹיִם עַל־חַטֹּאת אֲבוֹתֵינוּ
אֲשֶׁר סָרוּ מֵאַחֲרֵי יְיָ אֱלֹהֵיהֶם׃

(ז) וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל שְׁמַע תּוֹכַחַת חַיִּים הַט אָזְנְךָ וַחֲכָם׃
(ח) הַגֶּד־לִי בֵּית יִשְׂרָאֵל עַל־מָה כָּלְתָה רוּחֵךְ בְּאַדְמַת זָרִים
וְזָקַנְתְּ בְּאֶרֶץ נָכְרִיָּה׃ (ט) מַדּוּעַ נִטְמֵאת בְּטֻמְאַת מֵתִים
וְנִמְשַׁלְתְּ עִם יֹרְדֵי בוֹר׃ (י) עַל־כִּי־נָטַשְׁתְּ מַעְיְנֵי הַחָכְמָה לוּ
שָׁמַרְתְּ דַּרְכֵי יְיָ וְיָשַׁבְתְּ בֶּטַח׃ (יא) וְעַתָּה הַקְשִׁיבָה לְדַרְכֵי
הַחָכְמָה וְהַתְּבוּנָה וְהַצְּדָקָה וְתֵדַע דֶּרֶךְ מְצֹא־חַיִּים וּבְרָכָה שָׁלוֹם
וּמְאוֹר עֵינָיִם׃ (יב) אַךְ אַיֵּה אֵפוֹא זְבוּלָהּ וּמִי־זֶה בָּא בֵּית־
אוֹצָרָהּ׃ (יג) אוּלַי רוֹזְנֵי הַגּוֹיִם הֵמָּה הַשֹּׁלְטִים עַל־חַיְתוֹ אָרֶץ׃
(יד) אוֹ הַמְשַׂחֲקִים בְּצִפֳּרֵי שָׁמַיִם אוֹ הַצֹּבְרִים כֶּסֶף וְזָהָב לָמוֹ׃
(טו) הַבֹּטְחִים עַל־חֵילָם וְלֹא יִשְׂבְּעוּ וַיִּרְכְּשׁוּ רְכוּשׁ לְלֹא־יוֹעִיל׃
(טז) אֲשֶׁר בַּכֶּסֶף עֲמָלָם וְדַרְכָּם בְּמַחְשַׁבִּים׃ (יז) כָּל־אֵלֶּה סָפוּ
תַּמּוּ לְמַאֲכַל שְׁאוֹל וַאֲחֵרִים כְּמוֹהֶם בָּאוּ תַּחְתֵּימוֹ׃ (יח) גַּם
צֶאֱצָאֵיהֶם רָאוּ אוֹר הַשֶּׁמֶשׁ גַּם־הֵם חָיוּ עֲלֵי־אָרֶץ׃ (יט) אַךְ
דַּרְכֵי הַחָכְמָה לֹא יָדְעוּ וּבְאָרְחוֹתֶיהָ לֹא הָלָכוּ׃ (כ) גַּם בְּנֵיהֶם
אַחֲרֵיהֶם לֹא יְדָעוּהָ וְכֻלָּמוֹ תָּעוּ מִנְּתִיבוֹתֶיהָ׃ (כא) לֹא־נִשְׁמַע
קוֹלָהּ בִּכְנַעַן וְעַיִן לֹא רָאֲתָה בְּתֵימָן׃ (כב) בְּנֵי־הָגָר חֹפְשֵׂי גַם
רוכלי

רכלי תימן ומירון כי מעמיקי עצה המה אך לא־דרכו בעקבותיה:
(כג) מה־גדול מעון אלהיך ישראל מה־גדול משכן זבולו:
(כד) אין חקר למרחבו ואין קץ לגבולו: (כה) רפאים שכבנו־בו
מלפנים אנשי־קומה וגבורי־חיל: (כו) ולא בחר יי במו להורתם
מעגלי החכמה: (כז) ובהפקד אורה ספו באולתם: (כח) אולם
מי־עלה שמימה ויקחה מי־הורידה מערפלי שחק: (כט) מי־עבר
ארחות ימים וימצאה ומי־בחר־בה מחרוץ: (ל) לא ידע אנוש
מקומה ולא יתבונן איש בנתיבותיה: (לא) אמנם האחד הידע
הכל הוא ידעה בתבונתו: (לב) הוא הכין תבל בל־תמוט
וימלאה נפש חיה: (לג) האמר לחרם ויזרח ויסור למשמעתו
כי־יקרא: (לד) על משמרותם יאירו הככבים וכי־יקרא יאמרו
הננו ויזהירו בצחצחות לכבוד יצרם: (לה) הוא אלהים אלהינו
אין ערוך לו והוא אבי כל־חכמה: (לו) ויתנה ליעקב עבדו ולישראל
בחירו: (לז) ותזרח על־האדמה ותשכן בין ישביה:
ד (א) החכמה תמצא בתורת יי ובמצותיו כי לעולם הנה:
(ב) אשר יעשה אתן האדם וחי בהן וכל־עוזביהן מות יומתון:
(ג) שובה שובה יעקב והחזק את־ידך בהן התהלך לאור המאיר לך:
(ד) למה תתן לזר חילך וצפונך לאיש נכרי: (ה) אשריך ישראל
אשריך כי נגלה לך חפץ יי: (ו) הנחם עם יי הנחמי שארית
ישראל: (ז) נמכרת לזרים אך לא לצמיתות נמסרת לצרים כי
הקצפת אלהיך: (ח) נאצת יוצרך כי זבחת לשעירים: (ט) שכחת
אביך זה ילדך ונכרת ירושלים אמנתך התמימה: (י) בראתה חמת
אל שפוכה עליך ותיבב במר־נפשה ותאמר: (יא) שמעו שמעו
שכני ציון חמת אלהים מלאתי נלאתי נשא: (יב) שבית בני
ובנותי ראו עיני אויה־לי ביד־יי עשתה זאת: (יג) בחדוה וגיל
טפחתים בבכי ונהי שלחתים: (יד) אל תעלזו כי הייתי לאלמנה
וכי עזבוני כלמו אהה שוממה נהייתי על־פשעי ילדי בטני:
(טו) ממצות יי סרו משפטיו לא הכירו לא הלכו בדרכיו וחקותיו
לא שמרו: (טז) באו שכני ציון באו וראו שבית בני ובנותי ביד יי
[illegible] זאת: (יז) גוי מרחוק השלים במו גוי עז־פנים ולא־ישמע
לשונו

לשונו: (יח) לא ישא פנים לזקן ועולל לא יחון: (יט) חטפו הנעימים
מתיק אמותם ושכלו העזובה מבנותיה: (כ) ואני איככה אושיעכם:
(כא) אך מביא השבר יצילכם מכף צריכם: (כב) סעו־נא ולכו
ילדי שעשעי ואני שכולה וגלמודה: (כג) הפשטתי עדי תפארתי
נעטיתי אבל וקולי אל־שדי אזעק נצח:
(כד) התעוררו בני והריעו אל־שדי קולכם ויגאלכם מכף
צורריכם: (כה) קותה נפשי לישע אלהי ותעלזנה כליותי ברב
חסדו כי־יחיש יי עזרתו: (כו) בדמעה ובקינה שלחתיכם ובשמחה
ורנה ישיבכם: (כז) שכני ציון הביטו גלותכם ועוד מעט יביטו
גאלתכם כי יחיש ישעו בעז ותפארת: (כח) שאו כרגע חמת
שדי אם הדפך הצר מבמותיך עד־ארגיעה תראה מפלתו ואתה
על־במותיו תדרך: (כט) על ארחות עקלקלות ענוגי נדדו הודחו
כצאן נפוצים מעדר: (ל) התעוררו וקראו לאל המושיע המוליככם
בשבי יזכר אתכם: (לא) אם חשתם לסור מעליו חושו עושו
לבקשו: (לב) אם יסר אתכם בשבט עברתו ישוב וישמח אתכם
בחסדו נצח:
(לג) התנחמי בת־ציון והוא ינחמך אשר נקרא שמו עליך:
(לד) כל־צורריך יבושו וכל־שמחי ברעתך יכלמו: (לה) אוי לערים
אשר העבידו בניך אוי לאשר כלאום בכלא: (לו) כאשר ששה
כל־עיר על־שברך כן תדאג ותעצב על־מפלתה: (לז) הבוק
תבוק מהמונה אשר תתפאר עליו והפכתי גאונה למפלה:
(לח) כי אש אלהים תרד בה ימים רבים וציים ושעירים ירגיעו
בה: (לט) הסבי עיניך קדמה בת־ציון וראי כי ישיש עליך אלהיך:
(מ) הביטי אסירי בניך שבים מים ומקדם ולשונם תרנן כבוד יי:
ה (א) הסירי בגדי אבלך ירושלים ולבשי הדרת עולם
גאון אלהיך: (ב) עטי מעטה צדקת אלוה ושימי עטרת תפארתו
על־ראשך: (ג) הנה יגלה הודך תחת כל־השמים ושמך יקרא
עד־עולם שלום־צדקה וגמול־יושר: (ד) קומי ירושלים נעלי על־
במתי ארץ: (ה) הסבי עיניך קדמה וראי קבוציך ממזרח שמש
עד־מבואו על־פי יי: (ו) ירננו ויעלזו כי נאלם יי: (ז) במוט רגלם
הצר

הצר ודפמו וקוממיות ישיבם יי ברוזני ארץ : (ח) כי כל־הר ישפל
והיה העקב למישור והרכסים לבקעה נאם יי למען ילכו בדרך
סלולה להודות לשמו : (ט) וכל־יער ריח־ניחוח וכל־עץ־רענן בשדה
יתנו צלם לכבוד עמו ישראל בדבר־יי : (י) כי ישיב יי את־שבות
עמו בשמחה ובששון ברב רחמיו וחסדיו :

טוביה

א (א) איש היה ממטה נפתלי ושמו טוביה ומושבו בעיר
אחת מגליל העליון ממעל לאשור ומשמאל לשפת הים : (ב) והוא
היה מן־הגולה אשר הגלה שלמנאסר מלך אשור ואף כי־נשבה
בין הגוים לא־סר מתורת אלהיו ומחקותיו : (ג) ויהי תמיד
מעוז לדל ויתן מכל־אשר־לו לאחיו ולקרוביו אשר אתו
בשביה : (ד) ואף־אמנם היה הצעיר ממטה נפתלי לא־תעה
מדרך הטוב והישר בעיני יי : (ה) וכי־ראה את־העם עבדים
את־עגלי הזהב אשר עשה ירבעם מלך ישראל קצה נפשו
בתועבותיהם : (ו) ויעל מימים ימימה אל־בית־יי בירושלים
ויעבד את־יי אלהי ישראל וישתחו־לו : (ז) ויבא שם את־
ראשית בכורי אדמתו ומעשר מכל אשר־לו : (ח) ולתקופת
השנה השלישית נתן את־מעשר תבואתו לגר ליתום ולאלמנה :
(ט) ככה היה משפט האיש ומעשהו כל־הימים : (י) ויהי כי־
גדל טוביה ויקח אשה ממשפחתו ושמה חנה ויולד בן ויקרא
אתו בשמו טוביה : (יא) ויורהו את־דרכי יי מנעוריו ליראה
אתו ולסור מרע : (יב) ויהי אחרי הגלותו עם־אשתו ובנו ועם
כל־שבטו בתוך יתר בני־הגולה לנינוה וירא את־העם אכלים
ממאכלי הגוים והתגאל נפשו בהם וישמר מגעל־בם : (יג) ויען
כי־ירא את־יי בכל־לבו ויט יי אליו חסד ויתן חנו בעיני

שלמנאסר

שַׁלְמַנְאֶסֶר מֶלֶךְ אַשּׁוּר׃ (יד) וְהַמֶּלֶךְ לֹא־מָנַע מִמֶּנּוּ לָצֵאת וְלָבֹא
כַּטּוֹב בְּעֵינָיו וְלַעֲשׂוֹת כְּפִי־אַוַּת נַפְשׁוֹ׃ (טו) וַיֵּלֶךְ אֶל־כָּל־
אֲסִירֵי הַגּוֹלָה וַיְנַחֵם אֹתָם וַיְדַבֵּר עַל־לִבָּם׃ (טז) וַיָּבֹא גַּם עִירָה
רָגוּשׁ בְּאֶרֶץ מָדַי וּבְיָדוֹ עֲשָׂרָה כִּכְּרֵי כֶסֶף אֲשֶׁר נָתַן־לוֹ הַמֶּלֶךְ
לְמָנָה׃ (יז) וַיַּרְא בְּתוֹךְ אֲסִירֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ אֶחָד וּשְׁמוֹ גַּבְאֵל
וְהִנֵּה הוּא דַּל מְאֹד וַיַּלְוֵהוּ אֶת־הַכֶּסֶף וַיִּקַּח כְּתָבוֹ מִיָּדוֹ׃
(יח) וַיְהִי בִּרְבוֹת הַיָּמִים וַיָּמָת שַׁלְמַנְאֶסֶר וַיִּמְלֹךְ סַנְחֵרִיב בְּנוֹ
תַּחְתָּיו וְהוּא שָׂנֵא אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בִּמְאֹד מְאֹד׃ (יט) וְטוֹבִיָּה
הָלַךְ כְּדַרְכּוֹ יוֹם יוֹם אֶל־הַשְּׁבוּיִם וַיְנַחֵם אֹתָם וַיִּתֵּן לְכָל־
אִישׁ כְּפִי אֲשֶׁר מָצְאָה יָדוֹ׃ (כ) מִלַּחְמוֹ נָתַן לָרְעֵבִים וַיַּלְבֵּשׁ
אֶת־הָעֲרוּמִּים וַיְקַבֵּר אֶת־הַחֲלָלִים וְאֶת הַמֵּתִים׃ (כא) וַיְהִי
בָּעֵת הַהִיא וַיָּנָס סַנְחֵרִיב מֵאֶרֶץ יְהוּדָה יַעַן כִּי־נְגָפוֹ אֱלֹהִים
עַל־חֶרְפָּתוֹ אֲשֶׁר חֵרְפָהוּ׃ (כב) וַיְהִי בְּשׁוּבוֹ אֶל־אַרְצוֹ וַיִּשְׁפֹּךְ
חֲמָתוֹ עַל־הַיְּהוּדִים וַיַּהֲרֹג מֵהֶם רַבִּים וַיְקַבֵּר אֹתָם טוֹבִיָּה׃
(כג) וַיִּשְׁמַע הַמֶּלֶךְ וַיְצַו לַהֲמִיתוֹ וַיִּקַּח אֶת־כָּל־רְכוּשׁוֹ מִיָּדוֹ׃
(כד) וַיִּקַּח טוֹבִיָּה אֶת־אִשְׁתּוֹ וְאֶת־בְּנוֹ וַיִּבְרַח מִפָּנָיו וַיָּגָר
בְּהֵחָבֵא עִם־קְרוֹבָיו׃ (כה) וַיְהִי לְיָמִים עוֹד חֲמִשִּׁים וַחֲמִשָּׁה
וַיִּשְׁלְחוּ בְנֵי־הַמֶּלֶךְ אֶת־יָדָם בַּאֲבִיהֶם וַיַּכּוּהוּ נָפֶשׁ׃ (כו) וַיַּגֵּד
לְטוֹבִיָּה וַיָּשָׁב אֶל־בֵּיתוֹ וַיּוּשַׁב־לוֹ כָּל־רְכוּשׁוֹ וְכָל־הוֹן בֵּיתוֹ׃
ב (א) וַיְהִי בְּיוֹם חַג הַשָּׁבוּעוֹת וַיַּעַשׂ טוֹבִיָּה מִשְׁתֶּה׃
(ב) וַיֹּאמֶר אֶל־בְּנוֹ לֶךְ־נָא בְּנִי וּקְרָא אֶת־כָּל־יִרְאֵי אֱלֹהִים
מִמִּשְׁפַּחְתֵּנוּ וְיֹאכְלוּ וְיִשְׁתּוּ אִתָּנוּ׃ (ג) וַיְהִי בְּצֵאתוֹ וַיָּשָׁב מַהֵר
וַיַּגֵּד לְאָבִיו לֵאמֹר הִנֵּה רָאִיתִי אִישׁ בַּחוּץ נֹפֵל מֵת אָרְצָה׃
(ד) וַיְמַהֵר טוֹבִיָּה וַיָּרָץ הַחוּצָה וַיִּשָּׂא אֶת־הַמֵּת בְּסֵתֶר אֶל־
בֵּיתוֹ לְקַבֵּר אֹתוֹ בַּלָּיְלָה׃ (ה) וְאַחֲרֵי הַסְתִּירוֹ שָׁב אֶל־קְרוּאָיו
הַמִּשְׁתֶּה וַיֹּאכַל אֶת־לַחְמוֹ בְּדַאֲבוֹן נֶפֶשׁ׃ (ו) וַיִּזְכֹּר אֶת־דְּבַר־
יְיָ בְּיַד עָמוֹס הַנָּבִיא וְהָפַכְתִּי חַגֵּיכֶם לְאֵבֶל׃ (ז) וַיְהִי כְּבֹא
הַשֶּׁמֶשׁ וַיָּקָם טוֹבִיָּה וַיְקַבֵּר אֶת־מֵתוֹ׃ (ח) וַיּוֹכִיחוּ רֵעָיו אֹתוֹ
וַיֹּאמְרוּ הִנֵּה זֶה יָמִים וְהַמֶּלֶךְ צִוָּה לַהֲמִיתְךָ וַתִּמָּלֵט וְעַתָּה
תָּשׁוּב לְקַבֵּר אֶת־הַמֵּתִים׃ (ט) וְטוֹבִיָּה יָרֵא אֶת־דְּבַר יְיָ יוֹתֵר
מדבר

מדבר המלך ויאסף בסתר את־החללים אל־ביתו ויקבר
אתם בלילה :
(י) ויהי היום בשובו מקבר את־המתים והוא עיף וישכב
על־יד קיר הבית ויישן : (יא) ויקר מקרה והנה עטלף אחד
הריק צאתו מקנו ותפל בעודנה חמה על־פניו ותעור את־עיניו :
(יב) ויי הביא עליו את־הרעה הזאת לנסותו ולמען ילמדו ענוים
דרכו כאשר עשה לעבדו לאיוב : (יג) ומיראתו את־יי
מנעוריו ומדבקו במצותיו לא־נעף לבו על־יי ואין בפיו תלונה
בהכותו בעורון את־עיניו : (יד) ויחזק עוד בתמתו ויברך את־
יי כל־ימיו : (טו) ויהתלו־בו רעיו כאשר התלו הרעים באיוב
ויאמרו־לו : (טז) איה איפוא תקותך כי־פרסת לרעב לחמך
וקברת את־המתים : (יז) ויוכיחם טוביה ויאמר : (יח) אל־נא
אחי כן תדברו כי בני־קדושים אנחנו המיחלים לחיי עולם :
(יט) ויי ינחילם לכל־הנאמנים בבריתו ומחזיקים באמונתו :
(כ) וחנה אשתו תמכה פלך בידיה ותכלכל את־בעלה
בפעל כפיה : (כא) ויהי היום ותבא בשכרה גדי עזים הביתה :
(כב) וישמע טוביה את־קול הגדי ויאמר מה קול הגדי הזה באזני
לכו וראו אולי גנוב הוא אתי : (כג) ואם כן הוא השיבו אתו
לבעליו כי לא־נכון הוא לנו לחם גזול ולנגוע־בו : (כד) ותקצף
אשתו על־דבריו ותאמר : (כה) הלא תראה כי תוחלתך
נכזבה וכל־צדקתך לתהו : (כו) והיא לא חדלה להרעימו
בדברה אליו יום יום כדברים האלה :
ג (א) ויהי כי־מרה־לו נפשו וישא טוביה את־קולו
ויבך ויתחנן אל־יי ויאמר : (ב) צדיק אתה יי וישר משפטיך
וחסד ואמת יקדמו פניך : (ג) ועתה יי חנני־נא ואל־תנקם
בי כחטאי : (ד) חטאות נעורי ופשעי אבותי הסר מנגד עיניך :
(ה) עקב עזבנו את־מצותיך נתתנו ביד אויבינו לרדות בנו
בדבר ובחרב ובשביה והיינו לבוז ולחרפה בגוים אשר
הדחתנו־בם : (ו) שפטים גדולים ונוראים עשית־בנו עקב
אשר־עברנו את־בריתך ולא הלכנו בדרך האמת לפניך :
ועתה

(ז) וְעַתָּה עֲשֵׂה־־נָא עִמָּדִי חֶסֶד וְקַח־־נָא אֶת־־נִשְׁמָתִי בְּשָׁלוֹם
כִּי טוֹב מוֹתִי מֵחַיָּי :
(ח) וַיְהִי בָּעֵת הַהִיא וְהִנֵּה אִשָּׁה בְּרַגֵשׁ אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ
מָדַי וּשְׁמָהּ שָׂרָה בַּת־־רְעוּאֵל וַתֵּקַל בְּעֵינֵי שִׁפְחַת אָבִיהָ :
(ט) כִּי אֹרְשָׂה לְשִׁבְעַת אֲנָשִׁים זֶה אַחַר זֶה וּבְטֶרֶם קָרַב אִישׁ
אֵלֶיהָ בְּיַעֲמִתָּם רוּחַ רָעָה וַיָּמוּתוּ : (י) וַיְהִי הַיּוֹם וְהִיא מִתְוַכַּחַת
עִמָּהּ וַתֹּאמֶר הַשִּׁפְחָה אֵלֶיהָ בַּת מְרַצַּחַת אֲנָשִׁים אָתְּ : (יא) מִי־־
יִתֵּן וְלֹא־־נִרְאֶה מִמֵּךְ פְּרִי־־בֶטֶן עַד־־עוֹלָם אִם־־בֵּן אוֹ־־בַת :
(יב) הַלְהָרְגֵנִי אַתְּ אֹמֶרֶת כַּאֲשֶׁר הָרַגְתְּ אֶת־־שִׁבְעָה בְעָלָיִךְ :
(יג) וַיְהִי כְּשָׁמְעָהּ אֶת־הַגִּדּוּפִים הָאֵלֶּה וַתַּעַל בְּצַר רוּחָהּ הַחַדְרָה
אֶל־הָעֲלִיָּה וַתֵּשֶׁב שָׁמָּה שְׁלֹשֶׁת יָמִים לַיְלָה וָיוֹם : (יד) לֶחֶם
לֹא־־אָכְלָה וּמַיִם לֹא־־שָׁתָתָה וַתֵּבְךְּ וַתִּתְחַנֵּן אֶל־יְיָ לֶאֱסֹף אֶת־
חֶרְפָּתָהּ : (טו) וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי אַחֲרֵי כַלּוֹתָהּ לְהִתְחַנֵּן וַתְּהַלֵּל
אֶת־יְיָ וַתֹּאמַר : (טז) מְהֻלָּל שִׁמְךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי גַּם
בְּאַפְּךָ תַּעֲשֶׂה חֶסֶד וְתִסְלַח לַעֲוֹנֵינוּ בְּעֵת צָרָה בְּקָרְאֵנוּ אֵלֶיךָ :
(יז) לְךָ יְיָ אֶשָּׂא פָּנַי וְעֵינַי כָּלוּ לִישׁוּעָתְךָ נֶצַח : (יח) וְעַתָּה
יְיָ הָסֶר־־נָא אֶת־־חֶרְפָּתִי מֵעָלַי וּפְדֵנִי מִצָּרוֹתַי וְאִם־־אַיִן
הָשֶׁב־־נָא רוּחִי אֵלֶיךָ : (יט) גָּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנֶיךָ כִּי לֹא־־שְׁאַלְתִּי־־
לִי אִישׁ וְנִשְׁמַרְתִּי מִכֹּל חֵפֶץ רָע : (כ) עִם לֵצִים לֹא־־הָיָה
חֶלְקִי וְלֹא לָקַחְתִּי אִישׁ מְעוּנָּג כִּי־־אִם לְיִרְאָה אֶת־־שְׁמֶךָ :
(כא) וְעַתָּה לֹא־־יָדַעְתִּי אִם אָנֹכִי לֹא־־יָקַרְתִּי לָהֶם אוֹ אִם־־הֵם
לֹא־יָקְרוּ לִי וְאַתָּה שְׁמַרְתַּנִי לְאִישׁ אַחֵר כִּי מַחְשְׁבוֹתֶיךָ לֹא־־
כְמַחְשֶׁבֶת אָדָם : (כב) אָמְנָם בְּזֹאת אֲנִי בוֹטַחַת כִּי תְרַחֵם עַל־
יְרֵאֶיךָ וְתִפְדֶּה מִצָּרוֹת נַפְשָׁם : (כג) וְאֵת אֲשֶׁר־־תֶּאֱהַב תּוֹכִיחַ
כִּי לֹא אֵל חָפֵץ שַׁחַת אָתָּה : (כד) הֲלֹא עַל־פִּיךָ הַשֶּׁמֶשׁ תִּזְרַח
אַחֲרֵי הָרַעַם בֵּן תַּהֲפֹךְ אֶבְלֵנוּ לְשִׂמְחָה וּלְשָׂשׂוֹן : (כה) יְהִי
שִׁמְךָ יְיָ מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד־־עוֹלָם : (כו) וַיֵּעָתֵר יְיָ לְשַׁוְעָתָם
בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה וַיִּשְׁלַח אֶת־־מַלְאָכוֹ אֶת־־רְפָאֵל לְרַפְּאוֹתָם
מִשִּׁבְרֵיהֶם כִּי עָלְתָה שַׁוְעָתָם כְּאַחַת הַשָּׁמָיִם :
ד (א) וְטוֹבִיָּה אָמַר בְּלִבּוֹ כִּי שָׁמַע יְיָ אֶת־־תְּפִלָּתוֹ וְכִי
קָרְבוּ

קרבו ימיו למות: (ב) ויקרא אל־בנו ויאמר אליו: (ג) שמע
בני אמרי אביך ושימם בתוך לבך: (ד) בקחת אלהים את־
נפשי וקברת את־עצמותי: (ה) כבד את־אמך כל־ימי
חייה וזכר את־אשר חבלה בשאתה אתך בבטנה: (ו) והיה
כאשר תמות גם־היא וקברתה בקבורתי: (ז) שוה יי לנגדך
תמיד והשמר מעון ומעבר את־פי יי: (ח) תן מהונך לעני
ואל תעלם עיניך ממנו ויברכך יי אלהיך: (ט) החזק ידי
אביון כפי־אשר־תשיג ידך: (י) אם־רב־לך תן הרבה ואם
מעט תן־לו בעין טוב כי ברב ימים תמצאנו בעת צרה:
(יא) צדקה תציל מחטא וממות וביום רעה אל־תזניחך:
(יב) מלוה יי חנן דל וגמולו ישלם לו: (יג) אל־תתן לקדשה
חילך שטה מעליה ודבק באשת חיקך: (יד) הסר גאה
מלבבך ומשפתי פיך כי היא ראשית כל־רעה: (טו) תן
לשכיר פעלו ולא־תלין פעלתו עד־בקר: (טז) את־השנוא
לך אל־תעשה לעמיתך: (יז) פרס לרעב לחמך וכי־ראית
ערום וכסיתו: (יח) בהקבר איש צדיק תן מיינך ומלחמך
ועם אנשי רשע אל תלחם: (יט) כי־תבקש עצה לך והועץ
את־איש נבון: (כ) ברך אלהים בכל־עת ובקשהו להישיר
דרכיך:

(כא) ועתה דע בני כי בהיותך עוד רך בשנים הלויתי עשרה
ככרי כסף לגבאל הישב ברגש בארץ מדי וכתבו בידי: (כב) ועתה
לך־נא ואשלחך אליו לבקש את־הכסף מידו ולהשיב־לו את־
כתבו: (כג) ואל־תעצב בני על־כי־דלונו מאד כי עוד ייטיב אלהים
לנו אם ירא נירא אתו ונעשה את־הטוב בעיניו:

ה (א) ויען טוביה את־אביו ויאמר כל אשר דברת אלי
אעשה: (ב) אך לא ידעתי איכה אבקש את־הכסף הן לא יכירני
האיש וגם אנכי לא ידעתיו: (ג) מה האות אשר אתן־לו אם
לא־יאמין לדברי וגם את־הדרך לא ידעתי: (ד) ויען אביו ויאמר
הנה כתבו בידי ואך תראהו לו ולא ימנע את־הכסף ממך:
(ה) ועתה לך בני ובקש לך חבר נאמן אשר ילך בשכר אתך

למען

לְמַעַן הַשֵּׂג אֶת־הַכֶּסֶף בְּעוֹדֶנִּי חָי׃ (ו) וַיֵּצֵא טוֹבִיָּה הַחוּצָה וְהִנֵּה
עֶלֶם יְפֵה־תֹאַר לִקְרָאתוֹ וּמָתְנָיו חֲגוּרִים וְנָכוֹן לָשׂוּם לַדֶּרֶךְ פְּעָמָיו׃
(ז) וְטוֹבִיָּה לֹא־יָדַע כִּי מַלְאַךְ אֱלֹהִים הוּא וַיִּשְׁאָלֵהוּ לְשָׁלוֹם וַיֹּאמֶר
מִי־אַתָּה יְדִידִי׃ (ח) וַיַּעֲנֵהוּ הָעֶלֶם וַיֹּאמֶר מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל אָנֹכִי׃
(ט) וַיֹּאמֶר טוֹבִיָּה אֵלָיו הֲיָדַעְתָּ אֶת־הַדֶּרֶךְ לְאֶרֶץ מָדָי וַיֹּאמֶר
יָדָעְתִּי׃ (י) כִּי זֶה פְּעָמִים וְשָׁלשׁ עָבַרְתִּי בָּאָרֶץ וְנֶאֱסַפְתִּי אֶל־בֵּית
גָּבָאֵל אָחִינוּ בְּעִיר רְגוּשׁ הַיּוֹשֶׁבֶת עַל־הָרֵי אַחְמְתָא בְּאֶרֶץ מָדָי׃
(יא) וַיֹּאמֶר טוֹבִיָּה אֶל־הָעֶלֶם הוֹאֶל־נָא וַעֲמוֹד עַד־אֲגַלֶּה אֶת־אֹזֶן
אָבִי׃ (יב) וַיֵּלֶךְ טוֹבִיָּה וַיַּגֵּד לְאָבִיו וְהוּא מִשְׁתָּאֶה וַיִּקְרָא אֶת־
הָעֶלֶם׃ (יג) וַיְהִי בְּגִשְׁתּוֹ אֶל־הַזָּקֵן וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ וַיֹּאמֶר יִתֵּן לְךָ
אֱלֹהִים לֵב שָׂמֵחַ׃ (יד) וַיַּעַן טוֹבִיָּה וַיֹּאמֶר מַה־לִּי וּלְשִׂמְחָה הִנֵּה
עֵינַי חָשְׁכוּ מֵרְאוֹת וְאוֹר הַשֶּׁמֶשׁ לֹא־יָהֵל לִי׃ (טו) וַיַּעֲנֵהוּ הָעֶלֶם
וַיֹּאמַר קַוֵּה לַיָי וְיוֹשַׁע־לָךְ׃ (טז) וַיֹּאמֶר טוֹבִיָּה אִם יֵשׁ אֶת־נַפְשְׁךָ
לָלֶכֶת עִם בְּנִי לִרְגוּשׁ בְּאֶרֶץ מָדַי אֶל־גָּבָאֵל מוֹדָעִי וְנָתַתִּי לְךָ אֶת־
שְׂכָרְךָ בְּשִׁבְתְּךָ אִתּוֹ׃ (יז) וַיַּעַן הַמַּלְאָךְ וַיֹּאמֶר תְּנָה אֹתוֹ עַל־יָדָי
אָנֹכִי אוֹלִיכֵהוּ וַאֲשִׁיבֶנּוּ אֵלֶיךָ בְּשָׁלוֹם׃ (יח) וַיֹּאמֶר טוֹבִיָּה בִּי־
אֲדוֹנִי הוֹדִיעֵנִי־נָא אֶת־מִשְׁפַּחְתְּךָ וְאֶת־שֵׁם שִׁבְטֶךָ׃ (יט) וַיֹּאמֶר
הַמַּלְאָךְ אֵלָיו רַב־לָךְ כִּי מָצָאתָ חָבֵר לְבִנְךָ וְלָמָּה־זֶּה תִּשְׁאַל
לְמִשְׁפַּחְתִּי׃ (כ) אוּלָם לְמַעַן לֹא־תִדְאַג לְבִנְךָ דַּע כִּי שְׁמִי עֲזַרְיָה
בֶּן־חֲנַנְיָה׃ (כא) וַיֹּאמֶר טוֹבִיָּה אָכֵן מִמִּשְׁפַּחַת אַנְשֵׁי־שֵׁם אַתָּה אַל
נָא־תִקְצֹף כִּי שְׁאַלְתִּיךָ׃ (כב) וַיֹּאמֶר הַמַּלְאָךְ הָשֵׁב אָשִׁיב אֶת־
בִּנְךָ אֵלֶיךָ בָּרִיא וְשָׁלֵם וְהִצַּגְתִּיו לְפָנֶיךָ׃ (כג) וַיַּעַן טוֹבִיָּה וַיֹּאמֶר
לְכוּ לְשָׁלוֹם וַיָי יִשְׁלַח מַלְאָכוֹ לִפְנֵיכֶם לְשָׁמְרְכֶם בַּדָּרֶךְ׃ (כד) וַיָּכֶן
טוֹבִיָּה אֶת־כָּל־מַחְסוֹרוֹ לַדֶּרֶךְ וַיִּשַּׁק לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ וַיֵּלְכוּ׃
(כה) וַתִּשָּׂא אִמּוֹ אֶת־קוֹלָהּ וַתֵּבְךְּ וַתֹּאמַר לְבַעְלָהּ רְאֵה אֶת־
מִשְׁעֶנֶת שִׁבְתֵּנוּ לָקַחְתָּ מִמֶּנּוּ וַתְּשַׁלְּחֶנּוּ׃ (כו) לוּ הָיָה לְךָ כֶּסֶף
כִּי עַתָּה לֹא־שִׁלַּחְתָּ אֶת־בִּנְךָ אֶת־יְחִידְךָ מֵאִתָּנוּ׃ (כז) הַאִם לֹא־
שָׁקַטְנוּ בְּעָנְיֵנוּ וְאִם לֹא־נִבְחַר־לָנוּ בְּנֵנוּ זֶה מֵהוֹן וָעֹשֶׁר׃
(כח) וַיְנַחֵם טוֹבִיָּה אֶת־אִשְׁתּוֹ וַיֹּאמַר׃ (כט) חִדְלִי מִבְּכוֹת עַל־בְּנֵךְ
כִּי יְיָ יִשְׁמֹר צֵאתוֹ וּבֹאוֹ וְעֵינַיִךְ תֶּחֱזֶינָה אֹתוֹ בְּשׁוּבוֹ בְּשָׁלוֹם׃
כי

(ל) כִּי בָטַחְתִּי בַּיְיָ כִּי־יִשְׁלַח אֶת־מַלְאָכוֹ אִתּוֹ לַנְחוֹתוֹ בַדֶּרֶךְ וּלְהַצְלִיחַ
אֶת־דַּרְכּוֹ וְגַם שׁוֹב יָשׁוּב בְּשׁוּבָה וָנַחַת׃ (לא) וַתִּשְׁקֹט אִשְׁתּוֹ וַתִּדֹּם׃
ו (א) וַיִּשָּׂא טוֹבִיָּה אֶת־רַגְלָיו וַיֵּלֶךְ וְכַלְבּוֹ רָץ אִתּוֹ וַיָּבֹא
בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן עַד נְהַר חִדֶּקֶל׃ (ב) וַיֵּלֶךְ אֶל הַנָּהָר לִרְחֹץ אֶת־
רַגְלָיו וְהִנֵּה דָג גָּדוֹל לִקְרָאתוֹ פֹּתֵחַ פִּיו לְבַלְעוֹ׃ (ג) וַיֶּחֱרַד טוֹבִיָּה
חֲרָדָה גְדוֹלָה וַיִּקְרָא בְּקוֹל גָּדוֹל וַיֹּאמֶר אֲהָהּ אֲדוֹנִי כִּי אֶבָּלַע׃
(ד) וַיֹּאמֶר הַמַּלְאָךְ אֵלָיו שְׁלַח־נָא יָדְךָ וֶאֱחֹז בִּסְנַפִּירָיו וּמְשָׁכֵהוּ
הַיַּבָּשָׁה׃ (ה) וַיִּמְשְׁכֵהוּ הַיַּבָּשָׁה וְהִנֵּה הַדָּג מְפַזֵּז לְרַגְלָיו׃ (ו) וַיֹּאמֶר
הַמַּלְאָךְ אֵלָיו בַּתֵּר אֹתוֹ בַּתָּוֶךְ וְקַח־לְךָ אֶת־הַלֵּב וְאֶת הַמְּרֵרָה
וְאֶת הַכָּבֵד כִּי טוֹבִים הֵם לִרְפוּאָה וַיַּעַשׂ כֵּן׃ (ז) וַיְצַלּוּ מִבְּתָרֵי
הַדָּג וַיֹּאכֵלוּ וְהַנּוֹתָר מָלְחוּ בַּמֶּלַח וַיִּצְטַיְּדוּ־בוֹ עַל־הַדֶּרֶךְ עַד לְבֹא
רַגְשָׁה׃ (ח) וַיִּשְׁאַל טוֹבִיָּה אֶת־הַמַּלְאָךְ וַיֹּאמֶר עֲזַרְיָה אָחִי הוֹדִיעֵנִי־
נָא אֶת־כֹּחַ הַקְּרָבִים אֲשֶׁר שַׂמְתָּ לְבַדָּנָה׃ (ט) וַיַּעֲנֵהוּ הַמַּלְאָךְ
וַיֹּאמֶר בְּתִתְּךָ מִן־הַלֵּב עַל גַּחֲלֵי אֵשׁ עַד־עֲלוֹת הֶעָשָׁן הִנָּדֹף תִּנְדֹּף
עֲשָׁנוֹ כָּל־רוּחַ רָעָה מֵאִישׁ אוֹ־אִשָּׁה וְלֹא תוֹסִיף לְהָרַע עוֹד׃
(י) וְהַמְּרֵרָה תַעֲלֶה אֲרוּכָה לַאֲשֶׁר יֶשׁ־לוֹ תְבַלּוּל בְּעֵינָיו בְּמָשְׁחוֹ־
בָהּ אֶת־הָעֵינָיִם׃ (יא) וַיּוֹסֶף טוֹבִיָּה לִשְׁאֹל וַיֹּאמֶר אָנָה נָסוּר הַלָּיְלָה׃
(יב) וַיַּעַן הַמַּלְאָךְ וַיֹּאמֶר הִנֵּה־פֹה אִישׁ וּשְׁמוֹ רְעוּאֵל וְהוּא מִשְּׁאֵרֵי
בְשָׂרֶךָ׃ (יג) וְלוֹ בַת־יְחִידָה וּשְׁמָהּ שָׂרָה וְאֵין לָאִישׁ עוֹד בָּנִים
זוּלָתָהּ׃ (יד) וְהָיָה בְּקַחְתְּךָ אֶת־בִּתּוֹ לְאִשָּׁה וְיָרַשְׁתָּ אֶת כָּל־נַחֲלָתוֹ׃
(טו) לָכֵן בַּקֵּשׁ אַתָּה מִיָּדוֹ וְהוּא יִתְנֶנָּה־לָּךְ׃ (טז) וַיֹּאמֶר טוֹבִיָּה הִנֵּה
שָׁמַעְתִּי עָלֶיהָ לֵאמֹר כִּי־זֶה שֶׁבַע פְּעָמִים אֹרָשָׂה לְשִׁבְעַת אֲנָשִׁים
וַיָּמוּתוּ כֻלָּם בְּרוּחַ רָעָה׃ (יז) וְעַתָּה פֶּן־יִקְרֶה־לִּי כְּמִקְרֵיהֶם וְהוֹרַדְתִּי
אֶת־שֵׂיבַת אֲבוֹתַי בְּיָגוֹן שְׁאוֹלָה כִּי בֶן־יְחִידָם אָנֹכִי׃ (יח) וַיַּעַן
הַמַּלְאָךְ וַיֹּאמֶר שְׁמַע בְּנִי וְהִגַּדְתִּי־לְךָ בְּמִי־תִמְשֹׁל הָרוּחַ הָרָעָה׃
(יט) בְּכֹל הַבּוֹזִים אֶת־דְּבַר יְיָ בְּקַחְתָּם אִשָּׁה מֵרוּחַ זְנוּנִים וּבְלִי־דַעַת
כְּסוּס כְּפֶרֶד בַּמִּדְבָּר׃ (כ) וְאַתָּה אִם־אָרֵשׂ תְּאָרֵשׂ אֹתָהּ וְהָלַכְתָּ
בַּחֲדַר מִשְׁכָּבָהּ וְתִנָּזֵר מִמֶּנָּה שְׁלֹשֶׁת יָמִים לְהִתְפַּלֵּל אֶל יְיָ׃
(כא) וְהָיָה בַּלַּיְלָה הָרִאשׁוֹן בְּהַשְׁלִיכְךָ אֶת־כֹּבֶד הַדָּג עַל־הַגֶּחָלִים
תָּסוּר רוּחַ הָרָעָה׃ (כב) וּבַלַּיְלָה הַשֵּׁנִי תִּקְרַב אֵלֶיהָ בְּלֵב טָהוֹר
כאבותינו

כַּאֲבוֹתֵינוּ הַקְּדֹשִׁים : (כג) וּבַלַּיְלָה הַשְּׁלִישִׁי תְּבֹרַךְ לְהוֹלִיד בָּנִים
יְשָׁרִים : (כד) וּמֵאָז וָהָלְאָה תָּבֹא אֵלֶיהָ בְּיִרְאַת יְיָ וְלֹא מֵעֹנֶג
יִתְשׁוּקָה : (כה) לְמַעַן הָבִיא יְיָ עַל־זַרְעֲךָ אֶת־הַבְּרָכָה אֲשֶׁר־דִּבֶּר
לְאַבְרָהָם אָבִיךָ :
ז (א) וַיָּסוּרוּ אֶל בֵּית רְעוּאֵל וַיַּאַסְפֵם בְּכָבוֹד הַבָּיְתָה :
(ב) וַיַּרְא רְעוּאֵל אֶת־פְּנֵי טוֹבִיָּה וַיֹּאמֶר אֶל חַנָּה אִשְׁתּוֹ רְאִי אֶת־
פְּנֵי הָעֶלֶם הַזֶּה כִּרְאוֹת פְּנֵי בֶן־אֲחוֹתִי : (ג) וַיֹּאמֶר מֵאַיִן אַתֶּם אַחַי
וַיֹּאמְרוּ מִמַּטֵּה נַפְתָּלִי וּמֵאֲסִירֵי נִינְוֵה אֲנָחְנוּ : (ד) וַיִּשְׁאַל לָהֶם
רְעוּאֵל וַיֹּאמֶר הַיְדַעְתֶּם אֶת־טוֹבִיָּה שְׁאֵר בְּשָׂרִי וַיֹּאמְרוּ יָדָעְנוּ :
(ה) וַיְהִי כַּאֲשֶׁר סִפֵּר לָהֶם אֶת־כָּל־הַחֲסָדִים אֲשֶׁר עָשָׂה טוֹבִיָּה
עִמּוֹ־וַיֹּאמֶר הַמַּלְאָךְ אֵלָיו הָאִישׁ אֲשֶׁר שָׁאַלְתָּ עָלָיו הוּא אֲבִי הָעֶלֶם
הַזֶּה : (ו) וַיָּקָם רְעוּאֵל וַיִּפֹּל עַל־צַוְּארֵי טוֹבִיָּה וַיִּשַּׁק־לוֹ וַיֵּבְךְּ עַל
צַוָּארָיו עוֹד : (ז) וַיֹּאמַר בָּרוּךְ אַתָּה לַייָ בְּנִי כִּי בֶן־יָשָׁר וְתָמִים
אָתָּה : (ח) וְגַם הִנֵּה אִשְׁתּוֹ וְשָׂרָה בִתּוֹ שָׁמְעוּ אֶת־הַדָּבָר וַתִּבְכֶּינָה :
(ט) וַיְצַו רְעוּאֵל לִטְבֹּחַ טֶבַח וּלְהָכִין מִשְׁתֶּה : (י) וַיְהִי כְּשִׁבְתָּם
אֶל הַשֻּׁלְחָן וַיִּפְצַר־בָּם רְעוּאֵל לֶאֱכֹל : (יא) וַיֹּאמֶר טוֹבִיָּה
לֹא־אֹכַל וְלֹא־אֶשְׁתֶּה עַד־אֲשֶׁר־אִם־עָשִׂיתָ אֶת־שְׁאֵלָתִי
לָתֶת־לִי אֶת־שָׂרָה בִתְּךָ לְאִשָּׁה : (יב) וַיִּשְׁמַע רְעוּאֵל וַיָּפָג
לִבּוֹ כִּי־זָכַר אֵת אֲשֶׁר־קָרָה לְשִׁבְעַת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־בָּאוּ אֵלֶיהָ
וַיִּירָא פֶּן יִקְרֶה־לוֹ כְּמִקְרֵיהֶם :
(יג) וַיְהִי כַּאֲשֶׁר אֵחַר לַעֲנוֹת וַיֹּאמֶר הַמַּלְאָךְ אֵלָיו אַל־תִּירָא
מִתֵּת־לוֹ אֶת־בִּתְּךָ כִּי לְאִישׁ יְרֵא־אֱלֹהִים הִיא נִצְפָּנָה וְעַל־כֵּן לֹא־
הָיְתָה לְאִישׁ אַחֵר : (יד) וַיֹּאמֶר רְעוּאֵל עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי־שָׁמַע יְיָ
אֶת־תְּחִנָּתִי וְלֹא הֶחֱרִישׁ אֶל דִּמְעוֹתָי : (טו) וְכִי שָׁלַח אֶתְכֶם לְפָנַי
לָתֵת אֶת־בִּתִּי לְאִישׁ מִמִּשְׁפַּחְתִּי כַּאֲשֶׁר צִוָּה לָנוּ מֹשֶׁה וְעַתָּה לֹא
אֶחְשֹׂךְ אֹתָהּ מִמֶּךָּ : (טז) וַיִּקַּח אֶת־יְמִין בִּתּוֹ וַיִּתְקָעֶהָ בְּכַף טוֹבִיָּה
וַיֹּאמַר : (יז) יְיָ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב יְהִי עִמָּכֶם :
(יח) יְהִי חֶלְקְכֶם בָּרוּךְ בַּייָ אֱלֹהִים יְצַוֶּה אֶת־בִּרְכָתוֹ עֲלֵיכֶם :
(יט) וַיִּכְתְּבוּ אֶת־הַדְּבָרִים לָעֵד עַל סֵפֶר וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ וַיְבָרְכוּ אֶת־
יְיָ : (כ) וַיִּקְרָא רְעוּאֵל אֶל־אִשְׁתּוֹ וַיְצַוֶּה לְהָכִין לָהֶם חֶדֶר : (כא) וַיְהִי
בהוליכו

טוביה ז ח

בְּהוֹלִיכוֹ אֶת־־שָׂרָה בִּתּוֹ אֶל קֻבָּתָהּ וַתִּתֵּן אֶת־־קוֹלָהּ בִּבְכִי׃
(כג) וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ הֵרָגְעִי בִּתִּי כִּי יְיָ אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם יַהֲפֹךְ אֶת־־
הַקְּלָלָה לִבְרָכָה׃
ח (א) וַיְהִי אַחֲרֵי קוּמָם מִן־־הַמִּשְׁתֶּה וַיּוֹלִיכוּ אֶת־־הָעֶלֶם
אֶל־־כַּלָּתוֹ הַקֻּבָּה׃ (ב) וַיִּזְכֹּר טוֹבִיָּה אֶת־־דִּבְרֵי הַמַּלְאָךְ וַיִּקַּח
מֵאַמְתַּחְתּוֹ אֶת־־הַלֵּב וְאֶת־־הַכָּבֵד וַיַּשְׁלֵךְ אֹתָם עַל־־גַּחֲלֵי אֵשׁ׃
(ג) וַיִּקַּח רְפָאֵל אֶת־רוּחַ הַמַּשְׁחִית וַיְנַדֵּהוּ הַמִּדְבָּרָה בְּמִצְרָיִם׃
(ד) וַיֹּאמֶר טוֹבִיָּה אֶל כַּלָּתוֹ קוּמִי־נָא שָׂרָה וְנֶעְתַּר אֶל יְיָ שְׁלֹשֶׁת
יָמִים לַיְלָה וָיוֹם לָתֶת־לָנוּ רַחֲמִים וְאַחֲרֵי־־כֵן אָבֹא אֵלָיִךְ׃ (ה) כִּי
בְּנֵי־־קְדוֹשִׁים אֲנַחְנוּ וְלֹא נַעֲשֶׂה כְּמַעֲשֵׂה הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ
אֶת־יְיָ׃ (ו) וַיָּקוּמוּ וַיִּתְפַּלְּלוּ אֶל יְיָ לְשָׁמְרָם מִכֹּל פֶּגַע רָע׃ (ז) וַיִּתְחַנֵּן
טוֹבִיָּה אֶל יְיָ וַיֹּאמַר יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי כָּל־־מַעֲשֶׂיךָ יְהַלְלוּךָ
הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ הַמַּיִם וְהַיַּמִּים וְכֹל אֲשֶׁר בָּם׃ (ח) אַתָּה יָצַרְתָּ אֶת־
הָאָדָם מִן הָאֲדָמָה וַתִּתֶּן־־לוֹ אֶת־־חַוָּה אִשְׁתּוֹ לִהְיוֹת עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ׃
(ט) וְאַתָּה יְיָ יָדַעַ כִּי לֹא לְעוֹנֶג לָקַחְתִּי אֶת־־הָעַלְמָה הַזֹּאת לְאִשָּׁה
כִּי־־אִם לְהוֹלִיד בָּנִים הַקְּרֻאִים בְּשִׁמְךָ הַגָּדוֹל׃ (י) וְשָׂרָה אָמְרָה
בִּתְפִלָּתָהּ חָנֵּנוּ יְיָ וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהַחֲיֵנוּ בְּשָׁלוֹם עַד־עֵת זִקְנָה
וְשֵׂיבָה׃
(יא) וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה וַיִּקְרָא רְעוּאֵל אֶל־־עֲבָדָיו וַיֵּלֶךְ עִמָּהֶם
לִכְרוֹת קָבֶר׃ (יב) כִּי אָמַר בְּלִבּוֹ אוּלַי יִקְרֶה גַּם לְטוֹבִיָּה מִקְרֵה
שִׁבְעַת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר בָּאוּ אֵלֶיהָ׃ (יג) וַיְהִי כְּכַלּוֹתוֹ לַחְפּוֹר הַקֶּבֶר
וַיָּבֹא אֶל־־אִשְׁתּוֹ וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ׃ (יד) שִׁלְחִי־־נָא אֶת־אֲמָתֵךְ לִרְאוֹת
אִם מֵת טוֹבִיָּה וְאִם כֵּן הוּא וְנִקְבְּרֶנּוּ אֹתוֹ בְּטֶרֶם עֲלוֹת הַשָּׁחַר׃
(טו) וַתִּשְׁלַח אֶת־־אֲמָתָהּ הַחַדְרָה וַתִּמְצָאֵם חַיִּים וּשְׁלֵמִים שֹׁכְבִים
עַל מִטָּתָם׃ (טז) וַתָּשָׁב וַתָּבֵא אֶת־־הַבְּשׂוֹרָה אֲלֵיהֶם וַיְהַלְלוּ אֶת־־
יְיָ וַיֹּאמְרוּ הוֹדוֹת וְהַלֵּל לְךָ יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עַל־־אֲשֶׁר לֹא עָשִׂיתָ
כַּאֲשֶׁר יָרֵאנוּ׃ (יז) כִּי רִחַמְתָּנוּ כְּחַסְדֶּךָ וְהִשְׁבַּתָּ אֶת־־צוֹרֵר נַפְשֵׁנוּ
וְחַמַּלְתָּ עַל שְׁנֵי בָנֶיךָ אֵלֶּה׃ (יח) וְעַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ תֵּן לָהֶם לֵב
שָׁלֵם לְיִרְאָה אֶת שְׁמֶךָ וּלְהוֹדוֹת אֶת־־חַסְדֶּךָ לְמַעַן יֵדְעוּ כֻלָּם כִּי
אַתָּה יְיָ לְבַדְּךָ בְּכָל־הָאָרֶץ וְאֵין בִּלְתֶּךָ׃ (יט) וַיְצַו רְעוּאֵל אֶת־־
עבדיו

עֲבָדָיו לְמַלֹּאות אֶת־־הַקֶּבֶר עָפָר טֶרֶם יָאִיר הַיּוֹם׃ (כ) וְאֶת־אִשְׁתּוֹ
צִוָּה לַעֲשׂוֹת מִשְׁתֶּה וְיוֹם־־טוֹב וּלְהָכִין לָהֶם כָּל־־מַחְסוֹרָם בַּדָּרֶךְ׃
(כא) וַיִּשְׁחַט מִמֵּיטַב הַפָּרִים שְׁנַיִם וְאַרְבָּעָה כְּבָשִׂים וַיִּקְרָא לְכָל־־
שְׁכֵנָיו וּלְכָל־־אֹהֲבָיו אֶל־הַמִּשְׁתֶּה אֲשֶׁר הֵכִין׃ (כב) וַיְהִי כִּי הִקִּיפוּ
יְמֵי הַמִּשְׁתֶּה וַיַּשְׁבַּע רְעוּאֵל אֶת־חֲתָנוֹ לָשֶׁבֶת אִתּוֹ עוֹד שְׁנֵי שְׁבֻעוֹת
יָמִים׃ (כג) וַיַּחַץ רְעוּאֵל אֶת־כָּל קִנְיָנוֹ וַיִּתֵּן מַחֲצִיתוֹ לְטוֹבִיָּה וּכְתָבוֹ
נָתַן בְּיָדוֹ עַל־־הַנּוֹתָר אַחֲרֵי מוֹתוֹ׃

ט (א) וַיִּקְרָא טוֹבִיָּה אֶל הַמַּלְאָךְ אֲשֶׁר חֲשָׁבוֹ לְאִישׁ
וַיֹּאמֶר אֵלָיו עֲזַרְיָה אָחִי לוּ תִשְׁמַע לְקוֹלִי׃ (ב) הֵן הִגְדַּלְתָּ
אֶת־־חַסְדְּךָ עִמָּדִי עַד הַיּוֹם הַזֶּה וְאִם גַּם אֶהְיֶה לְךָ לְעֶבֶד
עוֹלָם לֹא הֱשַׁבְתִּי לְךָ כִּגְמוּל יָדֶיךָ׃ (ג) וְעַתָּה זֶה חַסְדְּךָ עוֹד
אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה עִמָּדִי׃ (ד) קַח־־נָא מִן־־הָעֲבָדִים וּמִן־־הַגְּמַלִּים
וְלֵךְ אֶל־־גַּבְאֵל בִּרְגֵשׁ בְּאֶרֶץ מָדַי וְהָשֵׁב־־לוֹ אֶת־־כְּתָבוֹ לָקַחַת
אֶת־־הַכֶּסֶף מִיָּדוֹ וּקְרָא אֹתוֹ אֶל־־הַמִּשְׁתֶּה אֲשֶׁר אֶעֱשֶׂה׃ (ה) הִנֵּה
נָא יָדַעְתִּי כִּי יִסְפֹּר אָבִי אֶת־־יְמֵי־־הִתְמַהְמְהִי וְאִם־־אוֹחַר עוֹד
מִן־־הַמּוֹעֵד אֲשֶׁר יָעַד־־לִי וְקָצְרָה נַפְשׁוֹ לָמוּת׃ (ו) גַּם יָדַעְתָּ
כִּי הַשְׁבֵּעַ הִשְׁבִּיעַנִי חוֹתְנִי לָשֶׁבֶת אִתּוֹ עוֹד יָמִים אֲחָדִים וְלֹא־־
יָכֹלְתִּי לְהָשִׁיב אֶת־־פָּנָיו׃ (ז) וַיִּקַּח הַמַּלְאָךְ אַרְבָּעָה עֲבָדִים
מֵעַבְדֵי רְעוּאֵל וּשְׁנֵי גְמַלִּים וַיֵּלֶךְ רְגֵשָׁה׃ (ח) וַיִּמְצָא אֶת־־
גַּבְאֵל וַיָּשֶׁב־־לוֹ אֶת־־כְּתָבוֹ וַיִּקַּח אֶת־־הַכֶּסֶף מִיָּדוֹ׃ (ט) וַיְסַפֶּר־־
לוֹ אֶת כָּל הַקֹּרוֹת אֲשֶׁר קָרוּ אֶת־־בֶּן־־טוֹבִיָּה וַיִּקְרָא אֹתוֹ
אֶל הַמִּשְׁתֶּה׃ (י) וַיְהִי כִּי־־בָאוּ שְׁנֵיהֶם אֶל־־בֵּית־־רְעוּאֵל
וַיַּרְא אֹתָם טוֹבִיָּה וַיָּרָץ לִקְרָאתָם׃ (יא) וַיִּשְּׁקוּ אִישׁ אֶת־־
אָחִיו וְגַבְאֵל בָּכָה עַל־־צַוְּארֵי טוֹבִיָּה וַיְהַלֵּל אֶת־־יְיָ וַיֹּאמַר׃
(יב) יְבָרֶכְךָ יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כִּי בֶן־־אִישׁ יָשָׁר וְתָמִים אַתָּה
אֲשֶׁר לֹא־־חָשַׂךְ מִדָּל יָדוֹ׃ (יג) בְּרוּכָה אִשְׁתְּךָ לַייָ וְגַם־־
אֲבוֹתֶיךָ בְּרוּכִים יִהְיוּ׃ (יד) יְחָנְּכֶם אֱלֹהִים לִרְאוֹת בָּנִים וּבְנֵי־־
בָנִים גַּם שִׁלֵּשִׁים וְגַם רִבֵּעִים וְכָל זַרְעֲכֶם בְּרוּכִים יִהְיוּ מֵאֵת
יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הַמֹּשֵׁל מֵעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם וַיֹּאמְרוּ כֻלָּם
אָמֵן׃ (טו) וַיֵּשְׁבוּ לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת וַתְּהִי שִׂמְחָתָם שְׁלֵמָה לִפְנֵי יְיָ׃

ויהי

י (א) וַיְהִי כִּי אֵחַר טוֹבִיָּה לָשׁוּב אֶל בֵּית אֲבוֹתָיו עַל־
דְּבַר חֲתֻנָּתוֹ וַיִּדְאַג־לוֹ אָבִיו וַיֹּאמַר׃ (ב) מַדּוּעַ בּוֹשֵׁשׁ בְּנִי
לָשׁוּב וּמַה יַּעַצְרֵהוּ׃ (ג) הַאִם מֵת גָּבְאֵל וְאֵין שָׁם אִישׁ
לְהָשִׁיב־לוֹ אֶת־הַכָּסֶף׃ (ד) וַיִּתְעַצְּבוּ שְׁנֵיהֶם אֶל לִבָּם הָאִישׁ
וְאִשְׁתּוֹ כִּי לֹא־שָׁב בְּנָם לְיוֹם מוֹעֵד׃ (ה) וַתֵּבְךְּ הָאִשָּׁה
וַתְּמָאֵן לְהִנָּחֵם וַתִּקְרָא בְּנִי בְּנִי אוֹר עֵינֵינוּ וּמִשְׁעַן שֵׂיבָתֵנוּ
נֶחָמַת חַיֵּינוּ וְתִקְוַת מִשְׁפַּחְתֵּנוּ לָמָּה שְׁלַחְנוּךָ אֶל־אֶרֶץ נָכְרִיָּה׃
(ו) הֲלֹא מָצָאנוּ־בְךָ הוֹן יָקָר אִם לֹא שְׁלַחְנוּךָ׃ (ז) וַיֹּאמֶר
טוֹבִיָּה אֵלֶיהָ הַחֲרִישִׁי וְאַל תֵּעָצְבִי כִּי חַי בְּנֵךְ וּלְבַב רֵעֵהוּ
נֶאֱמָן׃ (ח) וַתְּמָאֵן לְהִתְנַחֵם וַתֵּצֵא יוֹם יוֹם וַתֵּשֶׁב בְּפֶתַח
עֵינַיִם עַל הַדֶּרֶךְ כִּי אָמְרָה אוּלַי אַבִּיט אֹתוֹ מֵרָחוֹק׃
(ט) וַיּוֹסֶף עוֹד רְעוּאֵל לִפְצֹר בַּחֲתָנוֹ וַיֹּאמֶר שֶׁב־נָא עוֹד
אִתָּנוּ וְאֶשְׁלַח מַלְאָךְ אֶל אֲבוֹתֶיךָ לְהַגִּיד לָהֶם כִּי שָׁלוֹם לָךְ׃
(י) וַיַּעַן טוֹבִיָּה וַיֹּאמֶר יָדַעְתִּי כִּי־אָרְכוּ יְמֵי לֶכְתִּי לְאָבִי וּלְאִמִּי
וְיִדְאֲגוּ לְנַפְשִׁי לָכֵן אַל תַּעַצְרֵנִי מִלָּכֶת׃ (יא) וַיְהִי כִּי־הֵצִיק־
לוֹ רְעוּאֵל בִּדְבָרָיו וְהוּא לֹא־שָׁמַע לָהֶם וַיַּפְקֵד אֶת־שָׂרָה
בִּתּוֹ עַל יָדוֹ׃ (יב) וַיִּתֶּן־לוֹ מֶחֱצַת כָּל־רְכוּשׁוֹ בַּעֲבָדִים
וּבִשְׁפָחוֹת בַּצֹּאן בַּבָּקָר וּבַגְּמַלִּים וְגַם כֶּסֶף רַב מְאֹד וַיְשַׁלְּחֵהוּ
בְּשָׁלוֹם וַיֹּאמַר׃ (יג) יְיָ אֱלֹהִים יִשְׁלַח מַלְאָכוֹ לְפָנֶיךָ לְשָׁמְרְךָ
בַּדֶּרֶךְ וּמָצָאתָ אֶת־אֲבוֹתֶיךָ חַיִּים וּשְׁלֵמִים׃ (יד) לוּ יַעֲשֶׂה
יְיָ עִמָּדִי עוֹד אֶת־הַחֶסֶד לִרְאוֹת אֶת־זַרְעֲכֶם בְּטֶרֶם אָמוּת׃
(טו) וַיִּפְּלוּ עַל־צַוְּארֵי בִתָּם וַיִּשְּׁקוּ־לָהּ וַיֹּאמְרוּ בְּשַׁלְּחָם אֹתָהּ
מֵאִתָּם׃ (טז) כַּבְּדִי בִתִּי אֶת־אֲבוֹת בַּעְלֵךְ וְאָהַבְתְּ אֶת־אִישֵׁךְ
בְּכָל־נַפְשֵׁךְ׃ (יז) שִׂימִי עֵינַיִךְ וּלְבָבֵךְ עַל־בְּנֵי הַבַּיִת וּלְכִי תָמִיד
בְּאָרְחוֹת הַצְּנוּעוֹת׃

יא (א) וַיְהִי בְּיוֹם עַשְׁתֵּי־עָשָׂר יוֹם לְנָסְעָם וַיָּבֹאוּ חָרָנָה
וְהָעִיר הַהִיא בַּחֲצִי הַדֶּרֶךְ בֵּין רְגוּשׁ וּבֵין נִינְוֵה׃ (ב) וַיֹּאמֶר
הַמַּלְאָךְ אֶל טוֹבִיָּה אַתָּה יָדַעְתָּ אֶת־לֵב אֲבוֹתֶיךָ בְּלֶכְתְּךָ
מֵאִתָּם׃ (ג) וְעַתָּה אִם־טוֹב בְּעֵינֶיךָ עָבֹר נַעֲבֹר לִפְנֵי כָל־
הַיּוֹם אֲשֶׁר לְרַגְלֵינוּ׃ (ד) וְאִשְׁתְּךָ תִּתְנַהֵל לְאִטָּהּ לְרֶגֶל

העבדה

העבדה ולרגל המקנה אשר לפניה : (ה) וייטב הדבר בעיני
טוביה : (ו) ויאמר המלאך אליו קח את־מררת הדג אתך
לכל־תפקד ממך ויקח טוביה את־המררה ויעבורו :
(ז) וחנה אמו ישבת יום יום על המצפה בדרך ותשא
את־עיניה להביט אל בנה : (ח) ויהי בהביטה ותרא אתו
מרחוק ותכירהו ותרץ ותגד לבעלה הנה בנך בא מן־הדרך
לקראתנו :
(ט) והמלאך אמר אל טוביה בשובך אל ביתך וקראת
אל יי וברכת אתו ואחר תלך לחבק את־אביך : (י) ומשחת
את־עיניו במררת הדג אשר בידך ונפקחו עיניו לראות
וראך ושמח בלבו :
(יא) והכלב אשר לקחו אתם עבר לפניהם הביתה
כמבשר בשורה ויחפז זנבו וירקד ויפז סביב : (יב) וישמע
אביו העור ויקם ויהי כי־נחפז ללכת ויפל ויגף : (יג) ויקרא
לאחד מעבדיו להנחותו בידו לקראת בנו : (יד) ותרץ גם
אמו לקראתו וישקו־לו ויבכו מחדות לבבם : (טו) ויהי אחרי
התפללם ליי ויודו־לו חסדו וישבו יחדו : (טז) ויקח טוביה
את־המררה וימשח־בה את־עיני אביו ויהי כחצי שעה והנה
עור לבן נראה בעיניו כעור ביצה : (יז) ויתפש טוביה את־
העור ויעבירו מעל־עיניו ותפקחנה : (יח) ויברכו את־שם
יי הוא ואשתו וכל קרוביו : (יט) וטוביה אמר בתפלתו יי
אלהי ישראל אתה יסרתני ותרפאני ועתה אודה את־שמך
על־חסדך כי הראיתני את־בני טוביה :
(כ) ויהי לימים עוד שבעה ותבא גם שרה כלתו עם
כל־העבדה והמקנה והגמלים אשר אתה : (כא) וגם כסף
רב הביאה מלבד הכסף אשר השיב נבאל לבעלה :
(כב) ויספר טוביה לאביו ולאמו את־כל־החסד אשר עשה
יי עמו ביד העלם אשר נחהו בדרך : (כג) ויבאו גם־
אכיור ונבות דודיו וישמחו לקראתו על כל־הטובה אשר
עשה יי עמו ויעשו משתה שבעת ימים ויחיו אך שמחים :
ויהי

יב (א) ויהי כי־מלאו ימי־המשתה ויקרא טוביה אל־
בנו ויאמר אליו : (ב) מה השכר אשר אתן לאיש הנכבד
אשר הוליכך בכל הדרך : (ג) ויען טוביה את־אביו ויאמר
הנוכל שלם־לו גמולו ככל־הטוב והחסד אשר עשה עמדי :
(ד) הלא הוציאני ויביאני בשלום והוא הלך אל גבאל לקחת
את־הכסף מידו : (ה) על־ידו נשאתי את־האשה הזאת
ולמשוש אבותיה הסיר את־רוח הרעה מעליה : (ו) גם הצילני
מפי הדג אשר היה קרוב לבלעני וגם את־עיניך האיר ואיך
נשלם־לו כפי־אמתו וחסדו : (ז) לכן אבי חלה־נא את־
פניו אולי תיקר נפשנו בעיניו לקחת מחצת קניני ורכושי אשר
הבאתי אתי : (ח) ויקראו־לו ויאמרו אם־נא מצאנו חן
בעיניך ולקחת את־החצי מכל אשר־לנו בשכרך : (ט) ויען
המלאך ויאמר להם בלט הודו והללו ליי אלהי השמים לעיני
כל־חי על רב רחמיו וחסדיו אשר עשה עמכם :
(י) עצת מלכים ומצפוניהם להסתר וחסדי יי ונפלאותיו
להגלות : (יא) טוב תפלה וצדקה וצום מהון ואוצר רב : (יב) צדקה
תציל ממות ומתן בסתר יכפה אף : (יג) בידם תוצאות חיים
ופעלי־און שנאי נפשם : (יד) ועתה אמת יהגה חכי ומצפוני
אלוה לא אכחד : (טו) כאשר התפללת בבכי אל יי ותקם
משלחנך לאסף את־המתים ותסתירם בביתך לקברם בלילה
הבאתי את־תפלתך לפני מרום קדשו : (טז) ויען כי־יקרת
בעיניו יפרך אלהים לבעבור תבחן צדקתך : (יז) ועתה שלחני
אלהים לרפאתך ולהסיר את־הרוח אשר בעת את־שרה כלתך :
(יח) הנה אנכי רפאל מלאך אלהים ואחד משבעת המלאכים
המשרתים את־פני יי :

(יט) ויהי כשמעם את־הדברים האלה ויך לבבם אותם
ויפלו על־פניהם ארצה : (כ) ויאמר המלאך אליהם שלום לכם
אל־תיראו כי על־פי יי הייתי עמכם לכן הללו ליי וברכו שמו :
(כא) הנה נדמיתי אוכל ושותה עמכם אולם אשבעה לחם שמים
הנעלם מעיני כל־חי : (כב) ועתה קרבה העת לשוב לאשר

שלחני

שְׁלָחָנִי וְאַתֶּם הוֹדוּ לַיְיָ חַסְדּוֹ וְהַגִּידוּ בָעַמִּים עֲלִילוֹתָיו ׃ (כג) וַיְהִי
כְּכַלּוֹתוֹ לְדַבֵּר וַיִּתְעַלָּם וְלֹא יָסְפוּ עוֹד לִרְאֹתוֹ ׃ (כד) וַיִּפְּלוּ עַל־
פְּנֵיהֶם וַיִּשְׁתַּחֲווּ שָׁלֹשׁ שָׁעוֹת לַיְיָ ׃ (כה) וַיְהִי בְקוּמָם וַיְסַפְּרוּ
בְקָהָל אֶת־פְּעֻלּוֹת יְיָ וְאֶת־נִפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה ׃
יג (א) וַיִּפְתַּח טוֹבִיָּה הַזָּקֵן אֶת־פִּיו לְהוֹדוֹת לַיְיָ וַיֹּאמַר ׃
(ב) יְיָ אֱלֹהִים מָה־אַדִּיר שִׁמְךָ מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל־עוֹלָמִים ׃
(ג) אַתָּה תַכְאִיב וְתֶחְבָּשׁ תּוֹרִיד שְׁאוֹל וְתַעַל וְאֵין מִיָּדְךָ מַצִּיל ׃
(ד) וְאַתֶּם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הוֹדוּ לַיְיָ חַסְדּוֹ וּבְקֶרֶב גּוֹיִם הַלְלוּהוּ ׃
(ה) כִּי נִפְזַרְתֶּם בַּגּוֹיִם לֹא־יְדָעוּהוּ לָשִׂיחַ בְּכָל־נִפְלְאוֹתָיו וּלְמַעַן
יֵדְעוּ כֻלָּם כִּי אֵין אֱלֹהִים זוּלָתוֹ ׃ (ו) הוּא יְסַרֵנוּ כִּי־חָטָאנוּ וְיוֹשִׁיעֵנוּ
בְּרֹב חֲסָדָיו ׃ (ז) רְאוּ מַה־פָּעַל שַׁדַּי בָּנוּ וְשַׁבְּחוּ בְיִרְאָה מִפְעָלָיו ׃
(ח) הַלְלוּ לְמֶלֶךְ עוֹלָמִים כַּאֲשֶׁר אֲהַלְלֶנּוּ בְּאֶרֶץ שִׁבְיֵנוּ כִּי הִגְדִּיל
חַסְדּוֹ עִם עַם־מֶרִי וְחוֹטֵא ׃ (ט) שׁוּבוּ בָנִים שׁוֹבָבִים וַעֲשׂוּ מִשְׁפָּט
וּצְדָקָה וּבִטְחוּ בְּרֹב חֲסָדָיו ׃ (י) שׂוֹשׂ אָשִׂישׂ בַּיְיָ וְתָגֵל נַפְשִׁי
בֵּאלֹהָי ׃ (יא) הַלְלוּהוּ בְּחִירֵי יְיָ הוֹדוּ וְרַנְּנוּ לִשְׁמוֹ ׃
(יב) וְאַתְּ יְרוּשָׁלַיִם קִרְיַת אֵל הוּא פָּקַד בְּשֵׁבֶט פִּשְׁעֵךְ
וְהוּא יָשׁוּב וִירַחֲמֵךְ ׃ (יג) הַלְלִי לַיְיָ חַסְדּוֹ וְשַׁבְּחִי שֵׁם עֶלְיוֹן ׃
(יד) כִּי יָקִים סֻכָּתֵךְ וְאֶת־שְׁבוּתֵךְ יָשִׁיב וְשִׂמְחַת עוֹלָם עַל
רֹאשֵׁךְ ׃ (טו) כְּאוֹר בָּהִיר תַּזְהִירִי וְתִכָּבְדִי בְּכָל־כַּנְפוֹת אָרֶץ ׃
(טז) מִמֶּרְחָק יִנְהֲרוּ גוֹיִם אֵלַיִךְ וְיוֹבִילוּ־לָךְ שָׁי ׃ (יז) בְּקִרְבֵּךְ
יִשְׁתַּחֲווּ לַיְיָ וְקִרְיָה הַקְּדוֹשָׁה תִּקָּרֵאִי ׃ (יח) אֲרוּרִים בּוֹזַיִךְ יִשָּׁמְדוּ
חוֹרְפָיִךְ וּבְרוּכֵי־אֵל כָּל־בּוֹנָיִךְ ׃ (יט) עוֹד תַּעֲלוֹזִי עַל זַרְעֵךְ
כִּי כָל־הַשָּׁבִים בְּרוּכֵי־יְיָ הֵם ׃ (כ) אַשְׁרֵי מְאַהֲבַיִךְ וּשְׂמֵחִים
בִּשְׁלוֹמֵךְ ׃ (כא) בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת־יְיָ כִּי יָפֶה יְרוּשָׁלַיִם מְעוֹנָהּ ׃
(כב) אַשְׁרֵי כִּי יֶחֱזֶה זַרְעִי הוֹד תִּפְאַרְתֵּךְ ׃ (כג) שְׁעָרַיִךְ בַּת־
צִיּוֹן סַפִּיר וָנֹפֶךְ יִבָּנוּ וְחוֹמוֹתַיִךְ אַבְנֵי־חֵפֶץ ׃ (כד) רִצְפַּת
חוּצוֹתַיִךְ שַׁיִשׁ וּבִרְחוֹבוֹתַיִךְ יְרַנְּנוּ הַלְלוּיָהּ ׃ (כה) בָּרוּךְ יְיָ כִּי
הֲקִימֵךְ וּמַלְכוּתוֹ תָּקוּם עָלַיִךְ לְעוֹלָם וָעֶד אָמֵן ׃
יד (א) וַיְחִי עוֹד טוֹבִיָּה אַחֲרֵי נִפְקְחוּ עֵינָיו אַרְבָּעִים
וּשְׁתַּיִם שָׁנָה וַיַּרְא בָּנִים וּבְנֵי־בָנִים ׃ (ב) וַיִּהְיוּ כָּל־יְמֵי־טוֹבִיָּה
מאה

מֵאָה שָׁנָה וּשְׁתַּיִם שָׁנִים וַיָּמֹת וַיִּקָּבֵר בְּנִינְוֵה׃ (ג) כִּי בֶן־
חֲמִשִּׁים וָשֵׁשׁ הָיָה כַּאֲשֶׁר עֻוְּרוּ עֵינָיו וּבִשְׁנַת הַשִּׁשִּׁים נִפְקָחוּ׃
(ד) וַיְכַל אֶת־שְׁאָר יָמָיו בַּטּוֹב וַיֵּלֶךְ הָלוֹךְ וְגָדֵל בְּיִרְאַת יְיָ וַיֵּאָסֵף
בְּשָׁלוֹם אֶל עַמָּיו׃ (ה) וַיְהִי לִפְנֵי מוֹתוֹ וַיִּקְרָא לִבְנוֹ לְטוֹבִיָּה
וּלְשִׁבְעַת בְּנֵי־בָנָיו וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם׃ (ו) הִנֵּה אֵיד נִינְוֵה קָרוֹב לָבֹא
כִּי דְבַר יְיָ לֹא יִפֹּל אָרְצָה וְכָל־הַנִּדָּחִים מֵאֶרֶץ יְהוּדָה יְקֻבְּצוּ וְיָשׁוּבוּ׃
(ז) כִּי אַרְצֵנוּ הַשּׁוֹמֵמָה תִּהְיֶה נוֹשָׁבֶת וּבֵית־יְיָ הַשָּׂרָף יָשׁוּב וְיִבָּנֶה
וְנָהֲרוּ אֵלָיו כֹּל יִרְאֵי יְיָ׃ (ח) וְגַם הַגּוֹיִם יַעַזְבוּ אֶת־אֱלֹהֵיהֶם וּבָאוּ
יְרוּשָׁלַיְמָה לָשֶׁבֶת בְּתוֹכָהּ׃ (ט) גּוֹיִם וּמַלְכֵיהֶם יַעַלְצוּ וְיִשְׂמְחוּ בָהּ
וְיִשְׁתַּחֲווּ אֶל יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ (י) וְעַתָּה בָּנַי שִׁמְעוּ מוּסַר
אֲבִיכֶם׃ (יא) עִבְדוּ אֶת־יְיָ בֶּאֱמֶת וַעֲשׂוּ אֶת־הַטּוֹב בְּעֵינָיו׃
(יב) וְגַם אֶת בְּנֵיכֶם תְּלַמְּדוּ לְהִתְהַלֵּךְ בְּתָמִים לְחוֹנֵן דַּלִּים
וּלְאַהֲבָה אֶת־יְיָ בְּכָל־לְבַבְכֶם וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם׃ (יג) וְעַתָּה שִׁמְעוּ
לְקוֹלִי וְאַל תַּעַמְדוּ בְנִינְוֵה כִּי־אִם בַּיּוֹם אֲשֶׁר קְבַרְתֶּם אֶת־
אִמְּכֶם בְּקִבְרִי קוּמוּ וּסְעוּ מִזֶּה׃ (יד) כִּי רָאֹה אָנֹכִי אֶת־הָעִיר
כִּי כָלְתָה בַחֲטָאֶיהָ׃
(טו) וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת אִמּוֹ וַיֵּצֵא טוֹבִיָּה עִם־אִשְׁתּוֹ וּבָנָיו וּבְנֵי־
בָנָיו מִנִּינְוֵה וַיִּסַּע לְאֶרֶץ מָדַי אֶל חוֹתְנוֹ וּשְׁאֵרֵי אִשְׁתּוֹ׃
(טז) וַיִּמְצָאֵם בְּשֵׂיבָה טוֹבָה בְּרִיאִים וּשְׁלֵמִים וַיְכַלְכֵּל אֹתָם
עַד יוֹם מוֹתָם וַיָּשֶׁת יָדוֹ עַל עֵינֵיהֶם׃ (יז) וַיִּירַשׁ אֶת־כָּל־
רְכוּשׁ רְעוּאֵל וַיַּרְא בָּנִים וּבְנֵי־בָנִים עַד דּוֹר הַחֲמִישִׁי׃
(יח) וַיְהִי בִּשְׁנַת תִּשְׁעִים וָתֵשַׁע לְחַיֵּי טוֹבִיָּה וַיִּגְוַע וַיָּמָת וַיִּקְבְּרוּ
אֹתוֹ קְרוֹבָיו׃ (יט) וְכָל מִשְׁפַּחְתּוֹ הָלְכוּ בְּתוֹרַת יְיָ וַיַּעֲשׂוּ הַטּוֹב
וְהַיָּשָׁר בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם׃

חלום מרדכי וספרי אחשורוש

א (א) וַיְהִי בִּשְׁנַת הָרְבִיעִית לַמֶּלֶךְ תַּלְמַי וְקְלֶאוֹפַּטְרָה הַמַּלְכָּה
וַיָּבֹא דוֹזִיתֵיוֹשׁ אֲשֶׁר הִתְיַחֵשׂ לְכֹהֵן מִמַּטֵּה לֵוִי וְתַלְמַי בְּנוֹ אֶת־
סִפְרֵי הַפּוּרִים הָאֵלֶּה׃ (ב) וַיֹּאמְרוּ כִּי הֶעְתִּיקָם לִיזִימָכוֹס בֶּן־
תַּלְמַי בִּירוּשָׁלָיִם׃

(ג) וַיְהִי בִּשְׁנַת הַשֵּׁנִית לַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ בָּרִאשׁוֹן לְחֹדֶשׁ נִיסָן
וַיַּחֲלֹם מָרְדֳּכַי בֶּן־יָאִיר בֶּן־שִׁמְעִי בֶּן־קִישׁ אִישׁ יְמִינִי חֲלוֹם
בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה׃ (ד) וְהוּא הָיָה מִן־הַגּוֹלָה אֲשֶׁר־הֶגְלָה
נְבוּכַדְנֶצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל מִירוּשָׁלַיִם עִם יְכָנְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה׃
(ה) וְהָאִישׁ הַהוּא הָיָה גָּדוֹל וְנִכְבָּד בַּחֲצַר הַמֶּלֶךְ׃ (ו) וַיַּחֲלֹם
וְהִנֵּה קוֹל שָׁאוֹן וְרַעַשׁ בַּשָּׁמַיִם וְקוֹל רַעַם וָרַעַד בָּאָרֶץ׃
(ז) וּבְרַעַשׁ שְׁנֵי תַנִּינִים אֲיֻמִּים נִלְחָמִים אִישׁ בְּאָחִיו וְקוֹלָם קוֹל
נוֹרָא׃ (ח) וּמִקּוֹלָם הִתְקוֹמְמוּ כָּל־גּוֹיֵי אֶרֶץ לְהִלָּחֵם בְּעַם קָדוֹשׁ׃
(ט) וַיְהִי יוֹם אֵימָה וְהַלְחָלָה וְחֹשֶׁךְ אֲפֵלָה בְּכָל הָאָרֶץ׃
(י) וְחִתַּת אֱלֹהִים עַל־עַם יְיָ כִּי יָרְאוּ וְחָרְדוּ לְנַפְשָׁם׃ (יא) וַיָּרִימוּ
קוֹלָם וְהִנֵּה זֶרֶם כַּבִּיר נוֹבֵעַ מִבְּאֵר מִצְעָר׃ (יב) וַיִּזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ
וַתּוֹפַע אוֹר וַיֶּאֶמְצוּ הָאֻמְלָלִים מִן־הַגֵּאֱיוֹנִים׃ (יג) וַיִּיקַץ מָרְדֳּכַי
וַיֹּאמֶר אָכֵן מֵיְיָ יָצָא חֲלוֹמִי וַיִּשְׁמֹר אֹתוֹ בִּלְבָבוֹ וַיִּתְבּוֹנֵן בּוֹ כָּל
הַיּוֹם לָדַעַת פִּתְרוֹנוֹ׃

ב (א) וַיֹּאמֶר מָרְדֳּכַי כִּדְבָרִי כֵּן הוּא כִּי בְנֹתֶן לִבִּי אֶל חֲלוֹמִי
עָשָׂה יְיָ לָנוּ כַּאֲשֶׁר חָלָמְתִּי׃ (ב) הִנֵּה הַבְּאֵר הָיָה לְזֶרֶם
וְהַשֶּׁמֶשׁ יָצָא הִיא אֶסְתֵּר אֲשֶׁר לְקָחָהּ הַמֶּלֶךְ לְאִשְׁתּוֹ וַיַּמְלִיכֶהָ
לְמַלְכָּה׃ (ג) וַאֲנִי וְהָמָן הֵם הַתַּנִּינִים עִם קְהַל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר
הִתְאַסְּפוּ לְהַכְרִית שֵׁם יְהוּדָה׃ (ד) וַיְהִי כִּי־קָרָא עַמִּי יִשְׂרָאֵל
אֶל יְיָ וַיְחַלְּצֵם מִצָּרָתָם כַּיּוֹם הַזֶּה כִּי הִפְלִיא לַעֲשׂוֹת כַּאֲשֶׁר לֹא־
נַעֲשָׂה בַגּוֹיִם עַד־הֵנָּה׃ (ה) וַיִּפֹּל פּוּרִים שְׁנַיִם פּוּר אֶחָד
לְעַמּוֹ וּפוּר אֶחָד לַגּוֹיִם וַיְהִי כִּי בָא עִתּוֹ וַיִּזְכֹּר אֶת־עַמּוֹ וַיְרַחֵם

עַל

על־נחלתו : (ו) והימים האלה נזכרים ונעשים בארבעה עשר
ובחמשה עשר לחדש אדר והם ימי משתה ושמחה בקהל
ישראל וזכרם לא־יסוף מזרעם עד־עולם :

ג (א) ויהי בשבת מרדכי בשער המלך עם בגתן ותרש שני
סריסים משומרי הסף וישמע את־מזמתם הרשעה לשלח
יד בנפש המלך ויגד למלך : (ב) ויבקש הדבר וימצא ויתלו
שניהם על־עץ ויכתב בספר דברי־הימים לפני המלך :
(ג) וגם מרדכי כתב את־הדבר לזכרון : (ד) ויצו המלך את־
מרדכי לשרת בחצר המלך וינשאהו ויתן־לו מתנות על
הדבר הזה : (ה) והמן בן־המדתא האגגי היה גדול בעיני
המלך ויחרש רעה על מרדכי ועל־עמו בגלל שני הסריסים :
(ו) וזאת משנה הספר אשר כתב המלך לכל־שרי המדינות
לאמר :

ד (א) אחשורוש הגדול המלך מהודו ועד כוש לשבעה
ועשרים ומאה פחות המדינות ולכל שריו ועבדיו שלום :
(ב) אף כי־לכדתי גוים רבים וכל הארץ תחת ידי לא־
גבה רוחי בכחי ונתתי את־לבי למלך בחסד וברחמים ולדרש
את־שלום ארצותי וישביהן : (ג) למען ינוח איש איש
בהשקט ובבטחה וישקד על־עבדתו ויצא ויבא בשלום :
(ד) ויהי כי־נועצתי עם שרי מלכותי על הדבר הזה ויגד לי
המן ראש היועצים איש טוב וישר ונאמן ומשנה במלכותי
לאמר : (ה) ישנו עם אחד מפזר ומפרד בין העמים בכל
מדינות מלכותך ודתיהם שנות מכל־עם ואת־דתי המלך
אינם עשים ולמלך אין שוה להניחם : (ו) ויהי כשמעי
כי עם אחד קשה־ערף ידבק בארחותיו ויקוץ בחקותי לשחת
ארצי ומשביתים את־שלום עמי : (ז) ונתתי דת לכל שמרי
משמרת עבדתי אשר יבא אליהם כתב המן נאמן ביתי
להשמיד להרג ולאבד את־כל־העם הזה אנשים ונשים וטף
ועין לא תחוס עליהם : (ח) ודתי זאת תעשה ביום ארבעה־
עשר לחודש אדר הוא החודש שנים־עשר בשנה הזאת :

למען

(ט) לְמַעַן הַשָּׁמֵד יִשָּׁמְדוּ הָרְשָׁעִים הָאֵלֶּה בְּיוֹם אֶחָד וְהָיָה
שָׁלוֹם וְשַׁלְוָה בְּאַרְצִי׃
(י) וּמָרְדֳּכַי שָׁפַךְ שִׂיחוֹ לִפְנֵי יְיָ וַיִּזְכֹּר אֶת־כָּל־נִפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר
עָשָׂה וַיֹּאמַר׃ (יא) יְיָ מַלְכִּי וֵאלֹהַי בְּיָדְךָ הַכֹּחַ וְהַגְּבוּרָה וְאִם
יֵשׁ בִּלְבָבְךָ לְהוֹשִׁיעַ אֶת־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל מִי־יַעֲמֹד לְפָנֶיךָ׃
(יב) אַתָּה יָצַרְתָּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכֹל אֲשֶׁר־בָּם כִּי אַתָּה לְבַדְּךָ
אֲדוֹן כָּל־הַמַּעֲשִׂים וְאֵין מִיָּדְךָ מַצִּיל׃ (יג) לֹא־יִסָּתֵר דָּבָר מִפָּנֶיךָ
וְאַתָּה יָדַעְ כִּי לֹא בְקְשֵׁה־עֹרֶף וּמִגַּבְהוּת־לֵב מֵאַנְתִּי לְהִשְׁתַּחֲוֹת
לִפְנֵי הָמָן׃ (יד) כִּי מִי־יִתֵּן וְהָיָה לְטוֹבַת יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ כִּי עַתָּה
נָשַׁקְתִּי גַּם אֶת־רַגְלָיו׃ (טו) אֶפֶס כִּי נִמְנַעְתִּי לְהָרִים כְּבוֹד אָדָם
עַל כְּבוֹדְךָ כִּי לְךָ לְבַדְּךָ אֲנִי מִשְׁתַּחֲוֶה׃ (טז) וְעַתָּה יְיָ אֲדוֹנֵי
הָאֲדוֹנִים רַחֶם־נָא עַל־יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ כִּי אוֹיְבֵנוּ אֹרְבִים לְנַפְשֵׁנוּ
לְמַעַן הַשְׁמִידֵנוּ מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה׃ (יז) שְׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנַי וְחוּסָה
עַל־עַם נַחֲלָתֶךָ׃ (יח) הֲפֹךְ אֶבְלֵנוּ לְשָׂשׂוֹן לְמַעַן נִחְיֶה וְנוֹדֶה
אֶת־שִׁמְךָ וְאַל־תִּסָּגֵר שִׂפְתֵי מְשַׁבְּחֶיךָ׃ (יט) וְגַם כָּל קְהַל יִשְׂרָאֵל
קָרְאוּ בְּכָל־לִבָּם אֶל יְיָ לְהוֹשִׁיעָם מִצָּרוֹתָם כִּי הַמָּוֶת לְנֶגְדָּם׃
ה (א) וְגַם אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה נָשְׂאָה נַפְשָׁהּ אֶל יְיָ בַּצַּר לָהּ׃
(ב) וַתָּסַר אֶת־בִּגְדֶיהָ הַחֲמֻדוֹת מֵעָלֶיהָ וַתִּלְבַּשׁ בִּגְדֵי אֵבֶל׃
(ג) וְתַחַת תַּמְרוּקֵי הַנָּשִׁים זָרְקָה עָפָר עַל־רֹאשָׁהּ וַתְּעַנֶּה אֶת־
נַפְשָׁהּ׃ (ד) וַתִּמְרֹט שְׂעַר רֹאשָׁהּ מָרוֹט וְהִשְׁלִיךְ בְּכָל־מָקוֹם אֲשֶׁר־
הָיְתָה צָהֳלָה וְשִׂמְחָה מִקֶּדֶם׃ (ה) וַתִּתְחַנֵּן אֶל יְיָ וַתֹּאמַר׃ (ו) יְיָ
אֱלֹהִים אַתָּה לְבַדְּךָ מַלְכֵּנוּ הוֹשִׁיעֵנִי־נָא כִּי אֵין מוֹשִׁיעַ בִּלְתֶּךָ
וּרְאֵה בְּצָרָתִי כִּי קְרוֹבָה הִיא׃ (ז) הִנֵּה שָׁמַעְתִּי בְּעוֹדֶנִּי בְּבֵית
אָבִי כִּי־בָחַרְתָּ אֶת־יִשְׂרָאֵל מִכָּל־הָעַמִּים לִהְיוֹת לְךָ לְעַם נַחֲלָה
וְגַם הֲקִימוֹתָ בְּרִיתְךָ אֶת אֲבוֹתֵינוּ׃ (ח) וְכַאֲשֶׁר חָטָאנוּ לְפָנֶיךָ
וַעֲבַדְנוּ אֶת אֱלֹהֵי הָעַמִּים הִסְגַּרְתָּנוּ בְּיַד־אוֹיְבֵינוּ כִּי יָשָׁר אַתָּה
בְּמִשְׁפָּטֶךָ׃ (ט) וְעַתָּה לֹא דַי לָהֶם כִּי הֶעֱבִידוּ אֹתָנוּ כִּי נִשְׁ־
נִשְׁבְּעוּ בֵּאלֹהֵיהֶם לִמְחוֹת אֶת־שְׁמֵנוּ וּלְהָפֵר בְּרִיתְךָ אִתָּנוּ׃
(י) הֵן מְהָרְסֵי בֵיתְךָ וּמִזְבַּחֲךָ יִסְגְּרוּ שִׂפְתֵי מְשַׁבְּחֶיךָ וְיִפְעֲרוּ
פִּיהֶם לְרַנֵּן עֹז שִׁקּוּצֵיהֶם וּמַלְכָּם בְּשַׂר וָדָם׃ (יא) אָנָּא יְיָ אַל־
תתן

תתן שבט מלכותך לבני הבל ללעג לעניננו כי־אם השב להם
גמולם בראשם ואת־אבי־המכשלה הזאת שים למשל בגוים :
(יב) זכרנו יי בענינו ואמץ את־לבבי הורני לדבר אל המלך
והפך את־לבבו לשנא את־שנאנו ולהכריתו עם כל־עדתו :
(יג) החש מפלט לנו והושיענו כי אין מושיע מבלעדיך : (יד) לך
יי נגלו כל־תעלומות ואתה ידע כי קצתי בכבוד אשר כבדוני
אנשי רשע ונפשי נגעלה בחבוק נכרי ולא נכחד ממך כי־
נלחצתי : (טו) אף מצנפת ראשי למשא ולתכריך בוז חשבתיה
ולא צנפתיה בשבתי בדד : (טז) עם המן לא אכלתי ובמשתה
המלך לא שמחתי גם לא שתיתי מיין נסכם : (יז) ומאז הבאתי
פה נאספה כל־שמחה וגיל מלב אמתך ורק בך יי אלהי אברהם
שמחתי : (יח) אנא יי האל הגבור הקשיבה לקול העזובה הצילנו
ממבקשי רעה ופדנו מכל צרותינו :

ו (א) ויהי ביום השלישי ככלותה להתפלל ותסר את־בגדי
אבלה מעליה ותלבש מלכות : (ב) ויהי כי־שתה כל־עדיה עליה
ותוסף עוד להתחנן אל יי אשר עיניו צפות בכל : (ג) ותקח את־
שתי נערותיה ותשען על האחת והאחרת נשאה את־סרח
לבושה : (ד) ותופע אור יפיה על־פניה למצא חן בעיני כל־
אדם ותצפן אימתה בקרבה : (ה) ותפתח את־דלתי ארמון
המלך ותצעד לקראת המלך והוא ישב על־כסא מלכותו ופניו
נזעמים : (ו) ויהי כשאת המלך את עיניו ויבט אליה בזעמו
ויחרו פניה ותתעלף ותנח את־ראשה על־אחת הנערות :
(ז) ויהפך יי את־לב המלך לטוב ויבהל ויקם פתאם מכסאו
ויקחה בזרועתיו עד השב רוחה : (ח) וידבר על־לבה ויאמר מה־
לך אסתר כי נבהלת הלא אישך אנכי : (ט) אל־תיראי כי לא־
תמותי כי החוק רק להמון־עם הוא ועתה גשי־נא : (י) ויושט לה
המלך את־שרביט הזהב ויגע אל־שכמה וישק־לה וידבר אליה :
(יא) ותען ותאמר בראותי פניך כראות פני־מלאך אלהים נבהלתי
מיראתך עלי : (יב) כי אפך יהגה אימה והוד והדר על־פניך :
(יג) עוד היא מדברת ותתעלף שנית ותפל ארצה : (יד) וימס לבב

המלך

הַמֶּלֶךְ וְלֵב כָּל־עֲבָדָיו וַיְדַבֵּר עַל לִבָּהּ לְנַחֲמָהּ׃
ז (א) אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ הַגָּדוֹל הַמֶּלֶךְ מֵהֹדּוּ וְעַד כּוּשׁ לְשִׁבְעָה
וְעֶשְׂרִים וּמֵאָה פַּחוֹת הַמְּדִינוֹת וּלְכָל־שָׂרָיו וַעֲבָדָיו שָׁלוֹם׃
(ב) רַבִּים הֵם הָעֲבָדִים הַבֹּגְדִים בְּחֶסֶד אֲדוֹנֵיהֶם וּמִתְנַשְּׂאִים
בִּלְבָבָם עַל־הַכָּבוֹד אֲשֶׁר יַנְחִילוּ אוֹתָם׃ (ג) וְתִקְטַן בְּעֵינֵיהֶם
לְעַנּוֹת אֶת־הָעָם כִּי יַגְדִּילוּ גַם עָקֵב עַל אֲדוֹנֵיהֶם הַמְנַשְּׂאִים אֹתָם׃
(ד) וְעַל־־שִׁכְחָם זֵכֶר כָּל־גְּמוּל טוֹבָה בְּלִבָּם עוֹד יוֹסִיפוּ סָרָה בְּאָמְרָם
כִּי לֹא יוֹכִיחַ יְיָ אֶת־פִּשְׁעָם אַף כִּי־־עֵינָיו עַל־כֹּל׃ (ה) וַיַּעַן כִּי
תַהְפֻּכוֹת כָּאֵלֶּה בְּקִרְבָּם יְרַמּוּ אֶת אֲדוֹנֵיהֶם הַבּוֹטְחִים בָּם בְּדִבְרֵי־
שֶׁקֶר וְיַטּוּ אֹתָם לִשְׁפֹּךְ דַּם־נָקִי וְלַעֲשׂוֹת רָעוֹת אֲשֶׁר אֵין לְהָשִׁיב׃
(ו) כִּי מִלְּבַד זִכְרוֹן הַמַּעֲשִׂים אֲשֶׁר עָשׂוּ יוֹעֲצֵי־רֶשַׁע מִיָּמִים קַדְמוֹנִים
אַף גַּם־עֵינֵינוּ הָרֹאוֹת אֵת אֲשֶׁר יַרְשִׁיעוּן לְפָנֵינוּ וַאֲשֶׁר נִשָּׂאוּ וְאֵין
מוֹעִיל בָּמוֹ׃ (ז) וְעַתָּה כַּאֲשֶׁר יִכּוֹן לָנוּ לִשְׁקֹד עַל־־מִשְׁמֶרֶת הַשָּׁלוֹם
לַיָּמִים הַבָּאִים שָׁפַטְנוּ אֶל־נָכוֹן לְשַׁנּוֹת אֶת־דָּתֵנוּ וְלִשְׁפֹּט לְמַרְאֵה
עֵינֵינוּ לָלֶכֶת בְּמִישׁוֹר וּבְתָמִים׃
(ח) הִנֵּה אִישׁ אוֹרֵחַ בְּקִרְבֵּנוּ וּשְׁמוֹ הָמָן בֶּן־הַמְּדָתָא הַמַּקְדוֹנִי
אֲשֶׁר לֹא מִזֶּרַע פָּרָס הוּא וְלִבּוֹ רָחוֹק מִמֶּנּוּ׃ (ט) וְאַף כִּי־עָשִׂיתִי
עִמּוֹ רַק טוֹב כַּאֲשֶׁר הִסְכַּנְתִּי לַעֲשׂוֹת לְכָל־בֶּן־נֵכָר וְקָרָאתִי־לוֹ אָבִי
וְנִכְבָּד מִכָּל הָעָם כְּמִשְׁנֶה לַמֶּלֶךְ נְשָׂאוֹ לִבּוֹ לַהֲדִיחֵנִי מֵעַל כִּסֵּא
מַלְכוּתִי וְלָקַחַת אֶת־נַפְשִׁי׃ (י) גַּם הֵעֵז אֶת פָּנָיו לְרַגֵּל בְּמָרְדְּכַי
אֲשֶׁר הִצִּיל אֶת־נַפְשִׁי מִמָּוֶת וּלְהוֹצִיא אֶת־דִּבָּתוֹ רָעָה עַל אֶסְתֵּר
הַמַּלְכָּה וְעַל עַמָּהּ לְבַעֲבוּר הַשְׁמִידָם מֵעַל־פְּנֵי־הָאֲדָמָה׃ (יא) כִּי
אָמַר בְּלִבּוֹ אִם נֶעֱזַבְתִּי מִשֹּׁמְרֵי נַפְשִׁי נָקֵל־הוּא לְתָפְשֵׂנִי וּלְהָסֵב
אֶת־מַמְלֶכֶת פָּרָס אֶל הַמַּקְדוֹנִים׃
(יב) וְעַתָּה כִּי מָצָאתִי אֶת־־הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר חָשַׁב הַנָּבָל הַזֶּה
לְאַבְּדָם נְקִיִּים מִכָּל־עַוְלָה וְחֻקּוֹתֵיהֶם אַךְ־טוֹבִים׃ (יג) וְגַם בָּנִים הֵם
לַיְיָ אֱלֹהֵיהֶם אֵל חַי וְאֵל עֶלְיוֹן אֲשֶׁר הִנְחִיל לַאֲבוֹתֵינוּ וְלָנוּ אֶת־־
הָאָרֶץ הַטּוֹבָה הַזֹּאת׃ (יד) לָכֵן אַל תִּשְׁעוּ אֶל דִּבְרֵי הַסְּפָרִים אֲשֶׁר
שָׁלַח לָכֶם הָמָן בֶּן־הַמְּדָתָא׃ (טו) כִּי בִגְלַל הַדָּבָר הַזֶּה תָּלוּ אֹתוֹ
וְאֶת־בָּנָיו עַל־הָעֵץ אֶל פֶּתַח שַׁעַר שׁוּשַׁן הַבִּירָה וֵאלֹהִים הֵשִׁיב־

לו

לו גמולו בראשו : (טז) ואת משנה כתב הזה תעבירו בכל־ערי
ארצנו לתת תוקף לכל־היהודים לשמר ולעשת את־חקותם
כמשפטם : (יז) וכי־יזידון מבקשי רעתם לשלח בהם יד בשלשה
עשר לחודש אדר וקמתם לעזרתם : (יח) כי אלהים הפך את־
היום אשר הוכן להשמיד את־עם־סגלתו לששון ולשמחה :
(יט) ומלבד שאר מועדי השנה תחגו גם־אתם את־היום הזה למען
ייטיב יי לנו ולכל השלמים עם בני־פרס מעתה ועד עולם :
(כ) והיום הזה יהיה לזכר עולם לכל־מבקשי רעתנו לבל יזידון עוד :
(כא) וכל־מדינה ומדינה וכל עיר ועיר אשר לא־תשמר את־
פקדתי זאת בחרב ובאש תחרב ולא ישכן־בה אדם או־בהמה
או־עוף :

תפלת מנשה מלך יהודה

בהיותו אסור בבבל

(א) יי אל שדי אלהי אברהם יצחק ויעקב וכל זרעם עשה
שמים וארץ וכל תפארתם : (ב) בדברך שמת לים חקו וחתמת
בעד מעיני התהום בכח שמך הגדול והנורא : (ג) מפניך ייראו
כל־ישבי תבל ומגבורתך יפחד לבם : (ד) כי מי־יעמד לפני הדר
הודך ומי־יקום לפני עז אפך בעשי־עולה : (ה) אולם אין חקר
לחסדך הגדול כי אל עליון אתה ארך־אפים ורב־חסד ועל בני־
אדם תתנחם : (ו) ואמרת ברב רחמיך כי לא־תחפץ במות המת
כי־אם בשובו מדרכו וחי : (ז) לך יי הצדקה כי לא את־
אבותינו אברהם יצחק ויעקב צוית לשוב אליך כי לא־חטאו־לך :
(ח) אך אותי צוית כי־רשעתי ועונותי רבו מחול הים עד כי־
קלותי משאת עיני מרום : (ט) על־זאת שחה לארץ נפשי כאסיר
בזקי ברזל ולא אוכל להרים ראשי וכל מרגעה אבדה ממני :
(י) כי העירותי את־חמתך ועשיתי את־הרע בעיניך את־
פקודיך לא־שמרתי ורק עולה ותועבה עשיתי : (יא) על כן יכרעון
ברכי

בִּרְכַּי לְפָנֶיךָ יְיָ וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים אֶתְחַנָּן׃ (יב) הֶעֱוֵיתִי וְהִרְשַׁעְתִּי
לְפָנֶיךָ וְרֹב חַטֹּאתַי לְנֶגֶד עֵינַי תָּמִיד׃ (יג) אָנָּא יְיָ שָׂא־נָא לְפִשְׁעֵי
עַבְדֶּךָ וּסְלַח (וּמְחַל) לְכָל־עֲוֹנוֹתַי לְבַל־אֶסָּפֶה בְּרֹב חֲטָאַי וַחֲמָתְךָ
לֹא־תָקוּם עָלַי לְעוֹלָם וָעֶד׃ (יד) הָסֵר־נָא כַּעַסְךָ מֵעָלַי וְאַל־תּוֹרִידֵנִי
לִבְאֵר שַׁחַת כִּי אַתָּה יְיָ בַּעַל הָרַחֲמִים לְכָל־שָׁבֵי פֶּשַׁע׃ (טו) וְעַתָּה
יְיָ הוֹדִיעֵנִי חַסְדֶּךָ וְהוֹשִׁיעֵנִי בְּרוֹב רַחֲמֶיךָ אַף־כִּי־נִתְעָב וְנֶאֱלָח אָנִי׃
(טז) וְאוֹדֶה אֶת־שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד כַּאֲשֶׁר כָּל־צְבָא־הַשָּׁמַיִם יוֹדוּךָ׃
(יז) כִּי־לְךָ לְבַדְּךָ הַגְּדֻלָּה וְהַתִּפְאֶרֶת לְעֹלְמֵי עַד אָמֵן׃

תפלת עזריה בתוך הכבשן

א (א) וַיִּהְיוּ הֵם הֹלְכִים בְּלַבַּת הָאֵשׁ מְהַלְלִים וּמְשַׁבְּחִים אֶת־יְיָ
וַיִּפְתַּח עֲזַרְיָה אֶת־פִּיו וַיִּתְפַּלֵּל וַיֹּאמַר׃ (ב) בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵי
וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי וּמְהֻלָּל שֵׁם קָדְשְׁךָ לְעוֹלָם וָעֶד׃ (ג) צַדִּיק אַתָּה יְיָ
בְּכָל־מַעֲשֶׂיךָ וְכָל־דְּרָכֶיךָ יְשָׁרִים וּמִשְׁפָּטְךָ אֱמֶת וָצֶדֶק׃ (ד) אַתָּה
כְּחַטָּאֵינוּ עָשִׂיתָ לָּנוּ כִּי פָּקַדְתָּ אֶת־עֲוֹנֵינוּ וְאֶת־עֲוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִיר
קָדְשֶׁךָ וַתִּגְמֹל עָלֵינוּ בְּצֶדֶק כַּאֲשֶׁר גְּמַלְנוּךָ׃ (ה) הֶעֱוִינוּ וְהִרְשַׁעְנוּ כִּי־
סַרְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ וְעָשִׂינוּ רַק אֶת־הָרַע בְּעֵינֶיךָ׃ (ו) לֹא שָׁמַעְנוּ לְקוֹלֶךָ
וְחֻקּוֹתֶיךָ לֹא שָׁמָרְנוּ׃ (ז) לוּ הִקְשַׁבְנוּ לְמִצְוֹתֶיךָ וְטוֹב־לָנוּ כָּל־
הַיָּמִים׃ (ח) אָמְנָם בְּצֶדֶק וּבְמִשְׁפָּט פָּקַדְתָּ עָלֵינוּ אֶת־עֲוֹן פִּשְׁעֵנוּ׃
(ט) כִּי מְסַרְתָּנוּ בְּיַד אוֹיְבֵינוּ בִּידֵי אַנְשֵׁי־רֶשַׁע וּבְכַף־מֶלֶךְ מְעַוֵּל וְחוֹמֵץ׃
(י) נֶאֱלַמְנוּ וְאֵין בָּנוּ פֹּצֶה־פֶּה וַאֲנַחְנוּ עֲבָדֶיךָ וְיִרְאֵי שִׁמְךָ הָיִינוּ
לְחֶרְפָּה וּלְשִׁמְצָה בַּגּוֹיִם׃ (יא) אָנָּא אַל־תִּזְנָחֵנוּ נֶצַח לְמַעַן שִׁמְךָ
הַגָּדוֹל וְאַל־תָּפֵר בְּרִיתְךָ אִתָּנוּ׃ (יב) אַל תָּסִיר רַחֲמֶיךָ מִמֶּנּוּ בַּעֲבוּר
אַבְרָהָם יְדִידֶךָ וְיִצְחָק עַבְדֶּךָ וְיִשְׂרָאֵל קְדוֹשֶׁךָ׃ (יג) הֲלֹא הִבְטַחְתָּ
לָהֶם לְהַרְבּוֹת זַרְעָם כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְכַחוֹל עַל־שְׂפַת הַיָּם׃
(יד) וְעַתָּה דַּלּוֹנוּ מִכָּל־גּוֹיֵי הָאָרֶץ וְנִמְאַסְנוּ מִכָּל־מִשְׁפְּחוֹת
הָאֲדָמָה׃ (טו) כִּי אֵין לָנוּ לֹא־נָשִׂיא וְלֹא־נָבִיא וּמוֹרֶה לֹא־אִשֶּׁה
וְלֹא־תָמִיד לֹא־מִנְחָה וְלֹא־קְטֹרֶת׃ (טז) אַף־חָסַרְנוּ מָקוֹם לְהַקְרִיב
קרבן

קָרְבַּן רֵאשִׁית לְהַטּוֹת חַסְדְּךָ אֵלֵינוּ׃ (יז) לָכֵן בְּלֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה
נִקָּדְמָה פָּנֶיךָ בִּמְקוֹם עֹלוֹת אֵילִים וּבְקָרִים וּכְבָשִׂים מְרִיאִים
לַאֲלָפִים׃ (יח) אַחֲלַי יִכּוֹנוּ קָרְבְּנוֹתֵינוּ אֵלֶּה לְפָנֶיךָ כִּי לֹא־יֵבוֹשׁוּ
כָּל־קוֶֹיךָ יְיָ׃ (יט) וַאֲנַחְנוּ בֶּאֱמֶת וּבְלֵב שָׁלֵם קָרַבְנוּ אֵלֶיךָ וּנְבַקְּשָׁה
בְּיִרְאָה פָּנֶיךָ׃ (כ) לָכֵן יְיָ אַל־תְּבִישֵׁנוּ וַעֲשֵׂה עִמָּנוּ כְּחַסְדְּךָ
וּכְרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים׃ (כא) הַצִּילֵנוּ כְּרֹב נִפְלְאוֹתֶיךָ וְתֵן כָּבוֹד לְשִׁמְךָ
הַגָּדוֹל׃ (כב) עַד יִכָּלְמוּ כָּל־צָרֵי עֲבָדֶיךָ וְיֶחְפְּרוּ מִפְּנֵי עֹז גְּבוּרָתֶךָ
וּגְאוֹן עֻזָּם יִשָּׁבֵר׃ (כג) לְמַעַן יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ כִּי אַתָּה יְיָ לְבַדְּךָ נוֹרָא
עַל כָּל־פְּנֵי־הָאָרֶץ׃

(כד) וְעַבְדֵי הַמֶּלֶךְ אַחֲרֵי הַשְׁלִיכָם אֶת־שְׁלֹשָׁה הָאֲנָשִׁים בְּתוֹךְ
הַכִּבְשָׁן לֹא חָדְלוּ לְהַרְבּוֹת גֹּפֶר וָזֶפֶת וּנְעֹרֶת וְעֵץ יָבֵשׁ לְהַגְדִּיל
אֶת־הַלָּהַב׃ (כה) עַד כִּי־עָלְתָה לְשׁוֹן הָאֵשׁ מִחוּץ לַכִּבְשָׁן
כְּאַרְבָּעִים וָתֵשַׁע אַמּוֹת וַתְּלַהֵט מִסָּבִיב וַתֹּאכַל אֶת הַכַּשְׂדִּים
אֲשֶׁר לִפְנֵי הַכִּבְשָׁן׃ (כו) וּמַלְאַךְ אֱלֹהִים יָרַד עִם עֲזַרְיָה וְרֵעָיו
בְּתוֹךְ הַכִּבְשָׁן וַיָּסַר אֶת־לַהַב הָאֵשׁ אֲחוֹרַנִּית׃ (כז) וַיָּשֶׁב בָּם רוּחַ
קַר כַּטָּל וְלֹא־בָעֲרָה־בָּם הָאֵשׁ וְלֹא הֵרֵעָה לָהֶם׃

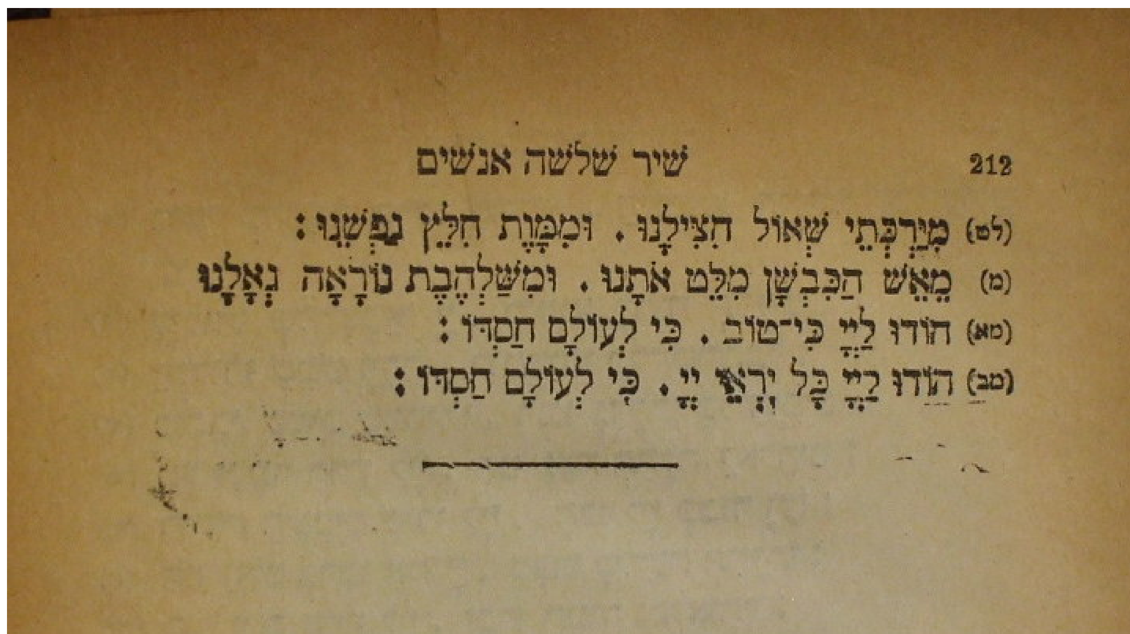
שיר שלשת האנשים בתוך הכבשן

(א) וַיִּפְתְּחוּ שְׁלֹשָׁה הָאֲנָשִׁים אֶת־פִּיהֶם לָשִׁיר אֶת־הַשִּׁירָה
הַזֹּאת וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר׃
(ב) מְהֻלָּל שִׁמְךָ יְיָ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. בָּרוּךְ וּמְבֹרָךְ לְדוֹר וָדוֹר׃
(ג) יְהִי שֵׁם תִּפְאַרְתְּךָ מְכֻבָּד. לָנֶצַח יִשָּׂגֵב שֵׁם קָדְשֶׁךָ׃
(ד) בָּרוּךְ אַתָּה בִּמְעוֹן קָדְשֶׁךָ. בָּרוּךְ וּמְפֹאָר לְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים׃
(ה) יֹשֵׁב הַכְּרוּבִים וְצֹפֶה מַעֲמַקִּים. יְשֻׁבַּח שִׁמְךָ לָנֶצַח נְצָחִים׃
(ו) בָּרוּךְ אַתָּה עַל־כִּסֵּא מַלְכוּתֶךָ. יְרוֹמַם שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד׃
(ז) בִּרְקִיעַ שָׁמַיִם יְקֻדַּשׁ שְׁמֶךָ. יִנָּשֵׂא וִיפֹאַר לְדֹרוֹת עוֹלָמִים׃
(ח) הַלְלוּ לַיְיָ כָּל־מַעֲשָׂיו. הָבוּ תָמִיד כָּבוֹד לִשְׁמוֹ׃
(ט) הַלְלוּ לַיְיָ כָּל־מַלְאָכָיו. הַלְלוּהוּ מֵעוֹלָם עַד־עוֹלָם׃
(י) שַׁבְּחוּ שָׁמַיִם כְּבוֹד יְיָ. הַלְלוּהוּ עַד־אַפְסֵי שְׁחָקִים׃

כימי

(יא) מֵימֵי מְרוֹמִים בָּרְכוּ אֶת־יְיָ . הַשְׁמִיעוּ תְהִלָּתוֹ עַד־עוֹלְמֵי
עַד :
(יב) גַּדְּלוּהוּ כָּל־צְבָאֵי יְיָ . רוֹמְמוּ לָנֶצַח תְּהִלָּתוֹ :
(יג) הַלְלוּהוּ שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ . רוֹמְמוּהוּ כָּל־יְמֵי־תֵבֵל :
(יד) כּוֹכְבֵי שָׁמַיִם שַׁבְּחוּהוּ . רַנְּנוּ גְדֻלָּתוֹ כָּל־הַיָּמִים .
(טו) טַל וּכְפוֹר הוֹדוּ לַייָ . תְּנוּ נֶצַח תְּהִלָּה לֵאלֹהֵינוּ :
(טז) רוּחוֹת הַשָּׁמַיִם שִׁירוּ לַייָ . הָבוּ לַייָ כָּבוֹד וָעֹז :
(יז) חֹם וָאֵשׁ בָּרְכוּ אֶת־יְיָ . סַפְּרוּ כָל־עֵת תְּהִלָּתוֹ :
(יח) קוֹר וָחֹם גַּדְּלוּ לַייָ . זִכְרוּ תָמִיד נִפְלְאוֹתָיו :
(יט) כְּפֹר וָקֶרַח הוֹדוּ לַייָ . כִּי לִתְבוּנָתוֹ אֵין חֵקֶר :
(כ) יוֹם וָלַיְלָה בָּרְכוּ אֶת־יְיָ . הַלְלוּ לִשְׁמוֹ יוֹמָם וָלָיְלָה :
(כא) אוֹר וָחֹשֶׁךְ זַמְּרוּ לִשְׁמוֹ . שַׁבְּחוּהוּ כָּל־יְמֵי עוֹלָמִים :
(כב) קִפָּאוֹן וָשֶׁלֶג רוֹמְמוּ אֱלֹהֵינוּ . רוֹמְמוּהוּ כָּל־יְמֵי הַשָּׁמָיִם :
(כג) עָבִים וּבְרָקִים הַלְלוּ לַייָ . הַלְלוּהוּ עַד־עוֹלָם סֶלָה :
(כד) הַלְלוּ לַייָ כָּל־הָאָרֶץ . עַד־יְמֵי הַשָּׁמַיִם עַל הָאָרֶץ :
(כה) הָרִים וּגְבָעוֹת שִׁירוּ לֵאלֹהֵינוּ . רוֹמְמוּהוּ עַד בְּלִי־דָי :
(כו) צִמְחֵי הָאֲדָמָה שַׁבְּחוּ אֱלֹהֵינוּ . הוֹדוּ שֵׁם קָדְשׁוֹ לָנֶצַח :
(כז) מַעְיְנֵי מַיִם פִּצְחוּ רִנָּה . בַּשְּׂרוּ תְהִלָּתוֹ מֵאֵין הֲפוּגוֹת :
(כח) מַיִם וְיַמִּים קַלְּסוּ אֲדוֹנֵינוּ . רַנְּנוּ בְּלִי־חָשָׂךְ גְּדֻלָּתוֹ :
(כט) תַּנִּינֵי וְשִׁרְצֵי מַיִם רוֹמְמוּ אֱלֹהֵינוּ . כִּי תְהִלָּתוֹ עוֹמֶדֶת לָעַד :
(ל) צִפֳּרֵי הַשָּׁמַיִם הַלְלוּ־יָהּ . זַמְּרוּ לִבְלִי־חֹק גְּדֻלָּתוֹ :
(לא) חַיְתוֹ יַעַר וּבְהֵמוֹת שַׁבְּחוּ אֱלֹהֵינוּ . שַׁבְּחוּ תְהִלָּתוֹ תָּמִיד :
(לב) בְּנֵי־אָדָם בָּרְכוּ אֶת־יְיָ . בָּרְכוּהוּ כָּל־יְמֵי חַיֵּיכֶם :
(לג) בֵּית יִשְׂרָאֵל הוֹדוּ לַייָ . בָּרְכוּ כָל־עֵת אֶת־שֵׁם קָדְשׁוֹ :
(לד) כֹּהֲנֵי יְיָ הַלְלוּ לַייָ ; רוֹמְמוּהוּ לְדוֹרֵי דוֹרוֹת :
(לה) עַבְדֵי יְיָ שִׁירוּ לַייָ . תָּמִיד תְּהִלָּתוֹ בְּפִיכֶם :
(לו) רוּחוֹת וְנִשְׁמוֹת צַדִּיקִים הַלְלוּ־יָהּ . גַּדְּלוּהוּ לָנֶצַח נְצָחִים :
(לז) קְדוֹשִׁים וַעֲנְוֵי־לֵב הַלְלוּ־יָהּ . זַמְּרוּ עַד אֵין קֵץ תִּפְאַרְתּוֹ :
(לח) חֲנַנְיָה מִישָׁאֵל וַעֲזַרְיָה נְבָרְכָה אֶת־יְיָ . נְרוֹמְמֶנּוּ עַד־עוֹלָם
סֶלָה :

מירכתי

212 שיר שלשה אנשים

(לט) מִיַּרְכְּתֵי שְׁאוֹל הִצִּילָנוּ . וּמִמָּוֶת חִלֵּץ נַפְשֵׁנוּ :
(מ) מֵאֵשׁ הַכִּבְשָׁן מִלֵּט אֹתָנוּ . וּמִשַּׁלְהֶבֶת נוֹרָאָה גְּאָלָנוּ
(מא) הוֹדוּ לַיָי כִּי־טוֹב . כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ :
(מב) הוֹדוּ לַיָי כָּל יִרְאֵי יָי . כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ :